

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Et Tidsskrift

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Udgivet

af

I. L. V. Hansen,

fh. Præst i Haderslev Provsti.

22. Aargang.

Kjøbenhavn.

I Commission hos Grosserer C. B. Lohrer.

Cohens Bogtrykkeri.

1874.

Indhold.

Afhandlinger, Actstykker o. dsl.

	Side.
Christi naaderige Fødsel i Kjødet	1.
Et Barn som Missionær	6.
De religiøse Ordnarne	17, 97, 113.
Et fattigt Barns Reise til Himlen	22.
Af et Brev til Redactionen	26.
Noget om Aftad	33, 49.
Løse Blade af en frivillig Feltgeistligs Dagbog	39.
Protestantiske og katholske Missionærer i Ostindien	55.
De katholske Missioner paa Sandwichsøerne	57.
Den h. Kirkelærer Johannes Chrysostomus	65, 81.
En Omvendelse ved Foden af Alteret „Notre Dame des Vic- toires“	70, 88, 103.
Den h. Olympia	119, 135.
Billeder fra Rom	129.
Aabent Brev fra Preussens katholske Biskopper til den høiærv. Geistlighed og alle Troende	145, 161.
Kain hvad har du gjort af din broder?	151, 166.
Hvor skulle vi gaae hen? 177, 193, 209, 225, 241, 257, 273, 289, 305.	
Den h. Joseph, den katholske Kirkes Patron	182, 197.
Dr. Arthur Hagers Aphorismer	207, 301.
1648 . . . 1874	216, 230.
Ved den tyske Rigsdags Begyndelse	219.
Louise Lateau, den Stigmatiserede i Bois d' Haine	246, 262, 277, 294, 327, 344, 359, 377, 392, 411, 426, 442, 455, 473, 488.
„Roligheden er ikke bleven forstyrret“	297, 310.
Korrespondance	299, 312.
Framtidsudsigter för protestantismen	321.
Amazonekrigen i Nordamerica	331.
Katholicisme og Protestantisme 337, 353, 369, 385, 401, 417, 433, 449, 465, 481, 497, 513, 529. 545, 561, 577, 593, 609. 625, 641, 657, 673, 689.	
Den 5. Mai i Rom	349, 363.
Italienska förhållanden	446, 459, 476.
Ogsaa et Tidens Tegn	505.
Før og nu, eller Kaiser Constantin og de arianske Biskopper	507.
Huusalteret	508.

	Side.
De Statsfarlige. En Fortælling for Folket	521, 538, 584, 601, 617, 649, 666, 680, 710.
Några ord om uppfostran	571.
En Dom om Protestantismens Framtid	636.
Hvo som æder af dette Brød skal leve evigt	705
Efterskrift til første Artikel i Nr. 44	718.
En Biskop bør være een Kvindes Mand	721.
De Stigmatiserede i det 19. Aarhundrede	726.
En converteret protestantisk Geistligs Bekjendelser	737.
Marqvien af Ripon	744.
Morten Luther.. En Skitse af J. J. J. v. Döllinger	753, 769, 785, 801, 817.
Protestantiske Udtalelser om Bispeværdighed og Præstedømme	758, 773, 790, 806, 823.

Dagbog.

Januar. Side 12, 29, 41, 59.	Februar S. 75, 90, 107, 122.
Marts. S. 139, 157, 173, 186, 201.	April. S. 221, 233, 251, 266.
Mai. S. 281, 302, 316, 333.	Juni. S. 366, 380, 397, 415.
Juli. S. 430, 462, 477.	August. S. 494, 510, 525, 555.
September. S. 574, 589, 606, 622.	October. S. 635, 653, 669, 685.
November. S. 700, 730, 749, 761.	December. S. 779, 795, 813.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Side 13, 30, 43. 62, 75, 92, 108. 140, 174. 234, 255, 283, 317, 335, 479, 591, 608. 637, 654, 670, 686, 701, 719, 732, 763. 781, 797. — Italien. S. 109, 159, 400. — Spanien. S. 92, 239, 655, 799. — Frankrig. S. 43, 44, 63, 76. 109, 159. 317, 382, 496, 591, 827. — Østerrig. S. 44, 238, 750. — Tydskland. S. 15, 78, 93, 94, 109, 203, 238, 318, 494, 591, 655, 671. — Baiern. S. 638, 701, 733, 830. — Württemberg. S. 763. — Preussen. S. 14, 15, 31, 45, 46, 63, 64, 78, 93, 110, 124, 140, 159, 187, 223, 235, 268, 284, 318, 382, 526, 637, 687, 702, 720, 734, 764, 765, 781, 797, 827. — England. S. 16, 95, 111, 125, 142, 319, 510, 639, 783, 799, 814, 831. — Polen. S. 45, 204, 480, 782. — Slesvig. S. 80, 799. — Holsten. 48, 799. — Schweits. S. 15, 95, 160, 190, 202, 557, 576, 623, 765, 782. — Tyrkiet. S. 143, 190, 240, 255. — Nordamerica. S. 95, 144, 191, 204, 320, 656, 767. — Sydamerica. S. 205, 287, 511, 671, 766, 831. — Africa. S. 31, 32. — China. S. 206, 480. — Sandwichsørne. S. 52, 511. — Kjøbenhavn S. 126, 174, 734, 751, 765, 815. — Ordrup. S. 736. — Aarhuus. S. 736
--

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 1. Søndagen den 4de Januar. 1874.

Indhold: Christi naaderige Fødsel i Kjødet. Et Barn som Missionær. Kirkepolitiske Breve. Oversigt. Kirkelige Efterretninger: Rom, Preussen, Berlin, Tydskland, Essen, Schweits, England.

Christi naaderige Fødsel i Kjødet.

II.*)

Saaledes forventede altsaa hele Menneskeheden, baade Jøder og Hedninger, oplyst ved guddommelig Aabenbaring, den kommende Forløser. Under Kaiser Augustus' Regering var den forudbestemte og saa længe forventede Tid kommen. Scepteret var vejet fra Juda, thi Idumæeren Herodes var bleven udnævnt til Konge over Judæa; og de halvfjerdsindstve Aaruger, om hvilke Propheten Daniel havde talt, nærmede sig deres Ende. Og see, Guds Forjættelser, der aldrig svigte, gik i Opfyldelse. Himlen nedlod sig til Jorden; Guds eenbaarne Søn steg selv ned til den syndige Menneskeslægt, for at fuldbyrde Forløsningens store Værk. Stalden paa Bethlehems Mark blev det lykkelige Sted, som skulde tilbyde den store Verdens Frelser, den himmelske Kongesøn, det første Huusly. Her fødte den ophøiede Jomfru, som fordem Propheten Isaias havde skuet i det Fjerne, det guddommelige Barn til Verden,

*) Fortsat fra sidste Nr. i forr. Aargang.

hvis Navn er Emmanuel 3: Gud med os. O salige Nat, som bragte den fortabte Verden Frelse! O lykkelige Bolig, hvor Frelserens Fødsel førstegang feiredes.

Den uendelig store og almægtige Gud kommer i Menneskeskikkelse, for at forløse sine syndige Skabninger fra deres Synder og Elendighed, og for at drage dem bort fra Randen af Helvedes Afgrund, som stod aaben for at opsluge dem! Han, den fornærmede Gud, bliver Menneske, for at lide i sin menneskelige Natur, og ved sin Lidelse at afsone og udslette sine Skabningers Synder! Han, den uendelig Salige, omskifter Himlens Herlighed med dette Jordlivs usigelige Jammer, for atter at gjøre en ulydig og troløs Verden lykkelig! Hvo kan begribe et saadant Kjærlighedens og Forbarmelsens Vidunder? — I Sandhed, den himmelske Faders forbarmelsesfulde Kjærlighed er saa stor, saa ophøiet, saa vidunderlig, at den for mange svage Sjæle endog kunde blive det Skjær, paa hvilket deres Tro strandede, og deres evige Frelse gik til Grunde. Den menneskeblevne og korsfæstede Gud, som skulde opflamme ethvert Menneskehjerte med den mest glødende Kjærlighed og Taknemmelighed, er efter den h. Paulus' Ord bleven en Forargelse for Jøderne og en Daarskab for Hedningerne, og det ikke blot for Fortidens Hedninger, men ogsaa for Nutidens, for disse ulyksalige Mennesker, der ere Christne af Navn, men i Virkeligheden Hedninger. Hemmeligheden er altfor ophøiet for dem og for deres lave Sindelag, der kun tænker paa Jorden og dens forfængelige Goder; derfor ville de ikke troe den, ja spotte endog over den. Alle troende Sjæle derimod tilbede den menneskevordne Gud med saa meget desto større Ærbødighed og Ydmyghed, og føle sig med inderlig Kjærlighed hendragne til den guddommelige Forløser, hvad enten de betragte ham som et nyfødt Barn liggende i Krybben, eller døende paa Korset. Gid vi ikke maatte være de Sidste, der i Aanden træde hen til Bethlehems Krybbe for at bringe den nyfødte Frelser vor ydmyge Hyldings Tribut! Lad os gjøre

det i disse hellige Dage, lad os gjøre det alle Dage, saa længe vi leve! Christi Menneskevordelse og Fødsel er en Velgjerning der ogsaa er beregnet paa os, og er en saa stor og betydningsfuld Velgjerning, at den aldrig bør komme ud af vort Sind. Thi hvilket Menneske kunde forvente at blive salig uden Gudmenneskets Hjælp?

Fordi denne Hemmelighed er saa betydningsfuld for enhver Menneskesjæl, derfor drager vor hellige Kirke ogsaa Omsorg for, at vi bestandigt mindes om den. Tre Gange om Dagen høres fra de katholske Kirketaarne Ave-Klokkens venlige Lyd, som opfordrer de troende Christne til at bede Angelus-Bønnen. Tre Gange gjentager den fromme Katholik, saa ofte han hører Lyden af denne Klokke, den skjønne Hilsen, med hvilken Ærkeengelen forkyndte den allersaligste Jomfru Menneskevordelsens store Hemmelighed; og, idet han ydmygt tilbedende slaaer sig for sit Bryst, siger han med den h. Evangelist Johannes: „Og Ordet er blevet Kjød, og har boet iblandt os.“ Og naar den katholske Præst i den aarke Morgenstund har frembaaret den nye Pagts ublodige Offer til den treenige Gud, læser han ved Slutningen af denne hellige Handling Begyndelsen af Johannes-Evangeliet. Han læser den staaende; men saasomt han er kommen til Ordene: „Og Ordet er blevet Kjød og har boet iblandt os“, synker han andægtigt ned og udtaler disse Ord knælende. Det samme gjør han, hver Gang han i den h. Messe beder „Credo“ og kommer til de Ord: „Han har paataget sig Kjød ved den Helligaand af Jomfru Maria og er bleven Menneske.“

Saaledes ærer Kirken, saaledes ære alle fromme Christne den naaderige Begivenhed, som vi feire i de hellige Juledage, Guds Søns Menneskevordelse og Fødsel i Kjødet. Gud give, at hele det menneskelige Samfund maatte erkjende, hvad denne Hemmelighed har at betyde for os! Gud give, at alle Mennesker maatte være besjælede af en god Vilje, at de alle virkelig vilde lade sig forløse af Verdens Frelser! I saa Fald vilde den gyldne Tidsalder begynde paa Jorden; paradisiske Tilstande

vilde vende tilbage, Menneskene vilde samvittighedsfuldt tjene den allerhøieste Gud; Tro og Religion vilde blomstre iblandt dem, og dette vilde bevirke, at Retfærdighed og Kjærlighed overalt kom til at herske, og at en himmelsk Fred lyksaliggjorde hele Jordkredsen.

Men desværre mangler denne gode Villie særdeles hyppigt for nærværende Tid. Ligesom for 1874 Aar siden Bethlehems Beboere lukkede deres Huse, saa at Maria og Joseph maatte tye til en Stald; saaledes udelukkes Gudmennesket ogsaa nu paa mange Steder. Hvo som nogenlunde er bekendt med vor Tids Forhold, han maa ogsaa tilstaa, at man paa mange Steder vender Christendommen Ryggen, ja at der mange Steder findes et formeligt Had til den. Der har været sørgelige Tider, i hvilke mange Slags Vildfarelser paa en skrækindgydende Maade greb om sig, i hvilke Uvidenheden var stor, og Sæderne fordærvede; men en Tid, i hvilken Vantroen var saa udbredt, og Christendommen selv saaledes blev angreben og bekæmpet, som i vore Dage, har den christelige Kirkes Historie næppe at opvise. Det er i Sandhed forfærdeligt at see, hvor mange Midler der nutildags bruges for at skille det christelige Folk ved dets Tro, hvor mange begavede Aander der bruge deres Tid og Talenter til at rive Kjærligheden til Christus og hans hellige Kirke ud af Menneskenes Hjerter. Tusinder af Skriver og Blade, som oftest skrevne paa en tiltrækkende Maade og opfyldte med det bittreste Had mod Gudmennesket og hans Religion, finde hvert Aar deres Vei til ligesaa mange Familier og læses der med Velbehag, ikke sjældent selv af Børn. Det er tilvisse et sørgeligt Tidens Tegn, naar gudsfornægtende Bøger i mange tusinde Exemplarer kunne udbredes og med en sand Graadighed saa at sige opluges. Det er et sørgeligt Tidens Tegn, naar der ved de høiere Læreanstalter taales Lærere, der smitte Ungdommen med den crasseste Vantroes dræbende Gift. Det er et sørgeligt Tidens Tegn, naar Folkets Udvalgte i Kamrene og Thingene ei blot forsvare Love, som have til Formaal at gjøre

Skolerne uchristelige og berøve Ægteskabet dets christelige og kirkelige Character, men hine endog med Majoritet vedtage dem. Vi sigte hermed rigtignok nærmest til Ulandet; men det er bekjendt nok, at det hertillands heller ikke skorter paa lignende Fremtoninger.

Dog, Følgerne af dette store Frafald fra den christelige Tro have heller ikke ladet vente paa sig. Alles Krig imod Alle er saa at sige bleven erklæret, og har allerede bragt usigelig stor Ulykke over Menneskeheden. Tiltrods for alle mulige Fremskridt paa Industriciens og Videnskabernes Encmærker, tiltrods for den høiere Dannelse og Civilisation, hvormed Nutiden praler, er Elendigheden bleven større, og det menneskelige Samfunds Tilstande kunne vel sammenlignes med Tilstanden før Christus, hvor de ni Tiendedele af samme sukkede i Slaveri, hvor det ene Folk søgte aldeles at undertrykke, ja at udrydde det andet. Ethvert tænkende Menneske maa opfyldes med Rædsel og Forfærdelse, naar han gjennemlæser Politi-Efterretningerne, og iagttager, efter hvilken storartet Maalestok Antallet af de ungdommelige Forbrydere tiltager, der efter deres Alder næppe skulde kjende disse Forbrydelser af Navn. Uvilkaarligt spørger man: hvad vil der blive af det menneskelige Samfund, naar det gaaer saaledes fremad?

Eet Middel gives der endnu, Gud skee Tak, mod denne Fordærvsens Strøm, der truer med at ødelægge Alt; og dette Middel er: at vende tilbage til Ham, hvem Nutiden hader og forkaster, til den Frelser, efter hvilken Verden i fire Aartusinder har længtes. Vel have vi derfor Grund til, i disse h. Juledage at bede andægtigt ved Jesubarnets Krybbe, om at Det med sin guddommelige Naades Lys maa oplyse den forblindede Verden og give alle Mennesker den gode Villie, hvilken Englene i deres Lovsang betegne som Kilde til den sande Fred.

Et Barn som Missionær.

Manden kunde være noget over tredive Aar gammel; da jeg lærte ham at kjende. „Jeg har — sagde han — i ti Aar været Soldat, og har draget omkring i mit hele Fædreland Hannover og er ogsaa kommen udover dets Grændser. Jeg har ligget i store og smaa Byer, og har lært Land og Folk at kjende. Jeg var afholdt af mine Foresatte og anseet blandt mine Kammerater. Hvor jeg låae i Kvarteer, holdt man af mig, thi jeg var venlig mod Folk og spillede ikke Grobian paa Soldaterviis. Naar Nogen havde spurgt mig om min Religion, saa vilde jeg have sagt: jeg er en Christen. Men kan De troe det? om Christendommen vidste jeg ikke det Ringeste. Rigtig nok har jeg ofte paa Commando været i Kirke, men om Christendommen vidste jeg næsten Intet. En Bog havde jeg ikke, bede kunde jeg ikke; jeg havde heller aldrig paa mine Reiser og Marscher hørt om at bede og synge aandelige Psalmer; ene i Kirken, men her havde jeg hverken bedet eller sunget med. Dog det vidste jeg, at der gives en Gud, men paa ham tænkte jeg aldrig, og kjendte ham heller ikke; men derhos var det underligt, at jeg altid havde en Følelse af, at der manglede mig noget; thi jeg vidste ikke engang hvad vor Regimentsmusik spillede paa Kongens Fødselsdag. Choralen: „Nu takker alle Gud“ lokkede Taarer af mine Øine, men jeg vidste ikke hvorfor?

Saa kom jeg en Dag i en Landsby, hvor vi otte Dage skulde holde Rast, og jeg blev indkvarteret hos en Bonde, som tog venlig imod mig. Da han viste mig mit Kammer, spurgte han mig, om jeg vilde spise alene eller med ham. Jeg svarede ham venlig, at jeg spiste helst i Selskab med ham. Da det var Middag, førte han mig ind i Stuen, hvor Bonden og hans Familie samt Karle og Piger spiste ved eet Bord. Men hvorledes blev jeg tilmode, da Maden blev sat paa Bordet, og Alle med den største Ærbødighed reiste sig og Huusbonden med an-

dægtig Stemme begyndte: „Alles Øine bie paa Dig, o Herre! og Du giver dem deres Spise i sin Tid; Du oplader Din Haand og mætter alt Levende med Velsignelse.“ Dernæst fulgte Fadervor og derpaa de Ord: „Herre! Velsign os og disse Gaver, som vi skulle modtage af din milde Godhed ved Jesus Christus vor Herre, Amen.“ Alle, selv de mindste Børn stode andægtige og med foldede Hænder derved, og man saae paa dem, at de bade med; endog den Mindste, en Dreng paa 3 Aar, var stille, som om det var i Kirken, kun det sidste „Amen“ udtalte han høit, sandsynligviis af barnlig Glæde over, at de nu skulde til at spise. Jeg havde reist mig tilligemed dem af naturlig Høflighed, men mine Knæ skjælvede af inderlig Rørelse. Da de vare mætte og havde siddet ved Bordet i munter Samtale, stode atter Alle op saa ærbødig som før, foldede Hænderne, og Huusbonden sagde: „Takker Herren; thi Han er god og hans Barmhertighed varer evindeligt osv.“ Enhver gik nu til sit Arbeide. Børnene til at læse, thi de skulde snart i Skole. Stille og eftertænksomt satte jeg mig i et Hjørne af Stuen. Da kom den lille Dreng til mig, stillede sig for mine Knæ og sagde med barnlig Hjertelighed til mig: „Fortæl mig nu lidt om det kjære Jesus-Barn.“ Jeg begyndte i min Forlegenhed at fortælle om Lam og Faar, om Æsler og Heste, thi om det kjære Jesus-Barn vidste jeg Intet. Men Drengen vilde, at jeg skulde fortælle ham om Jesus-Barnet, og trængte saaledes paa mig, at jeg tilsidst sagde, jeg vidste ikke Noget derom. „Og du er saa stor, sagde Barnet, og veed Intet om Jesusbarnet; saa kommer du heller ikke i Himlen.“ Ja, paa Himlen havde jeg rigtig nok aldrig tænkt, men det var forfærdeligt for mig, af et Barns Mund at høre min Dom, at jeg ikke skulde komme i Himlen.

Jeg gik ud, besøgte mine Kammerater i Landsbyen, men jeg kom ikke mere ud af min Uro, og besluttede at lade Aftensmaaltidet gaae forbi, førend jeg gik hjem.

Endelig Kl. 9 vendte jeg tilbage. Maaltidet var rigtignok forbi, men man havde venlig gjemt min Deel. Jeg begyndte at spise. Da kom den lille Dreng, som netop skulde til Sengs, atter løbende, saac alvorligt paa mig og sagde: „Først bede, derpaa spise.“ Det var et nyt, endnu haardere Stød. Jeg kunde ikke bede, da foldede Barnet sine smaa Hænder og bad for mig: „Kom, Herre Jesu, vær vor Gjæst og velsign hvad du har forundt os.“ „Saaledes bede“ sagde Barnet, og gik derpaa til Sengs. Bidene bleve mig næsten siddende i Halsen. Derpaa kom alle Huusfolk atter sammen og der blev holdt Aftenandagt. Alle knælede ned, jeg med, og der blev bedet om Syndernes Forladelse, om Salvelse med den Helligaand, om de h. Engles Beskyttelse mod Djævelen osv. Jeg blev ganske forvirret derved; jeg skammede mig, saa at jeg ikke kunde slaae Øinene op, og dog var det mig saa vel om Hjertet. Dernæst rakte Alle hinanden Haanden, ønskede hverandre god Nat, og Enhver gik til Sit. Kun Bonden og hans Kone forbleve endnu i Stuen og læste hver for sig. Jeg gik ogsaa til Sengs. Da bad jeg, før jeg gik i Seng: „Du, dette Huses Gud, vær ogsaa min Gud.“ Afgjørende for mig blev den næste Søndag, hvor Alle gik til Kirke paa En nær, som maatte vogte Huset, som man sagde. Da feirede jeg en Gudstjeneste, hvilken jeg aldrig skal glemme. Siden den Tid er det blevet anderledes med mig; jeg har nu søgt Himmelen og haaber med Guds Naade og Kirkens Hjælp at finde den.“

Kirkepolitiske Breve. XIX*).

Aaret 1873 kan ikke, som saa mange af sine For-gængere, gjøre sig til af store Krige eller epochegjørende Revolutioner. Europas Kort er blevet uforandret, og af de „resterende“ Dynastier er intet i disse 12 Maaneder

*) Fortsat fra forrige Aargang.

sendt over Grændsen. Forsaavidt kan man da gjerne kalde det forløbne Aar et Fredens Aar; men ogsaa kun for saa vidt; thi i en anden og utvivlsomt langt alvorligere Forstand har 1873 i eminent Betydning været en Kampens Tid; den stille, men store og skjæbnesvangre Krig, som det national-liberale Parti alt i mangfoldige Aar har ført, til egen Forherligelse og alle Andres Fordærv, er nemlig ikke blot bleven fortsat, men den er bleven og bliver endnu den Dag i Dag ført med en Energi og med Midler, som ingensinde forhen; thi vistnok have hine Partier, altid og med utrættelig Flid arbejdet paa at naae deres Maal — Magten —, men deels vare de Kræfter, der stode til deres Raadighed, langt ringere end nu, deels vare deres Bestræbelser mindre omfattende, eller i alle Tilfælde mindre klare. De satte vel af og til en Revolution i Scene, undergravede, hvor de kunde, Thronen og Alteret, men det var ikke allevegne det lykkedes, og der var idetmindste eet Gebet — nemlig den personlige Friheds — navnlig Samvittighedsfrihedens — som idetmindste til en vis Grad blev respecteret; ja den almindelige naive Folkeopinion var endog tilbøielig til, i Bourgeois og Professor-Politikere at see et Slags Riddere for samme; og det ikke ganske uden Grund, thi dengang da Partiets hele Stræben var rettet paa at blive „regerende“, var man ikke blot saa optaget af denne Tanke, at man ikke havde Tid til Andet, men man var ogsaa af letfattede Grunde venlig og forekommende mod Anderledetænkende. Saalænge der i Europa endnu var Spor af monarchiske Principer, saalænge der endnu gaves Fyrster og Regeringer, der forstode, at det var under deres Værdighed og imod deres Kald at gaae Partiets Ærinder, varede hin Tolerance til en vis Grad ved; men da Krigene i 1866 og 1870 for Mellemeuropas Vedkommende havde fuldbragt hvad Røverpolitikken i 1859 havde inaugureret i Sydeuropa, da — med andre Ord — Kronernes Bærere, blændede af Feighed og Ærgjærighed, det ene Sted efter det Andet, fandt for godt at svinge deres Mission, og fra at være Folke-Konge besluttede sig til at stige ned til en Parti-Konger jammerlige Rolle, saa fik Piben en anden Lyd; det national-liberale Parti havde nu Magten; det gjaldt da ikke mere om at storme Thronen, men ved Hjælp af den endelig erobrede Myndighed at underkue sine Fjender og tilintetgjøre sine Modstandere. Den farligste af disse var naturligviis Christendommen, der aldrig gaaer paa Accord med Løgnen og Lumpenheden, hvilket Liberi

disse end møde i; men med aandelige Vaaben lader Christendommen sig ikke beseire — navnlig ikke af en saa lidet aandelig Magt som de national-liberale Gründer-Compagnier. Hvad var herved at gjøre? ganske simpelt at spytte sig selv i Øinene, fornægte alle sine tidligere Grundsætninger og undertrykke Samvittighedsfriheden. Preussen, som, hvad Brutalitet angaaer, altid har indtaget en fremragende Plads iblandt Europas Stater, gik naturligviis i Spidsen, og man har da i 1873 seet det Særsyn, at en „liberal“ Regering har forbudt $\frac{1}{3}$ af sine egne Undersaatter at dyrke Gud efter deres Samvittighed; thi dette, og ikke andet, er det som i det sidstforløbne Aar er skeet i Tydskland. Man har udjaget katholske Ordensbrødre og Nonner af Landet i Hundredviis — Mænd og Kvinder, som havde ofret deres Liv for de Saarede og Døende i Krigen, og man har gjort det trods Befolkningens lydelige Protester, kun for at tilfredstille sit Had; dernæst har man forbudt de katholske Præster at udøve deres geistlige Kalds Pligter, medmindre de vilde modtage deres Uddannelse paa de af Staten sanctionerede rationalistiske Lærestalter (en underfundig Plan til Troens Udryddelse gennem en systematisk drevnen Demoralisation af de Geistlige), og desuden bekvemme sig til — tvertimod Skrivtens rene og klare Ord, der fordrer af os, at vi skulle adlyde Gud mere end Mennesker — at adlyde Statsmagten gennem Tykt og Tyndt. Oprindelig havde man haabet at kunne faae Præsterne til at indlade sig herpaa, men da hver Dag kun bragte Regeringen nye Skuffelser i de Forsøg den her og i andre Tilfælde gjorde paa at forføre Katholikerne til at forraade deres Tro, saa berøvede man Menighederne deres Sjælesørgere, d. v. s. man indskrænkede sig ikke til at fordre Underkastelse ligeoverfor de af Staten opstillede Fordringer, som Betingelse for Statens Anerkjendelse; (det lod sig endda — jeg siger ikke forsvare — men til Nød begribe.) Nei, man fulgte de gamle Romerske Kaiseres Exempel, og fordrede en ubetinget Lydighed mod den „almægtige“ Stat, selv hvor en saadan Lydighed nødvendigviis maatte lede til de Troendes Fordærvelse og Tilintetgjørelse af al christelig Aand, som Betingelse for Tilladelsen til — at existere. Staten har ikke sagt: kun det Kirkesamfund, der retter sig efter mit Reglement og finder sig i at blive min Tjener i alt muligt, vil jeg bæere med min Anerkjendelse, men den forlangte af den katholske Kirke, at den skulde degradere sig til at blive en officiel Politianstalt

— ligesom den protestantiske — eller gaae til Grunde. At dette er national-liberal Infami, kan Enhver begribe — og at det ikke er at kæmpe med aandelige Vaaben, kan ogsaa Enhver begribe; de National-liberale debiterede da den Løgn, at alt dette skete i Religionsfrihedens Interesse, rimeligviis for dog at kunne bilde sig selv ind, at ogsaa de kunde kæmpe med aandelige Vaaben; og „Løgn“ er jo ogsaa paa en Maade noget „aandeligt“. Da man imidlertid i de seneste Aar er vant til denne Art af Genialitet hos den moderne Liberalisme, saa gjorde det ikke synderlig Virkning, undtagen maaskee i Schweits, hvor man med en høi Grad af Samvittighedsfuldhed har gjort sin tydske Fætter efter. I Italien, hvor det national-liberale Parti har brugt Tiden til at stjæle en stor Mængde Klosterods, uden derfor at have kunnet bringe sine i Bund og Grund derangede Finantser i Orden, er man paa Veien til det samme — men næppe er man dog der — i Smagens og Intelligentens Fædreland — allerede naaet til den emineute Grad af Corruption og Corporalmæssig Raahed, der udmærker det Bismarckske Regimente. Ligeledes lyde Efterretningerne fra Sydamerica temmelig preussiske; og, dersom de ulyksalige spanske Magthavere kunde faae Tid dertil, vilde de vel heller ikke fornægte deres national-liberale Natur, ved til al den anden Elendighed de have bragt over deres Fædreland, endnu at føie det antireligiøse Tyranni til. Ogsaa i Østerrig sporer man Forberedelser i preussisk Aand, og Striden mellem det national-liberale „Forfatningsparti“, der er naaet til Magten ved Hjælp af Forfatningsbrud, og det katholske Retsparti er i fuld Gang. Frankrig syntes vel efter Krigen i 1870 at være kommet en Smule til Fornuft; det religiøse Liv vaagnede med fornyet Kraft, og dermed den sunde Sands; Følgen heraf var da naturligviis den, at den national-liberale Hr. Thiers blev styrtet i Mai Maaned; men takket være Folkets Mangel paa Modenhed og Orleanisternes („conservative“ nationalliberale) Jammerlighed, lykkedes det ikke — som man havde haabet — at gjengive dette haardtprøvede Land sit legitime Kongehuus; i Stedet herfor fik det et forlænget „Provisorium“, i hvilket Orleanisterne føre det store Ord, og som rimeligviis om ikke lang Tid trods alle Kneb vil føre Frankrig tilbage i et Anarchi, der ikke vil tøve med at realisere Communens Tolerance. Dette er i korte Træk Tilstanden i den indre europæiske Politik, saaledes som denne er fremgaaet af Aaret 1873; at dette er en

sørgelig Tilstand, kan Ingen nægte; og hvor er der nogen Udsigt til snarlig Hjælp imod samme? Vistnok vise de katholske Befolkninger en Troesiver og en Lyst til personlig Opoffrelse, der søger sin Mage i Historien. Vistnok findes der overalt Mænd, som have Mod og Mandshjerte til at tale de Fortryktes og Forfulgtes Sag. Vistnok foregaaer Pave Pius den Niende den hele Christenhed med et Exempel, der maa begeistre og opflamme Enhver, hos hvem der endnu findes en Gnist af sand og redelig Stræben; og vistnok kan Gud hurtigere end Nogen tænker det, vende Alt til det Modsatte; men menneskelig seet — og her i dette Brev indlader jeg mig ikke paa andet — er Fremtiden mørk og truende. Menneskelig seet begynder det nye Aar mere foruroligende og med større Fordringer til vort Mod og vor Udholdenhed end noget af de foregaaende. Menneskelig seet, synes det, som om den moderne politiske Usselhed skulde have Lov til engang for Alvor at løbe Linen ud — som om Gud virkelig vilde give Liberalismen Tid til at bære sin fulde Frugt, og som havde han forbeholdt denne — den sociale Revolution nemlig — at berede Veien for en ny Tid gennem det nuværende Kræmmersamfunds tolale Tilintetgjørelse; ja hvem kan vide det, maaskee ere de af den national-liberale Egoisme underkuede Klasser og Nationaliteter af Forsynet bestemte til, ligesom Oldtidens Barbarer at gjøre Ende paa Tilstande, hvis Raadenhed og Fordærvelse er saa stor, at en Forbedring kun er mulig derved, at der engang bliver gjort for Alvor tabula rasa. Maaskee! og — naar galt skal være, saa var dette da ikke det værste!

Dagbog.

I **Preussen** tænker Regeringen efter Forlydende paa at opgive Bødesystemet imod de katholske Præster, der ikke ville tjene Staten i at gjøre sig skyldige i Mened, og at afløse det med Fængselsstraffe.

Frankrig. Krigsskibet „Orinoco“, som indtil nu har været stationeret ved Civita Vecchia, for at beskytte den h. Fader i Tilfælde af, at han muligvis skulde blive nødt til at forlade Rom, har nu forladt denne Station; det synes saaledes, som om „Provisoriet“ under Mac Mahon

agter at slaa ind paa den Vei, der engang har ført Frankrig til — Sedan (see Kirketidenden 1873 Nr. 34 under Efterretningerne p. 544).

England. For nogen Tid siden meldte Telegraphen med Begeistring, at der til Begyndelsen af 1874 var paa-tænkt et stort Møde af engelske Protestanter, som under Lord Russels Forsæde skulde udtale sin Sympathi og Beundring for Fyrst Bismarks Christendomsforfølgelse; det lød noget forunderligt, thi vistnok have de protestantiske Præster og Troende i Preussen i saa Henseende udvist en ganske sjelden Skamløshed, og drevet deres obligate Servilitet til en mere end vanlig Høide; men England og Preussen ere jo to Ting. I England har man idetmindste til Dato været af den Mening, at den personlige Overbevisning anstændigvis ikke burde reguleres med Politistokken. Nu viser det sig da ogsaa, at hin Efterretning ikke havde stort at betyde; thi vel var Mødet paa-tænkt, men Planen er allerede halvveis gaaet i Stykker; de tyske nationalliberale Blade ere selvfølgelig i et meget daarligt Humør over, at Englænderne ikke have Lyst til at være ligesaa foragtelige som de selv.

Spanien. De sidste Efterretninger fra Don Carlos Armees løde ugunstigt for denne; Føreren for Republikens Bander — Moriones — sagdes at have seiret ved Tolosa, som han skulde undsætte, og „Fædrelandet“ var uhyre fornøiet. Nu viser det sig, at Moriones med alle sine Tropper har maattet flygte ud paa Søen, og er gaaet i Land langt borte fra Krigsskuepladsen i en spansk Havn. Carlisterne ere saaledes for Tiden Eneherrer i Norden, og Madriderregeringens berømte Expedition paa denne Kant af Landet fuldstændigt mislykket.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den hellige Fader har udnævnt flere nye Kardinaler, nemlig: Msgr. de Chigi-Albani, pavelig Nuntius i Paris, Falcinelli-Antoniacci, pavelig Nuntius i Wien, Msgr. Franchi, Msgr. Oreglia. Desuden Ungarns Primas, Ærkebiskopperne af Salzburg, af Paris, af Toulouse, af Valencia. Endvidere P. Tarquini af Jesu Selskab og P. Martinelli af Augustinerordenen. Kardinalcollegiet, der

egenlig skulde bestaae af 72 Medlemmer, havde for Tiden kun 42.

Det er første Gang efter Jesu Selskabs Gjenoprettelse, at en Jesuit er bleven Kardinal; Ordenens Statuter indeholde nemlig en udtrykkelig Bestemmelse om, at intet Medlem af samme bør modtage nogen kirkelig Værdighed uden paa Pavens udtrykkelige Befaling.

— Midt i alle Lidelser har den h. Fader faaet en ikke ringe Trøst ved Msgr. Biskop Maret. Denne Biskop, som er Decan for Capitlet af Sct. Denis ved Paris, har, som bekjendt, i sin Tid været en heftig Modstander af Dogmet om Pavens Ufeilbarhed. For længe siden har han allerede fuldstændig underkastet sig, men nu agter han at reise til Rom for selv at overgive den h. Fader et Skrivt, han har forfattet med Hensyn til Reformer i sit Capitel. Ligeledes har det glædet den h. Fader at læse de Hyrdebrev, som Ærkebiskoppen af Lyon og Biskoppen af Marseille have udstedt. Begge disse Kirkefyrster hørte paa Conciliet til Oppositionen, men begge anbefale i deres Hyrdebrev med stor Eftertryk, at holde fast ved Pavens Ufeilbarhed, idet de fremhæve, at det især i disse Vantroens Dage er ubetinget nødvendigt.

Preussen. Det berettes nu allerede som afgjort, at Regeringen har besluttet at fordrø en ny Ed af Biskopperne. Denne Anordning er — saaledes forsikkre os de officiøse Blade — foranlediget af den Omstændighed, at den katholske Kirke ved Antagelse af Ufeilbarhedsdogmet skal være bleven noget Andet, end den tidligere var, og ifølge deraf dens Forhold til Staten ganske forandret. Med andre Ord: Man vil i Fremtiden ingen Biskop mere, som troer, at Paven er ufeilbar. Maaskee skal det ogsaa være et Middel til at blive fri for dem, man allerede har. Man behøver jo kun at forlange, at ogsaa de nuværende endnu engang skulle aflægge Statseden. — De katholske Deputerede androge paa Afskaffelsen af Mailovene, fordi de stride imod Katholikernes Samvittighed. Omendskjøndt de vistnok ikke kunde haabe at opnaae deres Hensigt, var dog de Liberales Frygt for blot at høre tale om Alt hvad der trykker Katholikerne, saa stor, at Discussionen om dette høist vigtige Forslag strax blev afbrudt. Man havde i dette Møde endnu Leilighed til at afgjøre forskjellige andre Spørgsmaal, og Cultusministeren fandt endnu Tid til at indbringe et Lovforslag om det obligatoriske Civilægteskab.

Berlin. Det nye Lovforslag om det borgerlige Ægteskab frygtes af Katholikerne langt mindre end af Protestanterne. Denne Lov bestaaer i Frankrig og Rhinlandene allerede i 70 Aar, og ansees der kun som en borgerlig Formalitet, for hvis Skyld man sjældent forsømmer den kirkelige Ægtevielse. Protestanterne derimod frygte ikke uden Grund, at det Modsatte vil blive Tilfældet blandt dem. Imidlertid har den ligesaa fiffige som uforskammede Cultusminister, Dr. Falk, fundet en Udvei. Han har sat igjennem, at Regeringen har faaet Myndighed til kun undtagelsesvis at kunne beskikke Geistlige til at føre Civilstandsregistre. Nu kan Regeringen bemyndige de protestantiske Geistlige, medens de katholske ikke engang ville modtage en saadan Statsfuldmagt. Enden paa Sagen vil altsaa, som den Deputerede Mallinckrodt klart godtgjorde, blive den, at det obligatoriske Civilægteskab indføres i de katholske Landsdele, medens ligeoverfor de protestantiske Landsdele Alt bliver ved det gamle. Vi have altsaa en ny Undtagelseslov, og tillige et nyt Beviis paa den preussiske „Paritet.“

Tydskland. Den gammelkatholske saakaldte „Biskop Reinkens“ har fundet sig foranlediget til at give et Svar paa den i den hellige Faders Encyclica udtalte Excommunication over ham og hans Tilhængere. Det kunde ikke skee paa nogen uværdigere, lavere og mere personlig Maade end den, hvoraf han har betjent sig.

Reinkens er nu bleven anerkjendt som virkelig eller retmæssig Biskop af Preussen, Baden, Hessen-Darmstadt og Schweits. I Baiern har den i denne Anledning nedsatte Commission udtalt sig for hans Anerkjendelse.

Essen. Politiet forbød for nogen Tid siden den store Procession, som i mange Aar drog til Kirkegaarden og i hvilken altid mere end titusinde Mennesker, hvoraf to Trediedele vare Mænd, deeltog. Tillige blev det forbudt, som sædvanligt at holde Prædiken paa Kirkegaarden. Og alligevel lader den gamle Konge forelæse i Throntalen, at det aldeles ikke er sandt, at noget Menneske i Preussen bliver forstyrret i sine religiøse Forhold!

Schweits. Vi have allerede meddeelt, at Berner-Regeringen har reduceret 70 Sogne i Juradistrictet til 18. Den har dog kun fundet ti Præster, som reent have forglemt, at Biskopperne ere ansatte for at styre Kirken, og derfor ere tilsinds, af disse protestantiske Kirkefjender at modtage Fuldmagt til at bestyre disse Sogne for en

Judasløn af 5000 Francs De Züricher Gammelkatholiker ere nu blevne definitivt kjede af deres Sognepræst, og have givet Afkald paa ham. Førend Pastor Michelis afrystede Züricherstøvet af sine apostoliske Sko og drog bort, prædikede han endnu engang i et Beværtningslocale.

England: Medcns Ingen, der har en Smule Sands for Aands- og Charakterstorhed, kan andet, end med Beundring betragte de tyske Biskopper, der for deres Overbevisnings og Troes Skyld lide Forfølgelser, og straffes med Pengebøder, seer man dog en Deel af de engelske Protestanter være af en modsat Mening. I London skulde der nemlig den 27de Januar afholdes et storartet Meeting under den gamle Lord Russels Ledelse, som vilde udtale sine Sympathier for Kaiser Wilhelm og hans Regering i Anledning af Forfølgelsen mod den katholske Kirke i Tydskland. (S. S. 13.)

Til Abonnenterne.

Registeret for Aargangen 1873 af „Nord. Kirketidende“ følger med Nr. 2.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 4de Januar. Octavdag af de uskyldige Børns Fest.**
 Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken.
- Søndagen den 4de Januar** afholdes i Sct. Ansgarskirken den første Kvartalscollect af Peterspengen for i Aar. — 5. M. Vigilie til Epiphanie.
- Tirsdagen den 6te Januar. Herrens Aabenbarelse eller Epiphanie.**
 Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 7. O. Knud, Hertug af Danmark; 8¹/₄ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 8. To. Octavdag. 9. F. og 10. L. Octavdage.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8¹/₂. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8¹/₂. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnem-ent, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 2.

Søndagen den 11te Januar.

1874.

Indhold: De religiösa ordnarne. Et fattigt Barns Reise til Himlen. Af et Brev til Redactionen. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Preussen, Centralafrika, Sandwichsøerne.

De religiösa ordnarne.

Om man undantager den stora franska revolutionens upprörda och oroliga epok, hafva de religiösa ordnarne aldrig varit utsatta för en så allmän förföljelse som i våra dagar. Spanien, Italien, Tyskland hafva hvart och ett i sin ordning fördrifvit medlemmarne deraf, och just i dessa dagar har Rom, som var så att säga deras sista fasta plats, varit vitne till ett förstörelseverk, som i alla troende Katholikers ögen är detsamma som ett helgerån. De revolutionäre sekterna, som, genom allt det inflytande, hvaröfver de kunna disponera i pressen, i diplomatien, i regeringarnes råd och folkens församlingar, lyckats i sina bemödanden att undertrycka ordnarnes stamhus i Rom, hafva derigenom hoppats att ernå den fullständiga triumfen för sina idéer, och de hafva trott sig kunna se sjelfva religionens mer eller mindre omedelbara tillintetgörelse i den undergång, som de velat bereda de religiösa ordnarne och kongregationerna.

Visseligen har Kyrkan ingenting att frukta af dessa våldets vanvettiga anfall. Med full förtröstan till de gudomliga löftena skall hon fullfölja sitt odödliga kall genom seklerna, låtande okunnighetens och högmodets skrån gå öfver, och aldrig upphörande att bjuda nya släkten komma för att i hennes sköte hemta, jemte evangelii läror, lifvets och odödlighetens hopp.

Men det är icke mindre sant, att kyrkan, om den kan umbära de religiösa ordnarne, likväl ser i dessa på en gång ett värn och en prydnad. Ett värn — det visar historien, som lärer oss, huru den h. kyrkan vid alla tillfällen af fara haft i dem sina varmaste och kraftigaste försvarare, så att de mer än en gång, t. ex. i Orienten då affallet syntes vara allmänt, satt en damm emot kätteriet och schismen, och genom användandet af de utomordentligaste medel och de mest förtviflade ansträngningar lyckats att qvarhålla vid kyrkans klippa hela folk, som voro färdiga att lösslita sig derifrån. En prydnad — ty hvad är lifvet inom dessa samfund annat än en ständig och trägen tillämpning af evangelii föreskrifter, en oafåtlig lydnad för dess gudomliga upphofsmans råd; man kan sålunda säga, att kyrkan utan dem skulle sakna hvad som utgör hennes högsta prydnad, och att de i detta hänseende äro nödvändiga för densamma.

I en tid då de religiösa ordnarne äro föremål för dessa våldsamma angrepp i nästan hela Europa, torde det vara på sin plats att kasta en blick på den mission, som Gud har gifvit dem, och på de välgörningar, som de hafva gifvit verlden.

I.

Man kan indela de religiösa ordnarne i tre skilda kategorier: de kontemplativa, de aktiva, och de på en gång kontemplativa och aktiva. Att uppräknat alla de religiösa ordnar, hvilka verlden har att tacka för en eller

anuan välgörning, det hvarken tillåter omfånget af vårt lilla blad eller är det nödvändigt för det mål, som vi hafva i sigte. Wi vilja därför inskränka oss till att i en allmän öfversigt i den största korthet visa hvad de äldsta och mest berömda ordnarne hafva gjort för Guds ära, kyrkans utbredning och själarnes väl.

Först och främst finna vi då, nästan vid kyrkans vagga, emot slutet af 5te seklet denna stora orden, hvars legioner medlemmar, mera än något folk eller någon makt, Europa har att tacka för sin odling och sin civilisation. Äfven de emot kyrkan mest fiendtliga historieskrifvare öfverensstämma i att erkänna den välsignelse, som Benediktinerorden varit för Europa och hela världen. Det är benediktinermunkarne och biskoparne, utgångna ur deras kloster, som hafva omvänt till christendomen största delen af vår då barbariska verldsdel. Abbotstiften Cluny och Citeaux, som skänkt apostlar åt Europa, lärda åt vetenskapen, helgon åt kyrkan, stora påfvar åt Tiaren, äro namn som lysa med ofärgämlig glans icke mindre i den menliga odlingens än i kyrkans historia. Under den period då Citeaux gaf orden dess riktning, drogo sig Cistersienserna tillbaka i ensligheten för att bedja för sina bröders, mensklighetens, väl; men så snart som någon stor fara hotade christenheten, från inre eller yttre fiender, såg man dem — såsom St. Bernhard och hans lärjungar — genast lemna sin enslighet och flyga till christendomens försvar, antingen det gälde att med andans vapen bekämpa ett frambrytande katteri eller med världsliga vapen de otrogna i Orienten. — I detta sistnämnde hänseende utöfvade Benediktinerorden ett ansenligt inflytande på skapandet af de andliga riddareordnarne under medeltiden, hvilka så kraftigt verkat för tillbakaträngandet af Islams barbari. Tempelherrarne och St. Johannis af Jerusalem i Orienten, Svärdsriddarne och Tyska orden i Norra Europa, Alcantara- och Calatrava-ordnarne i Spanien satte hvar och en på sitt håll en damm mot christendomens fiender, som de icke kunde genomtränga, och det är, näst Gud,

dem, som vi hafva at tacka för christendomens bestånd under en af dess mest kritiska perioder.

Från Benediktinerna hafva äfven utgått de begge berömda samfunden Trappisterna och Cartusianerna. Begga bestå ännu nästan i sin ursprungliga form och renhet. Det är öfverflödigt att framhålla Trappisternas förtjenster; hvar och en känner deras trägna bön, hvilken såsom en ljuf rökelse oafåtligt uppstiger till Herrans thron från deras talrika kloster för att nedkalla den gudomliga barmhertigheten öfver verlden; alla hafva hört talas om deras dagliga späkuingar, deras eviga tystnad och deras ständiga botgöring för att försona jordens synder. Icke mindre bekanta böra heller vara Trappisternas arbeten för att uppodla jorden och genom sitt arbete och sin skicklighet göra de osundaste och ofruktbaraste trakter bördiga och helsosamma. Den franska kolonien Algériet är bland annat i detta hänseende till stor del deras verk.

Cartusianer orden är derimot rent kontemplativ. Af alla de välgerningar, som försynen bevisat menniskan, är den dyrbaraste den, som tillåter henne att sätta sig i beröring med sin skapare, och den afundsvärdaste lott är den, som tillåter henne att tillfredsställa den heliga känslan, hvilken drifver menniskan till Gud. Huru många trötta själar hafva icke funnit lyckan och friden i Cartusianernas stränga kloster! Och likväl, huru många tomma deklamationer höras ej emot dessa börens tillflyktsorter såsom „onyttiga“ — likasom det i verlden finnes någonting nyttigare än själarnes frid och räddning!

II.

Det trettonde seklet, då den religiösa känslan måhända var lifvigare än någonsin, såg också det största antalet religiösa ordnar födas eller förnyas. Det var också då, som Carmeliterna, i följe med konung Ludvig den Helige af Frankrike, kommo från Orienten till Occidenten.

Alltsedan profeten Elias' tider hade berget Carmel ständigt varit bebodt af profeternas afkomlingar. Dessa omvände sig till christendomen redan på apostlarnes tid, och förde sedan sitt eremitlif på profetens heliga berg. Under tidens lopp hade här af blifvit en formlig religiös orden, hvilken isynnerhet i 16de århundradet tog en mycket stor utsträckning.

I trettonde århundradet förnyades äfven St. Augustini orden. Det hade ända till denna tid funnits en mängd kongregationer, som följde den hel. Augustini regel och påstodo sig leda sitt ursprung ända ifrån honom. Men de voro spridda i kyrkan utan något samband sinsemellan och befunno sig, just på grund af denna brist på enhet, i ett aftynande tillstånd, då påfven Alexander IV. beslöt att sammanföra dem för att med enheten skänka dem ett nytt lif. Också utvidgade sig efter det 13de seklet Augustinerorden ansenligt i hela Europa, och sedan i det 16de påfven Pius V. hade satt densamma ibland Tiggare-ordnarne, utbredde den sig hastigt äfven i Amerika och Indien. Augustiner-orden har skänkt kyrkan ett stort antal heliga män, och dess regel har i hufvudsak blifvit antagen af flera andra berömda ordnar, bland andra Premonstratenserna och Dominikanerna.

Premonstratenserna leda sitt första ursprung från 12te seklet. De hade under medeltiden en utomordentlig spridning i hela Europa och gjorde sig mycket nyttliga isynnerhet såsom församlingsherdar, hvilket var en ibland deras förnämsta uppgifter. De hade i det 13de seklet öfver två tusen kloster, hvaraf många beboddes af tre hundra munkar, och sjelfva hufvudsätet för orden, hvaraf den har sitt namn, hade mer än tusen medlemmar. Öfver sexhundra af denna orden hafva blifvit kanoniserade.

Till början af det 13de seklet höra äfven de begge brödraskap, som hade till sin särskilda uppgift att friköpa christna fångar från de otrognas händer. De kallas vanligen med sina franska namn *Redempteurs de la Trinité* och *de la Mercé*. Den sublimes mission, som

de genom en gudomlig ingifvelse hade åtagit sig, hade de också ett rikt tillfälle att utöfva under de långa århundraden, som krigen pågingo mellan Christendomen och Islam. Det är omöjligt att beräkna antalet af de christna slafvar, som friköptes af dessa brödraskap. Slafvarne återköptes med penningar, som insamlades i hela den christna verlden; men det hände alltför ofta, att penningarne icke räckte till, och de fromma bröderna tvekade då icke att sjelfva pålägga sig de fångnes kedjor och befria dem genom priset af denna heroiska uppoffring. — Dette torde åtminstone vara en tjenst, som vår kyrkas fiender förstå att uppskatta, äfven om de icke förmå uppskatta hvad som i våra ögon är en ännu större och heligare tjenst: den att rädda själarne ur lidelsernas trældom, hvilket är alla de religiösa ordnarnes främsta uppgift.

Vi komma nu till det 13de seklets viktigaste religiösa skapelse, Franciskaner- och Dominikanerordnarne.

(Fortsättes.)

Et fattigt Barns Reise til Himlen.

Det var Helligaften. Byens Gader og Stræder vare tomme; de Store og de Smaa havde trukket sig tilbage i deres Huse, for i en varm Stue at feire Forberedelsen til Julefesten. Tusinde og tusinde Vinduer oplystes efterhaanden, og Juletræernes Lysglands skinnede gjennem dem ud i Natten. Men deroppe paa Himlen tindrede Stjernerne, liig tusinde Børneøine, der i himmelsk Forklarelse skuede ned paa Menneskenes Juleglæde.

Et fattigt Barn kommer da gjennem Gaderne, ganske ene. Det gaer stille sin Vei og titter nu og da ind ad de oplyste Vinduer, dets Ansigt er rødt af Kulde og Vinden leger med Haarene paa dets ubedækkede Hoved. Det puster af og til i de smaae Hænder og gnider sine Kinder, thi det var kun let paaklædt og frøs meget. Men

det Vørste var, at det ikke engang vidste, hvor det skulde gaae hen. Ingen Fader havde opreist et Juletræ til Barnet, ingen Moder havde foræret det en Julegave. Det var et forældreløst Barn, som hos fattige Folk maatte arbeide for et Stykke Brød fra Morgen til Aften og gaae Ærinder i Byen. Men idag paa den hellige Aften skulde Barnet endnu gaae ret langt ud af Porten, for at besørge Noget. Og fordi det vidste, at det var forældreløst, og at det var den Helligaften, paa hvilken saa mange Børn glæde sig og erholde Foræringer, og fordi det gik saa ene, og var saa forladt midt i den store af Lys straalende By og under den vide Himmel: saa var det bedrøvet og sørgmodigt, og det begyndte bitterligt at græde.

Da kom Barnet til den katholske Kirke, som det tidligere med sin salig Moder flittigt havde besøgt; men nu holdt man det stedse tilbage, fordi „Bønnen og at gaae i Kirken jo ikke indbringer Noget.“ Og som Barnet stod for Kirkedøren og tænkte paa Jesusbarnet og alt det Hellige, som en Kirke indeholder, og saa ret levende følte, at det Intet — Intet andet havde paa den vide Jord — end alene den kjære Gud, da knælede det paa de kolde Stecstrapper, som om det knælede foran Stalden i Bethlehem, og tilbad Jesusbarnet i Krybben. „Ak, kjære Jesusbarn“, sukkede det, idet hun bøiede sit Hoved og foldede de stivfrosne smaa Hænder, „hjælp mig dog i min Forladthed, og tag mig til dig, hvor min Moder er. Jeg er saa bange, thi jeg er ganske alene og har ingen Ven her paa Jorden. Du har jo allerede taget tusinde Børn til dig; ak, kald ogsaa mig til dig!“ Og som Barnet saaledes knælede foran Kirkens Døre, raabte den usynlige Skytsengel hende til: „Lader de smaa Børn komme til mig og formener dem det ikke, thi Himmeriget hører dem til!“ Og da Barnet hørte disse Ord, sprang det trøstefuldt op og vilde strax gaae til Himlen til Jesusbarnet. Men hvor er Veien derhen? Ak, Ingen, som kunde føre det, Ingen, som kunde vise det Veien! Det studser et Øieblik, seer sig bedrøvet omkring og skuer

op til Stjernerne. Endelig iler det bort langs ad Gaden og ud af Porten.

Derude paa Kirkegaarden ligger dets Moder begravet. Med Møie trænger det fattige Barn igjennem en Aabning i Gjærdet til den elskede Hensovedes uanseelige Gravhøi. — „Moder“, udraaber det med Glæde og Smerte, „Moder, jeg kommer til dig i Himlen. Ak, siig dog dit Barn, hvor Veien fører til Himlen!“ Men Alt er stille i de Dødes eensomme Rige, og Høien, hvorpaa Barnet knæler, aabner sig ikke. „Moder, Moder“, græder det stakkels Barn, „forbarm dig over mig! du veed jo, at jeg ingen Ven har, og at jeg er ganske ene hernede! O hellige Moder Maria, beed for mig til dit guddommelige Barn.“

Istedetfor Svar piber Locomotivet paa den nærliggende Banegaard saa høit, at Barnet forskrækkes. Men pludselig løfter det sit Hoved og tænker og tænker; det er mægtig grebet af en Tanke, springer hurtigt op og iler til Banegaarden. Hastigt træder det hen til Billetkassen og raaber med bedende Stemme til Betjenten: „Ak, min Herre, tag mig med!“ — „Hvor vil Du hen?“ spurgte Manden barsk. — „Til Himlen, til Himlen, jeg vil bort med Toget!“ — „Dumt Tøi!“ svarede Betjenten vred, idet han fortrydelig over Skuffelsen lukkede Vinduet. Barnet bad og græd. Der ringedes for tredie Gang. Det stakkels Væsen gik paa Perronen og besvor Conducteurerne, at tage sig med til Himlen. Men de loe og jøge Barnet bort. Og da Locomotivet peb og Toget bruste i det Fjerne, hvor Himlen med sine Stjerner synes at helde mod Jorden, da sukkede det smerteligt og skuede længselsfuldt efter Toget. „Hvad vil Du her?“ spurgte noget barsk en Opsynsmand. „Jeg vil til Himlen“, var Svaret, „og man har ikke taget mig med.“ — „Gaa hjem til Dine Forældre, saa faaer Du en Julegave.“ — „Ak, jeg har ingen Forældre mere, og Christusbarnet er jo i Himlen.“ Saaledes talede Barnet og gik sørgmodig bort.

Træt, hungrig, søvning og halv forfrossen satte det sig

i et Hjørne af Banegaarden, for ved næste Tog atter at forsøge sin Lykke. Men efterat det en Tid lang havde siddet der og grædt, blev det overvældet af Søvn, og det slumrede ind og drømte søde Drømme om Himlen og Jesusbarnet. Men det var en farlig Slummer, thi Kulden var stor, og Døden nærmede sig allerede sin Tvillingbroder. Da kom en from Mand og saae det stakkels Barn. Han rystede det og kaldte paa det, men det sov fast og var stivt og koldt. „Gud forbarme sig over dig!“ raabte Manden, „Barnet er frosset ihjel.“ Da traadte Betjenten og Opsynsmanden til og fortalte om Barnet, som havde villet til Himlen, og som de havde viist bort. Hurtig blev en Droske hentet og Barnet svøbt i Hestedækkener. „Til de barmhjertige Brødres Kloster!“ raabte Manden til Kudsken. Vognen rullede hurtigt gjennem Gaderne. Manden ringede ved Porten og bragte det tilhyllede Barn som en Julegave til den christelige Barmhjertighed. Der laae Barnet i en varm og blød Seng. Det sov blidt og fast en dyb Søvn, der ikke var meget fjern fra Døden. Man gned de stivnede Lemmer; det lille Væsen rørte sig ikke. De smaa Øine vare lukkede, dog Kinderne farvedes med svagt Rødt og syntes at røbe Redningsforsøgenes heldige Udfald. Et lunkent Bad blev tilberedt, Barnet blev sat i det varme Vaud og gnedet. Efter nogle Minuter aabnedes de lukkede Øine og skuede forundrede omkring i det store oplyste Værelse og saae forbausede op til Præsten og Brødrene. „Min Moder“, raabte det og udstrakte sine Arme, „jeg vil til dig, før mig til Jesusbarnet!“ De Omkringstaaende vare dybt rørte, og der kom Taarer i Manges Øine. Barnet blev igjen bragt til Sengs og nød en Smule Thee; snart sov det atter ind; Pulsen blev svagere og svagere; henved Midnat aabnede det endnu engang sine milde smaa Øine, raabte: „Moder!“ og „Jesusbarnet!“ og udaandede sin rene Sjæl, stille og blidt. Englene kom og førte det til Himlen til dets Moder og til Maria og til det guddommelige Jesusbarn.

Af et Brev til Redactionen.

Artiklen „Dansk Kirketidende om Jesuiterne“ (s. d. Bl. NNrr. 36—39 f. A.) foranledigede mig til at gennemlæse den i Nr. 36 citerede Artikel af „Germania“; og jeg kunde ikke Andet end beklage, at Forfatteren til den førstnævnte Artikel ikke fuldstændig har meddeelt den Deel af den sidstnævnte, som handler om de falske Beskyldninger, der knytte sig til Læren om Hensigten og Midlerne. Jeg troer nemlig, at netop dette Parti af Germanias lange Artikel i høi Grad vilde interessere enhver Læser, som ved det øvrige Indhold af Artiklen i Nord. Kktd. har faaet et Indblik i de Urettens Mysterier, som hidtil have haft et saa vidunderligt Held til saa grundigt og i saa lang Tid at vildlede det almindelige Omdømme, og jeg udbeder mig derfor Plads for samme i et af Deres ærede Blads første Numere*).

Den foromtalte Passus i „Germ.“ Nr. 175 f. A. lyder ordret saaledes:

„Forfatteren i „Evangelisk Kirketidende“ (s. d. Bl. Nr. 36, f. A. S. 571) lægger med den største Bestemthed Ordenen den infame Sætning til Last, at Hensigten helliger Midlet**), og han beskylder dem, som nægte dette, for „Ignorants“ og „Frækhed“. Men hvad meddeler han til Beviis for sin Beskyldning? Han fortæller, at den apostaserede katholske Prof. Jordan „i Ordenens Constitutione“ (P. VI. c. 5) har opdaget en Fuldmagt for Generalen til at forvandle enhver Dødssynd til en fortjenstlig Gjerning“, hvorefter „Ordenens Øiemed helliger ethvertsomhelst Middel“; og denne Opdagelse gjaldt i sin Tid i Rottecks Statslexicon for en utvivlsom Kjendsgjerning***). Meningen af den nedenfor anførte latinske Sætning er naturligviis og overensstemmende med den

*) Grunden til, at vi maatte lade det blive ved det Nødvendigste angaaende dette Punkt, var ene og alene Hensyn til det Rum, som Artiklen i Forhold til dette Blads indskrænkede Omfang kunde skjønnes at ville optage. Dens Forfatter er dette Blads Udgiver. U. A.

**) Vi have S. 345 og 560—70 f. Aarg. omtalt det Tankeløse i den Form, hvori man sædvanlig indklæder denne Beskyldning.

***) Det hedder paa hiint Sted: „nullas constitutiones, declarationes vel ordinem ullum vivendi posse obligationem ad peccatum mortale vel veniale inducere, nisi Superior ea in nomine Domini nostri Jesu Christi vel in virtute obedientiæ juberet.“

kirkelige fra Middelalderens skolastiske Theologi nedarvede Talebrug ganske simpelt den, at ingen Ordensforskrivter. Forklaringer og Vedtægter forpligte under svær eller tilgivelig Synd, med mindre den Foresatte udtrykkelig befaler Efterlevelsen af samme i vor Herres Jesu Christi Navn eller i Kraft af Lydighedspligten. Dette vil med andre Ord sige: Ordensforskrivterne forpligte ikke i den Grad, at Undladelsen af deres Efterlevelse vilde være Synd*); dette vil kun være Tilfældet, naar den Foresatte af vigtige Grunde bestemt fordrer deres Overholdelse.

Udtrykket: obligatio ad peccatum (ordret: Forpligtelse indtil Synd, eller i Henseende til Synd) betyder i det theologiske Sprog, at den, som ikke efterlever den paagjældende Forskrift, derved gjør sig skyldig i en efter Omstændighederne større eller mindre Synd. Middelalderens første Theolog, den h. Thomas af Aquino, betjener sig i denne Mening af hiint Udtryk i een og samme Artikel (Summa theol. II. 2. quæst. 186. a. 9.) ikke mindre end syv Gange. I den nyere Tid er dette Udtryk i de paa Latin skrevne theologiske Værker ombyttet med obligatio sub peccato d. e. Forpligtelse under Synd. Har man nu end Ret til at forkaste baade det ene og det andet af disse Udtryk som uclassiske, saa bør man dog i det mindste forstaae dem, naar man vil give sig af med at kritisere asketiske Skribenters Udtryk. Ridder Lang**) har imidlertid ikke af sit Ubekjendtskab mød det theologiske Latin ladet sig afholde fra at kritisere hiint Udtryk i samme Retning som Professor Jordan, uagtet Ordensreglerne udtrykkelig fremhæve hvad der i sig selv kunde synes overflødigt — at enhver syndig og utilladelig Handling er undtagen fra Lydighedsforpligtelsen. Dette foranledigede den protestantiske Professor Kern i Göttingen til, i et anonymt Skrivt („Widerlegung der Langschen Behauptung einer gesetzlichen Sündenbefehlung unter den Jesuiten“, von Christian Mensch. Mainz 1824) at erklære denne Paastand for usand. Men da Professor Jordan tiltrods herfor atter i en ny Udgave af Rottecks Lexicon gjentog sin tidligere Anklage, traadte

*) Synd er kun det, som strider imod Guds og Kirkens alle Christne forpligtende Bud, medens de for enkelte christelige Samfund foreskrevne Regler og Vedtægter kun ere menneskelige, ihvorvel af Kirken stadfæstede, Anordninger. U.' A.

*) En forhenværende preussisk Officcer, som offentlig gav sin Mening om dette Punkt tilbedste. U.' A.

atter en Protestant i Skranken for Jesuiterne, nemlig Dr. Fischer i Leipzig („Aburtheilung der Jesuitensache.“ Leipzig 1853). Han udraaber, oprørt over hiin Professors Beviismethode (S. 52): „Hr. Jordans Lærere i Logik kunne ikke forsvare for Gud, at de paa en saa forargelig Maade have forsømt en saa berømt Mands Uddannelse i denne Videnskab, en Mands, hvem Skæbnens dunkle Magter have hævet til det store Kald at blive en Folkeoplysningens Apostel, og som er omstraalet af det politiske Martyriums Glands.“ Den conservative og troende Protestant Fischer tænkte, da han skrev disse Ord, næppe paa, at „Evangelisk Kirketidende“ tyve Aar senere skulde gjøre Compagni med hiin Folkeoplysningsapostels blindt troende Tilhængere, og erklære hans Opdagelse for en uigjendrivelig Sandhed, som kun Ignorants og Frækhed kunde gjøre Indsigelse imod. Det bør fremdeles bemærkes, at den her omtalte perfide Fortolkning af hiint latinske Udtryk ligeledes paa sit Sted var anbragt i den første Udgave af Rankes „Geschichte der römischen Päpste“, men i de senere Udgaver er taget tilbage (s. 1. B. S. 223. Berlin 1854). Det samme er Tilfældet med Herzogs Realencyclopædi (B. IV. S. 540 og Supplem. B. II. S. 671), saavel som med de protestantiske „Jahrbücher der Theologie“ Aarg. 1864.

Endelig fortjener det at fremhæves, at under Debatten paa den tydske Rigsdag om „Jesuiterloven“ Ingen af Ordenens Fjender vovede at forebringe denne famøse Fortolkning af Constitutionerne, uagtet det maatte være Enhver af dem indlysende, at, saafremt Rigtigheden af samme kunde bevises, da vare baade Regeringen og de i deres gode Ret, naar de behandlede Ordenen som et „statsfarligt“ Samfund. Man havde i dette Tilfælde slet ikke behøvet nogen ny Lov, eftersom Ordenen da vilde have hørt under Kategorien af de af den tidligere Lovgivning forbudte Selskaber; man havde da blot behøvet at opfordre Criminaljustitsen til at forfølge og undertrykke den. Men Sagen var, at man skammede sig ved paany at opvarme den selv af protestantiske Lærde forkastede Fortolkning af Ordensstatuterne.“

Saavidt „Germania“. Bladet tilføier endnu følgende Bemærkning: „Efter den „laxe“ Jesuitermoral er Enhver, der, om end kun paa Grund af Vildfarelse eller Uvidenhed, har fremført eller udbredt en Bagvaskelse, forpligtet til at tilbagekalde den. Da „Evang. Kchztg.“ nu, som ovenfor viist, har gjort sig til Redskab for en aabenbar

falsk og et stort Antal Medborgere infamerende Beskyldning, saa ville vi indtil videre afvente, hvorvidt den i denne Sag vil tage Jesuiternes „slappe Grundsætninger“ eller deres Fjenders „strenge Moral“ til Norm for sin Handlemaade.“

Vi tillade os at heustille dette samme Valg til „Dansk Kirketidendes“ fremfor alle andre rettroende Udgiveres christelig oplyste Skjønsmhed.

Dagbog.

Preussen. Foruroligende Rygter om Kaiserens Helbredstilstand have for Tiden sat Gemytterne i Bevægelse, men som det synes uden Grund. Der blev endog sagt, at Kronprindsen var indsat til „Regent“. I kirkelig Henseende vilde derved næppe være vundet stort.

Frankrig. „Orenocos“ Tilbagekaldelse fra Civita-Vecchia dementeres nu officiøst. Den preussiske Gesandt har klaget over, at to franske Biskopper i deres Hydebrevne have dadlet det tydske Skændselsregimente, og Regeringen i Paris skal i den Anledning have gjort Biskopperne Forestillinger; den turde vel ikke Andet for den kjære Freds Skyld.

Spanien. Don Carlos beleirer Bilbao. Moriones siges at være paa Veien (?) dertil. Carthagena er endnu ikke erobret fra Socialisterne, men Cortes har i Madrid udtalt sin Misfornøielse med Professor-Præsidenten Hr. Castellars Regimente, hvorpaa Gouverneuren i Madrid General Pavia har fundet sig foranlediget til at gjøre et Statscoup og besætte Cortes, hvilket har havt en ny Regerings Indsættelse til Følge med Serrano og Topete i Spidsen; det er de samme to Mænd, som forraadte Dronning Isabella og derved styrtede Spanien i al den Elendighed, hvori det i Øieblikket befinder sig. Nu skulle de — efter Sigende — være stemte for en Restauration af Kongedømmet under Isabellas Søn Don Alfonso; at en saadan „Restauration“ vilde blive en ny Udgave af den gamle velbekjendte national-liberale Jammerlighed, og ende med en ny Revolution, er soleklart.

Østerrig. I diplomatiske Kredse gaer der Rygter om, at Østerrig skal være udseet til de næste „Annexionsexperimenter“; det stemmer med hvad der tidligere er meddeelt fra fransk Side, og vilde da maaskee være Frugten af Victor Emmanuels og Kaiser Wilhelms Fraternisering i Efteraaret.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Paa Johannes Evangelist' (27. Dec.) Festdag have trehundrede Officerer af den tidligere pavelige Armeé havt Audients hos den hellige Fader for at lykønske ham til til hans Navnefest. Paa General Kanzlers Tale svarede Hs. Hellighed saaledes:

„Gid en Deel idetmindste af det, som Generalen sagde i sit og Eders Alles Navn maatte blive opfyldt. Kirken havde altid Kampe at bestaae, det vil heller ikke være anderledes i Fremtiden. Men Forfølgelsen vil dog blive formindsket, og dette vil give Kirken den Frihed tilbage, som den behøver. Det glæder mig at see Eder omkring mig, omendskjønt jeg finder Eder uden Vaaben. Men denne Omstændighed, at I komme uden Vaaben, er Følgen af en stærkere Magts Voldshandling. Alligevel kæmpe I idag, omendskjønt uden Vaaben, for den h. Stol. Eders Exempel lyser igjennem disse Tidens Fordærvelse! Engang faldt der i Italien en General i Slaget; faldende kastede han Kaarden til sine Folk, for at den ikke skulde falde i Fjendernes Hænder. I havde ikke den samme Lykke som han, fordi han faldt som Seirvinder. Men I have en anden Guds Gave, I have Bestandigheden, Fastheden, Trofastheden, I gaae Sandhedens Vei. Væbner Eder med Taalmodighed! Mange af Eder ville undertiden vistnok spørge: Hvorlænge skal det endnu vare? Men paa dette Spørgsmaal er det ikke let at svare, fordi man ikke veed, hvorlænge det vil vedblive. Det samme spurgte ogsaa Israels Folk om i Ørkenen. Dengang varede det 40 Aar, men saalænge, det kunne I være overbeviste om, vil det dennegang ikke vare. Men Ingen veed, om det vil vare 40 Dage, eller 40 Uger, eller 40 Maaneder. Ogsaa I, som dengang Israels Folk,

ville senere overvinde Vanskelighederne. Israel havde paa sin Vandring om Dagen en Sky- og om Natten en Ildstøtte. Bortfjerner Eder fra Skystøtten, fordi den i vor Tid er Skandalen, Vilkaarligheden, Uretfærdigheden, Ondskaben, som have opslaaet deres Leir her i den evige Stad. — Omendskjønt jeg føler mig, Gud skee Lov, meget vel, kan jeg dog ikke holde en længere Tale til Eder, fordi der paakommer mig Hoste, naar jeg taler for længe. Derfor roser jeg til Slutning kun Eders beundringsværdige Hengivenhed og Eders Fasthed. Lader os haabe, at den Allerhøieste vil tillade os snart at synges Seirshymnen. Herren give Eder sin Velsignelse og væbne Eder med Taalmodighed indtil denne Time.“

Preussen. Kirkefølgelsen antager fra Dag til Dag større Dimensioner. 3 Kirkefyrster: Ærkebiskop Ledochowsky, Biskop Kremens og Biskop Martin har man berøvet deres Indkomster. Ledochowsky er nu dømt til at betale i det Hele 20,000 Thaler. — Seminarierne i Trier og Hildesheim ere lukkede; mange Præster ere fængslede, mange Kirker lukkede. Det synes, at Biskopperne i den nærmeste Fremtid ville blive fængslede, og fra forskjellige Sider meldes, at Militairet har faaet Ordre til at slibe Sabler og at holde sig marschberedte.

Centralafrica. Af Juli Maaned forrige Aar meldes der om denne meget vanskelige Mission Følgende:

De i Gammelkairo grundlagte katholske Skoler ere talrigt besøgte, og have allerede leveret nogle Neophyter. Saaledes blev der den 20de Octbr. 1872 døbt 3 Negerdreng og 4 Negerpiger. Den 8de Decbr. 1872 døbt en tyveaarig Negerpige. Daabshandlingen foretog P. Pius Hadrian, en indfødt Neger.

I **Khartum** trænger sig Alt hvad der er katholsk til at høre de arabiske Prædikener og annamme de h. Sacramenter. Paa Pintsedagen har Provicaren uddeelt Confirmationens Sacrament til 35 Personer, og i Løbet af 22 Dage annammede 96 Bodens og Alterets Sacrament. Den 9de Juli blev den katholske Pigeskole aabnet, som styres af Sct. Josephssøstre — de første Ordenskvinder, som ere kaldede til at virke i det øvre Nilgebeet. Blandt Søstrene er Ingen født i Europa; Forstanderinden, Josephine Fabrini, nedstammer fra Jerusalem; to andre fra Armenien og Syrien, de øvrige femten ere samtlige Negerinder, som ere opdragne enten i Verona eller i Tydskland. Da Søstrene skulle aabne flere Stationer, saa ville i August Maaned endnu 4 Søstre ankomme.

Det i **Kodofan** i El-Obeid grundlagte lille Missionsinstitut tæller allerede 24 Elever. Missionærene ønskede at købe til en Kirkegaard et lille Grundstykke, som tilhørte Sønnen af den tidligere Fyrste i Kordofan, Landschara Calif; og de tilbøde ham en Kjøbesum af 20 Medchidi (omtrent 130 Thl.). Men Prindsen kom selv til Missionshuset og sagde: „Mennesket har efter sin Død Ret til at jordes, da han selv er gjort af Jord: Jorden tilhører Gud og de Afdøde. De ville derfor udføre en god Gjerning, og jeg vil deeltage deri, idet jeg forærer Missionen dette Grundstykke til det attraaede Øiemed.“

Sandwichs-Øerne. Maanedsskriftet „Die katholischen Missionen“ bringer et udmærket Exempel paa den christelige Kjærlighed. Paa disse Øer har Spedalskheden i de sidste Aar stærkt udbredt sig; Regeringen lod derfor alle Smittede bringe til den ubeboede Ø Molokai, hvor der, da Beretningen afgik, ialt befandt sig 720 Syge, hvoriblandt 240 Katholiker. Biskop Maigret, Missionens apostoliske Vicar siden 1846, besøgte den 10de Mai denne Ø, og bragte de Ulykkelige en belgisk Præst P. Damian, som har besluttet sig til at leve og virke iblandt dem. En protestantisk Avis skriver: Om denne Mands theologiske Anskuelse bryde vi os ikke, men hans Foretagende er en Heltegjerning!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 11te Januar. 1ste Søndag efter Epiphanie. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 13. M. Octav af Epiphanie; Gudfred, Bekjender. 14. Ti. Hilarius, Biskop og Kirkelærer. 15. O. Paulus, Eneboer. 16. To. Marcellus, Pave og Martyr. 17. F. Antonius, Abbed. 18. L. Petri Bispestol i Rom.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 3. Søndagen den 18de Januar. 1874.

Indhold: Noget om Aflad. Løse Blade. Dægbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Paris, Lyon, Østerrig, Preussen, Posen, Bonn, Altona.

Noget om Aflad.

Vi feire snart igjen de aarlige Mindedage om to store Helgener, der staae i en særdeles inderlig Forbindelse med den katholske Kirke her i Danmark, Kong Knud den Helliges Fest (19. Januar) og den h. Ansgars Fest (3. Februar). For ydermere at tilskynde de Troende her i Norden til andægtigt at ihukomme disse to Festdage, har Kirkens synlige Overhoved forundt alle dem en fuldkommen Aflad, som paa selve Festdagene eller i Løbet af deres Octaver (19.—26. Jan. og 1.—8. Febr.) værdigen modtage Bodens og Alterets h. Sacramenter og desuden endnu særlig bede efter den h. Faders Mening. Vi benytte denne Anledning til at tale om Afladen, en Gjenstand, som det vist vil være Mange af Kirket. Læsere kjært at høre Noget om. Thi Afladen er jo en af de Ting, som der hos alle Ikkekatholiker hersker en stor Uvillie imod, for ikke at bruge et endnu stærkere Udtryk. Denne Uvillie har iøvrigt ingenlunde sin Grund

i selve Sagen, men i et fuldstændigt Ubekjendtskab med eller en fuldstændig Misforstaaelse af den katholske Kirkes Lære om Afladen, baade med Hensyn til sammes Væsen og til de Fordringer, der stilles for at kunne vinde den. Det første Spørgsmaal, som vi her have at besvare, er derfor: „Hvad er Aflad?“ Og paa dette Spørgsmaal svarer enhver katholsk Lærebog: „Aflad er en udenfor Bodens Sacrament meddeelt Eftergivelse af de timelige Straffe, som endnu blive tilbage, efter at selve Synden allerede er tilgivet.“

Ved enhver svær Synd bliver Mennesket en Guds Fjende og fortjener Straf af ham baade her i Tiden og hisset i Evigheden. Naar Synderen nu virkelig omvender sig: naar han virkelig angrer sine Synder og fatter den alvorlige Beslutning at ville forbedre sig, samt ellers opfylder de af Gud foreskrevne Betingelser (i Særdeleshed et oprigtigt Skriftemaal), da tilgiver den uendelig barmhjertige Gud formedelst Jesu Christi Fortjenester de begaaede Synder, antager igjen Mennesket som sit elskede Barn og eftergiver de evige Straffe, der jo kun ere bestemte for Guds Fjender. Derimod eftergiver Gud (naar vi see bort fra Daaben) ingeni lunde stedse tillige med Synden enhver Straf, som Mennesket har fortjent; der bliver som oftest endnu nogen Straf tilbage, som Mennesket selv skal afbøde enten her paa Jorden eller i Skærsilden, og disse Straffe kaldes, i Modsætning til de evige Straffe i Helvede, timelige Straffe. Guds Retfærdighed forlanger nemlig, at Synderen, ved at lide disse i Forhold til hans Misgjerning ubetydelige Straffe, skal yde en følelig Erstatning for den Krænkelse, han har tilføiet Gud; og den guddommelige Barmhjertighed vil benytte denne Straf som en Advarsel, for at den omvendte Synder af Frygt for den saa meget desto omhyggeligere maa vogte sig for Tilbagefald. At Gud virkelig undertiden endnu straffer Synderen, efter at denne ved sand Bod har faaet Tilgivelse for Synden, bevidner den h. Skrift selv. Den beretter, at Moses paa Grund af udviist Mistillid,

skjøndt hans Synd var tilgiven, dog blev straffet med Udelukkelse fra det forjættede Land (4. Moseb. 20, 12.); fremdeles, at Nathan sagde til Kong David, der havde begaaet to svære Synder (Ægteskabsbrud og Mord): „Herren har borttaget din Synd; dog skal din Søn døe.“ (2. Kong. 12, 13. 14.) Begge disse Tildragelser stadfæste den katholske Kirkes Lære, som Conciliet af Trient har udtalt med de Ord: „Det er aldeles urigtigt og uden al Hjemmel i Guds Ord, at Syndeskylden aldrig tilgives af Gud, uden at tillige den hele Straf eftergives.“

For at afsone disse timelige Straffe som endnu blive tilbage, efter at Synden selv er tilgivet, paalagde Kirken i de første Aarhundreder de bodfærdige Syndere strenge Bodsøvelser, der stode i Forhold til Syndernes Størrelse og Antal og ikke sjeldent varede mange Aar, saa at det endog kunde hændes, at de Bodfærdiges Levetid ikke var tilstrækkelig til aldeles at afsone dem. Naar nu saadanne Syndere udviste en særdeles Bodsiver, afkortedes deres Bodstid; og dette skete i Særdeleshed, naar de h. Martyrer eller Bekjendere (o: Christne, som havde lidt Meget for Troen uden dog at miste Livet) indlagde Forbøn for dem. En saadan Afkortelse af Bodstiden kaldtes „Indulgentiæ“ o: Aflad. Det var altsaa nærmest en Eftergivelse med Hensyn til de kirkelige Bodsøvelser, der forundtes hine angerfulde Syndere, som havde udviist stor Bodsiver. Men fordi ved disse kirkelige Bodsøvelser ogsaa den guddommelige Retfærdighed skulde skee Fyldest, og de fortjente timelige Syndestrafte afsones, var det samtidigt ogsaa en Eftergivelse af selve disse timelige Straffe. Kirken gjorde herved til Bedste for sine bodfærdige Børn Brug af den Magt, som vor Frelser overdrog sine Apostle og fortrinsviis den h. Petrus: „Alt hvad I løse paa Jorden, skal være løst i Himlene“ (Matth. 18. 18. og 16, 19.). Til de Baand, der holde Mennesket tilbage fra Himlen og først maae løses, førend Himlens Porte oplade sig for det, høre jo ogsaa de timelige Syndestrafte, som endnu

ikke ere afsonede. Men for at ikke den guddommelige Retfærdighed skulde lide noget Skaar, erstattede Kirken af Jesu Christi og de Helliges Fortjenester og Fyldestgjørelser, hvad der manglede i den enkelte bodfærdige Synders Fyldestgjørelse. Netop derfor blev særdeles ofte en saadan Eftergivelse eller Aflad tilstaaet, naar de h. Martyrer og Bekjendere indlagde Forbøn; thi det kunde vel med Føie antages, at Gud lettere vilde tilstaae en saadan Afkortelse eller Formildelse af Boden, naar Personer, der havde gjort og lidt saa meget for hans Ære, ligesom offrede Gud deres Fortjenester for deres Brødre og Søstre, som ved Synden havde krænket ham.

Den Eftergivelse, der paa den omtalte Maade tilstodes de Bodfærdige, var nu enten en fuldstændig, hvorved hele den endnu tilbageværende Deel af den kirkelige Bodstid eftergaves, hvilket iøvrigt kun skete meget sjældent, eller en deelviis, hvorved den kirkelige Bodstid ikkun blev forkortet med et bestemt Antal af Dage eller Aar. Havde Nogen t. Ex. ved sine Synder, ifølge de dengang gjældende Bodslove, paadraget sig en kirkelig Bodstid af fire Aar eller otte Qvadrager (3: en 40 Dages Faste ligesom den, der gaaer forud for Paasken), af hvilken han først havde afbødet Halvdelen, saa kunde der, saafremt han havde udviist stor Bodsiver og en h. Martyr gik i Forbøn for ham, tilstaaes ham en fuldstændig Eftergivelse af hele den øvrige Halvdeel, saa at han blev fri for al yderligere Kirkebod; eller der eftergaves ham kun f. Ex. 1 Aar eller 2 Qvadrager; og han maatte da endnu afsone den tiloversblevne Deel. For de timelige Syndestrafte, som den Bodfærdige saa skulde have afsonet ved den eftergivne Deel af Bodstiden, ydede Kirken den guddommelige Retfærdighed Fyldest af Christi og de Helliges Naadeskatte.

Da senere under aldeles forandrede Tidstorhold de strenge kirkelige Bodslove formildedes, og det mere overlodes til de enkelte Bodfærdige selv, ved frivilligt overtagne Bodsøvelser at gjøre den guddommelige Ret-

færdighed Fyldest og afsone de fortjente timelige Syndestrafte, kunde Afladen selvfølgelig ikke mere meddeles paa samme Maade som tidligere, nemlig ved en Afkortelse eller Formildelse af de kirkelig foreskrevne Bodsøvelser. Alligevel vedblev Kirken naturligviis at tilbyde sine Børn Afladens Naade, og dette saa meget desto mere, som de formedelst deres naturlige Svaghed endnu mere trængte dertil end i de første Tider. Den eneste Forskjæl, der findes i den kirkelige Praxis med Hensyn til Afladen i de første Aarhundreder og for nærværende Tid, er nemlig den, at Afladen dengang nærmest meddeelttes som en Afkortelse af den faktisk paalagte Kirkebod, hvorved Kirken iøvrigt tilsigtede ogsaa at eftergive de tilsvarende timelige Syndestrafte, nu derimod er der kun Tale om det Sidste, nemlig om Eftergivelsen af de timelige Straffe, hvorved vi skulde yde Guds krænkede Majestæt Fyldestgjørelse for de begaaede Synder enten her paa Jorden eller hisset i Renselsesstedet. Det er altsaa ikke selve Synderne, der tilgives ved Afladen, men kun de timelige Syndestrafte, der eftergives, efter at selve Synden allerede er tilgiven; thi ligesom Kirken forud kun meddeelte Aflad til de ivrige Bodfærdige, saaledes ogsaa nu. En Eftergivelse af Straffen er jo aldeles utænkelig uden forudgaaet Tilgivelse af selve Synden. Men naar Synderen først ved sand Bod og den værdige Annæmmelse af Bodens Sacrament har opnaaet Forladelse for sine Synder, og nu ivrigt søger at afsone den tilbageblevne Straf, da tilstaaer Kirken ham ved Afladen en Formindskelse, Afkortelse eller ogsaa fuldstændig Eftergivelse af disse timelige Straffe, idet den til den Ende gjør Brug af sin Fuldmagt til at løse, og tilvender Synderen Jesu Christi og de Helliges Fortjenester og Fyldestgjørelser.

Den af Kirken tilbudne Eftergivelse af de fortjente timelige Syndestrafte er snart en fuldstændig, snart en ufuldstændig. Den første kaldes en fuldkommen Aflad 0: en Eftergivelse af alle de timelige Straffe, som

Synderen endnu havde at afbøde, saa at den, der dør umiddelbart efter at have vundet en fuldkommen Aflad, kommer i Himlen, uden først at maatte lide i Skærilden. Den anden kaldes en ufuldkommen Aflad, ved hvilken kun en Deel af hine Straffe eftergives. For at betegne, hvor stor en Deel af disse Straffe der eftergives, benytter Kirken endnu den Dag i Dag de samme Udtryk som i de tidligere Tider, og der tales saaledes f. Ex. om en Aflad paa „40 Dage“, „100 Dage“, „tre Aar“, „syv Aar og syv Qvadrager“. Betydningen af disse Udtryk forstaae vi nu meget let. De vise netop tilbage til den Maade, paa hvilken i de første Tider Afladen meddeelttes, idet nemlig Bodstiden blev forkortet f. Ex. med 40 Dage, 100 Dage, tre Aar etc.; og Kirken tilstod en Eftergivelse af saa mange timelige Straffe, som ved den eftergivne Bodstid skulde afsones. En Aflad paa „40 Dage“ eller „syv Qvadrager“, eller „tre Aar“ betyder altsaa: en Eftergivelse af saa mange timelige Syndestrafte, som vilde afsones ved at gjøre Kirkebod i en Tid af 40 Dage eller syv Gange 40 Dage eller tre Aar osv.

I en følgende Artikel skulle vi nærmere omtale de af Kirken stillede Betingelser for at vinde Aflad. Kun eet Spørgsmaal tillade vi os endnu at opkaste: Hvad maa man kalde det for, naar Folk der enten skulde vide bedre Besked om Sagen eller ogsaa aldeles tie om den, baade i Skrift og Tale opvarte deres Læsere og Tilhørere med grupvækkende Fortællinger om Aflad, hvorved man faaer Tilgivelse for alle sine Synder (naturligviis ogsaa uden Anger!!!), ikke blot dem, som man allerede har begaaet, men ogsaa dem, som man agter at begaae, — ja selv om Aflad, ved hvilken man i Forveien tilkjøber sig Lov til ustraffet at kunne synde, og begaae alle mulige Synder i tre, syv og endnu flere Aar? (Sluttes.) f.

Løse Blade

af en frivillig Feltgeistligs Dagbog.

(See Nr. 25 af forrige Aargang.)

Tredie Blad.

Ligeover den hellige Leos endnu ufuldendte gothiske Kirke i Nancy, ligger „le dépôt de mendicité“, som er et Tilflugtssted for Byens gamle fattige Folk. Den hellige Carl af Borromæos Søstre, hvis Moderhuus, som bekjendt, er i Nancy, bestyre det. Under Krigen blev denne Anstalt benyttet som Lazareth, og da den laae nær ved Banegaarden, kunde jeg daglig besøge den. Her lærte jeg vore tydske Soldaters fromme Sindelag at kjende. Strax i Begyndelsen opfordrede jeg de Syge, som befandt sig der, til at modtage de hellige Sacramenter, og der meldte sig øieblikkelig saa mange, at jeg flere Dage efter hverandre henimod Aften maatte begive mig derhen for at høre Skriftemaal. Indtraf der en ny Syg, saa underrettede hans Kammerater ham om, at enhver Syg der ankom, modtog de hellige Sacramenter, saa at han af sig selv meldte sig. Paa denne Maade skete det, at alle Syge, der befandt sig i dette Hospital, modtog de hellige Sacramenter, og at de, der efter otte Dages Forløb atter bleve udskrevne, før deres Afreise endnu engang bade mig om, at høre deres Skriftemaal. Der erkjendte jeg ret, hvor nødvendigt det er, at der i ethvert Hospital findes en Præst, der daglig og personlig omgaaes de Syge. I Begyndelsen af September var der 800 Syge i Militairhospitalet. Mange af dem havde allerede modtaget de hellige Sacramenter, da Mariæ Fødsels Fest nærmede sig; og da der netop var to faste baierske Hospitalsgeistlige i Nancy, og desuden to andre Geistlige paa deres Gjennemreise til Armeen, saa meddeelte jeg de Syge, at de Alle vilde faae Leilighed til paa denne Mariefest at modtage den hellige Communion. Det var tilstrækkeligt til at Leiligheden blev greben med Glæde. Fra om Eftermiddagen Kl. 3 indtil seent ud paa Natten havde vi 5 Præster

fuldtop at gjøre, med at høre alle de Syges Skriftemaal.

I den herligt smykkede Hospitalskirke modtog den følgende Morgen, paa selve Festdagen, over 300 den hellige Communion, medens samme blev bragt til de øvrige Syge, der ikke kunde forlade deres Senge. Klokken 9 forsamlede en høitidelig Høimesse, i hvilken Brødrene sang Missa regia, atter de Syge i Kirken. Med større Andagt havde maaskee Ingen nogensinde forhen i Hjemmet feiret denne Mariefest. Mange af dem ere forhaabentlig atter vendte tilbage til deres Arne, og opbevare Mindet om denne Dag i Skikkelse af et — Feltpostkort.

Efter Messen havde jeg nemlig bedet det Lauretanske Litani og den hellige Bernhards Memorare med dem, og da jeg gik ud af Kirken, bestormede de mig med Anmodninger om en Bønnebog, hvori denne Bøn stod. Da jeg ingen havde, nedskrev jeg den paa et Feltpostkort, der nu vandrede igjennem Salene for at skrives af, hvor til atter saadanne Kort bleve benyttede.

Der gives saa mange Slags Traade, som spinde sig imellem den Feltgeistlige og Soldaten, at deres gjensidige Stilling ganske af sig selv bliver som en Faders til sine Børn.

Som Bairer og velbekjendt med mine kjære Landsmænd, vilde det have været mig umuligt at tiltale en bairersk Soldat med „De“. Hvor der hang en bairersk Uniform ved Siden af Sengen, vidste jeg forud, at det forekom den Syge hjemligt, naar jeg sagde „Du“ til ham som til en gammel Bekjendt. Blandt de øvrige Soldater troede jeg ikke at turde bære mig saaledes ad, men fik strax i de første Dage Andet at vide. Fra en Bairers Seng kom jeg til en Preussers, og spurgte om hans Befindende. Pludselig afbrød han mig:

„Maa jeg spørge Dem om Noget?“

„Hvorfor ikke, tal kun!“

„Hvorfor siger De dog „De“ til mig? Holder De

ikke ligesaa meget af mig som af Baireren her? Ham halder De „min kjære Søn“, og siger „Du“ til ham.“

„Det er ikke saaledes at forstaae min Ven; jeg tænkte kun, at der iblandt Preusserne gaves saa mange ældre Folk, at man let kunde krænke Nogen ved at sige „Du“ til Eder, hvem dette maaskee vilde være ubehageligt.“

„Ak, saa siig kun ogsaa „Du“ til os. Jeg er rigtignok Protestant og af Landeværnet. Men, hvor godt det gjør En, at see sig saa hjerteligt tiltalt og behandlet, det har jeg bemærket, da De talte med Baireren, og glædede mig allerede til, at De ogsaa vilde tale med mig.“

Dette er vistnok et Træk i den tyske Soldats Character, der ikke maa oversees ved hans Bedømmelse og Behandling. Navnlig Sydtydskeren bliver øieblikkelig vunden ved en hjertelig Behandling.

I Seminariet i Pont-à-Mousson laae en Bairer alvorlig syg af Typhus, da jeg kom derhen for at opsøge en af de nu saa haardt forfulgte Jesuiterpatres. Jeg fandt ham ved Bairerens Seng, og spurgte strax denne:

„Hvordan har Du det, min Kjære?“

„Aa, jeg har det godt! Er De ogsaa en Bairer?“

„Ja vist.“

„Seer De, Deres Høiærværdighed“, sagde han til Pateren, „vore Høiærværdige vide, hvordan man skal tale med Folk.“

Og Pateren fortalte mig nu, at den Syge kort og godt havde frabedt sig at blive tiltalt med „De“.

Dagbog.

Preussen. Efter Bladenes Meddelelser er Biskoppen af Posens Fængsling nærforestaaende; flere af de andre kirkelige Overhyrder ville da vistnok snart efter blive behandlede paa lignende Maade; hvorfor? fordi de have

værnet om Troen og den christelige Samvittigheds Frihed; fordi de ikke vilde medvirke til, at Kirken blev omdannet til en Politianstalt, til et Middel, som den national-liberale Stat kunde bruge, for desto lettere og mere energisk at kunne underkue de erobrede Nationer og de misfornøiede Classer af Befolkningen. Og hvorledes hilse de „liberale“ Blade denne skamløse Fremgangsmaade fra den tyske Regerings Side? med Jubel naturligviis.

Frankrig. For nogen Tid siden klagede den preussiske Regering i Paris over, at enkelte franske Biskopper havde udtalt sig meget skarpt imod den tyske Kirkefølgelse (Ordets Frihed er selvfølgelig noget, som den national liberale Stat ikke kan tilstede), og det franske (orleanistiske) Ministerium tabte naturligviis Couragen, og bad Biskopperne — i meget moderate Udtryk forresten — om at indtage en fredeligere Holdning. Nu skal den tyske Gesandt atter have klaget, og denne Gang over, at Regeringen i Paris havde været for høffig mod Biskopperne. Det Uforskammede fra det Berlinske Cabinets Side i en saadan Indblanding i en anden Stats indre Forhold, kan naturligviis ikke overraske Nogen, men hvad er Meningen dermed? At man i Preussen skulde være saa ilde til Mode ved engang at høre Sandheden, er jo nok muligt (det er jo et Særkjende for uredelige Personer), men hin ihærdige Tracasserer forklares dog næppe heraf; -- skulde man i Berlin virkelig pønse paa en ny Krig? der er Noget, der tyder derpaa, naar man lægger Mærke til, at der fra Schweits er fremkommet Klager af omtrent samme Beskaffenhed.

Spanien. Rygterne om, at Serranos Sabelregering skulde være en Overgang til et Kongedømme under Dronning Isabellas Søn, tabe sig atter. Moriones, der commanderer Nordhæren, skal ligesom Castelar være en Modstander af Serrano; denne sidste blev i Begyndelsen mistænkt for at have spillet under Dække med ham, men har nu protesteret imod Statsomvæltningen. Fra Don Carlos' Armee lyde Efterretningerne bestandig gunstige. Kongen er marcheret mod Santova (Moriones Stilling) samtidigt med, at Beleiringen af Bilbao fortsættes. Carthagena (de Radicales Tilflugtssted) har endelig overgivet sig, ligesom ere forskjellige mindre Reisninger i Provindserne synes at være undertrykte af Regeringens Tropper.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Man paastaaer, at den h. Fader har befalet P. Tarquini at antage Cardinalværdigheden for at vise hele Verden, at hans Dom om Jesuiterne er en ganske anden end de Liberales og Frimurerens. For fyrretyve Aar siden traadte den nuværende Cardinal som ung Prælat ind i Jesuiterordenen ene for at undgaae de ærefulde Embeder, til hvilke hans store Evner og sociale Stilling snart vilde have ophøiet ham.

— En Deputation af 150 belgiske Katholiker bragte i disse Dage 75,000 Francs til den h. Fader. Ved samme Leilighed overgav Dr. Chatard, Rector ved det amerikanske Collegium i Løven, 25,000 Dollars, der sendtes af Katholikerne i det eneste Dioces Philadelphia i Nordamerica.

— Den af Ministeriet nedsatte Klostercommission har indtil videre afsluttet sit Arbeide. Den overleverer Statsforvaltningen 32 Klostre til bestandig Eiendom og anviser desuden endnu fem til dens foreløbige Afbenyttelse. Desuden vedbliver man at sælge for Spotpris Klostre og Klostergoods til Jøder. Mellem de confiskerede Klostre findes nogle af de meest storartede christelige Instituter, til hvis Oprettelse saa mange fromme Christne ved deres Død og for deres Sjæles Hvile og Trøst med saa stor Gavmildhed have ydet deres Bidrag. Klostre som Ara coeli, Sopra Minerva, al Gesu, Collegium romanum, Sct. Andreas-Collegium paa Quirinalet osv. Men de Liberale plages jo ikke af saa smaa Skrupler, at de skulde lade sig opholde ved saadanne Tanker.

— Den nye østerrigske Gesandt ved den pavelige Stol, Grev Paar, ankom forleden Dag og aflagde strax et Besøg hos Kardinal Antonelli.

Frankrig. Biskoppen af Luçon har udstedt et Circulaire til sine Sognepræster, hvori han siger, at Katholske Militairforeninger, hvis Øiemed det er at reorganisere Armeen i moralsk Henseende, have dannet sig i mange Garnisonsstæder, og at han ligeledes agter at indrette saadanne i sit Dioces. Han opfordrer Sognepræsterne til at indsende ham Navnene paa dem af deres Sognebørn, som tjene i Armeen. — Det sees paany, at Franskmændene ere et praktisk Folk, og derfor gaaer det altid i Frankrig hurtigt med ethvert Fremskridt baade til det Gode og til det Onde.

Paris. Biskopperne af Nimes og Angers have i deres Hyrdebreve talt om de kirkelige Forhold i Tydskland, Italien og Schweits. Naturligviis holder Bismarck ikke af, at der bliver sagt Sandhed med Hensyn til hans tyranniske Fremgangsmaade. „Nord. Allg. Zeit.“, Bismarcks Organ, fører et yderst voldsomt Sprog: „De franske Biskopper, heder det, gjøre ingen Hemmelighed af, at de med deres Hyrdebreve ville komme det tydske Episcopat til Hjælp i dets Kamp mod Regeringen. Ingen Regering kan taale, at Udlandet ustraffet blander sig i dens indre Anliggender, at den franske Geistlighed har interveneret, at ultramontane Flibustiere aabenlyst have taget Parti for vore Biskoppers Modstand mod Lovene; thi Statens Myndighed er en Sag, hvis Betydning ikke kan miskjendes.“ Saa vidt driver det ministerielle Blad sin arrogante Frækhed; men det vil alligevel ikke hjælpe noget. Da den franske Minister, Hertugen af Decazes, aarsaae det for rimeligt, at Grev Arnim vilde faae Ordre til at gjøre den franske Regering Forestillinger, kom han ham i Forkjøbet, og udstedte et Circulaire til Biskopperne. „Le Monde“ forsikkrer, at Circulairet aldeles ikke indeholder Befalinger eller Trudsler, men indskrænker sig til at anbefale Biskopperne Forsigtighed, thi Biskopperne have i Frankrig uindskrænket Talefrihed. Dersom Preusserne troe, at Regeringen vil skride ind mod Biskopperne, saa er det kun et nyt Beviis paa, hvor stærblinde disse Berlinere ere blevne. Det katholske Frankrig fordrer, at Biskopperne komme deres grusomt undertrykte katholske Medbrødre til Hjælp. Og naar Biskopperne gjøre det, saa opfylde de kun deres Pligt, hele Frankrig staaer bag ved dem, og den franske Regering vil ikke vove at gjøre noget imod dem.

Lyon. Frants Xaverius-Missionsforeningen har i Aaret 1872 havt en Indtægt af 5,602,645 Francs, hvoraf Frankrig alene har indbragt de 3,660,195 Frs., et i Sandhed hæderligt Vidnesbyrd for Frankrigs religiøse Sindelag.

Østerrig. Om de confessionelle Love have vi Efterretninger, som modstride hverandre. En Efterretning paastaaer, at Regeringen for sine utallige Vanskeligheders Skyld har til Hensigt at afstaae fra Indbringelsen af de nye Kirkelove, som den havde anmeldt i Throntalen. Derimod forsikkrer man fra andre Sider, at den vil snart indbringe ikke mindre end 17 Lovudkast om Forholdene

mellem Kirken og Staten, som ligne de slet berygtede preussiske Militairlove, som et Æg det andet.

— Kaiseren af Østerrig er bleven officielt underrettet om Udnævnelsen af Ærkebiskopperne af Salzburg og Gran til Cardinaler og opfordret til høitideligt at overgive dem deres Cardinalhatte.

— Regeringen i Bøhmen har forbudt som „farlig for Staten“ Sangforeningen „Cæcilia“.

Münster. For nogen Tid siden indeholdt „Westf. Merk.“ to Artikler, som ikke behagede Politiet. Det vilde nu vide Forfatterens Navn. Redacturen, Præsten Bøddinghaus, nægtede i Medfør af sin Pligt at angive det. Derfor holdes han nu allerede i Uger i Fængsel, og hvad der er det værste: „Obertribunalet“ i Berlin udsætter Dommen for ikke at behøve at frikjende ham.

Posen. Ærkebiskop Ledochowsky var, som bekendt, af Overpræsidenten bleven opfordret til at nedlægge sit Embede. Ærkebiskoppen har besvaret denne Opfordring, og vi fremhæve her nogle Steder af dette hans Svar: „Det biskoppelige Embede, siger han, samt dets Rettigheder og Pligter har jeg modtaget af Gud igjennem hans synlige Statholder paa Jorden; i Kraft af denne mig af Gud givne Myndighed styrer jeg denne Deel af Kirken, som Paven har overdraget mig. Ingen verdslig Magt er derfor istand til at unddrage mig denne Mission. Den kan ved materiel Vold gjøre mig Udøvelsen af denne umulig, men den kan ikke afsætte mig.

Angaaende den frivillige Nedlæggelse af min ærkebiskoppelige Værdighed, saa kunde en saadan vistnok finde Sted under visse Omstændigheder og med den h. Faders udtrykkelige Stadfæstelse. Imidlertid tør jeg vel forudsætte, at Ds. Exc. og den kongelige Statsregering kjender mig tilstrækkeligt til ikke at tvivle om, at jeg vilde holde det for en Skam, under de nærværende Forhold at gjøre dette Skridt.

I Sandhed, aldeles uværdig vilde jeg være til den ophøiede Stilling, til hvilken Herren i sin Miskundhed har havt den Naade at kalde mig, hvis jeg frivilligt vilde forlade min Hjord i dette Øieblik, hvor den staaer i Fare for at blive et Bytte for Vantroen, Hæresiet og Schismaet. Min Pligt er det at vaage over og forsvare mine Diocesaners aandelige Rettigheder og Goder, men ikke, om jeg end truedes med Lidelser af ethvert Slags og selv med Døden, frivilligt at vige tilbage for at unddrage mig Møisommeligheder og Farer. „Den gode Hyrde hen-

giver sit Liv for sine Faar, men Leiesvenden og den som ikke er Hyrde, seer Ulven komme og forlader Faarene og flyer.“

Deres Exc. fremhæver nogle af mine overhyrdelige Embedshandlinger fra den sidste Tid, og finder i samme en tilstrækkelig Grund til den i Slutningen af Deres Brev fremførte ganske eiendommelige Opfordring. Jeg for mit Vedkommende vilde aldrig have vovet at sammenstille disse Enkeltheder, da de kun give et Vidnesbyrd om en samvittighedsfuld Styrelse af mit biskoppelige Embede. De ere en Frugt af Herrens Naade, som giver Menneskets svage Kræfter den nødvendige Styrke, og medvirker til trofast Opfyldelse af de ofte svære Kaldspligter. Jeg er Deres Exc. forpligtet til Taknemmelighed for denne Aerkjendelse af min Troskab mod Gud og mod hans h. Forskrivter. Et lignende og baade ligesaa vel fortjent som hædersfuldt Vidnesbyrd giver Deres Exc. hele min Geistlighed og alle min overhyrdelige Omsorg undergivne Troende. Denne i en officiel Skrivelse udtalte Aerkjendelse vil være til Roes for de Troende i begge mine Ærkedioeser ligeoverfor hele den katholske Verden, da der iblandt Geistligheden hidtil kun er fundet to, som have fornægtet deres Tro, medens der iblandt de Troende af verdslig Stand, saaledes som jeg haaber til Gud, ligeledes maaskee næppe maatte findes flere, som have brudt deres Troskab mod Gud og hans h. Kirke.

Rigtignok indtager Deres Exc. i Bedømmelsen af disse Kjendsgjæringer et andet Standpunct og holder det for en Forbrydelse, som for Gud og Mennesker giver den trofaste katholske Christen en særdeles Adel, men Deres Exc.' afvigende Anskuelse formaaer ikke at forandre noget i Sagens Væsen. Ere dog allerede i den christelige Kirkes første Aarhundreder netop de blevne beskyldte for Opsætsighed mod Statsmagten og behandlede som Oprørere, der gave Kaiseren hvad Kaiserens er, men fremfor Alt Gud hvad Guds er. Det er beklagelsesværdigt, at man ligeledes i vor Tid anseer os Katholiker for farlige for den borgerlige Orden, fordi vi for at frelse vore Sjæle fra den evige Fortabelse, standhaftigt nægte at krænke vore Pligter mod Gud og hans h. Kirke.“

Bonn. „Biskop“ Reinkens har udstedt „et Hyrdebrev“ imod Pavens Encyclica. Den største Decl af denne Skrivelse er opfyldt med de sædvanlige Declamationer om Ny-Protestantismen. Paa den meest uforskammede Maade udtaler han sig om det, som Paven

skriver om den tyske Kaisers Fremgangsmaade. Han siger: „Hvad Encyclicæen siger den forbausede Verden om vor ophøiede Kaiser, som vi kun kunne mindes med Taksigelse til Gud, er saa stik imod al Virkelighed, Sandhed og Retfærdighed, at Pietet paa den ene og Skaansel paa den anden Side paalægge os Taushed.“ Altsaa: Pietet, Taksigelse, Beundring for den ophøiede Kaiser, Kirkens tyranniske Forfølger, som fornægter al Christendom, idet han proclamerer den reent hedenske Grundsætning om Statens ubetingede Myndighed over Samvittigheden og Kirken!!

Om de hollandske Jansenister paastaaer denne jammerlige Apostat, at de ere renere i Orthodoxien end den Romerske Curie!

Hvad Paven siger om Frimurerne besvarer han med, at Paven ikke kjender Noget til den moderne Culturs drivende Magter, og dermed antyder han mere end han maaskee vil være bekjendt, at han er Frimurerens Pave. Det svarer aldeles til Situationen. Her paa den ene Side den romersk-katholske Kirke med Paven i Spidsen — Herrens Kirke; hist paa den anden Side Frimurerlogen med Kaiser Wilhelm og „Biskop Reinkens“ i Spidsen, med andre Ord: Satans Synagoge! Saaledes er Situationen; om dette Valg dreier Nutidens store Kamp sig. Ingen frygte derfor; vi faae nok at see, at Herrens Ord bliver sandt i Evighed: Du er Petrus, og paa denne Klippe vil jeg bygge Min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke overvælde den. Matth. 16, 18.

— Det har nylig her vakt almindelig Opsigt og Forundring, at see den unge Baron von Böselager, een af de rigeste Adelsmænd i Rhinlandene, fuldbyrde en Beslutning, der for nærværende Tid maa forekomme de Fleste ubegribelig, og som Mange uidentivl ville ansee for en stor Daarskab. Denne ved sin Dannelselse og elskværværdige Character bekjendte unge Mand paa 25 Aar var allerede i flere Aar i Besiddelse af det betydelige Böselagerske Majorat; han har i Aaret 1870 som Frivillig udmærket sig under Krigen, og nu har han frasagt sig Majoratet og overdraget det til sin Broder for at følge de landsforviste Jesuiter til Holland og der indtræde i Noviciatet.

Denne unge Mand maa sikkerlig ikke have vidst, at der her i Danmark ved Trinitatis Kirke gives en Capellan Schepelern, ellers vilde han uden Tvivl ikke have styrtet sig i dette „Dyb af Nederdrægtighed“, i denne „Helvedes

Afgrund“, som Capellanen jo vil have opdaget i Jesuiternes Selskab. Forresten har Meddeleren vel Ret til at spørge enhver fornuftigt tænkende Mand, hvo der her staaer mere til Troende: enten den fanatisk-intolerante og overfladiske Hr. Capellan, som maaskee aldrig har seet en eneste Jesuit, maaskee aldrig har gjennemlæst en eneste jesuitisk Bog, og alligevel forhaaner hvad han ikke kjender, eller denne unge Adelsmand, som ved at hengive hele sin Formue og opgive sit Fædreland aflægger et talendé Vidnesbyrd om, at Jesuiterne ere uskyldigt forfulgte Hædersmænd.

Altona. Pastor Frintrup, Præst for den her-værende katholske Menighed, blev stævnet for Retten, fordi han havde foranlediget Brudedefolk, som vilde indgaae et blandet Ægteskab, til at udstede et Revers med Hensyn til Børnenes katholske Opdragelse. Han blev dømt til Afsættelse fra sit Embede og alle Omkostninger. Dommen støttes paa en Lov af Aaret 1863, som dengang de liberale holsteinske Herrer havde sat igjennem.

Sct. Ansgarius-Foreningen.

Bestyrelsesmøde Tirsdag den 20de Januar Kl. 6 $\frac{1}{2}$ i Kassererens Bopæl.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 18de Januar. 2den Søndag efter Epiphaniæ. Jesu Navnefest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 19. M. Knud, Konge af Danmark og Martyr. 20. Ti. Fabian og Sebastian, Martyrer. 21. O. Agnes, Jomfru og Martyr. 22. To. Vincentius og Anastasius, Martyrer. 23. F. Marias Formæling. 24. L. Timotheus, Biskop og Martyr.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 4. Søndagen den 25de Januar. 1874.

Indhold: Noget om Aflad. Protestantiske og katholske Missionærer i Ostindien. De katholske Missioner paa Sandwichsøerne. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Paris, Preussen, Hannover.

Nogét om Aflad.

(Sluttet.)

Vi have i forrige Numer seet, hvad Afladen er, og hvad den ikke er, nemlig at den ikke er Tilgivelse af selve Synden, hverken af de større eller mindre Synder, hverken af begaaede eller af tilsigtede*), men kun en Eftergivelse af de timelige Syndestrafte, der endnu ere tilbage at afsone, efterat Synden allerede er tilgiven. Skjøndt det allerede heraf fremgaaer, hvor aldeles uhjemlede de Beskyldninger ere, som Modstandere have udslynget imod vor h. Kirke paa Grund af dens Lære om Afladen,

*) Det er egenlig stridende mod den katholske Kirkes Lære at tale om „tilsigtede“ Synder; thi Synden er jo allerede fuldbyrdet ved Villien til at synde; naar man da i et givet Øieblik fatter den Beslutning, senere hen at ville fuldføre en syndig Gjerning, saa har man derved allerede begaaet Synden, selv om man senere ikke kommer til at fuldføre Gjerningen.

saa vil dette dog blive end ydermere klart og indlysende, naar vi nærmere betragte de Betingelser, der nødvendig bør opfyldes for at kunne vinde Aflad. Hvilke ere da disse Betingelser?

Den første Betingelse er: Naadens Stand 3: Enhver, som vil vinde Aflad, maa være fri for eller have rensat sit Hjerte for enhver svær Synd. En Christen, som har en Dødssynd paa sin Samvittighed, vedbliver vistnok endnu at høre til Kirken, men han er et dødt Lem paa Kirkens Legeme; og skjøndt han formedelst sin udvortes Forbindelse med Kirken altid endnu har mangfoldige Midler og Naadegaver til Omvendelse, saa gaaer han dog glip af de fleste aandelige Goder, der have deres Kilde i den inderlige Forbindelse med Christus og de Hellige. Han er en Guds Fjende, og tør derfor i denne Tilstand ikke gjøre sig Haab om at opnaae en saadan Velgjerning. Desuden have vi jo allerede i vor første Artikel seet, at Syndens Straf ikke kan eftergives ved Afladen, førend Synden selv er forladt. — Ønsker altsaa Nogen, som er besmittet med svære Synder, at vinde Aflad, saa maa han først ved den værdige Annæmmelse af Bodens Sacrament, eller i det Mindste ved en fuldkommen Anger i Forbindelse med den Villie at ville skrifte saa snart han kan, forskaffe sig Syndsforladelse. Har en Christen mindre, tilgivelige Synder paa sit Hjerte, saa er han som et levende Lem paa Kirkens Legeme vistnok i Stand til at vinde Aflad; men han kan dog kun opnaae Eftergivelse af de timelige Straffe for de Synder, for hvilke han allerede har faaet Tilgivelse. Derfor pleier Kirkens Overhoved i sine Aflads-Bevillinger, i Særdeleshed naar der er Tale om en fuldkommen Aflad, regelmæssigt at fremhæve, at denne Aflad kun tilstaaes „vere contritis et confessis“ 3: „dem, der ved sand Anger og Skriftemaal have udsonet sig med Gud.“*) —

*) Da den h. Bernhard som Pavens Sendebud A. 1147 opfordrede til Deeltagelse i det 2det Korstog, sagde han: „Modtag Korsets

Vi see heraf, at Kirken ved Afstanden tilvisse ikke ophæver sand Bod og Omvendelse, men tvertimod forudsætter den som en uundgaaelig nødvendig Betingelse.

Den anden Betingelse for at vinde Aflad, er: at man ganske nøiagtigt udfører de til Opnaaelse af Afladen foreskrevne gode Gjæringer. — Enhver Aflad er knyttet til Fuldførelsen af en eller anden god Gjærning — t. Ex. Bøn, andægtigt Besøg af en Kirke, Modtagelse af Bodens og Alterets h. Sacramenter, Faste, Almisse til de Fattige eller til et veldædigt Øiemed, Valfart o. L. — der tjener til Guds Ære, til egen Forfremmelse i det Gode, til nødlidende Medmenneskers Bedste, og til hele Kirkens Velfærd, og hvortil de Christne ellers ikke ere særligt forpligtede ved de almindelige Guds og Kirkens Bud. Naar der er Tale om en fuldkommen Aflad, forlanges der, paa een eller anden Undtagelse nær, stedse et angerfuldt Skriftemaal og en værdig Communion. Som oftest fordres der, foruden de øvrige særligt navngivne Gjæringer endnu, at man skal bede efter den h. Faders Mening. Denne den h. Faders „Mening“ er en tredobbelt, nemlig: Kirkens Ophøielse, Vranglærdommenes Udryddelse og de christelige Fyrsters og Folkefærds Fred og Eendragtighed. Hvilke Bønner der skulle bedes i dette Øiemed, bestemmes ikke videre; man kan derfor i denne Hensigt med Andagt læse de almindelige Afladsbønner, som regelmæssigt findes i Bønnebøgerne, eller om man hellere vil, et Litani, eller ogsaa fem „Fader vor“ og „Hil dig Maria“.

Tegn, og du skal opnaae Aflad for Alt, hvad du med et angerfuldt Hjerte har skriftet“ (omnium, de quibus corde contrito confessionem feceris). En berømt protestantisk Historieskriver Aug. Neander (5. B. S. 201. Hamburg 1841) tillader sig at tilføie Ordet: „aldrig“, og han lader den h. Bernhard sige: „Du skal opnaae Aflad for Alt, hvad du aldrig har skriftet med et angerfuldt Hjerte.“ Skal man ansee dette for en Feiltagelse, eller er det en forsætlig Forfalskning?

Den punctlige Opfyldelse af disse foreskrevne gode Gjæringer er Betingelsen, uden hvilken den paagjældende Aflad ikke kan opnaaes. Havde man end aldeles ufor- skyldt glemt Eet eller Andet, eller var der selv ind- traadt Omstændigheder, som gjorde Opfyldelsen umulig, saa vilde man dog forgjæves haabe at opnaae denne Aflad; thi dertil er det ikke tilstrækkeligt, at man gjerne vilde fuldføre de foreskrevne Gjæringer, men den virkelige, nøiagtige Fuldførelse er nødvendig. Er Afladen knyttet til en bestemt Dag, saa maae Betingelserne op- fyldes i Løbet af Dagen; dog kan Skriftemaalet allerede aflægges Dagen i Forveien. Naar Skriftemaalet er fore- skrevet som Betingelse, saa maa Enhver, som ønsker at vinde Afladen, ogsaa aflægge et angerfuldt Skriftemaal, selv om han ingen svære Synder har begaaet. Dog kunne de, som have den fromme Vane, at skrifte hver Uge, ved dette ugentlige Skriftemaal vinde alle de Aflad, der til- bydes dem i Ugens Løb, saafremt de ellers opfylde de andre Betingelser, der ere foreskrevne for de enkelte, ligesom ogsaa een Communion er tilstrækkelig til flere forskjellige Aflad, der mulig kunne falde paa samme Dag, forudsat naturligviis, at alle de øvrige Betingelser for hvert enkelt nøiagtigt opfyldes og henholdsvis gjen- tages.

Endelig maa man ogsaa have den Hensigt, at ville vinde Afladen, i det Mindste paa den Maade, at man f. Ex. om Morgenen ved Morgenbønnen fatter den Tanke: „Idag ønsker jeg at blive deelagtig i al den Aflad, som jeg ved mine Gjæringer kan vinde“, et Forsæt, som der- for ogsaa fromme Katholiker pleie at fatte, for ikke at gaae glip af den Naade, der tilbydes os ved Kirkens Aflad.

Kaste vi nu et Blik tilbage paa hvad vi i Korthed have lært om Afladen, saa maae vi tilvisse forbauses over, at man endog har villet fremstille den katholske Kirkes Lære om Afladen som Noget, der ydermere skulde be- styrke Synderen i hans Letsindighed og Ondskab, og gjøre

Veien til Himlen ret bred og magelig for Alle og Enhver! Kun en fuldstændig Uvidenhed, der ikke har nogen Ahnelse om, hvad den katholske Kirke troer og lærer om Afladen, eller ogsaa forsætlig Ondskab, der imod bedre Overbeviisning paadigter Kirken de mest vanvittige Lærdomme, kan falde paa Sligt. Afladen, saaledes som den katholske Kirke virkelig tilbyder den, er et af de bedste Midler til at oplive Bodfærdighedens Aand, som jo er den første Betingelse for at vinde Aflad, til at afholde de Christne fra Synden, da den ikke kan opnaaes uden sand Omvendelse, og til at fremme de Troendes Iver i Fuldførelsen af gode Gjerninger (Bøn, Faste og Almisse), som Gud selv har anbefalet i den h. Skrift, og til hvilke Kirken knytter Afladen.

Iøvrigt er det sandt, at der gives et Slags Aflad, imod hvilken ethvert sædeligt Menneske maa gjøre alvorlig Indsigelse; der gives et Slags Aflad, som vilde tilintetgjøre al Moralitet, og gjøre hele Verden til et sandt Sodom og Gomorra, saafremt Menneskene i Almindelighed virkelig vare istand til at troe paa dens Gyldighed. Det er den Aflad, der tilstaaer Menneskene Tilgivelse for alle deres Forbrydelser, [naar de blot „troe, at de blive tagne til Naade, og at Synderne forlades dem for Christi Skyld“ (*den Augsburgske Bekjendelse, Art. 4*). Det er den Aflad, der uden videre fritager Mennesket for den Forpligtelse at holde Guds Bud, og tilraaber ham: „Vær en Synder, og synd kun kraftigt, men tro endnu „kraftigere! Vi maae synde saalænge vi ere her. Det „er nok, at vi ved Kjærlighedens Rigdomme erkjende det „Lam, som borttager Verdens Synder. Fra dette Lam „vil Synden ikke løsrive os, om vi end tusinde Gange om „Dagen bedreve Hoer eller begik Mord.“ (Luther Brev til Melanchthon. A. 1521.) Det er den Aflad, i Kraft af hvilken Menneskene, i hvad de end have gjort, naar de blot troe, efter deres Død ligestrax komme i Himlen. — Ja tilvisse, ligeoverfor en saadan Aflad har man al

Grund til at tale om en Tilintetgjørelse af al Sædelighed. En saadan Aflad maa fremkalde Modbydelighed og Forfærdelse hos alle hæderlige Mennesker, og det er alle sande Christnes Pligt, at optræde imod saadanne Lærdomme, der ikke blot stride imod Christendommen, men ogsaa mod den naturlige sunde Fornuft. Her have vi en Aflad, der skal forskaffe Tilgivelse for alle mulige Synder, og det ikke blot for dem, som Menneskene have begaaet, men ogsaa for dem, som de endnu ville begaae; thi med den blotte Tro skal jo Alt være afgjort. Hvilke Følger iøvrigt saadanne Lærdomme have, dette fik Luther selv Leilighed til at iagttage; og han klager mange Gange i sine Breve over den Ryggesløshed og Ugudelighed, som „det rene Evangelium“ fremkaldte hos hans Tilhængere. I Aaret 1533 sagde han i en Prædiken: „Verden bliver efter Indførelsen af denne Lære (hans „rene Evangelium) fra Dag til Dag værre, ugudeligere „og mere uforskammet; Djævlene drage nu skareviis „ind i Menneskene, saa at de under Evangeliets*) klare „Lys kun ere blevne mere vindessyge, ublufærdige og „ugudelige, end de vare forhen under Pavedømmet.“ — Vi see her igjen, hvorledes den katholske Kirkes Modstandere paalyve Kirken Noget, som de selv gjøre sig skyldige i, ligesom det gaaer med den bekjendte „afskyelige“ Grundsætning: „Hensigten helliger Midlet.“

Den katholske Kirke kjender Intet til en saadan Aflad. Den veed godt, at der aldrig kan være Tale om Syndsforladelse uden sand Anger. Og den veed ogsaa, at en Anger, der er tilstrækkelig til at udsone Synderen med Gud og til at forskaffe ham Tilgivelse i Bodens Sacrament, endnu ikke fritager ham for al Straf fra Guds Side. Derfor tilstaaer Kirken sine Aflad kun til dem, der ogsaa ellers vise stor Bodsiver. Det, som vi i det Foregaaende have sagt om Betingelserne for at vinde

*) Ved „Evangeliet“ forstod Luther som bekjendt den Lære, at Mennesket bliver retfærdigt ved Troen alene.

Aflad, overtyder os om, at det ingenlunde er en saa ganske let Sag, virkelig at vinde Aflad, især en fuldkommen Aflad. En fuldkommen Aflad kan kun vindes, naar Mennesket har opnaaet Tilgivelse for alle sine Synder, baade de større og de mindre; men dette forudsætter, at Menneskets Hjerte er frit for enhver frivillig Vedhængenhed ved nogensomhelst Synd, hvilket tilvisse er en særdeles vanskelig Sag. Naturligviis skal denne Vanskelighed, langt fra at gjøre os modløse og lunkne, meget mere være en ny og kraftig Tilskyndelse for os til ikke at undlade Noget af hvad vore svage Kræfter formaae for at blive deelagtige i den af Kirken tilbudne Aflad. Vinde vi end ikke Afladen i dens hele Omfang, saa tør vi dog haabe at vinde den deelviis, og dette netop i Forhold til vor Iver under Fuldførelsen af de foreskrevne gode Gjerninger, i Forhold til vor Andagt og vor Anger.

f.

Protestantiske og katholske Missionærer i Ostindien*).

Den engelske Høikirke egner sig ikke til at gjøre Proselyter blandt et Folk, der forbinder den meest levende Phantasi med et ildfuldt Temperament. Dens Gudshuse ere simple, tomme, smagløse og Intet mindre end imponerende; man seer intet Crucifix, intet Alter, kortsagt Intet, som fængsler Øiet og gjennem Sandserne hæver Sjælen til Andagt. Gudstjenesten bestaaer for Størstedelen i en trættende Gjentagelse af den h. Text, det apostoliske Symbolum, de ti Bud og Fadervor samt Udtog af Davids Psalmer o. s. v. — Alt forelæst efter den reglementerede Psalme- og Bønnebog og i en slæbende søvnig

*) Geschichtliche Volksbibliothek für das katholische Deutschland. Schaffhausen. Hurter. 1859. B. 24.

Tone, først af Præsten, derefter af den ved et Bord under Prædikestolen siddende Degn, og endelig af den forsamlede Menighed. Kirkesangen er i Almindelighed meget god, men Menigheden tager ikke Deel i den; og Prædikenen, der altid er meget kort, bliver stedse aflæst efter Papiret. Høikirkens Lære har heller ikke noget Tiltrækkende for en Hindu; dens Forskrifter ere strenge og intolerante, uden Varme og Begeistring. Men ved Siden af den anglicanske Kirkes Frastødenhed og Hinduernes religiøse Fanatisme gives der endnu en anden Grund, der ligesaa væsenlig bidrager til, at denne Kirke og den protestantiske Tro ikke tæller mere end c. 50 Tilhængere blandt Calcuttas 230,000 indfødte Beboere, og tilstrækkeligt forklarer denne Missions ringe Virkninger i Sammenligning med Resultaterne af de katholske Missionærs Virksomhed. De engelske Geistlige have meget betydelige Indtægter, ere i Regelen altid gifte, holde Eqvipage, Rideheste, et talrigt Tjenerskab, beboe elegante Leiligheder og leve i alle Henseender paa en stor Fod. Dette i Forening med deres ringe Forbindelse med de Indfødte og deres Ringeagt for disse bibringe ikke Hinduerne synderlig Tillid til den Lære de forkynde, og navnlig til deres Formaninger til Kjærlighed og Ydmyghed; og, have de nu og da Held til at omvende en Enkelt, da er det sædvanlig en Paria*), der ikke længere formaaer at udholde sine Troesbrøders Forhaanelser, men sædvanlig i en ældre Alder vender tilbage til sin tidligere Tro.

Hvor forskjælligt fra de engelske Missionærs er ikke den romerske Propagandas Sendebuds Levemaade! De give Afkald paa alle udvortes Bekvemmeligheder og vandre som Apostlene tilfods gennem Landet. Fontanier fortæller, at den katholske Biskop i Bombay, Don Pedro d'Alcantara, en Mand, der dengang allerede havde virket i sit svære Kald i omtrent 50 Aar, modtog en Forespørgsel

*) Den laveste af de hinduiske Kaster, der er saa foragtet, at den, der kommer i Berøring med den, ansees for uren.

fra det britiske Gouvernement om, hvor stort et Tilskud han ønskede til sit Underhold. Han var Missionens første Geistlige og tilhørte en fornem Familie i Spanien; men hans Svar gik ikke desto mindre kun ud paa, at han med Taknemmelighed vilde paaskjønne Sikkerhed for en maanedlig Udbetaling af 30 Rupier (c. 35 Rd.); og da Gouvernementet troede, at denne beskedne Fordring (Halvdelen af en Marinelieutenants maanedlige Gage) beroede paa en Feiltagelse, erklærede Biskoppen paany, at det var fuldkommen tilstrækkeligt for hans tarvelige Fornødenheder. Medens den engelske Dr. Wilson, der iøvrigt var en bekjendt Lærd og i enhver Henseende en hæderlig Mand, i sin Embedstid kun havde omvendt to Hinduer, havde Don Pedros Coadjutor Fra Luigi alene omvendt c. 6000. De Indfødte sluttede sig med stor Tillid og Fortrolighed til ham, hvorsomhelst han færdedes iblandt dem; de søgte Raad og Trøst hos ham og sendte om Natten Bud til ham, naar deres Nærmeste stode i Begreb med at forlade dette Liv, for at han kunde række dem det sidste Vandringsbrød.

De katholske Missioner paa Sandwichsøerne*)

Den katholske Religion har i kort Tid fundet stor Udbredelse paa Sandwichsøerne. I Begyndelsen af Aaret 1846 var Katholikernes Antal der 14,500, men samme Efteraar allerede voxet til 16,000. Antallet af Skoler var i samme Tidsrum voxet fra 110 til 130 og af Kirker og Capeller gaves der c. 90 — Alt efter Angivelse af den som Biskop fungerende Abbé Maigret, en, ligesom alle de øvrige franske Geistlige, som min Reise bragte mig i Berøring

*) Admiral Steen Billes Jordomseiling med Corvetten Galathea.

med, forekommende og dannet Mand. Han beboede et meget uanseeligt Huus ved Siden af den katholske Kirke; hele hans Beboelsesleilighed bestod af to smaa Værelser, hans Huusgeraad af en Seng, et meget simpelt Bord, nogle ligesaa simple Stole og en gammel Sopha. Jeg kunde ikke undlade at anstille en Sammenligning mellem denne høist tarvelige Biskop og de nordamericanske Missionærers bekvemme og comfortable Boliger, og det Spørgsmaal paatrængte sig mig uvilkaarligt, om ikke Familienlivet med dets Behageligheder, dets Pligter, Byrder og Fordringer hindre de sidstnævnte Missionærer i at hellige deres Kald de fornødne Kræfter, medens de katholske Geistlige opoffre Alt andet for deres Virksomhed og give deres Menigheder et beundringsværdigt Exempel paa Afholdenhed og Selvfornægtelse.

En protestantisk Dom om den katholske og den lutherske Kirke*).

„Den romerske Kirke har sit eget Huus, hvori den boer, og hvori den har at raade. Den har en Selvstændighed, som Staten ikke kan fratage den eller formindske, om den end vilde. Ved sin selvstændige Organisation har den Magt til selv at begynde med at handle; den kan protestere mod Statens Forholdsregler; ifølge faste kirkelige Regler har den saa at sige Hold paa sine Menigheder og en Indflydelse paa dem, som Staten ikke er i Stand til at forskaffe sig; den er i Besiddelse af en Mængde Kræfter og Midler, der ikke

*) „Allgemeine Evangelisch-Lutherische Kirchenzeitung“. Leipzig, Dörfling und Francke. Jahrgang 1873. Erstes Semester. Spalte 20.

afhænge af Statens Naade. Ved alt dette kan den romerske Kirke hjælpe sig selv, saa ofte den anfægtes af udvortes Trængsler, og vi see, at dens Magt derved kun desto mere samles og styrkes.

Alt dette mangler den Evangeliske Kirke. Den har ikke sit eget Huus, men boer til Leie hos Staten. Den har ingen selvstændig Organisation, men er overalt sammenknyttet med Statens Organisme. Den har ingen Magt til selv at begynde med at handle, men er ved Hænder og Fødder bunden til Staten og kan kun med dens Tilladelse gaae, tale og handle. Den har foruden Ord og Sacrament ikke forbeholdt sig nogensoinhelst Ting, men tillidsfuldt med hele sin historiske Tilværelse givet sig Staten i Vold, og gjort sig afhængig af den.“

Dagbog.

Tydskland. Her har man i den sidste Tid kun havt Uheld med sig. Først kom Rigsdagsvalgene, der over det Hele fik et for det national-liberale Regeringsparti temmelig ubehageligt Udfald, idet det katholske Parti (Centrum) og Socialdemocraterne vandt den ene Seir efter den anden paa de Gouvernementales Bekostning; det første Parties Fremgang er en naturlig Følge af Religionsforfølgelsen, og Socialismens Triumpher den nødvendige Conseqvens af, at den demoraliserede og retsforagtende Regering har stødt den eneste Magt fra sig, der endnu er istand til at holde det moderne Samfund nogenlunde i Fugerne. — Valgene til Rigsdagen foregaae som bekjendt efter den almindelige Stemmerets Princip, og Nederlagene vare derfor saa meget desto føleligere for de Liberale; navnlig var Udfaldet i Baiern, hvor $\frac{2}{3}$ af Befolkningen valgte ultramontant, deprimerende; imidlertid maa man ikke troe, at de Nationalliberale deraf skulde lade sig bevæge til en nogenlunde human og frisindet Behandling af deres katholske Medborgere; nei langtfra! Lectionen havde ingen anden Virkning end den,

at de liberale Blade begyndte at rive ned paa den almindelige Valgret, der kan være god nok saalænge den ge-raader de Nationalliberale til Profit, men ellers er en for-dømmelig og skadelig Institution, som man i „Dannelsens“, „Ordenens“ o. a. m. Interesser hurtigst muligt maa see at faae Bugt med (tout comme chez nous!).

En lille Glæde i al denne Sorg meente man imidlertid i Berlin at have faaet ved den formentlige Opdagelse af en hemmelig pavelig Bulle, der — saaledes sagde man — fuldstændigt omstyrtede de ældgamle Regler for Pave-valget; der gjordes naturligviis en uhyre Blæst af denne Nyhed, og navnlig var man „entrüstet“ over Omstyrtnin-gen; men man havde gjort Regning uden — Majunke. Denne („Germanias“ berømte Redacteur) fik nemlig snart Lys i Sagen og meddeelte kort efter en Skrivelse fra Vaticanet, der constaterer, at de bismarckske Agenter ganske vist have ofret megen Tid og endnu flere Penge for at faae fat i en saadan Bulle, og at en Person endelig ogsaa har skaffet dem den nu offentliggjorte, men — ak! — til samme Tid har snydt dem blodigt; thi Bullen er fra Ende til Anden — lavet; og ikke blot det, men paa Navne og Dato nær, en simpel Copi af en gammel Be-stemmelse fra forrige Aarhundrede, og saaledes gik da ikke blot Bullen men ovenikjøbet den „entrüstende“ Om-styrtning i Vasken — til megen Flauehed for de liberale „Intelligentser“.

Under alt dette kom Landdagen sammen i Berlin, og Centrumspartiet tog atter fat paa sin gamle Ven Rigs-kantsleren; denne havde nemlig erklæret Katholikerne for „Rigsfjender“ og Biskopperne for Oprørere. Uheldigviis har nu General la Marmora, som bekjendt, udgivet en Bog (sidste Sommer), der indeholder adskillige særdeles interessante Oplysninger om den Bismarckske Politik i 1866, og blandt Andet den, at Fyrsten dengang baade har talt om at afstaae tyske Landsdele til Frankrig, for at faae Napoleons Hjælp, og gjort alt sit for at bringe Ungarerne til at føre Krig mod deres legitime Konge-huus, og saaledes forraade Østerrig til Preussen. Ma-linckrodt (af Centrum) spurgte da Bismarck, hvorledes han turde vove at tale om „Rigsfjender“ og „Oprørere“, han som havde saadanne Bedrifter paa sin Samvittighed? Bismarck blev naturligviis meget vred — og meget for-legen — talte om, at det var en løgnagtig Bog — men Facta indlod han sig ikke paa at gjendrive.

I Forbindelse med alle disse Nederlag og Skuffelser

for den preussiske Politik staaer uidentvivel den i den senere Tid ofte omtalte Notevexling med Cabinettet i Versailles. Den tyske Gesandt sammesteds har nemlig, som tidligere meddeelt, paa en temmelig nærgaaende Maade fordret af den franske Regering, at den skulde træde op imod sine egne Biskopper, for at hindre dem i at tale imod den tyske Religionsfølgelse; og skjøndt Cabineettet i Versailles viste en end alt andet en mandig Optræden ved denne Leilighed, var man i Berlin saa langt fra at slaae sig til Ro, at Regeringens officielle Organ endog bragte en ligefrem Trusel om Krig med Frankrig, dersom dette Land ikke paa Stedet opgav sine katholske Sympathier. Adskillige Blade have heri seet et virkelig krigerisk Skridt; men dette er næppe den sande Mening med hvad der er skeet. Hensigten er aabenbart kun den, at fremkalde en diplomatisk Strid med Frankrig paa Grundlag af det religiøse Spørgsmaal, i det Haab derved at kunne bringe det katholske Parti i Tydskland i en skjæv Stilling, og da saa meget desto sikkrere og bedre at kunne gjentage sine infame Beskyldninger mod Katholikerne for Mangel paa Fædrelandskjærlighed. Med andre Ord, det Hele er en Maneuvre paa den indre Politiks Gebeet; et parlamentarisk Kneb; vilde man virkelig have Krig, saa vogtede man sig nok for at bruge Religionen som Paa-skud; thi de katholske Soldater kan man ikke undvære, hvad den sidste Krig tydelig nok har viist, og naar den preussiske Regering vil have Krig, forstaaer den kun altfor godt at lefle for Folket, for bagefter desto bedre at kunne træde det paa Nakken.

Frankrig. Rygterne om, at „Orenoco“ skal kaldes tilbage fra Civita-Vecchia dukke atter op; om det er sandt, er ikke godt at sige; af Ministeriet Broglie-Decazes kan man vente sig alt muligt. — Ministerkrisen, som var opstaaet derved, at Maire-Lovens Behandling ikke blev fremskyndet af Nationalforsamlingen, trods Ministeriets Ønske, er endt med et Tillidsvotum til dette, og Loven gaaer sin Gang, og vil ende med at gjøre Mairerne (Forstanderne i Communerne) fuldstændig afhængige af Regeringen; den franske Regering er national-literal som alle Orleanister, og National-Liberalisme og Centralisation ere uadskillige Calamiteter.

Spanien. Carthagena er faldet, og den nye Revolutions Regering (Serrano) meget fornøiet; det turde dog være, at Glæden kun blev kort, thi i Norden gjør Don Carlos stor Fremgang. Bilbao er stærkt truet; dens

Havnestad Portugalette taget og Helten Moriones totalt forsvunden med sine tappe Skarer.

Italien gaaer stadig fremad i Retning af Statsbankerot og almindelig „spansk“ Opløsning. Hvis er Skylden? Folkets vil man sige, ja tildeels; forsaavidt som Folket bliver ved at finde sig i det usle national-liberale Regimente, der nu i mange Aar har fordærvet og ødelagt Landet; men Hovedskylden er dog naturligviis „Liberalismens“; thi nogen egenlig Tilslutning i Folket have de Magthavende ikke; et Beviis herfor er, at de talrige italienske Biskopper nu alt i mange Aar have levet af frivillige Gaver, idet Regeringen nemlig holder deres retmæssige Indtægter tilbage.

Danmark. Island har faaet en Forfatning — endelig! — og Religionsfrihed — endelig! — endnu for kort siden blev det forbudt den derværende katholske Præst at prædike — i Kraft af Samvittighedsfriheden naturligviis! Denne sidste har forresten i disse Dage faaet en ret net Illustration af Professor Clausen, der i „Fædrelandet“ har skrevet en Deel om en Ting han ikke veed hvad er — om Christendom nemlig — og deri indflettet en lang Klage over, at de protestantiske Partier ikke alle blive enige om hver for sig at give deres Overbeviisning Døden og Djævelen, for at slaae sig sammen mod den fælleds Fjende — den katholske Kirke; det er den gamle Jødepolitik fra Christi Tid, og uhyre characteristisk for den Raadenhed, der hersker i den officielle Theologie i Danmark. At de Herrer endnu vove at tale om Samvittighed er mildest talt morsomt; men for intet at regne imod Professorens Slutningstirade, hvor han aabent er klærer, at man som Protestant maa tage Parti for den Bismarckske Religionsforfølgelse i Tydskland, eftersom denne gaaer ud over Kirken. Hensigten helliger Midlet — med andre Ord: hvilken ufattelig Jammerlighed og Foragtelighed!!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den bekjendte Garibaldianer Nino Bixio er ifølge en hertil indløben Efterretning pludselig kaldt for Guds Domstol fra det fjerne Sumatra paa Java. Han

forlangte engang i et offentligt Møde af Kamret Soldater for at gaae til Rom og kaste alle Cardinaler i Tiberen. For dette Beviis paa hans noble og ophøiede Sindelag blev han af den italienske Regering udnævnt til Divisionsgeneral og som saadan rettede han ved Roms Indtagelse i Septbr. 1870 sine Kanoner mod Vaticanet.

— Den h. Fader er fuldkommen rask og vel. Der siges, at der snart igjen skal holdes et Consistorium, hvori han agter at udnævne 9 nye Cardinaler, deriblandt: Msgr. de Merode, Ærkebiskop Manning af Westminster og Ærkebiskop Dechamps af Mecheln. — Officielle Efterretninger meddele, at man fra 15. indtil 21. Decbr. har truffet ikke færre end 4,596 Arbeidere uden Bolig. Saaledes tiltager Armoden i Rom under det nye liberale Regimente.

Frankrig. I „Semaine de Sééz“ læses om en Guds Straffedom Følgende: I Cerésy-Belle-Etoile bar om Middagen Sognepræsten det hellige Vandringsbrød til en Syg. Han kom forbi en Beværtning, udenfor hvilket sad tre Gjæster ved et Bord. To af disse reiste sig saasnart de saae det hel. Sacrament og blottede med Ærefrygt Hovedet. Den tredie derimod udstødte leende og spottende en afskyelig Gudsbespottelse mod Jesus Christus og den allersaligste Jomfru. Næppe havde han udtalt sine blasphemiske Ord, før han faldt bevidstløs til Jorden. Man ilede efter Lægen, man hentede Vicaren: alle Lægens Bestræbelser forbleve frugtesløse, og forgjæves forsøgte Præsten tre Gange at bevæge ham til Skriftemaal. Gudsbespottelsen blev hans sidste Ord. Tre Timer igjennem vred han sig i skrækelige Krampetrækninger; derefter døde han. Efter Døden fandt man, at han i Deliriet havde afbidt sig selv Tungen.

Paris. Fra China berettes om Missionæren Hues og hans Katechets Martyrdød. Den Sidste var en Indfødt af Tse-Tchouen. Missionæren, som var kommen fra Kien-Kiang-Hien til Tse-Tchouen, for der at aabne en ny Missionsstation, blev myrdet i en Sammenstimling af Pøbelen, der sagdes anstiftet af Magistraten. I Anledning af denne Efterretning udtaler Bladet Univers sig meget skarpt om, at Frankrig sender til Orienten som Gesandter Mænd uden Religion, ja endog Religionsfjender.

Preussen. Som paa mange andre Steder har den preussiske Regering ogsaa i Itter (en Landsby ved Düsseldorf) nægtet at antage den nye Sognepræst, som Biskoppen havde sendt derhen. Herpaa gav Formanden for denne Landsbyes Sogneraad følgende frimodige Erklæ-

ring: „Vi erkjende og antage baade den verdslige og den geistlige Myndighed for at være indsatte af Gud, og underkaste os begge gjerne og med Glæde: den verdslige i verdslige Ting, den geistlige i geistlige. Men fordi den Helligaand har indsat Biskopperne for at styre Guds Kirke, derfor ere vi bundne i Samvittigheden til at holde Sognepræsten Dernen, som den højærværdige Ærkebiskop af Cøln har sendt os for vort Sogns retmæssige Sjælehyrde. Derfor ville vi ogsaa ære ham som saadan og adlyde ham i alle geistlige Ting.“

Hannover. Den høieste Domstol i vort Land har forkastet Appellationen mod den Mulkt, hvilken Biskoppen af Hildesheim er idømt for Beskikkelsen af flere Præster. — Biskoppen af Hildesheim har siden atter faaet tre Indstævninger for Beskikkelse af Præster. Sogneforstander K. i Grosdorf har til Nytaar for femte Gang faaet en Mulct af 100 Thlr. for „uberettiget“ Administration af Sagnet. — Som bekjendt er Præsteseminariet i Hildesheim blevet lukket; fire Seminarister gik over til Seminariet i Dillingen i Baiern, den femte studerer imidlertid Philologi i Göttingen.

Elisabethforeningen

holder sit sædvanlige Møde Søndagen den 25de Jan. Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 25de Januar. 3die Søndag efter Epiphanie. Pauli Omvendelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 26. M. Paula, Enke. 27. Ti. Johannes Chrysostomus, Biskop og Kirkelærer. 28. O. Cyrillus, Biskop. 29. To. Frants af Sales, Biskop. 30. F. Martina, Jomfru og Martyr. 31. L. Petrus Nolascus Bekjender.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 5 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 5.

Søndagen den 1ste Februar.

1874.

Indhold: Den h. Kirkelærer Johannes Chrysostomus, Patriarch af Constantinopel. En Omvendelse ved Foden af Alteret Notre Dame des Victoires. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Preussen, Berlin, Slesvig.

Den h. Kirkelærer Johannes Chrysostomus, Patriarch af Constantinopel*).

Gud havde udstyret denne Mand med saa overordnede Aandsgaver, som man ikke vil finde samlede hos Een blandt Millioner; og hvad Gud havde givet ham det vidste han ogsaa at uddanne og anvende. Man kunde, siger Alb. Stolz, skrive en heel Bog om denne herlige Mand, hvis Veltalenhed i den Grad henrev hans Samtid til Beundring, at det ærefulde Tilnavn, den gav ham**), er blevet uadskilleligt fra hans Eftermæle, uagtet den katholske Kirke aldrig har savnet veltalende Vidner om sin Tro. Thi hans Ord var en Strøm af himmelsk Guld og Sølv, som fremvældede af den underfulde Naade-

*) Efter „Leben der Heiligen Gottes“ v. P. Theodosius Florentiue og „Legende“ v. Alban Stolz.

**) Chrysostomus betyder „Guldmund“.

kilde, der uafslædig fornyer og forfrisker Livet i Guds Kirke, og som i hans Helliges Liv, Idrætter og Lidelser at nabebarede den hemmelighedsfulde Magt, som gav Ordet paa deres Læber den uimodstaaelige Myndighed, der be-seglede deres Vidnesbyrd om den himmelske Sandhed som udgaaet fra Gud. Men det er den tilsvarende Daad, der giver Ordet dets Kraft! Verden har altid haft sine be-undrede Mestere i Talekunsten, og Grækenland manglede dem ikke enten dengang eller tidligere, men det havde kun een Johannes Chrysostomus. ■

Johannes var en Søn af christelige Forældre og født i Antiochia i Aaret 347. Hans Fader, Secundus, beklædte en høj militair Stilling i Syrien. Hans Moder, Anthusa, var kun tyve Aar gammel, da Faderen døde, men afholdt sig fra at indgaae nyt Ægteskab, for at kunne anvende den størst mulige Omhu paa sin Søns Opdragelse; og, da Johannes allerede tidligt viste sig at være i Besiddelse af overordenlige Aandsevner, lod hun ham under-vise baade i de verdslige og christelige Videnskaber. Men Philosophien og Talekunsten droge snart den begavede Yngling, hvis Hjerte dog fra hans tidligste Aar var mod-tageligt for den christelige Sandheds Indtryk, ind i den Strøm af Forfængelighedens og Ærgjærrighedens Tillok-kelser, som dengang ikke mindre end nu henrev enhver ualmindelig begavet Aand. Johannes, der, skjøndt kun lidt over tyve Aar gammel, allerede havde tildraget sig almindelig Opmærksomhed som offentlig Taler for Rets-skranken, og fandt Behag i den Tids endnu hedenske Skuespilkunst, havde imidlertid den Lykke at have en jevnaldrende Ven, der vel var mindre begavet end han, men desto grundigere indviet i den christelige Sandheds videnskabelige Fremstilling. Hans ufordærvede Hjerte kunde ikke modstaae Vennens alvorlige og velmeente Advarsler, og han forsagede med den ham eiendomme-lige Kraft til at ville og beslutte paa eengang uigjen-kaldeligt alle Verdslighedens Fristelser, opgav Taler-stolen og Skuespillene, forlod kort efter Antiochia og lod

sig optage i et Munkekloster i Nærheden af Staden, hvor han tilbragte fire Aar i streng Askese, der afvexlede med fælleds Andagt, Studium og legemligt Arbeide. Men da han, for at vide sig fuldstændigt frigjort fra ethvert Baand, der atter kunde drage ham tilbage til Verden, besluttede sig til at leve og døe som Eneboer, nægtede det guddommelige Forsyn ham Evne til at gennemføre denne Beslutning. Den fugtige Luft i den Grotte, han valgte sig til Bolig, paadrog ham en svær Sygdom, under hvilken Gud lod ham føle, at Han havde en anden Bestemmelse med ham. Johannes adlød dette Vink og begav sig tilbage til sin Fødeby. Efter sin Helbredelse blev han af den daværende Biskop i Antiochia, Meletius, viet til Diakonus, og vakte som Prædicant strax Opsigt ved sin Veltalenhed. Meletius' Efterfølger Flavian viede ham i Aaret 386 til Presbyter, og hans Veltalenhed afgav bestandig kjendeligere Vidnesbyrd om den Aandens Salvelse, som befrugter Tilhørernes Sjæle med den himmelske Naadedug, der bringer Liv og Kraft i alle Hjertets Følelser og Forsætter. Uforfærdet revsede han alle herskende Misbrug og den overhaandtagende Usædelighed, men han forbittrede Ingen, fordi den Kjærlighed, der aandede baade i hans Ord og i Klangene af hans Røst, forsonede ethvert bedre Menneske med hans sædelige Alvors Strenghed. Han prækede næsten daglig, stundom to Gange, og Gud velsignede hans Ord saa øiensynligt, at Alt snart fik et heelt andet Udseende i denne yppige og nydelsessyge Stad.

I Aaret 397 døde Patriarchen i Constantinopel, Nektarius, og hele den bedre og velsindede Deel af Hovedstadens Befolkning udpegede strax den antiochenske Presbyter Johannes til hans Eftermand. Kaiseren og Hoffet deelte Folkets Ønske; og da man havde Grund til at frygte for, at hans Forflyttelse vilde fremkalde et Folkeopløb i Antiochia, maatte Kaiseren hemmelig lade ham føre bort fra Byen. I sin nuværende høie Embedsstilling udfoldede den nye Patriarch en overordenlig Virksomhed.

Han omvendte baade Jøder og Kjættere, sørgede for Præsternes grundige Uddannelse, udsendte Missionærer til fjerne Egne, og arbeidede her ligesom i sin Fødeby utrættelig for, i sædelig Henseende at hæve baade det offentlige og private Liv over den Letfærdighed og Tøilesløshed, som i Oldtiden længe vedbleve at bære Spor af den hedske Fortids aandelige Forkommenhed. Men uagtet den aandelige Side af hans Embedsstilling syntes at være nok til at optage hans Tid og lægge Beslag paa hans Virkekraft, finde vi ham dog ikke mindre ivrig beskæftiget med at fremme ethvert timeligt Anliggende, der var betroet til hans Omsorg. Han førte det samvittighedsfuldeste Tilsyn med Kirkens Regnskabsvæsen, tillod ingen unødvendige Udgifter, og anvendte de opsparede Beløb i den christelige Velgjørenheds Tjeneste, navnlig til Opførelse og Vedligeholdelse af Hospitaler, ligesom han vaagede over Orden og Tugt i alle de Klostre, der hørte under hans Embedes vidtløftige Omraade. Som Prædicant optraadte han her i den store Hovedstad med en Frimodighed og en over al Personsanseelse hævet Nidkjærhed for Guds Ære og sine Medmenneskers Frelse, der i samme Grad vandt den ædler og alvorligere Deel af Folkets Høiagtelse og Beundring, som den ikke kunde undgaae at vække en fjendtlig Stemning hos dem, der følte sig trufne af de mægtige Ord, hvormed han blottede de Jammerligheder, i hvis Tjeneste de forfeilede deres Livs høiere Bestemmelse, idet han med sin Tales sønderknusende Vægt tilintetgjorde al verdslig Herlighed ligeoverfor Evighedens Alvor og den ubønhørlige guddommelige Retfærdigheds sidste og afgjørende Dom. Uden at fortabe sig i trivielle og trættende Opregninger og Gjennemheglinger af menneskelige Daarskaber og Laster, som Enhver kjender og Enhver veed at vurdere for hvad de ere, lod han det guddommelige Ord, han var sat til at forkynde, tale med den stærke Røst, som træffer Menneskehjertet i dets inderste Dyb og netop der, hvor det trænger til at røres paa sit ømmeste Sted, og saaledes, at Ordets hvasse Sværd vel ofte

maatte saare dybt, men Smerten snart maatte vige for Glæden over Sandhedens og Kjærlighedens lægende Virkninger. Hans træffende Skildringer af det Forfængelige og Intetsigende i al jordisk Høihed og Herlighed, i al timelig og forgængelig Besiddelse og dens kortvarige Nydelse var ligesom den røde Traad, der slyngede sig igjennem den christelige Sandheds Anvendelse paa alle enkelte menneskelige Forhold.

En af de første blandt denne Verdens Stormænd, som følte sig truffen og saaret af Chrysostomus' Frimodighed, var Kaiserens altformaaende Kammerherre og Yndling Eutropius. Han var sin Herres „ledende Tanke“ og beherskede ham ganske. Denne uværdige Person, der altfor længe havde misbrugt Kaiserens Uselvstændighed og Godmodighed, og ikke var tilsinds at søge Lægedom for sin Stolthed i det Ord, der saa føleligt havde saaret hans Hovmod og Egenkjærlighed, pønsede i sit stille Sind kun paa at finde en Leilighed til Hevn. I dette Øiemed raadete han Kaiseren til at ophæve Kirkernes Asylret. Saafremt han opnaaede dette, vilde Kirkens Fred hverken beskytte den h. Johannes eller Nogen af hans formaaende Tilhængere mod den Magt, som denne høitstaaende, men uværdige Yndling saa længe havde været vant til i ubegrændset Omfang at udøve. Men han, som saa Mange baade før og efter ham, kom, hurtigere end han havde ahnet, til at sande den h. Johannes' Paamindelser om Omskifteligheden af alle menneskelige Skæbner — at de ere ustadige som Veiret, der vexler med Solskin og Uveir, og at det eneste Værge mod deres Ubestandighed er et i Evigheden rodfæstet indre Livs Fasthed og Bestandighed. Eutropius faldt pludselig i Unaade hos Kaiseren og stod nu forladt og forskudt af sin høie Velynder, hvis Gunst hidtil ene havde beskyttet ham mod Befolkningens Had. Det Værste for ham var, at han alt længe havde været forhadet af den lidenskabelige og hevn-gjærrige Kaiserinde Eudoxia, og derfor havde sin visse Undergang ivente. Det varede heller ikke længe, før en

kaiserlig Tribun offentlig forlangte hans Død. I denne Nød flygtede han til den h. Iohannes' Kathedralkirke. Hans Fjender trængte ind i Kirken for at gribe ham; men Chrysostomus besteg Prædikestolen og forsvarede ham i en ildfuld Tale, der endte med de slaaende Ord: „Er det en retmæssig Grund til eders Vrede, at den Mand, der tidligere er traadt fjendtligt op imod Kirken nu selv søger dens Beskyttelse? Takker hellere Gud for, at Han lod ham komme i Nød, for at han kunde erfare Kirkens Barmhjertighed ved at finde Beskyttelse hos den, uagtet han længe har tragtet efter at nedværdige den. Tager ikke Anstød af, at et havesygt og rovgjerrigt Menneske klynger sig fast til Alteret; husker paa, at en utugtig Kvinde omfavnede Jesu Christi Fødder, og at den Rene rensede hende, uden at besmittes af hendes Ureenhed. Værer Hans Børn, som, da han hængte paa Korsset, sagde: „Fader, forlad dem!“ Den Helliges Ord forfeilede ikke deres Virkning. Forfølgernes Raseri lagde sig, og den Forfulgtes Liv blev skaanet.

(Sluttes.)

En Omvendelse ved Foden af Alteret „Notre Dame des Victoires“.

(Januar 1866.)

Den Person, hvis Historie vi ville fortælle, beskriver selv sit Levnet før sin Omvendelse med følgende Ord:

„Jeg er født i U. . . ., en lille By i Preussen. Opdragen i Protestantismen havde jeg afsvoret alle Troens Grundsætninger; jeg tænkte ikke engang paa min Sjæl. Efterat have fuldendt mine Studier, begav jeg mig til Belgien. I dette Land fattede jeg under Indflydelsen af den Omgivelse, som jeg havde dannet mig, et stort Had

til den katholske Kirke. Fra Belgien gik jeg til England. I London iagttog jeg den religiøse Bevægelse, der førte et stort Antal Protestanter tilbage til den katholske Kirke. Men langt fra at aabne ogsaa mit Hjerte for Sandheden, blev jeg derved endnu fjendtligere stemt mod den sande Tro, og sluttede mig til Kirkens grummeste Fjender. Syv Aar igjennem var det min Hovedbeskæftigelse at arbejde paa at tilintetgjøre den katholske Kirkes Indflydelse og hemme dens Fremskridt. Jeg havde bestemt alle mine Indtægter til dette Øiemed. I samme Hensigt underholdt jeg paa min Bekostning en heel Skole. Mine Anstrengelser sigtede fortrinsviis til at udrydde Andagten til den allersaligste Jomfru, som jeg paastod var Afgudsdyrkelse. Jeg vilde nedsætte den h. Gudsmoders Ære, og betjente mig dertil af Bibelen; og, naar den ikke slog til, tog jeg min Tilflugt til den sædvanlige Spot over denne Andagt. — Saaledes var efter hans eget Udsagn denne nye Saulus, denne Kirkens Forfølger, der paa en saa vidunderlig Maade skulde blive til et Udvælgelsens Kar, ikke paa Veien til Damascus, men foran Ærkebrøderskabets Alter i Paris. For at fuldende Billedet tilføie vi, at han hørte til en ny Sect, som under Navnet af „de rene Christne“, eller „de primitive Christne“ havde dannet sig i Storbritanniens Hovedstad, og var bleven en af dens ivrigste Udbredere, ja selv en af dens populæreste Prædicanter. Meget ofte har han selv erklæret, at han i dens Møder, ja endog paa Gadehjørnerne forkyndte de nye Reformatorens Læresætninger. Tro uden Gjerninger — at man følgerig kunde afholde sig fra al Cultus, fra enhver religiøs Øvelse, at man i den christelige Friheds Navn turde give alle sine Lidenskaber Tøilen, — var det sædvanlige Æmne for hans Taler.

Hvorledes blev nu denne Vildfarende ført til vor Frue af Seiren (notre Dame des victoires)? Joseph W. . . . hørte i London om en Kirke i Paris, hvor Andagten til den saligste Jomfru paa en særdeles Maade pleiedes, hvorhen man fra alle Verdens Kanter valfartede, og hvor

der næsten daglig skete Undergjerninger; kort sagt: han hørte om vor stedse seirende Frue. Hans fanatiske Iver for det „rene Evangelium“, hans Had til den katholske Kirke kunde nu ikke længere styre sig. „Hvorfor“, sagde han til sig selv, „gaaer jeg ikke til Paris, for med egne Øine at see denne Helligdom, og i Nærheden at overtøye mig om Katholikernes Afguder i Henseende til Jomfruen, og der at bekæmpe saa store Vildfarelser og en saadan Fanatisme?“ Planen blev forelagt hans fortroligste Venner; alle bifaldt den, og opfordrede Joseph til at udføre den saa snart som muligt. Han reiste da i de første Dage af Januar Maaned 1866.

Den 7de var han i Paris. Hans første Gang var til Notre Dame des victoires. Thi han bar i sit Hjerte et altfor heftigt Had til hende, og Missionen for „de primitive Christne“, hvilken man havde betroet ham, smigrede ham altfor meget, til at han havde kunnet vente. Alt drev ham ufortøvet til Marias Helligdom. „Mine Hænder og mine Lommer“ — siger han selv — „vare opfyldte af fanatiske, bedragerske Tractater i alle Sprog. Jeg vilde uddele dem blandt Katholikerne og omvende dem fra deres Afgudsdyrkelse, ved at lære dem „Tro uden Gjerninger.“ — Han sætter nu sin Fod paa det h. Tempels Dørtærskel. Han bliver opfyldt af Uvillie ved Synet af de Troendes Mængde, som med synlig Tillid og Kjærlighed ile hen til Maria. Paa Veien til den saligste Jomfrues Alter, som han kaldte for Afgudsdyrkelsens Arnested, falde hans Øine paa de talrige Votivtavler, der pryde Kirkemurene. Uden at betragte dem nøiere, og uden med oprigtig Upartiskhed at prøve deres talende Indhold, mumlede han ved sig selv: „Blændværk, Blændværk!“ Han er naaet til den, som indeholder Ærkebroderskabets Regel. Med nysgjerrigt Blik mønstrer han Alt: snart falde hans Øine paa den Mængde, som i from Holdning og Audagt ligger paa Knæ, snart paa de tusinde Lys, som omgive Alteret, endelig paa den h. Jomfrues Statue. „Afgudsdyrkelse, Afgudsdyrkelse“, udraaber han i sit Hjerte; men disse Ord til-

lukke hans Læber i samme Øieblik som han vil til at udtale dem. Det var Timen, som den evige Barmhjertighed havde udseet sig. I det Øieblik, da han vilde udstøde et Harmeskrig, en Bespottelse mod Maria, kastede Maria et Forbarmelsens Blik paa ham, og dette Blik traf den unge Daares Hjerte. Han selv skriver herom: „Triumpherende sagde jeg til mig selv, man har Ret til at beskyldte Katholikerne for Afgudsdyrkelsen; men min Triumph skulde ikke vare længe.“ (Fortsættes.)

Dagbog.

Frankrig. Den tyske Regerings Tracasserier har endelig drevet Ministeriet Broglie til at suspendere det clericale Blad „Univers“ paa to Maaneder. Gjæringen herover er maaskee mindre end man skulde have ventet, og Grunden dertil er naturligviis den, at de Fleste indsee, at Frankrig for Tiden er ude af Stand til at optage en Conflict med Tydskland i alle dens Conseqventser. Det er imidlertid dog et Spørgsmaal, om denne Indrømmelsespolitik er til nogen Nytte i Længden. Frankrigs Betydning staaer og falder med dets katholske Standpunct, og man kan næppe andet end beklage, at dette ikke synes ganske klart for det nuværende Ministerium, navnlig for Hertugen af Decazes, hvis Leflerier med Italien gjøre et saare kummerligt Indtryk; saa kummerligt, at Broglie ordenlig kommer til at tage sig ultramontant ud ved Siden af ham.

Spanien. Danske Blade vrimlede i disse Dage af Beretninger der løde glimrende for den spanske Revolutionsregering, navnlig i Kampen med Carlisterne; men saa kom Bekræftelsen paa Portugalettes Fald for Don Carlos' Hær, og den gamle Sandhed stadfæstede sig paany: at Regeringens Seiersberetninger ere det sikkreste Forbud paa et alvorligt Nederlag for samme.

Tydskland. Det Indtryk, som Centrumspartiets Valgseire have gjort paa det national-liberale Regeringsparti, var i Begyndelsen meget deprimerende, og Malinckrodt's og

Schorlemers dygtige Angreb paa Rigskantsleren i Anledning af Usedom og La Marmoras Oplysninger, bidrog ikke til at hæve Stemningen; thi at Bismarck led et Nederlag i denne Sag, var klart, og den derpaa følgende Dementi af Sandheden i den — afdøde — General Gavones Meddelelser nyttede ikke stort. Nu synes Regeringen imidlertid at have faaet Mod igjen, thi den har forelagt nogle nye kirkepolitiske Love, der gaae ud paa fuldstændigt at tilintetgjøre Katholicismen i Tydskland, deels gennem nye Reformers med Hensyn til Afsættelse af Biskopperne, deels ved at forsøge paa at lokke Menighederne til paa egen Haand at vælge sig Geistlige, der ville anerkjende Statens Ret til at blande sig i Kirkens Anliggender, deels ved skærpede Straffe mod de Præster, der ikke ville svigte deres Pligt. At Staten paa denne Maade kan naae at berøve alle sine katholske Undersaatter deres Præster er muligt; men at den skulde kunne forlede de brave og modige tydske Katholiker til at vælge menederske Præster, er naturligviis en Indbildning, der vil vise sig at være ligesaa taabelig som den, man fra først af vuggede sig i i Berlin, nemlig den, at Biskopperne og Geistligheden skulde kunne lokkes eller tvinges til Frafald. Den preussiske national-liberale Regjering har aabenbart intet Begreb om, hvad det vil sige at være Mænd af Ære og Overbeviisning, end sige, hvad det betyder at være en troende Katholik; det gaaer den som de gamle romerske Kaisere, og Enden paa Legen bliver vel ogsaa om kortere eller længere Tid den samme — d. v. s. Samfundets Opløsning og Undergang.

Belgien. Ogsaa her siges Bismarck at have gjort Skridt imod katholske Udtalelser, der ere fremkomne til Fordeel for den forfulgte Kirke i Tydskland.

Østerrig. Det tydske Parti, som her har Magten (national-liberalt naturligviis!), har ikke kunnet sove for de Laurbær, som de berlinske Brødre i det sidste Aar have vundet paa den kirkepolitiske Gemenheds store Mark, og har da ogsaa faaet nogle „confessionelle“ Love stillet op, der, næst efter at ophæve Concordatet, eller den Smule der endnu var tilbage deraf, søger at give Staten en Slags Control med Biskoppernes Udtalelser og Embedsansættelser, ligesom de give strænge Regler med Hensyn til Klostre o. d. l. — Man maa haabe, at Biskopperne ikke lade sig skræmme, thi det er der sandelig ingen Grund til — allermindst ligeoverfor en Stat som Østerrig, der, medens den Intet tør gjøre ligeoverfor

den Stærke, søger sin Revanche i at bryde de Forpligtelser, den har indgaaet imod de Svage.

Italien. De lombardiske Biskopper have udtalt deres Sympathi og Beundring for den tydske Kirkes modige og trofaste Overhyrder.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. De liberale Blade, som nu alt i en Række af Aar have havt travlt med fra Tid til anden at glæde deres Publicum med Udsigter til Pavens nærførestaaende Død, have i disse Dage til Afvexling fortalt Verden, at Cardinal Antonelli laae for Døden. Cardinalen har vel i længere Tid lidt af Gigtsmerter, men der er ingenlunde Fare for hans Liv.

-- Da en Diplomat yttrede, at Regeringsforandringen i Spanien vilde være Hans Høllighed behagelig, fordi Prinds Alfonso vilde maaskee snart følge Serrano, svarede Paven: „For Guds Kirke her paa Jorden og følgelig for mig har et Lands Regering kun en secundær Betydning. Det er nok, at en hvilkenksomhelst Regering tilstaaer Kirken den Ret, den efter Guds Villie behøver til Folkenes Velfærd. „Giver Kaiseren, hvad Kaiserens er, men Gud, hvad Guds er.“ Kaiseren betyder den verdslige Autoritet. Paa den Titel, den fører, kommer det slet ikke an. Titelen er som et Gevandt, det kan være idag grønt, imorguen blaat og anderledes farvet. Vi bekymre os ikke om Landenes Regeringsformer og politiske Partier; vi have ved Valget af den Regeringsform, som de enkelte Nationer bestemme sig for, at afholde os fra enhver Indblanding. Kirkens Frihed, Ærefrygt for Religionen, det er det, som vi maac søge at beskytte og opretholde. Om et Folk bliver styret paa absolut, constitutionel eller republikansk Maade, er Kirken ligegyldigt. Derfor har ogsaa jeg intet Andet at ønske i Spanien, end at man tager Hensyn til Kirken og dens Ret. Castelar, Serrano, Alfonso – det er ikke Pavens Sag, omendskjøndt enhver monarkisk Regering byder større Haab om Fasthed og Varighed, og derfor ville Pavens Sympathier altid være paa de

monarkiske Regeringsformers Side. Man tager meget fejl, naar man antager, at det nogensinde falder mig ind, at blande mig middelbart eller umiddelbart i de spanske Forhold til Bedste for den ene eller den anden Kronprætendent. Herredømmet tilhører efter den guddommelige Ret Kongerne af „Guds Naade“. Gid disse vilde lægge sig dette paa Hjerte.“

Frankrig. Lourdes. „Germania“ bringer Efterretning om en af de mange Undergjerninger, som skete der den 1. Octbr., og som et Øienvidne meddeler i „Journal de Liège“. — Frøken Irma Dubois fra Mende, der led af Lamhed paa Fødderne, Hænderne og Tungen, blev den 30. Septbr. bragt til Lourdes i en saadan Tilstand, at den tilkalde Læge frygtede for hendes Liv.

Den følgende Morgen ankom hun tilvogns til Kirken, og hendes Onkel, Hr. Dubois fra Bagnères, og Vicomte de Fouchecour fra Mende bragte hende ind i Kirken. Efter den h. Messe bare disse to Herrer den Syge hen til Communionbænken, førte hende senere atter ud af Kirken, for at hun skulde forrette sin Bøn i Grotten, og bare hende derfra til Kilden, for at hun skulde dyppe Fødderne i den h. Kildes Vand. Onklen, som aabent havde tilstaaet, at han aldeles ikke troede paa disse vidunderlige Helbredelser, forlod for et Øieblik Niecen for at sige noget til Kudsken. Næppe er han i Nærheden af Vognen, førend han pludselig hører det Udraab: „Mirakel!“ gjentaget af mangø Stemmer. Han seer, hvorledes hele Mængden strømmer sammen; han staaer op paa en Bænk og seer Frøken Dubois komme gaaende, holdende sine Krykker høit op i Vejret. Miraklet var skeet! Onklen styrter hende imøde, omfavner hende og udraaber grædende af Rørelse: „O Maria! Takket være Gud! Jeg troer.“ Biskoppen af Mende, som var tilstede, meddeler Mængden Underretning om denne fuldstændige og øieblikkelige Helbredelse, og Tusinder af Pilgrimme istemmede Mariæ Høisang „Magnificat“. Snart saae Frøken Dubois sig omringet af Mængden, som vilde høre af hende selv, hvorledes hun var bleven helbredet; men istedetfor at svare, viste hun hen til den h. Jomfrucs Billede og udraabte: Vive Notre-Dame de Lourdes! Vive Marie Immaculée! d. v. s.: Leve vor Frue af Lourdes! Leve Maria den Ubesmittede!

Hr. Dubois indbyder hende til at stige ind i Vognen, thi Klokken var allerede 11, og hun var endnu fastende; men hun bad Onklen at lade hende gaae til Fods, og alle

Pilgrimmene fulgte hende, syngende Magnificat. Denne Dags meest iøinefaldende Begivenhed var en Procession op til Bjerget med brændende Fakler. Fem Biskopper toge Deel i samme; Biskoppen af Arras holdt en begeistret Tale om Mariæ Magt hos Gud og om hendes Godhed. Ved Siden af ham stode tvende Personer, som vare helbredede paa en vidunderlig Maade. Til Slutning gav han Velsignelsen med det h. Sacrament, og nu tændte Pilgrimmene paa ny deres Fakler. Det var et henrykkende Syn at see disse ti Tusinde stige ned af Bjerget i to lange Rækker med Fakler i Hænderne, og Pyrenæerne gjenløde af deres klangfulde Lovsang til Ære for Gud og hans saligste Moder Maria.

De protestantiske Forfattere og Journalister glæde sig naturligviis ikke over disse Undergjæringer; de raabe strax og uden mindste Undersøgelse paa Bedrageri og Dumbhed. Det kan nu engang ikke være anderledes. Vilde de kun tilstaae Muligheden af en eneste Undergjærning i den katholske Verden, saa havde de tillige tilstaaet, at den katholske Kirke var den sande, og at deres Sag var tabt. Thi vor Herre Jesus Christus har udtrykkelig lovet, at den Gave at gjøre Undere skal vedblive i hans Kirke gennem alle Tider: „Disse Tegn, siger han, skulle følge dem, som troe: I mit Navn skulle de uddrive Djævl; de skulle tale med nye Tunger, de skulle tage paa Slinger, og dersom de drikke nogen Forgift, skal det ikke skade dem; paa de Syge skulle de lægge Hænder og de skulle helbredes.“ Marc. 16, 17. Skjøndt denne Forjættelse efter Herrens Villie ikke skulde opfyldes paa enhver enkelt Troende, saa maa den alligevel altid opfyldes paa de Troende i deres Heelhed; og hvor der skee sande Undergjæringer, der og kun der er Christi sande Kirke. At tilstaae Undergjæringer blandt Katholikerne, er altsaa det Samme som at tilstaae, at den katholske Kirke er den sande Kirke, og, da man paa ingen mulig Maade tør tilstaae dette, saa nægtes ligefrem enhver Undergjærning. Men det hjælper alligevel ikke det Mindste. Thi hvo som troer den hellige Skrivt, han maa tilstaae, at Christi Kirke endnu den Dag i Dag er til paa Jorden, og at der, i den sande Kirke, efter Herrens Forjættelse, maa kunne paavises Tegn og Undere. Da nu den katholske Kirke er den eneste, som tør paastaae, at der skee Undergjæringer i samme endnu den Dag idag, saa er den upaatvivleligt den eneste sande Christi Kirke paa Jorden.

Tydskland. Den preussiske Regerings Anmasselser gaae stedse videre. „Nordd. Allg. Ztg.“ har saaledes nylig bragt en Brandartikel, hvori der reent ud siges, at hvis den franske Regering ikke gjør Front mod Paven og den katholske Geistlighed, saa er Brudet mellem Preussen og Frankrig uundgaaeligt! Bladet truer altsaa med en Religionskrig: en Religionskrig ikke mellem Katholiker og Protestanter, men en Religionskrig mellem Katholikerne og de troende Protestanter paa den ene Side, mellem dem, som paastaae, at man bør adlyde Gud mere end Mennesker, og Frimurerne og de vantroe Katholiker og Protestanter paa den anden Side, som paastaae, at man bør adlyde Menneskene mere end Gud. Styrter Preussen sig virkelig i denne vanvittige Kamp — og vi ere tilbøielige til at troe det —, saa tvivle vi ikke om, at Fr. Herrman af Lehnin's gamle Spaadom bliver opfyldt, at den nuværende Konge vil blive den sidste Konge i Preussen. „Tandem sceptra gerit qui stemmatis ultimus erit“, d. v. s. Endelig fører den Scepteret, som vil blive den sidste af Stammen.

Preussen. Vor Regering har nylig maattet nedsluge en slem Blamage. Efter at den allerede for længere Tid siden havde erklæret, at den ikke vilde anerkjende et Pavevalg, som ikke behager den, gjorde den Alt for at komme i Besiddelse af en hidtil hemmeligholdt Bulle af vor hellige Fader om Pavevalget. Den troede da endelig at have opnaaet hvad den saalænge havde attraaet, og offentliggjorde glad den formentlige Bulle i „Cölnische Zeitung“. Men Jobsposten kom snart bagefter. Dagen efter erklærede „Germania“, at den fra Rom var bleven opfordret til at give den Forklaring, at den preussiske Gesandt i Rom havde lovet 10,000 Frcs. til en hidtilværende Tjener hos Mgr. Mercurelli, en af Pavens Secretærer, dersom han vilde skaffe den omtalte Bulle tilveie. Tjeneren lovede det, men da det ikke vilde lykkes ham at overkomme den, afskrev han en gammel Bulle af Pius VI. Preusserne gik i Fælden, og nu blotter den pavelige Regering i det rette Øieblik ubarmhertig alle disse noble Kneb. Manden har nu altsaa sine 10,000 Frcs., den preussiske Regering Ærgrelsen, og hele Verden Fornøielsen.

Berlin. Resultatet af Valgene til den tydske Rigsdag foreligger nu allerede for saa vidt, at der ikke mere kan være Tvivl om, at det liberale Parti har lidt et ømfindtligt Nederlag. I Baiern f. Ex., hvor dette Parti havde Majoritet paa den første Rigsdag, har det nu kun

opnaaet den tredie Deel af de Deputerede. Katholikerne, som paa den første Rigsdag kun havde 57 Deputerede, have nu faaet idetmindste 40 Stemmer til, saa at de raade over 97 Stemmer; det socialistiske Parti, som hidtil ikke havde Andre end Bebel, har nu vundet 10 Candidater. Dette Resultat giver lidt at tænke over. For det Første er det nu vel klart for Enhver, at den katholske Religion staaer saa fast i Tydskland, som den nogensinde har staaet, og det katholske Folk er fuldkommen enigt med sine Bisper og Præster. Resultatet bliver saa meget betydeligere, som Katholikerne næsten overalt have seiret med en kolossal Majoritet: f. Ex. i Essen med 13,000 Stemmer, i Cöln med 9000, i Trier med 12,000, i Augsburg med 13,000; og, hvor de ikke gik af med Seiren, have de alligevel opnaaet en betydelig Minoritet. En anden betydningsfuld Kjendsgjerning er det, at Socialisterne ikkun have seiret i de protestantiske store Byer og ikke i de katholske. Det er et Beviis for, at den katholske Religion i Tydskland er stærk nok til at modstaae Socialismen, denne Samfundets største Fjende nu til Dags, men at dette derimod ikke er Tilfældet med Protestantismen.

— Situationen begynder at blive ubehagelig for vore nye Kirkefølgere. Cultusminister Dr. Falk skal have indset, at Mailovene ere aldeles utilstrækkelige til, at Regeringen vinder Seir i denne Kamp; han tænker derfor paa at indbringe nye Kirkelove. Imidlertid begynder en Deel af Nordtydskerne at vaagne og komme til Fornuft. De skrive allerede ligefrem, at Preussen paa en utilbørlig let-sindig Maade har styrtet sig i denne forfærdelige indre Kamp, hvis Følger aldeles ikke ere til at overse. At Biskopperne, Præsterne og det katholske Folk skulde give efter, indsee de allerede, er aldeles ikke at vente, og nye Førfølgelser ville kun forøge Modstanden. Desuden begynde nu de protestantiske Præster ligeledes for Alvor at gjøre Modstand. 13 almindelig agtede Præster i Hessen ere afsatte fra deres Embeder, og en anden Deel har det samme at vente. Til syvende og sidst blev den gamle Konge ovenikjøbet syg, og som det synes, alvorligere end den officielle Verden vil tilstaae. At Bismarck nu ikke er i det bedste Lune, kan man let tænke sig. „Germania“ meddeler, at han har skrevet et Brev til den gamle Ex-minister Roon, som nu for Tiden opholder sig i Italien, i hvilket han ønsker ham til Lykke med, at han er ude af dette „Teufelswirthschaft“. Under disse Forhold

er det værd at lægge Mærke til følgende Artikel i „Jyllandsposten“ fra Slesvig.

Slesvig. Den preussiske Regering har alt i nogen Tid indkøbt Fourage paa en storartet Maade, og det er hævet over al Tvivl, at dette har sin Grund i specielle militaire Øiemed. Regeringens Agenter betale for Øieblikket langt høiere Priser for Halm og Hø end de sædvanlige. En eneste Mand har i de sidste Maaneder alene for sit Vedkommende leveret 700 Jernbanevognladninger Halm. Mange bosiddende Kjøbmænd i forskjellige Byer have hver især havt Leverancer af indtil flere Tusinde Tønder Havre. Dog Enden er ikke endda — i de sidste Dage er der endog givet Opkøberne Tilhold om at skynde sig, samt Tilladelse til, om fornødent, at byde endnu høiere Priser. Man fristes rigtignok til at spørge om, hvad der nu er igjærde. Men dette Spørgsmaal synes dog her i Danmark at være temmelig overflødig; thi det er jo her en bekjendt Sag, at saa ofte Preusserne have store indvortes Uleiligheder, saa søge de altid en udvortes Afleder. Det har man her to Gange erfaret, og betalt denne Erfaring baade med Blod og Penge og Jord. Det er rimeligt nok, at nu enten Østerrig eller Frankrig skulle hjælpe Bismarck til at komme ud af hiint „Teufelswirthschaft“.

Sct. Ansgarius-Foreningen

afholder sin aarlige Generalforsamling Søndagen den 1ste Februar Kl. 4 $\frac{1}{2}$ Efterm. i Forsamlingsværelset i Præsteboligen. Talrigt Møde udbedes.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 1ste Februar (Ignatius, Biskop og Martyr). **Septuagesima. Kirkepatronfest.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 2. M. Maria Renselse (feires offentlig paa førstkommande Søndag). 3. Ti. Ansgar, Biskop og Apostel for Danmark; Blasius, Biskop. Blasiusvelsignelsen meddeles efter enhver h. Messe Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{4}$. 4. O. Andreas Corsini, Biskop; Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 5. To. Agatha, Jomfru og Martyr. 6. F. Hyacintha af Mariscottis, Jomfru; Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Messe for Medlemmerne af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Broderskabsandagt. 7. L. Romvald, Abbed.

Søgnedagsgudstjeneste som sædvanlig.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 6. Søndagen den 8de Februar. 1874.

Indhold: Den h. Kirkelærer Johannes Chrysostomus, Patriarch af Constantinopel. En Omvendelse ved Foden af Alteret Notre Dame des Victoires. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Spanien, Tydskland, Berlin, Schweits, Düsseldorf, Brüssel, Bremen, London, Nordamerica.

Den h. Kirkelærer Johannes Chrysostomus, Patriarch af Constantinopel.

(Sluttet.)

En Tid lang kunde den af hele det egenlige Folk høiagtede og elskede Patriarch ogsaa glæde sig ved det kaiserlige Hof's Paaskjønnelse og Beskyttelse mod enkelte mægtige Uvenners Forsøg paa at skade og fortrædige ham. Kaiser Arcadius*) billigede saaledes hans Vægning ved at overgive Arianerne en af de katholske Kirker i Constantinopel, uagtet han selv anbefalede dette af den ariansk opdragne, af Rigets Forsvar fortjente og af ham

*) Theodosius den Store havde før sin Død deelt det romerske Verdensrige mellem sine to Sønner Arcadius og Honorius, saaledes at Arcadius skulde herske i den østlige Deel og residere i Constantinopel, og Honorius i den vestlige Deel og residere i Rom. Hensigten med denne Deling var, at lette Forsvaret af Grændserne mod de nordfra indtrængende barbariske Folk.

begunstigede gothiske Feltherre Gainas fremførte Ønske. Den nidkjære Overhyrde saae sig imidlertid snart given til Priis for en saa stor Mængde fjendtlige Efterstræbelser fra de forskjelligste Sider, at der fra denne Tid af indtraadte en afgjort Forandring i hans hele Stilling. Han havde hidtil i den østerlandske Kirke staaet som et lysende Forbillede paa apostolisk Iver og Frimodighed; fra nu af — det 5te Aarhundredes Begyndelse — fik hans Liv en ny Bestemmelse. Han skulde tillige, ligesom sin store Forgænger i Alexandrien, Athanasius, staae for Efterverdenen som et af de mange navnkundige Troesvidner, der have forherliget Gud ved Standhaftighed i Bekjendelsens og Lidelsens Martyrium.

Den over ethvert Hensyn til Menneskegunst hævede Frimodighed, hvormed han som Prædicant, uden at skaane Rang og Stand, fremhævede Modsætningen mellem sin Tids Udskeielser og Evighødens alvorsfulde Fordringer, havde ikke blot vakt en fjendtlig Stemning imod ham blandt formaaende Hofmænd og andre yppigt levende Stormænd, der maatte bekræfte Sandheden af hans Ord, ved stedse at føle, at det var til dem og om dem han talte; men det som især bidrog til at fremkalde det Uveir, der snart skulde bryde løs imod den sædelige Reenheds uforfærdede Vægter, var den Omstændighed, at han ikke taalte nogen Plet paa sin Geistligheds Sædelighed og Ære. Han havde afsat flere Biskopper, der beviislig ved Simoni vare komne i Besiddelse af deres Embeder, samt fjernet andre uværdige Geistlige, og hans Fjender fandt en mægtig Hjælper og Beskytter i den verdsligsindede og herskesyge Patriarch i Alexandrien, Theophilus, der forgæves havde søgt at modvirke Chrysostomus' Ophøielse til Patriarchværdigheden, og nu benyttede den Yndest, han havde vundet hos Kaiserinden, som det virksomste Middel til at give det Angreb, der forberedtes, det behørigte Eftertryk. Eudoxia havde nemlig følt sig truffen af Patriarchens veltalende Skildringer af hoffærdige, forfængelige og havesyge Charakterer, hvortil endnu kom

det, at den Hellige havde anseet det for sin Pligt, i et Brev at foreholde hende en mod en Enke forøvet Uret, idet hun havde gjort en ubevislig Ret til en denne tilhørende Jordlod gjældende. Blandt de 29 falske Klagepunkter, som hans Fjender forlangte paakjendte af en Synode, var derfor ogsaa den, at han i en af sine Prædikener skulde have sammenlignet Kaiserinden med Jesabel.

Theophilus fik nu det Hverv at sammenkalde og føre Forsædet for en Synode, der skulde dømme Chrysostomus, og han foranstaltede en saadant afholdt i Nærheden af Chalcedon. Den Indstævnte vægrede sig imidlertid ved at møde for en Forsamling, der ingen Ret havde til at dømme ham, og desuden næsten udelukkende bestod af hans personlige Fjender. Synoden dømte ham ikke desto mindre at være skyldig i Alt, hvad han var anklaget for, forlangte hans Afsættelse, og opfordrede Kaiseren tillige særligt til at straffe ham for den mod Kaiserinden begaaede Majestætsforbrydelse. Kaiseren stadfæstede Dommen uden dog at agte paa den sidstnævnte Begjæring. Men næppe var Kaiserens Beslutning bleven bekjendt, før Folket kom i Oprør. Det holdt hele Natten igjennem Vagt omkring Kirken og Patriarchens Bolig, og Soldaterne, der skulde afhente ham, maatte med uforrettet Sag trække sig tilbage. Saaledes hengik tre Dage; men da den h. Johannes erfarede, at Kaiseren holdt fast ved sin Beslutning, bortfjernede han sig hemmeligt, for at forebygge blodige Optrin, og overgav sig i Øvrighedens Hænder. Han blev strax ført ombord paa et Skib og bragt til Bithynien (paa den nordlige Kyst af Lille-Asien). Efterretningen herom fremkaldte imidlertid en saadan Bevægelse i Staden, at Hoffet frygtede for det Værste, dersom man ikke itide beroligede Folket ved skyndsomt at kalde dets Overhyrde tilbage. Selv Kaiserinden bad sin Gemahl at føie sig efter Folkets Begjæring, og skrev endog i samme Nat et egenhændigt Brev til Chrysostomus, hvori hun bad ham tilgive den ham tilføjede Krænkelser. Kort efter afhentedes han paa en ærefuld Maade ved kaiserlige

Sendebud, og Befolkningen modtog ham ved hans Ankomst med brændende Voxfakler og førte ham til Apostelkirken, hvor han fra sit biskoppelige Sæde blandt Andet tiltalte det med følgende Ord: „Hvad skal jeg sige? Hvad Andet, end: „Lovet være Gud!“ Det sagde jeg, da jeg blev tordrevet herfra; og, som dette Ord har været min Trøst under min Forviisning, saaledes gjentager jeg det nu paany. Erindrer, at jeg ved Afskeden henviste til Job og sagde med ham: Herrens Navn være lovet i al Evighed! Jeg efterlod eder disse Ord til Afsked, og bringer dem tilbage som min Tak til Gud. Ja, Herrens Navn være lovet i al Evighed! I min Landflygtighed priste jeg Herren; jeg er nu kommen tilbage, for atter og altid at lovprise Hans hellige Navn! Der gives mange Ting i denne Verden, og mange Omskiftelser af vore Skæbner, men det har Alt kun eet Endemaal! — Lovet være Gud, som vilde, at jeg skulde gaae bort herfra, lovet være Han, at han atter har kaldt mig tilbage hertil. Dette siger jeg, for at I skulle lære altid at love Gud. Naar der skeer eder noget Godt, da priser Gud, og det Gode bliver. Skeer der noget Ondt, da priser Gud, og det Onde tager Ende.“

Men denne Forsoning skulde ikke blive af lang Varighed. Den havde jo Udseende af en almindelig Afbigt for skeet Uret fra Hoffets og den fornemme Verdens Side, fremkaldt af Frygt for Folkets Hevn, og Fjenderne forberedte derfor i al Hemmelighed nye Planer for den almindelig elskede og beundrede Patriarchs endelige Fjernelse, og de sørgede dennegang itide for at sikkre sig en saa mægtig Bistand fra Hoffets Side, at de Intet havde at frygte af Folkets Uvillie. Man fortalte Kaiserinden, at Chrysostomus atter havde præket om hende: han havde dennegang udmalet et Billede af Herodias' Hoffærdighed, Hevngjærrighed og Grusomhed, hvormed han tydeligt havde sigtet til hende! Hertil kom, at det var almindelig bekyndt, at han havde forbudt den usømmelige Hyldest, der paa hedensk Viis bragtes hendes paa en offentlig Plads

opreiste Billedstøtte. Denne „Utaknemmighed“ for den Naade, hun for nogle Maaneder siden havde beviist ham under hans Landsforviisning, bragte denne lidenskabelige Kvinde i Raseri. En ny af hans Fjende Theophilus instrueret Synode samlede atter en Mængde opdigtede Beskyldninger, og Kaiseren decreterede atter hans Afsættelse. Men dennegang vægrede den hellige Mand sig ved at vige tilbage for et kaiserligt Magtsprog. Han ahnede, at han aldrig mere vilde komme tilbage, at han havde fuldendt sit Løb, og beredte sig nu paa at forherlige Gud ved at lide indtil Døden for Sandheds og Retfærdigheds Skyld. Han erklærede, at han havde modtaget sit Embede af Gud, og at han kun vilde vige for Magten. Denne havde man som sagt paa rede Haand, saa at man ikke behøvede at frygte for Modstand fra Folkets Side. Paaskeløverdag gav Kaiseren Befaling til med Magt at føre Patriarchen ud af Kathedralen, uden at agte paa Geistlighedens og Folkets Bønner om ikke at krænke Kirkens Fred under Paaskefesten. Soldaterne overfaldt det i Kirken talrigt forsamlede Folk, Præsterne bleve uddrevne, og mange Mennesker saarede, Kirken besudlet med Blod, og Fængslerne fyldtes paa denne Dag med Bekjendere, der vilde dele Skæbne med deres heltmodige Overhyrde. Denne forblev dog endnu i nogle Uger i Staden, Dag og Nat i sin Bolig bevogtet af en trofast Vennekare, der afværgede flere Anslag mod hans Liv. Endelig udvirkede hans Fjender en kaiserlig Ordre til en ny Landsforviisning. Da den blev ham overbragt, tog han strax Afsked med de forsamlede Venner, med den h. Olympia*) og andre fromme Kvinder, og sagde til dem: „Jeg føler, at mit Endeligt nærmer sig. Jeg har fuldendt mit Løb, og Ingen af eder vil maaskee see mig mere. Jeg beder eder:

*) En riig Enke, der anvendte sine store Indtægter til Kirkernes og de Fattiges Bedste og selv levede i klosterlig Armød. Hun blev siden et Offer for den samme Avind, der saa lidenskabeligt havde forfulgt den h. Johannes med falske Anklager.

glemmer ikke Kirken; viser den Biskop, der bliver min Eftermand, samme Lydighed, som I have viist mig, og kommer mig ihu i eders Bønner!“ Derpaa lod han sin Hest føre til Hovedporten af sin Bolig, men bortfjernede sig tilfods hemmelig gjennem en afsides liggende Udgang og overgav sig til Vagten, der skulde bortføre ham. Et lille Skib bragte ham i Juni Maaned 404 atter til Bithynien.

Gud hevnedes øiensynligt den Uret, der var tilføiet hans trofaste Tjener. Kort efter lagde nemlig en Ildebrand hans Kirke i Aske, uden at Aarsagen til Ilden kunde opdages*), og Kaisereus Broder Honorius skrev strax derefter et Brev til ham, hvori han haardt dadlede hans uretfærdige og overilede Adfærd, ligesom Pave Innocents I., da ingen Forestillinger frugtede, afbrød alt kirkeligt Samkvem med det hellige Troesvidnes Fjender. Men Kaiseren tillukkede sit Hjerte for alle bedre Følelser, uagtet det guddommelige Forsyn i dette Aar hjemsøgte hans Rige med alle de ødelæggende Følger af et Indfald af de vilde Hunner, der paa det grueligste hærjede Thracien og Illyrien, og et forfærdeligt Haglveir anrettede store Ødelæggelser paa Constantinopels frugtbare Omegn.

Efter et kort Ophold i Nicæa, hvorfra han skrev trøstende og opmuntrende Breve til sine Venner, blev Chrysostomus ført til Cæsarea i Cappadocien og derfra længere øst paa igjennem en øde, ufrugtbar Egn til Bjergstaden Kükusa i Armenien. Han led paa denne Reise bestandig af en heftig Feber, uden at have den mindste Pleie, og havde ofte ingen anden Næring end steenhaardt skimlet Brød og mudret Vand. Ved sin Ankomst til hint Sted blev han modtaget og pleiet med stor Kjærlighed af Beboerne,

*) Denne Begivenhed gav Fjenderne Anledning til at anklage Olympia for at have anstiftet Branden. Hun blev kastet i Fængsel, haardt mishandlet, straffet med en umaadelig stor Pengebøde (200 Pund Guld) og med et nedbrudt Helbred jaget i Landflygtighed.

og hans Helbred vantes efterhaanden til det usunde Klima: en barsk Kulde om Vinteren og en utaaelig Hede om Sommeren.

Uagtet han flere Gange maatte flygte for de gjentagne Overfald af de vilde Isaurier, hvoraf denne Egn hjem-søgte, skrev han dog ufortrødent Bøger og Trøstebreve til forskjellige af Ulykken hjem-søgte Venner. Et af hans mindre Skrifter fra denne Tid gaaer ud paa at vise, at Intet i Verden kan bringe Ulykke over den, som ikke handler ilde mod sig selv*).

Snart fandt imidlertid hans Fjender, at han her havde det for godt. Han havde endnu Samkvem med Verden og modtog allevegnefra Beviser paa Høiagtelse og Hen-givenhed. De udvirkede da en kaiserlig Befaling til at føre ham endnu længere bort til et ganske øde Sted ved den østlige Kyst af det sorte Hav. Han blev tilfods bortslæbt igjennem de vildeste Egne af nogle raae Soldater, der havde Ordre til at behandle ham haardt. Snart var den gamle Mands ubedækkede og skaldede Hoved udsat for en brændende Solhede, snart blev han gjennemblødt af øsende Regn. Tilsidt blev han saa syg, at Soldaterne i Komana maatte bære ham ind i den ved Veien liggende Kirke, hvor den h. Basiliscus var begravet. Om Natten aabenbarede denne Martyr sig for ham og sagde til ham: „Vær ved godt Mod, Broder Johannes! imorgen skulle vi samles!“ Chryso-stomns afførte sig da sine Reiseklæder og iførte sig en hvid linned Dragt, modtog det h. Vandringsbrød, bad til Gud og sluttede d. 14. September i Aaret 407 sin Bøn og sit Lv med det Ord, der altid havde været hans Løsen: „Lovet være Gud for Alt!“ Hans Liig blev i Aaret 438 med stor Høitidelighed ført tilbage under Fakkelskin til Constantinopel, hvor den unge Kaiser Theodosius II. gav hans Eftermæle en ærefuld Opreisning til Bod for hans Forældres Forsyndelse mod den h. Johannes.

*) Foruden flere mindre Skrifter og en Mængde Breve har han efterladt en stor Samling af Homilier (d. e. Prædikener, der forklare hele Texten i Sammenhæng) over Pauli Breve, som medrette have været Gjenstand for Eftertidens Beundring.

En Omvendelse ved Foden af Alteret „Notre Dame des Victoires“.

(Januar 1866.)

„Pludselig — jeg veed ikke hvorledes — laae jeg paa Knæ ved Foden af Alteret, udgydende Taarer Jeg følte tydeligt, at det var mig der hefandt sig i Vildfarelse, og jeg fattede den Beslutning at blive Katholik.“ Seiren begyndte at blive afgjørende til Gunst for den allerseligste Jomfru; men den blev ikke vunden uden Kamp. Næppe havde Joseph W. . . forladt Kirken, førend han saae sig bestormet af alle den Slags Indvendinger, som kun Helvede kan opfinde, for at overtyde ham om, at han havde givet efter for en øieblikkelig Skuffelse, for en Drøm af sin forstyrrede Indbildningskraft. Havde han vel tilstrækkeligt prøvet Sagen, for at kunne bestemme sig saa hurtigt for den katholske Tro, hvilken indtil da saa Meget havde bevæget ham til at afskye? Kunde han for Alvor opgive det vigtige Forehavende, som havde ført ham til Paris? Hvad vilde hans Venner sige? Vilde hans Adfærd ikke blive dadlet af alle der kjendte ham? Og hans Forældre, og den Familie, hvortil saa ømme Baand knyttede ham — skulde han ikke tage Hensyn til alle disse kjære Personer? Forvirret og ude af Fatning ved alle disse Forestillinger og Erindringer vilde Joseph betragte sit Besøg hos vor seirende Frue som om det ikke var skeet, og bedøve sig selv, ved i de Skuespil og Forlystelser, som Byen Paris overalt tilbød ham, at søge den Adspredelse, der skulde give hans Tanker en anden Retning. Men det lykkedes ham ikke at finde hvad han søgte. Allevegne randt vor Frue ham ihu. Mindet om hende stod hele Dagen for hans Aand, plagede ham om Natten, og hjemsøgte ham atter i den tidligste Morgenstund. Paa de følgende Dage var han ligesaa tilmode, og dog gav den unge Mand ikke efter. Mærkværdigt! Daglig vendte han, om end mod sin Villie, tilbage til Notre Dame-Kirken og følte sig der

nimodstaaelig nødt til at knæle og bede. Han selv har meddeelt denne mærkværdige Omstændighed. „Jeg har gjort Alt“, siger han, „for at kvæle min første Beslutning; jeg har næsten 8 Dage igjennem kæmpet, idet jeg søgte at lede mine Tanker derfra ved Skuespil og al Slags Adspredelse. Det lykkedes mig ikke. Sælsomt! da jeg ikke kjendte nogen anden Vei i Paris, befandt jeg mig daglig, uden at ville det, udenfor Kirken Notre Dame og følte mig ligesom nødt til at træde ind og bede nogle Psalmer foran den saligste Jomfrues Billede. Den sjette og syvende Dag bebudede næsten den fuldstændige Seier. Joseph blev, som paa de foregaaende Dage, uvilkaarligt ført hen til Marias Fødder. Han havde i Capellet, ligesom for at fyldestgjøre sin nærværende Stemning og sine tidligere Anskuelse, læst nogle Sider af Bibelen. Pludselig faldt Bogen næsten ud af hans Hænder; Mindet om hans første Besøg, den klare Erkjendelse af hans Vildfarelser, som i hiint Øieblik var bleven ham tildeel, det Løfte, han havde givet, at antage den katholske Tro, alt dette vendte tilbage i hans Aand, og taledes mægtigt til hans Hjerte. „Jeg maa gjøre Ende paa det“, sagde han til sig selv, og uden Nølen begav han sig til en Skriftestol, der fandtes i Nærheden, og hvori en Præst just hørte Skriftemaal. Han tænkte: „Jeg vil tale med denne Præst, udførlig aabenbare ham mine Ængstelser, mine Sindsbevægelser og min Tvivlraadighed; maaskee giver han mig et godt Raad.“

Præsten, til hvem vor unge Protestant henvendte sig, havde det Embede at høre Tydskernes Skriftemaal. Det var en ung Pater af Congregationen af den h. Vincents af Paul; hans Fromhed og hans Iver var Alle bekjendt. Han modtog den Ulykkelige venlig, der betragtede det som Forsynets Styrelse at kunne tale med Præsten i sit Modersmaal. Efter en lang Underholdning reiste han sig, trøstet og styrket; hans Sjæl var beroliget. Han havde lovet, igjen at opsøge Pateren. Paa de følgende Dage saae man ham oftere komme og banke paa

Døren til Ordensmandens Celle, for under hans Veiledning at studere den katholske Lære. Ved disse Samtaler gik Lyset mere og mere op for ham, men endnu lysere, endnu uimodstaaeligere blev det for ham, naar han derefter begav sig til Capellet og kastede sig ned ved Foden af det Alter, som nogle Dage iforveien endnu havde seet ham som Marias fanatiske Fjende. Han kunde i Sandhed skrive om sig selv: „Jeg har ikke havt nogen Vanskelighed ved min Underviisning; Guds Moder har næsten i et Øieblik lært mig det, som jeg ikke fattede.“

(Sluttes.)

Dagbog.

Tydskland. Eftervalgene til Rigsdagen ere forsaavidt uden Interesse, som de ikke komme til at udøve nogen Indflydelse med Hensyn til Spørgsmaalet om Partiernes Magtstilling; men det er dog af en anden Grund ingen Skade til, at lægge lidt Mærke til dem, idet de nemlig end yderligere vise det saakaldte „conservative“ Parties fuldstændige Opløsning, ikke blot derved, at dette mere og mere nærmer sig til at blive en forsvindende Minoritet, men navnlig ved den Maade, paa hvilken de „conservative“ Vælgere have stillet sig til det store Principspørgsmaal — Samvittighedsfriheden — der for Tiden udkæmpes i Tydskland. De have nemlig gjennemgaaende taget Parti for Regeringen, og der findes de sørgeligste Exempler paa, at de have stemt paa „national-liberale“ Candidater imod protestantiske Conservative, ja at protestantiske Geistlige endog have hjulpet med til en saadan Manøvre, skjøndt de dog vide, at den moderne bismarckske Kirkepolitik ikke blot er et Angreb paa Katholicismen, men ogsaa paa den endnu troende Deel af Protestanterne i Nordtydskland. At de „National-liberale“ ere meget tilfredse hermed, er vistnok utvivlsomt, men saa meget er ogsaa klart: at et Parti (det conservative), der af Had til Kirken fornægter sine egne — fornægter Frihedens og Rettens evige Grundsætninger, og stemmer i mod Menings-

fæller af deres egen Troesbekjendelse, af Frygt for at disse mulig kunde besidde for megen Æresfølelse til at gjøre Bøddeltjeneste hos Dr. Falk og Consorter — et saadant Parti dømmes sig selv — i politisk Forstand — fra Ære, Liv og Gods, og har intet at klage over, naar Alle — de Liberale med — undlade at regne med dem for Fremtiden. Regeringen har udarbejdet et nyt Presse-lovforslag istedetfor det, der i Foraaret gjorde saa ynkeligt Fiasco. Det er noget fornuftigere end hint, og ophæver blandt Andet Avissskatten, men opstiller paa den anden Side den taabelige Grundsætning om en absolut Lydighedspligt imod Løven, hvorved det bliver uantageligt for Enhver, der endnu holder paa, at man skal frygte Gud mere end Kongen af Preussen.

Baden har fulgt den preussiske Kirkepolitikks Exempel ligeoverfor Katholikerne, og Hessen har lavet sig en ny Forfatning for den „evangeliske“ Kirke; denne kan nu forresten vente i alle tyske Stater at blive successive omkalfatret — til der ikke bliver det Ringeste tilbage af den mere.

Frankrig. Nationalforsamlingen har vedtaget en Lov, hvorefter Hæren for Fremtiden vil blive tilstrækkelig forserget med Sjælesørgere; — de antireligiøse Medlemmer og den protestantiske Præst Hr. Présensé vare naturligviis imod Løven.

Belgien. Ogsaa her trækker det op til Uveir. Efter den bestaaende Lovgivning har hver Confession sin særegne Kirkegaard, men dem, der ingen Religion have, har man glemt at tænke paa. Da disse nu i den nyere Tid ere i Tiltagende, begynder Spørgsmaalet at blive brændende. Sogneraadet i Chené søgte at løse Striden ved ogsaa at indrømme hine en egen Begravelsesplads, men dermed vare de ikke tilfredse og klagede. Provindsøvrigheden holdt med dem, men Ministeren var for Sogneraadets Afgjørelse. Man venter, at denne lille Strid vil danne Indledningen til en større Kamp paa hele Linien, der i Belgien vil blive saa meget mere alvorlig, som begge Parter — Ultramontane (især Landbefolkningen) og Nationalliberale (især i Byerne) — omtrent ere lige stærke.

England. Det store protestantiske Meeting løb altsaa temmelig flaut af. Der blev vel vedtaget en Deel meget fanatiske Resolutioner af Folk, der indbyrdes vare uenige i Alt, undtagen i at hade Rom. Resolutioner, som gik ud paa at beundre Kaiser Wilhelm og Bismarck som dem, der have drevet det til at bruge brutal Magt for at

tilintetgjøre Samvittighedsfriheden, men oh wee! den offentlige Mening i England vendte sig fra Meetinget med al den overlegne Foragt, som en saadan Demonstration fortjener, og „Times“ læste Meetingsfolkene alvorligt Texten, fralagde det engelske Folk al Deel i Scandalen, og gratulerede Lord Russel til at han slap for at præsidere i Forsamlingen. Det kan vistnok være saare ubehageligt for de tyske Nationalliberale, der have lovet sig Guld og grønne Skove af Forestillingen, men det staaer dog ikke til at ændre — Protestantmeetinget har gjort Fiasco — ubarmhjertig Fiasco.

Spanien. Bladene meldte i disse Dage, at Moriones var lige ved at befrie Bilbao. Følgen heraf var da som sædvanlig en Seir for Carlisterne, der efter et Telegram fra Bayonne have taget Fortet Erichame ved Bilbao.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den h. Fader har selv viet to af de nysudnævnte Cardinaler, Bilio og Monaco, til Biskopper. Vielses-handlingen varede i to Timer, og den h. Fader beviste en Rørlighed, som forbausede alle Tilstedeværende.

Spanien. Der gives for Øieblikket ikke et eneste Land, hvor Majoriteten af et katholsk Folk bliver paa en skjændigere Maade mishandlet af en frimurerisk Minoritet, end det ulykkelige Spanien. For at danne sig en rigtig Dom, er det interessant at læse, hvad Alban Stolz skriver i det nye syvende Oplag af sin berømte Bog: „Spanisches“. Han siger i Fortalen: Dette Oplag udgives i en Tid, da Spanien som en fortvivlet Skorpion stikker sig selv. Min Skildring af det spanske Folk maa derfor forekomme Læserne at være aldeles falsk og partisk, idet man nu dagligen kun læser om de Vederstyggeligheder, som udøves i denne Borgerkrig. Men jeg finder desuagtet ingen Grund til at rette mine Anskuelser om Spanien. Frimurerregimentet i Madrid er netop aldeles det Modsatte af det spanske Folk og saa lidt spansk, at det f. Ex. var een af disse Renegaters første Forretning, efterat de ved deres Misgjerninger havde tilrevet sig Statsmagten, at forbyde alle Vincentiusforeninger i hele Riget. Disse

udgjøre jo, som bekjendt, et Broderskab af Mænd, som forene sig om at bære Omsorg for de Fattige, de Syge og alskens Lidende. Dette Factum er et noksom klart Beviis for den sataniske Aand, som regerer i Madrid, medens den spanske Nationalaand er i Sandhed christelig og ganske anderledes end „in dem Reiche der Frömmigkeit und guten Sitte.“ Men Communisterne ere uciviliserede Frimurere. Havde de Penge, saa vilde de gjøre det ligesom de rige Frimurere og give alvorlige Love mod Rau og Tyveri; og vare de nu regerende Frimurere fattige, saa vilde de bære sig ad ligesom Communisterne, det skulde da være, at deres Feighed ikke tillod dem det.“

Tydskland. I den af Dr. Specht udgivne firereligiøse Almanak anføres som firereligiøse Hellige: Zoroaster, Budha, Confucius, Muhammed, Robespierre, Danton, Voltaire, Carl Vogt. Ogsaa Christus findes vel imellem dem, men med et Spørgsmaalstegn. Dette skal mulig betyde: hvorledes kan han være kommen i et saadant Selskab? Efter denne Almanak gives der i Tydskland 153 firereligiøse Menigheder med 31 Talere; hvormange „Tilhørere“ der er, bliver ikke sagt, ligesaalidt om Dr. Reinkens' ny-protestantiske Menigheder ere medtagne.

— Det er bekjendt, at der fordem gaves en gnostisk Sect, som viste Slangen guddommelig Ære og fik derfor Navnet „Ophiter“. Det vil maaskee være mindre bekjendt, at der i „Protestantenverein“ ogsaa findes moderne Ophiter. Dr. Manchot, en af Protestantenvereins Præster i Bremen, skriver i det „Tydske Protestantenblatt“: Slangen var efter vor Overbeviisning intet mindre end djævelsk. Den var guddommelig, god, den bragte Mennesket til Bevidsthed om sit Kald, den foreholdt ham det guddommelige Forbillede som et Mønster, hvilket han skulde blive lig. Slangen er her uforlignelig guddommeligere end Guden Jehovah.“

Berlin. I det preussiske Deputeretkammer er Bismarck bleven stærkt angreben af de Deputerede Schorlemmer-Alst og Mallinckrodt. Den første paastod, at en Mand, som var gaaet Haand i Haand med Garibaldi, og som havde dannet en ungarsk Legion til Rebellion mod Kaiseren af Østerrig, ikke havde Lov til at kalde de katholske Biskopper, som kun opfyldte deres Pligter, for Revolutionære. Mallinckrodt yttrede, at Bismarck ikke turde bebreide Katholikerne Mangel paa Patriotisme, da han selv havde sagt til den italienske General Gavone, at han mere var Preusser end Tydsker, og at han ikke vilde bryde

sig meget om at afstaae nogle Dele af Tydskland til Frankrig. „Den af General Lamarmora desangaaende offentliggjorte Depesche var aldrig bleven desavoueret“. Bismarck vidste ikke noget Andet at sige hertil, end at Lamarmoras Fortælling herom var en malitjøs Tendentsløgn. Ligeoverfor Schorlemmer paastod han ligefrem, at han ikke før Krigens Begyndelse havde givet Anledning til Dannelsen af en ungarsk Legion. Men den følgende Dag svarede Schorlemmer, som den foregaaende Dag ikke var tilstede, at han alligevel havde gjort det, og han godtgjorde sin Paastand med to Depescher fra den preussiske Gesandt v. Usedom, i hvilke denne meddeler lige det Modsatte af hvad Bismarck havde paastaaet. De liberale Blade ere naturligviis høist „entrüstete“ og bebreide Centrumsmændene, at de vilde ærgre den stakkels Bismarck ihjel!

— Dr. Falk har indbragt 2 nye Lovudkast for at kunne fortsætte Kampen mod Kirken. „Germania“ siger, at han gaaer i dem saa vidt, at der nu ikke mere bliver noget Andet tilovers for ham, end ligefrem at forbyde den katholske Tro. Falk forlanger, at Domcapitlet, saasnart en Biskop er afsat af Regeringen, strax skal vælge en Capitelsvicar, og dersom dette ikke skeer, saa udnævner Regeringen selv en Commissar, som overtager hele Diocets Formue og straffer Enhver, som ikke adlyder ham, med Fængsel paa 1—2 Aar og Pengebøder. Regeringen synes ikke at have mindste Ahnelse om, at Sagen her ikke dreier sig om en administrativ Forholdsregel, men om en dogmatisk Grundsætning. Thi da Christendommen udtrykkeligt lærer, at Biskopperne blive indsatte af den Helligaand til at styre Kirken, saa følger heraf ligefrem, at Regeringen, som ikke har indsat Biskoppen, ligesaa lidt kan afsætte ham, og at enhver Katholik er forpligtet til at ansee den af Regeringen afsatte Biskop for sin sande Overhyrde, og den af Regeringen indsatte Vicar for en Uly, som bryder ind i Hjorden.

— Fra Berlin skrives: „Den bekjendte nyprotestantiske (o: „gammelkatholske“) Professor i Philosophien Weber i Breslau har udtalt følgende Sætninger under en nyprotestantisk*) saakaldt Gudstjeneste: „Hvad have I hørt af Eders Forældre, af Eders Lærere og Sjælehyrder? Mon ikke dette — at Kirken er Christi ube-

*) Denne Benævnelse har længe i tyske Blade været brugt som eensbetydende med „gammelkatholsk“.

smittede Brud, at den er udrustet med den Helligaands Bistand, som gjør den ufeilbar, og bevarer den i For-kyndelsen af vor Herres Lære fri for al Vildfarelse? (!)“ — Derefter vedbliver han: „Der ligger i Decretet af 18de Juli 1870 om Pavens Jurisdiction en storartet Vildfarelse, ved hvilken Kirken vil trænges bort fra de Baner, som Herren har anvist den, ved hvilken den, dersom det var muligt, vilde føres til Undergang.“

Weber siges rigtignok at være stærkere i Philosophien end i Theologien, men hvor „stærk“ hans Logik er, det sees tilstrækkeligt af disse selvmodsigende Yttringer.

Schweits. De katholske Blade klage over, at Berner-Regeringen søger paa enhver Maade at arrangere en Revolution i Juradistriktet, for desto lettere at iværksætte sine Voldshandlinger.

— Biskopperne i Schweits have protesteret imod Bortsendelsen af den pavelige Nuntius. Ogsaa en fremragende liberal Statsmand holdt en meget skarp Tale om samme Gjenstand. Omendskjønt han ellers opponerer mod Rom, saa mener han dog, at Encyclicaen slet ikke er et Statsskrikt og tør derfor ikke bekæmpes som saadant.

Düsseldorf. Landraad Grev Spee og Regeringsraad von Frenz ere begge to stillede til Disposition, d. v. s. foreløbig suspenderede. Begge Herrer ere „Clericale“. I Dominicanernes Kloster er enhver Sjælesørgerforretning forbudt alle udenlandske Medlemmer.

Brüssel. Den preussiske Regering har ogsaa her beklaget sig over, at vi i dens Kamp mod Rom understøtte dens Modstandere. Det er næppe nødvendigt at sige, at vor Regering er ligesaa lidt ultramontan som den franske.

Bremen. Fra Bremen meldes, at Katholikernes Antal i de sidste fem Aar er steget fra 2000 til 3500.

London. Den katholske Adressekalender for 1874 indeholder meget interessante Meddelelser. I Aaret 1872 gaves der 1862 katholske Præster i England, i Slutningen af 1873: 1883. Der er nu 1253 offentlige Kirker og Capeller, 21 katholske lærde Skoler, 86 Klostre for Mænd og 247 for Nonner. Kirken styres af 20 Ærkebiskopper og Biskopper, og der findes nu 33 katholske Pairs, 37 Baronets, 37 katholske Medlemmer af Underhuset.

Nordamerica. Man skriver fra Washington, at Jesuiterne holdt i Sct. Aloysii-Kirken en Mission, som havde et meget glædeligt Resultat: 5,500 Personer modtog Sacramenterne. Mere end 70 Voxne gik for første

Gang til den hellige Communion, hvoriblandt Mange, om hvem man vidste, at de ikke nedstammede fra katolske Forældre; 31 Convertiter bleve ved Daaben optagne i Kirken. Der kom Folk til Skrifte, som i 30, 40 og 50 Aar ikke mere havde skriftet. — I Wilkeslærre opnaaede Jesuiterne et endnu heldigere Resultat. I Anledning af Missionen deeltog 10,000 Personer i Nadveren, 500 Vøxne bleve forberedte til deres første Communion, og 40 Protestanter optoges i Kirken.

— Unitarierne, en protestantisk Sect i America, have i den sidste Tid grundet en Missionsforening og sendt en Missionær til Ostindien. Istedetfor at omvende Hedningerne er denne selv gaaet over til Hedenskabet. Saaledes beretter „Evangelsche Kirchenchronick“ 1873 S. 129.

Den offentlige Examen

med Kirkeskolens Disciple afholdes i Skolelocalerne i Fredericiagade Nr. 15 i Bagbygningen. Mandagen d. 9. Febr. i begge Drengelasser: Tirsdagen d. 10. Febr. i begge Pigeasser fra Kl. 8 Form. til Kl. 2, og Onsdagen d. 11. Febr. i Forberedelseslassen fra Kl. 9 Form. Børnenes Forældre eller Værger samt alle Skolens Venner indbydes herved til at overvære denne Examen.

Den katolske Skolecommission.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 8de Februar (Johannes af Matha, Bekjender). Sexagesima. Mariæ Renselse eller Kyndelmisse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Lysevielse; derefter Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 9. M. Apollonia, Jomfr. 10. Ti. Octav af Sct. Ansgars Fest. 11. O. Polycarp, Biskop og Martyr. 12. To. Scholastica, Jomfru. 13. F. Katharina af Ricci, Jomfru. 14. L. Titus, Biskop.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 7. Søndagen den 15de Februar. 1874.

Indhold: De religiøse ordnarne. En Omvendelse ved Foden af Alteret Notre Dame des Victoires. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Paris. Tydskland, Preussen, Halberstadt, London.

De religiøse ordnarne.*)

(Fortsat fra Nr. 2.)

Den vigtigste religiøse skapelsen under hela det trettonde seklet, var upprättandet af Fransiscaner- och Dominikaner-ordnarne. Grundade nästan samtidigt, endast med fem års mellanrum, hafva dessa begge ordnar alltid broderligen delat arbetet i vetenskapens och apostolatets tjänst och ofta martyrens palm

Franciscanerna, för hvilkas orden låg till grund ödmjukhetens och fattigdomens idé, hafva isynnerhet bidragit till att bekämpa det christna samhällets begga gissel, vinningslystnaden och sinligheten. Inom de tio första åren af sin tillvaro hade de redan predikat Evangelium i Italien, Tydskland, Frankrike, Spanien, England, Norra Europa, och på vida sträckor af Asien och Afrika; de hade med ett Ord utbredt sig öfver alla delar af verden. Påfvarne gjorde dem till den hel. grafvens ständiga vaktare och ännu i dag, efter sexhundra år, återfinner man dem lika troget vid samma heliga vakt. Huru många

*) S. Nr. 2. Fortsättelsen og Slutningen af denne Artikel følge saa seent paa Grund af, at de i sin Tid ere gaæet tabt ved Tilsendelsen.

gångar har man icke utslungat benämningen „fromma lättingar“ emot dessa så arbetsamma och onttröttliga män, hvilka utfört de mest storartade verk, skänkt åt vetenskaperna och litteraturen så många skriftställare, att ensamt namnet på dessa jemte titlarne på deras verk för de tre första seklerna af deras tillvaro upptager en ofantlig folio-volym; gifvit kyrkan så många martyrer och bekännare, kanoniscrade eller upptagne bland de saligas antal, åt påfvesstolen namn såsom Nicolaus IV, Alexander V, Sixtus IV og Sixtus V, åt lärdomen och politiken såsom Duns Scotus, Roger Bacon och Kardinal Ximenes. — Gud har så välsignat Fransiscanernas ödmjukhet och verksamhet, att Han på ett underbart sätt förökade deras orden; knappt några få år hade förflutit efter dess grundläggning, då den redan räknade 60,000 medlemmar, och före den stora franska revolutionen hade den, i trots af föregående seklernas protestantiska och filosofiska inverkan mer än 115,000 manliga och 28,000 qvinliga medlemmar, de förra fördelade i 7000, de sednare i 900 klostre.

St. Fransiscus, som ville till alla utsträcka välsignelserna af det religiösa lifvet, inrättade utom de reguliera munk- och nunne-samfunden, en tredje orden, hvilken omfattade män och qvinno som, utan at lemna den yttre världen, ville egna sig åt förevarfvandet af christliga dygder. Att uppräknade alla de stora namn, som under loppet af sex århundraden stält sig under Tertiariernas ärorika banér är omöjligt, och vi nämna endast tre, St. Elisabeth af Ungarn, konung Ludvig den helige af Frankrike och vår helige fader, den odödlige Pius IX. Det synes i sanning, som om ingen ära har felats denna orden och att, ju mera den har förödmjukat sig i sin frivilliga fattigdom, desto mera har Gud också låtit all slags ära komma den till del.

Fransiscanerordens medtäflare i den apostoliska verksamheten, i vetenskapen och i martyrdöden blef St. Dominici orden, hvilken likasom St. Fransisci hastigt utbredde sig i Europa, Asien, Afrika och, längre fram, äfven

i Amerika. Bestämd till att sprida sin glans öfver hela världen genom sina medlemmars lärdom, har denna orden mäktigt bidragit till utbredandet af den christna sanningen, och dess apostlar hafva såsom martyrer beseglat med sitt blod det evangelium, som de förekunnade för Norra Europas mer eller mindre barbariska folk, för de otrogna i Asien och för afgudadyrkarne i Afrika och Amerika. Under det första seklet af sin tillvaro har denna ärofulla orden 1300 martyrer, och förföljelserna deremot fortgå ännu i dag — under Pariser kommunens ohyggliga regemente uppoffrades ju flera af dess medlemmar af folkraseriet.

Fransiscanerna och Dominikanerna hade redan under tre sekler arbetat i kyrkans tjänst till Guds ära och vårt släktes väl, då nya stridsmän uppträdde, icke för att aflösa dem, men för att kämpa vid deras sida med samma de gamla och alltid nya vapnen: fattigdomen, kyskheten, lydnaden. Jesuiter-orden omfattade alla de verk, som hade till ändamål Guds ära och själarnes räddning. Man känner dess omätliga arbeten i alla verldsdelar. En enda af dess medlemmars arbeten, St. Frans Xaviers, förvärfvade åt kyrkan i den aflägsnaste Orienten flera själar än de som i Europa frånrycktes den genom Luthers affall.

Vi kunna icke neka oss att här återgifva de ord, hvarmed Fénelon, „Svanen från Cambray“, tecknar Jesu Sällskaps apostoliska verksamhet i Orienten.

„Hvarken den brännande sanden eller öknar eller berg eller afstånd eller stormar eller hafvens klippor och skär eller oblida luftstreck eller granskapet af den olycksdigra equatorn, hvarifrån man upptäcker en ny himmel, eller fiendtliga flottor eller barbariska kuster, hafva kunnat återhålla dem, som Gud sänder. . . . Se, hurru de komma de nya eröfrarne, som icke bära några andra vapen än Frälsarens kors. De komma, icke för att bortröfva rikedomar eller utgjuta de besegrades blod, men för att arbjuda sitt eget blod och utdela himmelens skatter.

„Folk, I som sågen dem komma, hvem kan återgifva eder öfverraskning? Män, som komma till eder utan att

vare lockade hvarken af vinningslystnad eller äregirriighet eller nyfikenhet; män, som utan att någonsin hafva sett er, utan att ens veta hvilka I ären, ömt älska er. öfvergifva allt för er, och söka eder på andra sidan hafven under så många mödor och faror, för att meddela eder det eviga lifvet som de hafva upptäckt! Nationer, som legat begrafna under dödens skugga, hvilket ljus sprider sig öfver edra hufvuden!

„Och hvem är det, som man har tacka för denna ära och den välsignelse öfver vår tid? — Jesu Sällskap som alltifrån sin första uppkomst öppnade en ny väg för Evangelium i de begge Indiern.“

Dessa loford och den ära, som under århundraden eignats åt Jesu orden af tidehvarfvens frommaste och upplystaste män, utgöra för visso en rik ersättning för den smålek och den förföljelse, hvarmed ondskan och fåkunnigheten i alla tider öfverhopat denna orden; och de visa på samma gång, att orden icke varit sin mission otrogen, och att verlden af densamma mottagit verkliga välgärningar. Ordens uppgift omfattar alla goda verk, men företrädesvis undervisning och predikan. — Genom sina predikanter se vi Orden i det 16de seklet segerrikt bekämpa protestantismen i största delen af Europa, omvända hela folkslag i den yttersta Orienten, sprida trons ljus öfver hela södra Amerika och skapa nya missioner i Nordamerika. Genom dem af sina medlemmar, som eignade sig åt lärarekallet, skapade Jesuiterna i Italien dessa blomstrande universiteter, som egt bestånd ända intill den sista tiden. Och under det att Orden under 17de århundradet på ett förvånande sätt utvidgade sina missioner i China, Japan, Amerika, Syrien och hela Asien, var det också Jesuiterna, som i Frankrike beredde hela denna elitkorps af utmärkta snillen, som gjorde „Ludvig XIV's tidehvarf“ till Europas mest lysande litterära period. — Det var för mycken framgång. Jesu Selskap hade spridit Evangelium öfver alla jordens länder; offrat för kyrkans bästa i sina blodiga missioner mer än 800 martyrer;

skänkt vetenskapen och litteraturen öfver 12,000 skriftställara. Helvetet darrade för sin makt och uppväckte emot sina farliga motståndare en våldsamt storm; protestantismen och en falsk filosofi sammansvoro sig och trodde sig, kunna gifva orden nådestöten genom samma katholska furstars hand, som aftvingade den heliga stolen det olycksaliga dekret, hvarigenom orden upphäfdes. Jesu Sällskap, likasom dess gudomlige Mästare, väntade i grafven den ärorika uppståndelsen.

IV.

Samtidigt med att St. Ignatius af Loyola grundade Jesuiter-orden, upprättade St. Philip af Neri i Rom Oratorianernas kongregation, som skulle göra kyrkan, i synnerhet genom dess lärare-verksamhet, så stora tjänster att de icke böra förgätes för den jansanistiska smitta, som tyvärr en tid beläftade orden.

Något äldre är stiftelsen af St. Pauli kongregation eller, såsom den vanligen benämnes, Barnabiterorden, hvilken grundlades i Milano i första hälften af 16de århundradet af den vörnadsvärde Antonio-Maria Zaccaria, i afsigt att, jemte alla andra goda verk som hafva till ändamål Guds ära och människornas helgelse, särskildt söka att verka för Guds rike genom lärare- och prediko-verksamhet. Barnabiterna aflägga, utom de vanliga löfterna, äfven den förbindelsen, att aldrig mottaga någon kyrklig värdighet annat än på den hel. Fadrens uttryckliga befalning. Orden, som alltid haft sitt hufvudsäte i Italien, utbredde sig der mycket hastigt och fick genom ett dekret af Ludvig XIII inträde i Frankrike 1622, der den vann en betydlig utbredning, samt i Österrike och Böhmen; men mera mån om att rotfästa än att utvidga sig, afslog orden de ädelsinnade anbud, som gjordes densamma att öfverflytta en del af sin verksamhet till Spanien och Portugal. -- Under vår tid hafva Barnabiterna utsträckt sin missionsverksamhet till de nordiska

länderna och Ryssland, hvarjemte deras uppfostringsanstalter både i Frankrike och Italien åtnjuta mycket anseende.

I 17de seklet upprättade St. Vincent de Paul sin missions-kongregation med särskildt syftemål att verka genom missioner på landsbygden. Det skulle blifva alltför långt att omtala allt det goda, som denne kongregation uträttat genom dessa missionen och genom sina seminarier för prestbildningen äfvensom genom sina missioner i Orienten, hvarest den blef i tillfälle att träda i stället för Jesu Sällskap, då detta upphäfdes af Clemens XIV. Men aldeles omöjligt skulle det vara att uppräknade upppoffrande tjänster åt religionen och menskligheten, som under nära tre sekler egnats af Barmhertighets-Systrarne, hvilkas fader St. Vincent de Paul var, och hvilka man nu till lön för allt det oändliga goda de uträttat, utdrifva från Portugal, Italien och Tyskland.

När Jesuiter-orden upphäfdes, inrättade St. Alphons af Liguori den heliga återlösarnes kongregation eller Redemptoristerna för att så mycket som möjligt ersätta den förra. Redemptoristerna upprättade talrika missioner och verkade öfverallt välsignelserikt i samma anda som denna.

Slutligen, när det 18de seklets materialistiska och sinliga filosofi hotade att öfversvämma hela Europa upprättade St. Paul de la Croix uti Italien en orden, som var bestämd att motarbete den öfverhandtagande sensualismen. Genom att bland folket införa en allmännare andakt till ära för Jesu Christi lidande, motsatt Passionisterna en damm för de revolutionära doktrinernas ström, och orden utbredde sig hastigt i Italien, Belgien, Holland, England och Förenta Staterna.

Men revolutionens anda, utgången ifrån Frankrike, blåste våldsamt öfver hela Europa och hotade att bortsopa och tillintetgöra alla dessa stora institutioner. I Frankrike upphäfdes alla religiösa ordnar redan 1789 genom ett dekret af den konstituerande församlingen, och detta ex-

empel följdes mer eller mindre snart, och mer eller mindre fullständigt i nästan alla Europas stater. — Lyckligtvis var dock upprättelsens dag icke långt borta.

(Sluttet følger.)

En Omvendelse ved Foden af Alteret „Notre Dame des Victoires“.

(Januar 1866.)

(Sluttet.)

Uagtet disse Gunstbeviisninger fra Guds Side, uagtet dette Naadens Kald og disse Oplysninger, der førte ham til Sandheden og gjorde den forstaaelig for ham, havde Joseph W... endnu engang et Tvivlraadighedens Øieblik. „Jeg vilde have bukket under“, skrev han, „jeg vilde paany have givet efter for mine Vildfarelser, ved kort efter at modtage de kjærligste Breve fra England, hvortil saa mange for mit Hjerte saa dyrebare Baand kaldte mig tilbage.“ Men den 28de Januar var den h. Jomfrues Seir endelig afgjort. Det var en Søndag. Joseph havde netop bivaanet Ærkebroderskabets Andagt. Paa denne Aften blev Underviisningen given af den høiærv. Sognepræst af Cherbourg, der i Forbigaaende opholdt sig i Paris. Den nidkjære Præst taledede med Ild og henrivende Kraft om en Gjenstand, som man i vor nærværende Tid kun altfor ofte glemmer: om Udødeligheden. Efter Prædiken blev en Beretning om flere nye Omvendelser oplæst. Vor Protestant var mere rørt end nogensinde tilforn. Under Slutningsbønnen og Litaniet taledede Naaden til hans Hjerte; hans Afsværgelse var endelig besluttet. I Henseende til denne skrev han nogle Dage senere Følgende: „Vor seirende Frue, min kjærlige Moder, har i Søndags Aftes endnu engang ført mig til sine Fødder.

Hun har overøst mig med Naadegaver, hun har bevæget mig til at opoffre Alt, hun har indgydt mig Kraft til udelukkende at indvie mig til sin guddommelige Søns Tjeneste.“ — Mandagen den 12te Februar afsvor Joseph W. efter forudgangne h. Øvelser, som han afholdt hos Jesuiterne, med fuldstændig Overbeviisning og Samtykke høitidelig sine tidligere Vildfarelser og aflagde paa det h. Evangelium den Eed, for Fremtiden at ville leve og døe i den katholske Kirkes Skjød.

Fra dette Øieblik af behagede det Guds h. Moder daglig at overøse sin Myndling med nye Gunstbeviisninger. Vi havde den Lykke at see ham i denne Tid. Glæden lyste af hans Ansigt; han var saa lykkelig, som man kan være det i denne Verden. Jeg formaaer ikke at udtrykke, sagde han til mig, hvormeget den saligste Jomfrues moderlige Kjærlighed har hjulpet mig i alle Vanskeligheder. Omtrent det Samme skrev han i de første Dage af Marts til sin Skriftefader: „Min gode Moder Maria har hørt alle mit Hjertes Suk og Bønner . . . hvor høimodig er dog Maria! Men hun veed ogsaa, at jeg ikke mere har nogen Moder, og at jeg sætter al min Tillid til hendes mægtige Forbøn. Hun har udvirket mig Omvendelsens Naade, og indtil nu baaret Omsorg for mig. Jeg tvivler ikke om, at hun ogsaa i Fremtiden vil tage sig af mig; hun har begyndt Værket, hun vil ogsaa fuldende det.“ Men det var ikke blot Andagten til den h. Jomfru, som trøstede vor unge Convertit, han fattede ogsaa en særdeles Forkjærlighed for Andagten til sin Navnepatron, den h. Joseph. Men i endnu høiere Grad blev han tiltalt af Andagten til det allerhelligste Sacrament. Siden den Dag, da han havde den Lykke for første Gang at modtage den h. Communion, dvælede han helst ved Høialterets Fod, for der at bivaane det h. Offer og tage Deel i Herrens Bord. Disse lykkelige Tilbøieligheder lode Josephs fromme Skriftefader og den forstandige Director, for hvem han havde afsvoret sine Vildfarelser, erkjende, at Gud havde udvalgt ham til et overordenligt

Kald. Han selv fornam det hemmelige Naadekald, der talte til hans Hjerte. Han skrev herom til en Ven: „Tak med mig den kjære Gud og min h. Moder for den Beslutning, som jeg har fattet. Den er uden Tvivl haard for Kjød og Blød; uden Marias Hjælp kunde jeg ikke have fattet den. Jeg er endnu ikke vis paa, om det virkelig er mit Kald, men jeg vil alvorlig prøve mig selv; Gud vil da komme min gode Villie til Hjælp. Jeg vilde hellere forlade Alt, end gjøre Noget imod hans h. Villie.“ — Han havde nemlig en Maaned efter sin Afsværgelse, besluttet sig til Mandagen den 12te Marts at træde ind i et Noviciat. Førend han forlod Verden vilde han for sidste Gang, en Løverdag Formiddag, bivaane Ærkebroderskabets Andagt, og han betragtede det som en Lykke, at kunne ministrere ved den h. Messe. Vi saae ham, rørt indtil Taarer, modtage den h. Communion af vor elskede Sognepræsts Haand, og vi beklædte ham nogle Øieblikke derefter ved Alterets Fod med Carmel-Skapularret. Søndagen den 11te Marts gjorde vor unge Ven sit sidste Besøg hos sin Velgjørerinde; han skulde reise den følgende Morgen. Idet han forlod os, tog han vor inderligste Hengivenhed og vore varmeste Lykønskninger med sig.

Skjøndt vor unge Protestants Omvendelseshistorie er endt med den 11te Marts, vil det dog ikke være uden Interesse at læse det Brev, som han nogle Dage efter sin Indtrædelse i Klosteret skrev:

„Noviciatet i N. . . ., den 20de Marts 1866.

Høiærværdige Hr. Abbé!

Med den dybeste Erkjendtligheds Følelser benytter jeg det første frie Øieblik til at underrette Dem om min Lykke. O hvor uendelig stor er Guds Kjærlighed! Paa den h. Josephs, min elskede Patrons Fest, er jeg optagen i Sesu Jelskab. Havde jeg kunnet ønske en skjønnere Dag! Hvor god er dog den h. Joseph! Maria har begyndt Værket, den h. Joseph har fuldendt det! Hvor høimodig har han gjengjældt den ringe Dyrkelse, som jeg

har ydet ham. Naar jeg i Aanden sætter mig tilbage i den forbigangne Tid, saa er min Forbauselse stor, saaledes at Alt forekommer mig som en Drøm og dog er det Virkelighed. Her er jeg midt iblandt fromme helligmæssige Medbrødre, iført Fattigdommens Klædebon og bærer nu det saa foragtede og bagtalte Navn Jesuit; jeg er nu Medlem af et Selskab, som jeg lige til den sidste Tid har foragtet og afskyet. Det er en Forandring, som Verden ikke begriber og som jeg selv med den dybeste Ydmyghed maa forundre mig over. Jeg er meget lykkelig, og befinder mig i alle Henseender meget vel. Jeg seer kun Godt og Opbyggeligt, overalt Kjærlighed og Opoffrelse. Alle Midler til Hellighed tilbydes mig her. Hvorfor maa stedse dette gamle „Jeg“ være tilstede, denne Egenwillie, som man uafsladelig maa bekæmpe? Jeg har den Lykke, ofte at kunne besøge vor stedse seirende Frue. O, glem mig ikke ved Marias, vor gode, elskede Moders Fødder i den Helligdom, hvor De fandt mig som et vildfarende Faar, der stedse søgte at frigjøre sig fra de Torne, hvoraf det var omgivet, men ikke formaaede det, førend De kom mig til Hjælp. Skjøndt jeg ikke mere er hos Notre Dame des victoires, forbliver jeg dog hendes Barn, og hun vil saa meget desto mere komme mig ihu, jo svagere jeg er og jo mere jeg trænger til hendes Bistand.

En Bedeskammel af Træ, et Crucifix, omgivet af fire smaa Billeder: Den saligste Jomfru, min elskede Moder, den h. Joseph, min Patron, den h. Ignatius, min Fader, og den h. Skytsengel; nogle Bøger og noget Papir, en Seng og en Stol, det er min Celles hele Udsmykning, og denne bliver derved i den Grad opfyldt, at, naar De vilde besøge mig, saa maatte jeg gaae ud til Dem, ellers vilde Deres Høiærværdighed være nødt til at blive udenfor. Heri bestaaer min hele Eiendom og jeg føler mig rigere og lykkeligere end en Kaiser paa sin Throne. I Hjertet har jeg Fred; Jesus, Maria og Joseph ere hos mig; hos dem har jeg Alt, hvad jeg trænger til. Jeg vilde for

Intet i Verden ombytte denne beskedne Celle med mine prægtige Værelser i London.

Jeg anbefaler mig i deres fromme Forbøn om, at jeg altid maa opfylde Guds Villie! W....“

Dagbog.

Tydskland. En ny Act er begyndt — Ærkebiskoppen af Posen er fængslet. I Mulm og Mørke Kl. 5 om Morgenen blev han arresteret, sat i en daarlig lukket Kareth, og derpaa kjørt afsted — 10 Miil i Træk — til Fængslet i Ostrova, hvor han holdes indespærret i en simpel Celle med kalkede Vægge. Fængslets øvrige Beboere ere Brændetyve(!). Meningen er at holde ham indespærret til han har afsonet de ham idømte Bøder (flere Tusinde Daler) — d. v. s. 20 à 30 Aar, hvis han lever saa længe. Man venter, at Ærkebiskoppen af Cöln og Biskoppen af Paderborn snart ville følge efter. Bismarck mener paa denne Maade at kunne kue det katholske Folk, og bekræfter saaledes paany det gamle Udsagn om, at den, Guderne ville fordærve, gjøre de først vanvittig. Samtidig med denne Voldshandling havde man været berettiget til at vente en Udvidelse af de preussiske Kirkelove til hele Tydskland, og at dette indtil Dato ikke er skeet, er ganske vist forunderligt; dog det kommer maaskee; i alle Tilfælde skal man af disse Loves foreløbige Udebliven ikke slutte til noget Tilbagetog fra Regeringens Side; thi den har i Mangel af Bedre forelagt en Presselov, der ikke som det tidligere Udkast gaaer ud paa at bagbinde hele Pressen, men holder sig til den katholske alene, idet den indeholder Bestemmelser (Forbud imod at fremstille Ulydighed mod en Lov som tilladelig), der ere tilstrækkelige til at gjøre det af med alle ultramontane Blade paa een Gang. Det katholske Folk vil da være dømt til absolut Taushed, hvilket vistnok kan være ret behageligt for Regeringens national-liberale Samvittighed. Under alt dette har der atter i den senere Tid været Tale om Krig med Frankrig, men Rygterne herom ere atter hendede, og det Hele var maaskee kun et Kneb for at faae

Hærloven igjennem, hvilket nok kunde behøves, da den baade er dyr og trykkende, navnlig for de fattigere Klasser i Befolkningen. At Uvillien i Folket — ikke blot hos Katholikerne — er i stadig Stigen, er begribeligt; Krig og Tvang og Skatter og atter Skatter, det bliver man efterhaanden kjød af; og selv om de Nationalliberale heri formaae at see Frihedens Morgenrøde, saa lykkes saadant næppe for Andre; de, der profitere meest af Systemet, er imidlertid Socialisterne, som vinde Tilhængere i stor Maalestok blandt de Misfornøiede. At hele denne Politik kaldes „conservativ“, er en Selvfølge; det er jo de Nationalliberale, der give Barnet Navn. — Jeg omtalte forleden det mislykkede protestantiske „Sympathimøde“ i London; da tyske Professorer ikke have Sands for Komik, kan det næppe forbause at høre, at de Herrer „liberale“ Deputerede i Berlin have holdt et Møde for at udtale deres varmeste Tak til de engelske Venner; fra een Side seet, er det ret fornuftigt forresten; naar man tvinger hele Verden til at tie stille og saa slaaer sig sammen med sine Venner, for gjensidig at forsikkre hinanden om at man er „frisindet“, kan det jo gjerne være, at man til Slutningen selv troer det.

Spanien. Carlisterne gjøre bestandig Fremgang ved Bilbao; det heed sig, at Byen havde tilbudt at capitulere om 8 Dage, men at Carlisterne havde fordret Overgivelse paa Stedet.

England. Gladstone (Liberal) har tabt Slaget og d'Israeli (Conservativ) vundet det — hvilket for den Sags Skyld er bedrøveligt nok, men dog forsaavidt kan være til nogen Nytte som Gladstone maaskee deraf kunde lære, at det ikke duer at balancere mellem Partierne, men at man maa tage Taget heelt ud; gjør han det — gaar han for Alvor ind paa at gennemføre Frihedens Sag i det engelske Samfund, vil han om ikke lang Tid atter kunne være den mægtigste Mand i det britiske Rige.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den h. Fader har den 16de Januar i et hemmeligt Consistorium under de sædvanlige Cæremonier anvist

de nye Cardinaler deres forskjellige Kirker, Titler og Congregationer. Tillige præconiserede (stadfæstede) den h. Fader 17 Bisper, deriblandt 11 spanske.

Italien. Hvorledes vor Mønsterregering, som har en saa storartet Færdighed i Annectionen af fremmed Gods, og især Kirkegods, sørger for sine Embedsmænd, det fremgaaer af hvad der fortælles af „Popolo Romano“, et meget liberalt Blad. Det beretter, at en kongelig Embedsmand er nødt til hver Aften at sende sin Tjenestepige med et af sine Børn ud for at tigge. Men nu høre man videre! heraf slutter Bladet som følger: „Det er rigtignok en stor Skam at noget saadant kan skee, thi Paven og de Geistlige have jo endnu Penge!“ Tydeligere kunde rigtignok dette Borgemesteren af Roms officøse Blad ikke opfordre enten Regeringen eller Socialismen til Tyveri.

— I Vercelli er i vore Dage en Passionist bleven dømt til 500 Frcs. Mulct, blot fordi han i sin Prædiken havde talt om de Kirkestraffe, som ere fastsatte for dem, som købe Kirkegods.

Paris. Den 7de Januar hensov i Fred Frater Philip, siden 1838 Skolebrødrenes Generalsuperior. Han har nu stridt den gode Strid tilende. Da han overtog Styrelsen af dette fromme Selskab, talte Ordenen i sine Anstalter 2300 Lærere og 143,000 Disciple; i vore Dage har den 9900 Brødre, der undervise omtrent 800,000 Drengene. Frater Philip var født 1792 og kaldtes med sit verdslige Navn Mathies Bransiet. Under hans Ledelse have i den sidste Krig de i Anstalterne i Paris sysselsatte Brødre som Sygevogtere paa Valpladsen erhvervet sig de største Fortjenester. Til Tak derfor bleve de under Communen hidsede som vilde Dyr, fængslede, mishandlede eller kastede syge og hjælpeløse ud paa Gaden, saa at Mange som Følge af disse Mishandlinger døde; andre bleve skudte. I Frater Philips Begravelse deeltog ikke mindre end 12,000 Mennesker, og en stor Deel af disse tilhørte de høiere Samfundsclasser.

Tydskland. Vore Nyprotestanter lide bestandig huslig Kiv og alskens andre Ulykker: Sectens Fader, den gamle Döllinger, er i høi Grad utilfreds med Alt hvad der nu skeer; dens østerrigske Høvding Alton har for slette Rygters Skyld allerede for lang Tid siden maattet trække sig tilbage, Loyson i Genf bryder sig slet ikke om „Biskop“ Reinkens, Michelis vil udentvivl snart gjøre det Samme. Nu kommer i disse Dage den meget bekjendte Retslærer Maassen, en af den „gamle“ Kirkes

Støtter, og frasiger sig høitidelig ethvert Forhold til sin Biskop, fordi han har besvoret de preussiske Mailove!

— David Strauss, Forkæmperen for alle vor Tids Gudsfornægtere, har paa sit Sygeleie faaet et egenhændigt Trøstebrev fra den tyske Kronprindsesse, der altid har været en af hans skjønsonste Beundrere.

— I den tyske Presse taler man meget om følgende Begivenhed: Førend endnu Mailovene vare givne, havde Biskoppen af Paderborn seet sig nødt til at suspendere en vis Præst ved Navn Mönnikes. Nu har den efter Mailovenes Stadfæstelse nedsatte saakaldte kirkelige Dom stol forkastet denne Suspension og dømt Biskoppen til Skadeløsholdelse.

Preussen. Istedetfor Præsterne, som hidindtil besørgede Skoleinspektionen uden Remuneration, har Cultusministeren i de nye Skoleloves Aand paa mange Steder beskikket nye Inspectorer af Lægfolk, hvortil der naturligviis medgaae store Pengesummer. Der klages allerede bitterligt over disse Herrer; der er flere, som requirere Drengene under Skoletimerne til at være Klappere paa deres Klapjagter, eller for at opsamle Steen paa deres Marker osv.

Halberstadt i Sachsen. Rentier Sunder har overgivet Biskoppen af Paderborn 20,000 preussiske Thaler til de katholske Missioner i Sachsen. Regeringen vilde gjerne lægge Beslag paa denne Pengesum, for saaledes at faae de Mulcter betalte den har idømt Biskoppen, men det vil naturligviis ikke lykkes den.

London. I St. James Hall afholdtes den 27de Januar et stort Meeting for at udtale Sympathi for Preussen i dets Kamp mod den katholske Kirke. Enhver, som blot kjender lidt til de engelske Forhold, veed, at det ikke er vanskeligt i en By som London paa flere Millioner Indvaanere at bringe nogle Tusinde Mennesker paa Benene, især naar det dreier sig om religiøse Spørgsmaal. England tæller blandt sine 31,000,000 Indvaanere kun 5,500,000 Katholiker, 18,000,000 Anglicanere og 6,000,000 af forskjellige Sectar. Iblandt disse gives der en ubetydelig Minoritet, som endnu er besjælet af det gamle, fanatiske Had mod Rom og Paven, hvilket ellers hele Nationen i de sidste 30 Aar synes saa temmelig at have aflagt. Denne fanatiske Minoritet benytter enhver mulig Leilighed til at gjøre Skandale og blæse Liv i den gamle Fanatisme, og de vare derfor meget glade over, at den preussiske Regering gav dem Anledning til at foranstalte dette Mee-

ting. Der hørtes naturligviis paa samme ikke noget Nyt; heller ikke noget Interessant. Der blev fortalt, at den gamle Konge af Preussen var en stor Mand, og Bismarck hans mægtige Redskab, at der i hele denne Kamp slet ikke var Tale om Religionen, men blot om at kæmpe mod Ultramontanismen, at Jesuiterne bære Skylden for næsten alle Krige imellem Folkene osv. osv. Strax begyndte alle preussiske Blade, som blive betalte af Bismarck, fra de store Basuner i Berlin indtil de mindste Provindsblade, med at jubilere i Chor og at synge Seierssange: „Englands protestantiske Folk begynder at indsee, at dets egen religiøse Frihed trues ligesaa stærkt af Pavedømmets Anmasselser som den religiøse Frihed i Tydskland.“ „Spen. Zeit.“ udbryder: „Frankrig kan nu ikke længere gjøre sig Haab om, at England vil hjælpe det til at udføre sine Hævnplaner. Belgien og Italien ville ligeledes indsee, at de maae deeltage i Kampen. Den engelske Demonstration vil fremkalde en Forandring i alle disse Lande; thi dette Skridt betegner en ny Tidsalder og bryder en ny Vei i den store Kirkeconflict.“ Alle disse venale Blade fremstille kort sagt hele Tingens som noget Verdenshistorisk, og de see allerede Preussen og England Arm i Arm i Kampen mod Pavedømmets Aag. Men saa kommer „Times“ og forstyrrer paa en ubarmhertig Maade disse servile Skrydere i deres storagtige Drømme, og bringer en Artikel, som efter „Dagbladets“ træffende Ord kommer som en Spand koldt Vand og frembringer en gavnlig Reaction imod disse absurde Fantasier. Det i St. James Hall afholdte Meeting har slet ikke, siger „Times“, den Betydning, som man tillægger det i Preussen, men maa blot betragtes som et simpelt Skandalearrangement af det forældede og udlevede „No-Popery“-Parti, som har benyttet Leiligheden til igjen at give et Livstegn fra sig, og den hele Demonstration har kun tildraget sig ringe Opmærksomhed i England, hvor alle indsigtfulde Mænd kun med den største Uvillie vilde betragte Tydsklands Sag som et Kjævleri imellem Protestanter og Katholiker. En ny Religionskrig, som Meetinget gik ud paa at fremkalde, vilde være den største Ulykke, der kunde ramme det nye tydske Rige. Dette er ikke tilstrækkeligt befæstet til at bære en saadan Forstyrrelse, og det vilde være en selvmorderisk Fremgangsmaade, at stræbe efter national Enhed ved at fremkalde en forbittret Strid, ved at ophidse Protestanterne imod Katholikerne. „Times“ taler fremdeles i stærke Udtryk om den Intolerance, som

Forsamlingen repræsenterede, og siger, at det Hele aabenbart aandede mere Had til Pavedømmet end Sympathi for Tydskerne; den kalder Mødet „en plump Demonstration imod Papismen“, og paastaaer, at denne Forsamling aldeles ikke repræsenterede den offentlige Mening i England. Til Slutning udtaler „Times“ den meget fornuftige Mening, at Staten alene kan seire ikke ved strenge Forholdsregler inod den katholske Geistlighed, men ved en fuldstændig Adskillelse imellem den og den ultramontane Kirke.

En fuldstændig Adskillelse mellem Stat og Kirke! Det er jo netop hvad alle Katholiker i Tydskland tilstræbe, og hvad Preussen haardnakket nægter dem. Fuldstændig Adskillelse mellem Stat og Kirke, det er i vor Tid den eneste fornuftige Basis for en sand og varig Religionsfrihed, og herom ere, Gud skee Lov, her i Danmark alle Partier enige.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 15de Februar Qvinqvagesima.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 16. M. De japanesiske Martyrer. 17. Ti. Raymund af Pennafort, Bekj.
- Den 18de Februar (Simeon. Biskop og Martyr). Askeonsdag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 7 og 8 stille Messe. Kl. 10 Askevielse og Høimesse. Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Messe. Aften Kl. 7½ Fasteandagt med Prædiken.
- NB. Alle de 40 Ugedage fra Askeonsdag til Paaske ere befalede kirkelige Fastedage, paa hvilke, med Undtagelse af eet mættende Maaltid og en saakaldet Collation, al anden Nydelse af Spise er kirkelig forbuden. — 19. To. Conrad af Piacenza, Bekj. 20. F. Eucherus, Biskop; Ihu-kommelse af Frelserens Tornekroner.
- Fredagen den 20de Februar Kl. 7½ Aften Fasteandagt med Prædiken i Sct. Ansgars Kirke.** — 21. L. Eleonora, Dronning.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¼. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8½. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8½. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjöldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 8. Søndagen den 22de Februar. 1874.

Indhold: De religiösa orduarne. Den h. Olympia. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Berlin, London, Kjøbenhavn.

De religiösa orduarne.

(Slutet.)

V.

Frankrike, samma land hvarifrån förföljelsen vid slutet af förra århundradet utgick, synes i våra dagar vara bestämdt att blifva den klippa som skall skänka tillflykt åt de fromma skaror, dem våldet och förtrycket i de andra Europas länder nu förjaga från deras åt Guds tjänst invigda tillflyktsorter. Historien om de religiösa ordnarnes återställande i detta land är i flera hänseender af intresse.

Den första orden, som återkom till Frankrike efter revolutionens slut och det första kejsaredömet's fall, var Jesu sällskap återställt genom ett påfligt bref, utfärdadt af Pius VII år 1814 under hela den katholska christenhetens jubel. I sjelfva verket hade orden aldrig upphört att, åtminstone i Ryssland och Schlesien, ega hvad man kan kalla en kanonisk tillvaro, emedan densamma blef för dessa länder muntligen autoriserad af Clemens XIV.

sjelf och af hans begge efterföljare, på begäran af konungen af Preussen och kejsarinnau af Ryssland, som ingendera tillhörde den katholska kyrkan. Åter ett bevis på, huru nderbara försynens vägar äro.

Sedan mera än ett halft sekel, som Jesu orden är återstald, har man sett den samma oafåttligt fullfölja sin verksamhet, återtaganda sina missioner i Europa, Asien, Afrika, Norra och Södra Amerika, predikande och uppfostrande, lärande frid och försoning, förande i kyrkans sköte själar från alla sidor af verlden. Wid sidan af detta apostolat har orden, nu likasom förr, utvecklat en omätlig vetenskaplig verksamhet, erkänd af alla dem som förstå att uppskatta vetenskapliga förtjenster. Under loppet af detta århundrade har den haft den triumfen att se 5 af sina afidna medlemmar kanoniseras och 79 beatificeras. Detta är en ära, betydelsefullare och oförvanskligare än någon annan, större till och med än den att alltjemt vara det främsta målet för de ondas raseri, och att få gjuta sitt blod och lida förföljelsen för sanningens skull. En orden, som skänkar helgon och Martyrer i så stort antal, kan hvarken vara onyttig för menskligheten eller farlig för staterna.

Redan under Napoleon I's tid hade begge kongregationerna St. Vincent de Paul blifvit återstaldta, men endast för några få år. Lazaristerna, hvilka, likasom de andra religiösa ordnarne, hade blifvit undertryckta 1789, hade åter fått inträde i Frankrike 1804, och till och med blifvit formligen gillade genom ett kejsarligt dekret. Ånyo undertryckta 1809, då förföljelsen började mot kyrkans öfverhufvud, återstaldes de för andra gången genom en kungörelse af konung Ludvig XVIII af år 1816. Utom den ecclesiastika undervisning, som de meddela i femton stora seminarier i Frankrike, utöfva de en stor missionsverksamhet på landsbygden. Men icke nog med denna inre mission, de äro äfven spridda öfverallt ibland de otrogna för att utbreda Evangelii ljus, särdeles i Turkiet, Syrien, Persien, China, Tunis, Abyssinien, Madagascar,

samt ibland Indianstammarna i Mexiko och Nordamerika. Det är icke många månader sedan man erhöll underrättelse huru ibland dem fromma missionärn fallit ett blodigt offer för sitt nit i China och Cochinchina.

Barmhertighets-systrarne, som också undertrycktes 1789, blefvo dock snart återkallade i följd af det ofantliga tomrum som de lemnade efter sig i de franska hospitalen och sjukhusen, der de nästan öfverallt bestridde sjukvaktorskornas plats. Deras under tvenne sekler pröfvade hängifvenhet erhöll sin mest eftersträfvade belöning, den att ånyo få uppoffra sig för de fattiga i Jesus Christus. Hvem kan räkna alla deras kärleksverk? De bäfva icke, när de påkallas för döden på slagfälten för att skynda till de såredes hjälp; och icke mindre värd beundran är den tysta heroism, som kommer dem att dagligen i hospitalen trotsa smittan af de farligaste sjukdomar. -- Och de äro icke isolerade här och der, dessa hjeltmodiga själar: de räknas i tusental, utgångna från alla samhällsklasser, de högsta som de lägsta, de rikaste som de fattigaste. De utgöra ett lefvande bevis på den katholska religionens lifskraft och gudomlighet, sjelfva framgångna af catholicismen och af catholicismen allena, sökande ingen annan lön än den som vår helige religions gudomliga upphofsman skall skänka dem. — Det kan förtjena anmärkas, att protestantismen aldrig, oaktadt alla ansträngningar och trots oerhörda penninge-uppoffringar, lyckats åstadkomma någonting i ringasta mon jemförligt med de katholska Barmhertighetssystrarne — desamma som nu utjagas från Preussen och Schweiz *).

*) En person, som befann sig i Paris under „kommunens“ skändliga välde derstädes i början af 1871, har meddelat oss följande betecknande drag: Kommuncheferna hade anbefalt bortjagandet af alle barmhertighetssystrar från hospitalen och ambulanserna och deras ersättande med frivilliga „patriotiska“ sjuhvaktorskor. När den första uppsättningen af dessa sednare, 6 till antalet, anlände til „hospital Beanjon“, drucko de tre sig ögonblickligen

Benediktiner-orden återkom dernäst till Frankrike, men först 22 år sednare än Jesuiterna. De nya Benediktinerna ha troget följt denna den djupa och omfattande lärdomens mödosamma väg som deras föregångare hade utstakat. Utom de flera grundliga och stora verk, som under denne ordens sista period hafva sett dagen, har den utmärkt sig för en mängd polemiska arbeten; såsnart som den religiöst historiska sanningen blifvit förvrängd eller kränkt, såsnart kyrkan blifvit angripen och christendomen bestridd, genast hur man sett någon medlem af Benediktinernas orden resa sig för att vederlägga de falska beskyldningarne, skingra tviflen, låta fördomarne falla och återställa sanningen och rätvisan till sin rätt. Det är en af dem, Guéranger, som man mera än någon annan har att tacka för att Frankrike i liturgisk hänseende återvändt till den gamla vördnadsvärda ock heliga romerska enheten, i följd af det verkliga korståg som han predikat emot den nya gallikanska liturgien. Tack vare hans initiativ, äro nu alla Frankrikes kyrkor i sina böner förenade i samma former, enligt hvilka alla katolska kyrkor spridda i hela världen uppsända sina böner till Gud, — desamma som utgått från alla katolska slägter under aderton sekler.

Dominikanerna återkommo till Frankrike 1843, just vid den tidpunkt af Ludvig Philips regering, då denna utvecklade sina mest anti-religiösa tendenser. Den religiösa drägten, som varit förbjuden allt sedan 1789 var glömd, der den icke rentaf var föraktad. Också väkte den hvita Dominikaner-kåpan, när den af pater Lacordaire först bars offentligen, både uppseende och förargelse; det talades om att förkjuda densamma såsom stridande mot lagen, och det fordrades pater Lacordaires hela personliga an-

rusiga af bränvinet som fanns för sår-skötseln. De andra tre blevo sjelfva sjuka vid åsynen af allt eländet omkring sig. — Redan samma dag måste barmhertighetssystrarne, på läkarnes befallning, återkallas.

seende och hela det mod han egde såsom en Christi stridsman för att den skulle blifva tolererad.

Man berättar, att Ludvig Philip sjelf oroades öfver att se ett samfund uppstå ur grafven, hvilket han trodde vara för alltid dödt, och kallade till sig i Tuilerierna erkebiskop Affre, den hjeltomodige försvararen af kyrkans fri- och rättigheter emot Juli-regeringens öfvergrepp, och hvilken längre fram skulle på en barikad besegla sin dubbla hängifvenhet för kyrkan och fäderneslandet. Konungen beklagade sig öfver, att en dräkt som Voltaire förlöjligt, det modernå Frankrike förnekat, och vårt århundrades seder fördömt, skulle helt oförmodat våga visa sig på sjelfva Notre Dames' predikastol. Han sade sig frukta, att anblicken af denna dräkt, „som återkallade minnena af medeltiden och inquisitionen“, skulle återuppväcka alla de anti-religiösa passionerna, som ännu glimmade under askan, och åstadkomma ett upplopp ända inom Notre Dames murar, hvarföre han begärde, att erkebiskopen skulle förbjuda P. Lacordaire att bära ordensdräkten. Erkebiskopen kunde icke annat än frambara till P. Lacordaire konungens farhågor, men P. Lacordaire förklarade, att han icke utan en formlig befallning från den hel. fadren i Rom kunde lemna sin ordens dräkt; men att, om han således icke kunde gifva efter för konungens önskan, han åtog sig att svara för, att intet upplopp hvarken i eller utom kyrkan skulle uppstå för hans skull. — Hans första föredrag handlade om „den franska nationens kallelse“, och auditoriet, som till att börja med syntes något förvånadt öfver hans framträdande, hörde honom snart med odelad beundran. Det blef intet upplopp, och de religiösa och munkordnarnes sak var härigenom på samma gång vunnen. Ända till 1852 fortfor p. Lacordaire att samla omkring sig i Notre Dame den bästa delen af Paris' ungdom, och efter honom hafva dessa föredrag fortsats af jesuiterfädrerne Ravignan och Félix, hvilka åter efterträds af Dominikanern P. Montsæbré. Hvilket stort inflytande dessa föredrag utöfvat på den religiösa rörelsen i vår tid, är nogsam bekant.

Så snart som P. Lacordaire genom sitt motstånd för den kungliga maktens nycker hade förvärfvat rättigheten att öppet bära den religiösa dräkten, skyndade alla de andra religiösa ordnarne att dela frukten af hans eröfning. Det skulle blifva alltför vidlyftigt att uppräknä dem alla med anförande af deras oliker förtjenster om kyrkan och den välsignelse, som deras arbete medfört. Bön och studier, predikan och undervisning, vård om de sjuka, och andra kärleksverk, ända till fångars återköpning utösa nu, såsom fordom, hufvudsyftena för de andliga ordnarnes verksamhet. — De nya Trinitarierna gå icke nu såsom deras föregångare till sjöröfvare-staterna på medelhafvets kust, för att återköpa de kristna slafvarne, ty sjöröfveriet har upphört; men de gå ännu längre: de intränga ända midt ibland menniskoätare-stammarne i det inre af Afrika för att rädda barnen undan föräldrarnes grymheter, göra dem till christna och, om möjligt, till apostlar, hvilka åter i sin ordning komma för att omvända sina stamförwandter. — Franciscanerna hafva återtagit sin plats såsom den helgrafvens hedersvakt. Och nya samfund hafva uppstått vid de gamlas sida, alla täflande att, under olika drägt och olika lifnadsreglor, förverkliga i lifvet en och samma tanke: sin egen och nästans heliggörelse. Hvarje själ inom dessa fromma förbund arbetar, enligt den anda och genom de medel som utmärka hans institut, med Jesus Christus, genom Jesus Christus och för Jesus Christus och, efter Honom, för det viktigasta som finnes i detta lif, människoslägtets frälsning. Och det är häruti, som förklaringen ligger till det hat, hvarmed de religiösa samfundnen förföljes af „denna verdens furste“ och hans anhang. Som de äro de vaksammaste vårdarne af den christliga friheten och heligheten, så vore det ingen liten förmon för det ondas makt att förstöra dem. I brist på möjligheten att förstöra dem, nöjer man sig med att söka försvaga, genom att proscibera dem.

Men glömmen icke, I jordens mäktige, att när I låten förföljelserna och förvisningarne utgå öfver de religi-

ösa samfunden, så ären I ansvarige inför Gud och inför historien för de olycker, som blifva en följd af orättvisans triumf! Och en dag skall edert land återkalla de förföljda och förbanna förföljare. Ty det går en gudomlig veder-gälning genom världen, och historien visar att de religiösa ordnarne återkomma alltid en gång från sin landsflykt för att bedja på sina förföljares grafvar.

Den h. Olympia.

Denne märkvärdige Kvinde, hvis Liv og Skæbne i Verden blev saa føleligt berørt af de Trængsler, der overgik den h. Chrysostomus, blev født i Constantinopel i Aaret 368 og var en Datter af en høitstaaende kaiserlig Embedsmand ved Navn Seleucus. Hun mistede tidligt begge sine Forældre, der begge endnu vare Hedninger; men hun havde den Lykke, ikke længe efter at komme i nærmere Forbindelse med en for sin Fromhed høit agtet christelig Kvinde, Theodosia, som med moderlig Kjærlighed bar Omsorg for, at hun fik en Opdragelse, der svarede til hendes Stand, og som i alle Henseender var et lysende Exempel for sin Myndling. Olympia havde efter sine Forældre arvet en umaadelig stor Formue og blev tillige ved sin første Indtræden i det fornemme Selskab Gjenstand for Beundring baade ved sin legemlige Skjønhed og sin sjeldne aandelige Begavelse og Udvikling. Hun blev derfor snart formælet med en af Rigets første Embedsmænd, den kaiserlige Præfect over Constantinopel Nebridius, en retskaffen og gudfrygtig Mand. Men dette Ægteskab var ikke af lang Varighed; allerede tyve Maaneder efter Brylluppet var Olympia Enke. En Mængde Mænd af høi Rang beilede nu til den skjønne og elskværdige unge Enke, og Kaiser Theodosius søgte at bevæge hende til at vælge sin nære Slægting, den unge

Spanier Elpidius. Men hun erklærede med Bestemthed, at hun havde besluttet sig til bestandig at leve som Enke. Kaiseren, som ansaae dette for upassende for en Dame af hendes Rang, der efter hans Anskuelser skyldte Hoffet og det høiere Selskabsliv ikke at forsmaae hans Tilbud, tog hende dette Afslag meget ilde op. Han gjorde sig nu til hendes Overformynder, og overdrog Forvaltningen af hendes store Formue indtil hendes tredivte Aar til den nye Præfect over Constantinopel, der havde Ordre til at berøve hende al Raadighed over Anvendelsen af hendes Formue; han meente, at dette var det bedste Middel til snart at bringe hende paa andre Tanker. Olympia var dengang ikke mere end atten Aar gammel og ønskede Intet mere, end at see sin Rigdom anvendt til Kirkens og de Fattiges Bedste, der altid havde været Gjenstande for hendes rundhaandede Gavnildhed. Hun lod sig derfor ikke for sin egen Skyld anfægte af hiint uretfærdige Indgreb i hendes Rettigheder, men gav et Beviis paa sit christelige Sindelag, ved i et Brev til Kaiseren at takke ham, fordi han, ved at tage hendes Arv i Forvaring, havde fritaget hende for de mange Bekymringer, der følge med stor Rigdom. „O, maatte du“, tilføiede hun, „forøge min Taknemmelighed og Tilfredshed ved at anvende min Formue til Bedste for Kirken og de Fattige! Jeg har alt længe frygtet Forfængelighedens Fristelser, naar jeg selv skulde raade for Uddelingen af mine Almisser, og ængstet mig for, derved at lide Tab paa de sande og blivende himmelske Goder.“

Kaiseren fortrød imidlertid snart sin vilkaarlige Adfærd, og rørtes over hvad han erfarede om Olympias indgetogne og gudfrygtige Levnet. Han tilstod hende efter faa Aars Forløb fuldstændig Uafhængighed og fri Raadighed over sine store Midler. Ligesom hun i hiin Afhængighedens og Armodens Tid havde vant sig til den største Nøisomhed og Tarvelighed i Klædedragt og Næring, saaledes gik al hendes Stræben nu ud paa, at virkeliggjøre det Ideal af en christelig Enkes Livsvandel, som

Apostlen Paulus foreholder de christne Menigheder, og man saae tydeligt i Alt hvad hun foretog sig et tro Billede af den Kjærlighed og Ydmyghed, der ganske hengiver sig til Gud. Hun betragtede Alt hvad hun eiede som Guds og den lidende Menneskeheds Eiendom, og sig selv som en Huusholderinde, der skylder sin Herre Regnskab for Anvendelsen af hans Guds. Hun sendte Biskopperne i alle Rigets Provindser store Summer til Uddeling blandt de Fattige; Kirker, Klostere og Hospitaler nøde Godt af hendes Godgjørenhed; hun understøttede Landsforviste og frikjøbte utallige Slaver, ligesom hun ikke forsømte nogen Leilighed til at lægge dem, hvem hun ydede Hjælp i det Timelige, deres evige Velfærd paa Hjerte. Mange Ulykkelige og Vildfarende havde hende at takke for Trøst i deres Lidelser og kjærlig Veiledning til et nyt og bedre Levnet, ligesom hun navnlig med stor Deeltagelse og Klogskab antog sig christelige Kvinder, der vare gifte med hedenske Mænd. Hendes heldbringende Raad og fine Tact i Behandlingen af dette dengang endnu temmelig almindelige Forhold geraadede hendes Forstand og Hjerte til lige stor Ære.

Agtet og æret af sin Tids meest udmærkede Mænd, baade af geistlig og verdslig Stand fortsatte Olympia trods sit svagelige Helbred igjennem flere Aar denne opoffrende Virksomhed i den christelige Kjærligheds Tjeneste. Den h. Chrysostomus' Forgænger i Patriarchværdigheden opfyldte hendes Ønske om at træde i Kirkens Tjeneste ved at ansætte hende som Diakonisse ved sin Kirke, og hun aflagde i en endnu ung Alder Løftet om bestandig Kydskehed. Det var i denne Stilling, at hun lidt senere i den h. Chrysostomus fandt en faderlig Ven og Raadgiver, som, da hun ikke længe efter blev inddragen i de Forfølgelser, der omskiftede hans timelige Storhed med Fornedrelse og Landflygtighed, trøstede hende under hendes uforskyldte Lidelser, ved midt i sin egen Kummer og legemlige Trængsler jævnlige at sende hende opmuntrende Breve fra sit fjerntliggende Forviisningssted. Blandt

hans efterladte og indtil vor Tid bevarede Skrifter findes sytten Trøstebreve til Olympia, af hvilke vi i det Følgende skulle meddele et, der i lige høi Grad giver Læseren et tro Billede af begge disse Helliges over al Vedhængenhed ved denne Verden ophøiede Character og Tænkemaade.

Vi slutte Skildringen af Olympias uskyldige og pletfri Vandel med det betegnende Svar, hun gav Forhørsdommeren paa det Spørgsmaal: hvad der havde bevæget hende til at sætte Ild paa Kathedralkirken (s. Nr. 6 S. 86). „Min hele tidligere Livsvandel“, svarede hun, „maa vel tilstrækkelig frikjende mig for denne Beskyldning. Den, som bestandig har anvendt sine Midler til Opbyggelse og Istandsættelse af Kirker, vil det visselig aldrig falde ind at sætte Ild paa Kirker.“ Hun saavelsom den anklagede Diakonisse Pentadia bleve vel begge efter en længere Tids Fængsling løsladte, men Olympia blev under den h. Chrysostomus' Eftermand Gjenstand for nye Chicaner og Forfølgelser, mulcteret, udplyndret og mishandlet, og maatte for stedse forlade Constantinopel, efter at hendes Godser vare solgte ved offentlig Auction. Hun henlevede sine sidste Dage i Zyzicus, en By paa Lilleasiens Nordkyst, og døde i Aaret 410, tre Aar efter sin aandelige Fader, den h. Chrysostomus. (Sluttes.)

Dagbog.

Tydskland. Krigsrygterne ere atter forstummede, men Forklaringen til disse turde maaskee foreligge i det nu Rigsdagen forelagte Rigsmilitairlovforslag, der sætter Hærens Fredsstyrke til 400,000 Mand, og Krigsstyrken til 1,300,000 Mand. Frankrig har dog heri, som det synes, overbudt det nye Rige, eftersom man der skal paatænke at forøge Hæren saaledes, at den i Fred kommer til at tælle 500,000 og i Krig 2½ Million Mennesker i sine

Kadrer. Forøvrigt gjør det et ret komisk Indtryk, naar man bestandig paany hører, at disse hinanden overbydende Hærplaner kun ere beregnede paa at værne om den europæiske Fred! — navnlig da man, siden Militarismen tog sine nyeste Opsving, ikke har havt andet end den ene Krig efter den anden deraf. For Tydskland har den store Hær forøvrigt ogsaa en anden ret praktisk Interesse; den er nemlig det Kit, som holder Mechanismen sammen; et ret godt Bindemiddel — det skal indrømmes — saa længe Socialismen, der Dag for Dag gjør større Fremskridt, ikke har slaaet Rød i Geledderne; thi saa turde det maaskee dog vise sig, at den moderne liberale „Conservativisme“ her har bundet et meget stort og meget ubehageligt Riis til sig selv.

— Udpantning og Fangsling af katholske Geistlige fortsættes efter den vante Maalestok; Ærkebiskoppen af Posen skal have anmodet om at faae et Alter i sin Fængselscelle, for dog i sit Fangenskab at kunne læse den h. Messe, men det skal efter Sigende være blevet afslaaet; dog trænger denne Efterretning til nærmere Stadfæstelse. „Sympathi“-Mødet i Raadhuset i Berlin har jeg omtalt forrige Gang — det var ligesom det engelske en — Prostitution; derimod have Katholikerne i England foranstaltet et storartet Protest-Møde, der — selv efter de protestantiske indifferentistiske Blade — maa have været overordenlig imponerende (en nærmere Beretning findes heri Bladet S. 125).

Østerrig. Det synes, at der begynder at komme lidt Liv i de østerrigske Katholiker i Anledning af de nye kirkepolitiske Lovforslag. Det er imidlertid endnu for tidligt til at kunne danne sig noget klart Begreb om, hvorvidt der vil blive viist al den Energi og alt det Sammenhold, som under saadanne Forhold er nødvendigt. Østerrigerne have desværre en næsten altfor stor Tillid til deres „katholske“ Regering, og der skal Noget til at aabne Øinene paa Alle for hvad det gjælder om. Et begejstret Møde i den katholske Folkeforening i Gratz, synes dog at love det bedste.

Schweits. Denne „liberale“ Mønsterstat har atter for nylig gjort Preussen Rangen stridig udi „Samvittighedsfrihed“. I Berner Jura nøies man nemlig ikke med at mulctere og indespærre de Geistlige, som ikke ville finde sig i, at den katholske Kirke bliver omkalfatret til en slet og ret Statskirke; nei! man jager dem og alle katholske Præster med dem ud af Landet; det er en radical Fremgangsmaade. Man siger til Folket: enten

nøies I med Statens Religion eller I faae sletingen — og vee dem der ikke troe, at dette er ægte-liberal Samvittighedsfrihed. En Gene er der imidlertid ved den Ting — og det er den, at man nødvendigviis maa have „Præster“ til sin „Statsreligion“; men hæderlige Folk lade sig nu engang ikke bruge til Sligt! Ligeoverfor Befolkningen kan man bruge Soldater, og Bladene have allerede meldt os, at Bajonetten i denne Sag har maattet spille sin Rolle — men til at blive „Statspræst“ kan man ikke tvinge Nogen. „Cultusdirectionen“ i Canton Bern har da seet sig nødsaget til — ad modum ilde fæmrede Hersbater — at søge sine Folk gennem — de udenlandske Aviser. Der findes saaledes for Tiden et Inserat i „Journal des Debats“ fra den nævnte Autoritet, hvori den opfordrer Lysthavende til at melde sig til de i Kraft af „Samvittighedsfriheden“ ledigblevne Præstekald. Enkelte meget daarlige Subjecter fra Frankrig, Belgien og America, har Regeringen paa denne Maade skaffet sig til at overtage den vanærende Bestilling, som „Statspræst“, at skamskjænde det christne Navn, ved at støtte nogle samvittighedsløse national-liberale Magthavere i deres Bestræbelser for at berøve et Folk dets Tro. Lader os haabe og bede til, at Folket maa udholde denne skammelige Forfølgelse, og at det maa gaae styrket og lutret ud af Kampen mod det „oplyste“ Barbari.

Kirkelige Efterretninger.

Berlin. Aldrig saasart havde Telegrafens bragt Budskabet om det i London den 27de Januar afholdte protestantiske Meeting*) til det nye Kaiserriges Hovedstad, før den officielle Pressemeutes bedøvende Jubel over denne store Begivenhed — der for dens ophidsede Phantasi stillede en engelsk Alliance i Udsigt for den Religionskrig, som den tyske Rigskansler saa ihærdigt arbejder paa at optænde paa Fastlandet — i den Grad virkede beruscende paa de berlinske toneangivende Nota-

*) See Nr. 6 S. 91 og Nr. 7 S. 110.

biliteter, at de strax besluttede at give deres Taknemmelighed for dette verdenshistoriske Resultat af den bismarck-ske Kirkefølgelse et tilsvarende Udtryk, ved at foranstalte en smigrende Takadresse til Ophavsmændene til hiin latterlige Demonstration. De engelske Blades ironiserende Sarcasmer om samme bragte imidlertid snart Berlinerpressen paa andre Tanker. Den indsaae strax, at en saadan Takadresse vilde blamere Hovedstadens theologiske og aristokratiske Notabiliteter i hele Verdens Øine, gjorde derfor, saa godt det lod sig gjøre, omkring og tillod sig — naturligviis med de behørige Reservationer — at advare deres høie og intelligente Publicum mod denne colossale Prostitution. Men det hjalp ikke; det gik alligevel i den Fælde, som Historiens Nemesis havde stillet det, og vedtog den 7de Februar at sende deres engelske Troesbrødre en svulmende Lov- og Takadresse, som et Par Dage efter tilstilledes disse. Dens opstyltede og trivielle Phraser vidne om den fuldstændigste aandelige Solidaritet med hine af alle fornuftige Englændere foragtede Fanatikere, imod hvilke de meest ansete Blade i London have udtalt sig med en stedse stigende haanende Uvillie.

London. Søndagen den 1ste Februar lod Ærkebiskop Manning af Westminster efter Høimessen et Hyrdebrev oplæse i Londons katholske Kirker, hvori han blandt Andet opfordrede alle engelske Katholiker til at deeltage i et Møde i St. James' Hall næstkommende Fredag den 6te Febr., for at imødegaae de paa Protestantmødet den 27de Januar vedtagne Resolutioner og udtale en eendrægtig Forkastelsesdom over det preussiske, af hine engelske Secterere billigede Følgelsessystem, som enhver hæderlig Englænder maatte erkjende for at være en Forhaanelse af Samvittighedsfriheden og fordærveligt for den borgerlige og religiøse Fred i England. Forsamlingen skulde selvfølgelig tillige have det Øiemed, at udtale det katholske Englands Sympathier for de forfulgte tyske Biskopper og Præster, saavel som for alle tyske Katholiker, der lide Følgelse for deres Troes og Samvittigheds Skyld.

Om selve Mødet meddele vi efter „Dagbladet“ af 12te Februar Følgende:

Det katholske Meeting, som den 6te ds. afholdtes i London, var overordenlig imponerende. Man faaer en Forestilling om, i hvilken Grad det herskende Partis Blade i Tydskland fordreie de factiske Forhold, naar man i deres Telegrammer og Correspondancer læser, at Mødet for det meste bestod af Irlændere og lav Pøbel. „Times“,

der hverken kan mistænkes for Animositet mod Tydskland, eller Sympathi for Ultramontanismen, bemærker tvertimod, „at en Fremmed, som havde overværet de to Møder, let kunde komme paa den Tro, at England var katholsk; saa stor Forskjæl var der imellem dem med Hensyn til Deeltagernes personlige Anseelse. Grunden til denne Forskjæl er, at det første Meeting i St. James' Hall ikke repræsenterede det protestantiske England, men kun en Minoritet af Zeloter og Farisæere, medens det i Fredags afholdte Møde virkelig repræsenterede Englands Katholiker, hvis bedste Mænd derfor ogsaa havde indfundet sig. Naar der spørges, hvorfor de oplyste engelske Protestanter da ved hiin Leilighed holdt sig tilbage, besvarer „Times“ dette Spørgsmaal med den Bemærkning, at Fyrst Bismarck er en saa høit anset Statsmand, at det falder vanskeligt at fordømme en Politik, som han med velberaad Hu følger (!!); „men“, tilføier Bladet, „hvor mange forkeerte Ting der end kom frem i det katholske Møde, var det dog ubestridelig rigtigt, naar der blev sagt, at ikke et eneste Menneske i England vilde følge Bismarcks Fremgangsmaade.“ Vi skulle iøvrigt ikke, vedbliver „Dagbladet“, dvæle videre ved Mødet, som aabnedes med en ypperlig Tale af Hertugen af Norfolk, men kun bemærke, at der blev sagt Bismarck ordenlig Besked med den velbekjendte solide engelske Djervhed, og Talerne skaanede heller ikke den gamle Lord Russel, der dog vistnok maa gaae i Barndom, siden han, hvis Navn er knyttet til Katholikernes Emancipation i England, har kunnet forsvare deres Forfølgelse i Tydskland. Der var fra utallige Steder paa Fastlandet og Storbritannien indløbet Telegrammer. I Resolutionerne udtales der, at de kirkepolitiske Love i Preussen gjøre Indgreb i Samvittighedsfriheden, og at den tydske Regering gjør en tyrannisk Misbrug af Magten ved sin Fremgangsmaade mod Katholikerne.

Kjøbenhavn. Hvo skulde have troet det muligt, at Bismarcks Kirkeforfølgelse i Preussen ogsaa vilde have udstrakt sine skæbnesvangre Virkninger selv til vort fredelige Kjøbenhavn! Og dog er det saaledes: den volder den herværende katholske Menighed netop i disse Dage et meget føleligt Tab, idet den er Skyld i, at Biskoppen af Osnabrück, til hvis Dioces de fleste katholske Geistlige i Danmark høre, har seet sig nødt til at forflytte Hr. Pastor Diessel fra Kjøbenhavn til Hamburg. Ifølge de nye Bismarckske saakaldte Kirkelove i

det „frie“ Preussen har Biskoppen nemlig ikke Lov til at forsætte en eneste af sine i Dioceset ansatte Geistlige, uden at hjemfalde til liberale Pengebøder paa c. 500 à 1000 Thlr. For derfor at kunne besætte et allerede i længere Tid ledigt Kald i Hamborg, nødes Biskoppen af den Bismarckske Liberalisme til at tilbagekalde en af sine Geistlige fra Danmark. Er nu hele dette „liberale“ Forhold allerede ifølge sin inderste Natur skikket til at opfylde ethvert hæderligsindet Menneske med Harme over det preussiske Kirketyranni, vilde det ingenlunde undre os, om denne Uvillie og Harme netop i nærværende Tilfælde endog forvandlede til Afsky og Had: thi Smerten over, at den Kjøbenhavnske Menighed som Følge af de nye preussiske Kirkeløve netop skal miste en af sine dygtigste og ivrigste Sjælesørgere, er stor og fuldt berettiget. I de 4 Aar, Hr. Pastor Diessel har været ansat ved den herv. Sct. Ansgars Kirke, har han ved sin utrættelige og bramfri Nidkjerhed i al sin præstelige Gjerning i Forening med et venligt og behageligt Væsen forstaaet at vinde Alles Tillid, Kjærlighed og Høiagselse, saa at baade hans Colleger og hele Menigheden kun med dybeste Beklagelse og Bedrøvelse kunne see ham skilles herfra, og det vil heller ikke være let at finde en Mand, der fuldkommen kan erstatte ham i alle de forskjællige Retninger, i hvilke Pastoren har udfoldet sin Virksomhed ikke blot som yndet Prædicant og Sjælesørger i dette Ords snevrere Forstand, men ogsaa som Lærer i Skolen, som virksomt Medlem af Bestyrelsen for Ansgariusforeningen, Vincentsforeningen, Svende- og Lærlingeforeningen, hvilken sidste i ham taber sin egenlige Stifter; ogsaa vor Kirketidende bliver ved ham berøvet en flittig og indsigtfuld Medarbejder. Idet vi følte Trang til, i disse faa Linier at give Smerten over vort Tab et Udtryk, kunne vi ikke tilbageholde det Ønske, at Herren selv vil rigelig belønne denne trofaste Sjælesørger for alle hans Offre og Arbejder i vor Menigheds Tjeneste, og forunde ham Kraft til ogsaa i sin nye Virkekreds at kunne fortsætte dem endnu til mange Sjæles Frelse. — Efter Forlydende skal der være Udsigt til, at Pastor Diessels Plads her vil blive besat med en af de unge Geistlige, som ere blevne uddannede i Rom.

I indeværende Fastetid bliver der for den herværende Menighed holdt særlig Fasteandagt med Prædiken hver Søndag og Fredag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ i Sct. Augars Kirke, og hver Onsdag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ i Sct. Knuds Kapel. Prædikenerne baade i Sct. Ansgars Kirke og i Sct. Knuds Kapel blive holdte efter en sammenhængende Plan, hvorefter de i Sct. Ansgars Kirke fornemlig ville omhandle de almindelige store Frelsessandheder, medens Hr. Pastor Niehaus i Sct. Knuds Kapel fortrinsviis agter at omtale de særlige Stands- og Kaldspligter, som paa hvile Ægiesfæller, Forældre, Børn etc. Vi ville haabe, at Menigheden ogsaa med den tilbørlige Iver vil gribe og benytte denne Leilighed til, i nærværende kritiske Tid at styrke og befæste Sjælen i et i Sandhed christeligt Troesliv, som ene formaar at føre den uskadt gennem alle dette forkrænkelige Jordlivs Trængsler og Omskiftelser.

Marieforeningen.

Møde Søndagen den 22de Februar, Efterm. Kl. 6 $\frac{3}{4}$.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 22de Februar. 1ste Fastesøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 23. M. Petrus Damiani, Bekj. og Kirkel. 24. Ti. Matthias, Apost. 25. O. (Tamperdag) Petri Bispestol i Antiochia. — Om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ holdes Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 26. To. Margaretha af Cortona. 27. F. (Tamperdag) Ihukommelse af Frelserens h. Spyd og Nagler.

Fredagen den 27de Februar. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Fasteandagt med Prædiken i Sct. Ansgars Kirke. — 28. L. (Tamperdag) Romanus, Abbed.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 9. **Søndagen den 1ste Marts.** **1874.**

Indhold: Billeder fra Rom. Den h. Olympia. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Preussen, Berlin, London, Constantinopel, Nordamerica.

Billeder fra Rom*).

Romernes syv Plageaander.

Da Italien den 20de September 1870 holdt sit Indtog i Rom igjennem Porta Pia's Bresche, da feiredes, digterisk talt, et Slags tvungen Formæling mellem Rom, den christne Verdens Hovedstad og det nybagte Kongerige Italien. I de første Hvedebrødsdage — Hvedebrødsuger kan der her sletikke være Tale om — gik det endnu saa nogenledes. Ved Hjælp af Festligheder og rundelige Pengeuddelinger holdtes Folket i godt Humeur og „Evviva l'Italia“ gjænlød uafslædig i alle Gader. Men denne Ruus forðunstede snart, og i de tre Aar der ere forløbne, siden Begge bleve Eet, har Ædrueligheden gjort saa forbausende Fremskridt, at det ene maa tilskrives den beseirede Parts store Godmodighed, at den ikke for længe siden reent

*.) Af en Correspondance til „Rheinische Volksblätter.“

har tabt Taalmodigheden. Det unge Italicn har i Rom lagt et Basiliskæg, hvoraf den revolutionære Dæmon har udruget syv sande Plageaander. En Romer vilde uden stor Uleilighed forhøie dette Tal til flere Snese. Men den lidende Part holder, som bekjendt, altid af at overdrive; og, da vi ere saa lykkelige ikke at høre til Hans Majestæts Kong Victor Emmanuels Undersatter, saa ville vi som upartiske Tilskuere indtil videre lade os nøie med at anstille nogle lidenskabsløse Betragtninger over dette fatale Syvtal.

Saalænge Rom endnu var paveligt, betalte dets Beboere en saa ubetydelig Skat, at i denne Henseende intet Land kunde siges at være saa lykkeligt som Kirkestaten. Havde Piemonteserne ladet det beroe derved, ja maaskee endog ladet en om end nok saa ubetydelig og blot tilsyneladende Skatteformindskelse indtræde, saa vilde det dog have været tænkeligt, at en stor Deel af Befolkningen kunde være bleven vankelmødig i sin Troskab mod Paven. Men Italien kom til Rom i Forhaabning om at afhjælpe sin Finantsnød ved Klostrenes og Kirkernes formeentlige Rigdomme. Rom skulde ikke omsonst have den Ære at være det enige Italiens Hovedstad; det skulde for en væsenlig Deel bære den enorme Gjæld, hvoraf det øvrige Land indtil denne Tid havde haft en saa usædvanlig Overflod. Og saaledes dyngede man i kort Tid Skatter paa Skatter, man paalagde alle Slags Afgifter og Gebyrer, altid flere og altid mere trykkende, saa at enhver Borger nu maa udrede en heel Trediedeel af sine samtlige Indtægter i Skatter til Staten og Byen. Man skriger høit over Middelalderens utaalelige Tilstande, i hvilken Bønderne maatte betale Tiende til deres Godsherrer eller til Klostre og Adelsmænd. Men Italien er allerede nu kommen til „Trediedelen“, d. e. til en over tre Gange saa høi Afgift som Tienden, og dersom det længe skal blive saaledes ved, vil det snart blive til Halvdelen. Saaledes vil jo Delingen blive simplificeret. Men da som bekjendt Gemytligheden ophører

ved Pengesager, saa har denne storartede revolutionær-finantsielle Humbug alt for længe siden banlyst al Gemytlighed fra Rom! De enorme Skatter er den aller-fataleste af hine syv Plageaander.

Den næste er alligevel næppe mindre fatal. Som Følge af, at Hovedstaden er flyttet fra Florents hertil, ankom der ogsaa en heel Hærskare af Embedsmænd og Personer, som middelbart eller umiddelbart leve af Regeringen, saa at Indbyggernes Tal er tiltaget med 30,000 indtil 40,000 Mennesker. Alle disse skulle jo først og fornemmelig have noget at spise. Men Roms Omegn er kun frugtbar og dyrket i et smalt Belte nærmest om Byen. Derefter kommer Campagnaen eller Heden; og saaledes maa den langt større Deel af Levnetsmidler importeres fra længere fraliggende Egne. Ved Efterspørgselsens Tiltagende og især ved Forhøielsen af Toldafgifterne paa Næringsmidler er selvfølgelig Levnetsmidlernes Priis betydelig steget. Har man imidlertid allerede i de forløbne Aar raabt Ak og Vee herover, saa er det i dette Aar blevet endnu langt værre, idet flere Districter, ja man kan sige hele Italien har været hjemsøgt af Misvæxt. Saaledes tiltager med hver Dag Nød, Elendighed og Hunger. Haardest føles dette Tryk af de arbejdende Classer og Middelstanden, saavelsom af Alle, der maae leve af en fast Løn, Gage eller Sold og skulle slaae sig igjennem dermed. Hungeren er altsaa den anden af disse slemme Plager.

Den tredie er desværre heller ikke mindre slem. Befolkningens Tilvæxt havde ikke blot en Forhøielse af Prisen paa Levnetsmidler, men ogsaa en overraskende hurtig Stigen af Huusleien til Følge. Og, da vort ubeskrivelig vise Communalraad, for at omskabe det gamle „hæslige“ Rom til en skjøn moderne By, til et lille Paris, har nedrevet en stor Mængde Huse, saa har det gjort lige det Modsatte af det, som det ubetinget burde gjøre. I mange, ja maaskee de fleste Tilfælde vare de nedrevne Huse netop beboede af Folk af Middelstanden og den

mindre Stand, saa at disse paa den allerføleligste Maade blive trufne af den mere og mere voxende Forhøielse af Leiepriserne. Endnu mere, de kunne ikke engang med Pengene i Haanden forskafe sig et Hjem. I en afsides liggende Deel af Staden har for flere Maaneder siden Byraadet ladet opføre et uhyre Træskuur til at optage de Huusvilde, og et Øievidne berettede mig, at Nat efter Nat mange Hundrede lægge sig til Hvile paa det her tilbudte Natteleie: i den ene Afdeling Mænd, i den anden Kvinder og Børn. Rigtignok bliver her bygget nye Huse, ja Communalraadet har endog andraget paa et Laan af mange Millioner, for strax at anlægge nye Quarterer, men hvad der indtil denne Dag er blevet bygget, det er kun Paladser; Arbejderboliger har hidtil Ingen tænkt paa!

Den fjerde Plage træffer især Kjøbmandsstanden. Under den pavelige Regering var der nok baade af Sølv- og Guldpenge. Papirpengenes mindste Værdi beløb sig til fem Francs. Nu derimod er selv den mindste Sølvmønt bleven en Sjældenhed; vi kjende blot til Kobber- og Papirpenge, de sidste indtil en halv Franc. Men Kjøbmanden, som maa betale i Udlandet, kan ikke der gjøre Brug af en saadan Pengepjalt; han maa betale med klingende Mønt. Hos Eder ere en Papir- og Sølvdaler lige; men her maa man for 20 Fr. — hvad enten det er Guld eller Sølv — betale 23½ Fr. eller mere i Papir. Paa denne Maade taber Kjøbmanden, som ikke faaer Andet end Papir, 14 Fr. paa ethvert Hundrede. I den pavelige Tid gik det ved Handelen efter det gode, gamle Princip: „Leve og lade leve“. Concurrencen ruinerede ikke Kjøbmanden. Men siden Occupationen har en heel Hærskare af Speculanter aabnet pragtfulde Boutikker og sælger til Spotpriser. Varen er derefter; alligevel kan den reelle Kjøbmand dog ikke nær bestaae derved. Nu høre Bankerotter til Dagsordenen; Svig, Løgn og Bedrageri tage daglig mere Overhaand.

Den femte Calamitet er den, at Romerne i al denne Tid have savnet de tidligere Indtægter af Fremmede.

Rom er, som ingen anden Stad paa Jorden, en Verdensstad. Den Æne drages dertil af Helligdommene, den Anden af Oldtiden, den Tredie af det milde Klima om Vinteren. Af dette Massebesøg af Fremmede levede en stor Deel af Befolkningen: En ved at udleie Boliger, en Anden ved at sælge Devotionsgjenstande; Gjæstgivergaarde, Kunsthandlere, kort alle ned til Kudske og Tiggere høstede stor Fordeel af de Fremmede. Men siden Occupationen er fra Aar til andet de Besøgendes Antal aftaget, og, svarede Conciliets Tid til Ægyptens syv fede Køer, saa have vi nu de syv magre Køers Tid, der opluger Alt hvad mån i hine Dage profiterede. Isærdeleshed er i dette Aar Besøget af Fremmede saa ubetydeligt som aldrig før, og hvad der kommer, bliver sædvanlig blot en kort Tid uden at tilbringe Vinteren her.

De ovenfor nævnte fem Plager ramme kun de materielle Interesser, den sjette derimod er af aandelig, af religiøs Natur. Var allerede Piemontesernes Invasion i enhver sand Romers Øine et Niddingsværk, et Slags Sacrilegium, saa har Regeringen siden Intet undladt, som kunde tjene til at forøge Virkningen af denne Skændighed, ved at begunstige daglige nye Angreb paa alle religiøse Følelser. Vi tale her om de Trængsler, den har bragt over den hellige Fader, som Befolkningen hænger ved med den inderligste Kjærlighed og Ærefrygt, om de offentlige Carricaturbilleder, der ikke engang skaane selv Pavens ærværdige Person, om Ordensfolks Fordrivelse, Skolernes Sæcularisation, Søndagens Vanhelligelse, den aabenlyse Opmuntring og Tilskyndelse overalt, hvor der nogensteds tilsigtes Angreb paa Kirken og Pavedømmet, om Ophøret af alle kirkelige Høitideligheder, som Folket var vant til, og derfor nu desto smerteligere savner. Disse og hundrede andre Voldshandlinger, som indtil den Dag idag ved stedse nye Overgreb paa den føleligste Maade have krænket og saaret Folket i dets inderste og helligste Interesser, have opfyldt det med en Afsky og et Had til den nye Regering, som ikke kan tænkes større, dybere og farligere.

Denne Forhaanelse af alle religiøse Følelser er det store Misgreb, der har gravet den dybe Kløft mellem Vaticanet og Quirinalet, som aldrig vil kunne udfyldes. Victor Emmanuel er her blot Konge af Navn, men virkelig, og i Sandhed nu mere end nogensinde, er Pave Pius den Niende Roms Konge. — I denne Folkets dybtinderlige, i det Skjulte knurrende Utilfredshed, der daglig ligesaa hensynsløst, som ufornuftigt bliver tirret og mere og mere vakt og forøget, ligger der den største Fristelse for de Personer, der forstaae og lægge an paa at ophidse Massernes Lidenskaber.

Den syvende af disse Fataliteter er derfor endelig Revolutionens truende Fare. Italiens politiske Forhold til Udlandet, som de i den sidste Tid have været, behøve blot at forandre sig, saa vil det talrige røde Parti, som er stærkt repræsenteret i Hæren, strax træde ud af sit tause Mørke og opplante Frihedens og Lighedens Banner. Men for denne Katastrofe vil utvivlsomt intet andet Sted blive Skuepladsen end Rom, ikke blot for Stadens store Betydnings og dens Histories Skyld, hvilken alle Republikens Helte paaberaabe sig, men især fordi den almindelige Misfornøielse ingensteds har beredt Jordbunden saa udmærket til Modtagelighed for de fordærveligste og meest forstyrrende Ideer, som just her. Armod, Hunger, Nød og Elendighed ere frygtelige Forbundsfæller paa deres Side, der optræde som Folkets Lyksaliggjørere og Frihedens Helte. Regeringen derimod, som er uden alt Hold blandt Folket, ja hadet og afskyet af det, vil ikke være stærk nok ligeoverfor de sig reisende mørke Magter; den maa bukke under. Men vec da Rom! Det verdslige Scepter hviler tungt paa Folket, men langt føleligere ville Slagene af Communens Knipler træffe Rom. En indre Omvæltning er det værste og frygteligste af hvad der kan komme. Hvad Katholikerne angaaer, kan Victor Emmanuel sove roligt, de gjøre ingen Revolution, allerede af den Grund ikke, fordi de see forud og ere fast overbeviste om, at de dermed vilde drage det

hele Helvede af ryggesløs Ondskab og Forvorpenehed over sig selv! Kongen, og vi med ham, have derimod Aarsag til at frygte den Bande, som har svoret Præstedømmet, Kongedømmet og Eiendommen Krig paa Kniven!

Den h. Olympia.

(Sluttet.)

Paa den Tid, da den h. Olympia var allermeest nedbøiet af Kummer og Sorg over de Krænkelser og Mishandlinger, der ikke blot personligt saarede hendes Følelser saa dybt, men hvis Bitterhed især forøgedes ved Smerthen over den h. Chrysostomus' uforskyldte Trængsler og Kirkens sørgelige Tilstand, modtog hun jevnlig fra sin aandelige Fader trøstende og opmuntrende Skrivelser, der for alle følgende Tider ere talende Vidnesbyrd om den Troens og Haabets Styrke, der overvinder alle dette Livs Piinagtigheder, og under egne Lidelser er riig paa Trøst for alle Betrængte og Lidende (2. Cor. 1, 4. 5).

Vi meddele af disse Breve her følgende: „Der er kun Eet, Olympia, som vi have Grund til stedse at frygte, og det er Synden. Dette Ord har jeg aldrig ophørt med at paamine Dig om; alt Andet har Intet at betyde, det være sig fjendtlige Efterstræbelser, offentlige Beskæmmelser, falske Anklager eller Tab af timeligt Gods, Uveir eller Krig over hele Verden. Alt dette rammer jo kun vort dødelige Legeme, men kan ikke skade vor udødelige Sjæl. Lad Dig derfor ikke forurolige eller forfærde af nogen af disse Ting, men paakald uafsladelig Jesus, hvem Du tjener, og det vil Alt snart faae Ende! Er det ikke forbi, naar Du har bedet, saa husk paa, at Gud pleier ikke strax i Begyndelsen at trænge det Onde tilbage, men at han lader det voxe og blive mægtigt, og først, naar Sletheden har udtømt sine Kræfter, da paa eengang forvandler Alt

til Stilhed og Ro, og hidfører ganske uventede Tilstande.

„Vel har Du Grund til at sørge over det Uveir, der har bragt Ulykke over Kirken, men sæt en Grændse for din Smerte! Thi, er det allerede utilbørligt og skadeligt at græmme sig altfor lidenskabeligt over vore egne Synder og deres Følger: hvormeget mere maa det da kaldes overflødigt og unyttigt, ja fordærveligt for Sjælen at bejamre fremmede Synder med en Sorg, der ikke kan finde nogen Trøst? Husk paa Apostlens Mildhed mod den store Synder i Korinth, naar han siger: „Trøster ham med Kjærlighed, for at han ikke skal overvældes af altfor stor Bedrøvelse, og vi skulle besnæres af Satan, thi hans Anslag ere os ikke ubekjendte.“ Du seer altsaa, at en overdreven Sorg er en satanisk Indskydelse, der forvandler et heldbringende Lægemedel til en Gift. Naar en Apostel kalder en saadan overvættets Sorg og Smerte over vore egne Synder for en Snare, hvori Satan vil hilde os: er det da ikke den afsindigste Daarskab at fortæres af Smerte over hvad Andre have forbrudt og bære Ansaret for?

„Naar Du betænker, hvor stor en Vinding dette Livs Gjenfordigheder kunne bringe os, saa vær ved godt Mod og glæd Dig over, at Du fra Din tidlige Ungdom bestandig har været hjemsøgt af mange Lidelser; thi Du har vandret en Vei, som bereder Dig en tusindfoldig Løn. Legemlige Svagheder have jo været dine stadige Led-sagere, og Du har aldrig været fri for Bespottelsens, Beskæmmelsens og Bagvaskelsens Angreb; mangfoldig og vedholdende Kummer har stedse afpresset Dig bittere Taarer. Vilde enhver af disse Trængsler have været tilstrækkelig til at bringe den som leed dem stor Nytte: betänk da, hvor stor en Løn Du har ivente, eftersom dit hele Liv har været en Række af svære og uforskyldte Lidelser; thi Intet beriger os med saa misundelsesværdige Goder som en sagtmodig Aands uforstyrrelige Ro under krænkende Fjendtligheder, som man ikke har fortjent. Lad derfor Din Kummer fare, priis Gud, som Du jo

al Din Tid har gjort, og hør ikke op med at takke ham for alle disse tunge og haarde Lidelser!

„Hvad siger jeg, og hvad skriver jeg her? Jeg siger nu som altid — at Intet kan lignedes ved eller overgaaer Taalmodighed under Lidelser og Smerter. Den er Dronningen blandt alle christelige Dyder, den kroner alle andre Seire, og Lidelsen er der i mange Tilfælde forbeholdt en større Løn end selv de bedste Gjæringer. Lad os engang betragte den store Taalmodshelt Job. Han udmærkede sig ved begge Dele; men lad os sammenligne hans Gjæringer og hans Lidelser, for at Du kan see, hvad der meest geraadede ham til Ære. Om hans Gjæringer heder det: „Mit Huus stod aabent for Alle, og enhver Fremmed kunde frit betræde min Dørtærskel; jeg var den Blindes Øie og den Haltes Fod. En Fader var jeg for den Fattige: jeg sagde aldrig Nei til hvad han bad mig om, og lod ikke Enkens Øie forsmægte; jeg aad ikke mit Brød alene, men deelte det med den Faderløse.“ Du kjender ogsaa hans øvrige Dyder, hans Mildhed og Sagtmodighed, hans Selvbeherskelse og Samvittighedsfuldhed. Men betragt nu ogsaa hvad han har lidt, lad os sammenligne det med hans Gjæringer, og spørg os selv, naar Job viste sig størst: da han øvede hine Gjæringer, eller da han led Smerte og bar Forsmædelsens Kvaler? Naar fortjener Job meest vor Beundring: da han aabnede sit Huus for enhver Vandringsmand, eller da det var omstyrtet, og intet bittert Ord gik over hans Læber, men hans Mund kun oplod sig for at love Gud? Hiint var en god Gjærning, dette var en Lidelse. Siig mig: Naar beundre vi meest hans Storhed: da han i Lykkens Dage offrede for sine Børn og formanede dem til Enighed, eller da han med from Hengivelse fandt sig i at see Døden rive dem bort fra ham? Naar viste hans Fromhed sig i det skjønneste Lys: da Ulden af hans Faarehjord varmede den Fattiges Legeme, eller da han hørte, at Ild fra Himlen havde ødelagt hele Hjorden og dræbt Hyrderne, og han uden Knur bar denne Ulykke? Naar lyste hans

Storhed i herligst Glands: da han i sin Sundheds og Styrkes Dage var de Undertryktes Tilflugt, eller da han saae sit Legeme bedækket med Saar, og han sad i Skarnet og skrabede sig med et Potteskaar? Disse Lidelser forherlige ham mere end hine Dyder; thi de krævede større Sjælsstyrke, vidnede om en mere høisindet Tænkemaade og røbede større Kjærlighed til Gud. Saaledes er Lidelsen det Tungeste af Alt, men jo sværere den tynger paa Sjælen, desto større er dens Løn!

„Den stærke og retskafne Sjæl hærdes og styrkes i Livets Trængsler; og ligesom Ilden renses Guldets, saaledes renses Lidelsen de Retfærdiges Sjæle. Derfor siger ogsaa Paulus: „Trængslen virker Taalmodighed, men Taalmodighed et prøvet Sind.“ Vel bede vi om Befrielse fra Fristelser, fordi Herren har budet os at gjøre det; men naar de desuagtet komme, saa ere vi ved godt Mod, naar vi tænke paa de Frugter, som din prøvede Sjæl vil høste af dem. Thi hvad skulde vel kunné forfærde Dig? Tab af timelige Goder? Alt dette har Du jo alt længe agtet for Støv og Skarn! Fordrivelse fra Hjemmet og Fædrelandet? Du, som har tilbragt al Din Tid i Stilhed, og altid har foragtet Verdens Herligheder, veed jo ligegodt at boe i store og folkerige Stæder og i Ørkenens tause Eensomhed. Eller — skulde maaskee Døden forfærde Dig? Men den har Du jo altid været beredt paa, og Du har alt længe været død for Verden! Men hvortil mange Ord? Da Du er prøvet og øvet i mange Lidelser, saa vil Du med Lethed underkaste Dig alle disse Kampe, og i dit skrøbelige Kvindelegeme modig trodse alle denne Tids Rædsler. Jeg veed, at Du allerede her føler Dig ligesom uden Legeme, og at Du, oplivet af indre Glæde, vil have lettere ved at aflægge dit Legeme, end Andre ved at aflægge deres Klæder. Glæd Dig derfor og vær altid ved godt Mod; beklag og begræd kun dem, som gjøre Ondt!“

Dagbog.

Tydskland. De elsass-lothringske Deputeredes Ankomst til Rigsdagen i Berlin vakte, som man kunde vente, stor Opmærksomhed, da de kom parviis ind i Salen, de tvende Biskopper af Metz og Strassburg foran i Ornat; men den Nytte man vistnok har ventet sig af dem med Hensyn til Kampen mod Regeringen, er dog bleven langt ringere end den kunde have været, dersom de vare traadte op paa en anden Maade end de gjorde; det viste sig nemlig snart, at de indbyrdes ikke vare enige, ja at de næppe havde lagt nogen bestemt Plan for deres politiske Fremgangsmaade, forinden de motiverede deres Andragende om en Folkeafstemning i de erobrede Provindser; thi efterat Teutsch (Protestant) havde begrundet dette paa en mindre heldig Maade, traadte Biskoppen af Strassburg op imod ham og erklærede, at han og hans Troesfæller ikke vilde benægte Gyldigheden af den i Frankfurt afsluttede Fred. Herimod har da atter en anden Deputeret protesteret, og den lille Fraction er saaledes i fuld Op-løsning, Noget, der maaskee ikke blot finder sin Forklaring i dens mindre vel overlagte Debut, men ogsaa i den Omstændighed, at den bestaaer af to indbyrdes uforenelige Elementer — Clericale og Radicale.

Spanien. Efterretningerne løde atter saa modsigende, at det var saare vanskeligt at danne sig et Begreb om, hvad der virkelig var foregaaet. Et Telegram (Santander d. 21.) meldte saaledes, at Moriones havde taget flere af Carlisternes Positioner, og et andet (Madrid d. 22.), at Carlisterne havde taget en By og gjort Garnisonen til Fange, medens Moriones Hærstyrke endnu slet ikke synes at have naaet den egenlige Krigsskueplads; men saa kom der heldigviis atter et Telegram (Madrid d. 23.), som berettede, at Moriones ventede paa „bedre Veir“ for at „fortsætte sine Operationer“; hvoraf man vel uden Risiko kan slutte, at Moriones' hidtilværende Operationer have indskrænket sig til at — faae Prygl.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den h. Faders Helbredstilstand vedbliver at være den bedste, hans Aandsfriskhed er uforandret. Søndagen den 1ste Februar modtog han Forstanderne for Roms katholske Foreninger, og holdt en lang og kraftig Tale om de Vederstyggeligheder, som dagligen skee i Rom, og fremhævede især Klosterfolkenes Udjagelse af deres Klostre og de Nederdrægtigheder, som Pressen og Theatret bringe for Lyset. „Ogsaa før den 20de Septbr. 1870“, sagde Paven blandt Andet, „havde vi naturligviis Synder og Syndere, men der fandtes dog intet Spor af en saadan Forhaanelse af det Helligste, af en saadan Ødelæggelse af christelige Monumenter og en saadan Demoralisation af Pressen, Skolerne og andre offentlige Anstalter. Vi gjorde hvad vi kunde; desværre kunde vi ikke bortfjerne alt Ondt, men der var dog idetmindste en Modstand mod Strømningen, og om offentlige Skandaler var der ikke Tale. Guds Ord blev prædikeret med Iver; Opdragelsen var christelig og en aabenlys Forhaanelse af Moralen blev aldrig taalt.“ Derpaa formanede han især til Bøn, til Omsorg for en christelig Opdragelse, til Opretholdelse og Beskyttelse af de gode Skoler, som endnu ere blevne tilbage.

— Den h. Fader modtog den 12te Febr. Fasteprædicanterne, og holdt som sædvanlig en Tale til dem. I denne Tale roste han i høieste Grad Tydslands Biskopper og kaldte dem „Mønstre paa heltmodig Udholdenhed“. Den tydske Klerus roste han for den urokkelige Fasthed, som den under den nuværende Kamp stedse havde lagt for Dagen.

Preussen. Om den preussiske Kirkeforfølgelse meddeler „Dagbladet“ af 20de Febr Følgende: Biskoppen af Trier er nu bleven saaledes udpantet, at han knap har en Stol at sidde paa, og man antager derfor, at han snart vil følge Ærkebiskop Ledochowski i Fængslet. Medens den tydske Rigskantsler saaledes støder paa en haardnakket Modstand hos de preussiske Biskopper, har han paa den anden Side den Ærgrelse, at de franske og de belgiske Biskopper optræde med et Maadehold, som berøver ham ethvert Paaskud til ydre Conflicter. I de hidtil bekjendte Hyrdebrev, som i Frankrig og Belgien ere blevne udstedte i Anledning af Fasten, findes der ikke den fjerneste politiske Hentydning. Ogsaa de østerrigske Biskopper vise stor Tilbageholdenhed. En

Undtagelse danner kun Ærkebiskop Manning, der i sit nylig udstedte Hyrdebrev har rettet de voldsomste Angreb paa den tyske Regering, fordi den forfølger Katholikerne. Det vil være interessant at see, om „Nordd. Allg. Zeit.“ nu ogsaa giver sig til at overfalde den engelske Regering og truer den med Krig, naar den ikke forbyder de engelske Prælater i England at gjøre fælles Sag med „det tyske Riges indre Fjender“. Disse indre Fjender mangle iøvrigt ikke Officerer i det tyske Kaiserrige selv, hvor Antallet af de katholske Præster efter de seneste Opgjørelser beløb sig til 17,304, hvortil der kom 14,000 Munke og Nonner. Paa Preussen kommer der heraf 7690 Præster og 8797 Munke og Nonner, exclusive de siden den Tid forjagne Jesuiter. I de øvrige „Stater“ i Tydskland er den sidste geistlige Optælling foretagen i 1864, og Tallet er sikkert siden den Tid ikke lidet forøget. Bagved denne Generalstab staaer den langt overveiende Majoritet af de 15 Millioner tyske Katholiker.

Berlin. I det preussiske Herrehaus forhandlede den 17de Febr. Lovforslaget om det borgerlige Ægteskab. Denne Forhandling var meget interessant, fordi ikke blot den katholske Deputerede Grev Brühl, men ogsaa de protestantiske Herrer Kleist-Retzow, forhenv. Overpræsident, Baron Manteuffel, og den tidligere Justitsminister Grev Lippe, talte meget alvorligt mod Lovudkastet og mod Regeringen. Kleist-Retzow mindede i en fortrinlig Tale om, hvor begeistret Bismarck i sin Tid havde været for den „christelige Stat“. Den Politik, som Rigskantsleren nu fulgte, førte til, at Christendommen forvistes fra Skolerne, at Socialismen greb videre om sig, og at Kongedømmet gik tilgrunde. Han fremhævede, hvorledes der allerede nu paa aaben Gade og ved høilys Dag viste sig en Ryggeløshed, som i Mandsminde ikke var sect.

Vi glæde os, hvergang vi see troende Protestanter bevise, at de ligesaa lidt som Katholikerne tænke paa at underkaste sig den Bismarckske nyhedenske Statsgud. Naar først Protestanterne faae Øinene op og see, at Sagen ikke mere dreier sig om — Bismarck mod Paven, men om: Bismarck mod Christus, saa ville de nok forstaae hvad der er at gjøre. Man kan ikke holde fast ved Christus og tillige sige om den nye Statsgnd: Allah er stor og Bismarck er hans Prophet!

— Den katholske Deputerede Grev Brühl indbragte i Herrehuset et Andragende om Mailovenes Ophævelse. Andragendet var undertegnet af 21 Medlemmer, for det

meste Protestanter, iblandt dem den forhenv. Justitsminister Grev Lippe og v. Uhden, første Præsident for Overtribunalet.

London. Om det katholske Meeting i St. James Hall (s. f. Nr.) meddele vi endnu følgende Enkeltheder. Der var gjort Regning paa omtrent 3000 Deeltagere, det Antal, som St. James Hall kan rumme, men der blev strax forlangt 15,000 Adgangsbilletter. En anden Sal og Kirken i Warwich bleve derfor stillede til Disposition; men da Meetinget skulde begynde, vare saa Mange ved Dørene, at det blev nødvendigt at holde en fjerde Forsamling paa Trafalgar Square ved Nelsons Støtte under aaben Himmel, hvor henved 10,000 Mennesker samlede sig midt i den tykkeste Taage. „Jeg har i de mange Aar, jeg har levet her, ikke seet et saadant grandiøst Skuespil“, skriver en Correspondent; „jeg havde ikke troet, at Engländerne have saa megen Sympathi og en saa ubeskrivelig Begeistring for Kampen i Tydskland. Kl. 7¹/₂ kom den unge Hertug af Norfolk, en af Storbritanniens første Adelsmænd, ledsaget af andre katholske Adelsmænd, og overtog Forsædet i Forsamlingen i St. James Hall under brusende Acclamationer, som ikke vilde ophøre. Først blev der oplæst Skrivelser fra Marquien af Bnto, Earlen af Granard, Lord Norreys etc. Et Telegram fra Breslau, som sluttede med et Vivatraab for Pius IX., blev optaget med en Begeistring, der vidnede om, hvilken brændende Kjærlighed de engelske og irske Katholiker føle for Paven og Kirken. Andre Telegrammer fra Mainz, Trier, Bonn, Cöln, Aachen, Wien, Rom, Florents udtalte deres Tak for det engelske Folks Deeltagelse i denne Kamp. Der var ligeledes indløbet mange Skrivelser fra en Mængde Byer i England, Irland og Skotland.

Hertugen af Norfolk begyndte sin Tale med at oplæse et Brev fra Ærkebiskoppen af Westminster, Dr. Manning. Denne protesterede ikke blot mod den religiøse Forfølgelse i Preussen, men tillige mod det den 27. Jan. gjorde Forsøg paa hertillands at fremkalde kirkelige Stridigheder, som nutildags lykkeligviis hvile (Bravo). Da han (Ærkebiskoppen) havde seet, hvilket Fiasco dette sidste Meeting havde gjort baade med Hensyn til Quantiteten og Qualiteten, havde han først tvivlet om, at dette Meeting vilde finde mange Deeltagere. Men han havde alligevel holdt det for hensigtsmæssigt, at Storbritanniens katholske Lægmænd udtalte deres Protest mod denne Undertrykkelse af Samvittighedens Ret i religiøse Spørgs-

maal, og tillige beviste Katholikerne i Tydskland deres Sympathier og forsikkrede dem, at de vilde bede for dem om Kraft og Styrke under disse Trængsler. — Derefter talte Hertugen selv; han betegnede de nye Love som grusomme og aldeles uretfærdige, fordi der ikke kunde bebreides Katholikerne Noget, som havde mindste Skygge af en Forbrydelse. Da han talte om Ærkebiskop Ledochowskys Fængsling, reiste hele Forsamlingen sig, og udrød først i de Ord: „Skam! Skam!“ derpaa i Vivatraab for ham, som næsten ikke vilde ende og sluttede med de Ord: „Gud velsigne Ærkebiskoppen!“ „Vi tvivle ikke om“, vedblev Taleren, „hvilken Udgang Kampen vil faae. Mærkværdigt, at denne Verdens Vældige ikke kunne indsee, at de kæmpe mod en Kirke, som ingen menneskelig Magt eller Viisdom kan overvælde.“

Efterat flere andre Talere havde havt Ordet, vedtoges Resolutionerne, som udtrykte Forsamlingens Protest mod Kirkelovene og deres Sympathi for Katholikerne i Tydskland.

Vi skulle endnu blot efter andre Blade tilføie, at Deeltagerne i det improviserede Møde paa Trafalgar Square, hvor der trods Mørket og Taagen baade holdtes Taler og vedtoges Resolutioner, under Hurraer for de notableste Ledere af denne Demonstration og kraftige „groans“ for Bismarck, begave sig i Procession til St. James Hall, hvor de udbragte et Leve for Samvittighedsfriheden og paany gryntede til Ære for den tydske Rigs-kantsler. Aftenens Festligheder endte med et stort Optog til det tydske Gesandtskabshotel, udenfor hvilket der opførtes en storartet Kattemusik.

Constantinopel. Efterretningerne om de armeniske Anliggender lyde meget gunstigt; hele Sagen har taget en anden Vending. Porten har nu vedkjendt sig det Princip, at den store Majoritet af katholske Armeniere ikke har at bøie sig under Schismatikernes Minoritet. Dette glædelige Resultat er opnaaet derved, at henvend 2000 Schismatikere indsaac, at de vare vildledede og vendte tilbage til den trofaste Majoritet, som bestaaer af flere end 80,000 Sjæle. Der siges, at Schismatikernes Tal nu for Tiden er smeltet sammen til 1000 Sjæle, og at Endeel af dem indseer den store Feil, de have begaaet. Et Telegram beretter, at Sultanen har afgjort Sagen til Gunst for Ærkebiskop Hassun, som tidligere blev landsforviist og nu for Tiden opholder sig i Rom.

Nordamerica. Den høiærværdige Ærkebiskop af Cincinnati og de 8 Biskopper af hans Kirkeprovinds have udstedt et fælles Hyrdebrev, i hvilket de erklære at ville indvie deres Dioceses til Jesu helligste Hjerte.

— P. Weninger af Jesu Selskab holdt i Allentown (i Pensylvanien) en Mission, ved hvilken Leilighed 21 Personer af forskjellige Secter bleve optagne i den katolske Kirke. Ved den af Lazaristpatres i Patrikskirken i Washington afholdte Mission blev der optaget 15 Convertiter.

Sanct Andreas-Kirken

paa

Ordrupshøj ved Kjøbenhavn.

Søndagen den 1ste Marts begynder Aftengudstjenesten med Prædiken Kl. 6.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 1ste Marts. 2den Fastesøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 2. M. Simplicius, Pave. 3. Ti. Kunigunde, Jomfru. 4. O. Casimir, Bekj. Kl. 7 $\frac{1}{4}$ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer.

Onsdagen den 4de Marts, Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 5. To. Karl, den h. Knuds Søn, Martyr. 6. F. Ihukommelse af Frelserens Liiglæde. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Messe for Medlemmerne af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte.

Fredagen den 6te Marts, Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Fasteandagt med Prædiken i Sct. Ansgars Kirke. — 7. L. Thomas af Aquino Kirkelærer.

Søndagen den 8de Marts: 3die Fastesøndag.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 10.

Søndagen den 8de Marts.

1874.

Indhold: Aabent Brev fra Preussens katholske Biskopper til {den høiærværdige Geistlighed og alle Troende i deres Diocesser. Cain, hvad har du gjort af din broder? Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Italien, Paris, Breslau, Genf, Katholikerne og Frimureriet.

Aabent Brev

fra Preussens katholske Biskopper til den høiærværdige Geistlighed og alle Troende i deres Diocesser.

Hilsen og Velsignelse!

Den 3die d. M. (Febr.) er vor elskede høiærværdige Medbroder, Hr. Miecislaus, Ærkebiskop af Gnesen og Posen, bleven arresteret og ført til et fjerntliggende Fængsel. Hans Forbrydelse bestaaer i, at han ikke vilde svigte de Pligter, som det ham af Gud overdragne Hyrdeembede paalægger ham, men hellere lide Alt end forraade Guds Kirkes Frihed og fornægte den katholske Sandhed, som vor Frelser har beseglet med sit dyrebare Blod.

Denne sørgelige Begivenhed tilskynder os til at benytte den os endnu forundte Frihed til i denne alvorlige Tid at henvende nogle belærende og formanende Ord til

Eder, vore elskede Medbrødre i Præstedømmet, og til Eder Alle, der høre til de os af Gud betroede Menigheder.

Fremfor Alt skyldte vi Sandheden, hvis Tjenere vi ere, og Eder, Elskede i Herren, hvis aandelige Velfærd vi ere forpligtede til at vaage over, at vi for Gud, Samvittighedernes Vidne og Dommer, og for hele Verden høitideligt protestere mod den dobbelte Anklage, som i den seneste Tid er reist imod os, nemlig: at vi ere Revolutionære og Rebeller mod den verdslige Øvrighed, og at vi derved paa den samvittighedsløseste Maade have givet den katolske Kirke i Tydskland, Geistligheden og det katolske Folk til Priis for den nærværende Tids svære Trængsler og store Farer.

Vi ere i Sandhed ikke Rebeller. Vi have meget mere stedse lært og ville indtil vort sidste Aandedræt lære og bekjende, at vi føle os i vor Samvittighed og ved Guds udtrykkelige Bud forpligtede til, i alle retmæssige Anliggender at bevise den bestaaende Øvrighed Ærbødighed og Lydighed, og det Fædreland, som Gud har givet os, Troskab og Kjærlighed; og dette have vi ikke blot lært, men vi have ogsaa til enhver Tid og i fuldeste Maal handlet derefter, og ville med Guds Bistand under alle Omstændigheder indtil det Sidste handle derefter.

Men den samme Gud, som forpligter os til denne Lydighed og til denne Troskab mod Konge og Fædreland, byder os ogsaa, ikke at foretage eller medvirke til Noget, ikke at billige eller tie til Noget, der strider imod Hans evige Lov, mod Jesu Christi og hans Kirkes Lære og ikke lader sig forlige med vor Samvittighed. Men de nye kirkepolitiske Love krænke i væsentlige Punkter den Frihed og Selvstændighed, som Gud har forlehnet Kirken, og som den af Gud den givne Forfatning hjemler den; disse Love ere uforligelige med Kirkens af Gud aabnede Lære, og dette er Grunden til, at vi hverken kunne eller tør medvirke til deres Udførelse, i Henhold til det

apostoliske Ord: Man bør adlyde Gud mere end Mennesker. Ap. Gj. 5, 29.

Vi have før Udstedelsen af disse Love paa behørigt Sted og gjentagne Gange gjort Forestillinger imod dem; vi have paa det indstændigste andraget paa, at man dog ikke ved saadanne Love, hvis Nødvendighed ikke kan erkjendes for at være begrundet i nogen virkelig Interesse eller noget berettiget Krav fra Statens Side, vilde paalægge os. vor Geistlighed og alle Katholiker den utaaleligste Samvittighedsvang; vi have paa det indstændigste bedet, at man dog vilde troe hvad alle ansete katholske Theologer og Retslærde stedse have lært, og hvad hele den katholske Verden bevidner — at disse Love ere uforenelige med den katholske Religion og med den katholske Kirkes hele Eiendommelighed.

Men man har ikke agtet paa disse Forestillinger; man har ikke raadført sig med nogen retmæssig Repræsentant for den katholske Kirke, ikke med nogen Biskop, ja ikke engang med nogen sin Kirke trofast hengiven og indsigtfuld katholsk Lægmand. Man har ikke villet betjene sig andre Raadgivere, end de i den sidste Tid fra den katholske Kirke affaldne saakaldte Gammelkatholiker, der indtage en fjendtlig Holdning ligeoverfor Kirken, saavel som af nogle protestantiske Lærde, der ikke kjende den katholske Tro, ere fremmede for det katholske Liv og tilmed opfyldte af fordomsfuld Uvillie imod den. Saaledes maatte Alt gaac som det er gaaet. Men vi bære ikke Skylden for denne sørgelige og fordærvelige Conflict mellem begge de af Gud til at fremme det menneskelige Samfunds Vel beskikkede Magter, mellem Kirken og den af Gud indsatte Øvrighed, en Conflict, der har givet Millioner af trofaste og samvittighedsfulde Undersaatter til Priis for den største Forvirring og Uro. At forblive sin Samvittighed tro, at opfylde det af Gud modtagne Embedes helligste Pligter, ikke ved sine Handlinger at fornægte sin Tro, at forsvare Kirkens og Samvittighedens paa guddommelig og menneskelig Ret beroende, historisk nedarvede, ved Tractater

og Kongeord garanterede Frihed, at afværge Statsmagtens Indgreb i Kirkens Anliggender, det er ingen Rebellion, det er ikke Beviis paa et revolutionært Sindelag. Vi og vor tro Geistlighed og det troende katholske Folk ere ikke Revolutionære; vi have aldrig været det og ville aldrig blive det.

Vi skulle paa en samvittighedsløs Maade have ført den nærværende Trængsel over Geistligheden og de os anbetroede Menigheder; ja, for at give denne Tanke sit hele og fulde Udtryk — vi skulle ved vor Modstand mod Mailovene være Skyld i, at den katholske Kirke i Preussen mulig bliver et Bytte for en fuldkommen Forstyrrelse. Men Gud veed, hvad vi have lidt og endnu lide ved at være Vidner til de Trængsler, der ere overgaaede saa mange brave og samvittighedsfulde Præster, og hvor meget vi ønske, at disse Lidelser kun maatte træffe os selv, og Ingen af dem, som ere betroede til vor Omsorg. Og, om endog, hvad Gud forbyde, Kirken i vore dyrebare Dioceses, hvor den ligefra Christendommens Indførelse har blomstret saa herligt, til Skade og maaskee til Undergang for mange Sjæle, skulde blive forstyrret og ødelagt, saa er det dog bedre, at dette skeer ved fremmed Skyld, medens vi med Gods og Liv aflægge Vidnesbyrd for den katholske Tro, end at vi selv, saaledes som man synes at have ventet af os, skulde yde vor Bistand til i dens inderste Væsen at ødelægge den, skulde medvirke til, at dens Frihed tilintetgjøres, dens Tro og Forfatning forfalskes, og den selv, under en skuffende Bibeholdelse af dens ydre Form, efterhaanden, men sikkert bliver omdannet efter væsenlig ikke-katholske Grundsætninger og gennemtrængt af en uchristelig Aand.

Christus, Guds Søn, har ikke stiftet Nationalkirker, men kun een Kirke for hele den af ham forløste Menneskeverden, for at forene alle Mennesker uden Hensyn til deres Nationalitet i een Tro og i een Kjærlighed. Kristus, Guds Søn, har betroet Forkyndelsen af sin Lære, Forvaltningen af sine Naademidler og Ledelsen af det

religiøse og kirkelige Liv ikke til de verdslige Magthavere, men til sine Apostle og deres Efterfølgere; og, for at bevare Eenheden, har han sat Petrus som den øverste Hyrde og Biskop over dem Alle; men Petrus lever bestandig i sin Efterfølger Paven, og man er derfor kun katholsk, naar man befinder sig i levende Eenhed med ham. Kun til Petrus og de øvrige Apostle med deres retmæssige Efterfølgere har vor Frelser overdraget de til Kirkens Bestaaen og Virksomhed nødvendige Fuldmagter og Naadegaver, og tilsikkert dem sin guddommelige Bistand alle Dage indtil Verdens Ende.

De som forvalte disse hellige Embeder, saavel som deres Medhjælpere, skulle til enhver Tid være rede til at forsage det Jordiske, til ene at leve for Gud og deres Embede. Ikke jordiske Magthaveres Befalinger eller Gunst, ikke Tidens omskiftende Meninger, men alene Christi Lære og den af ham aabenbarede og hans Kirke anbettede Sandheds evige Grundsætninger skulle være Rette-snoeren for deres Handlinger. Dette er vor katholske Tro.

Ved de nye kirkepolitiske Love bliver derimod, naar man betragter dem i deres Heelhed og Sammenhæng, i Medfør af den hele Opfattelse af Forholdet imellem Stat og Kirke, som ligger til Grund for dem, Kirkeforfatningens Væsen og den af Gud anordnede, for Christi Kirke absolut nødvendige Selvstændighed paa det Omraade, der ubestridelig maa kaldes dens eget, ganske tilintetgjort, og Kirken selv vil geraade i en fuldstændig Afhængighed af den til enhver Tid raadende verdslige Magt, af de i Ministerierne herskende Anskuelser og af de Partiinteresser, der lede Majoriteterne i de politiske Forsamlinger. Men hvorledes kunne katholske Biskopper medvirke til Gjennemførelsen af saadanne Love? Hvorledes skulde de kunne tie til dem? Hvorledes kunde man vente, at de skulde undlade, efter Pligt og Samvittighed at modsætte sig en saadan Lovgivning, der desuden staaer i Strid med alle historisk begrundede Rettigheder?

Intet egner sig mere til at stille Utilstcdeligheden

af Statsmagtens nærværende Overgreb paa Kirkens Ene- mærker i det rette Lys, end den Kjendsgjerning, at for ikke lang Tid siden en Mand, som nægter almindelig anerkjendte fra den katholske Tro uadskillelige Grund- sætninger, af Staten er bleven anerkjendt og bekræftet som katholsk Biskop!

Den saakaldte Gammelkatholicisme er efter sin Op- rindelse og sit Væsen intet andet, end den principielle For- nægtelse af den katholske Troessætning om Kirkens ufeil- bare Læreembede. Ligeoverfor denne Sect er Spørgs- maalet ingenlunde alene eller endog kun fornemmelig om Troen paa den apostoliske Stols ufeilbare Læremyndighed i Sager, der angaae Troes- og Sædelæren; thi — endog bortset fra den Troessætning, at Petrus og hans apostoliske Lærestol er den Sandhedens urokkelige Klippe, paa hvil- ken Christus har bygget sin Kirke — saa gjælder det her fremfor alt Andet det Spørgsmaal, om Afgjørelsen af Troessager i den katholske Kirke tilkommer Enkeltmands Privatødmøme, eller en levende af den Helligaand ledet Læreautoritet. Thi ingen Kjendsgjerning kan være mere vitterlig for al Verden, end at hele den katholske Kirke, i dens Hoved som i alle dens Lemmer, at alle katholske Biskopper i alle Dele af Verden uden nogen Undtagelse, samt alle katholske Folk anerkjende det Vaticanske Con- cil for at være et almindeligt og isandhed gyldigt Concil, men derimod betragte Gammelkatholicismen som en total Afvigelse fra den katholske Religions Grundsætninger og en Løsrivelse fra den katholske Kirke. Istedetfor at lade denne Kjendsgjerning gjælde og maaskee tilstaae de saa- kaldte Gammelkatholiker Ret til at danne et eget Reli- gionssamfund, stadfæster Staten ifølge dens nu herskende Opfattelse, af hvilken ogsaa Mailovene ere fremgaaede, Gammelkatholikernes Paastand paa fremdeles at gjælde for Medlemmer af den katholske Kirke; ja Statsmagten har endog indført En af denne Sects Tilhængere i vor Kirke som „katholsk Biskop“. Dette er dog hverken Meer eller Mindre, end en formelig Overførelse af prote-

stantiske Anskuelser og Tilstande paa den katholske Kirke. Ligesom den protestantiske Kirkebetragtning indrømmer væsenlig forskjellige Retninger og Troesbekjendelser Ligeberettigelse, saaledes vil man, at det herefter ogsaa skal være i den katholske Kirke; der skal i den herefter ikke blot være forskjellige Troesbekjendelser, men ogsaa Biskopper, ja maaskee endog Paver med forskjellig Tro staae ved Siden af hverandre som ligeberettigede Bærere af disse forskjellige Troesbekjendelser. Vi spørge her: Hvor har man vel oplevet Sligt efter den Tid, da Kaiser Constantius paanødte den katholske Kirke arianske Biskopper?

(Sluttes.)

Cain, hvad har du gjort af din broder?

Till inledning för den berättelse, som här följer, kan tjena en sann historia, som omtalas i „Ökenfädernas lif“, och som lyder sålunda:

„Abboten Agathon i klostret, som hörde under slottet, berättade oss en gång följande:

„När jag en dag hade gått till Ruba för att träffa eremiten pater Pemeus och jag hade talat med honom om hvad som låg mig på hjertat, skickade han mig till en grotta för att der tillbringa resten af natten. Men som det var vintertiden och kölden var ytterst sträng, blef jag aldeles genomkyld. När den gamle återsag mig på morgonen, frågade han mig: huru befinner du dig, min son? — Sannerligen, min far, svarade jag, har jag tillbragt en svår nat i anseende till den utomordentliga kölden. — Och jag deremot, sade han, har icke alls känt utaf den.

„Dessa hans ord uppfylde mig med förvåning, ty han gick nästan aldeles obetäckt, och jag bad honom enträget att säga mig, huru dette kunde komma sig.

— „Det kommer sig helt enkelt deraf, sade han, att ett lejon kom och tog sin plats bredvid mig för att sofva och har värmt mig. Men icke desto mindre kan jag försäkra dig, min son, fortfor han, att jag skall bliva till slut söndersliten af vilddjuren.

— „Och hvarpå grundar du denna formodan? frågade jag.

— „Derpå, svarade han, att när jag var herde i vårt land (ty vi voro begge från Galatien), så hade jag en gång kunnat rädda lifvet på en resande om jag hade velat åtfölja honom. Men jag lät honom gå utan att bevisa honom denna barmhertighetstjänst, och han blef uppäten af rofdjuren. Derföre skall jag också med visshet dö en liknande död.

„Och det skedde såsom han hade sagt. Wilddjuren söndersleto honom tre år derefter.

I.

Min dyra syster!

Tänk icke vidare på mig. Allt är slut, jag är förbi. Jag kan icke säga dig hvad som skall blifva af mig, ty jag vet det icke sjelf. Jag vet blott, att jag fått det sista slaget, det hvarefter man icke reser sig.

Jag hade nyss slutat den tafra, hvarom jag har så mycket talat med dig: „Den första blicken.“ — Det är en ung man, som vaknar till medvetande af lifvet och blickar omkring sig likasom han såge någonting för första gången.

Några af mina vänner, som hade sett mitt arbete, hade funnit det sublimt, men de hade skyndat mig att tillägga, att det icke skulle inbringa mig någonting, emedan mitt namn vare okänt för almänheten.

Efter otaliga försök, alla lika plågsamma som fruktlösa, fick jag igår visa min tafra för en rik amatör, baron William de B. — Han granskade den noga, fann den „charmant“, och frågade mig sedan om jag hade haft

många arbeten på utställningarne. På mitt nekande svar, förändrades hans uppsyn.

— Det är sant, sade han, deras namn är mig icke bekant. Framför allt måste de göra Dem bekant. Denna tafla har mycken förtjenst — den här eskissen också, tillade han och kastade en hastig blick på den andra påbörjade taflan, du vet, Maria — „Cain efter sitt brott“; men i alla fall, sade han, man känner Dem icke.

— De ser, herr baron, sade jag, att jag söker att göra mig känd.

— Hör på, min bäste herre, återtog han, tro mig, när jag säger Dem, att De har talent, en stor talent, jag förstår mig derpå; men jag betviflar för det första, att denna talent är sådan, att den stora allmänheten förstår att uppskatta den. Och vidare, om jag köpte deras arbete, så skulle man fråga mig, hvarifrån jag hade dragit fram det. Sådan som taflan är har det nog ett pris; men om de sjelf vore död, så skulle den vara värd hundra gånger mer, och kanske skulle jag vara den första att vilja köpa den. Hvad tycker De väl, världen är på det sättet beskaffad, man betalar dåraktiga priser för konst saker, hvilka värde är garanteradt af mästarens namn, men tycker ej om att göra sig till lofsjungare af en ännu okänd talent. Jag sjelf — tillade han med ett lyckligt leende — jag har betalt hundra tusen francs för en tafla, som jag icke sätter framför deras. Men det är en Murillo! — Alltså, min vän, gör dem känd, det är mitt sista råd: skicka deras taflor till utställningarne, loga att de får en medalj, en dekoration — men framför allt, dö snart, och deras taflor skola blifva guld värda!

Baronen lemnade mig strax derpå efter att ytterligare ha försäkret mig, att han hyste den största aktning för min talent, men att han för närvarande omöjligt kunde inlåta sig på att köpa min tafla.

När han steg utför trappan, hörde jag honom tala med sin fru, som hade varit närvarande ved besöket.

— Kanhända, sade baronessan, ha vi gjort orätt i att nedslå den unge mannens mod.

— Nedslå honom! . . . jag sade honom ju tvärtom, att han hade en stor talent! . . . Men vill du veta min innersta tanka, tillade han och stannade i trapp-afsatsen, så är den, att hvad som i våra dagar gör konstens ruin, det är, att man stoppar konstnärerna fulla med guld, och att det inte dör nog många män med snille på lazarettet. Så är det!

Här ser du, min dyra syster, mitt sista äfventyr; alla de andra likna detta, och då behöfver jag ej förtälja dem. Jag har också berättat dig med några få ord, hvad som i verkligheten var ganska långt. Men förtviflan uttrycker sig kort. Den har icke mod att ingå i detaljer, och den visar mera sina verkningar än den utvecklar sina orsaker.

Farväl för alltid, Maria!

Din Paul.

Sådant var det bref, som den unga målaren skref till sin syster. Han hade likväl icke hört slutet af samtalet mellan de begge makarne, som hade besett hans taffla.

Just som de skulle stiga upp i sin vagn, hejdade sig baronessan.

— Hvad gör du? frågade hr. de B.

— Jag känner mig icke rätt väl, sade hon.

— Så mycket större skäl då att åka hem! Men huru är det fatt med dig?

— Den unge mannens ansigt deruppe förföljer mig. Jag såg att förtviflan grep honom och hvem vet, hvartill den kan driva honom? Hvem vet hvarpå han rufvar just nu. Låtom oss gå tillbaka ditupp.

Baronen gapskrattade.

— Du är tokig, sade han. Skulle jag kanske icke

ha rättighet att välja de taflor, som jag sjelf köper? eller finnes det en lag, som tvingar mig att köpa den der herrns arbete? Jag säger dig fullkomligt alvarsamt, min vän, sådana der räsonnementer, som ditt nu nyss, äro rentaf en galenskap. Det finnes galenskap af många slag i vår tid. Låtom oss akta oss.

När Maria fick brevet från sin bror, som hon kände så väl, skyndade hon genast till jernvägen för att medfölja första tåg till Paris. Framkommen dit, sprang hon från bangården (ty hennes rörelse var så stark, att hon icke ens kom att tänka på att taga ett åkdom) till det lilla hus som Paul bebodde i den stadsdel, hvilken kallas Quartier latin. Hon viste ej, huru fort hon ville komma fram; på jernvägen hade hon velat påskynda fartens hastighet, på gatan önskade hon att kunna flyga fram. Men när hon kom till porten, ville hon vara långt derifrån; hon vågade icke gå upp för trappan. Hon stadnade och hennes hjertas slag höllo på att qväfva henne. — Om det vore för sent! tänkte hon med fasa . . . om det vore en minut för sent!

Ändtligen frambröto tårarne. Då först vågade hon ringa. — Jag har fått gråta, tänkte hon, då är han räddad! Ty en lång och sälsam erfarenhet hade lärt den unga flickan, att tårarne varo för henne det hemlighetsfulla och säkra tecknet till bönhörelse. Hon ringer, och en tjänstflicka förer henne tyst fram till en bädd och säger det endå ordet: „död! . . . Om två timar“, tillade hon, „är begrafningen. Han har kastet sig i Seinen vid Austerlitz-bron.“ — „Han är icke död“, sade Maria. — „Läkareundersökningen är gjord“, sade tjänstflickan. — Utan att svara henne talade Maria för sig sjelf, hennes öga var ofrånvändt fästadt på brodrens bleka drag, och hon upprepade alltjemt: „nej, han är icke död. Jag har gråtit, han är icke död.“ — Och hon ropade honom: „Paul!“ — Allt

forblef tyst. — „Paul!“ — Samma tystnad. — Hon tog en liten spegel från väggen och närmade den till brodrens läppar, och i samma ögenblick som hon fattade den, utgöt hon en ström af tårar. — „Se sjelf, att han är räddad“, sade hon, åt tjänstflickan som trodde henne vara vansinnig. Maria förde spegeln framför Pauls läppar. Spegeln immade sig. Han lefde.

II.

Sju år hade förflutit efter denna händelse, då baron W. en dag satt i en talrik och lysande krets af herrar och damer; det var en stor diner. Samtalet var lifligt och allmänt och föll på ett nyligen begånget brott, som på den tiden sysselsatte den allmänna uppmärksamheten och hvarom berättelserna dagligen uppfylde ett par spalter i tidningarne. Plötsligen började baron W. att visa en ovanlig och oförklarlig rörelse. Efter någon stund yttrade han med en röst, som han sökte göra lugn, men hvars darrning blef ännu mera framträdande genom detta bemödande: „Rättvisan är icke ännu mördaren på spåren, tror jag?“ — „Jag vet icke“, svarade en af gästerna. — „Jag tror det ej“, sade en annan. — „Ursäkta“, inföll en tredje; „men efter de aldra sista underrättelserna skulle rättvisan hafva, om icke visshet, åtminstom mycketgoda grunder för sina misstankar.“

Baron W. var mycket blekare än bordsduken. Han ville dölja sin rörelse och försökte att äta, men denna ansträngning gjorde hans illabefinnande omöjligt att uthärde. Han svimmade och föll med hufvudet mod bordet.

Hela middagssällskapet reste sig, man stänkte vatten på hans panna, man lät honom inandas luktsalt, man egnade honom med ett ord alle de omsorger, som i dylika fall pläga användas och visa sig verksamma. När han återkom till sig sjelf, kallade man på hans ekipage, och han åkte hem med baronessan.

Dagen derpå befann han sig bättre, och om tre dagar syntes han vara fullkomligt återstald. Han lät hemta och baronessan läste för honom en hel mängd af de tidningar som utkommit under de dagar, han hade varit sjuk. Plötsligt afbröt hon sin läsning:

— Se här, sade hon, har vi åter den der otäcka mordhistorien, hvarom man talade när du blef sjuk.

— Nå, sade baronen med en besynnerligt uppröd röst.

— Jo, mördaren är arresterad . . . Men hvad kan du hysa för ett märkvärdigt intresse för hela denna sak?

— Jag . . . aldeles intet. Har du någon anledning att tro motsatsen?

— Nej, visst inte, min vän, men det är endast din liflighet, som föreföll mig underlig.

— Min liflighet underlig? Hvad mener du med min „liflighet?“ Kanske att du likasom alla de andra, som suto vid bordet, föreställer dig, att jag har någonting att göra med det der brottet? Allesammans betraktade de mig, stirrade på mig, med forskande blickar . . . huru! börjar du nu ej också betrakta mig på samma sätt?!

Baronessan steg upp och skickade hastigt ett bud efter läkaren.

(Slut följer.)

Dagbog.

Tydskland. I den sidste Tid gik der adskillige Rygter om en forestaaende Forsoning mellem Regeringen og Centrumsfractionen. Regeringen skulde ikke tage Maitlovene tilbage, men lade være med at udføre dem, og Centrum skulde til Gjengjæld stemme for Hærororganisationen. Saaledes lød Recepten. Fractionens Taushed i den sidste Tid anførtes som Argument for Rygtets Sandhed, og Prinds Radzivill (af Centrum) blev nævnt som den, der førte Underhandlingerne med Regeringen. For dem der kjende den bismarckske Ordholdenhed og Centrums dygtige klart-

skuende Førere lød den hele Historie mere end usandsynlig; den er da nu ogsaa blevet dementeret i „Germania“, og det nysindbragte Regeringsforslag, der gaaer ud paa at berøve de Geistlige, der have nægtet at adlyde Mailovene, borgerlige Rettigheder, har tilstrækkelig godtgjort Dementiets Berettigelse. Den Krig, som føres i Tydskland mellem Statsabsolutismen og den christelige Samvittighedsfrihed, er i strængeste Forstand en „Krig paa Kniven“.

Om den protestantiske Kirkes Stilling indeholder „Dansk Kirketidende“ (Grundtvigianernes Organ) en ret interessant Udtalelse af den „orthodoxe“ protestantiske Theolog Luthardt. Han seer den lutherske Kirkes Fremtid i et meget mørkt Lys. Protestantenverein (det vantro christusfornægtende Parti) har Overhaanden. Forholdene udvikle sig efter hans Opfattelse mere og mere saaledes, at der i Tydskland kun bliver Plads for to „Kirker“ — „Kaiserens og Pavens“, medens Lutherdommen gaaer til Grunde i Kampen mellem de to store Principer — det hedenske og det katholske. At Saadant maatte komme, kan naturligviis ikke undre os, men at Lutheranerne begynde at faae Øinene op, er ganske vist glædeligt. Tegnene have imidlertid i den sidste Tid ogsaa været mere end tilstrækkelig tydelige. Saaledes feiredes i en protestantisk Kirke for noget siden en „national“ Fest — Sedanfesten troer jeg — med Kaiserens Buste paa — Alteret! og Generalernes omkring Prædikestolen. At Folkets Moralitet under disse Forhold lider forfærdeligt, er klart. Luthardt siger saaledes, at dersom man vilde spørge ham, om Samvittigheden til nogen Tid havde haft en ringere Magt end nu i det moderne Tydskland, maatte han svare nei!

— Loven om det borgerlige Ægteskab er nu vedtagen imod Polakkernes og Centrums Stemmer; et nyt Skridt henimod den almindelige Demoralisation.

Frankrig. En Proces har i denne Tid vakt megen Opmærksomhed, som en Æventyrer — Naundorff — havde begyndt, for at blive anerkjendt som en Søn af Ludvig den XVI.s Søn, Ludvig den XVII., der døde i Fængskab under den store Revolution, men som efter Naundorffs og hans Sagfører Jules Favres Paastand var undsluppet Fængslet og slutteligen efter et meget omkifteligt Liv var endt som — Naundorff. Processen er nu endt med, at Retten har forkastet Naundorffs Fordringer som fuldstændig ubegrundede.

Spanien. General Moriones har gjort gjentagne og mislykkede Forsøg paa at komme Bilbao til Undsætning, og Resultatet er blevet, at Regeringsbandernes Stilling for Tiden er meget slet, medens Don Carlos' er fortrinlig. Bilbaos Fald kan vistnok ventes med det Første.

England. Ministeriet Disraeli (conservativt) er dannet; derved er vistnok ikke vundet Andet, end at de „Liberale“ muligviis kunne faae Tid til at indsee, at den halve og uklare Politik de hidtil — navnlig i den sidste Tid — have fulgt, ikke kunde føre til Andet end — Fiasco; om de imidlertid benytte Tiden paa ovennævnte nyttige Maade, er dog mere end tvivlsomt.

Kirkelige Efterretninger.

Italien. Den forhenværende Statholder af Neapel og Victor Emmanuel's Minister, Gualterio, tidligere bekendt for at være Kirkens bittreste Fjende, er afgaaet ved Døden. Han havde i de sidste Dage bestandig en Præst om sig og døde som en angerfuld Christen.

Paris. I Nationalforsamlingen gik Loven igjennem, om at beskikke Militairgeistlige til hele Armeen. Msgr. Dupanloup holdt en Tale for Lovforslaget, som hørtes med Bifald. Høires Forslag blev antaget med 345 mod 263 Stemmer.

Breslau. Da man havde udpantet Fyrstbiskoppen og frataget ham hans Equipage, blev han den næste Søndag, da den ærværdige Olding for første Gang skulde gaae tilfods til Kirken, æret paa en høitidelig Maade. Skjøndt Veiret var daarligt, vare Gaderne opfyldte med Mennesker, og Domcapitlet med Byens Clerus og Seminariets Alumner afhentede Fyrstbiskoppen fra hans Residents, og bragte ham ligeledes efter Gudstjenesten tilbage. Fyrstbiskoppen velsignede Mængden, hvorpaa Grev Ballerstrem udbragte et tre Gange gjentaget Hurra. Da senere de udpantede Heste bleve solgte, under Tilløb af en stor Mængde Mennesker, købte en Kjøbmand Hugo Grossman dem for 901 Thaler (langt over deres Værdi), som „Schles. Zeit.“ troer, paa en katholsk Magnats Vegne, og de bleve strax bragte til tilbage den fyrstbiskoppelige Residents.

Genf. Æxpater Hyacinth har faaet en Efterfølger. Den „gammelkatholske“ Abbé Hurtault i Genf har ligeledes giftet sig.

Katholikerne og Frimureriet. For nylig døde en Sergeant i den engelske Armee, der var Katholik, men da det oplystes, at han havde været Frimurer, vægrede den katholske Feltpræst sig ved at forrette Jordspaaastelsen, og flere Colleger, til hvilke man henvendte sig, fremsatte en lignende Vægning, saa at tilsidst en protestantisk Præst maatte udføre Begravelsescæremonien. De engelske Blade dadlede stærkt den paagjældende Feltpræst, og dette har foranlediget ham til at offentliggjøre en Erklæring, hvori han udtaler, at den katholske Kirke forbyder sine Præster at forrette Begravelsescæremonier over afdøde Personer, der ikke høre til dens Samfund, og at ingen Katholik kan være Frimurer, saa at en Mand, der bliver det, i samme Øieblik udtræder af den katholske Kirke.

(Dagbl. Nr. 41.)

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 8de Marts. 3die Fastesøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 7½ Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 9. M. Francisca af Rom, Enke. 10. Ti. De 40 Martyrer af Sebaste. 11. Ø. Methodius og Cyrillus, Slavernes Apostle.

Onsdagen den 11te Marts, Kl. 7½ Aften Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 12. To. Gregor den Store, Pave og Kirkelærer. 13. F. Euphrasia, Jomfru.

Fredagen den 13te Marts, Kl. 7½ Aften Fasteandagt med Prædiken i Sct. Ansgars Kirke. — 14. L. Mathilde, Kaiserinde.

Søndagen den 15de Marts: 4de Fastesøndag.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¼. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løvedag Aften Kl. 5—8½. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8½. Løvedag Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 11.

Søndagen den 15de Marts.

1874.

Indhold: Aabent Brev fra Preussens katholske Biskopper til den høiærværdige Geistlighed og alle Troende i deres Dioceses. Cain, hvad har du gjort af din broder? Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Kjøbenhavn.

Aabent Brev

fra Preussens katholske Biskopper til den høiærværdige Geistlighed og alle Troende i deres Dioceses.

(Sluttet.)

I Sandhed, naar vi nægte vor Medvirkning til at gennemføre et System, der bærer saadanne Frugter, og en Lovgivning, der, saa at sige, lægger Øxen ved Roden af den katholske Kirke, da handle vi ikke samvittighedsløst mod de os af Gud anbetroede Præster og Menigheder, men vi gjøre kun hvad vor Samvittighed byder os, om end vort Hjerte bløder ved Synet af den Ødelæggelsens Vederstyggelighed, som nu bryder ind over vor h. Kirke og vort katholske Folk.

Hvad Andet end Samvittighedens Myndighed, vor Troes Magt og den ufravigeligste Pligt skulde have bevæget os til at udsætte os for de smerteligste Lidelser og

Trængsler, uden Udsigt til nogen menneskelig Hjælp? Thi hvad have vi ivente? Tabet af vor Eiendom, Fængsel, maaskee en tidlig Død i Fangenskab! Og vore gode og troe Præster, der samvittighedsfuldt opfyldte deres Pligter! Hvad have disse at vente? Tab af deres Embeder, Fordrivelse fra deres Menigheder, haarde Straffe og Fængsel! Hvad forestaaer der vort katholske Folk, naar det, berøvet sine Biskopper og Præster, mere og mere vil gaae tabt af sin h. Religions Velsignelser? — Vi kunne kun med Forfærdelse og Gru tænke herpaa!

Men som om alt dette ikke var nok, forbereder man nye Love til Forelæggelse for Kamrene, Love, der bane Veien for Inddragelsen af den katholske Kirkeformue og Suspendering af Domcapitlerne, af hvilke man forlanger Handlinger, som de ikke kunde befatte sig med, uden at forsynde sig grovt mod deres Samvittighed, og som, i Tilfælde af, at de ikke desto mindre bleve udførte, vilde være aldeles ugyldige. Den nødvendige Følge af disse Love maa blive en fuldstændig Ophævelse af enhver retmæssig kirkelig Forvaltning og Tilintetgjørelsen af den katholske Kirkes hele tidligere Stilling i Preussen.

Og Alt dette skulde vi Biskopper med en formastelig Letsindighed have fremkaldt? Hvad skulde, spørge vi endnu engang, kunne have bestemt os til en Beslutning af en saadan Betydning, uden alene vor Tro og Samvittighed, og den klare Erkjendelse af de Pligter, som begge paalægge os?

Dog — man har alligevel ikke undseet sig ved at paastaae, at Ærgjærrighed, Herskesyge, Tragten efter jordisk Magt og et mod Staten og Riget fjendtligt Sindelag ere Bevæggrundene til vor Handlemaade. Men I vide Alle, kjæreste Christne, hvor uretfærdige saadanne Beskyldninger ere. Der har tilvisse aldrig været nogen Tid, hvor saadanne Beskyldninger mod Biskopper vare grundløse og mere intetsigende end nu. Sandelig, vi saalidsom vor med Haan og Spot overøste h. Fader lade os lede af Ærgjærrighed og Herskesyge!

Naar vi have formanet de Troende til at vælge Mænd til Landdagen og Rigsdagen, af hvilke vi kunne vente at see Kirkens og Samvittighedens Rettigheder repræsenterede, saa kan dette dog isandhed ikke kaldes en ubeføiet eller utilstedelig Indblanding i verdslige Anliggender, men kun en pligtmæssig Benyttelse af de lovlige Midler, der vare os forundte til Beskyttelse af vore Rettigheder.

Vi forfølge ikke nogetsomhelst jordisk Formaal. Vi forlange ikke Andet, end at man vil tilstede os at leve frit og i Fred efter vor Tro.

Ligesaa lidt kunde Stolthed og Overmod afholde os fra at underkaste os Statsmagten, forsaavidt vi kunde gjøre det uden at forsynde os. De „stolte Kirkefyrster“ existere kun i deres Indbildning, der betegne os som saadanne. Vi katholske Biskopper ere alt for vel prøvede i Erfaringens Skole, til at vi skulde føle os fristede til at ville nedværdige Kronen og Statsmagten. Vi ere tvertimod rede til, saavidt det lader sig forene med vor Pligt, i enhver Henseende at efterkomme dens Fordringer i Hans Aand, der kom til Verden, for ved Ord og Exempel at lære os Mennesker Ydmyghed og stifte Fred. Men vi kunne Intet gjøre, Intet billige, saalidt som vi kunne tie til Noget, der strider imod vor Tro og vor Samvittighed.

Og nu, kjæreste Medbrødre, dyrebareste katholske Christne! modtager endnu en tredobbelt Formaning, som faderlig Kjærlighed under disse Omstændigheder indgiver os; thi vi ville maaskee snart ikke mere være istand til at tale til Eder. I have hidtil med Enighed, Fasthed og Troskab og i inderlig Forening med Episkopatet og Petri Klippe holdt fast ved Eders Kirke. Vi bevidne Eder atter i Jesu Christi Navn vor Anerkjendelse heraf og vor Tak derfor. Holder fremdeles fast ved Eders hellige Tro, ved Eders Kjærlighed og Troskab mod den hellige Kirke! Lider og tåaler hellere Alt, end at I paa nogen Maade skulde fornægte den og dens Lærdomme.

Der kan snart komme Tider, og de ere allerede komne for Mange iblandt Eder, Tider, i hvilke I, Herrens ærvær-

dige Præster, skulle bevise, at I i Sandhed ere Præster, Præster der ikke blot frembære den Nye Pagts hemmelighedsfulde Offer, men som ogsaa ere rede til, efter deres guddommelige Mesters Forbillede at bringe sig selv til Offer for Lærens Sandhed og Guds Kirkes Frihed.

Der kunne komme Tider, da de af den Helligaand beskikkede retmæssige Biskopper eller de af dem ansatte Stedfortrædere ville blive forhindrede i at styre Guds Kirke. Ja der kunne komme Tider, da katholske Menigheder ville see sig berøvede baade Sjælesørgere og Guds-tjeneste. Saalænge I da endnu, kjære Menigheder, have Leilighed til at høre den hellige Messe og modtage de hellige Sacramenter hos en retmæssig Præst, da gjører det desto ivrigere, og skyer ingen Besværlighed og Uleilighed; men afholder Eder fra ethvert Forhold til en Præst, der ikke er forenet med Eders Biskop og med hele Kirkens Overhyrde!

Naar I uden egen Skyld blive berøvede det h. Offer og de h. Sacramenter, men staae faste i Troen, da vil Guds Naade erstatte Alt. Styrker derfor hverandre i Troen! Opdrager og underviser da, christelige Forældre! med dobbelt Omhu Eders Børn i den katholske Tro, saa at de bestandig holde fast ved den, og I selv, naar denne Tids Hjem søgelses ere overstaaede, uden Anger kunne see tilbage paa den.

Vor næste Formaning, ja vort udtrykkelige Bud i Guds vor Frelses Navn er dette: Ingen Trængsel, ingen Uret, som I ville komme til at lide, tør nogensinde henrive Eder til syndig Vrede, tør nogensinde forlede Eder til at unddrage Øvrigheden den skyldige Lydighed og i mindste Maade krænke den christelige Kjærlighed til alle Eders Medborgere. Udmærker Eder meget mere just nu fremfor Alt ved Troskab i Opfyldelsen af Eders Pligter. Thi netop nu, Elskede! er ret egenlig den Tid kommen, da I i Gjærningen skulle bevise, hvor uretfærdige alle Beskyldninger ere, og hvor ubegrundet den Mistanke er, at vi ere Rebeller, der ikke have noget Fædreland. Vi ville

i Gjerningen vise, hvor alvorligt og oprigtigt vi tage det med alle Samvittighedspligter, ikke blot ligeover for Gud og Kirken, men ogsaa ligeover for Staten og den verdslige Øvrighed. Saaledes skulle vi efter Apostlens Formaning gjendrive deres Beskyldninger, som bagtale os, og hellere lide Uret, end gjøre Uret.

Men endelig — og dette er vor sidste og vigtigste Formaning: Bliver aldrig vaklende i Eders Troskab mod Gud, og sætter Eders Haab til Bønnen! Tager i denne Tid, hvor vi ikke finde nogen Hjælp i Verden, Eders Tilflugt til Eders Frelsers guddommelige Hjerte. Han har overvundet Verden, og han vil ikke forlade os. Han er vor uovervindelige Beskytter, og hans Hjerte er et Tilflugtssted, der aldrig svigter os, i hvor stor Nød vi end maatte være stedte. Til dette guddommelige Hjerte, der altid er rigt paa Kjærlighed og Forbarmelse, anbefale og indvie vi os selv og alle til vor Omsorg betroede Sjæle nu og stedse og for al Evighed!

Henflyer ligeledes til Barmhjertighedens Moder, og paakalder alle vore forklarede Brødres og Beskytteres mægtige Forbønner for Guds Throne, om at disse Trængsels Dage maae blive forkortede. Beder især om, at Gud, der formaaer Alt, vil skjænke dem, der i saa høi Grad miskjende os og vor Tro, den rette Erkjendelse og lede deres Hjerter til Fred, for at vi igjen, som vore Fædre og vi selv i bedre Tider, maae leve i Tryghed og Fred efter vor hellige Tro.

Beder for vor Landsherre, den allernaadigste Kaiser og Konge og for vort dyrebare Fædreland; beder for vor hellige Kirkes og dens Overhoveds, den hellige Faders Anliggender. Beder for alle Biskopper og Præster, men isærdeleshed for vor fængslede Medbroder, den høiærværdigste Hr. Ærkebiskop af Gnesen og Posen, om at Guds Naade maa styrke og trøste ham, og at han snart igjen maa erholde sin Frihed!

Den almægtige Guds, Faderens og Sønnens og den

Helligaands Velsignelse komme over Eder og forblive altid over Eder! Amen.

I Februar 1874.

† Paulus, Ærkebiskop af Cöln. † Heinrich, Fyrstbiskop af Breslau. † Peter Joseph, Biskop af Limburg. † Wilhelm Emmanuel, Biskop af Mainz, for den preussiske Deel af hans Stift. † Conrad, Biskop af Paderborn. † Johannes, Biskop af Culm. † Matthias, Biskop af Trier. † Johann Heinrich, Biskop af Osna-brück. † Lothar, Biskop af Leuka i. p. i., Administrator af Ærkebispedømmet Freiburg, for Hohenzollern. † Philippus, Biskop af Ermland. † Johann Bernhard, Biskop af Münster. † Wilhelm, Biskop af Hildesheim.

Cain, hvad har du gjort af din broder?

(Slut.)

Sjukdomsanfallet gick öfver för denna gång, baronen återtog sina vanliga sysselsättningar, hade sitt vanliga umgänge och förde sitt vanliga lefnadssätt; men hans sinnes-tillstånd fortfor att vara oroande. Han var ofta utsatt för plötsliga anfall af retlighet, vissa ämnen voro för honom synbart plågsamma, och den minsta tillfälliga antydning vare sig under samtal eller i tidningarne på några begångna brott gjorde honom utom sig. Hans ögon blefvo blodsprängda, hans panna betäcktes af kallsvett, han talade osammanhängande ord. Man började att anse honom för angripen af vansinne.

Läkaren var alvarsamt orolig för hans tillstånd. Han frågade baronessan, om hon i sin mans förflutna lif visste någon tilldragelse, något minne som stod i gemenskap med något brott, Hon viste af ingenting sådant. Deras lif hade förflutit såsom rikt och lyckligt folks lif; hennes man var den mildaste och saktmodigaste af menniskor;

hon hade aldrig märkt hos honom den ringaste skymt till någon slags samvetsförebråelse och trodde honom icke ha någonsomhelst anledning till sådana. Doktorn frågade henne, när hon första gången hade märkt någonting underligt eller exalteradt hos sin man. — Det var, berättade hon, en dag här hemma hos oss. Man språkade om den unge bildhuggaren D.***, hvarom hela världen nu talar. En vän berättade oss, att denne hade för sin lycka att tacka en rik bankir, hvilken före någon annan hade anat hans talent och understödt honom, medan han ännu var fattig och okänd, med sin förmögenhet och sitt inflytande. Efter detta samtal och när vi blefvo ensamma, trodde jag, sade hon, att han skulle beröfva sig lifvet. Så der kom det på, utan alls något skäl.

— Finnes det, frågade doktorn vidare, i hans dagliga lif några egenheter eller utpräglade vanor, någon mani eller dylikt som jag ej känner till.

— Inte presist någon mani, sade Fru B. — Kanske gick han en tid för långt i sin smak för taflor, och han tycktes nästan vilja lägga ner hela sin förmögenhet i sitt galleri. Han hade också en utmärkt samling och beundrade den sjelf med förtjusning. Nu vill han deremot icke ens se dem.

— Brukar han tala i sömnen?

— Nej; men en dag — jag kommer just nu genom Deras frågor att tänka derpå — en dag steg han upp, helt förfärad öfver en dröm, som han hade haft. — Hu, hvilken dröm jag haft! sade han, och var ännu aldeles blek. Jag bad honom att berätta mig sin dröm, men han vände sig bort och vägrade bestämdt.

Doktorn gick med förklaring, att fallet var betänkligt, och anbefalte baronessan att noga öfvervaka sin man samt framför allt att söka utforska, utan att baronen sjelf märkte det, hvaruti hans fantasier bestodo.

En dag befann sig den sjuke allena i sin sängkammare; hans hustru lutade örat till dörspringan och lyssnade, derefter tittade hon genom nyckelhålet.

Baronen såg efter under sängen och lyfte öfverdragen af fauteuilerna för att undersöka, om ingen var gömd derunder. När han hade förvissat sig om att han var allena, började han tala halfhögt, för sig sjelf.

— Ingen har någon aning derom, sade han; nej ingen. Och likväl borde allting underrätta dem derom, allt, ty omständigheterna hvarunder saken tilldrog sig, upprepas i hvarje ögonblick. Skyarne på himlen t. ex. antaga nästan alltid samma former som i det der ögenblicket, de framställa vissa likheter och alltid desamma. Detta göra skyarne med flit. Hvad likna de? det är just det som jag inte vill säga, men jag vet det nog alltsedan min dröm. O, denna dröm! Jag fryser! . . . Huru kommer det sig, att aldrig någon talar med mig om drömmen? huru kommer det sig, att de ingenting minnas i detta hus? Och likväl voro de med i drömmen. Min hustru var der . . . och den andra också, tillade han hviskande.

Och efter en stunds tystnad, afbruten af några ord som den lyssnande ej kunde uppfatta, tillade han: — Det är förfärligt, huru segt denne man höll fast i lifvet!

Han talade allt mer och mer tyst:

— Han hängde sig fast vid mig, och när jag stötte honom tillbaka i vattnet, fick hans ansigt ett uttryck sådant som aldrig före varit skådadt på denna jord. Det var nära intill Austerlitz-bron. Hvilken blick han kastade på mig, när han försvann för sista gången! Huru kommer det till, att de som möta mig på gatan icka säga: se der är mannen! der går han som hade drömmen! — Men var det en dröm, eller var det en verklighet? Det är somliga, som passera förbi mig mycket hastigt på gatan, när de möta mig; hvem vet, om icke dessa se eller höra någonting?“

Baronen gjorde några sällsamma rörelser och vände sig häftigt om. Efter en djup suck fortfor han åter hviskande: — Huru göra alla andra menniskor, de som icke äro förföljda? De kunna då taga ett steg utan att höra bakom sig ett annat steg, som saktar sig eller påskyndas

allt efter hastigheten af deras egen gång. Det finnes då folk som icke höra några steg bakom sig när de gå? Jag uppsöker ändå alltid de bullersammaste ställena. Men intet buller kan förtaga bullret af detta steg, som likväl är så sakta och ändå så genomträngande. Bullret af åkdon, dundret af kanoner, jag har försökt med allt! Om jag kunde, skulle jag låta åskan dåna omkring mig! Men hvartill skulle detta tjena? Åskan skulle kunna slå ner rundt omkring mig, och jag skulle ändå höra, alltid höra detta nästan omärkliga ljud af en fot, som sättes ned på marken! — Jag fryser, hvad här är kallt! elden sprider då icke mora någon värme omkring sig! Hur lätt den der foten sättes ned på marken! han är ej tung som våra fötter! — Nej bestämdt, det var icke en dröm, det var en verklighet! — Den der foten känner ingen trötthet. Men när jag stadnar så stadnar, också han. Han har ett eget sätt att stadna, som låter mig märka, att han i alla fall alltid är der, och att han skall återtaga sin gång när jag återtager min. Ibland tycker jag mera om att höra honom och jag går för att låta honom gå. Det ligger i hans tystnad en ännu förfärligare hotelse än i det ljud han åstadkommer. Om han ändå bara någonsin förändrade plats! Men nej, alltid håller han sig på bestämdt samma afstånd . . . : Eller om jag så någon! Det förefaller mig som om anblicken af hvilken skräckbild som helst skulle vara mindre ryslig än detta tomrum — att höra och ingenting se! . . .

Här gjorde han ett plötsligt hopp tillbaka och grep med handen efter någonting.

— Nej, sade han; han vek undan, han vek undan nu som alltid!

III.

En tid efter dessa händelser och under det att baron de B.s helsotillstånd alltjemt förvärrades, satt en dag hans

läkare i en salon i Faubourg St. Germain. Samtalet kom att falla på sinnessjukdomar, och man frågade den ryktbara doktorn om hans åsigt rörande vansinnets natur och orsaker.

— Orkerna till vansinnet ligga så djupt, sade han att för att känna dem alla man måste hafva gjort en resa genom hela den osynliga världen.

— För min del, sade en af sällskapet, har jag känt vansinniga, som trodde sig skyldiga till brott hvilka de aldrig begått; jag har till exempel sett hederliga, kloka och förträffiga människor, som hade varit ur stånd att göra en mask för när, och som trodde sig sjelfva vara mördare.

Händelsesvis befann sig ibland sällskapet en ryktbar artist, skaparen af flera mästerverk, bland hvilka särskildt voro berömda „Den första blicken“ och „Cain efter brottet“. — Det var Paul.

— Jag har icke varit i tillfälle att, såsom De gjort, Doktor, sade han, studera vansinnet praktiskt, jag har icke ens känt några som varit angripna deraf, och hvad jag tänker derom är således icke grundadt på någonting positivt. Men jag har föreställt mig, att man skulle kunna förklara dessa besynnerliga samvetsagg ungefär sålunda:

Hvem vet om de, som lida deraf ända till vansinne, icke hafva begått andligen samma brott, hvartill de tro sig materielt skyldiga? Under denna hypothes kunna de ha fullkomligt glömt det brott, som de andligen verkligt begått; de ha möjligen ej ens haft medvetande deraf eller sjelfva förstått det i det ögonblick det af dem begicks. Men detta verkliga, ehuru andligen begångna och bortglömda brott förvandlar sig, i kraft af vansinnet, till ett materielt brott, som de icke ha begått, men tro sig ha begått. En man, t. ex., har förrådt en vän, men i stället för att anklaga sig för detta förräderi anklagar han sig för ett annat brott, som liknar detta så som kroppen liknar själen. — Detta är, såsom jag nyss sade, en ren hypothes, men det finnes någonting som gör den sannolik.

Den brottslige har bedragit sitt samvete — nu är det samvetet som i sin tur bedrager honom.

Doktorn reste sig upp och fattade målarens hand: — Hvad som är sant eller icke sant i Deras teori, kan jag icke säga, yttrade han. Men hvad jag vet, det är, att De är en man af snille, och hade jag icke vetat det förut, skulle jag ha erfarit det i detta ögonblick. Jag skall tänka på Deras ord; dessa öppna för mig en ny synkrets.

— Jag har alltid varit intagen af den tanken, sade målaren, att det gifves ett ögonblick i hvarje människas lif, då han för första gången ser hvad som omgifver honom sedan barndomen. Han ser för första gången dagen då, när själens ögon öppna sig. Det är detta, som jag har velat uttrycka i min tafla „Den första blicken“. — I mitt andra arbete „Cain efter sitt brott“ har jag velat framställa i Cain, icke en mördare ur en melodram utan en vanlig människa. Wredens tecken, hvars synbara märke han bär, öppnar hans själs ögon och han kastar på sitt brott den första blicken. Det finnes brodermördare andligen, men hvilkas arm är oskyldig. Måhända finnes det sådana ibland de vansinniga om hvilka vi talat, och i sådant fall skulle deras vansinne innehålla mera sanning än deras föregående säkerhetstillstånd. — Deras vansinne bedrager dem endast rörande tingens art, deras säkerhet bedrog dem rörande sjelfva deras väsende.

Doktorn och målaren lemnade sällskapet tillsammans. Den förres tankar sysselsatte sig alltjemt med artistens teori. — Jag skulle vilja tillsammans med Dem, sade han, studera Deras tafla öfver Cain, — jag höll på att säga Deras porträtt af Cain. Ty det förefaller mig, när jag hör Dem tala derom, som om De hade känt honom personligen.

— Kanske, sade Paul, har jag känt honom. — I alla fall, kom med.

När de stodo framför tafian, kunde läkaren ej tillbakahålla en rörelse af förvåning.

Cain — det var baronens porträtt, af en likhet som man kunde kalla ryslig.

— De känner honom då, sade Doktorn.

— Hvem?

— Honom, hvars porträtt är der -- min patient!

— Jag känner ingen af Deras patienter.

Doktorn kunde icke förråda en hemlighet, som stod i förbindelse med hans kall, och det blef honom derigenom ännu mera omöjligt att framkalla en förklaring.

Några dagar härefter återkom baronen till Paris efter någon tids vistande på landet. Han föreföll lugnare än vanligt.

— Hvilken lycka, tänkte hans fru, att vår doktor misstog sig denna gång. Han höll verkligen på att skrämma mig, men jag visste nog att det i sjelfva verket icke kunde vara någon fara för min mans förstånd.

Men den följande natten steg baronen sakta upp ur sängen; på tåspetsarne, såsom om han fruktade att någon skulle höra honom, smög han sig ut i sitt taflegaleri. Här anrättade han ett förfärligt förödelseverk — han skar sönder de dyrbara konstverken med en knif eller spräckte dukarne med sina knän. Sedan dette var gjordt smög han sig ut ur huset.

Man väntade honom till frukosten, man väntade honom till middagen, men han återkom icke.

Han återkom aldrig. Den följande dagen uppflöt hans lik vid Austerlitz-bron.

Dagbog.

Tydskland. Biskoppen af Trier er nu ogsaa fængslet. — I Rigsdagen havde de elsass-lothringiske Deputerede stillet et Forslag, der gik ud paa at ophæve det haarde Dictatur, hvorunder Landet for Tiden befinder sig; Centrum, Polakkerne o. Fl., støttede Sagen, men de National-liberales mange Stemmer fulgte trolig Rigskantslerens Commando, og Forslaget faldt igjennem; dog var Majoriteten imod det ikke stor.

— Biskoppen af Strassburg, Dr. Raess, har nu offentliggjort et Brev, hvori han udtaler sig om hvad der passeret paa hiint bekjendte Møde, hvor de elsass-lothringiske Deputerede første Gang traadte op, og hvor den Motivering, som en af disse (Protestanten Teutsch) fremsatte — for en stor Deel, som en Følge af sin svulstige Form — blev meget haanligt modtaget af Forsamlingen. Man vil erindre, at Biskoppen af Strassburg dengang, strax efter Teutsch' Tale, afgav en kort Erklæring om, at han og hans Troesfæller ikke tænkte paa at bestride Frankfurterfredens Gyldighed, en Erklæring, der reiste en sand Storm af Forbittrelse imod ham i hans Hjemstavn. Dr. Raess oplyser nu, at det selvfølgelig aldrig har været hans Hensigt dermed at udtale sin Tilfredshed med de to franske Provindsers sørgelige Lod, men at han i sin Samvittighed var forpligtet til at udtale sig som han gjorde, ikke blot for at berolige den oprørte Stemning, der var en Følge af Teutsch' Tale, men ogsaa fordi han som Katholik ikke kunde erkjende den Enkeltes Berettigelse til, uden videre at sætte sig ud over en mellem tvende Stater paa lovlig Maade afsluttet folkeretlig Overenskomst. Han opfordrer dernæst sine Landsmænd til ikke at drive fantastisk Følelsepolitik, der er uden al praktisk Betydning, ja som kun kan forværre de Undertryktes Lod, saalænge man ikke raader over 1200,000 Mand til at føre sin Villie igjennem med; i Stedet herfor er det langt bedre, gennem en rolig og besindig Fremgangsmaade at gjøre hvad der staaer i Ens Magt for at opnaae virkelige Lettelser og Forbedringer i Befolkningens politiske Kaar. — Dette er i Korthed Biskoppens Mening, og deri maa upaatvivlelig alle fornuftige Mennesker give ham Ret.

Østerrig. De kirkepolitiske Lovforslag, som give Staten Ret til at indblande sig i de kirkelige Forhold,

have nu været til Behandling paa den Wienske Rigsdag. Grev Hohenwarth (forhenværende Ministerpræsident og nu Fører af Retspartiet) og flere Andre angreb dem stærkt, og paaviste slaaende den Modsigelse, der er i, at Staten, samtidig med at den theoretisk proclamerer den fri Kirke i den fri Stat, practisk definerer Statens Frihed som Frihed til at underkue Kirken. Sluttelig protesterede Hohenwarth imod Lovforslaget som stridende imod den østerrigske Forfatning. Den liberale Majoritet er naturligviis for dem.

Spanien. Efterretningen om Bilbaos Fald har endnu ikke bekræftet sig; dog kan dette vistnok ventes hver Dag. Forvirringen i Madrid er stor. Serrano er reist til Santander for at conferere med Moriones.

Kirkelige Efterretninger.

Rom, 2. Marts. Den h. Fader gav igaar et meget stort Antal Kvinder offentlig Audiens; disse hørte samtlige til en af de katholske Foreninger. I Talen, som Paven holdt til dem, omtalte han den preussiske Regerings haarde Fremgangsmaade mod Ærkebiskop Ledochowsky.

Cardinal Barnabo, Generalpræfecten for Congregationen de propaganda fide, er den 24de Februar afgaaet ved Døden. (See Pag. 176.)

Henved 70 rigere Familier have besluttet sig til at afskaffe deres Eqvipager og at forringe Antallet af deres Tjenerskab. Aarsagen er den nuværende Dyrtid, som altid bliver værre. Paa denne Maade faae vi her kun nogle Hundrede af brødløse Arbeidere til.

Kjøbenhavn. Et nyt Skrivt af Biskop Martensen: „Katholicisme og Protestantisme“ er i de sidste Dage udkommet. Idet vi foreløbig anmeldte det, maae vi ærligt tilstaae, at vore Forventninger i høi Grad ere blevne skuffede. Vi havde troet at kunne forudsætte, at Hr. Biskoppen i det Mindste vilde byde Noget, som nogenlunde svarede til hans videnskabelige Reputation, til hans Alder og især til hans Stilling i den danske Folkekirke; men desværre see vi, at dette aldeles ikke er Tilfældet. Istedetfor at fremstille den katholske Kirkes Lære, saaledes som den klart og bestemt foreligger i vore officielle

Kilder, og derpaa forsøge at gjendrive den med videnskabelige Vaaben, giver han et sandt Vrægebillede af den og bekæmper saaledes en Fjende, som slet ikke er til. Men det gaaer ham heller ikke bedre ligeoverfor hans egne Troesfæller, eller med den Lære, han anbefaler og forsværer. Efterat nu engang hertilands det vigtige Spørgsmaal offenlig er bragt paa Bane, om Lutherdommen principielt kan give Vished i Troen eller ikke, principielt kan udelukke enhver Tvivl eller ikke*), fordrer enhver tænkende Mand med Ret, at de som paastaae, at Lutherdommen er den sande Christendom, ogsaa skulle levere klare og videnskabelig holdbare Beviser for denne Paastand. Men hvilke Beviser byder Herr Biskoppen os? Spørger man, om Lutherdommen kan give Vished i Troen, saa paastaaer han vel uafsladeligt dette, men slutter tilsidst med de lidet trøstelige Ord: „Det hører til vore evangeliske Overbeviisninger som Noget, hvormed enhver evangelisk Christen maa være aldeles paa det Rene, at der for de hellige Sandheder ikke gives nogetsomhelst haandgribeligt(!) Beviis, og at Striden derfor vedvarer til Dommedag.“ S. 160. Men spørger man videre: Hvorledes et Menneske da alligevel kan komme til Vished, saa faaer man det mærkværdige Svar, at det skeer ved Gjenfødselen, men at denne Gjenfødselse til Vished er en Hemmelighed, og at „vi heller ikke paa nogen Maade mene at kunne overbevise dem (de Tvivlende og Vantro) med menneskelig Beviisførelse.“ S. 139. Det vil da med klare og rene Ord ikke sige Andet end: Hvor Tanken ophører, der begynder Lutherdommen!

Imidlertid skulle vi ikke unnlade at takke Hans Høiærværdighed for den store Tjeneste, han har beviist os Katholiker. Thi ved hans Skrivt er der paany leveret et Beviis for, at Lutherdommen aldeles ikke lader sig logisk forsvare; thi hvis ellers Nogen hertilands, saa havde han maattet være i Stand til at gjøre dette!

*) I Skrivtet: „Evangelisk-Luthersk“ (en negativ Bestemmelse) af J. L. Grev Holstein.

Bekjendtgjørelse.

Fra Rom har jeg erholdt den officielle Efterretning, at Hans Eminence Cardinal Al. Barnabò den 24de Februar er afgaaet ved Døden efter en kortvarig men meget smertefuld Sygdom, under hvilken han, styrket ved Religionens Trøstesmidler, lagde en opbyggelig Gudhengivenhed og stor Taalmodighed for Dagen. Lige siden 1847, altsaa i samfulde 27 Aar, har den Hedengangne ledet den h. Propaganda-Congregations kirkelige Forretninger, og i dette lange Tidsrum ved sin indsigtsfulde og nidkjære Virksomhed udøvet en overmaade velsignelsesrig Indflydelse paa Udviklingen af Kirkens Missionsvæsen i alle Lande, og særlig ogsaa her i Danmark. Som Følge deraf føler jeg mig forpligtet til, herved at anmode d'Hrr. Geistlige i Præfecturet om at ville foranledige en høitidelig Sjælemesse afholdt i de enkelte Gudshuse, samt anbefale de Troende en kjærlig Forbøn for vor hedenfarne fælles Velgjører. Requiescat in pace!

Kjøbenhavn, den 8de Marts 1874.

H. Grüder, apost. Præfect.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 15de Marts. 4de Fastesøndag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 7½ Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 16. M. Heribert, Biskop. 17. Ti. Patritius, Biskop og Apostel for Irland. 18. O. Gabriel, Ærkeengel.
- Onsdagen den 18de Marts, Kl. 7½ Aften Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel.** — 19. To. Joseph, Jesu Christi Pleiefader. 20. F. Ihukommelse af Jesu Christi dyrebare Blod.
- Fredagen den 20de Marts, Kl. 7½ Aften Fasteandagt med Prædiken i Sct. Ansgars Kirke.** — 21. L. Benedict, Bekj. og Ordensstifter.
- Søndagen den 22de Marts: Passionssøndag.**
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¼. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8½. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8½. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 12.

Søndagen den 22de Marts.

1874.

Indhold: Hvor skulle vi gaae hen? Den h. Joseph, den katholske Kirkes Patron. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Preussen, Münster, Schweits, Konstantinopel, America.

Hvor skulle vi gaae hen?*)

Aldrig saasnart var Tydsklands store Krig med Frankrig tilende, før det nye Kaiserrige — samtidig med at bebude en varig Freds Velsignelser for hele Verden og indsætte sig selv, som den første af alle Stormagter, til denne Freds altid kampberedte Vogter — indenfor sine egne Grændser til Alverdens Forbauselse satte en Borgerkrig i Scene, der hidtil rigtignok hverken er ført med Krudt og Bly eller Ryttersabler, men med skarpe Tunger og spidse Penne og med en Mængde Adresser, der lugte stærkt af Svovl og Salpeter. Det Thema, som nu af en Mængde Skribenter og Talere blev befundet at være et passende

*) Dette er Titlen paa et lille tidsmæssigt Flyveskrift af Alban Stolz, hvoraf vi igjennem nogle af vore følgende Numere have tænkt at levere en Oversættelse i Dele, af hvilke hver enkelt saavidt muligt udgør et særligt Afsnit. Dette Skrift har allerede oplevet flere store Oplag.

Middel til, efter Seiren over den udvortes Fjende, ogsaa at blive færdige med en anden Stormagt, der længe havde været dem til Besvær, men som der tidligere ikke havde været nogen gunstig Leilighed til at komme tillivs, — dette Tvedragtstønder var Projectet om Religionseenhed for det nye til en politisk Eenhed sammensmeltede Kaiserrige. Man fandt ikke denne sidste Eenhed tilbørlig betrygget ved den tidligere Tids Religionsforskjællighed; Rigets indre Enighed og ydre Styrke maatte yderligere befæstes ved en Nationalreligion, der indenfor sine vide Grændser kunde omfatte alle de Afskygninger af Tro og Vantro, der ere en Eiendommelighed for den moderne Verden, og derfor ogsaa maa have sit tilsvarende Udtryk i det moderne Stats- og Samfundsliv.

Det følger af sig selv, at det egentlig var mod den katholske Kirkes forargelige Afsondring fra de øvrige i Vantroens og Indifferentismens skjønne indbyrdes Fordragelighed med hverandre levende Religionspartier, at Krigen hermed blev erklæret. Jøden er jo nu agtet for næsten ligesaa god en Christen som den moderne Lutheraner og Calvinist, og de ikke moderne Medlemmer af de to sidste Bekjendelser ere jo i en saa afgjort Minoritet, at de slet ikke kunne komme i Betragtning. Den katholske Kirke derimod finder man at være saa utaaelig eksklusiv i alle Troesspørgsmaal, saa intolerant mod alle Afvigelser fra dens Lære, at det nu maa ansees for absolut nødvendigt at bortskjære alle de Udvæxter, som Reformationen ikke fik Bugt med. Der maa altsaa ikke længere være Tale om nogen Forskjæl mellem katholsk og protestantisk. Vel har man af Ruslands mangeaarige Bestræbelser i Polen seet, at det er et stort Foretagende at indlade sig paa en Udryddelseskrig med den katholske Christendom; thi det er jo en gammel Erfaring, at den holder alvorligt igjen, og ikke erkjender sine Fjender berettigede til at afgjøre, hvad det er nødvendigt for den at holde fast ved, og hvad den tør vise Eftergivenhed i. Dog man vil nu eengang tyrannisere; man er døv for

alle Grunde, og man har troet ret at ramme Sømmet paa Hovedet, ved at henvise til det saakaldte „ny Dogme“, der skal være saa farligt for Staternes, og specielt for det tyske Riges indre og ydre Sikkerhed*).

Der er samtidigt med alt dette tillige opstaaet en hiint Project begunstigende Uenighed mellem Katholikerne indbyrdes: om det er Paven, der er den Ufeilbare, eller om det er Stiftsprovst Döllinger i München; og — uagtet denne berømte Mand siden har trukket sig tilbage, og ikke synes at ville vedkjende sig dem, der siden have ledet det saakaldte gammelkatholske eller som Andre maaskee mere træffende kalde det: det nyprotestantiske Spektakel —: saa haabe dog mange af Kirkens Fjender, og frygte mange af dens trofaste Venner for, at dette er Begyndelsen til en Rift, og at en større eller mindre Deel af den katholske Kirke vil løsne sig fra den gamle Klippe, for engang, naar den ikke længere kan leve af den Indbildning, at den er den rette gamle og oprindelige katholske Kirke, at trille ned i den gamle Afløbsrende for det Antikirkelige, eller med andre Ord finde sin endelige Hvile i Protestantismen!

Dajeg veed, at jeg maa belave mig paa ikke blot at finde venlige, men ogsaa uvenlige Læsere, saa maa jeg begynde med eengang for alle at erklære, at jeg ikke har skrevet dette lille Skrivt for dem, som, istedetfor Christi Ord, ikke troe Andet end det verdensberømte Dyrs oplysende Ord, som kryber paa Bugen og æder Støv. Disse Herrer maae for mig gjerne bugte sig igjennem Livet; men paa Randen af Afgrunden — i Døden vil det udentvilt blive dem klart, hvem der siger Sandhed: enten deres gamle

*) Vi bemærke, at vi have tilladt os en temmelig fri Gjengivelse af den foregaaende første Deel af de indledende Ord til dette Skrivt, hvis femte Oplag allerede er fra Aaret 1871. Af Hensyn til de senere Begivenheder have vi derfor givet Fremstillingen af de af Forf. kort antydede Forhold lidt større Udførlighed.

Læremester, som siger: der gives intet Helvede! — eller Han, som siger: Hvo som ikke troer, vil blive fordømt.

Jeg skriver ene for saadanne Læsere, som troe, at Christus er det, som han siger sig at være: „Jeg er Veien, Sandheden og Livet; Ingen kommer til Faderen uden ved mig.“ Naar da Du, min troende Læser, itide vil sørge for, at det engang tager en god Ende med din udødelige Sjæl, naar dit Legeme gives tilbage til Jorden, saa maa du holde dig til Christi Lærdomme og Anordninger. Han er kommen ovenfra for at bringe Menneskene Sandheden og Naaden, og det er Ham, der hisset skal holde Dommen over enhver hedenfaren Sjæl, alt efter som den har troet og efterlevet hans Ord eller ikke. Men

hvor finder jeg den Aabenbaring, som Christus har bragt os i dens sande og fuldstændige Skikkelse?

Protestanterne sige: alene i Bibelen; den er Guds Ord til Menneskene, til den har man at holde sig, og man behøver ikke Mere. Vi Katholiker sige derimod: Hvad der staaer i Bibelen er unægtelig aabenbaret Sandhed; men hvo forstaaer Alt hvad der staaer i Bibelen, saaledes som det skal forstaaes? Skriver ikke Petrus selv i Slutningen af sit andet Brev, at der er „Meget i Apostlen Paulus' Breve, som er vanskeligt at forstaae, og som de Uvidende og Ubefæstede forvende til deres egen Fordærvelse“? De som ikke ville lade Andet gjælde end Bibelen, strides frem og tilbage, og den Ene lærer det Modsatte af den Anden. Luther siger, at Troen alene gjør Mennesket salig; dette fandt han i Bibelen. Gjendøberne sige, at intet Menneske bør døbes, før han er kommen til Skjæls Alder; dette finde de i Bibelen. Zwingli sagde, at i Nadveren modtog man ikke Christus; den var blot en Erindring om Ham, hvorved man kun skulde gjøre sig trøstefulde Tanker og Forestillinger; det fandt han i Bibelen. Mormonerne sige, at en Mand tør have meer end een Kone; det finde de i Bibelen. En Deel af Protestanterne sige, at man bør have Biskopper, da

det staaer at læse i Bibelen; og derfor findes der Biskopper i England og Sverig. Andre sige: der skal ingen Biskopper og Præster være! Enhver, som er døbt, er ogsaa Præst, selv om det er en Kvinde; og denne Taabelighed mene de ogsaa at finde i Bibelen. En Mand afhuggede engang sin ene Fod med en Øxe og sagde, at han fandt det befalet i Bibelen; thi hans Fod havde givet ham Forargelse. I Nordamerica gives der saa mange Slags Religionssamfund, at man næppe kan tælle dem, og alle modsige de hverandre; ethvert Parti vil besidde den sande Religion for sig alene og beraaber sig paa Bibelen. Ja det er kommet saa vidt, at et stort Antal lærde Hoveder i Tydskland ville have opdaget i Bibelen, at Kristus ikke engang er den levende Guds Søn, og at Hans Ord kun er et Menneskeord. Mange Prædicanter i Schweits, Baden, Rhinbaiern, Sachsen o. s. v. udbasune deres Vantro fra Prædikestolen. Bibelen alene kan saaledes ikke give os religiøs Sikkerhed, naar der allerede er opstaaet hundrede forskjellige Slags Religioner af den.

Man finder desuden snart, naar man gjennemlæser Bibelen med Forstand, at Evangelisterne og Apostlene slet ikke have havt den Mening og Hensigt med det som de nedskreve, at det skulde være en Lærebog, i hvilken hele Christendommen var sammenfattet, eller en Slags Religionscatechismus. Bibelens forskjellige Bøger ere ikke engang skrevne enten for Hedninger eller Jøder, men kun for døbte Christne, som allerede iforveien mundtlig vare blevne underviste i Christendommen. Apostlen Paulus har f. Ex. paa ingen Maade først grundlagt christelige Menigheder ved sine Breve, men han har grundlagt dem ved sin mundtlige Lære, og senere ved sine Breve meddeelt dem Belærelser om enkelte Ting, eller igjen bragt dem i den rette Orden, naar de paa en skadelig Maade vare udartede. Hans Breve ere ikke skrevne til Indvaanerne i Berlin eller München, men til Romerne og Korinthierne, til Timotheus og Philemon. Brevet til den sidste angaaer endog kun et Privatanliggende. Det ved-

rører dog ganske vist heller ikke alle Christne til alle Tider og paa alle Steder, at Cretenserne vare Løgnere og dovne Kroppe, at Guldsmeden Alexander havde tilføiet Apostlen Paulus meget Ondt, at Timotheus skulde medbringe hans Bogfederal, og at han skulde drikke noget Viin for sit svage Helbreds Skyld o. s. v.

Hvis Bibelen skulde være den Religionsbog, som Guds Forsyn havde anvist Menneskene som den eneste Veileder til det evige Liv, saa maatte den have været fuldstændigere og klarere, og det maatte da ogsaa udtrykkelig have været sagt i den, at alle Mennesker kun skulde holde sig til Bibelen. Men en saadan Udtalelse forekommer slet ikke; i Modsætning dertil heder det tvertimod: „Kirken er Sandhedens Støtte og Grundvold.“

(Fortætttes.)

Den hellige Joseph, den katholske Kirkes Patron.

I.

Med inderlig Glæde have alle fromme og troende Katholiker hørt de Ord, med hvilke den hellige Fader, Pave Pius IX., for nogle Aar siden betegnede den hellige Joseph, Jesu Pleiefader, som den katholske Kirkes Patron, samt anbefalede ham som saadan til alle Troendes Dyrkelse og Paakaldelse. Den h. Joseph er vistnok til alle Tider i Kirken særligt bleven æret. Ligesom de Troende stedse med taknemmeligt Hjerte feirede Mindet om de andre Hellige, for hvis Hellighed Kirken havde afgivet Vidnesbyrd, og tillidsfuldt anbefalede sig til deres Forbøn hos Gud, saaledes gjorde de det fornemmeligt med Jesu hellige Pleiefader. Og ligesom Maimaaneden særligt blev indviet til den allersaligste Jomfru, saaledes helligedes ogsaa Martsmaaneden til den hellige Josephs andægtige Dyrkelse. Men som Patron

for hele Kirken dyrkedes den h. Joseph tidligere ikke. Denne Ære er først bleven ham til Deel ved vor nuværende hellige Faders Breve af 8de December 1870. Og i Sandhed, hvem iblandt de Hellige, som staae foran Guds den Allerhøiestes Throne, og der frembære de Christnes Anliggender, tilkommer denne Ære næstefter den allersaligste Gudsmoder vel mere end den h. Joseph?

Han fortjener først og fremmest i en særdeles høi Grad hele Christenhedens Dyrkelse, fordi Gud selv har æret og udmærket ham saa meget. Den h. Joseph hører til hine hellige og betydningsfulde Personer, der ifølge Guds Forsyns Førelser allerede i den gamle Pagt havde deres Forbilleder. Forbillede paa ham er hiin fromme og kydske Joseph, Jacobs Søn, der af sine Brødre blev solgt til ismaelitiske Kjøbmænd, og i Ægypten naaede et saa høit Ærestrin. Om den ægyptiske Joseph fortæller den h. Skrivt: „Han fandt Naade hos sin Herre (hos Potiphar), og var hans Tjener, og hans Herre satte ham over Alt, og han befalede over Huset, der var betroet ham, og over Alt, som var overgivet ham. Og Herren velsignede Ægypterens Huus.“ (1. Mos. 39.) Endnu større Ære beviste Kong Pharao Joseph, idet han sagde til ham: „Du skal være sat over mit Huus, og alt Folket skal adlyde din Munds Befaling; kun paa Thronen vil jeg være større end du. See, jeg sætter dig over hele Landet Ægypten.“ (1. Mos. 41.) — Sandelig en stor Ære! Alligevel har Gud endnu langt mere æret ham, hvis Forbillede den ægyptiske Joseph var. Til den h. Joseph, Jesu Pleiefader, betroede Gud ikke noget Huus, ikke jordiske Skatte, ikke noget Kongerige, men — hvo forbauses ikke? — det Høieste og Helligste, som er til i Himlen og paa Jorden: sin eenbaarne Søn, Verdens Skaber og Herre. Og denne Faders Eenbaarne, alle Tings Leder og Styrer, bliver den h. Joseph underdanig og adlyder hans Munds Befaling. „Og Jesus — saaledes taler den h. Skrivt — var sine

Forældre underdanig.“ — Hvilken Christen kan betragte dette, uden at finde det billigt og ret, at den hele Christenhed beviser denne saa høit benaadede Helgen den størst mulige Dyrkelse? Og hvilken Christen kunde nægte og unddrage den h. Joseph denne Dyrkelse uden derved at handle imod Guds Villie? Gud vil dog uden Tvivl, at vi skulle ære og elske dem, som han selv ærer og elsker. Derfor sagde jo Jesus til sine Apostle: „Hvo som ærer eder, han ærer mig; hvo som foragter eder, han foragter mig; og hvo som mig foragter, han foragter den, som har udsendt mig.“

Men den h. Joseph fortjener ogsaa som Kirkens Patron Christenhedens fulde Tillid. Gud har, om vi tør tale saaledes, beviist ham den største Tillid, idet han bestemte ham til sin Søns og hans hæderkronede Moders Beskytter. Og naar vi kaste et Blik paa den hellige Historie, saa finde vi, i hvor høi en Grad den h. Joseph viste sig værdig til denne Tillid; thi vi see deraf, med hvilken Kjærlighed og Omhu han har vaaget over det guddommelige Barn og dets Moder, samt beskyttet dem under Lidelser og Farer. Han var Marias trofaste Ledsager paa den lange og besværlige Reise fra Nazareth til Bethlehem; han hvilede ikke førend han havde fundet Huusly til hende, rigtignok (efterdi det saaledes var Guds Villie) i en ussel Stald; han delte med Maria alle Besværligheder og Savn og lettede dem saa meget som muligt. Han frelste Jesusbarnet fra Herodes Haand og bevarede det fra hans blodtørstige Bødlers Sværd, idet han efter Guds Befaling flygtede til Ægypten. Han ernærede den helligste Familie med sine Hænders Arbeide og beskyttede den baade i Ægypten og i Nazareth mod Hunger og Nød. Han ledte efter det tabte Jesusbarn i hele tre Dage med en ubeskrivelig Sjøleangst, indtil han endelig gjenfandt det i Templet. — Saaledes bar den h. Joseph med den største Troskab Omsorg for det ham betroede høieste Gode, for den guddommelige Frelser og hans høit velsignede Moder. Tør vi ikke deraf drage

den Slutning, at den Kjærlighed, som han havde til Jesus og Maria, ogsaa vil udstrække sig til alle dem, der troe paa hans guddommelige Pleiesøn? Tør vi ikke med Rette antage, at ogsaa i Himlen Jesu Christi Ære ligger ham paa Hjerte, og at han ved Guds Throne vil optræde som en ivrig Patron eller Talsmand for de Christne i alle deres Anliggender? Og naar dette er Tilfældet, saa have jo alle Christne Aarsag til, i alle Anliggender og Fornødenheder med den største Tillid at henvende sig til den h. Josephs mægtige Forbøn. Jeg siger: til den h. Josephs mægtige Forbøn; thi eftersom Guds Søn her paa Jorden har villet være sin Pleiefader underdanig og lydig, mon Nogen vel kunde troe, at han nu i Himlen skulde være døv for den h. Josephs Bønner, naar denne beder for Christenhedens Vel? Mon Jesus i Himlen skulde nægte at opfylde den h. Josephs Bønner, der under hans dødelige Liv faderligt har draget Omsorg for ham og med venlig Opmærksomhed udforskede og opfyldte hans Ønsker? Den h. Theresia siger herom: „Ligesom Guds Søn her paa Jorden var den h. Joseph underdanig i alle Ting, saaledes vil han ogsaa i Himlen efterkomme alle hans Ønsker.“ Helgeninden paastod dette i Overensstemmelse med sin egen Erfaring. „Jeg mindes ikke — saaledes taler hun — nogensinde at have anmodet den h. Joseph om Noget, som jeg jo har opnaact. Man vilde erfare vidunderlige Ting, om jeg vilde optælle de Naadegaver af ethvert Slags, med hvilke Gud paa denne Helgens Forbøn har overøst mig, samt de Farer for Legeme og Sjæl, af hvilke denne Helgens Forbøn har udfriet mig Eftersom jeg af lang Erfaring veed, hvor Meget han formaaer hos Gud, vilde jeg gjerne bevæge den ganske Verden til, med den største Iver og Tillid at dyrke denne hæderkronede Helgen. Iblandt alle dem, som have en sand, virksom Andagt til ham, kjender jeg ikke en Eneste, der ikke dagligen gjorde nye Fremskridt i Dyd; thi denne himmelske Beskytter beforder paa en ganske fortrinlig Maade de Sjæles aandelige Fremgang, der anbefale sig

til ham. Allerede i mange Aar pleier jeg paa hans Festdag at udbede mig en særegen Naade ved hans Forbøn, og jeg har stedse opnaaet den.“ Saaledes taler denne Helgeninde og stadfæster derved af sin egen Erfaring en Sandhed, som allerede den sunde Fornuft nøder os til at antage. Derfor kunne vi elendige jordiske Pilgrimme intet Bedre gjøre, end at bringe denne hellige Guds Tjener vor oprigtigste Dyrkelses ydmyge Tribut og gjøre ham til vor Sagfører hos Gud, til vor Beskytter og Talsmand i alle vore Trængsler og Lidelser. Maatte da ingen Dag gaae forbi, uden at vi andægtig paakalde hans mægtige Forbøn og tillidsfuldt anbefale os til hans virksomme Beskyttelse! Men i Særdeleshed i denne til den h. Josephs særlige Dyrkelse indviede Marts-Maaned ville vi ikke glemme, med barnlig Ærefrygt og Tillid at henvende os til Jesu Christi Pleiefader, den katholske Kirkes særegne Patron og alle Christnes mægtige og kjærlige Beskytter.

(Slattes.)

Dagbog.

Frankrig. Den 16de Marts fyldte Louis Napoleons Søn (Napoleon IV.) sit 18de Aar og indtraadte herved, ifølge den „kaiserlige“ Forfatning, i Myndighedsalderen. Det bonapartistiske Parti i Frankrig har i Dagens Anledning foretaget de fornødne Demonstrationer, som dog i dette Øieblik ikke have stor Betydning; thi Mindet om den Skam og Demoralisation, der var Frugten af Napoleon den 3dies Regimente, er endnu temmelig friskt; Noget, man kun kan glæde sig over, da den nuværende Republik, hvor daarlig den end er, i alle Tilfælde er ikke saa lidt bedre end Kaiserdømmet.

Tydskland. Rigsdagen i Berlin beskæftiger sig for Tiden med Rigsmilitairloven og Rigspresseloven, men Forhandlingerne om begge ere endnu saa langt fra deres Afslutning, at det ikke er muligt at danne sig en klar Anskuelse om det eventuelle Resultat; navnlig kan man

vistnok være foreberedt paa megen og sørgelig Kryben til Korset fra det national-liberale Partis Side; dette har nemlig til Dato staaet noget i Opposition til Regeringen i begge disse Spørgsmaal, hvor Regeringens Fordringer gaae selv dem for vidt — men man veed jo af Erfaring hvad dette Partis Opposition betyder, naar det kommer til Stykket.

— Ærkebiskoppen af Posen har faaet Lov til at høitideligholde det hellige Messeoffer i sit Fængsel; en tidligere Meddelelse i modsat Retning var feilagtig; men da man vedblivende nægter ham den fornødne geistlige Medhjælp dertil, har Tilladelsen ikke saa overordenlig meget at betyde.

Østerrig. Den h. Fader har nu energisk opfordret de østerrigske Biskopper til ikke at finde sig i, at Kirken dersteds bliver berøvet sin retmæssige christelige Frihed gjennem Vedtagelsen af Regeringens „confessionelle“ Lovforslag. Biskopperne have i den Anledning forsamlet sig i Wien hos Cardinal Rauscher, og der vil foreløbig blive gjort Skridt for at bevæge 1ste Kammer til at modsætte sig Lovene. Man mener, at Kammeret strax vil henvise disse til et Udvalg — men hvad saa? Saalænge det nuværende tydsk-liberale Ministerium holder sig ved Roret, er der ikke stor Grund til at haabe paa en virkelig frisindet og retfærdig Optræden fra de politiske Myndigheders Side.

Kirkelige Efterretninger.

Preussen. Dengang i Aaret 1837 Ærkebiskop Clemens August blev fængslet, sagde denne ærværdige Prælat: „Gud, skee Lov, nu bruges der Vold!“

Hele Verden har snart overbeviist sig om, at han havde Ret. Vel blev ogsaa dengang Folket roligt, men en dyb Sorg gjennemtrængte alle Hjerter og kort Tid efter indsaae den prussiske Regering selv, at den maatte give efter. I samfulde 33 Aar derefter var den prussiske Regering besjælet af en heldbringende Sky for at træde Kirken for nær; men beruset af sine Seire synes den nu reent at have glemt hvad den Tid lærte den. Den har

nu begyndt det samme Spil med Ærkebiskop Ledochowsky; men man behøver ikke at være en Profet for at spaae den et blamerende Fiasco. Thi — reent menneskeligt talt — Ærkebiskop Ledochowsky staaer ikke alene. Bag ham staae alle de øvrige Biskopper, Tusinder af dem hengivne Præster, 15,000,000 Katholiker i det nye tyske Rige, som ved de sidste Valg have beviist deres Enighed. Mon man maaskee har Fængsler nok til at kunne fængsle alle disse? Men — ogsaa Protestanterne begynde at røre sig; de indsee, at Enhver, som troer paa Christus og paa den hellige Skrivt, ikke kan underkaste sig Bismarck og hans hedenske Statsgud. Hvor længe vil det vare, inden Regeringen kommer til Erkjendelse af, at det nutildags ikke længere gaaer paa denne Maade?

Der har rigtignok været Tider, i hvilke Sligt kunde lade sig gjøre. Saaledes var det desværre Tilfældet her i Danmark. Kong Christian den 3die fængslede alle Biskopper, og dermed var Sagen fuldstændig afgjort; den katholske Kirke var hertillands fuldstændig ødelagt, men man bør ikke glemme, at Forholdene vare aldeles forskjellige. Den Gang vare Biskopperne for en stor Deel verdsligsindede Mænd, der ikke vare den Prøvelse, hvori de stedtes, voxne. Den berømte Paulus Eliæ, dengang Kirkens modigste Forsvarer, skriver selv om dem i den saakaldte skibyske Krønike: „De søgte med vidunderlig Iver og forsvarede med megen Støi deres biskoppelige Titler, Privilegier, Rettigheder, Eiendomme og Godser, men forsømte deres biskoppelige Pligter. Derfor er det skeet ved Guds retfærdige Dom, at ingen blev bevæget til at omvende sig til et bedre Liv, at de ikke kunde sætte Noget alvorligt igjennem mod denne ugudelige lutherske Sect.“ Disse Ord skrev Paulus Eliæ, medens Biskopperne endnu havde deres Værdigheder. Men efterat de senere vare fængslede, da stadfæstedes Pauli Eliæs haarde Dom om dem paa en sørgelig Maade. Saasnart de indsaae, at det var forbi med deres verdslige Værdighed, bleve de Forrædere mod Kirken. De nedlagde strax paa Kongens Befaling deres biskoppelige Embeder, lovede ikke at ville gjøre noget mod den nye Lære, og modtog endog til Judasløn noget af det røvede Kirkegods. Saa-danne Mænd vare dengang vore katholske Biskopper hertillands, og hvorledes det maatte see ud med Præster og Lægmænd, det har man let ved at tænke sig, og derfor lykkedes det dengang at udrydde Kirken her i Landet. Men saaledes ligger Sagen nutildags ikke i Tydskland.

Udmærkede Biskopper, udmærkede Præster og et katholsk Folk, der i religiøs og sædelig Henseende staaer paa et høit Trin, og derfor tør man vel — vi tale her blot som Mennesker pleie at dømme og tale — med Sikkerhed sige, at det næppe vil lykkes Bismarck at ødelægge den katholske Kirke i Tydskland.

Münster. Auction over Biskoppens Bohave. Omtrent Kl. 9 om Morgenen den 12te Februar begav Auctionsholderen og en Retsbetjent tilligemed to Tjenestekarle sig til Bisperesidentsen, for at afhente de betræffende Gjenstande og bringe dem til Appellationsretten, hvor Auctionen skulde finde Sted. Kun med Møie havde man bevæget disse to Karle til dette Arbeide, alle Andre havde undskyldt sig med at have andre Arbeider at udføre. Man begyndte nu i al Hast med at skaffe Stole, Sophaer, Borde o. s. v. ud af den biskoppelige Bolig ned i Gaarden. Imidlertid havde der allerede samlet sig en stor Menneskemængde, som hvert Øieblik forøgedes, snart opfyldte hele Dompladsen og paa en temmelig forstaaelig Maade lagde deres Utilfredshed for Dagen. Da gjenlød pludselig høie Hurra- og Bravoraab; Karlene havde nemlig opgivet det skammelige Arbeide og forladt Pladsen, den ene tilskyndet ved sin Hustru's indstændige Forestillinger, som just var kommen forbi, og den anden fulgte hans Exempel. Mængdens Bravoraab gik nu over til Raabet: „Biskoppen leve!“ og dette igjen til Bravoraab, da en Deel behjertede unge Mennesker, deriblandt mange Gymnasiaster, bag Ryggen af den raadville Auctionsholder bare nogle af de udbragte Gjenstande tilbage gennem den aabenstaaende Fløidør ind i Bisperesidentsen, eller skjulte dem i den bag samme værende Gaard. Forgjæves havde man seet sig om efter anden Hjælp; en stammende Israelit, som man bød 2 Rdl. for hans Hjælp, svarede med et grinende: „Gud bevare os“ og nægtede sin Bistand. Endelig erklærede Auctionsholderen, at Salget var ophævet for idag. Da gjenlød atter Hurraraab, Hatte og Kasketter fløi i Luften, hurtigt ilede fra alle Kanter kraftige Mænd til, og i et Nu vare de endnu derstaaende Møbler baarne fra Pladsen ind i Bispens Bolig. Saa ynkelig eller rettere sagt, saa komisk endte dette Skuespil. Om Aftenen begav Stadens hele Geistlighed sig til Biskoppen for at bevidne ham sin Deeltagelse og sin fornyede Forsikkring om ubrødelig Troskab. Kl. 6 om Aftenen var Dompladsen opfyldt med en stor Menneskemasse, og Vagtposterne fordoblede.

Da Øvrigheden nogle Dage efter fra Berlin fik Befaling til, for at undgaae enhver Conflict med Publicum, at benytte Nattens Stilhed til Udførelsen af det mislykkede Forehavende, og om Natten fra den 27de til 28de Febr. lykkeligt havde sikket sig Besiddelsen af Biskoppens Møbler, vakte dette oprørende Brud paa al Sømmelighed en saadan Indignation blandt Befolkningen, at en stor Militærstyrke baade af Fodfolk og Rytteri to Dage igjennem var i uafbrudt Virksomhed med at tilveiebringe Rolighed. Den preussiske Regering har her blameret sig ved en Svaghed, som slet ikke ligner dens sædvanlige brutale Hensynsløshed

Schweits. Regeringen har forbudt de trofaste katholske Geistlige at opholde sig længere i de katholske Districter, saafremt de ikke erklære sig villige til at underkaste sig alle Statsbestemmelser. De fleste Præster ere som Følge heraf allerede flygtede ud af Landet til Frankrig. I de tyske Dele af Elsas blev det disse flygtede Præster forbudt at læse den h. Messe. Her have vi altsaa en Begyndelse til, hvorledes den nye Bismarckske Religion, at man bør adlyde Mennesker mere end Gud, skal indføres. „Gud er stor og Bismarck er hans Profet.“ Det er den eneste Artikel i den nye frimureriske Troesbekjendelse. Alle Christne — Katholiker og Protestanter — som ikke ville underkaste sig, men holde sig til Guds Ord, som siger det Modsatte: at man bør adlyde Gud mere end Mennesker, blive enten fængslede eller landsforviste. Der skeer altsaa her nøiagtigt paany, hvad Psalmisten allerede sagde i Ps. 2: „Jordens Konger reise sig og Fyrsterne raadslaae tilsammen imod Herren og imod hans Salvende: „Lader os sønderrive deres Baand og kaste deres Reb af os. Men Han, som boer i Himlen seer, Herren spotter dem. Du skal sønderslaae dem med et Jernspir, ligesom Pottemager-Skaar skal du sønderbryde dem.“ Hvorlænge skal det vare førend det skeer? Den hellige Fader, Paven, har sagt: ikke 40 Aar, men maaskee 40 Uger eller Maaneder!

Konstantinopel. Om det armeniske Schisma, som nu i flere Aar har holdt den hele katholske Verden i Spænding, og som ved flere Leiligheder i sin Tid er blevet omtalt i dette Blad, see vi os nu istand til at kunne meddele vore Læsere en glædelig Efterretning. Man skriver fra Konstantinopel, at den tyrkiske Regering har erklæret, at det store Fleertal af katholske Armeniere

ikke bør underkaste sig det lille Mindretal af de schismatiske. Gid denne Efterretning maatte vise sig at være rigtig, da vilde Schismaet vel snart være ophævet.

Følgende Bemærkninger om denne Sag ville maaskee ikke være uden Interesse. Den armeniske Nation blev først dragen ind i Schismaet af dens Patriarch Narses, og skilte sig fra Rom i det sjette Aarhundrede, fordi den ikke vilde antage Conciliet af Chalcedon. De lærte altsaa med Eutyches i Modsætning til vor Kirke, at Christus ikke har to Naturer, en guddommelig og en menneskelig, men blot en eneste Natur. I Aarhundreders Løb var denne Nation flere Gange i Begreb med, atter at slutte sig til vor almindelige Kirke. Omendskjøndt dette ikke fuldstændigt lykkedes, havde dog en Deel af den forsonet sig med Rom, saa at man i vor Tid havde omtrent 80,000 unerede Armeniere. Nu have den katholske Kirkes Fjender atter saaet Ukrudt i denne Ager. Diplomatiets i Konstantinopel, som man har Grund til at troe, især det preussiske, har desværre med Held arbejdet paa at tilveiebringe et nyt Schisma. Først erklærede en lille Minoritet, at de ikke vilde anerkjende Msgr. Hassoun som deres Patriarch, derefter udvirkede Diplomatiets, at den høie Port forkastede og forviste den retmæssige Patriarch og tog disse nye Schismatikere i Beskyttelse, ligesom Preussen nu beskytter Gammelkatholikerne, omendskjøndt der kun gives omtrent 1000 saadanne „Gammelarmeniere“.

America. I St. Gabriels Kirke i New-York holdtes af 6 Redemptorister-Patres en Mission, hvor 5000 Personer modtog de h. Sacramenter og 13 vendte tilbage til Kirkens Skjød. I Loogooten (St. Indiania) holdt 2 Jesuiter en Mission, og 25 Convertiter annammede de h. Sacramenter. Ved en anden Mission, som holdtes af Redemptoristerne i Kirken til Maria ubesmittede Undfangelse i Baltimore, bleve over 100 Ikkekatholiker optagne i Kirken.

— I Byen Chicago boe næsten 100,000 Tydske, 45,000 af dem ere Katholiker, og de have 28 Kirker til deres Raadighed. I Byen Boston ere i det afvigte Aars Forløb byggede eller i det Mindste begyndte at bygges ikke mindre end 14 nye Kirker.

Foreløbig Indsigelse.

Biskop Martensen giver i sit nyeste Skrivt „Katholicisme og Protestantisme“ en Fremstilling af den katholske Kirkes Lære og Historie, som næsten udelukkende er øst af vore erklærede Fjenders og Modstanderes Skrivter, og som Følge deraf fremsætter for Læseren et sandt Vrøngebillede af vor h. Religion saaledes som denne er i Virkelighed og ifølge sine egne Bekjendelsesskrivter. Idet vi forbeholde os, i sin Tid og paa rette Sted at levere et uildet Publicum det videnskabelige og autentiske Beviis for Rigtigheden af denne vor Dom om Biskop Martensens Bog, skulle vi her blot endnu erklære: at forsaavidt Forfatteren ved sin almindelige Paastand om katholsk Proselytmageri ved Hjælp af materielle Midler, muligen ogsaa har villet sigte os Undertegnede eller vore Colleger her i Landet for slig uhæderlig Fremfærd, har han derved gjort sig skyldig i en høist oprørende Bagvaskelse.

Denne foreløbige Erklæring have vi, af Hensyn til den høie Betydning af den Sag, hvorom det her gjælder, troet at skyldte ikke blot vore egne Troesfæller, hvis helligste Interesser her atter krænkes paa den uretfærdigste Maade, men ogsaa vore ikke-katholske Medborgere, hvis Agtelse ingenlunde er os ligegyldig, men i hvis Omdømme vi Geistlige ved Biskop Martensens Bog blive nedsatte paa den føleligste Maade. Ved denne Leilighed kunne vi heller ikke undlade at gjøre opmærksom paa, at hele denne uhyggelige Religionsstrid hvori dette „Leilighedsskrivt“ af Biskop Martensen maa betragtes Indlæg, ikke er bleven fremkaldt af os, men af vore Modstandere, ved Pst. Schepelerns hensynsløse og umotiverede Angreb paa vor „Lærebog“, i Bladet „Fædrelandet“ af 30. Dec. 1871.

Den katholske Geistlighed i Kjøbenhavn.

H. Grüder. H. Niehaus. C. Freund. H. Böhmer

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 22de Marts. **Passionssøndag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 7½ Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 23. M. Katharina af Sverig, Jomfru. 24. Ti. Epigmenius, Martyr. 25. O. Mariæ Bebudelse (feires offentlig den 1ste Mai).

Onsdagen den 25de Marts, Kl. 7½ Aften Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 26. To. Ludgerus, Biskop. 27. F. Marias syv Smerters Fest.

Fredagen den 27de Marts, Kl. 7½ Aften Fasteandagt med Prædiken i Sct. Ansgars Kirke. — 28. L. Sixtus, Pave.

Søndagen den 29de Marts: **Palme søndag.** Palmevielsen i Sct. Ansgars Kirke begynder Kl. 9½.

Søgnedagsgudstjeneste som sædvanlig.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 13.

Søndagen den 29de Marts.

1874.

Indhold: Hvor skulle vi gaae hen? Den h. Joseph, den katholske Kirkes Patron. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Schweits, Genf, Maintz, München, Olmütz, Russisk Polen, Nord-america, Sydamerica. Dr. A. Hagers Aphorismer.

Hvor skulle vi gaae hen?

(Fortsat fra Nr 12).

Naar Protestanterne desuagtet sige: „Vi holde os simpelthen til Bibelen, som evangeliske Christne; vi behøve intet Mere“, saa svare vi Katholiker herpaa: Hvo, hvilken Person har da givet os den Anviisning, kun at troe paa Bibelen, eller ikke at troe Andet, end hvad der staaer i Bibelen? Har Frelseren gjort dette? Nei! Han har ikke selv skrevet det Mindste, ikke engang for sine Apostle; men Hans Ord vare: „Den Helligaand skal minde Eder om Alt, hvad Jeg har sagt Eder.“ Vi finde heller ikke nogensteds, at Han har befalet sine Disciple, at de skulde skrive. Havde Han selv givet Befaling til at forfatte en Bibel, saa havde Evangelisterne maattet forene sig og skrevet et Evangelium i Fælledskab, men ikke Hver for sig, saa at paa enkelte Steder den Ene synes at modsige den Anden.

Have Apostlene maaskee sagt: Venter, vi ville lade en Bibel skrive, og i den ville I finde den hele Religion?! Nei! hverken Frelseren eller Apostlene have talt saaledes, men de have henviist Menneskene til Kirken; Frelseren sagde selv: „Hvo der ikke hører Kirken, han skal være for dig som en Hedning og offentlig Synder.“ I Kirken finder man den faste og urokkelige Sandhed, som Guds Søn har bragt Verden. Derfor siger ogsaa Vesterlandets største Kirkefader, hvem Luther selv holdt meest paa, den h. Augustinus: „Jeg vilde ikke troe Evangelierne, naar ikke den katholske Kirkes Autoritet nødte mig dertil.“ Bibelen faaer saaledes først Anseelse og Troværdighed ved Kirkens Vidnesbyrd; men ikke omvendt, thi Kirken var grundlagt, førend Bibelen blev forfattet; Frelseren har selv stiftet Kirken, som jo ogsaa kaldes hans Brud og hans hemmelighedsfulde Legeme. En af de skarpsindigste tyske Forfattere af første Rang, den lærde Lessing, som jo var Protestant, siger i sit Stridsskrift imod Pastor Götze: „Det nye Testaments Skrivter vare ubekjendte for de første Christne; disse holdt sig til Troesreglen (regula fidei), saaledes som den fastholdtes og lærtes af Kirkens Biskopper og Præster. Efter denne Troesregel undersøgtes og prøvedes da først de senere fremkomne Evangelier og Apostelbreve. Naar da et saadant Skrivt ikke stemte overens med Troesreglen, blev det forkastet som falskt og ugyldigt. Der gaves virkelig ogsaa et helt Antal Evangelier, af Beretninger om og Breve fra Apostlene, som vare udbredte i de første Aarhundreder efter Christus, og som tildeels endnu haves, f. Ex. et Evangelium af Jakobus, et Evangelium af Nicodemus, et Evangelium om Jesu Barndom, en Apostelberetning af Abdias, en lignende af Thomas; et Brev fra Christus til Abgarus, fra den h. Jomfru til Ignatius, fra Apostlen Paulus til Laodicea osv. Alle disse Skrivter ere af Kirkens Biskopper blevne forkastede som uægte. De have kun antaget dem, der nu findes i det nye Testamente, fordi de, veiledede af Overleveringen, have erkjendt

dem for Guds sande og virkelige Ord. De christelige Religionslærdomme ere altsaa oprindeligt ikke komne til os fra den h. Skrivt, men fra Kirkens overleverede Troesregel, saaledes som de første Biskopper have modtaget den fra Apostlene og igjen overantvordet den til deres Efterfølgere.

Men de Christne kunde heller ikke senere, efterat alle Dele af Bibelen vare nedskrevne og af Biskopperne udsondrede som ægte, søge deres Tro og Religion i Bibelen. Thi det var først for nogle hundrede Aar siden, at Bogtrykkerkunsten opfandtes, hvorved et Skrivt kan finde en hurtig, stor og billig Udbredelse iblandt Folk. Tidligere kunde man kun tage Afskrivter, og dette gik langsomt fra Haanden; da man desuden for det meste skrev paa Pergament, og et saadant Skrivt følgelig var meget kostbart, var der kun Faa, der kunde forskaaffe sig Haandskrivter af Bibelen. De Fleste kunde tilmed ikke læse. Med Afskrivning er der desuden ogsaa forbundet mange Feil og Unøiagtigheder, baade med og uden Hensigt. Derfor finder der saa liden Overensstemmelse Sted imellem de ældste Haandskrivter af Bibelen, at der gives langt mere end tusinde Steder i samme, der lyde forskjelligt, alt eftersom man følger denne eller hiin Afskrivt. Thi vel at mærke, der gives ikke et eneste Haandskrivt mere, som egenhændigt er nedskrevet af Evangelisterne eller Apostlene. De allerældste Haandskrivter af Bibelen, som endnu findes, ere selv atter igjen afskrevne efter en heel Række andre Haandskrivter, der gaae igjennem flere hundrede Aar, saa at selv vore ældste Bibelafskrivter først bleve skrevne, da der intet Spor mere gaves af Evangelisternes og Apostlenes ægte Haandskrivter. Dersom Gud havde villet, at Christenheden blot skulde støtté sin Tro paa Bibelen, saa havde Hans Forsyn ogsaa indrettet det saaledes, at de gamle oprindelige Haandskrivter vare blevne bevarede.

Hertil kommer endnu, at Bibelen er affattet i det hebraiske og gammelgræske Sprog. Disse Sprog tales nutildags af Ingen;

for at ulærde Folk nu altsaa skulle kunne forstaae dem, maa de oversættes i andre Sprog. Men naar man nu lader hundrede forskjællige Lærde oversætte Bibelen fra Hebraisk eller Græsk til et andet Sprog, saa vil der ikke findes en eneste Oversættelse, som ganske stemmer overens med den anden, fordi tvivlsomme Sætninger ved Omplantning i et fremmed Sprog faae Farve og Anstrøg efter Oversætterens private Meninger, og mange lærde Folk ere, som bekjendt, saare besynderlige, saa at mangen En slet ikke tvivler om, at han er den allerdueligste Oversætter under Solen.

Hvad skal nu altsaa den protestantiske Menigmand gjøre, som ikke vil vide af Andet end Bibelen at sige? Om han ogsaa kan læse den i sit Modersmaal, saa kan han dog ikke læse den i Grundsproget; han maa altsaa sætte sin Lid til en feilbar Oversætter, som lader sine private Anskuelse indvirke paa sin Oversættelse. Saaledes har Luther f. Ex. med Villie indsmuglet et vigtigt Ord i et Brev fra den h. Paulus, som Apostlen slet ikke har skrevet. Men naar nu den ulærde protestantiske Mand eller Kvinde ikke engang kan læse, hvor skulle de saa søge deres Religion? De maae da søge den hos deres Præst, som ikke forelæser dem Bibelen, men prædiker over dens Texter, alt som han finder det passende og tjenligt for sine Tilhørere.

Hvorledes gaaer det da disse stakkels Folk? Jeg har kjendt en protestantisk Prædicant, som tidligere var fuldkommen troende i Henseende til Alt, hvad de frommeste Protestanter troe paa, og som ogsaa prædikede derefter. For faa Aar siden led han Skibbrud paa sin Tro, saa at han ikke engang troede mere paa Christi Guddom. Men desuagtet vedblev han ogsaa i sin vantro Tilstand at prædike for sin Menighed. I Baden var der tidligere ansat en Professor i Heidelberg til deres Uddannelse, som forberedte sig til at blive protestantiske Prædicanter, og han bortdisputerede alle Vidundere i Evangeliet. Nu have de En, som bortdisputerer Guds Søn. De unge Prædicanter gaae da ud iblandt Folket efter at være blevne underviste af saadanne Lærere, og de stak-

kels Menigheder ere da paa sigvne til Tilfældet, om der skal prædikes christelig Tro for dem eller Vantro. En Protestant har for flere Aar tilbage selv fortalt mig om en Pastor, som han navngav for mig, at denne paa Langfredag, Protestanternes Hovedfest, lod det beroe med at forelæse Jesu Lidelseshistorie fra Prædikestolen, istedetfor at prædike. Derpaa sagde han: „Det er en gammel Historie, en meget gammel Historie. Hvo der vil troe derpaa, kan gjøre det; jeg gjør det ikke“ — hvorpaa han lukkede Bibelen til og Psalmen istemtes.

(Fortsættes.)

Den hellige Joseph, den katholske Kirkes Patron.

(Slutter.)

II.

Den h. Joseph er endnu i en anden Henseende en værdig og passende Patron for hele Kirken. Naar vor hellige Kirke anbefaler en Helgen til vor andægtige Dyrkelse og Paakaldelse, saa vil den ogsaa, at vi skulle efterligne hans Dyder. Og hvor megen Grund har den ikke til at opstille den h. Joseph som Mønster for hele Christenheden! Han er jo et Dydens og Retfærdighedens Speil, i hvilket Alle uden Undtagelse kunne speile sig, og af hvem Alle kunne lære Noget.

Den h. Joseph er først og fremmest et Mønster paa Kydskhed og Reenhed for Ungdommen. Tvivler du maaskee om hans uplettede Kydskhed, saa betænk kun dette Ene, at Gud har betroet til hans Pleie og Beskyttelse de to skjønneste Reenhedens Lilier, som Jorden nogensinde har seet, den kjære Jesus og den englelige Jomfru. Troer du maaskee, at Gud vilde have overgivet disse kostbare Skatte, disse lysende Ædelstene

til et Menneskes Hænder, som ikke var reent og kydsk? At tænke Sligt, vilde være en strafværdig Bespottelse af den guddommelige Hellighed. Men den h. Skrivt fortæller os desuden et Træk af den h. Josephs Liv, af hvilket hans Sjæls store og pletfrie Reenhed fremlyser. Da Joseph iagttog, hvad der var foregaaet med Maria, at hun nemlig havde undfanget Guds Søn, men ikke vidste, at Christi Menneskevordelses store Hemmelighed ved Guds Almagt paa denne Maade var bleven fuldbyrdet, blev han urolig, og fattede den Tanke, hemmeligt at skille sig fra hende. Først efter at Gud ved en Engel havde trøstet og underviist ham, vendte Ro og Tilfredshed tilbage i hans Sjæl. — Det vilde vistnok være en stor Lykke for alle christelige Ynglinge og Jomfruer, om deres Forældre, Lærere og Opdragere allerede i den tidligste Ungdom vilde henvise dem til dette skjønnede Mønster paa Kydskhed, og saaledes indgyde dem Kjærlighed til Reenhedens Dyd. De vilde da hyppigere tage deres Tilflugt til den jomfruelige Joseph og til hans ubesmittede jomfruelige Brud under de mange Farer, for hvilke deres Reenhed er udsat, og saaledes ogsaa bevare Kydskhedens Lilie i deres Hjerter.

Den h. Joseph er fremdeles et lærerigt Mønster for christelige Ægtefolk. Joseph var efter Guds Bestemmelse Marias jomfruelige Brudgom; og med hvilken Troskab har han ikke opfyldt de Pligter, der fremgik af dette Forhold! O seer paa den h. Familie, christelige Ægtefolk! Kan man vel finde noget skjønnere Familieforhold end her? Her see vi den helligste Kjærlighed og Samdrægtighed; her finde vi den ømmeste Samvittighedsfuldhed og den ubrødeligste Troskab. Her see vi Flid og Arbeidsomhed stedse gaae Haand i Haand med Fromhed og Guds frygt. Og Frugten af dette Samliv er Glæde i Gud, Tilfredshed med alle Guds Tilskikkelser, selv naar han sender Lidelser. Her blomstre ved Siden af hinanden to Kydskhedens Lilier, der ved deres Skjønhed og Vellugt glæde Gud og de hellige Engle.

Maatte dog alle christelige Ægtefolk efterligne dette herlige Mønster! Naar de kun nogenlunde indrette deres Familieliv efter hiin hellige Families Exempel, saa ville de deraf drage den dobbelte Fordeel, at Uenighed, Sorg og Bekymring stedse blive banlyste fra deres Huse, og at derimod Glæde, Tilfredshed og Lykke efter samme Maalestok tage Bolig i dem. Derfor gjøre alle christelige Ægtefolk godt i; hver Dag at anbefale sig baade til den h. Josephs og den allersaligste Jomfrus Forbøn, om at Jesus Christus vil forlehne dem Ægttestandens sande Lykke; sand Kjærlighed og Eendragtighed, Gudsfrygt, Troskab og standsmæssig Kydskhed.

Ogsaa Forældre kunne og skulle lære Meget af den h. Joseph, nemlig at de samvittighedsfuldt skulle opdrage deres Børn og vaage over dem. De tænke maaskee altfor lidt paa, hvilket strengt Ansvar de i denne Henseende have for Gud; og derfor sætte de sig ofte saa letsindigt ud over Opfyldelsen af deres Pligter. Netop med den vigtigste Deel af deres Opgave beskæftige de sig mindst, idet de lade de Børn, som Gud har betroet til deres Omsorg, gaae deres egne Veie, uden at bryde sig om deres Sjælefrelse. Gaae Børnene tabte for evigt, saa er det ofte en Følge af Forældrenes Ligegyldighed. — Den h. Joseph havde engang tabt det guddommelige Jesusbarn af Syne; det var forsvundet i Mængdens Vrimmel og blevet tilbage i Templet. Joseph vidste godt, at det hverken af Ulydighed havde skilt sig fra dem, eller vandrede paa forbudne Veie; alligevel, hvilken Angst forvoldte dette Tab ham ikke! hvor mange Suk! I hele tre Dage under han sig hverken Ro eller Hvile, førend han endelig gjenfinder den Tabte. Have alle christelige Forældre ligesaa megen Omhu for deres Børn, navnlig for deres udødelige Sjæles Frelse? Naar den voxne Søn eller den letsindige Datter i den sildige Afenstund ikke er hjemme, men vandrer paa farlige Veie, gjøre alle Forældre da, hvad der staaer i deres Magt for at bevare og frelse dem, som Gud har betroet til deres Omsorg? Det

er derfor vel i sin Orden, at de fremføre den h. Josephs Exempel for deres Sjæl, og derved paaminde sig om det strenge Regnskab, som de engang skulle aflægge for Opdragelsen af deres Børn.

Endelig er den h. Joseph ogsaa et opbyggeligt Exempel og Mønster for den Stand, til hvilken efter Guds Anordning det overveiende Fleertal af Mennesker hører: for den arbejdende Klasse i det menneskelige Samfund. Joseph hørte til Haandværker- eller Arbeiderstanden; han var en Tømmermand og maatte ernære den h. Familie ved sine Hænders Arbeide. Derhos var han heller ikke fri for de Livets Trængsler og Gjenvordigheder, der pleie at komme over Mennesket i de saakaldte lavere Stænder, saaledes som hans Flugt til Ægypten og hans flereaarige Ophold der tilstrækkeligt bevidner. Alligevel var han under alle Livets Omskiftelser tilfreds og gudhengiven; han arbeidede flittigt, men glemte ved sit Arbeide heller ikke Bønnen. Derfor havde Gud Velbehag i ham og udøste den himmelske Velsignelses Dug over hans Arbeider, og derfor skulle christelige Haandværkere og Arbeidere vælge den h. Joseph til deres særegne Patron og Talsmand og bestræbe sig for at efterligne hans Dyder. Den h. Joseph tilraaber dem: „Værer ogsaaa I tilfredse med eders Stand, i hvilken I ved strengt Arbeide i eders Ansigts Sved maae fortjene Livets Nødtørft. Klager og knurrer ikke, naar Gud endnu tilskikker eder andre Lidelser, men husker paa, at alle Ting tjene dem til Bedste, der elske Gud. Værer fremfor Alt gudfrygtige, og glemmer ved eders Arbeide ikke Gud og Bønnen!“ Paa Guds Velsignelse beroer Alt. Denne Sandhed tør ingen Christen glemme, og navnlig ingen Haandværker eller Arbeider. Men hver den som ønsker at sikre sig Guds Velsignelse, bør føre en gudfrygtig Vandel og hellige sine Arbeider og Foretagender ved Bøn samt indvie dem til Gud. Gjør Mennesket dette, saa er det Gud en let Sag, stedse at arbeide med ham og for ham, og at føre

hans Foretagender til det forønskede Maal. Arbeider Mennesket derimod uden Gud, eller vanhelliger han sit Arbeide ved en uchristelig og syndig Livsvandel, saa høster han af alle sine Anstrengelser, af alle de Sveddraaber, Arbeidet afpresser ham, intet andet end Nød og Elendighed. Gid da alle christelige Haandværkere og Arbeidere vilde søge at efterligne den h. Josephs Exempel, og holde fast ved de Grundsætninger, som Jesu Christi Pleiefader har lært alle Mennesker ved sit Exempel! Saaledes vilde det herlige Maal blive opnaaet, hvilket foresvævede vor h. Fader, da han anbefalede den h. Joseph til alle Troendes særlige Dyrkelse.

Dagbog.

Tydskland. Kaiseren har paa sin Fødselsdag holdt en Tale til de tilstedeværende Generaler, hvori han paa det Bestemtteste udtalte at ville holde paa den bestaaende Hærordning „ikke for at hidføre Krig men til Fredens Opretholdelse i Europa“. Dette sidste lyder vistnok høist besynderligt, men er naturligviis rettet mod den Indvending, der i Rigsdagen var udtalt mod den store Hær, at denne var en Fare for Freden i Europa; Udtalelsens væsenligste Betydning ligger vistnok deri, at den bebuder en bestemt Holdning ligeover for Rigsdagens Ønsker; det vil nu vise sig, om dennes national-liberale Majoritet giver Kjøb eller ikke; det første er det rimeligste, thi et Brud med Regeringen frygter den vistnok endnu mere end Befolkningens Misfornøielse; uden Regeringen er den nemlig = 0.

Bismarck er stadig syg.

Østerrig. Biskoppernes Optræden mod Regeringens confessionelle Love bliver heldigviis mere og mere energisk; kommer det imidlertid ikke til en Forandring af Ministeriet, er der næppe stor Udsigt til at Lovene ikke vedtages.

— Ungarn har i længere Tid lidt af permanent

Ministerkrise; denne er nu endt med, at Bitto har dannet et — som det synes — Mellemparti-Ministerium. Sagen er forøvrigt næppe af synderlig Betydning.

Frankrig. Regeringen er traadt energisk op mod de Bonapartister, der have været i Chislehurst og deltaget i den bonapartistiske Demonstration sammesteds; den er nemlig skredet til at afskedige de Mairer, som have taget Deel i samme. Det Hele er forøvrigt kun en simpel Følge af den Holdning, som den nuværende Regering indtager mod alle klare Partier.

— „Univers“ er atter — efter 2 Maaneders Suspension — begyndt at udkomme. Redacturen, Louis Veulliot, offentliggjør i samme en rosende og opmuntrende Skrivelse, som den h. Fader har tilsendt ham, og ledsager denne med en Artikel, hvori han angriber Minister Broglie paa det Alvorligste, dadler hans Optræden ligeoverfor Univers, og udtaler, at denne har havt sin Grund i, at Hertugen af Broglie som „liberal“ Katholik ikke kunde taale Bladet.

Spanien. I Madrid glædede man sig atter ved forskjellige Seiersefterretninger fra den nordlige Krigsskueplads, da pludselig, som et Lyn fra den klare Himmel, den nedslaaende Efterretning kom, at Carlistføreren Saballs havde taget General Nouvilas og det meste af hans Corps til Fange. I Barcellona hersker der stor Bestyrtelse og Angst herover, da hele Landdistrictet derved ligger aabent for Carlisterne

Kirkelige Efterretninger.

Schweits. Den høiærværdigste Biskop af Solothurn har seet sig nødt til, indtil lykkeligere Tider, at give følgende Bestemmelser angaaende Katholikerne i Juraet: De som boe ved Grændsen bedes at gaae til Udlandet for at bivaane Gudstjenesten. De andre skulle bivaane de offentlige Andagter eller Bønner, som afholdes af dertil beskikkede Lægfolk i et Skuur. Ligeledes skal Daabs-handlingen foretages af Lægfolk. Copulationerne bør forhales eller Brudfolk maae andetsteds opsøge en retmæssig beskikket Præst. De Døende maae søge at opvække fuldkommen Anger over deres Synder. Begravelser

maa skee civiliter, men aldrig ved Hjælp af de excommunicerede Statspræster. Alle andre Kirkens Naademidler maa Folket undvære, fordi alle retmæssig ansatte Præster ere fordrevne. Kan der gives et større Tyranni end det her omtalte, i hvilket Regeringen af Bern har gjort sig skyldig?

— I Canton St. Gallen har man nu ogsaa fabrikeret en Lovartikel mod „Misbrugen af det geistlige Embede til politiske Øiemed.“

Genf. Exmunken „Pater Hyacinth“ (Loyson), den nuværende gammelkatholske Sognepræst i Genf, har i sin Menighed indført Forvaltningen af Nadverens Sacrament under begge Skikkelser, og Modersmaalets udelukkende Brug ved Messen; han har afskaffet det hemmelige Skriftemaal, Læren om Substantsernes Forvandling i Nadveren (dog med Bibeholdelse af Troen paa Christi Nærværelse) tilligemed Præsterens Coelibat; han har indført Geistlighedens Valg af Menigheden, Afskaffelse af Gebyrerne, Læsning af den hellige Skrift, og Fritagelse for Fasten. Hvad mon der adaare endnu vil kunne bortfalde af Loysons katholske Tro?

Mainz. „Neue Mainz. Anzeiger“, et ikke-katholsk Blad, bragte i sin Tid følgende interessante Sammenligning mellem Præster og Liberale: „Hvad have da egentlig de katholske Præster gjort os? Læren om Roms Tyranni, om Aandens Undertrykkelse, om „Folkeformørkelse“ ere forslidte Phraser, som Folket forlængst er blevet for klogt til at troe paa. Hvo har bragt Culturen til Tydskland? Præsterne! Hvo har grundlagt vore Skoler? Præsterne! Hvo tager sig endnu den Dag i Dag af Skolerne? Præsterne! Hvo har bygget Hospitaler? Præsterne! Hvo opretter Tilflugtssteder for alskens legemlige og sædelige Skrøbeligheder? Præsterne! Til hvem henvende sig de Fattige i deres Nød? Til Præsterne! Hvo tigger for de Syge og pleier dem? Præsterne! Hvo bærer Omsorg for de Saarede? Præsterne! Hvo har endnu den Dag i Dag Mod til at lade sig fængsle for sin Overbeviisning og sin Samvittighed? Præsterne! — Men hvo har derimod lavet disse Undtagelseslove? De Liberale! Hvem have vi at takke for Skatterne paa Salt, Tobak, Øl o. s. v. og for vort enorme Militairbudget? De Liberale! Hvo har skruet denne Blodskat op til dens nuværende Høide? De Liberale! Hvo holder Rigsdagens Dør lukket for de mindre Rige ved at nægte Diæterne? De Liberale! Hvo har be-

kæmpet Centrumsfractionens frisindede Lovforslag *)? Man siger rigtignok, at disse Forslag var kun Hykleri! Men da var det jo de Liberales Sag, at tugte disse Hyklere ved at forvandle deres Forslag til den bittere Virkelighed! Det havde været deres Pligt, selv at gjøre disse Forslag, hvis de i Virkeligheden vare saa liberale, som de anstille sig. Men det ere de ikke, de slynge blot deres Vredes Lyn imod den pavelige Krone, for ret i uforstyrret Andagt at kunne tilbede den preussiske Pikelhue. Og derfor burde man, efter vor Formening idag (o: Valgdagen), netop sende en katholsk Præst til Berlin, fordi han utvivlsomt mindst af alle vil gjøre Pikelhueregimentet nogen Indrømmelse!“

München. Som bekendt var der i München nedsat en Commission for at afgjøre, om Regeringen skulde anerkjende den gammelkatholske Biskop Reinkens. Referenten har udtalt sig derimod og man troer, at hele Commissionen fuldstændig vil tiltræde hans Mening.

Olmütz. Fyrst-Ærkebiskoppen af Olmütz, som har nogle faa Sogne af sit Dioces i Preussisk Schlesien, siges ogsaa at være bleven anklaget af den preussiske Regering hos det østerrigske Cabinet for ulovmæssig Beskikkelse af Præster.

Russisk Polen. Russerne have allerede siden lang Tid søgt, med Vold at løsrive de unerede Grækere fra Rom og Paven. Der kom ogsaa i Januar Maaned Tropper til Landsbyen Pratulin i Podlachien for at overgive dens Kirke til de schismatiske Grækere. Over tusinde Indvaanere havde opstillet sig foran Kirken, da Soldaterne ankom og forlangte Kirkens Nøgler. Da de bleve nægtede, og Soldaterne truede med at skyde, raabte Folket, at de vare beredte til at døe for deres hellige Tro, og Mange blottede deres Bryst. Men dette holdt ikke Barbariet tilbage. Der commanderedes Fyr, femten Personer dræbtes, fyrretyve saaredes, og talrige Andre lode sig frivilligt føre i Fængsel. At hades til Døden efter vor Herres Spaadom; at befolke Himlen med Martyrer, dette er alene vor hellige Kirkes Forret.

Nordamerica. Byen Detroit har atter en protestantisk Kirke mindre og en katholsk mere, fordi den saakaldte Westminster-Kirke, som ligger i Stadens aristokratiske Deel, er bleven kjøbt, restaureret og indviet til den hellige Aloysius af Biskop Borgess.

*) S. Nord. Kirket. 1873 Nr. 37. S. 595 og Nr. 38 og 39. S. 624.

— Paa den første Adventssøndag f. A. har Hr. Frederik Donner, hidtil Præst for en af de radicaleste protestantiske Sæter, aflagt sin katholske Troesbekjendelse i den af Capucinerordenens Guardian P. Bonaventura Frey pastorerede Sct. Hanskirke i New-York. Den Nyomvendte agter at offentliggjøre Aarsagerne, som bragte ham til at gjøre dette Skridt. Hans Conversion har vakt stor Opsigt især blandt de katholke Tydskere i Baltimore, i hvilken By han var Enhver af disse bekjendt som protestantisk Præst, som Taler paa mange religiøse Møder og som Redacteur af „Protestantische Volkszeitung“. Mellem de liberaltsindede Tydskere, isærdeleshed blandt Logemændene nød han stor Anseelse. De frygte ham, fordi han nøie kjender deres svage Sider.

— Paa Juledagen holdtes en Collect i New-Yorks katholske Kirker for fattige faderløse Børn; Collecten indbragte 23,000 Dollars.

— Midt i Mai skal der holdes en Valfart herfra til Rom og andre hellige Steder (Lourdes, Paray-le-Monial). Kun Mænd kunne deltage; Omkostningerne anslaaes til 350 Dollars; hele Reisen vil vare omtrent i 50 Dage.

Sydamerica. Den lille Republik Ecuador, som tæller kun 1½ Million Indvaanere, har, som bekjendt, for Øieblikket ene og alene den Lykke at blive styret af en ultramontan Regering, og tillige istedetfor det sædvanlige aarlige Deficit at have et aarligt Overskud. „Germania“ meddeler herom følgende Actstykke:

„Senatet og Deputeretkammeret ere forenede i Congressen. I Overveielse af, 1) at det er en Pligt for katholske Nationer at bidrage til Underholdning af hele Kirkens Bestyrelse; 2) at denne Pligt nu for Tiden er saa meget mere magtpaaliggende, som den hellige Fader ved en usurpatorisk Magt er berøvet sine Stater, og ingen Regering synes at bryde sig derom; 3) at de Forhold, i hvilke Republiken befinder sig, tillader den at aflægge et høitideligt Vidnesbyrd om dens Troskab mod den h. Stol, beslutte vi: 1) at 10 Procent af samtlige Regeringsindtægter skulle ved den executive Magt aarligt tilsendes den h. Fader, saalænge denne befinder sig i de nuværende vanskelige Forhold, som et Vidnesbyrd om vort Folks Retfærdighed, Troskab og Ærefrygt mod Kirkens Overhoved; 2) at dette Decret skal træde i Kraft med det løbende Aar. Givet i Quito, Republiken Ecuadors Hovedstad, den 1ste October 1873. Undertegnet: Roberto di Ascosuri, Formand for Senatet. Vincente Salazar, For-

mand for Depuretkamret, Garcia Mureno, Republikens Præsident.“

Udenrigsministeren meddeelte strax den apostoliske Delegat Decretet med følgende Ord:

„I den høie Regerings og mit eget Navn beder jeg Deres Exc. om at ville formaae Hs. Hellighed Pave Pius IX. til allernaadigst at modtage et Folks ydmyge Offergaver, som elsker ham paa Grund af hans Godhed, ærer hans Dyder, beundrer hans Storhed. Jeg nærer derfor den Tillid, at Deres Exc. vil for Øieblikket behage at modtage en Sum af 10,000 Dollars, som, deponeret i denne Provindses Bank, til enhver Tid vil staae til Deres Raadighed. Den fuldstændige Betaling følger, saasnart hele Beløbet af alle Afgifter samt af Tienden nøiagtigt vil kunne beregnes d. v. s. i næste Aars Februar Maaned, efter at Skatternes Indkrævning er sluttet.“

Da Republiken har en Nettoindtægt af 7,700,000 Francs, saa vil den h. Fader hvert Aar modtage 770,000 Francs. Ecuador var den eneste Stat, som, protesterede mod Roms Usurpation, og er nu igjen den eneste Stat, som kommer Paven til Hjælp

China. Kirketidendens Læsere have vistnok ofte hørt om Foreningen af den hellige Barndom. I China udsættes nemlig med Statens Tilladelse hvert Aar desværre mange Tusinder nyfødte Børn. Foreningen søger nu ved christelige Børns Bidrag at redde saa mange Smaa som muligt fra Undergang paa Legeme og Sjæl. Der offentligjordes nylig en Beretning om denne Forenings Virksomhed i Aaret 1870—71, og man kan ikke andet end forbauses over sammes Resultater. Omendskjøndt der endnu manglede Efterretning om tyve Missionshuse kan dog Antallet af de i disse Aar døbte Børn anslaaes til over 20,000. Der gives 167 Vaisenhuse for saadanne Børn, 551 Skoler, 91 Værksteder, i hvilke de mere Voxne undervises i forskjellige Haandværker. I det Hele opdrages nu i disse Anstalter 28,000 Børn.

Dr. Arthur Hagers (fhv. luthersk Præst) Aphorismer.

(Fortsat fra Nr. 33 f. A.)

9. Paa den „første Søndag i Fasten“ taler Evangeliet om „Jesus, der fastede i 40 Dage og 40 Nætter“ og anbefaler Fastens Betydning: for Protestanterne for-gjæves! Samme Dags Epistel viser desuden, at ogsaa Paulus har fastet, og at han anbefaler alle „Guds Tjenere“ Fasten: de skulle prøves „i Faste og Kydskhed“. Hvorfor underkaste vi os da ikke denne Prøve? Skal da først den legemlige Læge komme og paalægge os den som „Diæt“? Skal da ikke ogsaa den aandelige Læge, Præsten, anbefale Fasten? Har ikke vor Herre Jesus ogsaa i sin Bjergprædiken anbefalet os Fasten? Hvorfor holde I den da ikke? Troe I virkelig ikke, at Fasten er især meget gavnlig for Kydskhed? Derfor anfører Apostlen ogsaa begge Dele sammen. Nuvel, hvilken Kirke lærer meest overensstemmende med Evangeliet, den evangelisk-katholske eller den „evangelisk-lutherske“? Hold dig til den, som ikke kaldes blot evangelisk, men er evangelisk!

10. Kirken er ifølge 1 Tim. 2, 15. „Sandhedens Støtte og Grundvold“! Følgelig er Kirken ufeilbar og har Sandheden, den hele fulde Sandhed. Spørgsmaalet er blot: hvilken Kirke? Mon den protestantiske, den lutherske, den reformerte, den unerede, den preussiske, den badenske, den meklenborgske, den fyrstelig-reussiske? Og i denne Kirke hvilken Retning? Mon den orthodoxe, den rationalistiske, den „Protestantenvereinliche“? Tro mig, kjære Protestant, dette Skriftsted lader sig kun rigtig forklare om den katholske Kirke.

11. Irenæus, en Discipel af Polycarp og død som Martyr Aar 202, er vistnok enhver nogenlunde dannet Protestant godt bekjendt; han skriver nu: „Med den Romerske Kirke maae, formedelst dens udmærkede Forrang, alle andre Kirker staae i Forbindelse.“ (adv. hæ. III, cap. 3. n. 2.)

12. Consequents og Logik er ene at finde i den Romerske Kirke; det have selv de bittreste Fjender af Catholicismen tilstaaet for mig.

13. Man siger: „Jeg vil vende tilbage i den katholske Kirkes Skjød.“ Det samme siger jeg om mig. Protestanterne pleie at spotte derover. Men hvorfor? Have ikke alle Nutidens Christne i deres Forfædre været

Katholiker? Saaledes ogsaa mine Forfædre Friherrerne von Hager, hvoraf den første ligger begravet i Minoriterklosteret i Wien. Disse vare alle Katholiker. Til deres Tro vender jeg tilbage, og det kalder man: at vende tilbage i den katholske Kirkes Skjød. Det samme er ogsaa Tilfældet med min Hustru; ogsaa hun vender ligesom jeg ydmyg tilbage til den Katholske Kirke. Ogsaa hendes Stamræ retfærdiggjør det.

Hos Brødrene Salomousen,
10 Norgesgade (Bredgade) 10,
faaes et smukt udført Photographi af
Katholsk Kirke
samt Photographier efter bibelske Emner.

Elisabethforeningen

holder sit sædvanlige Møde Søndagen den 29de Marts, Eftm. Kl. 6³/₄.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 29de Marts. Palmesøndag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 9¹/₂ Palmevælselse; derefter Høimesse (Lidelseshistorien efter Malthæus oplæses) Kl. 7¹/₂ Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 30. M. Johannes Climacus, Abbed. 31. Ti. Guido, Abbed (Lidelseshistorien efter Marcus oplæses). 1. April 0. Hugo, Biskop; Kl. 8¹/₃ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer (Lidelseshistorien efter Lucas oplæses).
- 2den April. Skærtorsdag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 10 Levitmesse med Prædiken og Procession. Kl. 6 Aften Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse.
- 3die April. Langfredag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 10 Lectie; Lidelseshistorien efter Johannes; Forbønner; Korsets Afhylling og Hylding; Procession, Præsantificatmesse; Prædiken. Kl. 6 Aften Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Korsets Afhylling og Hylding; Præsantificatmesse. Kl. 3 Korsvei med Prædiken.
- 4de April. Paaskeløverdage.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 Ildens og Paaskelysets Indvielse; de tolv Prophetiers Læsning; Døbevandets Indvielse; Litani til alle Helgener; Høimesse med Vesper. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse.
- Søndagen den 5te April. Jesu Christi Opstandelse. 1ste Paaskedag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 Korsets høitidelige Oplægelse. — Anden Kvartalscollect af Peterspengen.
- Søgnedagsgudstjeneste som sædvanlig.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 14.

Søndagen den 5te April.

1874.

Indhold: Bibel og Tradition. 1848 . . . 1874. Ved den tydske Rigsdags Begyndelse. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Bonn, Trier, Kjøbenhavn.

Bibel og Tradition*).

Nu staae vi foran den brede Grav, som skiller Protestanter og Katholiker fra hverandre. Protestanten bygger sin Religion paa Bibelen, som er bleven og bliver læst, oversat og udlagt paa mangehaande forskjellige og indindbyrdes afvigende Maader. Naar han selv ikke kan eller vil læse den, er han henviist til sin Pastor, som prædiker efter sit eget Hoved, og som efter nogen Tids Forløb afløses af en Anden, som atter har andre Anskuelser, og derfor ogsaa prædiker en anderledes farvet Tro eller Vantro. Deraf kommer det, at Protestantismen er som en uhyre stor Sæk, hvori alle kunne faae Plads: Lutheraneren, den Reformerte, Rationalisten, Pietisten, Socinianeren, Anglikaneren, Presbyterianeren, Puritaneren og

*) Fortsættelse af Artiklen i Nr. 12 og 13.

Gjendøberen. (Selv Jøder, som ikke mere bekymre sig om den gamle Lov og spise Svinekjød, kaldes af de Andre protestantiske Jøder.) Deres Enighed bestaaer blot deri, at de Alle beraabe sig paa Bibelen, og at de for det Meste hade den katholske Kirke og ere intolerante imod den.

Katholiken lader sig ikke nøie med den skriftlige Deel af det apostoliske Efterladenskab, ihvorvel han anseer den h. Skrivt ligesafuldt for Guds rene Ord som den troende Protestant, og han staaer ærefrygtsfuldt op, naar Evangeliet læses i den h. Messe. Men vi sige saaledes: Bibelen er ikke Alt og er heller ikke det Første, som Christendommen har bragt os; vi have endnu andre Lærdomme af Christus og Apostlene, som findes i Arvelæren eller den mundtlige Overlevering, det er i de christelige Læresætninger, som Christus og Apostlene have forkyndt, men som ikke ere optegnede i den h. Skrivt. Apostlen Paulus anfører saaledes f. Ex. et Udsagn af Christus, at det er sødere at give end at modtage. Men dette Udsagn er intetsteds at finde i de fire Evangelier.

Christus har naturligviis efterladt sig endnu mange andre saadanne Udsagn og Lærdomme, som heller ikke indeholdes enten i Evangelierne eller i Apostlenes Breve. Men disse gamle apostoliske Sandheder, som ikke indeholdes i Bibelen, ere ved mange af Kirkefædrenes Skrivter, ved de ældste Kirkeforsamlings Udsagn, ved Oldtidskirkens fromme Øvelser og Mindesmærker og ved den Underviisning, som Biskopperne og de Geistlige gave dem, som forberedtes til Præstevielsen, bevarede indtil den nærværende Dag. Jeg skal anføre et Exempel herpaa. Den h. Hieronymus fortæller Følgende: „Den salige Evangelist Johannes levede i sin høie Alderdom i Ephesus; han blev af sine Disciple baaren til Kirken, men kunde ikke tale mange Ord, og pleiede ved hver Forsamling ikke at sige Andet end disse Ord: „Mine Børn, elsker hverandre!“ Disciplene bleve endelig kjede af bestandigt at høre det Samme, og sagde da: „Mester, hvorfor

siger du altid dette?“ Han svarede med den en Johannes værdige Erklæring: „Fordi det er Herrens Forskrift, og naar kun denne opfyldes, saa er det tilstrækkeligt“. (Hieronymus in epist. ad Galatas c. 6.)

Hvoraf har den h. Hieronymus nu vidst, hvad han her fortæller om Apostlen Johannes og denne hans korte Prædiken? Han har ikke læst det i Bibelen og langt mindre selv hørt det, da han først levede 400 Aar efter Christus. Han har erfaret det af den mundtlige Overlevering, og denne har stadigt forplantet sig, saa at enhver katholsk Præst endnu hvert Aar læser det i sit Breviar. Og ligesom denne Fortælling og Lære om Hovedsagen i det christelige Liv er naaet til os ved den mundtlige Overlevering, saaledes gaaer det ogsaa med meget Andet. Dette er ogsaa nødvendigt, thi meget er ikke klart nok fremsat i den h. Skrift, f. Ex. den vigtige Lære om Treenheden og om Arvesynden, og en Christen maatte ogsaa vide Besked om mange Ting, hvorom der Intet staaer i Skriften. Dette føle Protestanterne selv, og derfor benytte de da ogsaa den mundtlige Overlevering i Gjærningen, medens de i deres Tale forkaste den. De døbe saaledes f. Ex. smaa Børn, som endnu ikke kunne troe. — og derom staaer der jo dog Intet i den h. Skrift. De toe ikke hverandres Fødder før Nadveren, omendskjønt der staaer i Bibelen: „Naar Jeg, Eders Herre og Mester, har toet Eders Fødder, saa skulle ogsaa I toe hverandres Fødder.“ Hiint gjøre de og dette undlade de, fordi de heri følge den katholske Kirkes Overlevering.

Desuagtet benægte Protestanterne den mundtlige Overleverings Gyldighed. De sige nemlig: Hvo indestaaer os for, at den saakaldte Arvelære er bleven forplantet reen og uforfalsket gennem alle Aarhundreder og alle Lande lige til vor Tid, saa vi kunne øse reent Vand af denne lange Strøm? I dette lange Tidsrum kan der jo have indblandet sig mange menneskelige Lærdomme og Meninger, der kunne have Udseende af mundtlige Overleveringer.

Naar Rhinen løber ind i Bodensøen og der saa atter strømmer en Flod ud af den ved Constanz, hvo kan da sige, at dette er det samme Vand, som flød ind i Bodensøen 16 Mile sydligere? Vil der ikke da ved Udløbet være mere Vand af Søen, end af den sydligere indløbne Rhinflod? Men den mundtlige Overlevering strækker sig nu ikke gjennem et Tidsrum af 16 Timer (saa lang er nemlig Bodensøen), men igjennem 18 Aarhundreder fra Jerusalem indtil Spanien og America rundt om den hele Jord; er da her Alt forblevet uforfalsket? Naar den skrevne Bibel kan blive forfalsket, hvorfor kan da ikke ogsaa den mundtlige Bibel, Arvelæren, blive det? Der bliver dog i det Hele mere talt end skrevet — og der fremkommer ogsaa i Regelen flere forkeerte Ting i Talen, end naar man besinder sig og nedskriver sine Tanker.

Saaledes omtrent tænke Protestanterne, og desaarsag forkaste de den mundtlige Overlevering. Og jeg tilføier endnu desuden paa mit eget Ansvar: Hvad der blot er overladt til Menneskenes Omsorg, vil næppe kunne bevares reent og uforfalsket i Løbet af 2000 Aar, hvad enten det nu er nedskrevet eller forplantes fra et menneskeligt Hoved eller en menneskelig Tunge til andre. Hvad svarer nu en Katholik, som kan gjøre Regnskab for sin Tro, paa deene betænelige Indvending? Svaret herpaa er Hovedindholdet af dette lille Skrivt, og begge Slags Christne, Katholiker saavel som Protestanter, maae nu læse og overveie det.

Naar Gud meente det alvorligt — og hvilken Christen turde tænke, at han ikke har meent det? — med at hjælpe os arme Mennesker og skjænke os Sandhedens og den levendegjørende Naades Lys ved at sende sin Søn til denne Verden: da maatte Han ogsaa sørge for, at den Sandhed og Naade, som Hans Søn havde bragt Verden for 1800 Aar siden, kunde bevares fuldstændigt, saalænge der leve Mennesker paa Jorden, fordi alle Mennesker indtil Verdens Ende trænge dertil. Den h.

Skrivt siger jo ogsaa: Gud vil, at Ingen skal gaae fortabt, men at Alle skulle blive salige og komme til Sandheds Erkjendelse. Gaves der nu blot en Bibel og en Arvelære, saa vilde der hermed ikke være tilstrækkeligt sørget derfor; thi Bibelen kan forfalskes, og den mundtlige Overlevering kan blandes med andre Lærdomme, som ikke komme fra Christus; og dernæst kan ogsaa begge Dele, baade Bibelen og Overleveringen, fortolkes urigtigt. Vi ville som Exempel herpaa omtale den uendelig vigtige Lære om Altrets allerh. Sacrament. Frelseren siger, at det er en nødvendig Betingelse for den Christnes Salighed at nyde Hans Kjød og Blod; men paa den anden Side advarer Apostlen Paulus for den Fare, at nyde det til sin egen Fordømmelse. Skal da nu denne usigelig store Sag, hvorved man baade kan erhverve Himlen og styrte sig i den evige Fordømmelse, ikke engang være os sikkert ved en fast Erklæring? Vi Katholiker tilbede den consecrerede Hostie, fordi vi fast troe, at Gudmennesket virkelig og væsenlig er tilstede under Hostiens Skikkelse. Luther siger derimod, at dette er en fordømmelig Afgudsdyrkelse, og han beraaber sig til Forsvar for denne sin Bespottelse paa den h. Skrivt; men ogsaa den katholske Kirke holder sig til den h. Skrivt. Den katholske Kirke lærer fremdeles, at kun den af en Biskop gyldigt indviede Præst kan forvandle Brød og Viin til Herrens Legeme og Blod. Protestanterne have ingen gyldigt viede Præster, og de mene desuagtet, at det Brød og den Viin, som uddeles i deres Kirker, er Christi Legeme og Blod. Hvad skal nu en Christen, hvem det er magtpaaliggende at erholde Sikkerhed, gjøre ved disse Modsigelser? Skal han lade sig bevæge frem og tilbage som et svagt Rør af de forskjellige Fortolkeres Anskuelser? Har Christus henkastet disse og hine Læresætninger som Stridsæbler for Theologer, for at de kunne øve deres Forstand paa dem og udfinde spidsfindige Fortolkninger; eller har Han indsat en fast Orden for alle

dem, som have en god Villie, og givet sin Aabenbaring et fast og holdbart Støttepunct? — Gud har skabt Verden, og Han sørger ogsaa for dens Opholdelse indtil den nærværende Dag. Han har sendt Verden Naade og Sandhed ved sin Søn, og skulde Han da ikke ogsaa sørge for dens Bevarelse? — Det besindige Menneske, der ikke tumler sig drømmende gjennem Livet som i en Ruus, forlanger en fast Sandhedsgrundvold, for at indrette sit Liv derefter og ikke efter alleslags løse Indfald og spidsfindige Fortolkninger. Men hvor skal man nu finde denne Sikkerhed?

Herpaa vil jeg nu give et tilfredsstillende Svar for alle dem, som ikke ere forblindede af Fordomme og Indbildninger; og, da de saakaldte evangeliske Christne kun ville troe Bibelen, skal her nærmest gives Svar af Bibelen selv.

For sikkert at bevare alle sine Naades og Sandheds Skatte, saalænge der gives Mennesker her paa Jorden, har Frelseren stiftet en Anstalt, en fast Indretning, og tilsagt den sin guddommelige Bistand indtil Verdens Ende. Dette er Kirken, som bestaaer indtil den nærværende Dag. Den virker stadigt i fuld Livskraft, holder Guds-tjeneste, prædiker, meddeler de hellige Sacramenter og sørger for, at ogsaa de Mennesker, som ingen Kundskaber besidde, have hele Christi Efterladenskab reent og ukrænket for sig, og kunne tage Deel deri. Ethvert Menneske, der troer og er døbt, bliver Medlem af denne Kirke. Men for at Kirken skulde have Varighed og Sammenhold og vinde Udbredelse, indsatte Christus Forstandere, som atter havde et fælles Overhoved.

Disse Forstandere vare Apostlene og de andre Disciple, og deres Overhoved var Christus Selv, og efter Hans Himmelfart Petrus. Selv i en Republik maa der jo dog altid være en Præsident!

Men for at Guds Rige her paa Jorden, Christi Kirke, stadigt maatte voxe og udbrede sine Grene over den hele Jord, som Sennepskornet i Evangeliet, saa maatte denne

Indretning ogsaa vedvare efter Apostlenes Død. Derfor indsatte Apostlene i Christi Navn Biskopper og Præster til deres Efterfølgere, og Kirkens Overhoved, Petri stedsevarende Efterfølger, er Paven i Rom. Man kjender ogsaa alle Pavernes Navne ligefra Petrus indtil Pius IX., der er den 257de. — Denne af Christus indstiftede Foranstaltning vil Enhver, som har et aabent og ærligt Øie, selv om han er født Protestant, kunne finde i den h. Skrift.

Alle disse Kirkens Forstandere kaldes tilsammen den lærende Kirke, og til denne har Frelseren selv henviist os. Han siger nemlig: „Hvo der ikke hører Kirken, skal være for eder som en Hedning og Tolder“; og fremdeles: „Hvo som foragter eder, han foragter Mig, og hvo som foragter Mig, han foragter den, som har udsendt mig.“ Han vil, at Alle, der troe paa ham, skulle være forenede i hans Kirke, og siger derfor: „Der skal være een Hjord og een Hyrde.“ Han er selv den udødelige Overhyrde, som Apostlen Petrus skriver, hvem de dødelige Underhyrder ere underordnede — og Hjorden er Alle, som høre til hans Kirke.

Denne Kirke har Frelseren nu forjættet en overnaturlig Bistand, for at de aabenbarede Sandheder og Sacramenterne, som han har bragt Menneskeslægten til dens Forløsning og Helliggjørelse, i den kunne bevares rene og uforfalskede. Dette maatte ogsaa være saaledes, thi ellers vilde jo kun Jøderne og Hedningerne paa Christi og Apostlenes Tider have havt Nytte af Frelserens Menneskevordelse.

Men Christus siger med fuldkommen Bestemthed: „Jeg bliver hos Eder indtil Verdens Ende.“

Og han lovede sine Disciple den Helligaand, som skulde minde dem om Alt, hvad han havde lært dem. Men til Kirkens Overhoved, som han indsatte, sagde han: „Du er Petrus, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke overvælde den.“ Og Apostlen Paulus siger: „Kirken er Sandhedens Støtte og Grundvold.“

(Fortsættes.)

1648 . . . 1874.

En dag för snart 226 år sedan erbjöd den tyska staden Münster en särdeles liflig anblick. Alla klockorna ringde i kyrkorna; brokiga dukar hängdes ut ifrån fönstren för att gifva husen en festlig prägel; flaggor vajade från alla offentliga byggnader; kanonerna sköto glädjeskott; de förnäma gästerna ifrån så många skilda länder — Tysklands alla stater, Sverige, Frankrike — som staden så länge hade hyst inom sina murar, och som voro väl bekanta för alla dess invånare, helsades öfverallt med lefverop när de vandrade genom gatorna; borgarnes ansigten strålade af fröjd; sjelfva de vilda landsknektarne, som höllo vakt vid portarne, hade antagit en mildare och fryntligare uppsyn; härolder, företrädde af smattrande trumpeter, redo fram på alla torg och förkunnade den stora händelsen

Freden — den som historien kallar „den westphaliska“ — var undertecknad; det religiöst-politiska kriget, som under 30 år hade dränkt Tyskland i blod, förvandlat många af dess bördiga fält till ödemarker, kostat oräkneliga menniskor lifvet och förvildat alla sinnen, var nu slutadt; en „evig fred“ skulle råda mellan de olika konfessionerna, ingendera skulle förtrycka den andra, och regeringarne skulle såsom en helig och orubblig grundsats bevara „samvetsfriheten“. Hvar och en skulle „på sin fason blifva salig“, såsom längre fram yttrades af en furste (Fredrik II. af Preussen), hvilken för sin egen del visst icke tänkte mycket på att blifva det hvarken på det ena sättet eller det andra.

Men nu är förhållandet det, att det gifves blott ett sätt att blifva salig, och att man för att uppnå detta mål måste göra sitt val mellan de begge principer, som genomgå världen: Guds ja eller Djefvulens nej. Herrarne i Münster, som afslöto den westphaliska freden, trodde likväl — såsom många tro ännu i dag — att man kan

säga både ja och nej, och efter denna formel slöts freden för en evighet, som räckte ungefär till dess bläcket hunnit torka.

Två och ett fjerdedels sekel ha förflutit sedan denna dag, och många oväder ha brusat fram öfver kyrkan, hvars fiender på den tiden trodde sig redan ha fått öfvertaget. Men kyrkan står ännu upprätt i hela sitt oändliga majestät, medan stoftkornen, som hvirflade omkring hennes höga panna och trodde sig kunna begrafva henne, för länge sedan äro förskingrade i rymden, ingen vet hvart.

Tidens hand pekar åter på den gamla tyska staden. — Münster står kvar på sin gamla plats, om än något förändradt mot hvad det var för tvåhundra år sedan, och en vinterdag 1874 företer staden åter en bild af en ovanlig rörelse. Men denna har icke samma högtidliga och samma glada uttryck som den dagen vi nyss omtalad. Folket strömmar åter genom gatorna, men ansigtet äro mörka och dystra, händerna knyta sig, och ett doft knot, hälften af sorg och hälften af vrede framtränger öfver de hoppessade läpparne. En upprörande våldshandling har blifvit begången.

Under ett af dessa tidskiften då Gud — vi menniskor kunna icke intränga i Hans rådslag eller förstå grunderna till Hans beslut —, under ett af dessa tidskiften då Gud låter det ondas makt råda till en tid, har den främsta verdsliga representanten i vår tid för denna makt låtit föreskrifva Guds tjänare ett slags offer på hans altare. Våra läsare känna alltför väl gången af den religiösa strid, som uppstått och pågår i Tyskland med anledning af de påbjudna nya s. k. kyrkolagarne, att vi skulle behöfva ingå i några af denna saks enskildheter. De tyska biskoparne äro icke sådana män, som hålla med både om Guds ja och Djefvulens nej, och som det är detta sednare som för det närvarande skenbart fått behålla öfverhanden, så måste de lida förföljelse. Och att lida förföljelse för Guds skull och för sanningens skull, det gör man gerna, när man håller Gud kär och sanningen

kär. Men emellertid pågå förföljelserna, och innan kyrkans tjenare föras i fängelse plundrar man dem först, allt på högvederbörlig befallning och såsom lagen, den af Djefvulen ingifna lagen, bjuder:

Men allting går icke efter uträkning. När man skall föra bort möblerna från biskopens hus, får man ingen menniska i hela staden, som dertill vill lemna sitt biträde, och befolkningens hållning är så föga sympathetisk, att männen af lagen (alltid det ondas lag) icke vilja drifva sakerna till det yttersta. De ha lyckats att bära ut sakerna på gatan, men längre komma de heller icke. Slutet för den gången blifver, att några dussin gymnasister — ungdomen är alltid enthusiastisk och fruktar icke heller mycket för furst Bismark — bära möblerna tillbaka in i biskopshuset, och hela staden klappar händerna.

Men snart kommer befallning ifrån lagens upphöfsman, att, kosta hvad det kosta vill, utföra densamma. Lagen finner det förenligt med sin värdighet, att om natten smyga sig till biskopens hus och fråntaga honom hans egendom. När detta blifver bekant i staden blandar sig harmen öfver våldet med förakt för det sätt, hvarpå det blifvit utfördt, och med ovilja mot dem, som låtit bruka sig till verktyg derför. Det kommer till oroliga uppträden, och militären måste slutligen rensa gatorna från folkhoparne.

Skall detta blifva utgångspunkten för ett nytt religionskrig?*) Låtom oss hoppas, att så icke skall ske, men aldeles otänkbar är saken icke. En blick på förhållandena i Tyskland visar, huru alla sinnen äro upptända vid åsynen af de dagliga kränkningar, som vederfåras katolikerna i utöfningen af deras tro. Denna känsla ligger icke på ytan, den tränger tvärtom på djupet, och den stora mängden, som icke förstår sig på lagstiftarnes subtiliteter i Berlin, och som finna tyranniet vara ett sällsamt sätt att utöfva principen om religionens frihet, skall kanske till slut icke stå till att tygla.

(Slut följer.)

*) Så att samma stad, som år 1648 såg slutet på det gamla kriget, år 1874 skulle blifva utgångspunkten för ett nytt?

Ved den tyske Rigsdags Begyndelse.

Under denne Overskrift bragte „Allg. evangelisch-lutherische Kirchen-Zeitung“ i Berlin følgende mærkelige Artikel:

„Det er altsaa hidtil Resultatet af den Kamp, som den preussiske Regering fører med den romerske Kirke, at Centrumspartiet, hvis Dannelse efter hans egen Erklæring har foranlediget Bismarck til at begynde denne Kamp — næsten hundrede Mand stærkt træder ind i Rigsdagen.

Naar i en Krig Fjenden bliver desto stærkere, jo mere han bekæmpes, saa pleier man ikke at kalde en saadan Krig en lykkelig Krig, men slutter deraf sikkert, at der maa være begaaet Feil i Krigens Ledelse.

Krigen med den romerske Kirke er begyndt, uden tilstrækkeligt at kjende Terrainet. Dette er ogsaa tidligere hændtes dem, som paa det kirkelige Gebet vare sysselsatte med dette Thema: fremfor Alle den Mængde Liberale, som troe, med abstracte Grundsætninger og almindelige Talemaader at faae Bugt med Tingene, men som ikke kjende de dybere Magter, der bevæge det virkelige Liv, og allermindst det religiøse og kirkelige Livs skjulte Kræfter. Visse almindelige Phraser skulde raade Bod paa Kundskaben og Forstaaelsen af selve Sagen. Hvo kan undre sig over, at det da viste sig, at dette er to Slags heelt forskjællige Ting.

Naar man fører Krig, er det en betænkelig Sag at begynde Kampen fra et af Illusioner omtaaget Standpunct. Det have Franskmandene erfaret til deres bittere Skade. Ogsaa denne Krig har man begyndt med Illusioner, der have beviist sig som det, de ere: som rene Skuffelser. Der er især to saadanne, som vi her skulle dvæle ved.

Den ene Skuffelse angaaer Biskopperne. Man troede, at de vilde give efter, saa snart de blot saae, at det blev Alvor. Fordi de havde givet efter ligeoverfor den Romerske Stol med Hensyn til det vaticanske Dogma, troede man, at de ligeledes vilde give efter ligeoverfor Ståten. Man erkjendte ikke, at denne Følgeslutning er blottet for al Logik. At give efter ligeoverfor hiin, ligger i det romerske Systems Consequentser; ikke at give efter ligeoverfor denne, idetmindste i Principet*), ligger ligeledes i det romerske System.

*) D. e. hvor det gjælder Kirkens Ret til Selvstyrelse.

Den anden Skuffelse angaaer den lavere Klerus. Man troede, at den strax vilde gjøre Rebellion mod Biskopperne, saasomt den fik en Smule Luft. Men deri har man atter skuffet sig. Den lavere Klerus er ikke bleven Statsmagts Forbundsfaelle imod sine Biskopper, men den har netop sluttet sig til dem. Om gjerne eller ugjerne, det er ligegyldigt; det kommer an paa Kjendsgjerningen, og den er ikke vanskelig at begribe. Den lavere Klerus veed meget vel, at, hvis den har lidt at betyde som Episkopatets Undergivne, da har den slet intet at betyde som Statens Undergivne.

Skulle vi sige, at der til begge disse to Skuffelser endnu kom det upaalidelige Haab, der blev sat til Gammelkatholikerne? Vi kunne næppe troe, at man for Alvor har tænkt paa, i dem at finde et brugbart Vaaben mod Kirksn. Men, naar man seer hen til Kjendsgjerningerne, maa man troe det. Thi man har baaret sig ad, som om man troede det; Begunstigelser ere i rigeligt Maal bortødslede til dette Parti. Men spørge vi Forstanden tilraads, maa man tvivle herpaa, og Enhver som har lidt Forstand paa kirkelige Ting, han kunde meget let forudsige sig dette. Vi erindre her blot om det bekjendte Ord af Cantsler Oxenstjerna, som dog forstod sig lidt paa politiske Sager, om „den ringe Forstand, hvormed Verden styres“.

Man begynder nu at erkjende hine Skuffelser for Skuffelser, og man eri Forlegenhed. Vi ere visse paa, at man gjerne vilde slutte Fred med Bisperne, hvis de blot kunde bringes til at vise en Smule Eftergivenhed, om end kun et Skin deraf. Men det ville de sandsynligviis ikke bekvemme sig til. Og saaledes maa der altid gaaes videre fremad med voldsomme Forholdsregler. Til hvilket Resultat vil man da vel komme? Vi vide kun, til hvilket Resultat man allerede er kommen, thi vi see det for vore Øine. I Sandhed, vi have en meget daarlig Glæde af dette Resultat, vi evangeliske Christne og Medlemmer af den lutherske Kirke.

Hvad er der opnaaet? Man har erklæret det protestantiske Kaiserdømme for at være i Fare, og troede ad denne Vei at maatte beskytte det. Det var baade Kaisers og Rigets Interesse og Protestantismens Interesse, som bleve gjorte gjældende. Og begge disse Interesser ere stærkt compromitterede.

Det gjør os hjertelig ondt, naar vi tænke paa det tyske Riges ærværdige Overhoved. Efterat Gud har

ladet ham opleve saa store Resultater, ere hans sidste Dage blevne lidet glædefulde. Men vi tie herom, for ikke at blive indiscrete. Man har troet at maatte sikkre det tyske Rige, og man har rystet det paa en betænkelig Maade. En Kile er dreven ind mellem begge dets Halvdele, og en stor Deel af vort Fædrelands Sønner er paa det dybeste fornærmet og ophidset.

Og Protestantismen? Det er allerede sagt, men det kan ikke hyppigt nok siges: de Slag, som føres mod den romerske Kirke, ramme dobbelt den evangeliske. Og snart vil den saares endnu dybere. Give Gud, at det ikke bliver for dybt! Men hvad der skulde være den Romerske Kirke til Skade, geraader den til Gavn. Mere fast sammensluttet end nogensinde staaer den der, og Verden seer med Forbauselse hvad for en Magt den er. Munken af Wittenbergs Ord bragte den til vakle; men disse Slag, som Statsmagten fører, gjøre den stærk. Herom kan der ikke finde nogen Skuffelse Sted. I vide Krede, især i det protestantiske Nordtyskland, har et stort Omsving i den offentlige Mening begyndt at vise sig ligeoverfor den romerske Kirke. Selv Liberale have Respect for den. Hvilke praktiske Følger denne forandrede Stemning vil fremkalde, det ville vi med Tiden faae at see.

Og hvad saa? I hiin Kamp kunne vi ikke blande os (hvorfor ikke?). Hvad vi have at gjøre, det er at samle os om Evangeliet, som vor Kirke lærer det (men lærer Evangeliet ikke: at man bør adlyde Gud mere end Mennesker — altsaa lige det Modsatte af Bismarcks Evangelium?), at slutte os sammen til fælleds Arbeide og fælleds Udrustning for Fremtiden, saa at ikke Enhver gaaer sin Vei, men Alle gaae den samme Vei og sikkre Kirkens Grændser mod dem udenfor, for at ikke Hedningerne skulle bryde gennem Gjerdet og ødelægge Viinbjerget.“

Dagbog.

Tyskland. Den spændte Situation, der er opstaaet mellem Regeringen og Rigsdagen i Anledning af Hærloven,

som denne sidste ikke vil vedtage i den af Regeringen forelagte Form, vedvarer endnu. Ifølge en Beretning i den officielle „Spenersche Zeitung“ har Bismarck for nylig udtalt sig meget bestemt for de Deputerede om Sagen; blandt Andet har han meget bittert dadlet de National-liberale, som bildte sig ind at de maatte stemme imod Regeringen, fordi de ellers vilde komme i Strid med tidligere Udtalelser af dem selv, og han endte med at erklære, at enten gik han af, eller Rigsdagen vilde blive opløst. Man faaer nu at see, om det ikke skulde hjælpe paa de Herrer „Liberale“; det er vistnok det Rimeligste.

Østerrig. At Kirkelovene ville blive vedtagne, er nu saa godt som givet; det Hele er kun et kort Tids-spørgsmaal. Biskopperne have viist meget Mod og Bestemthed, og deres Holdning varsler godt for den Kamp, der ogsaa her om vistnok ikke lang Tid maa tage sin Begyndelse for at værne om Kirkens og Samvittighedens Frihed imod de national-liberale Lyster til at blande Stat og Kirke sammen i et Stats- eller „National“-Herredømme, som det nu heder. Den h. Fader havde, som bekendt, ogsaa skrevet et Brev til Kaiseren for at advare ham; men — som det synes — til ingen Nytte. De Liberale juble herover, og sige at „Rom har talt — men for døve Øren“. De glemme, at den, der ikke vil høre, han kommer om kortere eller længere Tid til at føle; naar den Tid kommer, og for Østerrigs Vedkommende kan den maaskee komme førend man venter det, saa vil vistnok baade Kaiseren og Rigsdagens Majoritet blive saare tilbøilige til at høre, men saa er det maaskee for silde.

Frankrig. Atter et Par Suppleringsvalg til Nationalforsamlingen og atter til Fordeel for Republicanerne; en naturlig Følge af „Septennatet“. Rochefort og et Par andre Communister, der vare deporterede til Ny-Caledonien, ere rømte derfra og ankomne til Australien.

Spanien. Der kæmpes i disse Dage håardt ved Bilbao, men Telegrammerne derom ere som sædvanlig modsigende; dog synes Republicanerne at have vundet nogle mindre Fordele.

Kirkelige Efterretninger.

Bonn. I Juni Maaned f. A. bragte „Deutsche Reichszeitung“ en Artikel af „Saarzeitung“, som talte om en „Sygdom“ og en „Cuur“, som Professor Reinkens havde gennemgaaet i Wiesbaden. Statsprocuratoren anlagde Sag mod Bladet; thi i Preussen har man nok Lov til at skrive mod de katholske Biskopper, hvad man lyster; mod „Biskop Reinkens“ derimod naturligviis ikke. „Reichsztg.“ fremførte nu to Herrer fra Wiesbaden som Vidner, der udsagde, at de, hver for sig, til forskjellige Tider havde hørt af en Læge, ved Navn Dr. Hartmann i Wiesbaden, at Dr. Reinkens dog burde vogte sig for i Wiesbaden at optræde som „Prædicant“, da han (Lægen) selv havde behandlet ham for en vis Sygdom. Skjøndt begge Vidner ikke kunde erindre de enkelte Ord, som Lægen havde brugt, havde de dog begge to faaet det Indtryk, at der skulde være Tale om en „Sygdom“, som ikke gjerne bliver nævnt. Desuden bragte „Reichszeitung“ endnu 3 Vidner fra Bonn, som gjorde høist compromitterende Meddelelser om „Biskop Reinkens“ Privatliv og især om hans Forhold til en i denne By værende Dame, saa at det talrige tilstedeværende Publicum i høi Grad blev forbauset og overrasket. Dr. Hartmann var stævnet som Vidne men var ikke kommen, og blev derfor idømt 10 Thlr. Mulct. Han havde indsendt en ikke-edelig Erklæring, at han ikke kunde huske at have sagt de anførte Ord til disse Herrer, og derfor ikke kunde bekræfte dem. Den almindelige Mening iblandt Publicum er imidlertid den, at denne Forhandling for Retten har givet „Gammelkatholicismen“ Banestødet; og det bliver paa en Maade stadfæstet ved den af Retten udtalte Kjendelse, skjøndt den dømte Redacturen til 5 Maaneders Fængsel, og Forlæggeren til 500 Thlr., fordi de 2 første Vidners Udsagn ikke vare bestemte nok, og de 3 andre ikke directe vedkom det foreliggende Tilfælde. Thi i selve Dommen blev der udtrykkelig tilstaaet: at „disse tre Vidners Udsagn ikke kunde bringes i Overensstemmelse med Reinkens Stilling som Professor i Theologien og med hans Værdighed som Præst.“

Biskop Martensen siger i sit nyeste Skrivt S. 49 „Vi kunne ikke andet end have en oprigtig Sympathi for disse Gammelkatholiker . . . som for Sandhedens (!) Skyld have bragt personlige Offre.“ — Vi tillade os at

gjøre Hs. Høiærv. opmærksom paa disse nyeste „personlige Offre“, og henstille til hans behagelige Overveielse, hvorvidt en saadan offentlig Skandale skulde egne sig til at vække eller vedligeholde noget tænkende og sædeligt Menneskes „oprigtige Sympathier“ for Gammelkatholicismen.

Trier. Præsteminariet er nu af Politiet blevet lukket, efterat Lærerne med Vold vare uddrevne. I det herværende Fængsel findes allerede et betydeligt Antal af „spærrede Præster“, som alligevel havde foretaget præstelige Embedsforretninger; i Coblenz ere alene i de sidste Dage ni fængslede, medens paa Ehrenbreitstein allerede tre ere indespærrede. Mon man troer at have Fængsler nok for at gennemføre disse tyranniske Kirkelove?

Kjøbenhavn. Et Telegram af 31te Marts har bragt Efterretning om, at Ærkebiskoppen af Cöln samme Dags Morgen Kl. 8 er bleven fængslet.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 5te April. Jesu Christi Opstandelse. 1ste Paaske-
dag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 Korsets høitidelige
 Optagelse, Procession og Levitmesse med Prædiken. Kl.
 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 8 og 12 stille Messe.
 Kl. 5 Efterm. høitidelig Vesperandagt. — Sct. Knuds
 Kapel: Kl. 9 Høimesse; Kl. 6 Aften Festandagt med
 Prædiken.

Mandagen den 6te April. 2den Paaske-
dag. Sct. Ansgars
 Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med
 Prædiken. Kl. 3 Festandagt — Sct. Knuds Kapel:
 Kl. 9 Høimesse med Prædiken.

NB. Paa begge Paaske-Helligdagene afholdes i Sct.
 Ansgars Kirke den anden Quartalscollect af Peters-
 pengen for dette Aar. — 7 Ti. Hermann Joseph, Bekj.
 8. O. Dionysius, Biskop 9. To. Prochorus; Martyr. 10. F.
 Mechtildis, Abbed. 11. L. Leo den Store, Pave og Kirke-
 lærer.

Søndagen den 12te April. Hvide Søndag. Den høitidelige
 Messe, under hvilken Neocommunicanterne fornye Daabs-
 pagten og annamme den første hellige Communion, be-
 gynder allerede Kl. 9.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7
 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags
 Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: still: Messe
 Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags
 Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille
 Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 5 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 15. Søndagen den 12te April. 1874.

Indhold: Bibel og Tradition. 1848 . . . 1874. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Trier, Cöln, Wien, Stuttgart, Spanien, Tyrkiet.

Bibel og Tradition.

(Fortsat fra Nr 14).

Lader os nu engang upartisk undersøge, om denne Forjættelse ikke har stadfæstet sig i den katholske Kirke. Den staaer der snart i 2000 Aar som et udødeligt Væsen, der aldrig ældes. I 300 Aar bleve de Troende grusomt forfulgte. Millioner lode sig martre tildøde for Troens Skyld; Martyrernes Blod var som en langvarig Blodregn, der befrugtede Christendommens ringe Udsæd. Paverne bleve behandlode som Forbrydere og myrdede; Biskopperne fordreves eller henrettedes, Præster og Munke mishandlede paa alle Maader, men Kirken staaer endnu den Dag i Dag i sin fulde Kraft. I Nordamerica blomstrer Katholicismen nutildags i den Grad, at selv Protestanten Marryat har udtalt som sin Overbeviisning, at hele Nordamerica efterhaanden vil blive katholsk. I England bliver hver Uge i Gjennemsnit 100 Personer optagne i den katholske Kirke. For nogle hundrede Aar tilbage løsreves vel ved den saakaldte Reformation en stor Green fra den katholske

Kirkes ældgamle stedsegrønne Eg, og denne løsevne Green kaldes den protestantiske Kirke. Men hvorledes staaer det nu til i denne Kirke? Den har intet Overhoved; ingen Eenhed og ingen Fasthed; en stor Deel af dens egne Geistlige troe saa lidet paa Christus, at mange troende Protestanter alvorligt maae betvivle, om de ere gyldigt døbte. Mange ansee den regerende Fyrste for den øverste Biskop, men flere end een af disse Fyrster ere som bekjendt Frimurere; altsaa en Frimurer Kirkens Overhoved! I Sandhed et velsignet Hyrdeembede med Scepteret i den ene og Hammeren i den anden Haand! Selv med legemlige Øine kan man iagttage Forskjællen mellem de to Kirker. Naar man reiser omkring i Europa og da seer en herlig stor Domkirke i den ædlest Bygningsstil, og man spørger: hvilken Troesbekjendelse har ladet dette Gudshuus opføre? lyder Svaret: Den katholske Tro har frembragt og reist saadanne Kirker. Og naar man tager til det reformeerte Basel, eller til Zürich og Bern, eller til Magdeburg, eller til det lutherske Norden, eller til det anglicanske England — hvo har der ladet de skjønneste Kirker bygge? Svaret bliver: de katholske Forfædre; og nu sidde Protestanterne og synge deri som Spurve i Svalereder, fra hvilke de have forjaget Svalerne. De have vraget alle Guds levende og sande Kirkes skjønneste Prydelser; og hvad de selv have bygget, er indrettet i en kold og smagløs Stil. Den største Kirke, som de have frembragt, Paulskirken i London, ligner en uhyre omvendt Bryggerkjedel, hvori de faa Mennesker, der besøge den, tage sig ud som Myrer; men man føler sig ligesaa lidet tilskyndet til Andagt i denne store tomme Bygning, som man kan tænke sig, at Myrer kunde befinde sig vel i en tom Kjedel.

Jeg vil nu sammentrænge den noget vidtløftige Udvikling, for at Læseren kan faae en let Oversigt. Sagen forholder sig saaledes: Protestanterne have endnu kun den paa Papir trykte Bibel og Daaben tilbage af den af Christus indstiftede Religion; alt Andet have de afskaffet.

De strides med hverandre indbyrdes angaaende Nadverens rette Betydning. Bibelen udlægges efter enhver Enkelt private Anskuelse, eller den udlægges slet ikke. Katholikerne derimod have ogsaa Bibelen, men foruden den tillige Arvelæren, der indeholder Meget, som enten slet ikke eller ikke tilstrækkelig tydeligt findes i Bibelen. De have holdt fast ved de 7 Sacramenter og ved Messeofferets hellige Gudstjeneste fra de ældste Tider af. Bibelen, Arvelæren, Sacramenterne og Alt, hvad der hører til Gudstjenesten, forklares af den lærende Kirke, d. e. af Paven og Biskopperne. Denne Kirke er grundlagt af Christus, som har givet den den Forjættelse, ikke at den skal erholde nye Aabenbaringer, men kun, at den gamle Aabenbaring, saaledes som den er nedlagt i Bibelen, Arvelæren og de ældste Overleveringer, fuldstændigt skal bevares i den, og at den ved høiere Bistand stedse skal forblive i Besiddelse af den rette Forstaaelse af samme.

De derimod, som ikke ville holde fast ved denne af Christus og hans Apostle grundlagte Kirke, ere adspalttede i alleslags formentlige Kirkesamfund, som ere stiftede af urolige Hoveder, der have løsrevet sig fra Kirkens sande Overhoved. Mange af dem tilbringe deres Liv i en religiøs Feber, som Pictisterne og Methodisterne; Andre pladske som vaade og kolde Frøer omkring i den menneskelige Fornufts plumrede Vande og døe engang i deres private Anskuelse, uden Hjælp og Trøst af gyldige Sacramenter. De staae i den største Fare for at døe i deres Synder, som Christus forudsagde Jøderne, der ved deres Vantro stødte hans forløsende og reddende Haand tilbage.

Da saaledes kun den katholske Kirke har Herrens særlige Bistand, staaer den som det Ældste og Ærværdigste iblandt Alt hvad der er til her paa Jorden, og forbliver stedse ung og kraftfuld, ligesom en Ceder, der efter tusinde Aars Forløb bestandigt igjen skyder nye Skud, omendskjøndt talløse fortørrede Grene allerede ere affaldne. Men at der ogsaa undertiden i dette levende Kirkesamfund opstaae Tvivl og Stridsspørgsmaal om Trocs-

anliggeuder blandt saa mange Mennesker, eller kunne paa-vises andre Forstyrrelser, det kan ikke være anderledes; thi ogsaa Aanderne have ligesom Legemerne deres sygelige Anfald. Hvorledes har da nu Kirken baaret sig ad, for at tilveiebringe Orden og Ro iblandt de Troende? Den har afholdt Kirkeforsamlinger, hvor alle dens Biskopper fra alle forskjellige Egne kom sammen for at undersøge, hvad den rette oprindelige Aabenbaring udsagde om disse eller hine Stridspuncter. Efterat de havde raadslaaet og vare komne til Enighed, blev da Christenheden gjort bekjendt med den rette Lære i bestemte og klare Troessætninger; ikke, som havde Biskopperne opfundet en ny Lære, men som Resultatet af, at de havde undersøgt og erkjendt, at dette var den gamle aabenbarede Sandhed. Og det er en fælleds Tro for alle Katholiker, at saadanne Afgjørelser i Troessager ved den Helligaands Bistand nødvendig maae være i Overensstemmelse med den guddommelige Aabenbaring. Derfor ledsages stedse ethvert saadant kirkeligt Udsagn af den Sætning: Hvo som ikke troer dette, „anathema sit“ — hvilket ikke betyder: han er fordømt, men derimod: han hører ikke mere til Kirken, han har ikke mere den katholske eendragtige Tro, „han være udelukket“. — Naar der er kommet et lille Stykke Træ eller et Skud Hagl i dit Legeme, finder du ingen Hvile, før det er kommet ud; og paa samme Maade forholder det sig, naar der findes Personer i Kirkens Legeme, som ere fremmede for den, fordi de ikke mere have dens Tro, og desuden vække Forstyrrelse ved spidsfindig og haardnakket Modsigelse — anathema sint: man maa sætte dem udenfor Kirkens Dør, excommunicere dem.

Saaledes har Kirken baaret sig ad til alle Tider; allerede Apostlene have afholdt et Concil i Jerusalem i Anledning af Hedningernes Optagelse i den christne Kirke. Beslutningen herom blev da meddeelt den daværende Christenhed med de Ord: „Dette er den Helligaands Beslutning og vores.“ Saaledes staaer der skrevet i Apostlenes Gjærninger 15de Cap. Men hvad der især er værd at

lægge Mærke til, er, at en Troessætning, som eengang er bleven fastsat paa en almindelig Kirkeforsamling, aldrig senere er bleven forandret. I denne Guds Omhu for Kirken har enhver Katholik, som bekymrer sig om sin Sjæls Frelse, et fast Støttepunkt for sin Tro og sin Sjæls Veiledning, nemlig den af Gud grundlagte og vogtede katholske Kirke. Derfor have alle katholske Catechismer, de ældste som de nyeste, i alle 5 Verdensdele, hvor de 200 Millioner Katholiker, der findes paa Jorden, ere udbredte, de selvsamme Troessætninger og den samme Sædelære. Alle, som indvies til Præster, maae aflægge en Ed paa at troe alle den katholske Kirkes Troesartikler og stedse at ville rette sig efter dem i deres Embede. Derfor er det katholske Folk stedse sikkret imod at tabe sin Religion ved sine Geistliges Prædikener, da enhver af disse maa holde sig til den katholske Kirkes Lære. Men naar det desuagtet skulde falde en eller anden Præst ind at prædike imod en katholsk Troessandhed, afsættes han af sin Biskop og gjøres saaledes uskadelig. Derfor hersker der en vidunderlig Enighed i den katholske Kirke; de Milliarder af Katholiker, som nu i mere end 1800 Aar have levet paa Jorden, have til alle Tider fastholdt den selvsamme Troeslære.

Hvo der nu er bleven døbt og saaledes optaget som Medlem af den katholske Kirke, men senere mener, at han er voxet den gamle Kirke over Hovedet og bleven klogere og mere oplyst end den, idet han troer og fastholder noget Andet, end den engang fastsatte Kirkelære antager, han har dermed ophørt at være Katholik; han gjør Oprør imod den høieste Autoritet paa Jorden, imod den hellige, af Gud indsatte katholske og apostolske Kirke; han har selv excommuniceret sig. Saadanne selvkløge Hoveder har der nu været til alle Tider, og de ere affaldne fra Kirkens Tro som umoden og ormstukken Frugt. Ofte er et saadant Frafald ogsaa skeet i store Hobe. Saaledes løsreves i Reformationstiden et betydeligt Stykke af den katholske Kirkes Klippebjerg. Siden hiin

Tid døbes der mange Millioner af ikke-katholske Christne, der senere undervises i den Rest af Christendommen, som de fra den katholske Kirke have taget med sig over i Protestantismen; men selv af disse Levninger er der allerede Meget forsvundet, som er gaaet tabt i Tidens Løb, fordi det løsreves fra Troens Eenhed og mangler indvortes Sammenhold. I det Hele taget er der nuomstunder kun meget faa Protestanter, som troe paa Alt, hvad Luther endnu troede paa.

Nu vil der atter danne sig en Absces (Byld), som Lægerne sige, med andre Ord: man hører Trudsler om et Frafald fra Kirken. Hvoraf kommer nu det? Anledningen er denne: Paa den sidste almindelige Kirkeforsamling blev der fastsat, at den katholske Christen ikke blot skulde antage det, som blev afgjort paa store Kirkeforsamlinger, men ogsaa Alt, hvad Paven, som den af Gud indsatte Vogter over den aabenbarede Sandhed, maatte forkynde Christenheden som Troessandhed. Hertil have nu et Antal hidtilværende Katholiker i Tydsland erklæret, at de ikke antage denne Troessætning, fordi det sidste Concilium ikke havde været i den rette Orden, og at denne Troessætning var noget Nyt, ja endog en Urimelighed.

(Fortsættes.)

1648 . . . 1874.

(Slut.)

Den frågan, huruvida en christen har rätt att i något fall sätta sig emot den verdsliga ordningen, har mer än en gång sysselsatt kyrkliga skriftställare på det rätts-philosophiska området. I motsats till protestantismen, som alltifrån sin första begynnelse proclamerade rätten till motstånd mot den verdsliga makten, har catholicismen

alltid predikat lydnadens pligt emot denna makt, så att, om den förra fördenskull alltid varit en vagga för revolutionära och samhällsomstörtande elementer, så har deremot den sednare varit en källa till lugn och god ordning. Man får likväl icke här af låta förleda sig att tro, såsom stundom man hörer dess motståndare orättvist påstå, att catholicismen gynnar förtrycket och är fiendtlig mot friheten. Det är så långt ifrån, att förhållandet är sådant, att historien, om man läser den rätt, tvärtom visar på det mest otvetydiga sätt, huru kyrkan sökt att skydda friheten. Dess ledande grundsats har alltid varit, att å den ena sidan obetingadt medgifva åt de världsliga myndigheterna tillräcklig styrka och tillräckliga medel att upprätthålla statens ordning och enhet, men att å den andra sidan lika bestämdt sätta sig emot dessa myndigheters och statens eget sträfvande, när sådant förekommit, att så till sägandes uppsluka individen och familjen, beröfva dem deras egen existens, fråntaga dem hvarje område der de fritt kunde röra sig annat än såsom en integrerande del af samhället. Och detta är just en ibland de viktigaste skiljaktigheterna mellan den christna och den hedniska civilisationen, att den sednare i sin omsorg om samhällets enhet förqväfde alla individens och familjens rättigheter under statsborgarens pligt, då deremot den förra har sammanställt individens, familjens och samhällets intressen, så att de hvarken upphäfva eller störa hvarandra. De hafva helt enkelt haft sin olika sfer.

Denna princip, hvori har legat en stark garanti för folkens frihet, har funnit sitt uttryck i åtskilnaden mellan den verdsliga och den andliga makten, begge oberoende af hvarandra inom hvar sin sfer, begge begränsande hvarandra så snart den ena velat intränga på den andras område. — Protestantismen ville i denna punkt likasom i så många andra föra den europeiska civilisationen på villospar, och långt ifrån att öppna vägen för friheten, smidde den tråldomens fjettrar. Dess första handling var att afskudda sig påfvarnes autoritet, omstörta hierarkien

och förvägra kyrkan hvarje slags makt; dess sträfvan gick således ut på att återgå till den hedniska civilisationsprincipen, der vi se spiran och pontifikatet alltid förenade i samma hand. Katholicismens politiska princip hade deremot alltid varit att åtskilja dessa tvenne slags myndighet, just för at hindra, att samhället fölle i händerna på en enda, oinskränkt makt, hvilken skulle utöfva sina rättigheter utan någon motvigt.

Ämnets vigt har föranledt denna korta digression, hvars ändamål är, att visa i huru hög grad den katholska principen kan bidra till den sanna friheten; denna princip utgör en lefvande påminnelse till den verdsliga makten om att den har en gräns, och följaktligen en ständig fördömelse af despotismen. För att återkomma till den förra frågan, så innehålles svaret derpå i det föregående: Så länge den verdsliga magten stadnar inom området för sin befogenhet, är man skyldig densamma lydning; när den går ifrån detta område, föreskrifver icke längre kyrkan lydningen såsom en pligt.

Kyrkans grundsatser i denna fråga äro framställda af den h. Thomas af Aquino, hvars lära utgjort regeln och ledningen för alla theologiska skolor under sex århundraden, och man kan vara förvissad, att de vördnadsvärde män, som nu äro föremål för maktens förföljelser i Tyskland, icke skola för sin del afvika från den store mästarrens ord. Wi hoppas också, som vi nyss sagt, at den rörelse, som bemäktigat sig massorna, icke skall leda till några betänkliga följor för den borgerliga ordningen, och vi stödja denna vår förhoppning på den vissa förtröstan, som hvarje sann katolik eger, att alla förföljelse och alla förföljare äro vanmäktiga mot den klippa, hvarpå Christus bygt sin kyrka. Denna förtröstan inger en styrka, som ensam skulle vara nog för att vinna den slutliga segern. Och utom detta säkra inre medvetande, som hvilat på Christi egna ord, hafva vi till stöd för vår förtröstan och segervisshet hela historiens vitnesbörd. Kyrkan har varit utsatt för svårare stormar än denna, utan att de förmått

hvarken bryta eller böja henne. Hon liknar ett mäktigt och åldrigt träd, hvaraf afgrundsstormarnes raseri väl kan afslita löf och qvistar, kanske till och med komma en och annan gren att brista, men alla dessa bortrifna delar äro dömda till att förtorkas och gå under, medan den gamla stammen i deras ställe skjuter nya skott och står evigt grönskande och evigt ung, spridande sitt skygd öfver jordens folk från slägte till slägte.

Dagbog.

Schweits. Tiden til den almindelige Afstemning over Forbundsforfatningsreformen nærmer sig mere og mere. De store Raad i Argau, Appenzel auszer Rhoden, Genf, Schaffhausen, Waadt og Tessin, saavel som Cantonal Raadet Solothurn have erklæret sig for Reformen; imod den have derimod erklæret sig: det store Raad i Freiburg, Cantonalraadet i Untervalden ob dem Wald, og Regeringen i Üri. Med andre Ord — de „Liberale“ ere for, Katholikerne imod Reformen; men de „Liberale“ have dennegang en næsten sikker Udsigt til at gaae af med Seiren.

Italien. Her har man havt endeel travlt med at høitideligholde Victor Emmanuels 25aarige Regeringsjubilæum. Skjøndt der naturligviis fra visse Sider blev gjort endeel, for at Sagen kunde komme til at løbe nogenlunde anstændigt af, faldt det Hele, trods Declamation og adskillige officielle Løgne, meget kjøligt ud. Inscriptioner, som „Leve Republiken“, „ingen Festforestillinger men mere Arbeide!“ o. desl. tydede saaledes ikke paa nogen overstrømmende Begeistring for Jubilæren. Municipiet i Rom besluttede i Anledning af Høitideligheden at uddele Kjød og Brød til de Fattige, men da de Fattige saa meldte sig, fandt man Antallet af dem for stort og blev i daarligt Humeur over dette Tegn paa „Fremskridt i Kraft af den nye Æra“; Bladene — de liberale — raisonne en Deel frem og tilbage over det Spørgsmaal, hvor de mange Fattige komme fra; en underlig Fornøielse forresten, thi

naar en Stat lever af at plyndre velgjørende Stiftelser og at udpresse Skatter, for at holde en umaadelig stor og slet Hær, samtidig med at den systematisk undergraver den offentlige Velstand ved et udsøgt slet Finans- og Pengevæsen, saa behøver man just ikke at anstille lange Undersøgelser for at faae at vide, hvor Fattigdommen kommer fra.

Spanien. Kampen om Bilbao trækker i Langdrag. Serrano har rigtignok gjentagne Gange fortalt, at han havde seiret, og man har nu den ene Dag efter den anden ventet at høre om glimrende Resultater, men til Dato har man ventet forgjæves. Lider Serrano et Nederlag ved Bilbao, saa er hans Sag tabt. Gjentagne Gange har Rygtet meldt, at en Carlistisk Hærafdeling, under General Santes, var paa Veien til Madrid, og at Befolkningen der var i stor Angst og Uro; men hvorvidt disse Rygter ere paa-lidelige eller ikke, er endnu tvivlsomt. Carlisternes Stillingen ved Bilbao ere ualmindelig godt forskandsede og forsvares med stor Bravour. Serranos Artilleri er vel bedre end Kongens, men paa Grund af Terrainet lader det sig ikke anvende i fuldt Maal. Det er et i flere Blade udbredt Rygte, at hiint Artilleri skyldes en preussisk Haandsrækning — under Dækket. Om det er sandt, vil Tiden vise.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den 23de Marts blev Kongen kronet for 25 Aar siden. Til Deputationerne, som kom for at lykønske ham, svarede Hs. Majestæt blandt Andet, at „Italiens Enhed var en Borgen for Europas almindelige Fred.“ Og endvidere: „derved, at Rom var bleven Kongerigets Hovedstad vare Civilisationens og Religionens Interesser i lige høi Grad blevne fremmede.“ Enhver, og fremfor alle en Konge, maa jo have Lov til at udtale sin Mening. Hans Majestæt har unægtelig i en vis Forstand talt Sandhed, nemlig — efter vor Mening — paa samme Maade som Kaiphas forstum. Thi dersom Civilisationen ikke bliver mere fremmet end Religionen ved hine 25 Aars Bedrifter, da synes Barbariet at staae for Døren!

Trier. Biskoppen af Trier har nu, som man kunde vente (s. Nr. 9 S. 140), efter gjentagne Gange at være udpantet til det Yderste, deelt Skæbne med Ærkebiskoppen af Posen. De tyske Blade indeholdt i sin Tid en Beretning ikke blot om det for Regeringen baade i materiel og moralsk Henseende flaae Udbytte af den sidste Execution, der kun udgjorde 47 Th. 4 Sgr., men tillige om flere Auctionen ledsagende smaa Mellemacter, der morede det tilstedeværende Publicum paa en Maade, som ikke kunde være Regeringen behagelig. Stemningen var meget ophidset, og Enhver, der gjorde et Bud, blev udhysset. Da Touren kom til Kaiser Wilhelms Portræt, var det første Bud sex Skilling. Da denne Majestætsfornærmelse fremkaldte Mishagsyttringer fra faa „loyale“ Kjøberes Side, raabte en Bonde fra Omegnen høit: Mere er den . . . ikke værd! Det brugte Skjældsord maa have været meget nærgaaende, da intet tydsk Blad har voget at nævne det. Den stakkels Bonde blev imidlertid strax annammet og arresteret af en tilstedeværende Gensdarm.

Biskoppens Fængsling fandt Sted d. 6. Marts om Aftenen Kl. 6, og „Moselztg.“ beretter herom Følgende: „Efter endt Gudstjeneste samledes Domkirkens Geistlighed i Sacristiet og begav sig derfra til Bisperesidentsen, for at bevidne deres kirkelige Overhoved sin Deeltagelse og trofaste Hengivenhed. Biskoppen besvarede den ordførende Domherres Udtalelser med en Tiltale, der heeltigjennem vidnede om et apostolisk Mod og en Fasthed i Overbeviisning og Beslutning, der fører Tanken og Følelsen saa langt ud over vor Tids og i det Hele al blot menneskelig Betragtning og Tankegang, at vi ikke kunne tilbageholde en fuldstændig Meddelelse af samme.

„Det glæder mig særdeles,“ yttrede Biskoppen, „og er mig en trøstefuld Fyldestgjørelse, i denne Aftenstund at see Dem hos mig, mine Herrer! Jeg har saa længe levet sammen med Dem, og har modtaget saa mange rørende og uforglemmelige Bviser paa Deres Troskab ligeoverfor mit Embede og Hengivenhed for min Person, at jeg i Sandhed ikke veed, hvorledes jeg skal takke Dem derfor. Det gaaer nu ogsaa i Opfyldelse paa mig hvad vor guddommelige Frelser sagde til den h. Petrus: „En Anden skal binde op om Dig og føre Dig hvorhen Du ikke vil.“ „Hvorhen Du ikke vil,“ — ja det er begribeligt, forsaavidt den menneskelige Villie gjør Indsigelse, naar man staaer i Begreb med at give Afkald paa sin personlige Frihed, forlade sin dyrebare Hjord og sine

kjære Omgivelser og at maatte ombytte alt dette med Fængsel og alle et Fangenskabs Savn. Men, naar det gjælder en saa ophøiet Sag — Jesu Christi og hans h. Kirkes Sag, og hvor det ligger saa klart for Øine, som her, at det udelukkende er om dens Frihed og Ret, at Alt i denne Conflict dreier sig: da, ja da maa enhver menneskelig Villie træde i Baggrunden, og jeg imødeser derfor med Frimodighed det afgjørende Øieblik, der vil berøve mig min Frihed. Jeg tør sige dette med saa meget større Tillidsfuldhed, som jeg ikke er mig bevidst at have givet Anledning til en saadan Fremgangsmaade. De, m. H., vide bedre end nogen Anden, hvorledes jeg hidtil har forrettet mit Embede; De have Alle mere eller mindre deeltaget i det, og De ville derfor give mig det Vidnesbyrd, at jeg stedse har bestræbt mig for at vedligeholde et fredeligt Forhold mellem Statsmyndighederne og mit Bispedømmes Forvaltning, og aldrig har gjort noget Skridt, eller talt og skrevet noget Ord, der kunde give mig Udseende af Mangel paa Respect for Statsmagten samt paa Villie til at bevare Freden mellem Stat og Kirke. Men Talen er her om Principer, der ikke ere grundede i menneskelige Anordninger, men i den Forfatning, som Gud har givet Kirken; at opgive disse, vilde derfor være det Samme som at opoffre Kirkens Selvstændighed og fornægte dens guddommelige Charakter, og hertil kan jeg som Biskop ikke række Haand, uden at blive en Forræder mod mit Embede, min Hjord og mod Guds Kirke. Jeg vælger derfor Fængslet, og jeg har gjort dette Valg med Tillid og Haab; thi jeg veed, at Guds Naade vil trøste og styrke mig; den viser jo altid sin Magt i samme Forhold, som Trængslerne voxe. Men vi, m. H., ville ihukomme de Ord, som en stor Mand i Middelalderen fra sit Fængsel skrev til sine Nærmeste: „vi ville daglig søge hverandre i vor Frelzers velsignede Sidevunde.“ Herom mindes vi særligt i denne h. Fastetid, der ogsaa har hjem-søgt os med tunge Lidelser. Vi ville daglig søge hverandre i Jesu h. Hjerte. Jeg anbefaler mig daglig til Deres fromme Forbøn, til Deres h. Offer, ligesom jeg aldrig vil undlade at gjøre det Saame for Dem. Tilsidst endnu et Ønske og en Bøn: Maatte Himlen nøies med det Offer, som jeg staaer i Begreb med at bringe, og skaane Dem Alle, som jeg her seer samlede om mig, og fritage Dem for enhver Trængsel og Lidelse. I alt Øvrigt: skee, Herre, Din Villie, som jeg vil prise her til enhver Tid, og — i al Evighed!“ Efter at have udtalt disse Ord, rakte Bi-

skoppen enhver af de Forsamlede Haanden til Afsked, og traadte nogle Øieblikke efter ind i det Værelse, hvor Landraaden ventede paa ham, for at føre ham til Fængslet. Biskoppen nedlagde nu for sidste Gang Protest mod Regeringens Fremgangsmaade. „Jeg har mit Embede af Gud,“ tilføiede han, „og viger kun for Magten.“ Landraaden blev forlegen, men tog efter nogen Betænkning Biskoppen ved Haanden og førte ham til Fængslet, udenfor hvilket den paa Gaden forsamlede Menneskemængde med Taarer i Øinene modtog Biskoppens sidste Velsignelse.

Cöln. Et Brev af 23de Marts beretter Følgende: Folkets store Hengivenhed for vor Ærkebiskop viser sig i denne Forfølgelsens Tid mere og mere. Igaar, da han efter den høitidelige Pontificalmesse, som han selv celebrerede i Anledning af Kaisers Fødselsdag, forlod Domkirken og vilde stige ind i sin Vogn, gjelød der pludselig et længe vedvarende: „Leve Ærkebiskoppen!“ Tusinder af Mennesker opfyldte tæt sammentrængte Dompladsen og hilsede med dette Raab Ærkebiskoppen, idet de derefter ledsagede den langsomt gennem Mængden kjørende Vogn til det ærkebiskoppelige Palais. Her ventede henved hundrede Deputationer fra Omegnen, som ved deres Ordførere tilkjendegave deres og deres katholske Medborgeres Deeltagelse og Hengivenhed. Skareviis strømmede Cölnerne allerede strax efter Middag til Domkirken, efterat man havde erfaret, at Ærkebiskoppen vilde prædike. Henved Kl. 4 var det store Tempels samtlige Skibe saa fulde af Mennesker, som man næppe før havde sect; jeg overdriver ikke ved at sige, at der var mere end 10,000 Tilhørere. I Kirkestolene kunde ingen sidde, der stode tvertimod to Rækker Mennesker i hver af dem; i Sideskibene stod man paa Bænkene. Herrerne vare nødsagede til at holde deres Hatte op over deres Naboers Hoveder, der var saa at sige ikke saa meget som en Haandsbred fri Plads i Kirken. Da Prædikenen var tilende, havde der samlet sig en saa stor Mængde Mennesker paa Dompladsen og opfyldte den i den Grad, at det denne Gang var umuligt for Ærkebiskoppen at benytte sin Vogn. Næppe havde han viist sig i Døren, før der atter gjelød længe vedholdende Leveraab, og han maatte ved Hjælp af Domschweitseren bane sig en Vei gennem Mængden, som i et uoverskueligt Optog ledsagede ham til hans Bolig. Her gav Mængden sin Begeistring frit Løb ved Afsyngelsen af forskjællige kirkelige Sange; især bleve det herlige: „Vi ere i den sande Christendom“ og det

tydske Te Deum: „Store Gud, vi love Dig“ ligesom ogsaa: „Jesus, Dig lever jeg“, atter og atter gjentagne. Mængden syntes ikke at ville bevæge sig fra Stedet, før end Ærkebiskoppen viste sig paa Altanen og lyste Velsignelsen over Mængden. Imidlertid havde der ogsaa indfundet sig andre store Deputationer, saaledes fra Neus, Bonn, Elberfeld, Barmen, Solingen, Düsseldorf, Essen o. s. v., til hvilke en stor Deel Cölnere sluttede sig. Gereonspladsen var indtil Kl. 7 opfyldt med Mennesker. Det talrige Politi havde ingen Grund til at skride ind mod Mængden, da Alt gik af paa den fredeligste Maade, en Omstændighed, som lod den storartede Kjendsgjerning fremtræde som det den var: en Udstrømmen af det katholske Folks Hengivenhed for Kirkens store Anliggende og barnlig Troskab mod den af Gud indsatte Overhyrde. I Sandhed her kunde der ikke være Tale om en udtænk eller planmæssig tilveiebragt Demonstration; her stode ikke Agitatorer eller tjenstivrige Capellaner i Spidsen for Skaren! Det var Folket, som klart lagde for Dagen, at det har aabent Øie for de Tiden bevægende Spørgsmaal, og veed, for hvem det bør tage Parti. I Cöln vil man endnu længe tale om den 22de Marts i Aaret 1874.

Wien. „Volksfreund“ bringer nu de Østerrigske Ærkebiskoppers og Biskoppers offentlige Erklæring med Hensyn til de nye confessionelle Love. Den gennemgaaer Lovudkastet i de enkelte Puncter og bekæmper dem. Erklæringen slutter dermed, at Biskopperne ansee Concordatet for endnu at være i Retskraft, og at de ikke kunne føie sig i Fordringer, som stride mod Kirkens Rettigheder.

— Venstre vilde bortfjerne Jesuiterne fra det theologiske Facultet i Insbruck; men da Ministrene udtalte sig derimod, faldt Andragendet igjennem.

— Den 19de Marts holdtes et stort katholsk Møde, hvori omtrent 3000 Personer toge Deel, iblandt dem, foruden 7 Ærkebiskopper og Biskopper, Medlemmer af Rigets første Adelsfamilier, og især af dem som staae Hoffet nærmest. Fyrst Alfred Lichtenstein aabnede Rækken af Talerne, og han begyndte med en formelig Krigserklæring mod den tydske Liberalisme. Det katholske Parti, sagde han, kunde være sikker paa Seiren, fordi Mængden af Folket stod bag det.

Stuttgart. I Bladet „Beobachter“ læste man for nylig: „I Byen B... i Oberschwaben bleve lidt efter

lidt alle Medlemmer af en jødisk Familie med en saadan Heftighed angrebne af Nervefeber, at der i kort Tid døde fem Personer, medens de øvrige endnu ligge syge. Paa Grund af Sygdommens usædvanlige Heftighed var Frygten for Smitte saa stor, at ikke blot ingen af Familiens talrige Slægtninge, men slet Ingen vilde pleie de Syge, saa disse vilde have befundet sig i en aldeles hjælpeløs Tilstand, hvis ikke to barmhjertige Søstre med beundringsværdig Anstrængelse Dag og Nat havde staaet ved Siden af Sygeleierne. I lige Maade udmærkede den katholske Sognepræst sig; han besøgte hver Dag de Syge, for med den største Omhu at bære Omsorg for deres Fornødenheder. Medens den katholske Præst saaledes aflagde dette Beviis paa sin Tolerance og Selvopoffrelse, gjorde den derværende jødiske Rabbiner ikke det mindste for at komme sine Troesfæller til Hjælp, men undskyldte sig med at svare, at „hans katholske Collega kunde gjøre dette, fordi han ingen Familie havde, hvorimod han selv var nødt til, af Hensyn til sin Familie, at unddrage sig fra Opfyldelsen af denne Embedspligt.“

Spanien. Medens man hver Dag med spændt Forventning imødeser Udfaldet af den langvarige Krig i det nordøstlige Hjørne af Spanien, have de engelske Blades Correspondenter i den republicanske Leir meddeelt udførlige Beretninger om den fire Dages blodige Kamp (25—28de Marts), der, ved Siden af de factiske Omstændigheder, for den tænkende Læser have en egen Interesse, som vi her blot med et Par Ord ville bringe i Erindring. Disse Beretninger, der jo, som alt Tidligere af samme Slags, hidrøre fra liberale Forfattere, der dog, som alle Liberale, nufortiden ville gjælde for Conservative tage aabenbart Parti for den nuværende spanske Regering, og vilde altsaa meget beklage, om Don Carlos gik æf med Seiren. Han er jo „clerical“ og er derfor altid bleven omtalt som en uberegtiget Bandit; dette antyder man jo forstaaeligt nok med at bære hans Armee med den yndede Titel af „Bander“. Don Carlos er, som hver Mand veed, Spaniens legitime Konge; men Legitimiteten eller den guddommelige Ret har altid været i Miscredit i den liberale Verden, fordi den naturligviis ikke vil begunstige de Liberales gode Hensigter med Kirken og Præsteskabet. Dersom Don Carlos skulde seire og blive Konge i Spanien, vil dette aldrig saasnart være skeet, før man fra hele den liberale Leir i alle Lande vil høre det gamle Skrig mod Absolutisme og Præste-

vælde og saaledes vil faae at vide hvad den har in mente, naar den kalder Serranos & Comp.' Regering for konservativ! Sagen er at Revolutionen altid har en relativ Ret, men Legitimiteten slet ingen!!

Tyrkiot. Den bulgarske Biskop Nil i Macedonien har med 4 Sogne af Dioceset sluttet sig til den romersk-katholske Kirke. Langt betydeligere Ting synes at forberede sig. Fra sikker Kilde meldes, at to Trediedele af hele den bulgarske Befolkning i Macedonien er rede til — og tildeels allerede have afgivet den tilsvarende Erklæring — at udtræde af den orientalske Kirke og indtræde i den romersk-katholske, under den Betingelse, at de beholde deres slaviske Liturgie, hvad der ogsaa er blevet tilstaaet dem.

Hos Brødrene Salomonsen,
10 Norgesgade (Bredgade) 10,
faaes et smukt udført Photographi af
Katholsk Kirke
samt Photographier efter bibelske Emner.

Sct. Ansgarius-Foreningen

Bestyrelsesmøde Tirsdagen den 14de April Kl. 7 Efterm. i Kassererens Bopæl.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 12te April. Hvide Søndag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 høitidelig Messe, under hvilken Neocommunicanterne fornye Daabspagten og anamme den første hellige Communion. (Det er at ønske, at foruden Neocommunicanternes nærmeste Slægtninge ingen andre Voxne vilde communicere under denne høitidelige Messe.) Kl. 5 Efterm. høitidelig Fest- og Takkeandagt med Prædiken og Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 13. M. Hermenegild, Martyr. 14. Ti. Tiburtius og Valerianus, Martyrer. 15. O. Maximus og Olympias, Martyrer. 16. To. Fructuosus, Biskop. 17. F. Rudolph, Martyr. 18. L. Amidæus, Bekj.
- Søndagen den 19de April. 2den Søndag efter Paaske.** Levit-messen, efter hvilken Confirmationens h. Sacramente meddeles, begynder allerede Kl. 9.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 16.

Søndagen den 19de April.

1874.

Indhold: Pavens Ufeilbarhed. Louise Lateau. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Constantinopel.

Pavens Ufeilbarhed*).

Vi, det er Læseren og jeg, ville nu overlægge, fra hvilket Synspunct vi skulle betragte denne Sag, og hvorledes vi derefter skulle forholde os. Fremfor Alt ville vi ikke løbe forskrækkede bort fra den formentlig nye Troessætning, og, ligesom en lille Hund, i det Fjerne bjæffe vredagtigt og zittrende ad den, men vi ville roligt og besindigt undersøge, hvad der da indeholdes i denne Troessætning, ligesom en retskaffen Toldbetjent bærer sig ad, naar han lukker en Pakke op og visiterer den.

Forholder det sig saaledes, som oplyste Blade sige, at Meningen er, at Paven ikke kan feile eller synde? Ingen Katholik, der endnu kan tælle til tre, kan være saa afsindig at troe, at Paven ikke kan synde. Paven maa ligesaavel skrifte som en af os Andre, og følgelig maa han ogsaa have Noget at skrifte, nemlig Synder. Ingen

*) Alb. Stolz: Hvor skulle vi gaae hen?

Pave er heller før sin Død sikker paa, at han ikke kommer i Helvede, ligesaavel som Ingen af os er sikker derpaa. Dette tilstaaer ogsaa Paven selv hver Dag, idet han ved den h. Messes Begyndelse ligesaavel som den ringeste Landsbypræst bøier sig dybt foran Alterets Fod, og siger: „Jeg bekjender for Gud den Almægtige, for den salige altid rene Jomfru Maria, for den salige Ærkeengel Michael, for den salige Johannes den Døber, for de h. Apostle Petrus og Paulus, for alle Hellige og for Eder, Brødre! at jeg har syndet meget i Tanker, Ord og Gjerninger, ved min Skyld, min Skyld, min største Skyld.“ Og Paven siger hver Dag, naar han læser den h. Messe, ved Offertoriets Begyndelse ligesom den ringeste Landsbypræst: „Modtag, hellige Fader, almægtige evige Gud, dette ubesmittede Offer, som jeg, din uværdige Tjener, frembærer for dig, min sande og levende Gud, for mine utallige Synder, Fornærmelser og Forsømmelser og for alle Tilstedeværende, men ogsaa for alle andre troende Christne, Levende og Afdøde, for at det maa blive mig og dem til Frelse for det evige Liv.“ Hvis jeg vilde sende dette lille Skrivt til Paven og spørge ham: Er det sandt, hvad jeg her har skrevet? kan du synde og komme i Helvede? saa maatte han svare mig: „Det forstaaer sig; thi ogsaa jeg er kun et svagt Menneske som du og har tillige ifølge min Stilling et større Ansvar end andre Mennesker.“ Ufeilbarheden angaaer altsaa slet ikke dette, og saaledes var det derfor heller ikke meent med hiin Troessætning. Denne handler om noget heelt Andet, og kun en umenneskelig Dumhed eller Ondskab kan paastaae, at den skulde betyde, at Paven ikke kunde synde.

Men hvorledes skal man da forstaae, at et dødeligt og syndigt Menneske slet ikke kan fare vild, at Alt, hvad han siger, er ufeilbar Sandhed, ligesom om Frelseren selv havde sagt det? Naar Paven kan synde som et andet Menneske, saa kan han ogsaa tage feil som et andet Menneske. Det siger jeg ogsaa; og naar en eller anden

Læser vilde spørge sin Biskop: Er det sandt, at Paven kan tage feil? saa vil Biskoppen, hvad enten det er i Freiburg eller i Mainz eller i Cöln eller i Schweits eller i Tyrol eller hvorsomhelst, sige, og paa Forlangende give det skriftligt: Ja naturligviis kan ogsaa Paven tage feil. Jeg skal anføre et Exempel herpaa. Pius IX. meente ved Tiltrædelsen af sit Pontificat, at hans Undersaatter vilde blive tilfredse og forholde sig roligt, naar han gav Kirkestaten en fri Forfatning, som det dengang var skeet i Frankrig; — men heri tog Paven storligt feil. Hans første Minister Rossi blev myrdet, og den gode veltænkende Pave maatte flygte og kom med Nød og Næppe derfra med Livet. Jeg har ogsaa selv engang hørt ham sige Noget, hvorved han tog feil af Stedet og betegnede en Person urigtigt. Og naar man idag vilde spørge ham, hvorledes Veiret vil blive om 14 Dage, saa vilde han svare: Jeg veed det ikke, eller, naar han vilde yttre en Mening herom, kunde man ikke forlade sig mere herpaa, end paa Almanakens Veirspaadomme. — Og dersom Paven vilde sige: Om 3 Maaneder forgaaer Verden, saa kunde Enhver, uden derfor at ophøre at være en god Katholik, hertil sige: Det ville vi faae at see; foreløbigt troer jeg det ikke. Altsaa i denne Henseende kan ogsaa Paven feile ligesom Du og jeg, min gunstige eller ugunstige Læser!

Hvad vil det altsaa sige, at Paven er ufeilbar, naar han dog kan tage feil? Meningen er denne: Naar Paven i Kraft af sit Embede som Kirkens Overhoved lader udgaae en høitidelig Erklæring til hele Christenheden angaaende en Troessandhed, efter at han alvorligt har overveiet, undersøgt og indhentet de fornødne Oplysninger om Sagen, saa bevarer Gud ham for Christenhedens Skyld fra at fare vild, og hans Erklæring faaer saaledes ganske den samme Gyldighed, som om en heel Kirkeforsamling havde truffet en saadan Afgjørelse i Troeslæren. Ligesom nemlig en Kirkeforsamling ikke kan opstille nogen Troessætning, hvoraf der intet Spor findes i den

skriftlige eller mundtlige Overlevering fra den apostoliske Tid, og ligesom den kun forsaavidt af den Helligaand bevares for Vildfarelse, som den udtaler sig om Indholdet og Meningen af den gamle oprindelige Aabenbaring: saaledes er ogsaa Pavens Udsagn kun sikkert for Vildfarelse, forsaavidt det angaaer en ved Christus og Apostlene aabenbaret Lære. Saaledes skal man forstaae den formentlig nye Troessætning. En Prophet i den gamle Pagt var jo ogsaa kun ufeilbar, naar han havde et Udsagn af Gud at forkynde, men ikke i sine private Anliggender. Paulus gjør ogsaa Forskjæl imellem det, som er hans personlige Mening, og det, som han forkynder i Herrens Tjeneste.

Denne Tro har man egenlig allerede fra de ældste Tider havt i den katholske Kirke og stedse rettet sig efter. Naar mange Biskopper ved en Kirkeforsamling stemte Ja, og Andre Nei, saa er altid det blevet anseet for Kirkens sande Udsagn, som Paven stemte for. De Biskopper, som i Begyndelsen vare derimod, have da underkastet sig og sagt: Hvor Paven er, der er Kirken; fra den ville vi ikke skille os, og vi ansee derfor denne Erklæring for hidført af Gud og opgive vor private Mening.

Allerede før den sidste Kirkeforsamling fandtes denne Lære om Pavens Ufeilbarhed i Catechismerne for mange, ogsaa tyske, Dioceses. Paverne have ogsaa allerede ofte tilforn, naar der opkom nye Lærdomme i den katholske Kirke, i Skrift eller Underviisning erklæret sig desangaaende. Og naar en saadan Erklæring var afgivet, da var Sagen dermed afgjort; ingen Biskop taalte, at en Sætning, som var erklæret for falsk af Paven, for Fremtiden lærtes i hans Dioces. Biskopperne have altsaa stedse anseet Pavens Udsagn for afgjørende. Allerede den store Kirkefader Augustinus sagde: Rom har talt; Sagen er afgjort.

Christus sagde til Petrus: „Jeg har bedet for Dig, at din Tro ikke maa aflade; og naar Du engang er bleven omvendt, da styrk dine Brødre.“ Luc. 22, 32. Kirke-

fædrene udlægge dette Sted saaledes, at denne Forjættelse ikke blot angaaer Petrus, men ogsaa alle hans Efterfølgere. Og i Virkeligheden er aldrig nogen af de 257 Paver, der hidtil have levet, affaldet fra Troen, medens et ikke ringe Antal katholske Biskopper i Tidernes Løb ere frafaldne. I det 4de Aarhundrede udbredte en Præst ved Navn Arius et Kjætteri, hvorefter Christus ikke var Gud, men kun den ypperste af Guds Skabninger. Da den romerske Kaiser Constantius selv var hengiven til dette Kjætteri, udbredte det sig i den Grad i de christelige Lande, at den h. Hieronymus skriver: „Hele Jordkredsen forbausedes og sukkede over at den var bleven ariansk.“ Det syntes dengang næsten at være forbi med den katholske Kirke! Hvorved er den nu bleven reddet under dette Vrangtroens voldsomme og haarde Stormløb, idet kjætterske Kaisere iværksatte de haardeste Forfølgelser mod de rettroende Christne, afsatte de katholske Biskopper og bragte en stor Mængde af dem til Frafald? Den er bleven reddet ved Klippen i Rom, idet Paverne holdt fast ved den katholske Tro. Naar der nu igjen indtraf et lignende Tilfælde, hvor den ene Halvdeel af Biskopperne i et Troesanliggende kom i Strid med den anden Halvdeel, hvor skulde da den katholske Christen henvende sig for at faae Sikkerhed for Sandheden? Hvor uden til Petrus, til Paven, hvis Tro aldrig skal aflade.

Den sidste Kirkeforsamling har altsaa ikke indført noget Nyt og hidtil Uhørt, naar den efter lang Raadslagning afgav den Erklæring, at Paven, naar han i Kraft af sit Embede afgiver en høitidelig Erklæring for hele den katholske Christenhed om en Sandhed i Troes- eller Sædelæren, som indeholdes i Skrivten eller Overleveringen, ligesaavel er sikkert for Vildfarelse i sit Læreembede, som en almindelig Kirkeforsamlings Afgjørelse om en Troessandhed hidtil stedse af alle Katholiker er bleven anseet for ufeilbar og uforanderlig. Ved denne Beslutning er den hidtil almindelig gjældende Anskuelse om Pavens ufeilbare Læreembede kun ligesom

bleven fastslaaet, saa at den nu er en fast Troessætning. Og jeg tilføier endnu udtrykkeligt dette, at ikke Paven, men et stort Fleertal af Biskopper stillede det Forslag, at det skulde erklæres for en Troessætning, at Kirkens synlige Overhoved er ufeilbar i sit Læreembede.

Naar nu en Protestant siger om denne Sag: „Det betyder Intet; jeg troer ikke derpaa“, saa maa man tilgive ham det, fordi han ikke veed bedre Besked. Ja, det er ganske naturligt, at han ikke troer paa det pave-lige Læreembedes Ufeilbarhed; thi han troer jo ligesaa lidet paa den katholske Kirkes Ufeilbarhed overhovedet. Hos de Fleeste forblive de Fordomme imod den katholske Religion, som ved Confirmationsunderviisningen indprentes i deres Sjæle, uudsletteligt indgravede deri hele deres Liv igjennem. — Med en Katholik derimod forholder det sig heelt anderledes.

(Fortsættes.)

Louise Latean.

Vi meddele her vor Læsere en autentisk Beretning om det mærkværdigste af de talrige Undere, der i den nyeste Tid have tildraget sig almindelig Opmærksomhed i den katholske Verden som overordenlige Stadfæstelser paa Sandheden af den katholske Tro og den i samme grundede Betragtning af Forbindelsen mellem en høiere Tingens Orden og det nærværende Livs naturbundne Tilstande. Det følger jo af sig selv, at alle saadanne Begivenheder i de udenfor vor Kirke staaende formentlig „uhildede“ Betragteres Øine ansees for Virkninger af et fromt Bedrag og af Selvskuffelser, der efter vor oplyste Samtids Formening finde deres naturlige Forklaringsgrund i den Overtro og religiøse Overspændthed, som nu engang gjælde for et fra den katholske Christendom uadskilleligt

Tilbehør. De i fordomsfri Oplysning meest fremskredne og aandelig begunstigede Ledere af den offentlige Mening finde som bekjendt denne Overtro at være i høieste Grad forargelig. I vor fra al Fortidens Blindhed for Naturlovens Almagt emanciperede Tid at ville tale om Mirakler, finder man at være saa utaalelig uforskammet, at de Bedragere og Bedragne, der vove det — naar Alt i denne Verden var som det burde være — ikke burde undgaae den velfortjente Straf for, ved saadanne Historier at ville kaste Verden tilbage i Barbariet, og formørke den Oplysningens klare Sol, som igjennem Tidens talløse Aviser udsender sine velgjørende Straaler over enhver Krog af den beboede Verden.

Den moderne Protestant og Israelit i Pagt med den i Frimurerlogerne indrangerede Legion af katholskfødte Nihilister forarges altsaa over det katholske Folks overtroiske Lettroenhed, og forsømme ingen Leilighed til at benytte de her omtalte Phænomener til at gjøre den katholske Kirke og dens Præsteskab mistænkte i hele den oplyste naturforgudende og fra al Tro paa det Overnaturlige og Underfulde frigjorte Samtids Øine. Hvormange Vittigheder har man ikke ødslet paa Miraklerne i Lourdes og Troen paa den „ubesmittede Undfangelse“, som disse Helbredelser skulde have stadfæstet! Thi hvad er mere forargeligt for dem, der befinde sig vel i Synden, og ikke kunne hæve sig til Tanken om et Menneskeliv, der ved en overordenlig guddommelig Naade har været fuldkommen befriet fra enhver Besmittelse af Synd og Ureenhed, — hvad maae de finde mere formasteligt, end at ville berøve den glade og nydende Verden Troen paa Syndens Nødvendighed? Men hvor langt forfærdeligere maa det ikke skurre i alle deres Øren, hvem Ordet om Korset er en Forargelse og Daarlighed — at høre Tale om Mennesker, der bære Christi Saarmærker? Thi, naar man samtidigt hermed seer den store Politiks Ledere sætte alle Kræfter i Bevægelse, for at tilintetgjøre den katholske Kirkes sociale Magtstilling og den katholske

Christendoms aandelige Indflydelse paa Samfundet, og naar man seer den Tjenstivrighed, og hører den Bifaldsjubel, hvormed hine Allierede bidrage deres Deel til at fremme og opmuntre Statsmagtens antichristelige Idrætter: da veed enhver Christen hvad det er, som Forargelsens Spot i Pagt med den brutale Verdensmagt i vor Tid saa ufortrødent arbejder paa at udrydde!

Vor Beretning om den i det Følgende fortalte underfulde Begivenhed er øst af et i Belgien udkommet Skrivt, hvis tyske Udgave i de sidste 4 Maaneder har oplevet fem store Oplag*). Vi have udeladt den vidtløftige, af mere end hundrede Læger anstillede medicinske Undersøgelse, idet vi blot meddele dens Resultater, og iøvrigt indskrænke os til hvad der berører den religiøse Interesse og de historiske Facta, der ligge til Grund for samme. Og ligesom vi have fundet det passende i nogle indledende Bemærkninger at imødegaae det gangbare Omdømme om saadanne Phænomener, saaledes afgiver Forfatterens eiendommelige Forord en saa uforbeholden og fyndig Erklæring om det Standpunkt, hvorfra den troende Katholik betragter og bedømmer samme, at alle Læsere af den paafølgende Fortælling ville gjøre vel i at overtænke dens Indhold**).

„Til Læseren.

Den Kjendsgjerning, som jeg paa de følgende Blade vil fortælle, fremstiller et ophøiet Vidunder. Jeg henvender mine Ord om samme til Katholiker, Protestanter og Jøder; thi et Under, der efter Videnskabens strenge Grundsætninger virkelig kan bevises at være et saadant, er en historisk Begivenhed, der vedkommer hele Menneskeslægten. Det tjener de Katholiker, som medrette bære

*) Louise Lateau, Die Stigmatisirte von Bois d'Haine. Nach authentischen Medicinischen und Theologischen Documenten für Juden und Christen aller Bekenntnisse. Dargestellt von Professor Dr. August Rohling. Paderborn (Schöningh) 1874. 79 S.

***) Selve Beretningen vil begynde i næste Nr. og blive fortsat igjennem 5 à 6 følgende.

dette Navn, til Befæstelse i deres Tro, og til at nære Kjærlighedens Ild; det udbreder Trøst og Haab over den Lidendes og Stridendes indre Liv; det opflammer Modet til med Begeistring at kæmpe for Christi Kors, og til freidigt, naarsomhelst det kræves, at hengive Liv og Blod for dets Seir over Verdens fjendtlige Magter.

Men ogsaa Protestanterne har dette Under et alvorligt Ord at sige. Man har nemlig endnu aldrig hørt Tale om Mirakler indenfor Protestantismens Enemærker — fra Luthers Tid og indtil denne Dag. Vi indbyde derfor vore fra os skilte Brødre til med Opmærksomhed at læse hvad vi staae i Begreb med at beskrive. Saa fremt de med et sandhedskjærligt og uhildet Sind ville gjennemlæse og overvøie vor Beretning, ville de erkjende, at Gud Herren igjennem denne Begivenhed paany minder dem om at vende tilbage til Moderkirkens Skjød. De ville ikke kunne nægte, at ene den romerske Kirke kan frelse dem.

Mit Ord henvender sig endelig ogsaa til Jøderne. Jeg har saa meget mere Anledning til at tænke paa dem, som jeg tidligere har havt en Forhandling med dem. Min „Talmudjøde“ *) har leveret Beviset for, at den religiøse Sandhed forlængst er gaaet tabt for Synagogen, fordi den ærer Bøger, der tillade Bedrageri og Laster, som hellige Skrifter. Jeg har i November 1871 og atter i October 1872 offentlig udsat en Belønning af 1000 Thaler for den, der vilde være istand til at gjendrive mit Skrivt; men indtil den Dag idag har Ingen forsøgt derpaa. Og dog har jeg i dette Skrivt ikke beskyldt noget Menneske for at praktisere Talmudismens Grundsætninger, men ene havt til Hensigt at vise, at en religiøs Institution, som hylder Talmudismen, er omtaaget af Vildfarelsens dybeste Mørke. Her tillader jeg mig at opfordre Talmudjødedommen og det samlede Israel til nærmere Betragtning af et

*) Titelen paa et tidligere Skrivt af Forf.

Under, hvis Midtpunkt er den korsfæstede Jesus af Nazareth. Jeg hengav gjerne mit Liv med det Lidet jeg eier i denne Verden, hvis det var muligt for denne Priis at udrive en Israels Sjæl af den Fordærvelse, der for hele Evigheden bier paa enhver Foragter af Christi Kors. Skulde der være noget Haab herom? Jeg veed det ikke. Men jeg troer, at der blandt den store Masse af Israels Børn findes Hjerter, der ere modtagelige for Lyset fra oven; og det er til dem, jeg henvender mine Ord, det er ene dem, som jeg gjerne vilde vække til nærmere at betænke deres Tilstand, og opfordre til at agte paa den Røst, der gennem dette ophøiede Under kalder dem til deres Forløseres Kirke.

Det ovenfor Sagte gjælder alle Mennesker, der have Sandhedskjærlighed nok til ærligt at prøve Alt hvad der hvorsomhelst i Verden kommer indenfor deres Synskreds, og ere rede til at bringe de høimodige Offere, som Sandhedens Erkjendelse kræver.

Men der gives en Classe af Mennesker, som have et aabent Øie for den katholske Kirkes Sandhed, og dog alligevel ikke ville bøie sig for den. Da Ærkebiskoppen af Paris, staaende Ansigt til Ansigt med Døden, spurgte Communens Præsident, hvad han med sin Geistlighed havde forbrudt, som fortjente Døden, fik han til Svar: „I skulle døe, fordi I attehundrede Aar igjennem have piint og plaget os!“ Ugudeligheden bekæmper Evangeliet, fordi den ikke vil underkaste sig dets Lov, ikke forsage sine Lidenskaber. Med saadanne Mennesker er ingen Forhandling mulig. Alligevel vilde ogsaa disse gjøre vel i at overveie Begivenheden i Bois d'Haine. Det kunde dog maaskee være muligt, at en saadan Overveielse kunde have heldbringende Følger.

Der er imidlertid en anden Classe af Ikke-Katholiker, der i sædelig og religiøs Henseende staae høit over den nysomtalte Slags Mennesker. De troe at være komne paa det Rene med sig selv i Henseende til Spørgsmaalet om, hvad der er Sandhed og Ret for Gud; men den indre

Fred, de mene at have vundet, forstyrres idelig af Tvivl. Jeg kan efter en paalidelig Meddelelse anføre et mærkeligt Exempel herpaa. En almindelig agtet og for sin Dygtighed og Lærdom i en vid Kreds anerkjendt Præst traf for nogle Aar siden i Strassburg sammen med en gammel Skolekammerat, der havde været protestantisk Geistlig, men havde opgivet denne Stilling, fordi den ikke tilfredsstillede ham, og siden havde beskæftiget sig med philologiske Studier. De kom da til at tale om Miraklerne i Lourdes, og min Ven gav sin Ungdomsven L a s s e r e ' s bekjendte Skrivt til Gjennemlæsning; men nogle Dage efter bragte han den kun for en ringe Deel opskaarne Bog tilbage med den Bemærkning, at han ikke vilde beholde den længere, da han vidste, at han dog aldrig vilde faae den gjennemlæst. Efter nogle korte Yttringer fra begge Sider tillod min Ven sig at sige: Du vover ikke at læse dette Skrivt, fordi Du frygter for, at det Fortalte kunde være sandt. Efter en Pause erklærede Protestanten ikke uden en kjendelig indre Bevægelse: Nu — ja, jeg vil ikke forstyrres i min Ro! Det er vistnok sjeldent, at man har Leilighed til, saa uformodet at overraske den onde Samvittighed under dens Modstræben mod Sandheden. Til denne Classe af Mennesker henvender jeg den Bøn, at de uden Angst og Frygt ville læse dette lille Skrivt tilende og bønfalde Gud om, at han vil lette dem de Offere, som den derved vundne Erkjendelse maatte kræve. De ville derved finde Fred og aldrig mere faae Grund til at ængstes for at blive forstyrrede i deres Ro.“

Dagbog.

Tydskland. Som man kunde vente det, have de Nationalliberale da givet Kjøb og opgivet Folkets Bevilningsret i Hærspørgsmaalene σ : reduceret Rigsdagens Indflydelse til = 0. Partiet er nemlig gaact ind paa hele

Regeringens Forlangende og har kun udbedt sig, at Lovens Gyldighed maatte blive indskrænket til at gjælde for 7 Aar istedetfor 12. For 7 Aar er Folkets Bevillingsret saaledes tilintetgjort med eet Slag, og naar de 7 Aar ere omme? ja saa spørger man næppe mere om de Nationalliberales Mening, thi en Mand som Fyrst Bismarck veed nok at benytte Tiden. Men gaaer Regeringen ind paa de 7 Aar? det paastaaes, og vilde ogsaa være underligt andet. De „Liberale“ have ved denne Leilighed ladet sig saa exemplarisk sparke og haane af deres almægtige Herre og Mester, at det ikke vilde være billigt, om han ikke lod dem faae denne lille Skinconcession, for at de idetmindste kunde redde den Smule Honneur de endnu maatte have tilbage hos en Deel af Folket; fik de ikke engang Lov til saaledes at gjøre deres allerydmygeste Tilbagetog paa en tilsyneladende nogenlunde sømmelig Maade, saa vilde de jo ogsaa blive heelt ubrugelige for Eftertiden. Det er forøvrigt en Fornøielse at see, hvorledes de folkelige Demonstrationer ved denne Leilighed ere komne til Ære og Værdighed i Preussen. I 1866 protesterede hele Folket mod „Broderkrigen“, men Regeringen var dog af den Mening, at det var en „national“ Krig. Da Jesuiterloven var for, petitionerede Millioner af Katholiker hos Regeringen imod Loven, og skjøndt de liberale Modadresser svandt ind til Intet i Sammenligning med de katholske Tilkjendegivelser, bleve disse dog behandlede med Haan og Foragt. Da hundrede Tusinde Polakker bade om at maatte beholde deres Modersmaal, løe man ad dem og gik videre ad den engang betraadte Vei. Nordslesvigs Indbyggere vide at fortælle om noget Lignende, Elsasserne og Lothringerne ligeledes, ikke at tale om Rigets 15 Millioner Katholiker, der endnu den Dag i Dag trædes under Fødderne og forfølges paa den skammeligste Maade; men saa — pludselig i Aaret 1874 — indtraadte det Tilfælde, at Regeringen vil have Rigsdagen ordenlig bagbunden ved en ny Militairlov. De Nationalliberale tør for deres egen Æres Skyld, og af Hensyn til det, de selv tidt og mange Gange have hævdet paa det høitideligste, ikke strax lystre. Regeringen er i Forlegenhed, de Liberale med — man arrangerer da hist og her forskjellige Folkedemonstrationer til Fordeel for Regeringsforslaget og inden man seer sig om, bliver Folkets Røst atter til Guds Røst, og alting gaaer som de Nationalliberale, Regeringen og — „Folket“ ville det; kun Skade, at der sletikke blev talt om de mange Moddemonstrationer, der fandt Sted i

samme Anledning: dog det er sandt -- til „Folket“ hører kun de, der stemme og skraale med de Nationalliberale; Resten er kun statsfarlige, fædrelandsløse Individuer! Det conservative Partis gamle Fører Gerlach er i disse Dage bleven anklaget for Majestætsfornærmelse, fordi han har skrevet imod Regeringens Kirkepolitik. Det er fuldstændig efter Systemet! Naar Nogen gjør Opposition imod en antinational-liberal Regering, saa er han en meget loyal og dertil oplyst og frisindet Mand, og vee den, der vover at forvexle Opposition mod Ministeriet med Opsætighed mod Kongen. Er Regeringen derimod national-liberal, saa gjælder derimod accurat det stik Modsatte, saa bliver enhver gennemført Opposition til en illoyal Handling, et Angreb paa selve Kronen. Saaledes er det nu engang udi det høistsædelige Land Preussen og — paa visse andre Steder, som vi ikke ville nævne.

Frankrig. Septennatet er i Fare. Legitimisterne ville have Ende paa Comedien; ikke fordi de troe at kunne sætte deres Ret igjennem strax, men fordi de foretrække Republiken for en længere Fortsættelse af det orleanistiske Intrigevæsen, der for Tiden drives i Frankrig. Republikanerne ville ogsaa ødelægge hint aparte Kunststykke, som Hertugen af Broglie forrige Efteraar fik lavet sammen. Og Hertugen af Broglie? ja man beretter for Tiden om et Memorandum, som han skal have forfattet, og som ikke gaaer ud paa noget Mindre, end Indførelsen af et nyt Juli-Monarchi med Ludvig Philip den II. som Konge. Hvis saa er, saa vilde jo alle være enige om at kvæle Septennatet, og det skulde da være mærkeligt, om det ikke fik en bedrøvelig Ende; man maa da kun haabe, at det ikke bliver til Fordeel for Hr. de Broglie og hans Juli-Monarchi; thi noget Uslere end et saadant lakeret Revolutionskongedømme kunde vistnok næppe blive det franske Folk til Deel i dette Øieblik.

Østerrig. Debatten om de confessionelle Love fortsættes for Tiden i Herrehuset. Biskopperne gjøre kraftig Modstand; men at Lovene baade ville blive vedtagne og sanctionerede, er vistnok utvivlsomt. Kaiseren er en altfor svag Mand og altfor hildet i det tydsk-nationale Parties Rænker, til at man tør vente, at han skulde gjøre Modstand mod dette liberale Forsøg paa at lave en Statskirke paa Rettens, Sædelighedens og Frihedens Bekostning.

Spanien. Sagerne ved Bilbao gaac ikke ud af Stedet. Serrano er reist til Madrid, og Rygter begynde at dukke op om, at han hemmeligt underhandler med Carlisterne.

For saa vidt herved tænkes paa Don Carlos, er det vistnok ikke rigtigt. Derimod skulle forskjællige Serranistiske Agenter have forsøgt at bestikke eller forlokke enkelte carlistiske Generaler til Frafald, og hvad der er det Værste — man nærer nogen Tvivl om, hvorvidt de Alle ved denne Leilighed skulde have viist den fornødne Fasthed; navnlig er Mistanken rettet mod Dorregaray, som tidligere er bleven beskyldt for at have alphonsistiske Sympathier og som nu skal være kaldt til Kongen, for der at forsvare sin — som det synes — noget tvetydige Handlemaade i den sidste Tid. Imidlertid samle Serranisterne et stort Artilleri imod Stillingen ved St. Pedro de Abanto, medens Carlisterne paa deres Side søge at danne nye Corps, der skulle gjøre en Diversion imod Madrid. — Det det skorter meest paa i de kongl. Tropper, er Kanoner; man maa derfor haabe, at Bilbao, som er næsten udsultet, snart maa falde i Don Carlos' Hænder. Der findes nemlig et temmelig betydeligt Artilleri, som sikkert kunde gjøre langt bedre Nytte andetsteds.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Aarhundreder igjennem have Paverne i For-
 ening med Paaskefestens øvrige Høitideligheder under
 storartede Ceremonier lyst Velsignelse over hele Jord-
 kredsen. Den paa St. Peterspladsen forsamlede Mængde
 udgjorde sædvanlig i den nyere Tid over 100,000 Menne-
 sker, hvoriblandt Halvdelen vare Fremmede, der vilde
 feire denne Kirkens ældste og største Fest i Christen-
 hedens Hovedstad. Henimod Middag (efter Høimessen)
 ringede alle Kirkers Klokker, Engelsborgs Kanoner tord-
 nede, og Trommehvirvel og Trompetfanfare fra det omkring
 den ægyptiske Obelisk opstillede Infanteri og Cavalleri
 blandede sig i hiin alt Andet overdøvende Bebudelse af
 det høitidelige Øieblik, da Christi Kirkes Ypperstepræst
 under almindelig Taushed fra St. Peters Portal udstrakte
 Hænderne over den forsamlede Mængde for at velsigne
 Rom og hele Jordkredsen. Om denne Handling har man
 stedse hørt Reisende af alle christelige Bekjendelser gjen-

tage, at der ikke gaves Noget under Himlen, som kunde sammenlignes dermed.

Men siden Piemonteserne have anmasset sig Herredømmet over Paven og den katholske Verden, og Kirkens Overhoved er bleven en Fange i sit eget Huus, finder denne Høitidelighed ikke længere Sted, men Velsignelsen lyser Paven ligefuldt. Hvad han ikke længere kan foretage fra Peterskirkens høie Portal, det gjør han nu i Vaticanet, saa ofte et Antal af hans trofaste Børn forsamler sig om ham; da udøser han ikke blot sit Hjertes ømmeste Følelser over disse, men velsigner ogsaa de Millioner, der aandelig staae bag ved dem, ihvor de end maatte leve paa Jorden. Ligesom i de tre forrige Aar, saaledes har Pius IX. ogsaa i Aar gjort dette i de høitidelige Audientser, i hvilke talrigt forsamlede Romere og andre Italiener saavel som Udlændinge bringe ham deres Hyldest. Han holdt ved en af disse Leiligheder en længere Tale, hvori han udtalte sin Tillid til det guddommelige Forsyns Aarvaagenhed ligeoverfor de kirkefjendtlige Verdensmagters Overgreb, og til Christi Forjættelser om den Guds Fred, der engang skal aabenbare sin Magt over denne Verdens Forstyrrelser, og gjenoprette den af Revolutionen forstyrrede offentlige Orden. Den h. Fader sluttede med at nedkalde Himlens Velsignelse over alle Mennesker nær og fjern, der lide under den nærværende Tids mangehaande Trængsler.

Constantinopel. Det har desværre ikke havt lang Varighed med den gunstige Vending af det Armeniske Schisma, hvorom vore NNrr. 9 og 12 indeholdt Beretninger. Hvad vi dengang berettede, forholdt sig fuldkommen rigtigt; Sultanen viste sig tilbøielig til at tilbagekalde den landsforviste katholske Patriarch Hassun og gjengive de katholske Armeniere de Kirker, som Schismatikerne havde taget i Besiddelse. Man tilskrev almindelig den franske Gesandts Indflydelse dette Omsving til det Bedre, og denne Begivenhed vakte derfor stor Larm i de tyske Blade, og især antog Fyrst Bismarcks Organ „Nörd. allg. Ztg.“ sig med stor Hidsighed Anti-hassunisternes (Schismatikernes) Sag, og lod det ikke mangle paa afskrækkende Trudsel mod den tyrkiske Regering, medens de tyske Diplomater ved Bosporus opbøde Alt for at neutralisere det franske Diplomates

Indflydelse*). Det gjælder nemlig om, under den nærværende Kamp at angribe Rom fra alle Sider. Den ulykkelige Sultan — der for Øieblikket sidder i en høist fatal Klemme mellem Finantsbankerot og alskens diplomatiske Kvælerier, og nappes lige slemt baade af Venner og Fjender — har givet efter for dette uventede Tryk fra Norden, og atter tilkjendt Schismatikerne de Katholikerne fraranede Kirker. Dog har en Forsamling af 300 af de fornemste katholske Armeniere erklæret, at de ikke paa nogen Maade ville taale, at Forløserens Kirke tilbagegives hine.

*) Vi have tidligere omtalt det nye Kaiserriges Trævlhed med at berede Frankrigs formentlig „clericale“ Regering Forlegenheder i Italien og Schweits. Da alle dets Idrætter i denne Retning tillige indirecte gjælde Rom, passer det godt i denne Sammenhæng, at Preussen, efter en Beretning i flere Blade, alt for længere Tid siden har forsynet den nærværende spanske Frimurerregering med et stort Antal Kruppske Kanoner, der dog endnu ikke have hjulpet Marschal-Præsident Serrano synderligt til at beseire den clericale Don Carlos, der næsten ingen Kanoner har.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 19de April. 2den Søndag efter Paaske.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 Levitmesse, efter hvilken Confirmationens h. Sacrament meddeles. Kl. 5 Efterm. høitidelig Fest- og Takkeandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 20. M. Victor, Martyr. 21. Ti. Anselm, Biskop og Kirkelærer. 22. O. Soter og Cajus, Paver og Martyrer. 23. To. Georg, Martyr. 24. F. Fidelis af Sigmaringen, Martyr. 25. L. Marcus, Evangelist.
- Søndagen den 26de April. 3die Søndag efter Paaske.** Sct. Josephs Skytsfest.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løvedag Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løvedag Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.
-

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaacr hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 17.

Søndagen den 26de April.

1874.

Indhold: Pavens Ufeilbarhed. Louise Lateau. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Preussen, Cöln.

Pavens Ufeilbarhed.

(Fortsat fra Nr 16).

Naar en Katholik siger: „Ja, jeg har nu i hele mit Liv troet paa Kirkens Ufeilbarhed, men at ogsaa Paven alene*) er ufeilbar i sit Læreembede, det kan

*) I Anledning af den Vigtighed, hvormed denne taabelige Indvending fra forkomne Katholikers Side i sin Tid af aldeles uvedkommende Personer, der vare blottede for al Beføielse til at tale med om denne Sag (vi mene hermed alskens protestantiske Literater), benyttedes til at stille denne kirkelige Erklæring i et latterligt Lys som den enormeste Absurditet af Verden, skulle vi blot her bemærke, at Paven er i Besiddelse af alle fornødne Midler til — uden en almindelig Kirkeforsamling — at indhente Episkopatets Erklæring om ethvert foreliggende kirkeligt Spørgsmaal, samt til at benytte de dygtigste og meest ansete Theologers Bistand til at give en dogmatisk Afgjørelse den tilbørlige formelle Correcthed og Bestemthed. Denne Fremgangsmaade benyttedes af den h. Stol i Aaret 1854 ved Dogmatiseringen af den h. Jomfrues ubesmittede Undfangelse. Sml. S. 243 L. 12 f. n.

jeg aldrig troe paa!“ — saa giver jeg til Gjensvar: Naar du har sat dig dette fast i Hovedet og lader det blive derved, saa har du vistnok tidligere været en Katholik; men nu er du det ikke mere, men er bleven en Protestant, hvad enten du gaaer i Messen om Søndagen og holder Abstinents om Fredagen eller ikke. Du protesterer jo nemlig hermed imod en Kirkeforsamlings Udsagn, som er den største i hele Kirkens Historie, og som var besøgt af mere end 700 Biskopper fra alle Verdensdele. Du protesterer imod en Kirkeforsamling, for hvilken saa mange Millioner katholske Præster og Lægfolk mange Maaneder igjennem have anraabt den Helligaands Bistand, som det endnu aldrig er skeet for nogen anden Kirkeforsamling i Verden. Altsaa gjælde alle de frommeste Katholikers langvarige og vedholdende Bønner Intet i dine Øine, og Guds Svar paa disse Millioners Bøn skulde efter din Anskuelse være, at Kirkeforsamlingen kun havde besluttet en Vildfarelse og at den katholske Christenhed var bleven ført paa en fordærlig Afvei; du derimod skulde i Modsætning hertil alene have den sande Mening — du, for hvem Ingen har bedet, og som sandsynligviis selv ikke beder meget! Naar du bliver staaende herved, protesterer du følgelig imod alle de Forjættelser, som Christus har givet sin Kirke. Du siger: Det er ikke sandt, at Han forbliver i sin Kirke indtil Verdens Ende; det er ikke sandt, at den Helligaand stedse vil staae den bi; det er ikke sandt, at Helvedes Porte aldrig skulle overvælde den!

Jeg siger endvidere til enhver saadan Katholik: Kom dog til Besindelse! Naar du taler saaledes, hvo vil da gaae til Grunde: den 1800-aarige Kirke, som er grundlagt paa en Klippe, og som hidtil har overlevet alt Andet her paa Jorden, eller du, svage Orm, i dit korte Liv?

Naar du fastholder din Modsigelse, saa paastaer du, tvertimod Christi Forjættelse, at Kirken er bleven overvældet af Helvedes Porte. Og jeg paastaer: Du arme Synder, men ikke Kirken, er overvældet af Helvedes

Magt, thi du støder og slaæer til din Moderkirke til Glæde for alle dens Fjender. Besind dig dog! Der vil komme en Tid, hvor Helvedes Porte lukkes efter den fortabte Sjæl, og alt Haab er udslukt for den hele Evighed! Sagen forholder sig ganske simpelt saaledes: Naar Gud ved Frelseren har villet vise os Veien til at redde vore Sjæle for Evigheden, saa maatte han ogsaa stille sin Aabenbaring paa en fast og sikker Grundvold, saa at enhver Christen overalt og til alle Tider kunde faae at vide, hvad der er nødvendigt til hans Sjæls Frelse. Dertil er Bibelens skrevne Ord alene ikke tilstrækkeligt; thi det er forfattet i et fremmed Sprog og har paa mange Steder en Betydning, som ikke kan udgrundes af den ulærde Mand og tidt endnu mindre af den Lærde, fordi denne ofte mangler, hvad den Ulærde dog endnu besidder, nemlig sund Menneskeforstand, Ydmyghed og Tro. Derfor lader Bibelen sig ogsaa bøie og dreie ligesom Voxet; dette lærer Erfaringen noksom, naar man betænker, hvad der er Aarsag til de mange Secter. Men Gud har ikke bygget sin Kirke paa den vilkaarlige Udlæggelses bøielige Vox, men grundfæstet den paa en Klippe, og denne Klippe er Petrus. Naturligviis er hermed ikke meent Petri private Personlighed; thi hans Legeme blev naglet til Korset og derpaa begravet, men hans Forstanderembede, som er fortsat indtil den nærværende Dag i enhver af de hverandre afløsende Paver. Hvad vilde der ogsaa være blevet af Kirken, hvis den ikke holdtes sammen af et Overhoved? Men er det nu ikke naturligt, at Kirkens guddommelige Stifter forunder denne hele Kirkens øverste Leder den samme overnaturlige Bistand, som forundes en Kirkeforsamling, naar det gjælder om en fast og sikker Erklæring om den oprindelige Aabenbaringslære? Bibelen beretter selv (Joh. 11, 51), at Kaiphas ikke havde det Udsagn: „at det var bedre, at eet Menneske omkom for Folket“, fra sig selv, men fordi han var hiint Aars Ypperstepræst. Altsaa et grundslet Menneske, som Kaiphas, har udtalt Ord, der vare ham indgivne af Gud,

fordi han forestod det ypperstepræstelige Embede. Skulde Gud da mindre lægge Paven, det nye Testaments Ypperstepræst, Sandheden i Munden i hans Embedes Udsagn, end Jødernes Ypperstepræst? Det er dog ikke et større Under, at Kirkens øverste Lærer bevares for Vildfarelse i sit Læreembedes Udsagn, end at en heel Kirkeforsamling bevares derfor; kan Gud veilede nogle hundrede Hoveder, saa kan han tilvisse ogsaa veilede en Enkelt!

Naar man skulde raadslaae om en verdslig og naturlig Sag, da vilde det vistnok være det bedste og det sikkest, at man sammenkaldte de dygtigste og indsigtfuldeste Mænd, for at høre deres Meninger og Raad. Man vilde da snarere komme til det rette Resultat, end naar man vilde afgjøre Sagen efter sit eget Hoved. Saaledes vilde det f. Ex. næppe være gaaet saa godt med den sidste fransk-tydske Krig, hvis den gamle Konge af Preussen havde kommanderet Alt ganske alene, som han fandt for godt, uden at raadspørge Nogen. I saadanne overordnelige Anliggender paatager intet fornuftigt Menneske sig selv alene alt Ansvar. Kongen holdt stadigt Krigsraad med sin Feltherre General Moltke og sine andre Generaler. Men med de aandelige og overnaturlige Anliggender forholder det sig paa en ganske anden Maade, end med verdslige Sager. Ligesom Gud sendte sin Aabenbaring og Forløsningen paa en overnaturlig Maade ved Gudmennesket Jesus Christus og ikke ved en heel himelsk Hærskare, saaledes behøver han heller ikke nødvendigviis altid en Kirkeforsamling, for sikkert at bevare sin Aabenbaring og betrygge sine Naademidlers rette Brug. Af denne Grund lægger jeg heller ingen Vægt paa, at meget lærde Mænd, som de tydske Biskopper, tildeels ikke vare for Ufeilbarhedserklæringen. Havde dette været en Sag, som beroede paa naturlig Forskning og Erkjendelse, saa vilde jeg ogsaa sige: Det kommer ikke an paa den større Mængde af Biskoppers Anskuelse, men paa de lærdestes og skarpsindigstes. Men

paa Troessandhedernes overnaturlige Naadegebet har en fattig Missionsbiskops Mening i alle Tilfælde ligesaa megen apostolisk Vægt som en Biskops, der engang har været tydsk Professor eller Kjøbstadspræst eller Domherre. De galilæiske Fiskeres og de øvrige apostoliske Mænds Ord havde ikke saa stor en Vægt paa Grund af deres Lærdom og Studier, men paa Grund af deres guddommelige Sendelse; men Biskopperne ere saa at sige en Fortsættelse af dem og deres Embede, og ere derfor ingenlunde mindre værdige, om de end ikke have studeret ved tydske Universiteter.

Siden det næstsidste Concilium (det Tridentinske) er der forløbet 300 Aar, og i denne lange Tid har der dannet sig mange Udvæxter paa Kirkens Legeme ved tvetydige eller vildfarende Lærdomme, som hurtigt ere skudte i Veiret, ligesom Svampe paa Bjælkeværk, og som vilde have anrettet megen Skade, hvis man havde ladet dem udbrede sig. En Kirkeforsamling kan man nu ikke sammenkalde hvert andet Aar; der er henrundet 300 Aar fra den næstsidste indtil den sidst afholdte. I denne lange Mellemtid har Paven alene afgjort alle Stridigheder om Troeslæren, og i Kraft af sit øverste Læreembedes Myndighed erklæret disse nye Paastande for vildfarende. Dermed har hvergang den hele katholske Christenhed givet sig tilfreds, og om endog enkelte Hoveder have viist sig gjenstridige, ere de hentørrede, og som tørre saftløse Blade affaldne fra Træet, hvortil de hørte. Troessætningen om Roms øverste Læreembedes Ufeilbarhed, der nylig er bleven høitidelig udtalt og stadfæstet af en Kirkeforsamling, er derfor kun en Sag, der stedse har været praktisk udøvet i den katholske Kirke.

(Fortsættes.)

Louise Lateau.

(Fortsat fra Nr. 16.)

Hendes første sexten Aar.

Louise Lateau er født den 30te Januar 1850 i Bois d'Haine ved Manage i Dioceset Tournay. Hendes ældre Søster Rosina var dengang sex Aar, den yngre Adeline to Aar. Deres Fader, Gregor Lateau, arbejdede i de nærliggende Jernværker, og var ved sine Sparepenge bleven istand til at bygge et lille Huus paa et Grundstykke, som hans Kone havde bragt ham i Medgift. Disse Ægtefolk havde indtil denne Tid levet lykkeligt og tilfreds samt nydt det bedste Helbred, indtil Louises Fødsel blev Aarsag til, at Moderen i to Aar fængsledes til Sygeleiet, medens Faderen var død af Kopper allerede et Par Maaneder efter hendes Fødsel, men forinden havde paaført sit nylig fødte Barn denne smitsomme Sygdom. I denne Nød førte Tilfældet en fjern Slægtning af Familien til dens eensomme Bolig, og han reddede baade Moder og Datter fra den visse Død.

Kort efter at have fyldt sit andet Aar stedtes Louise atter i Livsfare. Som hun legede med sin Søster, faldt hun i Vandet, og vilde være druknet, dersom ikke hendes Moder og ældste Søster i rette Tid vare komne hende til Hjælp. Ved denne Tid var den Førstnævnte kommen sig saa vidt, at hun ved Dagløn kunde fortjene sit Underhold. Men Familien befandt sig i saa trange Kaar, at den ofte savnede det Nødtørftige, og Moder og Barn lede lige meget under Armodens Tryk, der kun formildedes ved oprigtig christelig Fromhed og Taalmodighed. Navnlig bemærkede man ligefra den tidligste Barndom hos Louise, netop under den føleligste Nød og Lidelse, den største Tilfredshed og en uforstyrret barnlig Munterhed.

I en Alder af otte Aar kom den lille Pige i Huset hos en gammel svagelig Kone, og hun lagde allerede i denne unge Alder et eiendommeligt Talent og en stor

Iver for Dagen i Henseende til Alt hvad der hører til Sygepleie, hvilke Egenskaber hun endnu mere udviklede under sit Ophold hos en halvfjerdsindstyveaarig sygelig Tante, hos hvem hun fire Aar senere kom i Tjeneste. Hun forblev her i to Aar, og opfyldte sine Pligter som en lille barmhjertig Søster paa en Maade, der var Alle til Opbyggelse. Hun vaagede ofte en stor Deel af Natten hos den Syge, efterat hun Dagen igjennem havde udtømt sine Kræfter i opoffrende Omhu for hende. Efter Tantens Død kom Louise i sit femtende Aar i Tjeneste hos en Dame i Brüssel. Men her forblev hun kun i tre Uger, da hun kort iforveien paa en Mark ved Manage var bleven stanget af en Ko og havde lidt Skade paa de indvendige Legemsdele. I Begyndelsen havde hun ikke agtet Smerterne, men snart efter viste sig saa betænkelige Symptomer, at hun hurtig maatte vende tilbage til sit Hjem. Her gjennemgik hun med stor Taalmodighed en haard Sygdom, hvorunder hun hjemsøgtes af de heftigste Smerter, uden at nogen Klage gik over hendes Læber. Efter nogenlunde at have gjenvundet sin Helbred, lærte hun i Forening med sin Søster at sye, men deeltog dog for det meste i Moderens Daglønsarbeide. Da udbrød i Aaret 1866 Choleraen i denne Egn, og den Skræk, der altid ledsager denne forfærdelige Sygdom, fremkaldte ogsaa her de sædvanlige uhyggelige og beklagelige Scener. Da den saaledes angreb en Arbeiderfamilie paa syv Personer, grebe de fire voxne Sønner Flugten, og overlode Fader og Moder og Søster til deres Skæbne. Man saa i denne sørgelige Tid Louise, der ogsaa tidligere var ilet de Lidende til Hjælp, saa ofte et alvorligt Sygdomstilfælde indtraf der paa Egnen, ved enhver Sygeseng, hvor hendes Hjælp kunde være til Nytte. Da hun bad sin Moder om Tilladelse til at betjene de Syge, fik hun førstegang Afslag, men under hendes Kamp mellem Lydighed og Medlidenhed tog hun sin Tilflugt til Bønnen; og Gud, som opfylder ethvert ædelt Ønske, hjalp hende til Seir. Hun bad sin Moder paany indstændigt om Tilladelse hertil,

og da hun med den største Tillid forsikkrede hende om, at Gud vilde beskytte hende, gav Moderen efter, og Louise skred til Værket. Hun skaanede sig i ingen Hensende, og var uafsladelig paa sin Post ved Siden af Præsten. Hvor alle Andre toge Flugten, saae man altid dem rede til at opoffre deres Liv for deres Brødre. Louise trøstede og opmuntrede de Levende, stod de Døende bi og var behjælpelig med at begrave de Døde. Alle beundrede hende, men Ingen vovede at følge hendes Exempel. Hun gik fra Huus til Huus, og var saa at sige overalt, hvor Faren var størst og Hjælpen meest fornøden. I det ovenfor nævnte Huus havde hun pleiet Mand og Kone til det sidste Øieblik, da de bortflygtede Sønner endelig, drevne af Anger over deres Opførsel, viste sig udenfor Huset. De dristede sig imidlertid ikke til at gaae derind, men skaffede blot en Karre tilveie for at bringe deres endnu sengeliggende Søster ud af det smittede Huus. Louise besørgede derimod Liigkister for de Døde, lagde dem selv i disse og hentede sine Søstre for at hjælpe hende med at bære dem til Kirkegaarden. Først ved at see dette „Skuespil for Engle og Mennesker“, fik endelig nogle Mænd Mod til at deeltage i dette Arbeide. De Svages heroiske Mod beskæmmede her de Stærke.

Louise var dengang 16 Aar gammel. Havde hendes Liv hidtil været en Kjæde af Savn, Sygdom og Dødsfarer, saa skulde det heller ikke i Fremtiden blive anderledes. I Begyndelsen af 1867 viste hendes Sundhed sig at være betydelig svækket, idet hun leed meget af heftige Hovedsmerter og Appetitløshed, og i Løbet af Sommeren syntes hendes Helbred at være for stedse nedbrudt. Alligevel var den brave Pige ikke istand til at lade være at arbeide, men holdt sig saavidt muligt paa Benene. Men i September blev hun betaget af saa heftige Smerter i Halsen, at hun nødtes til at lægge sig tilsengs; og nogle Dage efter modtog hun Dødssacramenterne. Hendes Nærmeste forenede sig nu til en ni Dages Andagt til den h. Jomfru, og næppe var denne begyndt, før den Døende slog Øinene

op og med Bestemthed erklærede, at hun ikke skulde dø dennegang.

Næppe vare imidlertid tre Uger forløbne, før der indfandt sig et nyt og endnu alvorligere Tilfælde. Hun blev angrebet af en nervøs Hovedpine af den heftigste Beskaffenhed, og Smerten udbredte sig efterhaanden over den venstre Arm, Siden og Benet. Hun led i denne Tid forfærdeligt. Ondet tiltog i 1868, idet det tillige forøgedes ved en piinlig ondartet Hævelse under Skulderen. Tre Uger igjennem sad den Lidende Dag og Nat paa en Stol med Hovedet støttet paa Armen, der hvilede paa det hosstaaende Bord. Hun leed med heroisk Taalmodighed uden at klage, og uden engang at vise Tegn paa nogen Forstemthed. Den 29de Marts indfandt sig en Blodspytning, der foranledigede Lægen til at befale hende at gaae tilsengs. Hendes Tilstand forværredes nu fra Dag til Dag; hun kunde ikke tage den foreskrevne Medicin og nød saagodtsom ikke andet end Vand. Den 15de April var hun ganske forberedt paa at skulle dø: hun tog Afsked med sine Omgivelser, og sildigt om Aftenen, da hun under stor Afkræftelse oppebiede sin Dødsstund, bragte man hende de h. Sacramenter. Efter Communionen følte den Syge sig tilskyndet til at bede Gud om at gjenvinde sin Sundhed; og næppe havde hun fuldendt sin Bøn, før hun atter, ligesom et halvt Aar tidligere, sagde til de Omkringstaaende, at hun heller ikke dennegang skulde dø. Alle hendes Smarter vare pludselig ophørte, men Svækkelsen efter de langvarige Lidelser var endnu saa stor, at hun den 17de April kun for nogle Øieblikke kunde forlade Sengen. Den følgende Dag forsøgte hun to Gange at staae op; det lykkedes ogsaa nu kun for nogle Øieblikke. Men „den fjerde Gang“, sagde hun smilende, „vil jeg staae op, og da vil Alt være godt!“ „Den 21de“, tilføiede hun glad, „vil jeg bivaane den h. Messe og communicere i Kirken.“ Ingen troede disse Ord, eftersom hun endnu var meget svag. Men Folket i Bois d'Haine var forvisset om, at Louise var en Hellig,

og at det vel kunde være muligt, at Gud havde lovet hende dette. I Natten til den 21de vægrede den Syge sig ved at nyde Noget, fordi hun den følgende Dag vilde communicere. Det var en Tirsdag, da hun til stor Forundring for sin Moder og Søstre stod meget tidlig op med en Følelse af, at hendes forrige Svaghed ganske havde forladt hende. Under en temmelig stærk Blæst, og uden engang at støtte sig til sin Søsters Arm, gik hun til Kirken, hvor en stor Deel af Menigheden havde forsamlet sig for at see, om hun virkelig vilde være istand til at komme. Alle forundredes og glædede sig over at see deres Velgjørerinde, medens hun ikke kunde begribe, hvad der kunde være Aarsag til, at saa mange Mennesker paa en Hverdag havde forsamlet sig i Kirken. Tre Dage derefter bar Louise Lateau Jesu Christi Saarmærker.

(Fortsættes.)

Dagbog.

Tydskland. Westphalens Kvinder troede, at det i det mindste maatte staae dem frit for at tolke deres Hengivenhed og Ærbødighed for deres geistlige Overhyrdé, men heri toge de storligen feil; thi „Culturstaten“ er som alle mindre favorable Existenser, ikke blot brutal, men ogsaa feig; den har en hemmelig Følelse af sin egen indre Jammerlighed, og kan derfor intet taale, som i fjerneste Maade seer ud som en Protest imod den; ikke engang naar det er Kvinder, som protestere; der blev da ogsaa strax lagt Sag an imod de westphalske Kvinder. At lægge Sag an, er forøvrigt en af den preussisk-tydske Regerings Yndlingsbeskæftigelser. Vi berettede sidst om en Saganlæggelse imod Royalismens og Conservativismens gamle Fører Gerlach — en af de braveste og redeligste Mænd i Landet, og dersom vi vilde, kunde vi meddele et heelt Register over anlagte Sager; thi der gaaer næppe en Dag, uden at en Præst, en Biskop, et Blad eller en Taler bliver stævnet for Retten. Domfældelserne

følge altid nogen Tid efter — det forstaaer sig. Saaledes har nu ogsaa Statsdomstolen for kirkelige Anliggender taget sig paa at erklære Ærkebiskoppen af Posen for — afsat; ganske som om Staten kunde afsætte, hvem den ikke kan indsætte. Der er naturligviis Ingen, som bryder sig om Dommen. Katholikerne, baade Geistligheden og Folket, svigte ikke deres Pligt, og forlade ikke deres modige og standhaftige Fører, fordi en tydsk Statsdomstol falder paa at erklære Noget, som den ikke har den allerfjerneste Competence til. Regeringen — eller Staten — formaaer ved disse og de andre mere eller mindre uretfærdige og tyranniske Handlinger, hvormed den for Tiden forfølger Christendommen, kun at forbitte alle sine troeste og bedste Undersaatter; takket være Politi og Soldater, kan det nuværende System nok holdes en Stund, og den lille Deel af Folket, som for Øieblikket saavel finantsielt som politisk exploiterer Resten, kan sikkert nok blive ved med det endnu i nogle Aar; men de mangø, som lide derunder, blive tilsidst utaalmodige. Socialismen voxer med hver Dag i Magt og Udbredelse, og det Øieblik, da de „Liberalere“ befinde sig alene ligeover for Folkets store underkuede og misfornøiede og hævnlystne Mængde, alene uden paalidelige Tropper, med en demoraliseret Embedsstand, ingen Agtelse og ingen Sympathi hos Nogen -- det Øieblik vil og maa med Nødvendighed om kortere eller længere Tid indtræde, som Følge af Systemet man følger. Saa vil Regeringen og de Mægtige atter raabe om Hjælp fra Kirken og Christendommen, ligesom de gjorde det i 1848; men saa vil man raabe forgjæves.

Østerrig. Et Forslag om at forvise Jesuiterne fra Riget er blevet indbragt og vedtaget i Deputeretkammeret. Forslagsstilleren motiverede det som „Liberalismens“ Nødværgelse imod de „statsfarlige“ Elementer; altid den gamle Historie. Lige fra Apostlenes Dage til nu har den slette Samvittighed røbet sig paa samme Maade — o: ved Løgn og Vold. Forslaget bliver dog næppe til Lov dennegang, skjøndt Lysten til at efterabe Preusserne er meget stor hos de østerrigske Liberalere.

Tyrkiet. Ogsaa her gjør „Culturen“ Fremskridt; naturligviis; de sædelige Betingelser herfor maae jo alt længe have været tilstede. Regeringen har nemlig, som det synes, taget aabent Parti for en lille Flok schismatiske Armeniere imod den retmæssige Patriarch og saagodt som hele Folket, der med stor Energi og Bestemthed staaer paa hans Side; de Christne ville maaskee blive

berøvede deres Kirker og deres Frihed; men for deres Tro have de i Orienten lidt saa meget, at de næppe bryde sig stort mere om Magthavernes Bud i saa Henseende end de tyske og schweitzeriske Katholiker gjøre det. Man antager med god Grund, at Bismarck staaer bag ved den tyrkiske Regering i denne Sag.

Spanien. Efterat Forhandlingsforsøgene ere opgivne af Madrider-Regeringen, bebudes atter Kampens Gjenoptagelse ved Sommcrostro. Indtil Dato er det imidlertid blevet ved Bebudelsen. Der forberedes efter flere Blade betydelige militaire Operationer fra Carlistisk Side imod Madrid; samtidig skal da Hæren ved Bilbao holde Marchal Serranos Armee i Schak. Den nærmeste Fremtid vil bringe Lys i Sagen.

Italien. I Romagnaen har der fundet Uroligheder Sted paa Grund af Levnetsmidlernes stigende Dyrhed. En Illustration til den „nationale Tilfredshed“, som Liberalismen har skabt i dette Land.

Kirkelige Efterretninger.

Preussen. Efter Ærkebiskoppen af Cölns Fængsling have Biskopperne af Münster og Paderborn daglig været Gjenstand for lignende storartede folkelige Ovationer som deres fængslede Overhyrde. Hver Dag uden Undtagelse have de modtaget Enighedsbevidnelser og Hengivenhedsbeviser fra Massedeputationer af flere Tusinde Personer ad Gangen. De ville nu uden Tvivl begge snart have samme Skæbne som de tre allerede fængslede Biskopper. Ligeoverfor Ærkebiskoppen af Posen og Polakkerne (der jo ere vante til at behandles en carnaille) troede man ikke at behøve at gjøre Omstændigheder; men i Cöln sees Regeringen at have havt en Deel Bekymring for de mulige Følger af en saadan Voldshandsling. Men det gik godt, „Roligheden blev“, som de liberale Blade med saa stor Tilfredshed forsikkrede, „ikke forstyrret“. Hvo kan da tvivle om, at Regeringen herefter vil gaae „energisk“ tilværks!

— Ærkebiskop Ledochowski er tilligemed hans Generalvicar Woyciechowski i Gnesen paa Grund af „lovstridig Ansættelse af en Vicar“ bleven idømt: Ærkebiskoppen den høieste af Loven fastsatte Bøde (1000 Th.) paa Grund af en „strafbar Handling“, og hans Official en Bøde paa 200 Th. paa Grund af „Deelagtighed i en strafbar Handling“. Da Ærkebiskoppen allerede er idømt den høieste af Loven fastsatte Fængselsstraf (2 Aar), kan denne Bøde ikke afsones med den nysnævnte Straf, men forbliver indtil videre den preussiske Regerings Tilgodehavende, der efter dens Regnemethode enten skal punktlig betales, eller afsones med ny Fængselsstraf!

— Biskop Krementz af Ermland, der nu i halvandet Aar har været berøvet alle sine Indtægter (paa Grund af hans Excommunicationsdecreter mod Wollmann, Michelis etc.), er nylig bleven idømt en Bøde paa 400 Th. paa Grund af lovstridig Ansættelse af to Geistlige. Ligeledes er Ærkebiskoppen af Cöln 3 Dage efter sin Fængsling paany bleven idømt 400 Th. og Biskoppen af Limburg 200 Th.

Cöln. Om Ærkebiskop Paulus' Fængsling beretter „Germania“ efter et Brev fra Cöln Følgende: „Man taler i disse Dage allevegne her ikke om Andet end om Ærkebiskoppens Fængsling og om den Værdighed og Fatning, hvormed han underkastede sig denne Skæbne. Politipræsidenten bemærkede forlegen, at han ikke havde nogen Skyld i det Skete. Ærkebiskoppen svarede hertil: „Men De bærer dog i alle Tilfælde Skylden for, at jeg fire Uger igjennem har været besværet med daglige Bryderier, der have berørt mig paa den føleligste Maade, ligesom overhovedet min Fængsling er en Voldshandling, hvorimod jeg protesterer.“ Der forefaldt nu i Ærkebiskoppens Bolig Scener, som vanskelig lade sig beskrive. Viebiskoppen og Domcapitlet havde indfundet sig, og modtog tilligemed en Deel andre tilstedeværende Geistlige og Lægmand knælende deres elskede Overhyrdes sidste Velsignelse. Hans Tjenestefolk grebe begge hans Hænder, som de vædede med deres Taarer. Disse sørgelige Afskedsscener fortsattes hele Veien i Gaderne; man saa Taarer i Alles Øine, medens den forsamlede Mængde istemte Leveraab, og det var ikke blot Katholiker, der saaledes lagde deres Deeltagelse for Dagen; ogsaa den protestantiske Befolkning tilkjendegav sin Medfølelse for den af Alle høitagtede og elskede Biskop. Politiet exsequerede Arrestordren saa overraskende og i et saa

uventet Øieblik, at Ærkebiskoppen under den ved samme opstaaede Forstyrrelse forglemte at medtage sit Breviar. Hans Secretær og Capellan, Dr. Camphausen, begav sig da, saasomt han bemærkede det, til Fængslet, for personlig at overbringe ham det. Ved saa uventet at see denne Ven træde ind af Døren, gav Ærkebiskoppen sine tilbage-trængte Følelser Luft ved at falde ham om Halsen, og begge brast i Graad, overvældede af Skilsmisssens Smerte. Aftenen før sin Fængsling havde den ærværdige Kirkefyrste havt den Glæde, at den tidligere Religionslærer ved Gymnasiet, Dr. Brühl, der, fordi han nægtede Vaticanerconciliet sin Anerkjendelse, var fjernet fra sin Stilling og siden havde fungeret som Lærer i andre Fag, personlig overbragte ham Meddelelse om sin Underkastelse under Conciliets Beslutninger.

En westfalsk Adelsmand, der Dagen derpaa efter nogle Vidtløftigheder erholdt Politiets Tilladelse til at aflægge Ærkebiskoppen et Besøg, udtaler sin Forbauselse over, paa sin Vei opad Trapperne at blive ført forbi en Mængde svært tilstængede Døre til Arrester for Tyve og Mordere, og over at han ad denne Vei skulde søge en katholsk Ærkebiskop, der af Folket æres som en Helgen. Døren til dennes Fængsel aabnedes, og han overvældedes af sine Følelser ved her at staae Ansigt til Ansigt med en Christi Bekjender, sank uvilkaarlig i Knæ og kyskede den biskoppelige Ring. Den ophøiede Fange underholdt sig længe med ham, bevidnede ham sin Glæde over Besøget og forsikkrede ham om, at han befandt sig vel. Uagtet han havde tilbragt Natten i en meget slet Seng, var han vaagnet om Morgenen saa vel tilmode som sjældent tidligere. Egen Seng og Kost var ham nægtet, indtil der fra Berlin indhentedes Tilladelse dertil. Det fortjener at bemærkes, at Fængslets Inspector under denne Samtale forblev i Værelset, og at han ved den Besøgendes Bortgang to Gange omdreiede den store Nøgle i Fængselsdøren. Man har indrømmet den Fange tre meget simple Værelser og været saa naadig at tillade ham at celebrere den h. Messe med Assistance af to ligeledes fængslede Geistlige.

Den preussiske Regerings Adfærd mod Tydsklands første Metropolitanbiskop og den h. Stols fødte Legat for dette Land, har et særegent Krav paa alle danske Katholikere Deeltagelse, da Dr. Paulus Melchers som Biskop af Osnabrück i Tiden fra Februar 1858 til Januar 1866 har været apostolisk Provicar for de nordiske Missioner,

og 3 Gange (1859, 1863 og 1865) har besøgt de herværende katholske Kirker, hvor Indtrykket af hans ualmindelige Personlighed aldrig vil glemmes. Efter en senere modtagen Meddelelse supplere vi derfor ovenstaaende Beretning om Ærkebiskoppens Fængseling med følgende Notitser:

Tirsdag Morgen den 31te Marts Kl. 8 indfandt Politipræsidenten sig i det ærkebiskoppelige Palais med den Erklæring, „at han havde Ordre til strax at arrestere Hr. Ærkebiskoppen, med mindre han vilde afgive Tilsagn om, at han, saasomt det maatte blive forlangt, frivilligt vilde begive sig i Fængsel.“ Dette Forlangende afviste Biskoppen paa det Bestemteste; han erklærede, at han hverken kunde eller vilde efterkomme det. Præsidenten begav sig nu bort, for strax efter at vende tilbage, ledsaget af en Politicommissar. Man indrømmede Ærkebiskoppen kun saa megen Tid, at hans Tjener i stor Hast kunde indpakke de nødvendige Gjenstande, og afslog hans Begjæring om, i det mindste at tilstaae ham en Times Opsættelse. Men Præsidenten „kunde ikke bevilge ham mere end et Kvarters Frist.“ Dog — hvormeget Regeringens Haandlinger end ved denne hensynsløse Fremgangsmaade søgte at hemmeligholde sit Hverv, lykkedes det alligevel ikke at skjule for Omverdenen hvad her foregik. Foruden Viebiskoppen og Domcapitlet og Generalvicariatets Embedsmænd samlede sig i faa Minuter flere af Cölns meest ansete Borgere, medens Pladsen foran Palaiet fyldtes med en stedse voxende Menneskemængde. I hines Nærværelse gjentog Ærkebiskoppen sin Protest, hvori han navnlig fremhævede den Omstændighed, at man ikke engang undte ham Tid til de nødvendige Forberedelser, og erklærede, at han kun vilde vige for Anvendelsen af virkelig Magt. Han blev derfor endnu staaende nogle Øieblikke, efterat Politipræsidenten havde erklæret, „at han erkjendte, at hans Naade kun gav efter for Magten.“ Da greb Commissaren ham med begge Hænder om den ene Arm. Ærkebiskoppen forlod da, efter den ovenfor omtalte bevægede Afsked fra de Tilstedeværende, sin Bolig med de Ord: „Deo gratias; finis noster victoria ecclesie!“ (Gud være takket! vore Nederlæg ville forvandles til Seire for Kirken). Udenfor Fængslet var der opstillet en betydelig Styrke af Politi og Militær, medens Pladsen udenfor den ærkebiskoppelige Residents kun havde været temmelig svagt besat af Politimandskab. Man synes altsaa at have gjort Regning paa, temmelig ubemærket at kunne føre Ærke-

biskoppen ud af hans Bolig, men at have frygtet for en Folkedemonstration udenfor Fængslet. Men den katholske Befolkning i Cöln — ligesom hidtil andensteds ved lignende Leiligheder — undgik med stor Tact Alt hvad der kunde give Kirkens Fjender Anledning til at beskyldte dem for oprørske og „rigsfjendtlige“ Tendentser, saa at „Cölnerzeitung“ og de øvrige liberale Blade kunde glæde deres „rigstroe“ og „rigsvenlige“ Læsere med det trøstelige Finale paa deres Beretninger om denne Begivenhed: „Roligheden blev ikke forstyrret!“ Vi skulle i et følgende Nr. nærmere belyse denne Phrase med et Aachener Blads træffende Bemærkninger, og tillige meddele vore Læsere en Beretning om flere interessante Enkeltheder, der forefaldt ved Modtagelsen af de Masse-Deputationer, der i Dagene den 25de—28de Marts havde Audients hos den nu fangne Kirkefyrste; hans Svar paa deres Hengivenhedsyttringer ville her opfriske den uforglemmelige Erindring om hans apostoliske Selvfornægtelse og ophøiede Kjærlighed til de til hans aandelige Ledelse betroede Menigheder.

Marieforeningen

holder sit sædvanlige Møde Søndagen den 26de April, Eftm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 26de April. 3die Søndag efter Paaske. Døn h. Josephs Skytsfest.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 27. M. Petrus Canisius, Bekj. 28. Ti. Paul af Korset, Bekj. 29. O. Petrus, Martyr. 30. To. Katharina af Siena, Jomfru.
- Fredagen den 1ste Mai (Philippus og Jacobus. Apostle). Mariæ Bebudelse.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 2. L. Athanasius, Biskop og Kirkelærer.
- Søndagen den 3die Mai. 4de Søndag efter Paaske. Korsets Finding.**
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdag Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Lørdag Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 18.

Søndagen den 3die Mai.

1874.

Indhold: Pavens Ufeilbarhed. Louise Lateau, den Stigmatiserede i Bois d'Haine. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Paris, Berlin, Cöln, Brasilien.

Pavens Ufeilbarhed.

(Fortsat fra Nr. 17).

Men, kunde Nogen spørge: Skulde man ikke hellere have ladet Sagen forblive som den hidtil havde været? Herpaa give vi følgende Svar: Den katholske Kirke staaer saa nøie under Guds umiddelbare Ledelse, som intet Andet paa Jorden; og derfor kan en saadan vigtig Afgjørelse i Troeslæren kun finde Sted ved Guds Styrelse og i Kraft af hans forudseende Viisdom. Man sammenligner ofte Kirken med et Skib. Lader os nu antage, min Læser, at du befandt dig ombord paa et stort Skib, for at udvandre til America, og at Skibet et eller andet Sted kastede Anker. Paa eengang befaler Skibscapitainen Matroserne, at der skal udkastes et sidste Anker, for at give Skibet et endnu fastere Støttepunkt. Er du nu en fornuftig Reisende, vil du ikke være saa ufornuftig at mene, at dette for Øieblikket er ganske overflødigt, da de andre Ankere jo hidtil have været tilstrækkelige; men du vil tænke saaledes: Skibscapitainen maa forstaae dette bedre

end jeg; han forudseer maaskee, at der vil reise sig en svær Storm, og derfor har han itide udkastet et sidste Nødsanker. — Saaledes har Kirken nu ogsaa udkastet et sidste Anker ved at vedtage Troessætningen om Paven's ufeilbare Læreembede. Dette er maaskee netop skeet, fordi Guds Forsyn, Kirkens øverste Styrmand og Leder, forudsaae en stor Storm, som vilde bryde løs mod Kirken, og under hvilken det da vil blive nødvendigt for de Troende at erholde en fast og sikker Veiledning af Paven, førend det er muligt at foranstalte Afholdelsen af en almindelig Kirkeforsamling. Den russiske Regerings Tyranni, som forbød de polske Biskopper at tage til Kirkeforsamlingen, kan ogsaa blive udøvet i andre Lande. Og paa samme Maade undertrykke f. Ex. Smaatyrannerne i Aargau, Thurgau og Tessin den katholske Kirke i disse Cantoner og søge at lamme Biskoppernes Handlefrihed. Selv den sidste Kirkeforsamling blev opløst ganske pludseligt, fordi de piemontesiske Kirkerøvere som udhungrede Bøfler styrtede sig over Rom saasnaart den franske Beskyttelsesvagt var taget bort fra Kirkestaten.

Naar de ydre Omstændigheder saaledes ofte gjøre det aldeles umuligt at bringe en almindelig Kirkeforsamling i Stand, og der paa den anden Side let kan opstaae Troesstridigheder i Kirkens store Bygning, hvis Stene tælles efter Millioner af levende Mennesker, og da det er af Vigtighed, at saadanne Tvistigheder snart afgjøres, saa er det nødvendigt, at den katholske Christenhed ogsaa uden en Kirkeforsamling finder en fast, af Gud selv for Vildfarelse sikkert Afgjørelse af i alle Troesanliggender. Men en saadan har den erholdt i Dogmatiseringen af Paven's ufeilbare Læreembede.

Herom ere vi nu blevne fuldstændigt forvissede ved en almindelig Kirkeforsamling. Maaskee var denne den sidste, som overhovedet nogensinde vil blive afholdt. Men før Verdens Ende skal Frafaldet blive saa stort, at, som den h. Skrift siger, selv de Udvalgte, hvis det var muligt, skulle lade sig forføre. I denne farlige Tid, hvor Frafaldet

fra Troen bliver almindeligt, og hvor der maaskee udfindes ganske nye Midler, for at bringe de Troende til Affald, kunne disse ikke vente paa en almindelig Kirkeforsamling; derfor ere de af selve det sidste Concilium henviste til Kirkens Overhoved. Jeg er ingen Prophet, men det er ikke umuligt, at vi ikke ere langt fra Verdens Ende; — ligesom Døden engang kommer, saaledes vil ogsaa hiin forfærdelige Tid komme.

Men lader os nu engang ogsaa tage Ufeilbarhedslærens Modstandere i lidt nærmere Betragtning; maaskee vi da endnu trøstigere ville skjænke Kirkeforsamlingens Udsagn vor Tiltro. Iblandt den katholske Geistlighed er kun en eneste Mand af større Betydning imod den udtalte Troesætning, og dette er Professor og Stiftsprovst Döllinger i München. Men enhver Stand har sine særegne Fristelser, og saaledes ogsaa selv de største Lærde; naar den lærde og fromme Kirkelærer Origenes og Kirkens ivrige Forsvarer, den strenge Moralist Tertullian, tilsidst dog kunde henfalde til grove Vildfarelser, saa finder Apostlen Pauli Advarsel: „Megen Viden gjør opblæst“ ogsaa Anvendelse paa vor Tids lærdeste Theolog. Vi maae haabe og bede til, at en Mand, der ved sine Værker har bragt Kirken saa stor Nytte og Ære, tilsidst dog maa komme til Besindelse og vende tilbage til det sande katholske Standpunkt.

Man skulde antage, at der allerede maatte være gaaet et Lys op for Döllinger om den Afvei, han er kommen ind paa, ved de Adresser, som han har modtaget. Maa det ikke være uhyggeligt for en katholsk Geistlig at erholde Bifaldsadresser fra Folk, der hele Aaret igjennem ikke gaae i nogen Kirke, af hvilke Mange ikke engang troe paa en personlig Gud, der underskrive sig som Katholiker, medens de ikke engang troe saa meget som de fleste Protestanter endnu troe? Fra protestantisk Side er der tilstillet ham en Adresse fra et Land, som overgaaer næsten alle tydske Landsdele i taabelig Intolerance imod Katholikerne, nemlig fra Brunsvig.

Frelseren sagde til sine Apostle ved den sidste Nad-

vere: „Dersom I vare af Verden, saa vilde den elske eder som sine Lige.“ De fleste af disse Adresser til Hr. Döllinger udgaae netop fra Folk, der i Sandhed drage hen ad Verdens brede Alfarvej, fra store Byers Magistratspersoner, fra smaa Byers oplyste Øldrikkere, og fra Studerende, der kun bryde sig saare lidt om Christendommen. Saadanne Verdensmennesker finde Behag i den nuværende Professor Döllinger, fordi han protesterer — tidligere behagede han dem slet ikke, fordi han forsvarede den katolske Kirkes Sandhed. Vil han blive ved at gaae frem ad den brede Vei, eller vende om til den trange?

En af Döllingers geistlige Lærlinge, der allerede i lang Tid af overdreven Lærdom ikke har villet vide Noget af Ufeilbarhed at sige, hverken for Pavens eller Kirkens Vedkommende, har for kort Tid siden udviist et Forhold, hvorved hans Dyd er bleven stillet i et meget uheldigt Lys. Han har nemlig begaaet et stort Tyveri, ved efterhaanden hemmeligt at bortskaffe flere tusinde Bøger, der vare betroede til hans Opsyn*); og denne oplyste Mand har havt et meget godt Udkomme, saa at Nød altsaa ikke kan have forledet ham dertil. Foruden Döllinger findes der i denne Sag ikke stort mere end en Haandfuld protesterende Geistlige, og iblandt disse kjender jeg Ingen, som man kan tilkjende sand christelig Ydmyghed. Hvad nu de Lægfolk angaaer, som have øvet deres Skrivekunst i Adresser til Döllinger, da findes der rigtignok ogsaa Lærde iblandt dem, især en heel Deel Universitetsprofessorer. Men dette har ikke mere at betyde, end om et Byraad, der var sammensat af Hotelværter, Handelsmænd, Rentierer og Skrædere, havde affattet en saadan Adresse. Thi om end en Professor i en verdslig Videnskab forstaaer sit Fag nok saa godt, giver dette ham ingen særdeles Oplysning i Religionsanliggender, og hans Underskrift har altsaa heller ikke nogen særlig Vægt. Her gjælder det gængse Ordsprog: „Skomager, bliv ved din Læst“.

*) Dr. Friedrich som kaiserlig Bibliothekar i Petersborg. Han var Cardinal Hohenlohes Theolog paa Vaticanerconciliet og Forfatter til de bekjendte „Conciliebreve“ i Ausb. Allg. Ztg.

Disse verdslige Herrer skulde betænke, at vor Kirkes Stifter, Jesus Christus, har sagt til sine Apostle: „Gaaer ud i al Verden og lærer alle Folk“, — men han har ingenlunde sagt: „Lader eder belære af Verden.“

(Fortsættes.)

Louise Lateau,

den Stigmatiserede i Bois d'Haine.

(Fortsat fra Nr. 16.)

1. De h. Evangelier berette, at Jesus Christus blev kronet med Torne, at hans Hænder og Fødder bleve gjennemborede med Nagler, og at hans Hjerte efter Døden blev gjennemboret med en Landse. Guds Søns Lidelse er Aarsag til vor Frelse og Kilden til Alverdens Haab. Heri har det sin Grund, at Gud i sin Kjærlighed og Barmhjertighed — alt som den store Kjendsgjerning fra Golgatha syntes mere og mere at glemmes af Tusinder af ligeegyldige Sjæle — fra Tid til anden vilde udmærke Enkelte blandt sine Udvalgte, som i en særdeles Grad udmærkede sig ved Kjærlighed til Gud og Næsten, med Verdensforløserens Saarmærker (Stigmata)*. Dette skete først med den h. Frants af Assisi og har siden gjentaget sig i det Hele omtrent tredsindstyve Gange.

Vi hørte sidst om vor Helliges Helbredelse d. 21de April 1868 Begge de følgende Dage følte Louise sig fuldkommen vel. Ingen, og mindst hun selv, havde nogen Ahnelse om hvad der forestod. Hun havde nemlig aldrig hørt tale om Stigmatisation, og vidste Intet om, at enten den h. Frants eller nogen Anden havde baaret Christi Saarmærker. Da kom den 24de April. Paa denne Dag blev hun pludselig paany angreben af de heftige og stik-

*) Sml. d. Bl. Aarg. 1862 Nr. 1—4 samt Nr. 6 Pag. 89 („Maria Mørl“).

kende Smerter, der i 1867 havde martret hende, og samtidigt hermed kom paa hiin Fredag Saarmærkerne første Gang tilsyne; men kun af den venstre Side flød der Blod, og om Løverdagen vare alle Saar tillukte, og enhver Smerte forsvunden. Louise meente, at den foregaaende Dags Lidelser vare en forbigaaende Følge af hendes sidste Sygdom, og talte ikke til Nogen derom. Men den næste Fredag (1ste Mai) kom Saarmærkerne atter tilsyne, og denne Gang flød der Blod af den venstre Side samt fra Overdelen af begge Fødderne. Hun følte sig betagen af en hemmelig Angst, men forblev taus, og betroede sig blot til sin Skriftefader. Det maa her bemærkes, at Hr. Niels, Sognepræsten i Bois d'Haine, er en Mand, der er saa langt fra at lade sig blænde eller vildlede af sin Fantasi og Følelse, at tvertimod en nøgtern Forstands-betragtning hos ham er den meest fremtrædende Eienommelighed. Han vilde ikke, at der maatte gjøres noget videre ved denne Sag, og bød Louise at forholde sig rolig og ikke tale til Nogen om det Skete. Den næste Fredag (8de Mai) gjentog det sig imidlertid med den Forandring, at baade den indvendige og udvendige Side af begge hendes Hænder dryppede af Blod. Under disse Omstændigheder var det umuligt, længere at holde Sagen hemmelig. Hr. Niels besørgede den nærmeste Læge strax tilkaldt. Dr. Gonne, der meente at have med et naturligt Phænomen at gjøre, forsøgte forgjæves flere Uger igjennem at stille Blødningen; men denne varede ved, ingen Medicamenter virkede, og alt Haab om Helbredelse blev opgivet. Præsten havde imidlertid indberettet det Forefaldne til sin Foresatte, Biskoppen af Tournay, der dog efter moden Overveielse fandt det rigtigst at holde sig tilbage og opsætte Undersøgelsen indtil videre. Saaledes hengik Tiden indtil den 26de August. Paa denne Dag havde Hr. Niels en Samtale med Ærkebiskoppen af Mecheln, Msgr Dechamps, denne Egns Metropolitan, der i disse Dage opholdt sig paa sin Broders, Ministerens, Landgods i Omegnen af Manage. Denne Samtale foran-

ledigede Metropolitanen til at kalde begge de nærmest paagjældende Personer for sig. Louise besvarede de hende forelagte Spørgsmaal med en Beskedenhed, Klarhed og Eenfoldighed, som gjorde et dybt Indtryk paa Ærkebiskoppen. Hun meente tillige, at det vilde være nødvendigt, at hun i denne usædvanlige Tilstand, som hun ikke var istand til at forandre, ikke længere opholdt sig hos sin Moder, men skjulte sig et eller andet Sted. Msgr. Dechamps beroligede hende og erklærede, at hun burde blive hos sin Moder, indtil Gud i denne Henseende gav hende sin Villie tilkjende. Efter at hun havde forladt Værelset, yttrede Ærkebiskoppen i Fleres Nærværelse, idet han henvendte sig til Præsten: „De har en Hellig i Deres Menighed“. Den næste Fredag (28de August) begav Msgr. D. sig til Louises Bolig. Kl. var 3 om Eftermiddagen; han fandt den Hellige i Ekstase og bedækket med Blod. Men saasart han nævnte hendes Navn, var hun øieblikkelig i sin naturlige Tilstand, og da hun saae Ærkebiskoppen staae for sig, sank hun beskæmmet og rødmende i Knæ og bad om hans Velsignelse. Efter en kort Samtale forlod Prælaten den fattige Hytte, og Louise var strax atter i Ekstase.

Dette Ærkebiskoppens Besøg i Bois d'Haine foranledigede Biskoppen af Tournay til at foranstalte en formelig Undersøgelse. En Commission blev strax nedsat, bestaaende af fire ansete Theologer, under Præsidium af begge Generalvicarerne i Tournay, og en medicinsk Afdeling under Forsæde af Dr. Lefebvre, Professor i Medicin ved Universitetet i Löwen. Ogsaa de medicinske Professorer ved Belgiens liberale Universiteter bleve indbudne, og Flere af dem modtog Indbydelsen.

Ligefra den første Dag, da denne Prøvelse aabnedes, var Louises Bolig om Fredagen omgivet af en tæt sammentrængt Menneskemasse. Alle vilde see og vide hvad der foregik: Nogle af Nysgjærrighed, Andre af Andagt, og atter Andre af videnskabelige Grunde. Den medicinske Undersøgelse varede halvandet Aar; og i denne lange

Tid tilstodte man Ingen Andre Adgang til Værelset end Videnskabsmænd. Kun undtagelsesviis tillod man af og til enkelte Andre at være tilstede. Saaledes fandt sig her stedse et stort Antal Medicinere forsamlet, og Læger af enhver Retning og Farve: Christusfjender og troende Lærde, vare hver Fredag i Virksomhed, ofte 14 à 15 paa eengang. I Aaret 1870 kunde man allerede nævne over 100 Medicinere, der egenhændigt havde været beskæftigede med denne Undersøgelse. Efterat Phænomenet i alle Retninger halvandet Aar igjennem var studeret, prøvet og atter prøvet, optraadte Dr. Lefebvre*) med sit Skrivt: „Louise Lateau. Sa vie, ses extases, ses stigmates“ (Löwen bei Peeters 1870. 2det Oplag 1873), for at forelægge Offenheden sine egne og de øvrige Lægers Iagttagelser og Undersøgelser. Theologerne overgave deres Erklæringer til Biskoppen af Tournay, og de væsenligste Dele af disse Actstykker ere nylig offentliggjorte af Hr. H. van Looy i et hos Vromant i Brüssel udkommet Skrivt: Biographie de Louise Lateau 1873. For mirakelskye og vantroe Læsere er naturligviis Lefebvres Skrivt det vigtigste, for Andre ere begge Skrifter lige værdifulde. Nærværende Beretning er derfor et Uddrag af begge, blot med Tilføielse af hvad jeg med egne Øine har iagttaget. Ogsaa Dr. Imbert, Professor i Medicin i Clermont i Frankrig, har udgivet et Skrivt om Louise, hvori han udtaler sin fuldkomne Overensstemmelse med Lefebvre, og viser ved en i alle Enkeltheder indgaaende Beskrivelse, at hans Undersøgelser have ført til det samme Resultat. Flere andre Lærde have i Dagblade og medicinske Tidsskrifter meddeelt deres Iagttagelser, uden at en Eneste af alle de Personer, der have deeltaget i den her omtalte Prøvelse, har bestridt eller benægtet nogen af de i det Følgende anførte Kjendsgjerninger. Denne Overensstemmelse har saameget større Vægt, som det ikke kan be-

*) Det mindre Skrivt, hvoraf vi her levere et Uddrag, er dediceret til Dr. L.

tvivles, at ikke Faa iblandt dem have havt den bedste Villie til at modsige de Andres Beretninger. Det var Kjendsgjerningernes Magt, saavel som Controlens Offenlighed, der bibragte disse Herrer den Overbeviisning, at der her ikke lod sig udrette noget med tomme Paastande. Adgangen stod jo aaben for Alle og Enhver, saa at ethvert Magtsprog og ethvert vilkaarligt Udsagn allerede vilde finde sin fuldstændige Gjendrivelse paa enhver paafølgende Fredag, hvor det samme Phænomen bestandig gjentog sig.

(Fortsættes.)

Dagbog.

Tydskland. Rigsdagen er nu endelig sluttet, og den kan gaae hjem med den Bevidsthed, at den har gjort sit Lakaaarbejde over al Forventning godt; thi den har ikke blot i Hærloven men ogsaa i det nysbehandlede Lovforslag om Geistliges Landsforviisning givet de meest glimrende Beviser paa sin store Lydighed mod den preussisk-tydske Regering og sin ligesaa store — ja maaskee større Lige-gyldighed for Folkets Frihed og Ret. Det sidstnævnte Lovforslag fremkaldte en meget livlig Kamp, hvor Centrums Førere — navnlig Windthorst, Reichensperger og Jørg glimrede som sædvanlig; men ligeover for Partihadet og den bekjendte national-liberale Despotisme gjælde ingen Grunde. Tydskland har nu ved at faae dette nye Lovforslag, der giver Staten Ret til at jage de Geistlige ud af Landet, der ikke ville give øpgive Kirkens og Samvittighedens Frihed og Ret, gjort et nyt og afgjørende Skridt paa den Bane, det nye Rige i de sidste Aar har betraadt. Det næste Skridt er Guillotinen; og dog er der endnu dem, som troe, at en saadan Politik kan føre til Fremskridt og folkelig Frihed; en Politik, der paa alle Punkter snører Baandene haardere og træder enhver fri Rørelse i Folket under Fødder; en Politik, som kæmper for de to meest despotiske Ting som existere — nemlig: Støtskirkedømme og Militarisme. Og denne Politik støttes og bæres paa alle Punkter af det national-liberale Parti — væsenlig af Had til Katholicismen. Ja Fyrst Bismarck kjendte sine Folk; han vidste godt, at de Herrer, naar

Kampen mod Christendommen blev gjort til Parole, ville opgive Alt for dette ene, og fra Øieblikkets Synspunkt var det vistnok en klog parlamentarisk Taktik, at skabe en Partidannelse paa det confessionelle Grundlag; det skaffede baade Flertal og Lydighed paa engang; men i Tidens Længde? ja da vil det nok vise sig, at man ikke ustraffet undergraver et heelt Folks sædelige Existents.

Blandt Protestanterne har den preussiske Kirkefølgelse vistnok i Almindelighed fundet Bifald; paa flere Steder har dog en modsat Tænkemaade gjort sig gjældende, idet Mangfoldige (flere Hundrede) have meldt sig ud af den „unerede“ Statskirke, uden at melde sig ind i noget andet Troessamfund; disse foretrække at leve uden nogen kirkelig Forbindelse, fremfor at lade sig „massregle“ fra Berlin.

Schweits har nu endelig vedtaget den Revision af Forbundsforfatningen, der for en væsenlig Deel vil gjøre Ende paa Landets cantonale Selvstændighed til Fordeel for Centralisationssystemet. To Gange har Befolkningen forkastet Forslaget, men saa fik de Liberale den lykkelige Idee — à la Bismarck — at begynde en Angrebskrig paa den katholske Kirke. Den Brutalitet og Cynisme, hvormed den protestantiske Majoritet her er gaaet frem imod de katholske Schweitseres Troesfrihed, er almindelig bekjendt og har tidligere været omtalt her i Bladet. Følgen af hiin Taktik var ligesom i Tydskland, at det „liberale“ Parti fik Folket deelt i to Partier efter Confessionerne. Protestanterne opgave Friheden og fulgte Regeringen af Had til Katholicismen, som Regeringspartiet naturligviis gav Skylden for Striden, og — Forbundsforfatningen gik igjennem. De stakkels Schweitsere ville nok bagefter faae Øinene op og see, at man har brugt deres protestantiske Fanatisme til at trække dem ved Næsen med; men saa er det bagefter. Katholikerne have stemt sluttet og tappert for Folkets Frihed og Ret. Navnlig har det haardt mishandlede Jura-District viist en beundringsværdig Holdning Ogsaa i Valgene til det store Raad i Bern har det fuldstændigt seiret over de „Liberale“, og derved afgivet et nyt Bevis paa, hvor ægte katholsk Befolkningen i dette District er, og hvilken blodig Uret man begaaer imod dem ved at bortjage deres Sjælesørgere, for at paatvinge dem de Vagabonder, der sælge sig til Regeringen som Statspræster. En af disse har man (Regeringen) selv for nylig været nødt til at expedere over Grændsen, da

han viste sig at være et selv for „liberale“ Samvittigheder altfor slet Subject.

Spanien. Ved Bilbao staaer det stille; det store Slag bebudes hver Dag, men kommer stadig ikke.

Frankrig. Striden for og imod „Septennatet“ varer ved, og man ruster sig paa begge Sider; Resultatet kan næppe i Øieblikket blive andet end til Fordeel for Republiken.

— Den Deporterede fra Sø-Alperne — Piccon — bar holdt en Tale paa Italiensk i Anledning af en Fæst, hvor han har udtalt Ønsket om Nizzas Gjenforening med Italien. Indignationen mod ham er almindelig; han vil vistnok blive udelukket af Nationalforsamlingen. Man mener, at der staaer preussiske Intriger bag ved.

Kirkelige Efterretninger.

Rom, 4de April. Idag vare henved 2000 Katholiker forsamlede i Vaticanet for at overrække den h. Fader en Hengivenheds-Adresse. Iblandt dem vare Tydkere, Østerrigere, Russere, Italienerne, Franskmand, Belgiere, Hollændere, Engelskmænd, Irlændere, Spaniere og Americanere. Adressen var affattet i det franske Sprog og blev forelæst af Landgreven af Fürstenberg fra Østerrig. Den h. Fader, der var omgivet af Cardinaler, Prælater o. s. v., svarede, idet han reiste sig fra Thronen, omtrent Følgende: „Eders Nærværelse er en sand Trøst for mig, fordi I, som det katholske Folks Ekko, næsten fra alle Lande, forkynde mig under den nuværende Tids Sorg og Bedrøvelse dets trofaste Hengivenhed for den h. Stol. Stor er Kirkens Trængsel, men endnu større var den, da paa Golgatha Ordene „Consummatum est“ gjænløde ud af Guds Søns Mund. Mørket, som dengang udbredte sig over Jorden, adspredtes, og Kirkens Tilhængere forøgedes. Men stedse paa ny søgte mange Souveræner at ødelægge Troen paa Gud og Jesu Christi hellige Religion. Ogsaa nu tiltager Mørket overalt i Europa; men derved forøges Kampen imellem Lyset og Mørket. Kjætterier og Schismer ere nødvendige, thi jo skarpere de træde op, desto større er deres Virkning paa de troende Sjæle. Disse blive

derved fastere, og deraf følger en forøget Livlighed i Troen. Men jo mere Kirkens Fjender vedblive at kæmpe, desto mere bør ogsaa vi vedblive at forsvare Kirken; kun saaledes kunne vi haabe paa dens Triumph. Men naar jeg taler om Kirkens Triumph, saa forstaaer jeg derved ingen vedvarende Fred, thi Kirken vil og bør altid have sine Kampe; jeg forstaaer derved kun en betydelig Formindskelse af Ugudeligheden, et Øieblik af Hvile, en Tid, hvor man ikke fængsler Biskopperne, en Tid, hvor Ugudeligheden ikke sidder ved Røret i Regeringerne, saaledes som det nu er Tilfældet; thi en evig Fred vil aldrig oprinde for Kirken, fordi den maa uden Hensyn kalde Retten Ret, Sandheden Sandhed. Hermed svarer jeg paa hvad I have udtalt til mig i Eders Adresse. Forresten velsigner jeg Eder, paa det at I med Guds Bistand altid maae vandre paa Rettens og Sandhedens Vei.“ — Derpaa forlod Paven med sit Følge Salen. Hans Udseende er uforandret, hans Stemme kraftig, hans Blik livligt, og hans Gang minder om tidligere Aar. Gud være Lov!

Paris. De Fattige i Paris have i disse Dage modtaget et Legat paa ti Millioner Francs. Det kommer fra en Fru Lenoir, der tillige har legeret Staten en Malerisamling til Værdi af 800,000 Francs.

Berlin, 15de April. Telegraphen bringer den Efterretning: Ærkebiskop Lodochowsky er idag af den kirkelige Domstol paa Grund af Mailovene dømt in contumaciam til at have sit Embede forbrudt. Denne Dom er inappellabel.

Men lad os dog see, om denne Dom ogsaa virkelig skulde være inappellabel! Hvis han var en protestantisk Biskop, saa var Sagen upaatvivleligt afgjort, thi de protestantiske Biskopper og Præster ere kun Statens og Menighedens Embedsmænd, og den, som har beskikket dem, han kan udentvivl ogsaa afsætte dem. Men saaledes forholder det sig ikke med de katholske Biskopper. De ere som bekjendt Apostlenes retmæssige Efterfølgere, og som saadanne beskikkede af den h. Aand til at styre Herrens Hjord; og de forblive det saa længe, indtil Christi synlige Stedfortræder her paa Jorden, Paven, har samtykket i, at de kunne nedlægge deres Embede. Ligesaa saa lidt som Staten har beskikket Ærkebiskop L., ligesaa lidt kan den afsætte ham fra denne Værdighed. Fastere end den Berlinske Domstol staaer Pavens Domstol, om hvilken der er sagt: Helvedes Porte skulle ikke

overvælde den. Fremtiden vil vise, hvorvidt den Berlinske Dom i Sandhed er inappellabel eller ikke.

Cöln. Den store Deputation af 4000 cölnske Borgere, som nogle Dage før Ærkebiskoppens Fængsling (den 24de eller 25de Marts) indfandt sig i hans Bolig, for at forsikre ham om deres trofaste Hengivenhed og Kjærlighed. blev af Politiet betragtet som et „offenligt Optog“, og tillige — da den store Mængde naturligviis ikke kunde faae Plads i selve Palaiet, og derfor havde opstillet sig i Haven — som en „Forsamling under fri Himmel“, hvortil Politiets Tilladelse ikke var indhentet. Heraf tog man Anledning til at drage de notableste Medlemmer af Deputationen til Ansvar, saavel som til at beordre en Politicommissær til at være tilstede i Ærkebiskoppens Modtagelsessal ved de senere indtræffende Deputationer. Kort efter ankom en Deputation fra Crefeld, og da Ærkebiskoppens Huuscapellan bemærkede Politiets Nærværelse, bad han Commissaren i Ærkebiskoppens Navn at forlade Salen, men han vægrede sig herved og sagde, at han havde Ret til at være der. Capellanen forlangte, at han skulde forevise sin Instrux herom, hvortil den Anden svarede, at hans Person var nok i denne Henseende, og at han havde „Ret til at indfinde sig paa ethvert Sted, hvor der var Grund til Mistanke om en Lovovertrædelse eller Forbrydelse“, og han erklærede paa Capellanens Bemærkning om, at Ærkebiskoppen var Herre i sit eget Huus og ikke stod under Polititilsyn, men havde Ret til uhindret at modtage sine Venner, — at han under ingen Omstændigheder vilde forføie sig bort. I dette Øieblik var Ærkebiskoppen i Begreb med at træde ind i Salen, og stødte i Vestibulen paa Politicommissaren. Med Værdighed, men dog med sædvanlig Mildhed opfordrede han ham til at forlade Huset og ikke betræde det Værelse, hvori han vilde modtage Besøg. Commissaren gjentog hertil, at han vilde være tilstede, hvortil Ærkebiskoppen svarede: „Jeg staaer ikke under Politiets Opsyn og vil kræve Dem til Regnskab for Deres Opførsel“, og gik derpaa ind Salen, hvor han blot henvendte følgende Ord til de Tilstedeværende: „Mine Herrer! Jeg maa afholde mig fra at tale til Dem, da Politiet har trængt sig ind i Salen. Jeg takker Dem for Deres Deeltagelse og giver Dem min biskoppelige Velsignelse.“

Blandt de øvrige talrige Deputationer, der i disse Dage indfandt sig, fremhæve vi isærdeleshed følgende:

Den 25de Marts forsamlede Medlemmerne af Fore-

ningen for christelige Mødre sig i St. Gereonskirken, hvorfra de begave sig til det ærkebiskoppelige Palais. Der var i alt c. 700 Damer, og iblandt dem en Elite af de første Familier i Cöln. Ordførerinden, Baronesse v. Geyr, udtalte alle christelige Kvinders og Mødres Følelser under Kirkens nærværende Trængsler og bevidnede Ærkebiskoppen deres Ærefrygt og Kjærlighed. Dybt bevæget ved dette Beviis paa hjertelig Deeltagelse, yttrede den feirede Prælat, greben af en Ahnelse om hvad en nær Fremtid vilde bringe, at han trøstede sig ved det glade Haab, at, naar engang alle Biskopper vare fængslede, vilde der oprinde lysere og bedre Tider for Kirken. Han crindrede i denne Forbindelse om Virkningerne af salig Clemens Augusts Bortførelse fra Cöln i Aaret 1837 og det overordenlige Opsving, som denne Begivenhed havde givet det kirkelige Liv i hele det katholske Tydskland. Efter en hjertelig Formaning til de tilstedeværende Mødre om, ved en omhyggelig religiøs Opdragelse at betrygge deres Børns Fremtid mod alle denne Tids truende Farer, tog han Afsked med denne store Forsamling af Kvinder, der alle knælende modtog hans Velsignelse. Under denne Audients saaes en Politistyrke af ikke mindre end syv Personer opstillet udenfor den ydre Indgang til Palaiet!

Den 27de Marts modtog Ærkebiskoppen en talrig Forsamling af Medlemmer af Rhinprovindsens katholske Adel, der bevidnede ham deres uforanderlige Troskab mod den romerske Kirke og Ærke-diocesets Overhyrde. De forlode Salen med begejstrede Leveraab for Ærkebiskoppen og den h. Fader.

Den 28de Marts indtraf fra Aachen en Deputation af over 100 af denne Stads meest ansete Damer, for at udtale deres hjertelige Deeltagelse i den Skæbne, som Alle ahnede, at deres elskede Overhyrde imødegik. Ærkebiskoppen modtog dem med den Venlighed, som ved enhver Leilighed afpræger sig i den ædle Værdighed, der i ethvert Øieblik er udbredt over hans hele Optræden. „Det var fromme Kvinder“, sagde han, „som fulgte vor lidende Forløser til Golgatha og i den tidlige Paaske-morgen samlede om hans Grav. Deres Deeltagelse havde trøstet og glædet vor Forløser paa hans smertefulde Vandring. Det kunde da ikke andet end glæde ham, endnu engang at see sig omgivet af en saa stor Forsamling fromme Kvinder fra den trofaste katholske Stad Aachen, inden han betraadte Veien til Fængslet. De skulde ikke

bedrøve sig over hvad der forestod ham. Han var rede til at underkaste sig enhver Prøvelse og Lidelse, som Sandhedens og Rettens Seir krævede, og han regnede sig det til Ære at blive fængslet i det samme Huus, fra hvilket hans ærværdige Forgænger Clemens August havde tiltraadt Lidelsernes Vei.“ Efter en lignende Formaning som til de cölnske Damer om, ved en religiøs Opdragelse at forebygge de forstyrrende Virkninger af den herskende antichristelige Tidsaad, lyste han Velsignelsen over Deputationen, der herfra begav sig til Viebiskoppens Bolig. Der ankom endnu paa denne Dag flere andre Deputationer fra den nærmere og fjernere Omegn, hver paa over 1000 Mennesker, og tilsidst en stor Forsamling af Bjergværksarbejdere i deres eiendommelige Dragt. Endelig var Ærkebiskoppen paa Palmesøndag ved sin Udtrædelse af Domkirken atter Gjenstand for en stor Ovation. Han blev ligesom den 22de Marts ledsaget til sin Bolig, hvor han maatte vise sig paa Balconen, for sidste Gang at lyse Velsignelsen over den talrigt samlede Folkemængde.

Brasilien. Ogsaa i dette Land forfølges den katolske Kirke for nærværende Tid. Man har allerede længe hørt om alle Slags Chicaner og Plagerier mod Biskopperne i de forskjællige sydamericanske Stater, der ligesom i de sydeuropæiske, og senest i det tyske Kaiserrige, ere anlagte paa at tilintetgjøre Kirkens Frihed og bringe den i fuldstændig Afhængighed af Statsmagten. Alle disse kirkefjendtlige Manøvrer udgaae fra Frimurerlogerne, der i hine Landes Statsmænd finde ligesaa villige og ivrige Tjenere som i vor Verdensdeel. Anledningen til den Voldshandling, vi her skulle omtale, var, at Biskoppen af Pernambuco havde excommuniceret flere Medlemmer af hemmelige Selskaber, der endog (naturligviis i fjendtlige Hensigter) havde indsneget sig i de kirkelige Broderskaber. Medens ethvert ærligt og retskaffent Menneske maa billige Biskoppens Indignation over et Hykleri af en saa oprørende Beskaffenhed, har ikke desto mindre Statsmagten decreteret Arrest imod ham, og den høieste Domstol den 20de Febr. d. A. dømt ham til 4 Aars Straffearbejde(!). Den fængslede Biskop blev strax ført til Rio Janeiro; og da Domcapitlet ikke ville lade sig tvinge til at vælge en ny Biskop, har Regeringen standset Udbetalingen ikke blot af Generalvicarens og de øvrige Medlemmers, men endog af Præsternes Lønninger. Biskoppen gav ikke andet Svar paa det ham tilstillede Anklageskrivt, end en Henviisning til

Matthæus 26. 63: „Men Jesus taug“*). Disse 3 Ord ere underskrevne: Fra mit Fængsel i Marinearsenalet d. 10. Februar 1874. F. Vital, Biskop af Pernambuco. Dommerne studsede over dette korte Svar, og betragtede nogle Øieblikke taust hverandre. Dog, for at fuldstændiggjøre Ligheden, kom de brasilianske Dommere til samme Resultat som Ypperstepræsten (Matth. 26, 65), at denne Sammenligning var en aabenbar „Gudsbespottelse“, og det maa antages, at det fornemmelig var Vægten af denne sidste Anklage og Dommernes ædle og ophøiede Uvillie over denne Forbrydelse over alle Forbrydelser, der nødte deres ømme Samvittigheder til at idømme Biskoppen en saa haard Straf! Men Forfølgelsen har her, som i Tydskland og alle vegne og til alle Tider, havt den gavnlige Virkning, at den har rusket alvorligt i alle Ligegyldige og vakt et tidligere ukjendt religiøst Liv. Sidst i Februar vare allerede 282 Frimurere udtraadte af Ordenen, og havde udsonet sig med Kirken.

*) Ypperstepræsten spurgte Herren: „Svarer du Intet til det, som disse (de falske Vidner) vidne imod dig?“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 3die Mai. 4de Søndag efter Paaske. (Korsets Finding.) Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 4. M. Monica, Enke. 5. Ti. Pius V., Pave. 6. O. Apostelen Johannes' Martyrium (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer). 7. To. Stanislaus, Biskop og Martyr. 8. F. Ærkeengel Michaels Aabenbarelse. 9. L. Gregor af Nazians, Biskop og Kirkelærer.

Søndagen den 10de Mai. 5te Søndag efter Paaske.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdag Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Lørdag Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 19. Søndagen den 10de Mai. 1874.

Indhold: Pavens Ufeilbarhed. Louise Lateau, den Stigmatiserede i Bois d'Haine. „Roligheden er ikke bleven forstyrret.“ Korrespondance. Dagbog. Dr. A. Hagers Aphorismer. Berigtigelse.

Pavens Ufeilbarhed.

(Fortsat fra Nr. 18).

Og nu vil jeg forelægge enhver Katholik, der har Religion og bærer Omsorg for at frelse sin Sjæl, endnu en alvorlig og vægtig Tanke. Tænk dig engang, min Læser, at der var nedsat en særlig Ret i dette Strids-spørgsmaal om Pavens ufeilbare Læreembede. Paa den ene Side staae de hidtilværende Katholiker, som protestere derimod; paa den anden Side staae de, som troende underkaste sig. — Hvem ville vi nu finde paa disse Troendes Side? Alle Biskopper i hele Verden, alle de Ordensfolk, som strengt overholde deres Regler, alle Missionærer, der som sande Apostle med Fare for deres Liv udbrede Christendommen iblandt Hedningerne, alle fromme Katholiker, som flere Gange i Aarets Løb modtage de h. Sacramenter, som gjerne bede, som holde den foreskrevne Faste, som tilskyndede af christelig Kjærlighed besøge de Syge og give Almisse efter Evne.

Og hvo staaer nu paa de Andres Side, som nægte Pavens Ufeilbarhed? Ovenfor har jeg allerede betegnet Nogle af disse Herrer, der hovedsageligt ere saadanne Folk, som elske Verden og ganske leve for den. I München har en Theaterintendant og lignende Folk stillet sig i Spidsen for disse Oprørere imod den katholske Kirke. Dertil komme endnu alle lunkne og ligegyldige Katholiker, alle de, der leve i blandet Ægteskab og lade deres Børn faae en protestantisk Opdragelse, alle Frimurere, alle offentlige Syndere, alle Læsere og Yndere af antichristelige Blade og Tidsskriver. Og hvis man havde villet lade alle Deeltagerne i den djævelske Mordbrand i Paris forctage en Afstemning om Pavens ufeilbare Læreembede, saa havde de alle stemt som een Mand med Münchner-Professorerne og Magistratspersonerne. Eller skulde dette maaskee ikke være rigtigt? Det er i Sandhed et beklageligt Skue, naar man seer, at mange af disse frafaldne Katholiker give deres formentlig afmægtige Moderkirke et Spark, ligesom Æslet gav den døde Løve, men derimod krybe og logre for Statsmagten. Disse rigs- og regerings-troe Patrioter anstille sig som de vare ængsteligt bekymrede for, at Pavens Ufeilbarhed skulde bringe Ulykke over Fædrelandet! Men — I, der saa inderligt elske Fædrelandets Forfatning, I ville selv engang føle eder stedte i stor Angst og Nød, naar I skulle til at døe; da lader Fædrelandet eder i Stikken, og Rigsforfatningen kan eiheller nytte Noget; hvad der i hiin Stund alene kunde hjælpe eder, nemlig Kirken, have I jo selv knyttet Haanden imod og vendt Ryggen.

Disse Herrer kalde sig „Gammelkatholiker“; men en saadan Benævnelse er kun en Faarepels, som de kaste om sig, for dermed at skuffe enfoldige Mennesker. De ere i Sandhed Nyprotestanter. En Katholik bærer kun saalænge sit Navn med Rette, som han troende antager og vedkjender sig Alt, hvad Kirkens øverste Læreembede slaaer fast som Troessætning. Saasnart nu Nogen vedblivende nægter om endog kun en eneste af den ka-

tholske Kirkes Læresætninger, nægter han Christi Forjættelse, at Han vil blive hos Sin Kirke indtil Verdens Ende; han ophører at være Katholik og bliver ved denne sin Protest en Protestant. Troeslydigheden mod Kirkens Autoritet er Grundtonen i en katholsk Christens Liv; men Kirken har nu i Korthed officielt erklæret sig om det pavelige Læreembedes Ufeilbarhed; hvo der nu protesterer derimod, han protesterer ogsaa imod Kirkens Ufeilbarhed overhovedet, han bliver en Desertør og en Forræder mod Kirken.

Nu spørger jeg enhver Læser, hvem hans Skæbne i Evigheden ligger alvorligt paa Hjerte: Hvilken Stilling vil du indtage i denne Sag? Hensæt dig i hiin Time, hvor Tiden afsluttes og Evigheden begynder; vil det da være dig en trøstende eller ængstende Tanke, at du har hørt til Modstanderne af det kirkelige Læreembedes Ufeilbarhed? Selv mange fornuftige, fordomsfrie Protestanter sige: Hvo der nu engang troer, at den katholske Kirke har den Helligaands Bistand, han maa ogsaa troe, at en Forsamling af de høieste Kirkelærere, Biskopperne, er ufeilbar i sine Udsagn. Men da nu den største af alle Kirkeforsamlinger har erklæret, at dens Hoved, Paven, paa Grund af den Helligaands Bistand ikke kan feile i sit Læreembedes Udsagn, saa maa dette enten være rigtigt, eller hele den katholske Kirke har taget Feil, og Forjættelsen om den Helligaand er følgelig ikke gaaet i Opfyldelse.

Saadanne Anliggender lade sig forøvrigt ikke maale med den almindelige Forstands Alen, fordi de ikke henhøre til de verdslige Livsforhold eller til de naturlige Fremtoninger. De høre hjemme i en overnaturlig Tingenes Orden, hvori Gud paa en overordenlig Maade griber ind; de ere garanterede os ved guddommelig Aabenbaring, og kunne kun erkjendes og forstaaes af Troen. Men den religiøse Tro er ikke en Sag, hvorom man kan forhandle med Advocater, Forstmænd, Theaterintendanten og Forretningsfolk; den er et Lys fra Oven, som skinner ind i den

menneskelige Sjæl, saa den bliver klart overtydet om de aabenbarede Sandheder. Hvo der nu altid helder til det Lave og agter denne Verdens Anliggender for at være det Vigtigste af Alt, kun tragter efter Anseelse blandt Mennesker, Penge og Fornøielser, han ligesom boer og bygger under et Straatag, hvor Troens Lys ikke kan skinne ind; hans Sjæl forbliver stadigt hensat i en Solformørkelses kolde Skygger. Saadanne Folk staae, om de ogsaa iøvrigt have nok saa megen verdslig Dannelselse, i et lignende Forhold til christelige Sjæle, for hvilke Gud og Andagten til Ham er et Livselement, som en Muldvarp, der roder i Jorden, til en Lærke, som allerede tidligt om Morgenen svinger sig op i Luften og synger sine Psalmer høit oppe under den blaa, solklare Himmel. Dersom Muldvarpen kunde tænke, vilde den mene, at en saadan Lærke dog ret er en afsindig Skabning, fordi den saaledes svinger sig om i den tomme Luft og i blændende Solskin, istedetfor som den at grave efter Regnorme i den fugtige Jord og derpaa magelig at udhvile sig i det kjølige Mørke under Jorden.

Kirkens Udsagn om det pavelige Læreembedes Ufeilbarhed er kun antageligt og fordøieligt for Troen; thi i den hæver Sjælen sig over den sædvanlige menneskelige Tænkningens Naturtilstand, ligesom Lærken hæver sig over Kornmarken, hvor den ellers har sin Rede. Og ligesom den seer høit oppe i Luften ganske andre Ting end mellem Plovfurerne paa Marken, hvor den har hvilet om Natten, saaledes seer en Christen langt større og mere ophøiede Ting i Troen end det verdsligsindede Menneske, som ikke vil bruge Bønnens Vinger, for at hæve sig op til Troens solrige Høider. Derfor kan den Troende ogsaa, som Apostelen Paulus skriver, bedømme Alt, ogsaa de Vantroes Tilstand og Kortsynethed; men disse kunne ikke bedømme de Troendes Tilstand og kalde derfor Troen Taabelighed og Mørke.

Men nu ville vi atter vende os til saadanne Folk, hos hvilke der endnu dog idetmindste findes et Lysglimt

af Tro. Naar du vil kalde Pavens Ufeilbarhed med Hensyn til Udlæggelsen af Bibelen og Arvelæren et Under, saa har jeg Intet derimod; man kan slet ikke være Katholik, naar man ikke troer paa Undere ogsaa i Nutiden. Der skee endnu hver Dag Undere i den katholske Kirke. Det er et Under, som bevirkes i Barnets Sjæl ved Daaben; det er et Under, som bevirkes i Synderens Indre ved Præstens Absolution, saa de heftigste Samvittighedsnag ofte pludseligt ophøre, ligesom Stormen lagde sig og Bølgerne bleve rolige, da Christus bød Stilhed; og det allerstørste Under skeer hver Morgen paa mange tusinde Steder i alle Verdens Egne, hvor der findes Katholiker, nemlig i enhver hellig Messe under Forvandlingen. I Sammenligning med disse daglige Undere, paa hvilke dog enhver Katholik troer, er det forholdsviis kun et ringe Under, naar Christus bevarer Paven, den af Ham indsatte øverste Lærer i Kirken, for nogensinde i Embedsmedfør at forkynde Christenheden en vildfarende Lære.

Ligesom nu den troende Katholik paa Christi Ord troer hine daglige Undere, saaledes maa han ogsaa troe dette sidste Under, der ligeledes er forjættet ved Christi Ord da han sagde: „Du er Petrus, og paa denne Klippe vil Jeg bygge min Kirke, og Helvedes Magt skal ikke overvælde den.“ Men Helvedes Magt og Angrebsvaaben er fremfor Alt Løgneren. Saasnart nu Paven kunde forgifte den katholske Troeslære med en Usandhed, da vilde Helvedes Magt jo have faaet Overhaand over Kirken, og da vilde Christi egen Forjættelse være usand. Netop derved, at Christus har grundlagt en Klippe, et Fundament for Troeslæren i Petrus og i hans Efterfølgere, Paverne, netop derved har Kirken en urokkelig Varighed og et fast Sammenhold. Hvis Pavernes Erklæringer om Kirkelæren først skulde faae Gyldighed ved Overensstemmelse med de øvrige Kirkelæreres, da vilde Klippen være grundet paa Kirken, -men ikke efter Christi Ord Kirken paa Klippen. En Mængde Biskopper er allerede i Aar-

hundredernes Løb affalden fra den katholske Kirke ved Afgivelse i Troen; men en Pave er endnu aldrig faldet fra Troen, saalænge Christendommen har eksisteret.

(Slattes.)

Louise Lateau,

den Stigmatiserede i Bois d'Haine.

(Fortsat fra Nr. 18.)

2. Vi vende nu tilbage til Louise. Den 8de Mai 1868 blødte hun, som vi ovenfor have omtalt, paa Hænder og Fødder og fra den venstre Side. Siden gjentog denne Blødning sig paa de samme Steder hver Fredag. Den 25de September viste der sig for første Gang Blod ogsaa paa hendes Pande og den i samme Retning liggende Omkreds af Hovedet, saa at fra denne Dag af hendes Hoved hver Fredag var omgivet af en blodig Krands, der erindrede om Christi Tornekroner. Siden den 4de April 1873 har Louise tillige baaret et stort blødende Saar paa den høire Skulder; et saadant Saar modtog nemlig Frelseren ved at bære det tunge Kors. Man har efter denne Tid bestandig seet disse Saarmærker — altsaa fra den første Dag, da de viste sig: paa flere hundrede Fredage, og, med Undtagelse kun af to Fredage, gave Saarene stedse Blod. Blødningen begynder sædvanlig ved Midnat med stor Heflighed, men indfinder sig undertiden noget sildigere i den venstre Side. Undertiden bløde Hænder og Fødder kun paa den indvendige eller alene paa den udvendige Side, men ofte paa begge Sider. Blødningens Varighed er forskjellig; den ophører ofte Kl. 4 eller 5 om Aftenen, undertiden noget sildigere, men den er altid ganske forsvunden ved Midnat, altsaa inden Løverdags Morgen.

Om Torsdagen, sjældent allerede om Onsdagen, begynder der at danne sig en Bleg, hvorved Overhuden

(Epidermis) hæver sig. Denne Blegn udvikler sig til Modenhed i Løbet af Natten til Fredag. Dens Basis er da $2\frac{1}{2}$ Centimeter i Længden og $1\frac{1}{2}$ Centimeter i Bredden; den umiddelbart tilgrændsende Hud er hverken opsvulmet eller rød. Det i Blegnen indeholdte Fluidum er klart og gjennemsigtigt. Saasnart Blegnen er fuldkommen udviklet, brister den og udgyder sit Indhold, men samtidigt hermed trænger Blodet frem gennem Læderhuden (Derma, Corium), uden at man dog selv med det stærkeste Forstørrelsesglas er istand til at opdage nogen Beskadigelse af Corium. Da aabner Epidermis sig, snart med en langagtig Spaltning, snart i Korsform, snart i en trekantet Aabning. Sædvanlig løsner det udstømmende Blod de sønderrevne Stykker af Overhuden, som dannede Blegnen, og bortskyller dem. Paa de Dage i Ugen, da Saarene ikke bløde, bemærker man paa deres Sted rødlige Pletter, men uden at der kan iagttages mindste Transpiration af Blod. Huden er ganske ubeskadiget, fuldkommen tillukket, uden Ar eller Striber eller Rifter; den er kun paa disse Steder zartere og glattere end paa de omgrændsende Dele af Overhuden, og under denne seer man med et Forstørrelsesglas, der forstørrer 20 Gange, Corium i dennes sædvanlige Tilstand.

Hvad Hovedets Blødning angaaer, da ere Haarene stærkt vædede med Blod og sammenklæbede. Undersøgelsen af den under Haarene liggende Hud er derfor vanskelig, hvorimod den for Pandens Vedkommende er let. Blodet flyder for det meste saa stærkt, at Louise ofte maa vadske Blodet af Panden. Med Undtagelse af Fredagen ere de Steder, der have blødt, ikke bemærkelige; men ogsaa om Fredagen kan man med de blotte Øine, hvergang hun har vadsket sig, ikke see Andet, end at Huden er ganske glat og ubeskadiget. Saaledes var jeg, da jeg den 10de October 1873, ledsaget af et Par andre Præster, bragte hende den h. Communion, ikke istand til at opdage Spor af nogen Ridse eller Aabning i Huden; men næppe havde vi været to Minuter hos hende, før Blodet randt i store

Draaber. Med en stærk Lupe opdager man derimod paa Panden ganske smaa triangulære Ridser i Overhuden, der ligne Bid af Blodigler, men i meget formindsket Maalestok.

I Ekstasen har Louise ingen Bevidsthed om, hvad der foregaaer omkring hende og paa hendes Legeme. Denne Tid benyttede man til at undersøge Saaret i hendes Side. Blodet trænger her frem imellem det femte og sjette Ribbeen. Ved den første Undersøgelse den 28de August 1868 var Huden uden nogen Blegn. Overhuden laae tætsluttet til Corium, og Blodet trængte ud igjennem tre smaa et Centimeter fra hverandre bortfjernede fine Punkter i Overhuden. Ved tre senere Undersøgelser bemærkede man, at der havde dannet sig en Blegn i Siden, og at Blodet trængte ud af den ved Blegnens Bristning blottede men aldeles ubeskadigede Corium.

Mængden af det hver Fredag udstrømmende Blod er forskjellig. Det er vanskeligt, nøiagtigt at bestemme det, eftersom en stor Deel bliver absorberet af hendes Linned og Klæder. Gjennemsniitsmaalet, der dog gaaer betydeligt under Virkeligheden, kan anslaaes til 250 Grammer. Blodets Consistents er aldeles normal; den mikroskopiske Undersøgelse udviste ganske de sædvanlige Phænomener i Henseende til „Plasmaets“ Beskaffenhed. De røde Kugler vare regelmæssigt dannede og glatte, de hvide havde den sædvanlige Proportion: 1 paa 300—400 røde. Om Lørverdagen ere alle Saar tørre, kun lidt glindsende; hist og her sees paa Huden nogle smaa Punkter af størknet Blod, som dog snart affalde. Af Kruster, saaledes som disse pleie at danne sig efter skaarne og andre Saar, sees ikke mindste Spor.

Saarmærkerne forvolde alligevel stor Pine, der tiltager, hvergang Kirken feirer en særegen Fæst til Ære for Christi og de Helliges Lidelser. Vi skulle senere hen see, hvorledes Louises Smertes blive heftigere, hvergang der et eller andet Sted begaaes en stor Forbrydelse. Saarene omkring Hovedet forøge især disse Smertes. Den Lidende siger, at hun da har en Fornemmelse, som om

der var lagt hende et Jernbaand om Hovedet, der trykkede og brændte som en glødende Ring. Hun føler tillige en uophørlig Stikken; og den mindste Berøring af hendes Pande forvolder hende stor Pine. Ligeledes er Saaret paa Skulderen saa pinefuldt, at hun sagde, at hun ikke vidste, hvor hun skulde gjøre af sit Hoved; hendes Øie taber sit sædvanlige Liv og Klarhed, og hendes Syn svækkes i denne Tilstand i den Grad, at hun ikke er istand til at kjende et Menneske i en Afstand af 1 eller 2 Meter (2 à 3 Alen).

(Fortsættes.)

„Roligheden er ikke bleven forstyrret.“

Med disse Ord ledsagede den liberale Presse i Cöln sin Beretning om Ærkebiskoppens Fængsling, og denne Tirade blev strax hængt ved Halen af alle de Telegrammer, der underrettede Verden om denne Begivenhed. Den gemytlige Tilfredshed, der uvilkaarligt gav sig Udtryk i disse Ord, røbede paa den ene Side tydeligt nok, at man havde ventet og frygtet det Modsatte, og nu glædede sig over, at Alt var løbet over al Forventning godt af. Men — de menneskelige Følelser ere jo, som bekjendt, af en meget blandet Natur, og navnlig ligeoverfor vigtige og afgjørende Begivenheder ofte meget uklare. Man kan nemlig ogsaa tænke sig et lille „desværre“ underforstaaet efter de første to Ord af hiin forsaauidt noget tve-tydige Phrase.

Det er — for at begynde med Begyndelsen — en noksom bekjendt Sag, at de nuværende toneangivende liberale Herrer i Tydskland for en Deel Aar siden havde stor Sympathi for Alt hvad der i dette Land kaldes „Krawall“, for saavidt, vel at mærke, som Folkeopløb og Gadespektakler jo altid have dannet Indledningen til og afgivet et uundværligt Bidrag til at sætte enhver anstændig og ordenlig Revolution i Scene. I Frankrig, Italien og Spanien have deres Meningsfæller lige indtil den sidste Tid stillet sig i Spidsen for enhver politisk Omvæltning; kun i Tydskland ere de Liberale i en ganske egen

Forstand ved en høist mærkværdig Forvandling blevne Conservative. I 1848 og 1849 vilde Tydskslands liberale Professorer og Advocater have deres abstracte revolutionære Theorier gjennemførte til den videstgaaende Yderlighed. Nu derimod seer man den selvsamme Clique i største Eendragtighed træde de Grundsætninger under Fødder, som de endnu for tolv Aar siden kæmpede drabeligt mod Fyrst Bismarck for at holde i Hævd. Men siden hans glimrende Krigsbedrifter mod Danmark og Østerrig ere de af lutter stortydske Patriotisme blevne hans villieløse Slaver; han kan forlange hvad han vil af dem, og de lystre ubetinget. De have nylig paa hans Forlangende opgivet Rigsdagens constitutionelle Bevillingsret, men vide naturligviis med vanlig tydske Skarpsindighed at besnykke dette politiske Selvmord med saa overbevisende, fra den erobringssyge Patriotisme og skyldigt Hensyn til den gamle Kaisers Humeur hentede Grunde, at Størstedelen af det tydske Folk synes for Øieblikket at billige den ynkelige Comedie, som disse Despotismens servile Haandlangere opføre for den forbausede Verdens Øine. Men Enhver veed jo, hvor let det er, at sætte „Folket“ Blaar i Øinene, og det er tilmed ikke mindre vitterligt, at en stor Deel af det tydske Folk, nemlig de 15 Millioner Katholiker, ere af en heel anden Mening om alle de Spørgsmaal, der ere dragne ind under de nærværende politiske Conflicter. De have længe seet, at det er Kampen mod Kirken, der har bragt Vind i Seilene i Henseende til alt det Øvrige, at det er denne store Fælledsinteresse, som samler alle Vantroens og Fornægtelsens Magter under den antichristelige Statsmagts Bannere. Saaledes er den tidligere liberal-revolutionære Clique i Løbet af nogle faa Aar bleven forvandlet til konservativ, ja bleven absolutistisk-reactionær, medens den christelig- og kirkeligsindede Deel af Folket i det nuværende liberalt-officielle Jargon stemples som „revolutionære Rigsfjender“, som „fædrelandsløse“ Forstyrre af den offentlige og borgerlige Fred, imod hvem man anseer sig for berettiget til at bringe de vilkaarligste Voldshandlinger i Anvendelse. Og naar man har seet, at dette upaatalt lader sig praktisere, da udraaber man over al Verden med en hykkelsk Tilfredshed, at „Roligheden ikke er bleven forstyrret.“

„Vi ville nu sætte det Tilfælde“, hedder det i „Aachener Sonntagsbl.“ af 12te April, „at Windthorst var Rigskantsler og Mallinckrodt Cultusminister, da skulde man kun høre, hvad Lyd den liberale Pibe vilde faae.

Og, tænker man sig, at denne ultramontane Rigs-kantsler fik det Indfald at tage et Par liberale Skraalere ved Vingebeinet, hvor vilde da de liberale Blade tage paa Veie, og hvor ivrigt vilde man ikke bestræbe sig for at arrangere en eller anden virkningsfuld Demonstration! Her har man Nøglen til hele Hemmeligheden, Grunden til, at de liberale Avissskrivere ikke noksom kunne for-undre sig over, at den katholske Befolkning forholder sig saa rolig, eftersom de selv, dersom deres Parti fik en saadan Medfart, som den, der nu bliver de forhadte Ultra-montane til Deel, ganske sikkert ikke vilde forholde sig saa rolige derved!

(Sluttet.)

Korrespondance.

„När en pilgrim under denna pröfningens tid, som den katholska kyrkan har att genomgå, uppstiger under korset i St. Peters-kupolen, när han derifrån med själens ögon öfverskådar horisonten, och jemför den suveräna myndighet, hvarmed detta kors fordom strålade utöfver hela den döpta världen, med det lilla område — den sista af Romas sju kullar —, hvaröfver det ännu obestriddt råder; när han skådar under sina fötter från Sanct Angelo till Kvirinalen usurpationen triumferande tåga fram, och de religiösa ordnarne, dessa för kyrkans styrelse nödvändiga verktyg, krossade af helgerånande händer, — då gripes han af bedröfvelse vid åsynen af den vidunderligheten, ej blott att sanningen är fången men att folken tro sig fria under denna fångenskap. Han tror icke på kyrkans död, emedan kyrkan är odödlig, men han är frestad att tänka, att världen ligger i dödskampen, emedan ett brott, hvars djup ingen kan mäta, ostraffadt får begås.

„När sedan pilgrimen åter befinner sig nere på jorden och böjer sin panna i stoftet inför den Gamles fötter, hvilken styrer Christi efterlemnade hjord; när han finner den påfliga Martyrens majestät mera strålande än någonsin; när han upphemtar hans ord af orubblig tillförsigt, uttalade med samma autoritet som under Gregorius VII:s dagar, och dessa höga välsignelser som slösats under aderton sekler utan att deras underbara kraft ännu är

förminskad; när han slutligen ser födas ur kulten af Jesu heliga hjerta så många kärleksverk, hvilka likasom hållits i reserv för våra onda dagar; — då måste han utropa: nej! ett sekel som är vitne till alla dessa underbara företeelser, är icke ett fördörelsens tidevarf. Midt igenom våldets förföljelser och villolärornas bländverk, i trots af det lössläppta helvetets raseri, gå vi den okända men vissa stund till mötes, då under det segerrika korssets tecken det icke skall vara mer än ett fårahus och en herde!“

Det är under den nyligen i Paris afslutade kongressen af de katholska komiteernas delegerade från hela Frankrike, som dessa värtaliga och varmhjertade ord blifvit ut-sagda af en bland representanterne i nationalförsamlingen, på samma gång medlem af den katholska kongressen. Denna generalförsamling eller kongress har varat under mera än åtta dagar, och hvarje af dess sammanträden, såväl de särskilda sektionmötena som de allmänna sammanträdena, ha varit ända till trängsel besökta af en icke blott intresserad men enthusiastisk åhörarekrets. Här, om någonsin, kan det sägas, att alla stånd och alla åldrar varit förenade i gemensam anda likasom i samma rum: åldriga statsmän ha setat sida vid sida med unga studenter, europäiskt namnkunnige lärde, berömda vetenskapsmän, ryktbara predikanter och tappra krigare om hvarandra. Men vi skulle ha önskat, att ännu rätt många både af våra vänner och våra motståndare der hade kunnat vara närvarande, de förra för att med oss glädja sig öfver den beundransvärda utveckling, som denna rörelse antagit, de sednare för at sjelfva kunna och — för så vidt de äro bonæ fidei — låta öfvertyga sig, att i densamma ligger ingenting annat än hvad som en och hvar, som älskar det goda och det rätta, kan och bör understödja.

Redan sjelfva uppkomsten af dessa föreningar i vår tid är någonting beundransvärdt och innebär de rikaste löften för framtiden. Det var efter kriget, som Frankrike likasom gick till sig sjelf, olyckan hade öppnat dess ögon, och det gick genom hela landet en strömning af varm religiositet; man insåg fåfångligheten, syndfullheten till och med af sin gamla sjelftillit, man såg den ruttenhet, som på många ställen hade genomträngt hela samhälls-

kroppen, och man sökte botemedlet. Botemedlet kunde blott vara ett: at återvände till Gud.

Men om målet sålunda var ett, så voro vägarne mångahanda, och det är i detta afseende som man fått se, hvilken underbar lifskraft ligger hos det franska folket, och huru mäktigt det är att uppfatta en stor idé. — Öfverallt uppstodo föreningar, hvilkas ändamål var, att på ett sätt eller ett annat återföra sinnena till religionen, såsom den enda sanna grundvalen för det sociala reformationsarbetet, och öfverallt vunno dessa föreningar talrika medlemmar. Krigets olyckor hade ruinerat många och rubbat ännu fleras ekonomiska stälning, hvar och en hade behof af att inskränka sina utgifter, men icke destomindre fann man öfverallt utväg att med bidrag, som sammanlagdt uppgingo fill kolossala summer, understödja dessa goda verk.

(Slut följer.)

Dr. Arthur Hagers (fhv. luthersk Præsts) Aphorismer.

(Fortsat fra Nr. 13.)

14. I min Menighed var der kun Lutheranere. Til Paaske 1871 fæstede Baron von Rothenmoor til sit Huus en Kokkepige, som var en ivrig Baptist. Jeg tænkte paa at omvende hende; men hvorledes? I Bibelen fandt jeg intet Sted, som klart og uimodsigeligt lærer Barne-daaben. Jeg maatte da, for at godtgjøre dens Berettigelse, tye til Traditionen, og som Følge deraf ogsaa paaberaabe mig et ufeilbart Lærerembede i Kirken. Saaledes blev jeg ogsaa her atter henvist til den katholske Kirke. Den baptistiske Kokkepige i Rothenmoor har altsaa medvirket til, at jeg fandt Sandheden.

15. Jesus har Intet skrevet; han paalægger heller ikke nogetsteds sine Disciple, at de skulle skrive, men blot, at de skulle lære og prædike. Saaledes har Herren da ikke efterladt en død Bog, men levende Vidner, et Læreembede, som er ufeilbart; derfor læse vi Rom. 10, 13 flg., „at man ikke kan blive salig, uden at høre den, som prædiker“ d. e. uden at høre det ufeilbare Læreembede. Herren har altsaa efterladt her paa Jorden et Læreembede, som betinger den evige Salighed. Ikke ved Bibelen bliver

du troende og salig, men ved den lærende Kirke. Hvilken er denne?

16. Det nye Testament er ingen „Lærebog“, endsige en fuldstændig, som det dog burde være, dersom det skulde være „den eneste Kilde til den kristelige Sandhed.“ Det nye Testamentes Bøger ere saa godt som alle lutter tilfældige Leilighedsskrivter. Protestanterne søge derfor i Bibelen Noget, som den ikke kan yde. Dersom alle Mennesker, selv de som ikke have studeret, ja som ikke engang kunne læse, skulle være istand til at blive salige, saa maa der noget Andet til, end en død Bog, skreven i fremmede og for længe siden uddøde Sprog, uforstaaelig for de Fleste, eller hvis Forstaaelse forudsætter megen Kundskab i Historien, i Geographien og Oldkynigheden.

Dagbog.

Spanien. Telegraphen har i disse Dage bragt sørgeligt Nyt fra Spanien, idet det af de modtagne Efterretninger fremgaaer med utvivlsom Klarhed, at det er lykkedes Serrano at fortrænge Carlisterne fra deres stærke Stillinger ved Sommerostro, samt derefter at undsætte Bilbao, hvis Beleiring saaledes er hævet. At Carlisterne have mistet en Deel Fanger og Kanoner, er det Mindste ved Sagen; denne Serranos Seir er et afgjørende Nederlag for disse; den styrker den usurpatoriske Regering i Madrid, samtidig med at den for længere Tid, om ikke for bestandig, tilintetgjør alle Forhaabninger om snart at see Don Carlos paa Spaniens Throne. Serranos Seir ved Sommerostro er nemlig ikke blot en Følge af militairisk Held, men af Overlegenhed med Hensyn til Tropper og Kanoner; den er et Beviis paa, at det endelig er lykkedes Regeringen i Madrid at skabe en stærk Hær, der kan og vil støtte en stærk Regering, og skjøndt dette er Noget, der naturligviis hilses med Glæde af mange af vor Tids Pseudoconservative, saa turde det dog vistnok være utvivlsomt, at dette vil blive Indledningen til en længere meget sørgelig Periode for Spaniens Folk, der nu kan belave

sig paa at gennemgaae hele den moderne „liberale“ Experimentalpolitik forfra.

Tydskland. Man beskæftiger sig her meget med den tydske Gesandt Grev Arnims Tilbagekaldelse fra Posten i Paris, hvor han bliver afløst af den bayerske Fyrst Hohenlohe Schillingsfürst. Grunden til den Interesse, som denne Begivenhed vækker, ligger imidlertid ikke i denne selv, men i Aarsagen til samme, nemlig i Offenliggjørelsen af forskjellige Breve og Depescher fra Arnim angaaende Conciliets Forhandlinger i 1870, hvoraf det fremgaaer, at Bismarck dengang sletikke har seet nogen Fare i Infallibilitetsdogmet, og at den megen senere Declameren om „Culturkampen“ o. s. v. fra officiel preussisk Side ikke har sin Grund i Andet end i en ganske simpel parlamentarisk Manoeuvre, hvorved Fyrst Bismarck, takket være de Nationalliberales Forfippethed paa at komme Christendommen tillivs, har faaet sig lavet en compact og meget lydige Majoritet i Rigsdag og Landdag, der gaaer hans Ærinde i Et og Alt, og finder sig i, at der ikke skeer en eneste virkelig liberal Indrømmelse fra Regeringens Side.

Frankrig. Her fortælles og vexelviis dementerers Rygter om, at Greven af Chambord er kommen til Versailles. At der er noget igjærde imod den nuværende Regering fra Legitimisternes Side, er muligt; men at Greven af Chambord virkelig skulde være kommen til Frankrig, er næppe rimeligt. Et Angreb paa Broglies Cabinet vilde forøvrigt i dette Øieblik næppe føre til Andet, end til heelt at drive Regeringen over i Liberalismens Leir; men maaskee var dette ikke nogen Ulykke, da det dog synes klart, at Frankrig saalidt som det øvrige Europa har lært Noget af Aaret 1870, og at en ny Crise altsaa dog er nødvendig; det var da maaskee ingen Skade til, om den kom jo før jo hellere.

Berigtigelse.

Ved en Hukommelsesfeil have vi i en Note til S. 276 i Nr. 18 gjort os skyldige i en Navneforvexling, som vi, paa Grund af det moralske Graverende ved den omtalte Sag, ile med at berigtige. Den Person, der i Texten sigtes til, er den berygtede Apostat Dr. Pichler, der efter flere Aars ufrivillige Ophold i Siberien nu lever i München.

Hans mislige Adfærd blev for nogle Aar siden omtalt i d. Bl., og vor Feiltagelse har sin Grund i, at vi forlængst ganske havde glempt denne Sag, medens Dr. Friedrichs i en anden Henseende høist uforsvarlige Misbrug af det ham paa Vaticanerconciliet overdragne langt vigtigere Tillidshverv ved flere Leiligheder er bleven opfrisket i vor Erindring. Ihvorvel Dr. F. har staaet i et langt nærmere Forhold til Stiftsprovst Döllinger end Hr. Pichler, undlade vi ikke at benytte denne Leilighed til at forebygge den Misforstaaelse, som om Artiklens Forfatter ved sin Bemærkning om den Sidstnævntes Forhold til sin berømte Lærer har villet kaste nogen Skygge paa dennes moralske Character og Virksomhed som theologisk Lærer, eller som om vi, ved feilagtigt at omtale Dr. Fr., skulde have tænkt herpaa.

Af Blikvare-Fabrikfirmaet: Beuttenmüller & Comp. i Bretten ere vi bleve anmodede om at bekendtgjøre, at deres Fabrik leverer alleslags kunstige Blomster („Traglilien“), Krands, Løvværk og Bouquetter til Brug ved Processioner — „Alt i yderst elegante Former, der roses af alle Kunstkjendere“. Bekendtgjørelsen herom i „Freiburger katholisches Kirchenbl.“ er ledsaget af den derværende Geistligheds bedste anbefaling.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 10de Mai. 5te Søndag efter Paaske. (Antoninus, Biskop.) Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 14. M. Kirkelig Bededag: Frants af Hieronymus, Bekj. 12. Ti. Bededag. Nereus og Lidelsesfæller, Martyrer. 13. O. Bededag. Marie af det gode Raad.

Torsdagen den 14de Mai. Christi Himmelfart. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt med Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 15. F. Isidor, Bekj. 16. L. Johannes af Nepomuk, Martyr.

Søndagen den 17de Mai. 6te Søndag efter Paaske.
Søgnedagsgudstjeneste som sædvanlig.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5. i Kjøbenhavn.

N° 20.

Søndagen den 17de Mai.

1874.

Indhold: Pavens Ufeilbarhed. „Roligheden er ikke bleven forstyrret.“ Korrespondance. Dr. A. Hagers Aphorismer. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Paris, Tydskland, Berlin, Bonn, Baiern, England, Nordamerica.

Pavens Ufeilbarhed.

(Sluttet.)

I Rom findes der ældgamle Stenbrud, Gange, som strække sig milevidt under Jorden; man kalder dem Katakomber. Derhen toge de Christne deres Tilflugt i de første 300 Aar efter Christus, saa ofte de romerske Kaisere forfulgte Kirken, og der jordede de deres Martyrer. Der holdtes endog Gudstjeneste her under Jorden, og man finder endnu et stort Antal hvælvede Kapeller i Katakomberne. I denne underjordiske vidt udstrakte Stad, hvor de første Christne boede sammen i Livet som i Døden, findes mange Billeder paa Væggene ligesom ogsaa paa Martyrernes Blodflasker. Disse Billeder ere Sindbilleder, d. v. s. de skulle ved en Skrivt i billedlige Tegn fremstille en høiere Sandhed. Og da de hidrøre fra Christenhedens første Tider, henhøre de ogsaa til Arvelæren, idet man deraf kan slutte, hvorledes de Christnes Tro allerede dengang har været. Der findes saaledes

f. Ex. ofte et Billede, som fremstiller Jonas, der fra Skibet kastes i Havet og opsluges af Hvalfisken, som derpaa atter udspyer ham paa det faste Land. Dette Billedes Betydning er en Opmuntring til Martyrdommen. Skibet, som omtumles paa det stormfulde Hav, er Kirken; og den Christne, som med Vold udrives af dens Skjød og martres tildøde, falder ligesom i Hvalfiskens Gab. Denne kan imidlertid ikke beholde ham i sig, men Martyrdommen kaster ham op paa det faste Land, til Himmelens evige Fred. Paa et andet Billede seer man Adam og Eva efter Syndefaldet; Gud rækker hver af dem en Gave, Eva et Lam og Adam et Knippe Ax. Dette er et Sindbillede paa, at Gud har skjænket begge Kjøen, hver paa sin Maade, det Allerhøieste: sin egen Søn; det kvindelige Kjøen — at Jesus, Gudslammet, ved den Helligaand fødtes af Jomfru Maria; det mandlige Kjøen — de hellige Ord, som den indviede Præst udtaler over Hostien, hvorved den Helligaand forvandler denne til Gudmenneskets sande og virkelige Legeme.

Der forekommer nu ogsaa her et Billede, som staaer i Forbindelse med vort Stridsspørgsmaal. Dette Billede fremstiller en Mand, der slaar med sin Stav paa en Klippe, hvorfra der da udflyder en Vandstrøm. Pater Marki, der fremviste og forklarede disse Katakombernes Billeder for de fremmede Besøgende paa den Tid, da jeg opholdt mig i Rom, spurgte en Englænder, hvilken Person Manden paa det omtalte Billede vel skulde forestille? Englænderen svarede: Moses, der slaar paa Klippen i Ørkenen. Pateren indvendte herimod, at Moses stedse afbildes med et langt Klædebon, som Mændene bære det i Østerland, men at Manden paa Billedet derimod bar en kort romersk Kappe, der kun naaede til Knæerne (tunica). Det var Petrus, sagde han, og Klippen skal betyde Kirken eller Christus, som i det 1ste Brev til Korinthierne 10. Cap. udtrykkeligt kaldes den aandelige Klippe, der stillede Jødernes Tørst i Ørkenen; det udstrømmende Vand betydede de Sandheds- og Naade-

skatte, som Christus lader Menneskene tilflyde. Dette Billede giver os altsaa den Lære, at de os i Christus skjænkede Sandheds- og Naadeskatte tilvendes Christenheden gennem Petrus og hans Efterfølgere i det apostoliske Læreembede, ligesom engang Moses, den af Gud indsatte Fører, gav Israels Folk Vand fra den vidunderlige Klippe. Englænderen har nu rimeligviis tænkt, at Pateren talte saaledes, fordi han var hildet af sine katholske Fordomme, og vedblev sin Paastand, at Manden foran Klippen maatte betyde Moses, men ikke Petrus. Da sagde Pater Marki til ham, at han vilde bevise ham, at Billedet hentydede til Petrus og Kirken, men ikke til Moses. Der findes nemlig ogsaa smaa Glas i Katakomberne, som indeholde noget hentørret Blod af Martyrerne, og mange af disse Glas have ogsaa saadanne Sindbilleder, som de tidligere omtalte. Pateren viste nu Englænderen et saadant Glas, paa hvilket der fandtes den selvsamme Afbildning som den omtvistede, nemlig en Mand, der slaaer med sin Stav paa en Klippe; og nedenunder var der indgravet Ordet: Petrus (*πέτρος*).

Denne Sag bragte nu Englænderen til alvorlig og grublende Eftertanke, saaledes som det ofte er Tilfældet med dette Folk. Tanken om, at Petrus altsaa allerede i Christenhedens allerførste Tider blev anset for at være den, der bringer Frelsens Vand til at strømme ud fra Kirkens Klippe og tilfører de Troende det, foranledigede ham til alvorligt at gjøre sig bekjendt med den katholske Troeslære. Efter nogle Ugers Forløb blev han en troende Katholik.

Nu spørger jeg dig, min Læser: Er det noget Nyt, eller har det allerede været de første Christnes Tro, at Petrus og hans Efterfølgere ere indsatte, for at vi hos dem skulle søge den gamle sikre Aabenbaring? Kristus er kommen med en Fylde af Sandhed og Naade, som Han har nedsænket i den Kirkebrønd, som Gud vogter indtil Verdens Ende. Paven er Brøndmesteren, og det er jo vel godt, naar alle andre Overhyrder ogsaa kunne tages

med, paa Raad; men dette kan ikke altid finde Sted. Derfor har Christi Stedfortræder i Kraft af sit h. Embede Fuldmagt til og Sikkerhed for at kunne forkynde Christenheden den rette Lære, saasuart der fremsættes farlige Paastande af katholske Theologer, Forfattere eller Prædicanter. Men saadanne Udsagn og Bestemmelser ere paa ingen Maade blotte Indfald af Paven; thi ligesom Præsten udtrykkeligt maa have den rette Hensigt, hvergang han meddeler et af de h. Sacramenter, før at hans Handling kan være gyldig og virksom, saaledes tør ogsaa et kirkeligt Læreudsagn af Paven først finde Sted efter moden Overveielse. Han undersøger med lærde Geistliges Hjælp, hvad den christelige Kirkes h. Skriver og Arvelære udsige med Hensyn til det foreliggende Strids-spørgsmaal, og — først da afgiver han sin Erklæring om, hvad der bør antages som gammelkatholsk Troeslære. Herved har han den Helligaands Bistand, saa at han aldrig kan forkynde Kirken nogen Vildfarelse. Dette er ingen personlig Egenskab hos Paven, men en høiere Hjælp til Førelsen af Kirkens øverste Læreembede. Naar Pius IX. vilde nedlægge sit pavelige Embede, som Pave Cölestin V. engang gjorde, da vilde hans Uføilbarhed ogsaa i denne Betydning ophøre, ligesom en Vandrer, der fra en solbelyst Bjergtinde atter stiger ned i den skyggefulde Dal, taber den Belysning, som faldt paa ham, medens han befandt sig oppe paa Bjerget.

Det gaaer med Christenheden i det Hele som med den enkelte Christen. Apostelen Petrus skriver nemlig: „Brødre, vær ædrue og aarvaagne, thi eders Modstander, Djævelen, gaaer omkring som en brølende Løve for at søge hvem han kan opsluge. Staaer ham kraftigt imod i Troen.“ — Allerede Apostlene og Kirkefædrene gjøre opmærksom paa, at der Tid efter anden skal opstaae Vranglærere, idet Gud dermed vil sende de Christne en Prøvelse af deres Troes Ydmyghed. Ogsaa nutildags søger Djævelen at sigte Katholikerne i Henseende til deres Tro. De, som protestere og indgive Adresser imod det

ufeilbare Læreembede, rende med Hovedet imod Klippen, paa hvilken Kirken staaer. Kirkens Klippebygning kan ikke rystes ved dette Stød; men hine Hoveder lide derimod Skade derved. De formene desuagtet at vedblive at være Katholiker, men i Virkeligheden have de sat sig ned mellem to Stole. De have ingen Biskopper (dette maa dog have en vægtig Betydning for dem), ingen gyldige Præster, ingen kirkelig Orden, ingen Gudstjeneste. I denne Klemme kunne de ikke forblive; de maae Et af To: enten gaae til Protestanterne, eller fornede sig for Verden, for at blive ophøiede for Gud ved den redelige Tilstaaelse: Jeg har feilet, og — vende tilbage til den katholske Kirke. De kunne ikke godt mere blive Tilhængerere af Rønge, fordi denne stakkels Mand selv i Verdens Øine allerede forlængst har tabt sin Anseelse.

Da Frelseren engang afgav en Erklæring om Nydelser af hans Kjød, og dette hans Udsagn var vanskeligt at fatte, sagde mange af hans hidtilværende Disciple: „Dette er en haard Tale! hvo kan høre den!“, hvorpaa de forlode ham. Jesus vendte sig da til sine Apostle og sagde: „Ville I ogsaa gaae bort?“ Da svarede Petrus: „Herre, til hvem skulle vi gaae hen? Du har det evige Livs Ord.“ Saaledes gaaer det nu ogsaa til i vore Dage med denne tilsyneladende haarde Tale om Pavens Ufeilbarhed. Et Antal Verdensmænd og verdsligtsindede Geistlige ville ikke høre denne Tale og skille sig derfor fra Kirkens Overhoved og dermed fra Kirken selv. Men Gud være takket! ikke Mange ere saaledes gaaede bort, og Millioner blive tilbage. Disse Millioner skulle engang indgaae i Himmelen; og derfor ville de ikke skille sig fra ham, til hvem Herren har sagt: „Jeg giver dig Himmeriges Nøgler, og hvad du binder paa Jorden, det skal ogsaa være bundet i Himmelen; og hvad du løser paa Jorden, det skal ogsaa være løst i Himmelen.“ Kirken har i sin sidste store almindelige Forsamling afgivet den Erklæring til hele Christenheden, at dens Overhoved ved Guds Bistand ogsaa alene uden Kirkeforsamling er

sikkert for Vildfarelse, naar han forkynder Christenheden en høitidelig Afgjørelse om Anliggender, der vedrøre Troes- og Pligtlæren. Derfor sige Alle, der i Sandhed ere af et katholsk Sindelag, og altid ville vedblive at være det, det Samme til Kirken og dens Overhoved, som Petrus engang sagde til vor h. Kirkes Stifter: „Til hvem skulle vi gaae hen? Du har det evige Livs Ord!“

Credo.

„Roligheden er ikke bleven forstyrret.“

(Sluttet.)

Men der er endnu, som vi ovenfor have antydet, en anden Grund, hvorfor Frihedens og Culturkampens begejstrede Apostle udtrykkeligt underrette Verden om, at Roligheden ikke er bleven forstyrret. Man kan nemlig ikke noksom forundre (og ærgre!) sig herover, og man maa derfor bag Linien læse det lille Ord „desværre“. Det vilde jo unægtelig have været ganske fortræffeligt, høist ønskeligt og betimeligt, om Katholikerne i Posen, Trier og Cöln havde reist sig til Modværge mod Regeringens Voldshandlinger mod deres Biskopper. Der havde jo saaledes været en herlig Leilighed til, ugjendriveligt at documentere den romerske Katholicismes oprøriske Tendenser, maaskee endog dens hemmelige Alliance med Socialdemokratiet og Communen; thi Socialisterne pleie jo gjerne at være med ved enhver saadan Leilighed. Det vilde uden Tvivl have været en Nydelse for mange Culturkæmperes Øren, at lytte til de Kanonskud fra Posen, Trier og Cöln, hvormed man ved Biskoppernes Fængsling havde beroliget Folket. Men denne Forventning er, som saa mange andre menneskelige Forhaabninger, til Lykke for den forfulgte Kirke og det katholske Folk, bleven skuffet. Roligheden er, Gud skee Lov, ikke bleven forstyrret, og man har Intet havt at berette om Emeuter og Gadekampe, Intet at berette om, hvorledes de oprørske Katholiker af de fortræffelige preussiske Kanoner og Bagladegeværer masseviis ere strakte til Jorden, og lignende

pikante Ting — af den gode Grund, at det katholske Folk ligesaa lidt som dets Biskopper og Præster befatte sig med at gjøre Revolution.

Roligheden er altsaa heldigviis ikke bleven forstyrret, tiltrods for Magdeburgerzeitung, der med stor Bestemthed forudsagde et blodigt Oprør. Dette Blad skrev nemlig nogle Dage før Ærkebiskoppen af Cölns Fængsling: „De ophidse Folket! Fra de vestlige Provindser indløbe de meest foruroligende Efterretninger om, at de Klerikale ikke undlade noget Middel for at sætte Masserne i Bevægelse mod Regeringen. I de sidste Uger har man i de enkelte Dioceses arrangeret Demonstrationer, der fra Dag til Dag antage en farligere Charakter. Hemmelige Agenter reise fra By til By for at ophidse den lettroende Mængde; de opfordre den til, i store Skarer at begive sig til Bispe-residentserne, hvor de maa love(!) deres Sjølehyrder Troskab og høre Taler af disse, der kun fjerne sig et Haarsbreds fra aabenbart Høiforræderi (!!). Vi have alt gjentagne Gange bragt vore Læsere udførlige Meddelelser om disse fordømmelsesværdige Machinationer; men om de energiske Forholdsregler, som Regeringen forbereder, have vi desværre ikke seet os istand til at berette synderligt. Og dog tør man ingenlunde undervurdere denne passive Modstand; tvertimod forekommer der os at være stor Fare for, at den pludselig kan forvandle sig til et „blodigt“ Oprør, hvortil der kun er et lille Skridt tilbage; og den Ulykke, som i dette Tilfælde vilde ramme utallige Familier og store Strækninger af vort Fædreland, synes os at være saa truende, at Regeringen ikke bør tøve noget Øieblik med at gribe til energiske Forholdsregler, for at lægge Baand paa dette Uvæsen. Fremfor Alt vilde dette være ønskeligt, om den fornemste Anstifter af de afskyelige Optøier, der uophørligt gjentage sig lige under vore Øine, snarest muligt kunde blive gjort uskadelig!“*).

Dette sidste Ønske er jo nu gaaet i Opfyldelse, men Forventningen om det blodige Oprør er til dette Blads og dets mange Collegers store Ærgrelse blevet fuldstændigt skuffet. Man kan tydelig læse deres Ærgrelse ud af deres Beretninger om Ærkebiskoppens Fængsling. For saaledes

*) Da denne sidste Tirade taber altfor meget ved at oversættes, meddele vi den her in originali: „Möchte doch vor Allem dem obersten Anstifter dieses gräulichen Hexensabbaths, welche un- ausgesetzt sich vor unsern Augen abspielt, dem Herrn Erz- bischofe, das Handwerk endlich gelegt werden!“

blot at nævne et enkelt Exempel, skrev den jødiske Redacteur af „Berliner Börsenztg.“, Hr. Samuel, Følgende: „Efter hvad Telegrafan nyelig har berettet, har nu ogsaa Ærkebiskoppen trukket sig tilbage fra denne Verdens syndige Børn. Disse gamle Skaldepander (!) ere allevegne enige om at sætte Martyriet i Scene“ etc. etc.

Dette er unægteligt en Stil, der egner sig til at forstyrre selv de sagtmødigste Menneskers Gemytsro, men den vil ikke desto mindre ikke lade sig forstyrre. Et roligt lidende, paa Gud taalmodigt haabende og til Gud bedende Folk er en Magt, som de liberale Skraalere ikke kjende. Derfor blive vi roligt ved med at haabe og vente, med at bede for vor Overhyrde, og daglig slutte os inderligere til vor h. Kirke og dens Overhoved, vor h. Fader. Da tør vi være forvissede om, at den retfærdige Sags endelige Seir ikke vil udeblive!“

Korrespondance.

(Sluttet.)

Så har man t. ex. varit vitne till huru några unga officerare gifvit den första väckelsen till de „katholska arbetare-cirklarne“. Det var under fångenskapen i Tyskland, som tanken först väcktes hos en lieutenant vid ett dragonregimente, vicomte Albert de Mun, tillhörande en af Frankrikes förnåma familjer, att söka åstadkomma en förändring till det bättre i det tillstånd af af andlig försöfning, hvori en stor del af de arbetande klasserna, isynnerhet arbetarne i de stora städerna i Frankrike befinna sig -- en sorglig men nödvändig följd af det uppfostringssystem, som blifvit följd under de sista 40 åren, och som gått ut på att lägga en annan grund för både undervisning och uppfostran än den ende sanna. — Under fångenskapens långa och dystra timmar sysselsatte sig några unga män med att uttänka ett förslag att råda bot på ett så olyckligt tillstånd, och vid deras återkomst till fäderneslandet var deras första omsorg att sätta sitt förslag i verket. Herren har så välsignat detta verk, att det nu, efter knappa tre års forlopp, finnes dylika cirklar i alla Frankrikes ansenligare städer (i Paris, Lyon, Marseille

o. s. v. till och med flera), genom hvilka tusentals arbetare räddas från förderligt sällskap, från kroglivets frestelser och en dålig lefnad, och på samma gång som de få väl sörjdt för sina kroppsliga behof, äfven få tillfälle att vårda de andliga behofven.

Andra välsinnade personer hade varit betänkta på att söka motverka det olycksbringande inflytandet af den dåliga litteratur, som, sedan den förgiftat endel af de högre samhällsklasserna, nu också håller på att arbeta sig ner i de lägre samhällslagren, för att förderfva massan af folket och upprycka det goda som der ännu finnes kvar. — Flera olika föreningar ha bildats i detta ändamål. En enda af dessa, den som uteslutande har till uppgift att arbeta för underofficerarne och soldaterna i armén har på de tre sista månaderna utdelat icke mindre än 20,000 volymer.

En annan förening har til uppgift att verka för den christliga konstens pånyttfödelse. — Det skulle bli för långt och vidlyftigt att uppräknat alla andra föreningar, som i liknande ändamål bildat sig under de sista tre åren. Ware det nog sagdt, att de katholska komitéernas uppgift är at sammanhålla dessa, för öfrigt hvar och en för sig sjelfständiga föreningar, leda dem i den rätta riktningen, stödjade dem, när de deraf äro i behof.

Men mera än på allt annat hafva komiteerna sin uppmärksamhet riktad på det stora målet för alla katolikers omsorg: undervisningsväsendet på alla dess stadier. Såväl för den primära som den sekundära undervisningen återstår visserligen ännu mycket att göra, men katolikerna ega likväl genom lagen rätt att på dessa begge stadier sjelfständigt sörja för det uppväxande släktets uppfostran. Olyckligtvis motverkas de goda resultat, som deruti kunnat åstadkommas, i väsentlig mån derigenom, att universitetsbildningen fortfarande är bunden vid statens läroverk. Den öfverallt mer eller mindre materialistiska, men ingenstädes religiösa, anda, hvori den högsta undervisningen meddelas, åstadkommer de bedröfligaste följd, och alla som vilja egna sig åt de yrken, för hvilka akademiska examina äro föreskrifna, måste genomgå denna farliga skola. Det är ett sådant förhållande, hvaremot katolikerna uppresa sig, och hvad de begära — petitioner med öfver 600,000 underskrifter bära vitne om deras enhällighet — är rättigheten att få npprätta ett fritt universitet. De fordra icke något statsbidrag, icke ens upplåtandet af en lokal, de begära endast frihet att få

skydda sina barn mot otrons pestsmitta. Om nationalrepresentationen och regeringen lemnar sitt bifall till denna begäran, så skall snart sagdt i morgon det nya universitetet, till hvars säte staden Lille i nord-frankrike blifvit valdt, stå färdigt att mottaga de unga män, hvilka från hela landet skola skynda dit för att låta inskrifva sig.

Under det att kanske många ibland dem, som mot slutet af kommunen voro med om att mörda erkebiskopen af Paris, Jesuiter- och Dominikanerfäderna m. fl., redan äro betänkta på att kunna börja om dessa bedrifter på nytt under bättre förhållanden, så äro å sin sida de mördade presternas efterföljare, af hvilka många sjelfva voro fångna som gisslan, sysselsatta blott med tanken att göra godt åt sina bödlars barn. Från första stund som Monseigneur Guibert tog i besittning erkebiskopsstolen i Paris, har han bemödat sig att uppsöka och samla de fader- och moderlösa, som inbördeskrigets fador hade lemnat utan huld eller skydd på Paris' blodiga gator. Att skänka dem vård och bröd, öppna deras sinnen för det sanna ljuset, bilda deras själar till christliga dygder, skaffa dem ett yrke, försäkra deras framtid — detta var en svår och en dyr uppgift, som endast den christliga kärleken kunde tänka på att genomföra.

Erkebiskopen har oafslätligt arbetat för detta ädla verk, ty såsom en Guds man äro ju de olyckliga hans barn. Han har vädjat till sina presters nit, meddelat dem sin egen fromma ifver, hänvänt sig till sin hjords frikostighet — och han har lyckats. Redan lofva en mängd barn, hvilkas föräldrar fallit ett offer för sin förblindelse eller för sina brott, att blifva hederliga och nyttiga samhällsmedlemmar. Men detta beundransvärda verk erfordrar stora medel för att kunna bestå, och det är för att åstadkomma dessa tillgångar, som den berömda predikanten Dominikanerpatern Montsabré för några dagar uppsteg i Notre-Dames predikestol. Det behöfver icke sägas mera än att det tal, som den närvarande stora församlingen fick höra, var den store talaren värdigt.

Efter P. Montsabrés föredrag framställde erkebiskopen sjelf uppkomsten, utvecklingen och den närvarande ställningen af det kärleksverk, för hvilket han nu påkallade deltagande. Han talade med en apostels själ och med en

faders hjerta, och den rikliga skörd som de förnäma damerna, hvilka gjorde insamlingen, erhöilo, visade att den vördade erkebiskopens ord icke fallit på hälleberget. — Den första af dessa damer var marskalkinnen Mac Mahon, statschefens maka. r.

Dr. Arthur Hagers (fhv. luthersk Præsts) Aphorismer.

(Fortsat fra Nr. 19.)

17. Mange Ting, det hele Omraade af hemmelige Synder, kunne ei omtales i Skole og Prædiken. Derfor er det katholske Skriftemaal uundværligt for en alsidig Sjælesorg. Lad den letfærdige Presse spotte derover, sandt er det ikke destomindre: den hele Menneskeslægt vilde tilsidst forraadne i Frivolitet, dersom der ikke længere gaves noget katholsk Skriftemaal.

18. Manglen paa Kirketugt er forfærdelig i Protestantismen. Aabenbare Fornægttere af den h. Treenighed og af Christi Guddom, Deister og Materialister lader man, f. Ex. i Schwerin; naar „Gymnasiet“ communicerer, gaae til Herrens Bord. — De største Foragtere af Kirke og Sacramenter blive begravede „i det sikke Haab paa en salig Opstandelse“. Og naar en Præst ikke gjør det, bliver han afsat eller suspenderet fra sit Embede for een Dag, indtil en anden Præst har udført Saligerklæringen.

19. Grev Eulenburg (Protestant) sagde den 8de Marts 1872 i Herrehuset i Berlin: „Jeg spørger nu: hvor er den protestantiske Kirke? Jeg kjender den kun i de enkelte Staters Constitutioner. Reformatorerne havde en Følelse af, at ethvert Legeme, som intet Hoved har, maa døe. derfor blev Begrebet om sammes Episcopat opfundet.“ Saaledes er det, en Kirke uden Hoved maa døe. Uden Pave ingen Kirke.

20. „Saaledes har det behaget den Helligaand og os“, siger det første Concil i Jerusalem, Ap. Gjern. 15, 28. Hvilket protestantisk Kirkemøde, hvilken luthersk almindelig Conferents har det Mod, og tør have det, at fremstille sine Beslutninger som fattede under den Helligaands særlige Ledelse? Det kan ene den katholske Kirke gjøre, naar Paven eller Conciliet taler.

21. At Cölibatet er praktisk, fordi det gjør Præsterne frie og uafhængige og bereder Menigheden den Mulighed, desto lettere at underholde sine Geistlige, eiheller nøder dem til at forene flere Sognekald i een Person, eller for Enkes og Børns Skyld at tilstaae lange Vacancer, dette maa være indlysende for Enhver. Den største lutherske Pastor i den nyere Tid var Ludvig Harms i Hermansburg; han levede i eenlig Stand.

Dagbog.

Spanien. De nyeste Efterretninger svække for en Deel det nedslaaende Indtryk, som de sidste Telegrammer maatte gjøre paa enhver Tilhænger af Rettens og Troens gode Sag i dette Land; thi vistnok have Carlisterne ophævet Bilbaos Beleiring, og skjøndt muligen andre endnu ikke opklarede Grunde kunde have været medvirkende dertil, synes det utvivlsomt, at Republikanernes overlegne Styrke og mange langtrækkende Kanoner have været Hovedaarsagen dertil; men ligesom de Kongeliges Tilbage- tog foregik i god Orden og uden Tab af Mandskab og Materiel, saaledes have ogsaa alle senere Beretninger om en fuldstændig Modløshed eller Flugt fra Carlisternes Side, viist sig ugrundede. Kongens Hær staaer endnu ved Bilbao, og Kampen kan begynde paany hvad Dag det skal være. Heller ikke synes Serranos Stilling i Madrid at være saa sikker som man skulde have formodet; og heraf vil for en stor Deel Fremtiden afhænge.

Frankrig. Her er man meget spændt paa hvad der vil skee, naar Nationalforsamlingen atter træder sammen. Royalisterne synes mere og mere at komme til Erkjendelse af, at den nuværende Tilstand maa klares; men Udsigten til en virkelig heldig Løsning er meget ringe.

Tydskland. Landdagen i Berlin har imod Katholikernes kraftige Protest vedtaget forskjællige nye Lovbestemmelser, der sigte til fuldstændig at tilintetgjøre den kirkelige Organisation i Landet, gjennem Bestemmelser for „ledige“ Bispedømmers Forvaltning, der gaac ud paa at lokke saavel Geistligheden som de Troende til at svigte deres christelige Pligt, ved paa egen Haand efter Statens Forskrifter og med dennes Sanction at vælge nye Præster og Biskopper istedetfor de af Regeringen for-

drevne. Dog — Regeringen i Berlin vil snart faae at see, at den paa denne Maade ingen Veie kommer. Selv de „Liberale“ begynde at blive slet tilmode over det der skeer.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. „Liberta“ meddeler, at Commissionen, som skal sælge de romerske Klostergodser, har holdt 15 offentlige Auctioner, og at den har solgt for 5,708,277 Francs.

Paris. En ivrig Katholik og Besidder af en stor Formue ved Navn Hr. Arthus blev tilsidst kjød af, daglig i den liberale Presse at see Ægtheden af Vidunderne fra Lourdes angribes med tomme Phraser. Han tilbød da at udbetale Enhver, som vilde bringe ham Beviis for Uægtheden af kun eet constateret Under, 10,000 Francs. Dette Tilbud udbredtes strax gjennem hele Pressen, men Fritænkerne i Frankrig og Navarra havde ikke for 10,000 Francs Mod. Nogle havde i det høieste Mod til at sende vedkommende Notar et Brev for at anmode ham om nærmerere Underretning. Naar de da erfarede, at hiin Hr. Arthus ikke var nogen opdigtet Person, men et Væsen af Kjød og Been, og at han tillige havde de 10,000 Francs rigtig deponerede, saa trak de sig atter tilbage og lode Opgaven forblive uløst. Nogle Aar vare imidlertid forløbne, og saa meente „Progrès de l'Est“, et ubetydeligt Provindsblad, at dens Tid var nu kommen. Herrerne troede maaskee, at Hr. Arthus var andetsteds beskæftiget og ikke vilde agte paa deres Tale. De talte derfor dristigt, foragtede Undergjæringerne fra Lourdes og erindrede ham endog om hans tidligere Væddemaal. Denne Uforsigtighed skulde blive til Fordærvelse for Progrès. Hr. Arthus tvang den til at optage et høfligt men bidende skrevet Brev i sine Spalter. Hvorledes skulde disse Herrer nu udfrie sig af denne Klemme? De vidste Raad. „Hvad er 10,000 Francs?“ svarede de. „En høist ubetydelig Sum; det er ikke Umagen værd derfor at skrive en lang Afhandling i en Avis. Thi ellers er det ikke muligt at opdage Bedrageriet som skeer ved disse saakaldte Undere. Ja, naar Hr. Arthus havde tilbudt 100,000 Fr., saa vilde vi nok gjøre ham denne Tjeneste, om det saa kun var

for Videnskabens Skyld.“ Hr. Arthus' Svar lod ikke vente paa sig, han optog Væddemaalet og udnævnte som Dommer et Tribunal, bestaaende af saadanne Medlemmer af det medicinske Facultet og andre Videnskabens Mænd, som endnu ikke havde bekendtgjort deres Dom om dette svævende Spørgsmaal. Den stakkels Progrès vidste intet andet Raad — end at gjøre det saaledes som de „Liberale“ pleie at gjøre, at tie. Hr. Arthus sendte den Breve paa Breve, først paa sædvanlig Maade, derefter recommanderede, det hjalp Altsammen intet: Progrès taug. Endelig blev den af Dommeren opfordret til at opfylde den overtagne Forbindtlighed eller at optage et nyt Brev af Hr. Arthus i sine Spalter. Den stakkels Progrès valgte det sidste og aftrykkede sin egen Skam; 100,000 Fr. var for meget for den „liberale“ Pung, om ogsaa den „liberale“ Pen uden Besværlighed havde skrevet dem.

Tydskland. Domcapitlerne i Münster, Breslau, Paderborn, Trier, Cöln, Gnesen og Posen, Kulm, Ermland, Hildesheim, Osnabrück, Fulda og Limburg have til Landdagen indgivet en skriftlig Erklæring, hvori de protestere mod det nye Lovudkast angaaende Forvaltningen af de vacante Bispedømmer. I Trier har Domprovst Holzer ikke medunderskrevet; i Cöln heller ikke Domcapitular Frenken. — Den preussiske Regering har altsaa næppe begyndt med Biskopperne, før alle Domcapitler møde paa Valpladsen.

Berlin. En folkelig Festlighed. Aftenen før Kaiserens Fødselsdag afholdtes i den saakaldte Kaiserbazar et Maskebal til Ære for Kaiseren. Iblandt andre Gemenheder stillede Festprogrammet følgende Forestilling i Udsigt: Cølibatet ophæves, Paven faaer Prygl etc. etc. Det Hele løb ud paa den frækkeste Spot over Paven, Cardinalerne, Biskopperne og Præsteskabet, de religiøse Ordener og alle troe Katholiker. Høidepunktet af denne pøbelagtige Lystigheds Smudsighed var et stort Optog, hvori man saa Paven og Cardinalerne, udpyntede som Fastelavnsnarre, deeltage i usædelige Dandse, Nonner og Munke Arm i Arm under Gesticulationer og Gebærder, som svarede til den brandenburgske Protestantismes Opfindelsesgave og nuværende sædelige Standpunkt.

— Deputeretkammeret begynder strax med de nye Love, som skulle fuldstændiggjøre Mailovene og tillige bestemme, hvorledes Diocenserne skulle forvaltes, naar en Biskop bliver afsat. Den vedkommende Commission har antaget Regeringens Udkast med ubetydelige Forandringer.

— „Voss. Zeitung.“ melder, at man i Cultusministeriet udarbejder nye Love med Hensyn til Kirkeformen, hvorledes den skal fordeles mellem Katholiker og Gammelkatholiker, og hvorledes Katholikernes Formue skal forvaltes. Hvad Enden paa Sagen skal blive efter Regeringens Mening, det kan der ikke være Tvivl om; — Katholikerne skulle miste Alt og Gammelkatholikerne have Alt!

— Herværende Blade melde: „Fra orthodox-protestantisk Side er der anstillet en Beregning om, hvorledes Protestanterne i Berlin besøge Kirken. Resultatet er, at kun een Procent regelmæssigen besøger Kirken, medens ni Procent aldrig gaae i Kirke. 90 Procent ere „Helligdagschristne“, som paa de store høie Festdage eller ved enkelte høitidelige Leiligheder besøge Kirken. De fleste komme paa Nytaarsdag „saafremt det ikke er altfor koldt eller Nytaarsaftenen ikke har været altfor varm.“

Bonn. „Deutsche Reichszeitung“ (s. Nr. 14) har appelleret; Sagen angaaende „Biskop Reinkens“ blev paany forhandlet. Statsprocuratoren androg paa, at Redacturen skulde straffes for „Bagvaskelse“ mod Reinkens med Fængsel paa 1 Aar, og Udgifveren ligeledes med Unddragelse af Concessionen. Men Domstolen nægtede det, og forandrede den første Dom forsaavidt, at den fastsatte, at Mulcten ikke skulde lyde paa „Bagvaskelse“, men simpelthen paa Fornærmelser mod Professor Reinkens. Den Passus i den første Dom, at „Professor Reinkens' Adfærd, som det var godtgjort ved Vidner, ikke kunde bringes i Overensstemmelse med det Embedes Værdighed, hvilket han dengang beklædte som Præst og Professor i Theologien“, blev holdt ved Magt. Imidlertid havde Domstolen nægtet at høre 9 Vidner, som de Tiltalte havde fremført mod Professoren, og derfor bliver nu Cassationen sagsøgt hos den høieste Ret.

Baiern. Biskoppen af Speyer, Dr. v. Haneberg, meddeler sin Klerus i et Circulære, at han fra forskjellige Sider har modtaget Erklæringer fra Gammelkatholiker, som ere vendte tilbage til Kirken.

England. Den nye katholske Almanak for 1874 viser, at der nu for Tiden findes i England 1893 katholske Præster, medens der i Aaret 1864 kun taltes 1445; de offentlige katholske Kirkers og Kapellers Antal er fra 907 i Aaret 1864 steget til 1253 i Aaret 1873. Der gives i Storbritannien 20 katholske Ærkebiskopper og Biskopper,

33 katholske Pairs, 37 Baronets, 6 Medlemmer af Geheimstatsraadet og 37 Medlemmer af Underhuset.

London. Englands 12 katholske Biskopper, der vare her forsamlede til Paaskeconferentsen, have udstedt Adresser til den fængslede Biskop af Trier og til den fængslede Ærkebiskop af Cöln, hvori de udtrykke dem deres Taknemmelighed for det Exempel paa mandig Standhaftighed, som de have givet dem og hele Kirken.

Nordamerica. Den 29de Marts døde i Buffalo af Vattersot Pater Petrus Spicher S. J. Den Afdøde var født 1811 i Schweits, han indtraadte 1832 i Jesu Selskab, blev Professor i Theologien og maatte 1847 flygte fra Schweits til Piemont. Ogsaa herfra fordreven blev han 1848 sendt til America, hvor han i 3—4 Aar var Professor i Theologien ved Universitetet i St. Louis. Kaldt tilbage til Tydskland var han i flere Aar Rector i Paderborn. 1868 blev han for anden Gang sendt til America, for der at grundlægge en Mission for den tyske Ordensprovinds; han grundlagde der begge dens nuværende Huse i Buffalo og en Station i Toledo (St. Ohio).

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 17de Mai. 6te Søndag efter Paaske. (Paschalis Baylon. Bekj.) Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 18. M. Erik, Konge af Sverrig, Martyr. 19. Ti. Petrus Coelestinus, Pave. 20. O. Bernardinus af Siena, Bekj. 21. To. Felix af Cantalicio, Bekj. Octav af Christi Himmelfart, 22. F. Ubald. Biskop.

Løverdagen den 23de Mai. Vigilie til den h. Pintsefest. Fastedag. Kl. 8 Prophetiernes Læsning; Døbevandets Indvielse; Litani til alle Helgener; Høimesse.

Søndagen den 24de Mai. Pintsefest.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: still. Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Togtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 21.

Søndagen den 24de Mai.

1874.

Indhold: Framtidsutsigter för protestantismen. Louise Lateau. Amazonekrigen i Nordamerica. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom.

Framtidsutsigter för protestantismen.

Att protestantismen med stora steg skrider sin upplösning till mötes, är någonting, som i våra dagar bör vara uppenbart icke allenast för oss troende katoliker, som af både inre och yttre grunder aldrig betviflat denna utgång af det sextonde seklets stora missgrepp, men äfven för de klarfseende protestanterna sjelfva. Redan den omständigheten, att i sekler ha stått på samma punkt, att under menniskoåldrar på menniskoåldrar icke ha vunnit en enda fotsbredd mark, att deremot se sitt område sakta men säkert förminskas — redan detta innebar en tillräcklig antydan om bristen på lifskraft i den religiösa revolutionens verk. Men sedan nu en ny skola inom protestantismen, inseende att stillaståndet på den en gång beträdda vägen vore detsamma som död, hade försökt att på sitt sätt inympa på det vissnande trädet denna felande lifskraft, har tilståndet blifvit ännu värre. Det har uppstått en verklig schism. Öfverallt ha två motsatta ström-

ningar gjort sig gällande: den ena, den som kallat sig den „orthodoxa“, som sökt att bevara christendomens öfvernaturliga anda och skydda den för den „fria forskningens“ logiska angrepp; den andra den, som, enligt hvad en af dess skriftställare (Rognon, protestantismens framtid) yttrar, afser att bilda „protestanter, hvilkas hela „tro består i att icke tro något af det, som är för den „christna uppenbarelsen egendomligt, ända derhän, att „deras symbolum inskränker sig till att förkasta katholici- „cismen och att bekänna de förnämsta artiklarne af den „naturliga religionen.“ — Striden ömsesidigt mellan dessa begge motsatta skolor, förenade endast i sitt hat till den sanna kyrkan, har länge och med växande bitterhet pågått, men den har hittills öfvervägande hållit sig på det theoretiska området, eller återminstone har den förra sidan hittills uteslutande kunnat påräkna den verdsliga maktens understöd med dermed åtföljande inflytande och öfriga förmoner.

Sedan någon tid synes dock striden nu ha inträdt i en ny phas, och det er omöjligt att betvifla, att det blifver den rationalistiska skolan, som kommer att besegra och slutligen tillintetgöra sin gamla utlevade motståndare. I Schweiz är denna seger redan vunnen genom den folkomröstning, som i canton Genf den 26. April de facto upphäft och tillintetgjort Calvins gamla nationala kyrka. I Tyskland och i Frankrike är yxan satt till roten, och det gamla trädet lutar till sitt fall. På begge ställena råder med ett ord full anarki, och medan den katolska kyrkan midt under alla förföljelser bibehåller sig evigt ung, visande sin vitalitet öfver hela verlden genom de gamla institutioner, som den utvecklar och fullkomnar, genom de nya, som den skapar, se vi den s. k. reformationens verk upplösa sig i scepticism. Det finnes icke mera ens en skugga af enhet — det är blott en samling af individer, talande hvar och en sitt eget särskilda religiösa språk.

Den nya organisation af kyrkans och statens inbördes

förhållande, som genom folkomröstningen i Genf den 26. April blef antagen, innebär en fullständig frihet för presten, att från predikestolen förkunna hvilka läror som han själf finner för godt; den undertrycker hela den gamla liturgien, afskaffar prestvigningen, ger främlingar rätt att framställa sig såsom kandidater till hvarje presterlig befattning, och öfverlemnar åt professorerna i theologien, som äro utnämnda af statens råd (som åter kan vara och för närvarande är sammansatt af rena fritänkare) att utnämna dem, som skola bekläda prestsysslorna. — De „orthodoxa“, d. v. s. de som bevarat ett större eller mindre antal af dogmerna, äro såsom förstenede vid anblicken af den ruin, som förestår deras kyrka, men alla deras ansträngningar ha visat sig vanmäktiga, och lagen voterades af en majoritet af rationalister och atheister.

Katholikernas hållning härunder har varit beundransvärd. Orthodoxa och rationalistiska protestanter ha under mer än två år täflat i att förfölja dem och deruti visat en osviklig enighet. Stödjande sig på den öppet uttalade grundsatsen: att när det gälde katolikerna, vore det „icke fråga om rätt, endast om majoritet“, ha de voterat bort alla de rättigheter, på hvilka katolikerna trodde sig kunna räkna, då de voro inskrifna i sjelfva grundlagen; de ha voterat lagar, som förjagat vår religions prester ur deras kyrkor och deras bostäder, uppbyggda af katolikernas händer och för deras penningar; en lag, som vil tvinga de trognas samveten att underkasta sig främlingar, som med våld och maktspråk blifvit insatta i embeten, som de äro ovärdiga att förvalta. Dessa lagar, som blifvit stiftade utan katolikernas samverkan, mot deras vilja och mot deras lära och kyrka, ha blifvit utarbetade, diskuterade och voterade af en koalition af fritänkare och protestanter, de samma som genomfört hela den långa förföljelsen mot vår kyrka, dess herdar, dess läror och de samfund, som utgöra dess organer.

Hvad hade legat närmare till hands, än att katolikerna, när de i sin egenskap af statsborgare kallades att

votera om en lag, som rörde protestanternas dyrbaraste intressen, hade lagt sina röster med i afgörandet af denna fråga? — Men nej, i stället för att begagna sig af tillfället att rikta ett hugg mot dem, som nyss varit deras förföljare, ha de icke erfarit någon annan känsla än medlidande med dessa. De ha nu såsom många gånger förut ansett sig icke böra inblanda sig i sina vilsoledda bröders religiösa angelägenheter, och deras aktning för rättvisan har förmått dem att afhålla sig från utöfvandet af sina rättigheter som valmän.

I Frankrike, der protestantismens slutliga öde är icke mindre tydligt, gör man likväl ännu ansträngningar för att förekomma den slutliga katastrofen. För att kunna lefva ännu några dagar, har man beslutat sig för att erkänna och proklamera nödvändigheten af en bestämd norm och auktoritet för lära och disciplin. Ett symbolum antogs vid de franska reformerta kyrkornas generalsynod förlidet år, innehållande ett erkännande af christendomens gudomliga ursprung genom Jesus Christus, Guds son. I sammanhang härmed beslöts, att hvarje kandidat till prestebetet skulle förklara, innan han finge mottaga konsokrationen, att han anslöte sig till kyrkans tro, sådan den blifvit af generalsynoden antagen och stadfäst. — Detta beslut möttes genast med talrika protester, i det att omkring 40 af de 108 medlemmarna af synoden, drogo sig tillbaka ur densamma efter att fåfängt ha åberopat „upprätthållandet af reformationens grundprincip, samvetsfriheten.“ Antalet af protester har sedermera ökats, så att det nu uppgår till fullt hälften af synoden.

Då antalet af dessa nya „protestanter“ nu vuxit så betydligt, att det icke vidare kan vara fråga om en majoritet och minoritet, sökte den rationalistiska oppositionen, att hos regeringen vinna upphäfvande af synodens beslut. Men regeringen, förutsatt att hon äfven ville inblanda sig i dessa stridigheter, har icke makt att göra det; Synoden är i en fråga som denna den högsta bestämmande autoriteten. Den kunde likväl i afseende på

tillämpningen af beslutet utöfva en viss myndighet, emedan det berodde på henne att bestämma, om de nya val, som i förliden månad skulle ske öfver hela Frankrike till ledamöter i konsistorierna och presbyterial-råden, blefve giltiga med eller utan öfverensstämmelse med synodens beslut. Efter långa slitningar mellan de frikyrkliga, som icke ville underkasta sig detta, och de orthodoxa, som fordrade dess respekterande, synes regeringen slutligen ha bestämt sig till förmån för de sednare, och låtit förstå, att valet af hvarje person, som icke på förhand förklarade sig, underkasta sig och öfverensstämma med Synodens beslut, skulle blifva ogiltigt. Denna regeringens hållning har emellertid icke förmått att öfverallt kufva oppositionen. Konsistorierna ha följaktligen blifvit sammansatta så, att dels de orthodoxa, dels de frikyrkliga ha majoritet. Men som nu aldeles icke det är sagdt, att alla kyrkor, som lyda under ett konsistorium, hylla samma grundsatser, så kommer den fullständigaste oreda att ega rum. På vissa håll, såsom i Paris, har den fullständiga schismen redan inträdt, så att det ena och det andra partiet icke vilja vidare hafva någonting med hvarandra att skaffa.

Protestanterna äfven i dessa länder ha således sett sig nödsakade att göra detsamma, som deras troförvandter i andra länder redan från början gjort, uppoffra „samvetsfriheten“ och låna af den af dem så öfvermodigt försmädade catholicismen denna autoritets princip, hvarförrestan hvarken religion eller samhälle kan finnas till. De „orthodoxa“ ha icke haft någon svårighet att inse, att protestantismen, tack vare hvad man falskt och sophistiskt kallat samvetsfriheten, kommit från negation till negation, från villfarelse till villfarelse ända derhän, att icke mera vara — jag säger icke en uppenbarad religion, hvars förnämsta karakter är enheten, men icke ens en filosofisk doktrin, då en stor mängd af dess tjenare rent af tendera till atheismen, som står utom filosofien. Genom sitt nyssnämnda beslut har den franska synoden utan tvifvel velat förekomma, att en allmän protest från församlingarnes sida

skulle höja sig emot dessa sällsamma ordets förkunnare, som med rätta af folket måste betraktas såsom deras barns förledare. Det är derföre som den har gjort sig sjelf till ett ekumeniskt och ofelbart kyrkomöte och härpå fått sanktion af staten, som delat samma farhågor.

Det återstår att se, hvilket inflytande denna tvungna omvändelse, denna karrikatyr på den stora, höga, gudomliga katholska autoriteten, skall komma att utöfva, om den skall lyckas att till någon tid förlänga protestantismens existens. Rädda den från undergång skall den icke, ty protestantismen är märkt med dödens tecken.

Hvad skall man kunna vänta af en auktoritet eller rättare en diktatur, som svigtar vid det första steget? Nära hälften af de närvarande presterliga ledamöterna af synoden förklara, att de icke erkänna densamma, och synoden, långtifrån att utesluta dem ur församlingen, tillåter dem personligen att „ända till deras död utöfva det heliga prediko-embetet, utan att af dem fordra deras anslutning till den nya trosförklaringen“; hvilket bevisar, att å ena sidan synoden icke har tro på sig sjelf, å den andra, att den föraktas af sina församlingslärare. Och när det är så redan i dag, skall det utan tvifvel blifva ännu värre i morgon. Upplösningsverket skall icke af någon mensklig makt kunna hejdas. Schismen skall inträda — den är redan inträdd. Såsom alla villfarelser skall protestantismen falla för sin egen hand. Men det märkvärdiga i saken är, om den stryper sig sjelf, då den vill åter haka sig fast vid den katholska stammen.

Louise Latean,

den Stigmatiserede i Bois d'Haine.

(Fortsat fra Nr. 19.)

Af den udførlige videnskabelige Undersøgelse indskrænke vi os til at meddele Hovedresultaterne forsaavidt disse kunne forstaaes og vurderes af ikke-lægkyndige Læsere. Men vi skulle forinden meddele de Bemærkninger angaaende den Vægt, som Kirken lægger paa Videnskabens Dom, hvormed Forfatteren indleder sin udførlige Fremstilling af denne sidste.

Den christelige Apologetik, vedbliver han, følger strengt den Grundsætning, kun da at lade et Phænomen gjælde for et Under, naar Videnskaben har udtalt den klare og utvivlsomme Dom, at en naturlig Forklaring af samme er umulig, fordi det ikke lader sig bringe i Overensstemmelse med Naturens uforanderlige Love. Det vilde da ikke være tilstrækkeligt at paavise, at et Phænomen ikke lader sig forklare efter de eengang bekjendte Naturlove; thi man kunde jo i dette Tilfælde indvende, at man dog maaskee engang kunde opdage hidtil ubekjendte Love, som vilde udbrede den ønskelige Klarhed over den foreliggende Undtagelse fra Naturens sædvanlige Orden. Spørgsmaalet er derfor her: om der ikke gives Gebeter, som Videnskaben allerede i den Grad har gennemforsket, at den med absolut Vished kan godtgjøre disse eller hine Loves urokkelige Fasthed og Uforanderlighed. Thi i dette Tilfælde er det sikkert, at, da Naturen er en velordnet og organisk Heelhed, saa ville alle senere Opdagelser lade sig harmonisk indordne i Rækken af de allerede bekjendte Phænomener, og som blot sildigere fødte Børn leve i Fred med deres ældre Sødskende. Saa fremt Videnskaben da bekræfter vort Spørgsmaal, saa anerkjende vi en Begivenhed, der udgives for at være et Under, først da for virkelig at være det, naar det utvivlsomt lader sig eftervise, at den efter hine Love er umulig, og

altsaa ikke lader sig forklare af dem. Men i dette Tilfælde maa ethvert fornuftigt Menneske erkjende, at en overnaturlig Magt har forandret Tingenes naturlige Gang, eller at der er skeet et Mirakel. Forsaavidt Nogen kunde mene, at saadanne „vilkaarlige Forandringer“ maatte have betænkelige Følger i andre Henseender og gribe forstyrrende ind i Naturens Orden, da maa en saadan Frygt erkjendes for at være meget ufornuftig. Thi paa den ene Side kunne Kjendsgjæringer ikke rokkes ved subjective Raisonnements. Have vi efter de foromtalte Principer strengt godtgjort Virkeligheden af et Under, saa er dermed enhver videre Betænkelighed hævet. Paa den anden Side er det derimod klart, at en høiere Magt, der kan virke paa en Maade, der afviger fra de bestaaende Naturlove, ogsaa maa være istand til at forebygge hine formentlig mislige Følger, eller til at virke saaledes, at Naturen desuagtet vedbliver at være istand til at udfolde sin sædvanlige eller ordenlige Virksomhed paa ethvert andet Punkt. Jeg skal i det Følgende levere Beviser for, at den stigmatiske Blødning fyldestgjør de strenge Fordringer, som Videnskaben opstiller som Betingelser for Antagelsen af et virkeligt Unders Tilstedeværelse. Hr. Lefebvre har i denne Henseende erhvervet sig en uimodsigelig Fortjeneste, idet hans Undersøgelser have paa viist de enkelte Naturlove, der staae i den bestemteste Modsætning til Kjendsgjæringerne fra Bois d'Haine. Vi skulle dog først med et Par Ord omtale Louises Herkomst samt Forholdet imellem hendes Lidelser og andre bestemte Sygdomsformer.

Louises Fader var en kraftig stærkbygget Mand, der, som vi allerede have omtalt, i en Alder af 28 Aar døde af en pludselig i hiin Egn optrædende smitsom Sygdom. Han havde aldrig lidt af nogen Nervesygdom eller Blodtab. Han var af en rolig og godmodig Charakter, af sædvanlig Forstand og ringe Dannelselse. Hendes Moder er ligeledes en robust Person, der — med Undtagelse af et ved Datterens Fødsel indtraadt Tilfælde af Betændelse

(Pleuropneumoni) — ellers aldrig har været syg. Hun er ganske fremmed for nervøse Affectioner, og ligesom hændes Mand navnlig aldeles fri for skrofuløse Lidelser, Blødninger og Hudsygdomme. De to andre Døttre ere sunde, om end just ikke stærke. Der er hos den hverken Spor af Kjertelsyge eller af epileptiske og hysteriske Tilfælde saalidt som Blodtab. De føre et indgetogent, arbejdsomt og fromt Levnet. Denne Families Helbredsforhold ere altsaa af den Beskaffenhed, at der ikke med Hensyn til Louise kan være Tale om nedarvede eien-dommelige Lidelser; hun har tvertimod ogsaa for sit Vedkommende af Naturen en god Constitution og en fast Sundhed, uden just at have en stærk Legemsbygning. Hun har hverken været skrofuløs, eller siden sin tidligste Barndom lidt af nogen anden kronisk Sygdom. Fra Ungdommen af har hun været vant til stadigt og fittigt Arbejde, ligesom hun ogsaa efter hendes Stigmatisation — med Undtagelse af Fredagene — besøger Huusholdningen, passer Haven bag ved Huset, graver og planter, og i den øvrige Tid syer paa sin Maskine. Hun har en god Forstand, men mangler i høi Grad Phantasi. Hun har kun nydt en maadelig Skoleunderviisning, taler kun Fransk, læser det med Besvær og skriver det mangelfuldt. Hvad Charakter og Gemyt angaaer, er hun stille og beskeden, altid tilfreds og i høi Grad aaben og oprigtig.

Naar vi ville anstille en Sammenligning mellem de Sygdomme, der frembyde Ligheder med den stigmatiske Blødning, da komme fornemmelig de Blødninger i Betragtning, som Lægerne kalde spontane d. e. saadanne, som ikke have deres Grund i Saar, der ere frembragte ved skærende eller stikkende Redskaber. Disse spontane Blødninger fremvise overalt, hvor de optræde, constant og uforanderligt de samme Kjendemærker. Den Aarsag, der frembringer dem, er vedvarende, og de indfinde sig som Midler til den Syges Helbredelse i andre Henseender. Heraf kommer det, at de Udtømmelser, som de bevirke, vel fra Tid til anden ophøre eller forværre sig, men aldrig

indtræde regelmæssigt til bestemte Tider. Endvidere ere de spontane Blødninger et Sygdomstilfælde, der angriber hele Legemet, idet de kunne komme tilsyne paa alle de Steder af samme, hvor der findes Blodkar. Men den stigmatiske Blødning derimod optræder bestandig paa de samme Steder paa Hænderne, Fødderne, Siden og Skulderen, og den kommer med constant Regelmæssighed tilsyne hver Fredag, og aldrig paa de øvrige Dage. Man adskiller i det menneskelige Legeme tre Slags Blodkar: Arterier, der føre Blodet fra Hjertet til alle Dele af Legemet; Vener, der atter føre Blodet fra de forskjellige Organer tilbage til Hjertet; Capillarer eller Canaler, der lede Blodet fra Arterierne til Venerne. De naturlige spontane Blødninger have en særlig Forkjærlighed for Capillarblodkarrene, og søge fornemmelig til dem blandt disse, hvis zarte Vægge ere mindst beskyttede af de dem omgivende Dele. Saaledes komme disse Blødninger fornemmelig fra Maven, Luftrøret, Næsen og Munden, men kun i sjeldne Tilfælde fra Steder, hvis Capillarer ere omsluttede af tætte og faste Væv eller Net. Derfor fremviser Overhuden sjeldent spontane Blødninger, og man har aldrig iagttaget saadanne paa den indre Flade af Haanden eller paa Fodsaalen. Thi Læderhuden (Corium) beskytter med sine stærke Væv Capillarerne, fornemmelig paa den betegnede Deel af Hænderne, og disse Væv bedækkes atter af Overhuden (Epidermis), der ikke let tillader Blodet at træde ud. Heraf fremgaaer, at de spontane og stigmatiske Blødninger contrastere fuldkomment indbyrdes: hine have deres regelmæssige Sæde i Næsens og Luftrørets etc. Slimhinder; men med de sidste forholdet det sig anderledes. De ere periodiske og vise sig paa bestemte Dele af Legemet, hvilket ikke er Tilfældet med hine. Man bemærker endelig, at Louise i Regelen bløder over 12, ja ofte uafbrudt i 24 fulde Timer, medens den naturlige spontane Blødning altid hurtigt ophører.

(Fortsættes.)

Amazonekrigen i Nordamerika.

Alt i længere Tid have forskjellige fremmede Blade indeholdt Beretninger om en ganske eiendommelig Krig, der i det sidste Aars Tid har raset i den nordamericanske Union. Den kaldes af Nogle „Amazonekrigen“, af Andre med et mindre kjønt Navn „Brændeviinskrigen“. Den egentlig krigførende eller angribende Magt er nemlig ikke Soldater, væbuede med Sabler, Geværer og Kanoner, men psalmesyngende Kvinder; og den angrebne Part eller denne ublodige Krigs Object er de forskjellige Byers Destillatører og Vertshuusholdere samt deres Brændeviinstønder og Likørflasker. Felttoget arrangeres og ledes af de methodistiske over flere af Unionens Stater udbredte Maadeholds- og Afholdenhedsforeninger, hvis mandlige Ledere i Modsætning til almindelig Krigsbrug holde sig hjeume, og indenfor lukkede Døre holde Møder, hvori Feltogsplanerne drøftes, og hvorfra de kvindelige Angrebscolonner dirigeres mod de fjendtlige Fæstninger, hvis Erobring man til enhver Tid beslutter.

Aarsagen til denne besynderlige Afvigelse fra Skik og Brug i andre Krige maa søges i de nordamericanske Sæder, der som bekjendt ikke ere meget polerede, især naar den medfødte og tilvante Brutalitet paavirkes stærkt af Alkohol. De methodistiske Afholdenhedsprædicanter vide nemlig, at de ufeilbarligt i det Hele vilde finde en noget ubehagelig Modtagelse, og at navnlig deres Angreb paa de Steder, hvor mange Stamgjæster tilfældigviis kunde være samlede, vilde blive slaaet tilbage med stort Tab og følelige Eftervirkninger. Derfor overlade de selve Kampen til Kvindekjønnets medens de selv fungere som en Generalstab, der i tilbørlig Afstand fra Valpladsen leder de forskjellige Tropeafdelingens enkelte Bevægelser.

De meest udbredte illustrerede Blade (London illustrated News, den franske L'illustration og den tyske Leipziger Illustrirte Zeitung) have ledsaget deres Meddelelser om denne mærkværdige Krig med ret karakteristiske Afbildninger af flere af de i denne Krig leverede Slag. Man ser altid en stor i Gelede ordnet Skare af Kvinder, hver med en Psalmebog i Haanden og syngende af alle Kræfter med høit aabnet Mund. De forreste og det angrebne Punkt nærmest staaende Rækker dannes af elegant og efter Modens strængeste Fordringer klædte Damer (naturligviis for at imponere de paagjældende

Ildgjerningsmænd). Elegancen taber sig imidlertid succesivt, indtil den reent forsvinder i Queuen af Colonnen, der bestaaer af fattigklædte Koner, der daglig lide under Virkningerne af fordrukne Ægtefællers Brutalitet. Udenfor de mere besøgte Beværtningssteder seer man Værten og hans Gjæster med korslagte Arme og Cigaren i Munden med den ligegyldigste Gemytsro more sig over dette sælsomme Optrin, der her ganske forfeiler sin Hensigt. Hvor Colonnen derimod er saa heldig at træffe paa et Sted, hvor der kun er faa Gjæster, der trænger den ind i Huset, der da bliver behandlet som en i Krigen ved Stormløb erobret Stad. Den bedøvende Sang varer saalænge, indtil den stakkels Vert endelig beslutter sig til at capitulere. Capitulationsvilkårene ere Udleveringen af alle Brændeviinsfadene, paa hvilke Bunden udslaaes, medens den „djævelskø Drik“ under jublende Psalmesang, blandet med Klengen af sønderslagne Nektarflasker, ubarmhertigt overgives til Rendestenen. Den sidste og endelige Fredsbetingelse er, at Verten lukker sit Locale, lover at „iføre sig en ny Sjæl“, og sværger under sin Saligheds Forliis paa, at han aldrig mere noget andet Sted vil aabne et Udskjækningssted for spirituøse Drikke.

En fattig tydsk Vert i Ohio blev saa vedholdende bestormet af disse krigførende Magter, at han tilsidst maatte bryde op derfra og begive sig til Cincinnati. Han beskriver i „Cincin. Wahrheitsfreund“ sine Fataliteter med følgende Ord:

„54 Fruentimmer, gamle og unge, Nogle i fuldt Dame-costume, Andre klædte i Pjalter, trængte en Aften ind i mit Localc. Enhver af dem tiltalte mig særskilt og forlangte, at jeg skulde iføre mig en ny Sjæl. Jeg maatte naturligviis være høflig mod Damerne, og da der ved deres Ankomst kun brændte een Gaslampe i mit Localc, fandt jeg, at jeg i det mindste burde tænde een til, for at de bedre kunde see. Men næppe var det skeet, førend de grebe til deres Psalmebøger og Alle gave sig til at synge. Efterat de havde sunget et Kvarteerstid faldt de Alle paa Knæ og bad. En af disse Kvinder bad saa høit, at man maatte kunne høre det over hele Byen, der kun har 800 Indbyggere; og en Anden saa længe og saa ivrigt, at hun tilsidst næsten faldt i Afmagt og maatte bæres ud af Huset. Enhver Bøn sluttedes med et meget langtrukket A—a—a—men, som hele Forsamlingen istemmede. Men det blev ikke herved; de kom flere Gange igjen, knælede, sang og bad udenfor Huset, og Enden paa det

Helc blev, at jeg ikke saae anden Udvei, end at forlade Byen. Man har nemlig ikke Udsigt til nogensinde at faae Ro. De begynde vel med at bede for Ens Sjæl; men vil man ikke underskrive det Document, som de overrække En, da bede de, at Ild fra Himlen maa fare ned og fortære Huset.“

Der berettes endvidere i Bladene om en ualmindelig storartet Seir, som de kneipestormende Amazoner tilfægtede sig i en større By (Xenia), hvor der i en eneste Gade fandtes ni Vertshuse, der i daglig Tale betegnedes med forskjellige ryggesløse Navne f. Ex. Djævelshulen, Helvede etc. Men det farligste af dem, „Rebellionens Rygrad“, ansaaes „Dødens Skygger“ for at være. Udenfor dette Vertshuus arbejdede de syngende og bedende Damer tre Dage i Træk, understøttede af alle Byens Pigeskoler, der under Anførsel af deres Lærerinder forstærkede det regulære Beleiringscorps og sang særegne i denne Anledning digtede Sange. Den tredie Dags Eftermiddag blæste Verten til Retirade og overgav sig paa Naade og Unaade. Nogle Øieblikke efter var Gaden fuld af Mennesker, Kirkeklokkerne ringede, en Depesche afsendtes skyndsomst til Stadens Ældste; den store Afholdenhedsassociations c. 600 mandlige Medlemmer sammenkommedes til et Møde og udbragte tre kraftige Hurraer til Ære for deres tappre Armeer og den vundne Seir. Under Kvindernes høittonende Sang og Mændenes Hurraraab blev Bunden slaaet ud paa alle Fade, og en bred Strøm af Brændeviin, Whisky, Ale og Porter, blandede mellem hverandre, flød langs hen ad Gaden. Denne Fest sluttedes med en Tale af Forstanderinden for Bedechoret, i hvilken hun meddeelte Forsamlingen, at Verten havde iført sig en ny Sjæl og herefter vilde drive en anden Næringsvei, samt gjorde gjældende, at Alle maatte ansee det for en fælleds Christenpligt at understøtte ham i Udførelsen af dette priselige Forsæt.

Dagbog.

Frankrig. Den Krise, som længe har truet Ministeriet Broglie, er endelig kommet til Udbrud, og er, som

man kunde vente, endt med Ministeriets Fald, takket være en Alliance mellem yderste Høire (Legitimisterne), 17 Bonaparter, og Venstre. Regeringen skal indtil det Sidste have gjort Legitimisterne store Tilbud (o: halve Tilbud), men disse lode sig ikke bestikke, og ved Afstemningen om Spørgsmaalet om Valglovens Foretagelse til Behandling, led Ministeriet et Nederlag med 381 St. imod 317. Da Sagen var gjort til et Cabinetsspørgsmaal, maatte Ministrene indgive deres Demission, som blev modtaget, og Mac Mahon har nu — efter de sidste Telegrammer — overdraget Goulard (en af Thiers' conservative Ministre) at danne et nyt Ministerium, som rimeligviis vil blive af maadeholden republikansk Farve. Om dette — hvilket er meget sandsynligt — vil føre til den nuværende Nationalforsamlings Opløsning, kan i dette Øieblik ikke siges, men det synes i alle Tilfælde at give Orleanismen et alvorligt Knæk, den velfortjente Løn for dette Parties halve og uklare Holdning ifjor Efteraar da Forhandlingerne førtes med Greven af Chambord. Det er nu omtrent et Aar siden at Thiers blev styrtet; dette Aar, som endnu kunde være benyttet til at gjengive Frankrig en fast og legitim Regering, er gaaet hen med jammerlige Partimaneuvrer, og Landet befinder sig nu nærmere ved en ny Omvæltning end ifjor paa samme Tid. Naar denne velforskyldte og høist nødvendige Tugtelse skal komme, er kun et Tidsspørgsmaal.

Spanien. Seiren ved Bilbao taber mere og mere i Effect. Det er oplyst, at Carlisterne allerede for længe siden havde besluttet at rømme Stillingerne, og at de nu have udført denne Beslutning uden Tab. Marechal Concha's Bevægelser ere standsede, og i Bilbao frygter man paany for, at Carlisterne skulle indeslutte Byen. Partistriden i Madrid begynder atter, og det nye — conservative — Ministerium, Serrano har dannet, vil næppe kunne bringe Freden og Enigheden tilveie. Imidlertid synes Carlisternes Styrke, navnlig i Sammenligning med Republikanernes, dog at være temmelig ringe, og der er saaledes ikke megen Udsigt til en snar Seir for den kongelige Sags gode og trofaste Tilhængere, som dog ere de eneste, der kunne skaffe Spanien en god og ærefuld Fremtid.

Tydskland. Den sidste Tid har havt meget travlt med Rygter om, at Bismarck paany skulde have paatænkt en Krig imod Frankrig. Man fortalte om en Samtale mellem ham og Victor Emmanuel, om Nizzas Afstaaelse

o. d. l.; men nu dementeres Krigsrygterne fra begge Sider: baade fra tydsk og italiensk Side, noget, som dog for Øieblikket har mindre Betydning, deels fordi Forsikringer og Dementier fra den Kant kun have Lidet paa sig at sige, og navnlig fordi Regeringsforandringen i Frankrig rimeligviis vil virke meget beroligende paa Tydskland, der vel veed, at Republiken er eensbetydende med Landets yderligere Svækkelse og Tilbagegang i politisk Betydning.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Telegrammer melde, at Paven den 4de Mai har holdt et Consistorium og udnævnt tre Biskopper for Italien, een Biskop for hvert af følgende Lande: Frankrig, Bolivia, Canada og Nyseeland, tre Biskopper for Australien, og desuden elleve Biskopper in partibus infidelium*). Ligeledes har Paven paa den sædvanlige Maade indført de tre Cardinaler, han i December Maaned allerede havde udnævnt, Ærkebiskop Regnier af Cambray, Ærkebiskop Tarnoczy af Salzburg, og den hidtilværende Nuntius i Wien, Falcinelli.

— Den 5te Mai modtog den h. Fader franske og americanske Deputationer, omtrent 500 Personer, i hvis Navn Hertugen af Damas udtalte det Ønske, at Freden maatte gives Frankrig og Verden tilbage ved Kirkens Bistand. Den h. Fader svarede: „Lader os, for at opnaae Freden, ikke gjøre Regning paa Regeringerne, men lade Døde begrave deres Døde! Lader os stole paa den udødelige Christus, der siger: Jeg har overvundet Verden!“

*) Herved forstaaes de fra Kirken frafaldne Provindser i Asien og Africa, hvor Christdommen er bleven fortrængt af Muhamedanismen.

Opfordring til den herværende katholske Menighed.

Det vil allerede i længere Tid have været Størstedelen af Menigheden bekendt, at Josephsøstrenes Hospitalsbygning er saavidt færdig, at den vil kunne tages i Brug, saasnart dens indvendige Udstyrelse tillader denne heldbringende Anstalt at begynde sin Virksomhed. Men i denne Henseende er der meget tilbage. Montering af et om end nok saa lille Hospital kræver store Ogdgiver. Vi tillade os derfor herved at opfordre alle de Medlemmer af Menigheden, der ere istand til at medvirke til dette velgjørende Formaalets Fremme, at vise deres Deeltagelse for de fromme Ordenssøstres opoffrende Virksomhed, ved at yde Bidrag til Hospitalets hensigtsmæssige Udstyrelse, dels ved Pengegaver, dels ved at stille undværligt Bohave og Sengerekvisiter til deres Disposition.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 24de Mai. Den Helligaands Sendelse. 1ste Pintsedag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 høitidelig Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.

Mandagen den 25de Juni. 2den Pintsedag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 26. Ti. Philippus Neri, Bekj. 27. O. Fastedag; Maria Magdalena af Pazzis, Jomfru. 28. To. Vilhelm; Hertug og Bekj. 29. F. Fastedag; Maximinus, Biskop. 30. L. Fastedag; Ferdinand III., Konge af Spanien, Bekj.

Onsdagen den 27., Fredagen den 29. og Løverdagen den 30. Mai ere kirkelige Tamperdage og derfor befalede Fastedage.

Søndagen den 31te Mai. Den allerhelligste Treenigheds Fest.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 22.

Søndagen den 31de Mai.

1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Louise Lateau. Den 5te Maj i Rom.

Katholicisme og Protesiantisme.

Et Leilighedsskrift af

H. Martensen.

Forbemærkninger. Bladanmeldelser m. m.

Vi have ikke forhastet os med at levere en Anmeldelse af dette feirede Leilighedsskrift, fordi vi vilde oppebie andre Udtalelser om det, som vi vare forvissede om, ikke vilde lade vente længe paa sig. At disse tilmed alle tilhobe vilde blive Lovtaler, forsynede med mere eller mindre impertinente Ingredientser af det traditionelle Forraad af Anklager og Beskyldninger mod den katholske Christendom, det maatte jo betragtes som en afgjort Sag. Vi vilde derfor ikke, ved at komme tidligere, udsætte os for, ved Et eller Andet, der kunde blive sagt, at skulle nødes til at supplere det mulig Ufuldstændige i vore Ytringer, eller imødegaae Indvendinger. Saaledes troe vi at kunne opnaae det Samme som den høiærv.

Forfatter har for Øie, ved altid at oppebie en Række af Udtalelser fra den modsatte Side, inden han i et „Leilighedsskrift“ eengang for alle siger sin Mening om den paagjældende Sag. Dog ville vi ikke hermed have givet noget Løfte om, at vi ikke ville sige et Ord mere i Anledning af det i hiint Skrivt drøftede confessionelle Mellemværende.

Biskop Martensens Skrivt er blevet anmeldt i „Fædrelandet“, „Dagstelegraphen“, „Dagens Nyheder“, og senest af „Dagbladet“*). De fire førstomtalte Anmeldelser ere alle enige i den meest uforbeholdne Røis en bloc af den lærde og aandfulde Forf.' Polemik saavel mod Katholicismen som mod Grundtvigianismen, hvilken sidstes misvisende Udskeielser han har sat dem istand til at see i deres rette Lys, som mindre forligelige med „den evangeliske Christendoms store Principer“. Denne „Afskygning“ af det Evangeliske, hvad jo dog Prof. Clausen velvilligt har anerkjendt den for at være, slipper imidlertid godt fra disse Kritikere. Thi Grundtvig og hans Virksomhed opnaæede jo efterhaanden en saa almindelig Anerkjendelse, og hans kirkelige Anskuelse udvidede sig til en saa stor Rummelighed, at Størstedelen af vor ærede Samtid — fra philosophiske Speculanter og Børsmatadorer lige ned til det Forenede Venstres folkelige Ordførere — i Kraft af denne Anskuelses mangesidige Elasticitet kunne siges til en vis Grad at være blevne Grundtvigianere. Det religiøse Element er jo nemlig forlængst blevet en temmelig underordnet Factor i denne Retning, som desaarsag behandles langt venligere af hine Anmeldere, end af Biskop M. selv, der naturligviis fra sit Standpunkt maa belægge den med et afgjort Anathem, som sine Principers og Anskuelsers uforsonlige Modsætning. Men han gjør dette

*) Fædr. af 28de Marts og 7de April; Dagstlf. af 13de og 14de April; Dagens Nyh. af 20de April og Dgbl. af 6te Mai. Vi have ingen Anledning til at omtale den Berlingske Tidendes forsigtige Referat af Skrivtets Indhold.

— trods alle de Uartigheder, hvormed han i sin Tid fra denne Side er bleven overvældet — i Betragtning af dens udbredte Popularitet — med en Hensynsfuldhed i Formen, der saavidt muligt skjuler eller dog formilder Forkastelsesdommens ubønhørlige Skarphed.

En ganske anden Medfart bliver derimod i hine Anmeldelser Katholicismen til Deel. Dette er jo iøvrigt ganske i sin naturlige Orden, eftersom den Qvintessents af Anklager, som Biskoppen, med sit bekjendte Talent for en tiltrækkende Fremstilling, for antithetisk betegnende Slagord og sindrige Combinationer, underholder Læseverdenen med, jo nu har havt et trehundredeaarigt flittigt og ivrigt bearbejdet Grundlag at bygge paa, og eftersom dette Grundlag er mere eller mindre bevidst tilstede i alle protestantisk underviste og opdragne Samtidiges Sjæle, som en eengang for alle ved Guds overordenlige Sendebud Morten Luther aabenbaret Sandhed, der ikke tør drages i Tvivl. Men foruden den sædvanlige og reglementerede Skylregn af Forhaanelser, som et Par af de foromtalte fire Anmeldere efter Hr. Biskoppens Exempel regalere vor Tro og Gudsdyrkelse med, er der dog — ved Siden af det Interessante og Tiltrækkende ved den Maade, hvorpaa den høitbegavede Forf. prises for at have opkogt alle de gamle Trivialiteter om den katholske Christendoms Fordærvelighed og Reformationens ubestridelige Hørlighed og Livlighed — dog især en ganske ny, aldeles original Theori, som disse Herrer synes at være reent ude af sig selv af Glæde over, og som de med stor Jubel udbasune som en epochegjørende Opdagelse. Vort Fædrelands første speculative Philosoph og Dialectiker har nemlig udfundet, at der i den Region, hvori hans nærværende kritisk-confessionelle Speculationer bevæge sig, maa gjøres en skarp Distinction imellem aandelig Sikkerhed og Vished, og han synes selv at tillægge dette hidtil ukjendte kostbare Fund saa stor Betydning, at han i samme har fundet en passende og effectfuld Inddelingsgrund for hele det her omtalte Skrivt. Dette falder nemlig i to Hoveddele:

Den papistiske Sikkerhed og den evangeliske Vished. Dets foromtalte tankeløse Lovtalere ere alle enige om, i dette Fund at see en sand Guldgrube for theoretisk Viisdom og polemisk Veltalenhed; thi denne Phrase danner heeltigjennem Underlaget for deres virakduftende Anbefalinger af den her meddeelte Redegjørelse for Grundforholdet mellem begge Confessioner. „Troesvisheden“ er efter Hr. Biskoppens og hans Slæbdrageres Formening Protestantismens Palladium og Monopol, ligesom man vindicerer Protestantismen exclusivt Patent paa Inderlighed, Dybde og Aandelighed, medens Katholicismen figurerer som et høist kummerligt „Surrogat“ for et religiøst Forhold til Gud, Aand og Evighed. Protestantismens ophøiede Principer ere aldeles „uførstaaelige“ for de udenfor Aandslivet og Culturudviklingen staaende Katholiker, der tage Alt mechanisk hvad der skal tages organisk. Dog — vi ville siden faae Leilighed til nærmere at belyse disse Principer, medens vi her kun endnu skulle opholde os nogle Øieblikke ved den femte og sidste af de omtalte offentlige Udtalelser, nemlig „Dagbladets“.

Denne Anmeldelse er, for at sige det kort, det eneste Fornuftige, der hidtil er sagt om det her paagjældende Skrivt. Vi regne naturligviis ingenlunde dens Forfatter blandt vore Venner; men netop fordi han tydeligt nok røber sit antikatholske Standpunkt, har det opbygget os meget, midt imellem de forrige, tankeløst eftersnakkende Lobhudlere at træffe paa en saa uhildet Betragtning af den nysomtalte Sprogsophistik. Ihvorvel nemlig denne Forfatter i andre Henseender ikke lader det mangle paa anerkjendende Yttringer om Biskop Martensens Fortjenester af Videnskaben og Literaturen, reducerer han dog ikke desto mindre i de høffigste Udtryk hiin geniale Opfindelse til et vilkaarligt Phrasemageri, der blot skal tjene til at kaste et tilsyneladende tækkeligt Slør over Protestantismens Usikkerhed ligeoverfor Spørgsmaalet om, hvor og hvad Sandheden er. Han fremhæver medrette, at Biskop M. meget godt veed, at hiin Finesse i

sig selv ikke har stort at betyde, og han gjør en Hentydning til hine andre Kritikers totale Misforstaaelse, „der trods Forf.' egne Ord mene, at Forholdet mellem Katholicisme og Protestantisme er udtømt i disse Ord.“ Men han beklager, at den Anvendelse, den høiærv. Forf. gjør af denne „aandfulde Distinction, har forledet ham til en vis Eensidighed“, og viser hvorledes den protestantiske Stræben efter Vished, naar den emanciperer sig fra den objective Sikkerhed for Sandheden, fører til „Sværmeri“ eller til „Rationalisme“. Man kan, siger han, betone Visheden i den Grad, at man gaaer Glip af al Sikkerhed, og tilføier, at den Sikkerhed for den christelige Sandhed, som Biskop M. søger ene i den h. Skrivt, er i saa høi Grad anfægtet af den negative Kritik, og hertilands fra et positivt christeligt Standpunkt, nemlig ved Grundtvigs Paaviisning af Skrivtprincipets Uholdbarhed, er saa afgjort rokket i alle tænkende Christnes Bevidsthed, at det seer omtrent lige betænkeligt ud med begge disse lutherske Biskoppers Troesvished, da den for begge Vedkommende er bygget paa „Troespostulater“, som Kritiken og Vantroen reise Indvendinger imod, hvilke Ingen af dem kan afvise. Det maa derfor, saaledes slutter denne Forf., overlades Fremtiden at bevise, hvilket Troespostulat der er det rette!

Da vi have den Fordeel, ligeoverfor den Hensynsløshed, hvormed Hs. Høiærværdighed behandler vort religiøse Standpunkt, at være fritagne for at sige ham Behageligheder, skulle vi tydeligt og uforblommet udtale vor Mening om Værdien af hans sindrige Kunststykke med „Sikkerhed“ og „Vished“, samt om den Anvendelse han gjør af denne Inddelingsgrund for hele sin Fremstilling af Mellemværendet mellem Katholicisme og Protestantisme. Biskop M. veed altsaa som sagt meget godt, at „ogsaa for Protestanten er Sikkerhed i Troen Hovedsagen*), naar den medfører Vished om, at vor Christendom ikke

*) See „Indledende Betragtninger“, S. 8—9.

er selvgjort eller forvansket ved Menneskelærdomme, men i god Overensstemmelse med den oprindelige Christendom“. Men „skjøndt hine Ord ofte bruges eentydigt og iflæng, skjøndt de i Tankeudviklingen ofte gaae over i hverandre“, saa er der alligevel „en Forskjæl, en Nuance, som ikke bør oversees“. Sikkerheden ophæver nemlig al „Risico“, den viser „overveiende hen til et Objectivt, til en udvortes Autoritet, til Garantier og Assurancer, der ved udvortes Betryggelse nedslaae enhver Tvivl. Vished er derimod en Tilstand, hvor Tvivlen er udelukket eller overvunden, fordi Sagen er nærværende for mig og indeni mig, og som viser hen til en Besiddelse paa første Haand, til det Selverfarede og Selvoplevede, udtrykker et Inderlighedens Forhold, et umiddelbart(!) Forhold*) mellem min egen Sjæl og Sandheden“. Katholiken taler overveiende om Sikkerhed, fordi den viser hen til Autoritetsforholdet, hvilket Katholicismen fra først til sidst betoner; den evangeliske Christen derimod vil, skjøndt ogsaa han har og behøver Sikkerhed (nemlig Forholdet til et Objectivt), overveiende tale om Vished, fordi dette viser hen til Friheds- og Inderlighedsforholdet i Troen, hvor Sjælen slutter sig sammen med Evangeliets Autoritet, hvortil den forholder sig ikke som til et blot Ydre og Fremmed, men som til den forløsende og frigjørende Sandhed selv.“

Betragter man nærmere denne Udvikling, da maa man tilvisse forbauses over de Ophævelser, som baade Forf. selv og de foromtalte tjenende Aander gjøre af denne dybsindige Distinction. Der er nemlig med disse glatte Ord ikke sagt en Smule Andet, end hvad ethvert videnskabelig dannet og sprogkyndigt Menneske alle Dage har vidst, og hvad der altsaa forstaaer sig af sig selv, med andre Ord — en Trivialitet, som al Verden er enig

*) Læseren vil længere hen faae at see, hvad denne her og flere Steder forekommende absurde Phrase lader sig bruge til.

med ham i. Spørger man saa: Hvortil dette Ordgyderi om Ingenting? da troe vi at kunne meddele en Oplysning om dette tilsyneladende gaadefulde Punkt, som enhver uhildet Læser utvivlsomt vil finde tilfredsstillende. Vi bede nemlig enhver Saadan vel mærke sig det ikke af Forf., men af os understregede Ord „overveiende“. Dette Ord skulde i den i Indledningen givne Begrundelse af hiin sindrige Ord- og Begrebsmanøvre, der var bestemt til at bære Forf.s hele Polemik mod Katholicismen, tjene til at dække ham ligeoverfor det aabenbart Absurde og Latterlige i at ville skifte ligeligt imellem Katholicismen og Protestantismen, ved i absolut Forstand at vindicere den sidste Visheden, medens den første — som han siden udtrykker sig — lader sig nøie med Sikkerheden. Men den lærde og skarpsindige Forf.' Finesse bestaaer dog fornemmelig i den virkelig beundringsværdige Kunstfærdighed, hvormed han — trods denne i Indledningen givne Erklæring om, at han, uagtet han giver sig Mine af at sige noget Nyt og Interessant, dog ikke siger Andet, end hvad alle Andre ogsaa sige og altid have sagt — dog forstaaer hele Skriftet igjennem at anvende hiint sproglige Kunstproduct saaledes i sin polemiske Interesses Tjeneste, at han factisk aldeles fornægter den i Indledningstheorien gjorte Indrømmelse, at hans Distinction er en reen Trivialitet! Hans hele Vurdering af Katholicismen er nemlig indordnet under Kategorien Sikkerhed — en Sikkerhed, ved hvis nærmere Beskrivelse han henleder sine Læseres Tanker paa Analogier af Brandassurance, Livsforsikring etc. etc., medens den protestantiske Troesvished hæves til det aandelige Livs høieste Sphære, idet den ved enhver Leilighed — i Modsætning til den ethvert fribaarent Menneske uværdige og forægtelige katholske Sikkerhed — skildres som et „directe og umiddelbart (!) Gudsforhold“. Vi skulle nærmere godtgjøre Rigtigheden af disse Bemærkninger under en følgende Drøftelse af det Afsnit, hvori Katholicismen skildres som „Garantiernes og Surrogaternes Religion“.

(Fortsættes.)

Louise Lateau,

den Stigmatiserede i Bois d'Haine.

(Fortsat fra Nr. 21.)

Vi forbigaae altsaa, som ovenfor sagt, den efter disse almindelige Bemærkninger følgende medicinske Undersøgelse af og Sammenligning imellem de forskjellige Arter af spontane Blødninger, som ere ledsagede af en Række Exempler, der i forskjellige Retninger godtgjøre deres fuldkomne Uligeartethed med det her omtalte Phænomen. Forfatteren fortsætter derefter saaledes:

Vi have nu betragtet baade de sædvanlige og de usædvanlige eller overordenlige Sygdomstilfælde, som Medicinen hidtil har kjendt, og seet, at intet af disse Tilfælde have det Mindste tilfældes med den stigmatiske Blødning, men at de tværtimod danne den completteste Modsætning til samme. Heraf følger altsaa, at Pathologien eller Sygdomslæren ikke har bragt os Kundskab om nogen Lov, hvorefter man er istand til at forklare Stigmatisationen. Den staaer fuldkommen i Strid med denne Videnskabs Erfaringer, og kan følgelig ikke have sin Grund i naturlige Aarsager. Stigmatisationen er ingen Sygdom men en Lidelse; den indfinder sig til en bestemt Tid hos en iøvrigt sund Organisme, som den vel udmatter og angriber paa samme Maade, som dette er en Følge af ethvert svært Dagværk, men Dagen efter er det under samme haardt medtagne Legeme istand til at udføre endog det strengeste Markarbeide. Men — skulde man dog maaskee ikke kunne vente, engang i Fremtiden at opdage en Sygdom, der paa en naturlig Maade forklarede Aarsagen til dette Phænomen? Hertil maae vi svare: Nei; thi Physiologien godtgjør Umuligheden heraf. Vi ville derfor nærmere betragte de Resultater, der fremgaae af denne Videnskab.

Alle vort Legemes Blodkar ere fuldkommen lukkede Rør, af hvilke Blodet kun kan udstrømme ved et Brud

paa deres Vægge. Saadanne simple flydende Stoffer som Vand (de vandagtige Dele af Blodet) kunne vel trænge igjennem disse Vægge, uden at der skeer noget Brud paa dem. Men Blodet er ikke et simpelt Fluidum; det indeholder, foruden de vandagtige Dele (Plasmaet), ogsaa faste Smaalegemer, nemlig smaa røde og hvide Kugler. Kun Plasmaet, ikke det Øvrige kan svede igjennem Blodkarrenes Vægge. Der gives vel Sygdomme, i hvilke Blodfarvestoffet (Hæmatin) kan skille sig fra Kuglerne og farve Plasmaet rødt, saaledes at det farvede Blodvand trænger ligesaa let igjennem Blodkarrenes Vægge som det ikkefarvede: men det indeholder ingen faste Bestanddele, ingen Kugler. Disse Tilfælde have altsaa kun Udseendet af at være Blodafsondringer, uden i Virkeligheden at være det, fordi Kuglerne mangle. Hos Louise Lateau viste derimod Ungersøgelsen, at det udstrømmende Blod er virkeligt Blod, eller at det, foruden Plasmaet, indeholder de ganske intacte (d. e. af enhver Forandring uberrørte) Blodkugler. Man troede i Oldtiden, at Blodkarrenes Vægge havde Porer. Men siden Opdagelsen af Mikroskopet veed man med Vished, at de ikke have nogen Slags Porer; og af denne Grund kan Blodet, da det indeholder faste Bestanddele, ikke trænge ud igjennem dem, uden at de aabnes ved Brud, Stik eller Rift. Det er fremdeles ved Undersøgelsen af den her omtalte stigmatiske Blødning konstateret, at der med det stærkeste Mikroskop ikke heller lader sig opdage nogensomhelst Aabning i Læderhuden (Corium). Blodet trænger saa at sige igjennem lukkede Døre, og man maa derfor tilstaae, at en overnaturlig Aarsag her er virksom, eftersom Legemernes Uigjennemtrængelighed er en Naturlov, der følgelig ikke kan forandres ved naturlige Aarsager; thi et fast Legeme kan ikke trænge igjennem en Væg uden at efterlade en Aabning.

Herefter følger en lang medicinsk-chirurgisk Analyse af de Tilfælde, hvor Brud paa Blodkarrenes Vægge kunne foranledige oftere tilbagevendende Blødninger, saavel som

af Aarsagerne til saadanne Beskadigelser. Sammenstillingen af disse Tilfælde viser, at der vel gives Sygdomme, deels i Blodkarrene, deels i selve Blodet, der, som Følge af Brud paa Blodkarrene, kunne bevirke Blodtab i større eller ringere Mængde, men at ingen af disse Blødninger har noget tilfældes med den her omhandlede. De maa nemlig ifølge deres Natur indtræde til ubestemte Tider, eftersom de ved saadanne Sygdomstilfælde (Betændelser, Tuberkler etc.) sønderrevne Blodkar behøve en længere eller kortere, men altid ubestemt Tid til at heles, hvilken Omstændighed vilde gjøre det aldeles uforklarligt, at saadanne Blodudtømmelser skulde finde Sted just hver syvende Dag paa samme Tid, og det i en længere Række af Aar. Hertil kommer endnu, at den her paa-gjældende Persons Blod altid er befundet at være i en fuldkommen sund Tilstand, samt at intet forudgaaende Sygdomstilfælde har foranlediget den første Blødning.

Af disse Undersøgelser fremgaaer det Resultat, at periodiske Blodudtømmelser, der ikke ledsages af samtidige Brud paa de ydre eller Huden nærmest liggende Blodkars Rør, forudsætte, at en saadan Ruptur i det mindste maa have været Aarsag til den første Indtræden af denne Abnormitet. Saadanne Tilfælde ere imidlertid yderst sjældne og frembyde paa Grund af deres Uregelmæssighed slet ingen Lighed. Periodiske Blodudtømmelser finde derhos i det Hele taget kun Sted hos fuldblodige Personer. Men det er noksom bekjendt, at saadanne Ud-tømmelser altid have deres Grund i et Brud paa de indre (Underlivets eller Brystets) Blodkar og søge til de Regioner, hvor de svageste Blodkar befinde sig (f. Ex. i Næsen, Luftrøret etc.), og man aldrig har iagttaget, at fuldblodige Personers overflødige Blod udtømmes fra den indre Flade af Hænderne, eller fra Fodsaalen, hvor Huden tillige vel at mærke er altfor tyk til, at den kunde briste, selv ved et nok saa stærkt Tryk af Blodet. Hertil kommer endnu, at de af saadanne Blodtab lidende Personers Sundhed altid er stærkt rystet, og at disse Tilstande navnlig hyppigt

ere ledsagede af Vattersot. Her derimod ere ikke blot alle Blodelementer af en normal Beskaffenhed, og den Paagjældendes Sundhed i ingen anden Henseende angreben, saa at hun allerede om Løverdagen kan udføre ethvertsomhelst endog svært Arbeide, men hendes Constitution fremviser aldeles intet Tegn paa Fuldblodighed. Det følger desuden noksom af sig selv, at hun fra sin tidligste Ungdom har savnet alle Forbetingelser for denne Tilstand, f. Ex. rigelig Næring, et mageligt, arbejdsledigt Liv etc. De Fuldblodiges Udtømmelser gjentage sig naturligviis aldrig til bestemt Tid, hvorimod den her omtalte stigmatiske Blødning indtræder regelmæssigt hver Fredag paa de samme Dele af Legemet. Vi fremhæve især den Modsætning baade til de tidligere og til de sidstomtalte Blodudtømmelser, at den stigmatiske Blødning trænger ud igjennem Huden paa de Dele af Legemet, hvor Hudlagene ere tykke, uden at der, saasnart Blødningen er ophørt, er mindste Spor af nogen Aabning (Ar eller Saar) at opdage paa det tætteste, nemlig det under den yderste Hud liggende, Hudlag. Der er om Løverdagen ikke det Mindste at see paa de stigmatiserede Steder, uden at Overhuden som ovenfor sagt er lidt glattere og rødere end paa den øvrige Deel af Legemet; thi Blødningen løsner sædvanlig de sønderrevne Stykker af den Blære, der før Stigmatiseringens og Blødningens Begyndelse danner sig paa Overhuden.

Forsaavidt Nogen kunde mene, at dette Phænomen maatte finde sin Forklaring i moralske og psykiske Aarsager: at Indbildningskraftens Magt, Villiens Energi, heftige religiøse Sindsbevægelser i Retning af det Underfulde skulde kunne fremkalde et saa stærkt Tryk af Blodmassen, at dette Tryk maatte være istand til at fremkalde de her omtalte Blødninger, godtgjør Forfatteren Umuligheden heraf, idet han tillige bemærker, at denne Theori ved alle videnskabelig uforklarlige Phænomener altid har spillet en stor Rolle blandt overfladiske Aander. Vi minde blot eksempelviis om Rationalismens berygtede naturlige

Forklaringer af de i den hellige Skrivt berettede Undergjæringer, og ansee det for overflødigt at gjengive den udførlige physiologiske Undersøgelse, hvormed det Grundløse i denne vilkaarlige Antagelse evident godtgjøres, og erindre kun om to Facta, der i det Foregaaende ere fremhævede, nemlig at vor Stigmatiserede, førend hun overraskedes af denne Tilstand, aldrig havde hørt det Mindste om, at noget Saadant var vederfaret enten den hellige Franciscus eller noget andet Menneske, og dernæst, at hendes Temperament og Charakter ere af den Beskaffenhed, at hun aldrig har været berørt af nogen Tendents til excentriske eller sværmeriske religiøse Udskeielser. Vi tilføie endnu blot det Hovedresultat af den paa dette Punkt anstillede Undersøgelse, at et Blodtryk af saadanne Aarsager altid, ligesom i det ovenfor omtalte Tilfælde (de Fuldblodiges Blodstyrtninger), giver sig Luft i de indvendige Dele, hvor Blodkarrene ere svagest, og søger Udvei gjennem Munden og Næsen, der ligesaa lidt kunne modstaae Trykket. Videnskaben maa altsaa opgive ethvert Forsøg paa en naturlig Forklaring. Enderesultatet af dens Dom gaaer bestemt og klart ud paa, at den stigmatiske Blødning ikke blot ikke lader sig forklare efter dens Love, men at enhver naturlig Forklaring er umulig. Sjælelige Aarsager kunne bevirke Bristninger af Indvoldenes Blodkar, men man har aldrig kjendt noget eneste Tilfælde, hvor Blodet har banet sig Udvei igjennem Corium paa nogensomhelst Deel af Legemet, end sige igjennem den haarde Hud paa Hænder og Fødder.

(Fortsættes).

Den 5te Maj i Rom.

Det har blifvit en from vana, att några medlemmar af den komité, som i Frankrike öfver sammanhållning åt dessa pilgrimsfärder, i hvilka deltagarne snart kunna räknas i millioner, hvarje år begifva sig till Rom, för att af vår Helige Fader utbedja sig en välsignelse öfver årets arbeten. Så har äfven skett detta år, då presidenten för komitén, vicomte de Damas, Pater Picærd af Redemptoristernas orden, hertig de Chantues, grefve de Caulaincourt m. fl. hade infunnit sig i Vatikanen, hvarest de den 5te i denna månad Pius IX.' födelsedag, blefvo mottagna i en högtidlig audiens af Hs. Helighet påfven i närvaro af en mängd medlemmar af kardinalkollegiet, många biskopar och andra högre och lägre andliga samt en talrik samling andra personer, deribland många damer. Alla de närvarande, män och qvinnor, buro på bröstet ett rödt kors med hvita kanter, med orden *Servire Domino Christo*. Hs. Helighet påfven tog plats på sin thron, och vicomte de Damas framträdde och uppläste ett tal, som vi här återgifva, då detsamma är egnadt att på ett tillfyllestgörande sätt förklara karakteren af denna mäktiga rörelse, hvilken genomgår hela den katholska christenheten, och som våra fiender ha så angeläget att vanställa och förtyda.

Detta tal var af följande lydelse:

Heligaste fader!

Folken önska freden. Törstande efter lugnet ropa de: Pax! Pax! och alltjemt är det kriget som svarar på deras förtviflade rop. Kriget är den makt som herskar öfverallt, emedan öfverallt råder en förvirring i hjertan och i sinnen. Folken känna icke mera den väg som leder till freden.

Det var den mäktigaste af våra konungar (Carl den store), som i det minnesvärdaste bland pilgrimståg visade folken denna de fredliga eröfringarnes väg. Afbrytande arbetena under en blodig belägring, gick han till Rom, påfvarnes stad; han fruktade icke, att hans purpur skulle förödmjukas, då han på knä uppsteg för trappstegen, som leda till apostlafurstens basilika. Han nedlade för St. Peters fötter sina staters skatter, och Carl och Leo omfamnade hvarandra.

Genom denna Styrkans och Sanningens, den frankiska

nationens och påfvemaktens högtidliga broderskyss upp-
rättades fridens välde i verlden och vårt fäderneslands
mission befastades. Från detta ögonblick fick Frankrike
den christligaste af konungar, och den ödmjuka pilgrimen
i Rom blef den störste, den ryktbaraste af kejsare: Carl
den Store.

Hvad göra nu folkens styresmän? hvar finnes någon
Carl den Store i våra tröstlösa tider? Ack! förvisnings-
domarne, de med oskyldiga offer uppfyllda fängelserna, de
profanerade klostren, och Vatikanen som, äfven den, är
förvandlad till ett fängelse, svara oss: „Den nya tidens
regeringar känna icke mera fredens väg.“

Wi känna den, heligaste fader, vi katoliker känna
denna strålande väg, och vi komma till Rom.

För ett år sedan voro vi här för att fira vår vördade
faders födelsedag; ehuru sjuk värdigades han mottaga oss
i trots af sin matthet, och vi nedlade inför hans fötter
våra sinnens anslutning till hans ofelbara löften, våra
själars hängifvenhet för hans heliga vilja och våra hjertans
brinnande önsknningar för hans helsa, hvilken i våra dagars
oreda och förvirring är oss så dyrbar.

Wi komma i dag för att glädja oss med vår store och
så högt älskade påfve öfver den ungdom, som Gud i sin
nåd förnyar åt honom. Wi komma för att bedja honom
om nya krafter till det nya fälttåg, vi stå i begrepp att
företaga, och för att aflägga honom räkenskap för våra
ringa arbeten.

Beväpnade af Eders Helighet med den Christnes öfver-
vinneliga tecken, korset; understödda af hans välsignelser
och kyrkans stöd, hafva vi under det förflutna året åter-
tagit våra fredliga tåg.

Millioner menniskor ha följt oss, genomvandrat Frank-
rike i alla riktningar och öfverallt låtit återljuda likaså
väl under sina hastiga tåg som under sina högtidliga
processioner, likaså väl på de offentliga platserna som i
helgedomarne, hymnerna till Jesu Heliga Hjerta och hym-
nerna till den Obefäckade Maria.

På en enda månad organiserades tre tusen pilgrims-
färder och flera ibland dessa räknade icke mindre än
40,000 pilgrimer, alla förenade i samma tro, alla livvade
af samma känslor, alla färdiga att utgjuta sitt blod för
kyrkans triumf, för Pius IX.'s befrielse, för Frankrikes
räddning.

En så sällsam tilldragelse kunde ej annat än förvåna

verlden; man hade först trott, att vi skulle förgås under sarkasmerna, men då man ser oss åter framträda, harnas man; världen vill icke tro, att vi äro fridens män, tvärtom anklagar man oss för att åstadkomma oro och vilja uppväcka krig.

Ja, vi vilja krig, krig emot menniskofruktan, krig mot den religiösa likgiltigheten och mot köttets välde; vi vilja ett krig sådant som Eders Helighet vill det.

Ty är icke Ni sjelf, Heligaste Fader, den ihärdigaste, den outtröttligaste kämpe?

Sanningens kämpe: edra strålande läppar bringa ljus äfven i det djupaste mörker och skingra lika oemotståndligt både den missförstådda frihetskänslans lockande men falska förespeglingar och den triumferande otrons fräcka djerfhet.

Kärlekens kämpe: edert hjerta har medlidande med alla olyckor, upplifvar de förföljda och dömer förföljarne. Edert okufliga mod stärker de svaga och besvarar de väldigas anfall med detta sublima trots: Gud har gifvit mig en hårdare panna än deras panna. „Frontem duriores frontibus eorum“. Och mörkrets förbunds helgerånande raseri skall komma, likasom den vanmäktiga oförmågan hos en christendomsfiendtlig politik, att bryta sig emot den koppar, som Christus sjelf har smidt.

Vi vilja vara de lydiga sönerna till en fader, hvars önsknings för oss äro befallningar; vi vilja med honom kämpa fridens kamp och genom bönen erhålla seger för de tre stora ändamål, som omfatta alla våra sträfvanden och som komma allas våra hjertan att klappa: Rom, Pius IX., Frankrike.

Rom! eller Christi öfvervinneliga styrka i fridens tjänst.

Pius IX.! eller Petrus ännu lefvande ibland oss, en fredlig eröfrare, som tager riken i besittning genom att utgjuta öfver dem sin ofelbarhets skatter och sin kärleks rikedomar.

Frankrike! Tillgif, Heligaste Fader, att de besegrade inblanda sitt jordiska fädernesland. Måtte Frankrike i sina förödmjukelser återfinna fridens väg! måtte genom kraften af sina böner och styrkan af sina gode verk Frankrike åter kunna upptaga sina gamla traditioner för ära och tro, så att man ännu må kunna tala om Gesta Dei per Francos eller frankernas svärd i fridens tjänst, i påfvens tjänst.

Sådana äro våra önsknin­gar, Heligaste Fader, sådant är det enda målet för vårt pilgrimskorståg. Välsigna våra stråfvanden, välsigna vårt fädernesland, välsigna pilgrimerna af 1874 likasom de af 1873 blefvo välsignade! Wärdes mottaga vår hyllning och stärka våra förhoppningar! Christus skall i himlen bekräfta den välsignelse, som Hans ståthållare på jorden utdelat, och verlden skall länge återljuda af de för alla christna hjertan så dyrbara ropen:

Lefve påfve-konungen! Lefve den ofelbare läraren! Lefve Pius IX.!

(Slut följer.)

Elisabethforeningen.

Møde Søndag den 31te Mai, Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 31te Mai. Den allerhelligste Treenigheds Fest. (Angela Mericia). Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 1. Juni. M. Pamphilus, Martyr. 2. Ti. Marcellinus, Petrus og Erasmus, Mart. 3. O. Klotildis, Dronning. Kl. 8¹/₄ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer.

Torsdagen den 4de Juni. Christi Legemsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Procession og Levitmesse. Aften Kl. 8 Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 5. F. Bonifacius, Apostel for Tydskland, Mart. Kl. 8¹/₄ Messe for Medlemmerne af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8 Aften Andagt til det allerhelligste Sacrament. 6. L. Norbert, Biskop og Ordenstifter. Aften Kl. 8 Andagt.

Søndag den 7de Juni. 2den Søndag efter Pintse.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8¹/₂. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8¹/₂. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Foldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 23.

Søndagen den 7de Juni.

1874.

Indhold: Katholicisme og Protestantisme. Louise Lateau. Den 5te Maj i Rom. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom.

Katholicisme og Protesiantisme.

(Fortsat fra Nr. 22.)

Kirke og Stat. Den papistiske Sikkerhed. Kirkens Eenhed og Autoritet.

Den lærde Forfatter indleder sit „Leilighedsskrift“, med nogle Bemærkninger, hvori han ganske vedkjender sig den preussisk-tydske Opfattelse af den katholske Kirkes og Religions fjendtlige Forhold til Statsmagten, og fremhæver blot den Forskjæl, at Striden fordem førtes mellem Paven og de katholske Kaisere, nu derimod føres mellem „den moderne ved Protestantismen bestemte Stat og de gamle middelalderlige Præentioner om Pavens Ret til at beherske hele det sædelige Livs Omraade“. Det er „de protestantiske Rets- og Frihedsbegreber“ og de „middelalderlige Begreber“, der her staae uforsonlige ligeoverfor hverandre: ingen af Parterne ville give efter. Vi give ham fuldkommen Ret i, at „Papisterne ikke kunne opgive deres Begreber“, og give ham ogsaa gjerne Ret i, at den moderne protestantiske Stat — sæ-

ledes som den fra sit Standpunkt betragter denne Conflict — ikke kan opgive sine Begreber, „saalænge Pavedømmet bestaaer“. Hertil bemærke vi blot, at, uagtet vi i denne Hensende ere ganske rolige for, hvad Fremtiden mulig kan bringe, saa er det dog ikke saa afgjort, som Biskop M. synes at mene, at, saafremt det skulde vise sig, at Pavedømmet og den katholske Kirke i de kommende Tider vil vedblive at „bestaae“ ligesaa uanfægtet som hidtil af alle Forsøg paa at tilintetgjøre dem, denne Conflict derfor uafbrudt skal fortsættes til Verdens Ende. Man kan jo iøvrigt med ligesaa megen, eller efter vor Mening med mere Rimelighed sige: saalænge den moderne Stat vedbliver at bestaae; thi alle Stormløb mod Kirken have deres Tid, og de have i de nu næsten forløbne to Aartusinder blot tjent til at aabenbare Kirkens guddommelige Livskraft og dens Fjenders Afmagt. Disse ere hidtil alle blevne Dødens og Forgængelighedens Bytte, men Kirken lever og er altid forbleven den samme, som den fra først af var; den er uforanderlig og uforgængelig, fordi den er af Gud. Vi maae fremdeles give den højærv. Forf. Ret, naar han ledsager sin Beklagelse af, at de revolutionære Strømninger, der i Slutningen af förrige Aarhundrede ogsaa berørte den katholske Kirke i Tydskland, ikke førte til Dannelsen af katholske af Rom uafhængige Nationalkirker, med den meget træffende Bemærkning, at de katholske Biskopper ikke vovede at betroe sig til de moderne Stater og deres Rigsdage, „der unægtelig ere meget bevægelige og uberegnelige Størrelser, medens der med Sikkerhed kan stoles paa, at Paven altid er konservativ“. Saa sand og træffende vi imidlertid finde denne Bemærkning, forundrer det os dog, at Biskop M. for sit Vedkommende ikke synes at føle nogen Betænkelighed ved at see den danske Folkekirkes Anliggender ganske voldgivne til en af disse uberegnelige Størrelsers vilkaarlige Majoritetsbeslutninger, hvilke sidste han, som vi siden skulle see, finder saa aldeles forkastelige, ja „latterlige“ paa den katholske Kirkes Enemærker.

Vi skulle ikke opholde os videre ved Forf.' hyperboliske Skildringer af den „jesuitiske Propagandas“ og den katholske Christendoms Statsfarlighed, hvorom de sædvanlige forslidte Phraser paa flere Steder i forskjellig Forbindelse bringes i Erindring, og lade det her beroe med, i denne Sammenhæng kun eksempelvis at anføre den af de Bismarckske Organer udbredte Fabel, at den ufeilbare Pave skal kunne „løse Undersaatterne fra deres Troskabseed og befale katholske Dommere, hvorledes de skulle dømme“ (S. 14), ligesom den pavelige Syllabus af 1864 (der medrette forkaster den nyere Tids politisk radicale og revolutionære Doctriner samt dens naturalistiske og atheistiske Dogmer) siges at fordømme „hele den nyere Humanitetsudvikling en bloc“ (!) etc. etc. Og hvo bærer vel Skylden for alle de Enormiteter, som her tillægges Pius IX., Andre end Jesuiterne! Det er i Virkeligheden dem, der have gjort Verden alle de Ulykker, som den nærværende Pave skal bære det moralske Ansvar for! Vi behøve ikke videre at commentere enten disse eller andre en anseet Videnskabsmand, der tilmed beklæder en Stilling, som Forf., saa aldeles uværdige Gjentagelser af alskens løse og uhjemlede Paasagn. Vi indskrænke os blot til at protestere mod den grove Usandhed, at Pius IX. „har fordømt Religionsfriheden, af hvilken Romerkirken veed saa godt at betjene sig i protestantiske Stater“. Man skulde dog troe, at det maatte være Forf. bekjendt, at ikke blot Jøderne, men ogsaa de oprindelige store protestantiske Religionsfund i lange Tider have kunnet glæde sig ved en uforstyrret Udøvelse af deres Cultus i Rom, hvor Paven tillige var verdslig Regent. Men Sagen er den, at Paven, i Bevidstheden om sit Ansvar som den katholske Christenheds Overhoved, ikke kan betragte den religiøse Adspjaltelse som et Gode, der fortjener Opmuntning og Beskyttelse. Han maa i Bevidstheden om den katholske Religions guddommelige Besegling og den katholske Kirkes Indstiftelse af Christus med den Bestemmelse at forene alle Jordens forskjellige

Folkefærd til eet Folk eller een Familie i Christus. — han maa i denne Bevidsthed ansee den religiøse Eenhed for det høieste af alle Goder for ethvert Land og Folk. Han kan følgelig ikke godkjende den Forfalskning af Frihedsbegrebet, hvori den moderne Tids theoretiske Statsviisdom paa dette Omraade gjør sig skyldig, naar den regner det for et Tilbehør til enhver constitutionel Forfatning, at alle mulige Secter skulle indbydes til at forsøge deres Kræfter i Concurrence med den sande Religion og med hverandre indbyrdes. Paven har altid fulgt den Grundsætning, ikke at gaae videre i denne Retning, end de tilstedeværende Forhold og Omstændigheder krævede, og alle tidligere katholske Regeringer have heri fulgt hans Exempel. Paven saavel som de katholske Regenter skulde altsaa indbyde Vildfarelsen til at concurrere med Sandheden, og saaledes selv bidrage til at forstyrre den indre Fred og Fordragelighed mellem deres Undersaatter, selv medvirke til at berøve den ukyndige, og desaaarsag for den Slags Forførelser og Forstyrrelser altid let udsatte Deel af deres Folk deres Samvittighedsfred og Fortrøstning til deres Religions Sandhed! Dette skulde være en Pligt for Kirkens og Staternes Overhoveder, et Offer, som de, der ere sig hiin Fortrøstnings høiere Besegling bevidste, skyldte den moderne Statsviisdom at bringe dens Grundsætninger!! Vi maae imidlertid være Hr. Biskoppen i høi Grad taknemmelige for denne Anklage; den er virkelig værd at paaskjønne; thi igjennem den bliver hans bittre Spot over hvad han kalder den „papistiske Sikkerhed“ til den fuldstændigste Ironi over ham selv og hans hele Standpunkt. Hvad maa han agte den over denne med saa stor Ringeagt behandlede Sikkerhed høit ophøiede protestantiske indrevished for? Hvortil reducerer sig al den brede Tale, hvormed han heelt igjennem i høitklingende, men hule Phraser forherliger hvad han i Modsætning til den papistiske Sikkerhed kalder „det personlige og umiddelbare Forhold til Gud og Christus“ — naar han, der beklæder

den første geistlige Embedsstilling i Danmark, regner hiin moderne Religionsfrihed til den „Humanitetsudvikling“, som han falskelig beskylder den h. Stol for at forkaste? Hvad bliver der da tilsidst af Lutherdommen og Folkekirken? Vi komme siden tilbage til dette Punkt, men omtale det kun her for at fremhæve, hvorledes Forf. allerede paa de første Sider i sit Skrivt forraader sin totale Mangel paa al objectiv Sikkerhed. Thi man vil af det Følgende see, at hiin høitpriste evangeliske Vished tilsidst igjennem en Mængde phraserige dialectiske Manipulationer naaer sit Culminationspunkt i den paa Aandens Vidnesbyrd byggede indre Erfaring, eller med andre Ord ender i Pietismens og Sværmeriets luftige Indbildninger og bundløse Hængedynd!

Forf. aabner sine Undersøgelser angaaende det Spørgsmaal, hvorom Striden mellem Prøtestantisme og Katholicisme egenlig dreier sig, med den Bemærkning, at den hele Mangfoldighed af dette Mellemværende maa føres tilbage til Eet, som er det „Altbestemmende og Afgjørende“ — og dette Ene betegnes ganske overensstemmende med vort Standpunkt som Kirkens Eenhed (S. 4). Men denne Indrømmelse har ikke meget at betyde for Biskop M. Han har aldrig saasart nævnet dette Altbestemmende eller det „afgjørende Stridspunkt“ førend han strax igjen slipper det, for at gaae endnu „dybere tilbage til det som i selve Kirken (nemlig den ene Kirke) er det „Altafgjørende“, og dette Altafgjørende bliver da „Autoritetsprincipet“. Med denne Gaaen i Dybden har det imidlertid en ganske egen Art. I den umiddelbart herpaa følgende Sætning fremhæver nemlig Forf., ved Hjælp af dette dybere Liggende, hvor lidt den katholske Kirkeautoritet og Katholikernes stærke Betoning af denne, saavel som af den kirkelige Adsplittelse udenfor den katholske Kirke, har at betyde!*) Den Lethed, hvormed Hs. Høiærv.

*) Senere (S. 59) berører Forf. ligeledes ganske i Forbigaaende Ideen om Kirkens Eenhed, men kun som en Bibestemmelse

saaledes glider hen over hvad han betegner som det „Altbestemmende“, under det Paaskud at ville gaae dybere tilbunds i Sagen, er høist karakteristisk. Man seer nemlig strax, at denne Vending kun tjener som Folie for en Digression om den „Hunger efter faste Autoriteter“, eller den Trang til religiøs Sikkerhed, som i dette Aarhundrede har bevirket saa mange Overgange til den katholske Kirke! Vi maae af Hensyn til Fordelingen af denne Artikels Indhold indtil videre opsætte vore Bemærkninger om de deels „blandede“, deels „ikke-religiøse Motiver“, der skulle ligge til Grund for disse Overgange, samt om det Rene, Klare og Velgrundede i de Overgange, der have fundet Sted fra Katholicismen til Protestantismen. Vi skulle nærmere drøfte dette Punkt i et særligt Afsnit, idet vi her blot fremhæve, at det er den nysomtalte Digression — hvorved den høiærv. Forf. saa bekvemt og let — ved at substituere Autoritetsprincippet som det dybere Liggende — blev færdig med Ideen om Kirkens Eenhed — der baner ham Veien til den i f. Nr. i Anledning af Blदानmeldelserne omtalte Distinction mellem den katholske Sikkerhed og den protestantiske Vished, hvilken han forbereder med de Ord, at „Principspørgsmaalet i den store Controverse dreier sig om Autoriteten og om Troeslivets Forhold til denne, hvilket er den praktiske Side af Sagen“; og denne praktiske Side er Sikkerheden i Troen, hvilken han, som tidligere omtalt, erklærer for at være „Hovedsagen for enhver Christen“.

Medens vi ere ganske enige med den høiærv. Forf. om, at den praktiske Side af Religionen er Hovedsagen, maa man dog med Føie forbauses over, at en saa stor Theoretiker i et Skrivt som dette har været istand

ved Kirkens Katholicitet, hvilken han kalder et „efterapostolisk Begreb“ (!), som han siden aldeles forkaster, idet han reducerer den katholske Kirke til en blot Particularkirke!

til at gaae saa løst hen over dette Punkt, hvor Theorien er af en saa gjennemgribende og afgjørende Betydning. Vistnok falder Kirkens Autoritet i det praktisk-religiøse Liv sammen med Begrebet om dens Eenhed; men vi tillade os dog at mene, at intet Menneske kan underkaste sig Kirkens Autoritet, uden forud at troe paa dens Eenhed; eller med andre Ord, uden at troe, at den Sandhed eller de Sandheder, som Gud har aabenbaret til Frelse for alle Mennesker, maae være uforanderligt de samme for dem Alle, og at den ene Anstalt, som Christus har grundlagt for at bevare og forplante de guddommelig aabenbarede Sandheder, derfor er beklædt med en guddommelig Autoritet, som kræver ubetinget Anerkjendelse af alle Mennesker.

(Fortsættes.)

Louise Lateau

i hendes ekstatiske Tilstand.

(Fortsat fra Nr. 22.)

Fra sine tidligste Aar havde Louise været vant til at tænke sig Gud nærværende ved alle sine Arbejder og Sysler, og denne Vane eller Øvelse forstyrrede aldrig hendes daglige Beskæftigelser; hun roses hvertimod for den største Punktlighed i enhver Henseende. Denne Leven for Guds Aasyn tiltog med hver Dag: hendes Hjerter var hos Gud, medens hendes Legeme var beskæftiget med udvortes og jordiske Ting. Det skete vel undertiden, at hun for enkelte Øieblikke var ganske hensunken i Gud, ligesom ganske absorberet af det Overnaturlige, men hun bevarede i denne Tilstand stedse Brugen af sine naturlige Sandser, saa at hun strax svarede Enhver, som tiltalte hende. Hendes Ansigt afspejlede i disse Øieblikke et indre Skønhedsliv, og alt hvad hun da taledede rørte Alles Hjerter; det var som et Sprog, der tilhørte

en høiere Verden. Under den sidste Sygdom, der gik forud for Stigmatisationen, saae Lægen hende i denne Tilstand. Han forlod den fattige Bolig med et rørt Hjerte og erklærede, at han aldrig havde seet en skjønnere Skikkelse; det var ham, sagde han, som havde han seet en Engel. Det var ved, saadanne Leiligheder paafaldende, at hun besvarede mange Spørgsmaal med en Nøiagtighed og Fiinhed, som overgik hendes Evner og Dannelses. Hun fik under hiin Sygdom mange Besøg af Byens Beboere, og der indtraf derfor ofte Tilfælde af denne Art. Da man engang siden erindrede hende om de træffende Svar, hun havde givet saa mange forskjellige Mennesker, sagde hun: „Jeg veed ikke mere hvad jeg dengang sagde; men naar man spurgte mig om noget, opsendte jeg en kort Bøn til Gud, og det var da, som hørte jeg En sige: svar saaledes, saa er det godt!“ Denne Tilstand af Hensynken i Gud vedvarer endnu: Men den 17de Juli 1868 gik den over til Ekstase. I denne hensynker Sjælen saa ganske i Gud, at Legemet bliver aldeles ufølsomt for den ydre Verden og totalt taber Brugen af Sandserne. Efter dette Datum indtræder Ekstasen hver Fredag. Dens Varighed er forskjellig. For nærværende Tid (siden 1871) varer den fra Kl. 1³/₄ til 4¹/₂ Eftermiddag. Tidligere varede den fra Kl. 8 eller 9 Morgen til 6 eller 7 om Aftenen. Fredag Morgen Kl. 6 modtager L. sædvanlig den h. Communion, holder sin Andagt og begynder sit Arbeide. Men Blødningen og Smerten er saa stor, at hun kun med stort Besvær er istand til at udrette noget, og derfor oftere maa ophøre dermed. Hun tager da Rosenkrandsen og beder, og sidder da stille og taalmodig paa sin Straastol med de blødende Hænder indhyllede i Linned. Dette varer kortere eller længere, indtil hendes Øine pludselig vende sig mod Himlen og stirre ganske ubevægelig hen for sig. Hermed begynder Ekstasen.

Paa en Fredag Morgen underholdt Lefebvre sig med hende om forskjellige ligegyldige Ting, og hun svarede som sædvanligt simpelt, kort og klart. Under hele denne

Samtale var hendes Blik roligt, Udtrykket i hendes Ansigt ganske naturligt, dets Farve normal, Huden frisk, og Pulsen gav 72 Slag i Minuten. Men kort Tid efter gik Samtalen istaa og der opstod en Pause; Lefebvre var just i Begreb med at fortsætte den, da han saae hende sidde ubevægelig for sig med Blikket vendt mod Himlen: hun befandt sig nu i Ekstase. Biskop d'Herbomez fra Columbia var den 13de August hos Louise. Det var Kl. 8 om Morgenen. Hun arbejdede da just med Symaskinen. Hendes Hænder og Fødder blødte, og fra Panden og rundt omkring Hovedet nedrandt Blodet i en Kreds paa Tindingerne, Kinderne, Skuldrene og Nakken; ogsaa Maskinen var vædet med Blod. Et Medlem af den theologiske Commission havde befålet hende uden Afbrydelse at fortsætte sit Arbejde og anvende al sin Kraft paa at modstaae Ekstasen, og hun anstrængte sig til det Yderste for atter at sætte Maskinen i Bevægelse. Biskoppen befandt sig endnu i Samtale med hende, da pludselig Larmen af Maskinen med Eet ophørte. Louise var da i Ekstase. Vi ville give en kort Beskrivelse af dette mærkværdige Phænomen.

Louise sidder, saalænge Ekstasen varer, paa sin Stol bøiet forover og ubevægelig som en Statue. De blodige Hænder hvile paa hendes Skjød, og hendes Øienlaage ere ganske ubevægelige, men hendes Ansigt udtrykker den dybeste Opmærksomhed. Hun er ganske optagen af og fordybet i Betragtning af en ophøiet Gjenstand. Hendes Physiognomi og Holdning forandrer sig ofte. Snart oplives hendes Træk, vædes hendes Øine, og et saligt Smil spiller om hendes halvt aabne Mund; snart sænke sig hendes Øienlaage og skjule halvt hendes Blik. hendes Ansigt fortrækker sig, og Taarer glide langtsomt hen over hendes Kinder; snart blegner hun, hendes Physiognomi afspejler en pludselig Skræk, der fremkalder Skjælven og et halvt undertrykt Skrig. Undertiden gjør Legemet en dreiende Bevægelse, og Øinene synes at følge et usynligt Tog af høiere Væsner. Til andre Tider reiser hun sig

og hviler da kun paa Spidsen af Fødderne, som om hun stod i Begreb med at ville bortflygte; hendes Hænder hæve sig da til en Stilling, der ligner Præstens ved „Dominus vobiscum“, eller de folde sig; Læberne bevæge sig, hun trækker Veiret dybt, der kommer Liv i hendes Blik, og hendes hele Skikkelse forklæres til en isandhed ideal Skjønhed. Seer man paa hendes „Stigmata“, paa Panden med dens blodige Diadem, hvorfra i lange Traade tykke Draaber over hendes Ansigt og Tindinger rinde ned paa hendes Klæder og falde paa Jorden; paa Hænderne, fra hvilke hele Striber af Blod rinde ned paa Gulvet, og betragter man da de omkringstaaende Besøgende af alle Stænder og alle Classer af Mennesker, hvorledes de staae maalløse af Ærefrygt og Forbauselse og fælde Taarer af Rørelse: saa har man en Scene for sig, om hvilken man maa sige, at den er af Gud.

Da Ekstasen paa den her omtalte Morgen allerede begyndte Kl. 9, faldt den Ekstatiske Kl. 1½ paa Knæ og forblev i denne Stilling, med foldede Hænder og bøiet forover, omtrent en halv Time nedsunken i den dybeste Contemplation. Denne Knæbøining var mere en Svæven, end en Knælen; saameget bidrog den yderste Spidse af hendes Fødder til at bære Legemets hele Vægt, at Flere forgjæves gjorde Forsøg paa at efterligne denne Stilling; det blev gjentagne Gange forsøgt, efterat Lægerne paa det nøieste havde betragtet og beskrevet denne Stilling for de Tilstedeværende, men man faldt stedse ned igjen paa Hænderne. Efter denne halve Times Contemplation stod Louise op og satte sig ned. Lidt efter hævedes hun pludselig atter og faldt paa sit Ansigt til Jorden. Hun laae paa Brystet med den venstre Arm under Hovedet, med tillukkede Øine og halvt aaben Mund, med Fødderne udstrakte og indtil Hælene bedækkede af Klæderne. Denne Nedfalden er imidlertid ikke altid ganske eens. Da jeg selv den 10de October 1873 var der, hvilede hun umiddelbart paa Brystet med Hovedet en Haandsbred fra Gulvet, den høire Arm krummet til Siden, som om

hun omfavnede et usynligt Kors og den venstre lige udstrakt. Kl. 3 gjør hun en heftig Bevægelse, betages af en stærk Rystelse, udstrækker Armene og lægger Føddene saaledes over hverandre, at den høire Fod hviler paa den venstre. For nærværende Tid varer Ekstasen kortere, det tidligere Kl. 1¹/₂ stedfundne Knæfald bortfalder. Omtrænt Kl. 5 eller 6 om Aftenen (nu 4¹/₂) reiser hun sig og knæler i en Bedendes sædvanlige Stilling, sætter sig nogle Minuter efter og aabner atter sine Øine. Hermed nærmer Ekstasen sig sin Afslutning; thi kort efter sænke Armene sig ned langs med Legemet, Hovedet bøier sig mod Brystet, Øinene lukke sig, Næsen bliver hvid og smal, hendes Ansigt er dødblegt og bedækket med en kold Sved, Hænderne iiskolde og Pulsen næsten umærkelig. Denne Tilstand varer 10—15 Minuter, da vaagner det sædvanlige Liv atter, Varmen vender tilbage, hendes Kinder rødme, Ansigtstrækkene udvide sig, Øinene aabne sig og glide langsomt hen over de Tilstedeværende fra den Ene til den Anden, og Ekstasen er tilende*).

(Fortsættes)

Den 5te Maj i Rom.

(Slut.)

Hs. Helighet svarade härfpå med ett beundransvärdt improviserad tal, som, vi äfven återgifva i dess hufvudsakligaste delar. Det lydte sålunda:

Aldrig kunde till mitt öra eller mitt hjerta framtränga ett angenämare ord än det som nyss blifvit uttaladt: ordet Frid. Alla, I likasom jag, jag likasom I, önska vi friden;

*) Louise undseer sig meget ved at see Nogen hos sig. Det forsamlede Publicum bortfjerner sig derfor kort før den ekstatiske Tilstand ophører. Kun den medicinske og theologiske Commission forblive tilstede i Medfør af deres Fuldmagt og Pligt.

men för att erhålla denna välgörning, som kommer omedelbart af Gud, är det nödvändigt att använda de medel, som gifva friden.

I alla tider, då krig eller inbördes stridigheter uppstått, söka sig regeringarne bundsförvandter . . . Äfven vi böra å vår sida söka oss bundsförvandter för att uppehålla oss bland alla tidens rörelser. Men hvar skola vi finna dem? Bland regeringarne? Bland dessa äro några förklarade fiender, andra äro osäkra, några äro välvilliga, men utan styrka. Låtom derföre de hemliga kabinetterna göra hvad de tro vara bäst, låtom de döde begravas sina döda och världen gifva sig till rof för världsliga tvister. Låtom oss söka starkare allianser; sök om dem vid Hans fot, som fäster vid sin triumfvagn världen, helvetet och döden. Han är den store eröfraren, kejsarnes kejsare och konungarnes konung, som utropade och som säger till oss ännu i denna stund: *Confidite, Ego vici mundum*; Hafven tröst, jag har öfvervunnit världen. Jag har öfvervunnit den genom min tro, jag har öfvervunnit den genom mina apostlar, jag öfvervinner den i dag och jag skall utan uppehåll öfvervinna den både genom Guds tjänare och genom de millioner och millioner menniskor, som äro sina heliga pligter trogna. Frukten eder icke: *Ego vici mundum*.

Många otrogna, många orättfärdiga eröfrare, många affällingar ha upprepat vid sitt lifs slut denne kejsares ord som sade: *Vicisti, Du har segrat!* och alla förtappade själar upprepa och skola upprepa det ända till seklernas fullbordan. Ja, innan de lemna lifvet skola de vände sig mot den gudomlige eröfraren och ropa förödmjukade: *Vicisti. Du har segrat!*

Och Han inträder emellertid triumferande i himlen. Efter att från vår panna ha utplånat den eviga fördömmelsens tecken genom att låta fästa sig vid korset, inträder Han full med ära i himlen, åtföljd af millioner själar; återköpta af hans lidande, genom hvilket han har tillslutit helvetet och öppnat paradiset's portar. Han inträder, och engla-chorerna sjunga hans lof: *Attolite portas, principes, vestras; et elevamini portæ æternales.*

Olycklige de, som häda hvad de icke känna, och som skryta med sin otro. Denna otro kan icke hindra Kristus från att regera, från att döma, från att fördöma till evinnerliga straff dem, som dö i sin otro.

Hvad oss angår, så böra vi fulla af förtroende närma oss denne Allsmäktige herskares thron, han som är en

sträng domare öfver de orättfärdige, men en kärleksfull fader för den som fruktar och auropar honom. Låtom oss taga honom till bundsförvandt, och vi skola vara säkra på att bekämpa och besegra våra fiender.

Men om å den ena sidan denne stora bundsförvandt skänker oss sitt mäktiga beskydd, så fordrar han i vederlag, att vi uppfylla hans vilkor. Han fordrar af oss, att vi minnas Honom. gå tillsammans med Honom, tala om Honom.

Hören! Den tragiska drama på Hufvudskulleplatsen var nyss till ända, och två lärjungar gingo ut från Jerusalem på vägen till Emaus. Under vägen talade de med hvarandra om Jesu lidande och död, och midt under deras samtal visade sig Jesus sjelf för dem. Apostlarne voro församlade och talade om Jesus, och Jesus framstälde sig för dem med denna gudomliga helsning: frid vare eder! Qvinnorna, som gingo till grafven talade också om Jesus, och Jesus, gående dem till mötes, vände sig till dem med detta ord fullt af nåd: A v e t e, jag helsar eder, heliga själar. Gån, gå till apostlarne och sägen dem att jag är uppstånden.

Detta är således det säkra medel att erhålla en mäktig bundsförvandt som tillförsäkrar oss beskydd, och jag säger ännu mera, vänskap af konungarnes kohung: att vara med honom, tala om honom, älska honom, göra hans heliga vilja.

Men, bedrager jag mig, eller är det icke just detta som i denna stund föregår i en stor del af Frankrike? De tala om Jesus Christus, de fromma och talrika pilgrimerna till de olika helgedomarne. De tala om honom, dessa biktstolar omkring hvilka trängas så många själar, som åstunda ikläda sig nådens rena dräkt. De tala om honom, dessa nattvardsbord till hvilka samlas så många själar, som hungra efter de starkes bröd. De tala om honom dessa missionärer som genomströfva verlden, understödde af de trogenes christliga kärlek, för att utbreda hans rike. De tala om honom, alla de som visa så mycken hängifvenhet för hans vikarie på jorden, så ovärdig denne må vara, och som visa denna sin hängifvenhet genom sina uppoffringar, sina böner, sina skrifter och sina ädelsinnade gåfvor.

Tala de icke om honom, dessa jungfrur, dessa brudar, som alltid hålla sin lampa full med kärlekens olja, än omgifvande de sjukas läger för lindra deras plågor, än samlande omkring sig skaror af unga flickor för att bilda deras själar till tro, fromhet och dygd, än inträngande i

fängelserna för att kärleksfullt vårda hårdhjärtade mäns sår och lätta tyngden af deras kedjor.

Må det då tillåtas vikarien för edra själar biskop att vända sig till eder, kära fransmän, och säga eder: Avete, jag helsar eder. Jag helsar eder, och jag vill, att denna helsning skall meddelas åt alla kärleksfulla själar, på det att I alla, förenade, må uppnå, att eder fromhet sprider sig i allt vidare kretsar, och förmår de mest motsträfviga att likna edert exempel. Jag helsar eder, och med denna helsning välsignar jag eder. Jag välsignar eder, edra familjer, edra följeslagare i pilgrimsfärderna. Jag välsignar också dem som styra denna lysande nations öden . . . Gifve Gud, att den eld, hvarmed den gudomlige Frälsaren uppfylde de begge lärjungarnes hjertan i Emaus, må upp-tändas i edra styresmäns hjertan, genomtränga dem och göra dem icke allenast till härolder för Jesu Christi upp-ståndelse, såsom de begge lärjungarne, utan äfven till medarbetare i Frankrikes återuppståndelse i Jesus Christus

Må Gud välsigna eder under de år som återstå eder att lefva, må Han välsigna eder i dödsstunden, komma eder till hjälp i denna yttersta timma, mottaga edra själar och låta dem i triumf inträda med Honom i himlen för att lofva Honom i evinnerlig tid.

Benedictio Dei etc.

Dagbog.

Frankrig. Ministercrisen er endt og General Cissey har dannet et Cabinet, af mindre bekjendte Medlemmer af Høire; men hvad dette Ministerium fører i sit Skjold er ikke godt at sige. Da Hertugen af Decazes har beholdt Udenrigsministerportefeullen, maa den liberal-orleanistiske Retning vistnok antages at være den fremherskende; men vil Cabinettet søge at faae „Septennatet“ organiseret og Forfatningslovene vedtagne, eller vil det lade det staae hen indtil videre? det er et Spørgsmaal, som snart maa blive besvaret; det Sidste er forresten det Rimeligste, men der melder sig da øieblikkelig det Spørgsmaal, hvad dette Permanente indtil videre skal ende med. Imidlertid har Nationalforsamlingen med stort Fleertal vedtaget en

Lov der sørger for, at Hæren bliver forsvarligt forsynet med Geistlige, og dermed er utvivlsomt det vigtigste og meest afgjørende Skridt til den franske Armees Regeneration gjort. Under Kaiserdømmet havde man som bekjendt viist den største Forsømmelighed i saa Henseende, og den sørgelige Aand, der ødelagde de franske Regimenter i 1870 var en nødvendig Følge deraf; uden Tro og uden sædelig Alvor duer Soldaten ikke; Disciplinen gaaer til Grunde og Modet viger Pladsen for et militairt Praleri, der aabenbarer sin hele Hulhed og Tomhed ved den første alvorlige Prøve. For at være en god Soldat maa man først og fremmest være en Mand. Det er glædeligt at see, at den franske Nationalforsamling har forstaaet dette. Der var vistnok en General, som gav nogle Bornetheder til Bedste om, at Præsterne toge for megen Plads op i Casernerne (!) og bidroge til at slappe den militaire Aand (!) og andet Nonsens af samme Art; men Kømmerets Fleertal har ved sin Afstemning viist, at det vidste at vurdere disse Sottiser efter Fortjeneste.

Tydskland. Kaiseren er reist til Wisbaden, Bismarck er gaaet til Warzin og Landdagen er gaaet hjem. Alle hvile paa deres Laurbær og kunne da styrke sig ved Bevidstheden om, i ægte „liberal“ Aand at have haanet og krænket det katholske Folks Samvittighed saa bittert som muligt. Frugterne heraf ville nok vise sig med Tiden, eller rettere de begynde allerede at vise sig; thi den Begistring, den sande, christelige Opoftrelsesaand, der gaaer gjennem hele det katholske Tydskland, og knytter Præster og Lægfolk sammen til energisk Modstand og Udholdenhed imod Forfølgerne — Alt dette er en Frugt af den beklagelige Politik, som det tydske Regeringsparti har fulgt i de sidste Aar.

Spanien. Fra Krigsskuepladsen er stadig intet væsentligt Nyt. Rygterne om en fornyet Indeslutning af Bilbao vedblive at holde sig, men ere vistnok lidet sandsynlige. General Elio er bleven afløst af Dorregarray, som er yngre og vistnok en dygtig Militair; men da hans Fortid lader en Deel tilbage at ønske (han har været Republicaner) er det ikke sikkert, at denne Forandring vil blive til Gavn for Carlisternes gode Sag.

England. Her har man været optaget af militaire og gastronomiske Ovationer fra Kaiseren af Rusland, en i politisk Henseende vistnok temmelig uskyldig Familieforfølelse.

Rom, 14de Mai. Den h. Faders Fødselsdag kunde i Sandhed i Vaticanet ikke været feiret mere glimrende, end det iaar er skeet. Foruden Cardinalerne og et meget stort Antal Prælater havde mange Romerske Familier og distingverede Fremmede, blandt hvilke Fyrstinde Helene af Thurn og Taxis med Børn indtog den fornemste Plads, indfundet sig i den pavelige Residents for at bringe Kirkens ærværdige Overhoved deres Lykønskninger. Paladsets Gaard og den store Plads foran St. Peters Basilica vare opfyldte med Vogne lige til de yderste Porte. En forhenværende pavelig Officeer havde gjort sig den Uleilighed at tælle Vognene, og han havde, foruden mange Eenspændere, talt paa Stedet ikke mindre end 212 Eqvipager. Hele Dagen igjennem indløb skriftlige Gratulationer og Telegrammer, som i store Kurve bleve bragte til Vaticanet. Man troer, at Antallet i Morges allerede beløb sig til 80,000, og der kommer altid nye Sendinger.

Vincentiusforeningens

ærede Medlemmer gjøres herved opmærksomme paa, at der i Løbet af denne Uge vil blive dem tilstillet et Circulære, hvis Indhold er bedes nærmere at overveje og event. forsyne med deres Paategning.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndag den 7de Juni. 2den Søndag efter Pintse.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 8 Aften Andagt til det allerhelligste Sacrament med Prædiken. — Ogsaa paa de følgende fire Aftener holdes høitidelige Andagter til det allerhelligste Sacrament, og sidste Aften, den 11te Juni, sluttes den fæstlige Octav af Christi Legemsfest med Prædiken og Procession. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 8. M. Medardus, Biskop. 9. Ti. Primus og Felicianus, Martyrer. 10. O. Margaretha, Dronning. 11. To. Octav af Christi Legemsfest. Barnabas, Apostel. 12. F. Festen for Jesu guddommelige Hjerte (feires offentlig førstkommende Søndag). 13. L. Antonius af Padua, Bekjender.
- Søndagen den 14de Juni (Basilius, Biskop og Kirkelærer). 3die Søndag efter Pintse.** Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjerte.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8^{1/4}. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8^{1/2}. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8^{1/2}. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8^{1/2}. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.
-

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 24.

Søndagen den 14de Juni.

1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Louise Lateau. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Paris, Berlin, Cöln, Baiern.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 23.)

Kirkens Eenhed og den aabenbarede Sandheds Ufeilbarhed.

Det er iøvrigt ganske naturligt, at Begrebet om Kirkens Eenhed — dette Altbestemmende — behandles saa løst og overfladisk i et Skrivt, der opstiller Principer, som fornægte og bekæmpe al Bestemthed i Troen, og uafadelig dreier sig omkring i de haandgribeligste Selvmodsigelser. Dette sidste vil Forf.' Fremstilling saavel af den katholske som af den protestantiske Lære give os overflødig Leilighed til at paavise. Vi have i det Foregaaende sagt, at Kirkens Eenhed omtales kun sporadisk paa saadanne Steder, hvor de nærmestliggende polemiske Tendenser give Forf. Anledning til strax at gaae over til noget Andet — til Autoritetsprincippet, Kirkens Katholicitet og Ufeilbarhed, hvilke tre Egenskaber han alle forkaster, og hvormed det „Altbestemmende“ i hiint Begreb behændigt og umærkeligt bortescamoteres. Det som nemlig bør stilles i Spidsen for Udviklingen af dette

Cardinalpunkt er Guds og den evige Sandheds Æenhed og den ubestridelige Følgeslutning af denne fra et christeligt Standpunkt uimodsigelige Fordring eller dette christelige Axiom — Aabenbaringens Æenshed. Heri synes Hs. Højærv. at være aldeles enig med os, naar han S. 15 kalder den guddommelige Omsorg for, at Aabenbaringen paa en tilforladelig Maade kan bevares, for et „Troespostulat, som ingen af de christelige Confessioner kan undvære“; men man erfarer snart noget ganske Andet.

Ethvert fornuftigt Menneske, som troer, at den sande Gud har aabenbaret sin Villie for Menneskene om deres Forhold til den ene evige Sandhed, skulde man synes, maatte nødvendig indrømme, at, saavist som Gud er Een, og hans Villie og Hensigter med Menneskene følgelig de samme for Alle og for alle Tider, maa han ogsaa have draget Omsorg for, at alle Mennesker til enhver Tid kunne faae en sikker Kundskab om, hvad han har villet aabenbare dem til deres Frelse. Dette Spørgsmaal berører Forf. vel paa flere Steder i Begyndelsen af sit Skrivt, men glider stedse med en høist mærkværdig Lethed hen over det, for siden ved Hjælp af Reformationens og den moderne Tids traditionelle Spot over den kirkelige Autoritets Organer at vise det Urimelige i Troen paa Kirkens, Conciliernes og Pavens Ufeilbarhed, og denne Troes Uforenelighed med det christelige Personlighedsprincip, d. e. ethvert enkelt Menneskes „directe(!) og umiddelbare Forhold til Sandheden“, saavel som det kirkelige Underordnings- eller Lydighedsforholds Uforligelighed med den christelige „Charakterudvikling“ og „Humanitetens“ Fordringer. Disse Phraser anbringes ved enhver Leilighed som Modsætning til den katholske Kirkeidee og det i denne begrundede Æenhedsbegreb. Forf. tager her sit Standpunkt midt i Tiden efter Reformationen med alle dens divergerende Opfattelser af de christelige Troessandheder og dens Adsplittelse i en Mængde forskjellige Religionssamfund, og han finder

denne Mangfoldighed i Forestillingerne om, hvad Christendommen er, at være i den bedste Overensstemmelse med de „Frihedsgrundsætninger“, som den factiske Uenighed om Betydningen af de aabenbarede Sandheder nu eengang forudsætter. Naar han oftere raillerer over den Vægt, som Katholicismen lægger paa Spørgsmaalene: „hvor“, „hvad“ og „ved hvem“, da svare vi herpaa blot, at det ikke er en saa ganske ringe Ting at vide, hvor og hvad Sandheden er, hvor man skal søge den, og sikkert kan vente at finde den. Vi have virkelig ingen Grund til at misunde Hr. Biskoppen og hans Beundrere „den protestantiske Vished“, som udelukkende grunder sig paa, at man har en guddommelig Aabenbaring i den h. Skrift, der, som „øverste Autoritet for Troen og Gudsdyrkelsen“, afgiver de fornødne Garantier for den christelige Sandhed, og er et aldeles ufeilbart Correctiv ligeoverfor alle uægte Traditioner. Det er nemlig Gud og hver Mand bekendt, hvorledes de protestantiske Theologer ligefra Luther og hans sveitseriske Colleger og indtil den nyeste Tid have handlet med de h. Skriver, hvor fjendtligt Reformationens Patriarcher bekæmpede hverandre under Striden om Meningen af Indstiftelsesordene ved den h. Nadvere, og hvorledes Theologernes endeløse Uenighed om den h. Skrift siden har gjort alle religiøse Begreber flydende, og totalt tilintetgjort den Sikkerhed, som Hr. Biskoppen dog har erklæret for at være ligesaa nødvendig for Protestanter, som for Katholiker. Vi spørge derfor: Hvad nytter det at have en Aabenbaring, naar Ingen kan komme paa det Rene med, hvad den aabenbarer? Troen kræver et bestemt Svar paa det Spørgsmaal: Hvad har Gud aabenbaret? og det følger af sig selv, at dette maa være det Samme for alle Mennesker og for alle Tider og Slægter.

• Af Guds og den aabenbarede Sandheds Eenhed og Aabenbaringens Øiemed følger, at Kirken maa være beklædt med guddommelig Autoritet, og at denne Autoritet maa gjøre sig gjældende igjennem udvortes

Former og Foranstaltninger. Christus aabenbarede sig ikke blot som Gud, men tillige som Menneske; han aabenbarede sin Guddom igjennem sit Menneskevæsen. Anderledes har Verden ikke seet ham og kjendt ham. Som Organ for de guddommelige Troessandheders Forkyndelse og Forplantelse stiftede han derfor en Kirke: paa een-gang en Institution, der var udstyret med guddommelig Fuldmagt til at tale og handle i hans Navn og med over-naturligt virkende Frelsesmidler, der under hans Aands Ledelse skulde forvaltes af Mennesker — og tillige: et Samfund af alle dem, der anerkjende denne gudmenne-skelige Autoritets Berettigelse til at fortsætte Virkelig-gjørelsen af Christi Forløsergjerning indtil Tidernes Ende. Det følger fremdeles af sig selv, at en guddommelig be-seglet Autoritet maa være ufeilbar; feilbare Garantier for Sandheden ere nemlig efter vor Formening værre, end slet ingen Garantier. Thi vistnok befandt Hedenskabet sig under sin lange Søgen efter Sandheden i et sørgeligt Vilderede. Men hvo sætter dog ikke Aander, som Socra-tes, Plato, Aristoteles og utallige Andre høit over alle de Sværmere og Fanatikere, som under den christlige Æra ere blevne bedragne for Sandheden, og have bedraget Millioner af Mennesker for Sandhedens Lys og Trøst i Livet og i Døden? Den lærde Forf. polemiserer med den ihærdigste Iver mod hvad han kalder „falske Garan-tier for Sandheden“ og mod en Kirkeautoritet, hvis Ufeil-barhed ikke holder Prøve, maalt med den Alen, hvormed han maaler dens Prærogativer paa guddommelig Autoritet; men vi bede ham undskylde vor Dristighed, naar vi tillade os at bemærke, at han i tænkende Menneskers Øine her-med ikke har udrettet Andet, end paa et Gebeet, hvor Sligt allermindst burde tilstedes, at efterligne dem, der under en sædvanlig Trætte troe at have gjort et beun-dringsværdigt Kunststykke, ved at overvælde Modparten med de Bebreidelser, som de hemmeligt føle, netop træffe dem selv!

Man har nemlig her god Grund til at spørge: hvad

har Hr. Biskoppen at sætte mod den katholske Kirkes formentlig uberettigede Autoritet, mod Kirkens Ufeilbarhed og dens Eneberettigelse til at gjælde for den af Christus stiftede Kirke? Ethvert tænkende Menneske, der ikke lader sig bestikke af Hs. Høiærv.' Virtuositet i den moderne iørefaldende Phraseologi, og ikke er hildet i tilvante Fordomme, men prøver og veier hans Udtalelser herom, seer mod Forbauselse, at det Hele reducerer sig til det foromtalte „personlige directe og umiddelbare Forhold til den religiøse Sandhed“ (S. 72), der uden alle udvortes Garantier „beviser sin Autoritet for Samvittigheden og Hjertet ved sin egen Kraft“ (S. 31. 66). Disse tre Ord ere understregede af Forf., og man seer altsaa, at han vil have dem tagne for fuld Alvor; thi denne indre „Erfaringsvished“ culminerer gennem forskjellige lignende Vendinger, og for behagelig Afvexlings Skyld varierede Mediationer og Combinationer, i „den Helligaands Vidnesbyrd“, der i sidste Instants besegler den evangeliske Vished! Men hvad er dette Andet, end den meest fortvivlede Usikkerhed, der skjuler sig bag Pietismens og Sværmeriets sidste Nødværge overfor alle Indvendinger mod deres phantastiske Luftcasteller. Ganske vist prelle alle Modsigelser magtesløse af mod den Slags Beviser, og Hans Høiærv.' Ræsonnement er forsaavidt uigjendrive ligt, som man seer heelt igjennem, at ingen, selv de evidenteste historiske, logiske og psykologiske Kjendsgjæringer ere istand til at overvinde et Standpunkt, der forskandser sig bag denne Vished. Han gjentager et Par Steder med synligt Velbehag Luthers Phrase: *Papatus est merus entusiasmus**). Vi give ham denne Godtkjøbsvittighed tilbage med Protest, og forbeholde os at belyse det hele Standpunkt, hvorfra den er udtalt, under en senere nærmere Vurdering af Grundlagene for den protestantiske Vished. Vi have nemlig her Et og Andet at bemærke om Forf.' Polemik mod Ufeilbarheden.

*) D. e. Pavedømmet er det pure Sværmeri.

Han begynder dette Afsnit med de besynderlige Ord (S. 9): „Spørge vi, hvorfor vi skulle troe paa Paven“ etc. Vi finde dette Udtryk og det lignende „at troe paa den h. Skrivt“ meget betegnende for Forf.; thi vel har dette sidste været adopteret af den gammeldags døde og aandløse protestantiske Orthodoxies Forfægtere og Efternølere*), men det første har ingensteds hjemme enten i den katholsk-theologiske eller den katholske Menigmands Udtryksmaade. Dette veed den lærde Forf. meget godt, og det er derfor tydeligt nok, at han betjener sig af denne Vending for strax at sætte Læseren i Stemning. Han kjender nemlig det store Publicum, for hvem han skriver; den alarmerende Virkning af Vaticanerconciliets Decret af Juli 1870 er endnu tilstede i Gemytterne. Det hører derfor med til at give den paafølgende Polemik mod Pavens Ufeilbarhed den behørige Aplomb, at begynde saaledes, uagtet det er Kirkens Autoritet og Ufeilbarhed i Troes-sager Forf. egenlig tager Sigte paa! Den er jo Hovedspørgsmaalet i det hele Mellemværende mellem Catholicisme og Protestantisme. Pavens Ufeilbarhed er kun et Tilbehør til dette Begreb, hvis Betydning ligesom selve dette i det Hele kun kan vurderes af Katholiker og er uforstaaeligt for alle Andre. Vi indlade os derfor ikke — med Undtagelse af et ganske enkelt Punkt — paa nogen Gjendrivelse af alle de løse og spottende Yttringer, som i denne Anledning gives til Bedste, da vi ere saa heldige, i denne Henseende at kunne henvise vore Læsere til det fortrinlige lille Skrivt af Alb. Stolz, som vi i de foregaaende Nrr. have meddeelt, navnlig til Nr. 18. Biskop M. gjør sig her som i alt det Følgende — hvad Principet

*) Som Analogi hertil anføre vi som noget Selvoplevet følgende Curiositeter. For c. 50 Aar siden, da her i Landet Kampen mellem Rationalisme og Orthodoxy var staaende, spurgte en tydskfødt Dame: „Lieber Onkel! Du glaubst also nicht an den Teufel?“ En anden Gang hørte vi En sige: „Tænk! han troer ikke paa Djævelen!“

angaaer — til Talsmand for den radicaleste Retning i Protestantismen, for et luftigt Sværmeri, der er blottet for alt objectivt Hold, men hævder fra sin christelige Personligheds Standpunkt den positivt troende Opfattelse af Christendommen! Hvorledes disse to Ting lade sig forlige med hverandre, maa være hans egen Sag. Det Eneste vi, som ovenfor antydet, finde det fornødent at henlede Opmærksomheden paa, er Forf.' skarpsindige Bemærkning om det „Absurde“ i, at Dogmet om Pavens Ufeilbarhed er vedtaget ved en Majoritetsbeslutning (S. 44), fordi dette forudsætter, „at den stemmende Majoritet selv maa have været ufeilbar. Men da faae vi to Ufeilbarheder, af hvilke den ene er overflødig“ (!). Da denne splinternye og subtile Bemærkning udentvivel af Mange blandt vore ærede Samtidige er befundet at være høist genial og træffende, finde vi det fornødent at opholde os lidt længere ved den. Den har nemlig i Virkeligheden ikke lidet at sige, men i en ganske anden Retning end den af Forf. tilsigtede!

Biskop M. kalder vel ganske rigtigt den Overbeviisning, „at Gud maa have sørget for „Midler“, ved hvilke Aabenbaringen paa tilforladelig Maade kunde bevares og forplantes, saaledes at den guddommelige Hensigt derved kunde opnaaes“ for „et Troespostulat, som ingen af de christelige Confessioner kan undvære; men Nødvendigheden af, at dette just skal skee ved ufeilbare Kirkeforsamlinger og ufeilbare Paver (siger han) indlyser aldeles ikke.“ Denne „papistiske“ Betragtning imødegaaer han derpaa ved en Fortolkning af de Skrivsteder, der forjætte den Helligaands Sendelse, som giver et klart Indblik i Forf.' hele Kirkebetragtning. Aandens af Herren forjættede Veiledning til al Sandhed bestaaer nemlig efter hans Mening i noget ganske Andet, end i saadanne guddommelige Foranstaltninger, der igjennem menneskelige, af Guds Aand ledede Anordninger, virkeliggjøre hiin Guds Hensigt med de aabenbarede Sandheder. I den apostoliske Tid aabenbarede Aandens Fylde sig ene i „Apostlenes

Inspiration og fritstrømmende Begeistring“. Vi bede her indstændigt enhver tænkende Læser at gjenneamlæse S. 17, hvor Forf. med en vistnok alle letfærdige og overfladiske Aander bedaarende Veltalenhed viser, hvorledes denne Aandsfylde i Tidernes Løb ganske naturligt efterhaanden maa være bleven saa fortyndet og udvandet, at det slet ikke er „utænkeligt, at Gud stundom lader sin Christenhed vandre sine egne Veie ligesom Hedningerne forud“ etc., for at vise dem, hvad der kommer ud af „at stole paa falske Troespøstulater“! Dette fører ham saa til at prise Reformationen som „et af de store Momenter, hvorigjennem Herren har opfyldt hiin Forjættelse ved at vise, at den guddommelige Hovedhensigt ikke er en udvortes Eenhed, der sammenholdes ved juridiske Former og Tvangsbestemmelser, men et Rige, der skal udvikle sig indenfra, en Tilbedelse i Aand og Sandhed, hvor der ikke blot spørges om hvad der troes, men ogsaa hvorledes, om Tilegnelsen, og hvor den frie Tilegnelse uundgaaelig medfører en Forskjællighed af Former og Individuationer af det Christelige. Alt dette er protestantisk Betragtning, der vistnok ikke er indlysende for dem, der forudsætte den romerske Ufeilbarhed, men er indlysende for Andre.“

Man maa virkelig forbauses over den Lethed, hvormed den høiærv. Forf. forstaaer at „mediere“ de haandgribeligste og uforligeligste Modsætninger i Urimelighedernes og Meningsløshedens høiere Eenhed. Vi bede om Undskyldning for dette Udtryk, men det er os umuligt, at finde nogen anden Betegnelse for Resultatet af den nærmere Belysning af disse al objectiv Sikkerhed for Sandheden og subjectiv Forvisning om dens Besiddelse ophævende Yttringer, som vi i det Følgende skulle meddele.

(Fortsættes)

Louise Lateau,

den Stigmatiserede i Bois d'Haine.

(Fortsat fra Nr. 23.)

Spørger man nu, hvad der foregaaer med Louise under Ekstasen, da bemærker strax enhver Besøgende allerede ved den reent udvortes Iagttagelse, at hendes Sjæl i denne Tilstand befinder sig i den største Activitet, ligesom hun ogsaa efter Ekstasen fuldkommen erindrer sig Alt hvad der under den er foregaaet i hende. Strax efter den første Ekstase spurgte Hr. Niels hende: „Veed Du ogsaa hvad Du har seet?“ „Det troer jeg nok, at jeg veed“, svarede hun. „Hvad har Du da seet?“ Hendes Moder og Sødskende vare just nærværende, og hun sagde derfor: „Jeg skal sige Dem det en anden Gang.“ Hr N.: „Men vilde Du ogsaa sige det nu, dersom jeg bestemt forlangte det?“ Sv.: „Ja!“ L. gjør Alt for at skjule for Mennesker hvad der foregaaer mellem hende og Gud; kun naar Lydigheden mod hendes kirkelige Foresatte gjøres gjældende, svinder enhver Modstand, og hun svarer simpelt, bestemt og beskedent. Ved Ekstasens Begyndelse finder hun sig pludselig ligesom nedsænket i et Lyshav, og snart efter male sig hellige Billeder, navnlig Scener af Christi Lidelse, for hendes Øine. Hun seer Christus og beskriver hans Person, hans Dragt, hans Saar, hans Tornekroner, Korset; men Han seer i Regelen ikke paa hende, lægger ikke Mærke til hende og taler ikke til hende. Ligeledes seer og beskriver hun Herrens Omgivelser: Jøderne, Apostlene, de h. Kvinder o. s. v. Seer hun Herren knæle eller falde, gjør hun sædvanligt det Samme; hun deler i Aanden hans Smerter med ham, og Synet af hans Mishandling gjør et saa stærkt Indtryk paa hende, at hun udstøder Skrig. Hans Dødsangst overvælder hende i den Grad, at hun fuldstændigt gjennemgaaer en Døendes Tilstande, saaledes som vi i det Foregaaende have beskrevet dette.

Medens ingensomhelst anden Lyd, ingen Slags Larm, intet of alle de Pirringsmidler, som Lægevidenskaben har til sin Raadighed, formaaer at kalde den Ekstatiske tilbage til den naturlige Livssphære, er et eneste Ord af den kirkelige Myndighed tilstrækkeligt til øieblikkeligt at afbryde Ekstasen. Ingen Magt i hele Verden er istand til at vække hende; hun forbliver stum, følesløs og uden Bevægelse som et Liig, medens et Ord af Kirken er nok til at bevirke denne Forandring. Lægerne opbød al deres Kunst, men forgjæves. Da overdrog Biskoppen af Tournay Dr. Lefebvre den kirkelige Fuldmagt; og, saasnart han blot nævnede hendes Navn, var hun ude af Ekstasen. En anden Gang unddrog Biskoppen ham den givne Fuldmagt, og Lefebvre kaldte forgjæves paa hende. Vi maae herved endnu bemærke, at en Mængde Personer af geistlig og verdslig Stand under deres Besøg i Tournay og andensteds mundtlig mødtøge Diocesanbiskoppens Fuldmagt paa en af de andre Ugedage, paa hvilke L. ikke havde nogen Ekstase. Iblandt disse vare fremmede Geistlige i borgerlig Dragt og lyse Klæder, saa at Ingen kunde vide noget om deres geistlige Charakter. Alle disse — Geistlige og Ikkegeistlige — indfandt sig da om Fredagen under Ekstasen, og fandt Alle den punktligste Lydighed. Vi skulle strax see, hvorfor det er vigtigt at agte paa disse Omstændigheder. Ofte indfandt sig nemlig høie Prælater, uden at have indhentet den fornødne Jurisdiction fra Diocesets Biskop eller Metropolitanen i Mecheln. De nævnede den Ekstatiskes Navn, men kaldte for døde Øren. En Dag begave Doctorerne Lefebvre og Schwan (fra Lüttich) i Selskab med Biskoppen af Tournay sig til Bois d'Haine. Biskoppen tog Fulmagten fra Hr. Lefebvre og gav den til Prof. Schwan. Lefebvre kaldte forgjæves, medens Dr. Schwan fandt Gehør. Han spurgte først: „Louise, hører Du mig?“ Hun laae just paa Gulvet med Ansigtet vendt mod Jorden; men næppe var Ordet udtalt, før hun reiste Hovedet, som for at lytte til hans Befalinger. Dr. S.: „Reis Dig op!“ Hun reiste sig strax,

støttende sig paa det venstre Knæ. Da sagde Dr. S.: „Reis Dig heelt op!“ og hun stod øieblikkelig op, ihvorvel hun vaklede paa Grund af Saarene i Fødderne. Derpaa sagde Biskoppen: „Sæt Dig!“ og hun satte sig strax ned. Dr. Schwan erklærede sig for fuldkommen tilfredsstillet. „Denne Prøve er fyldestgjørende“, sagde han til Biskoppen; „havde hun blot adlydt Dem, saa vilde jeg maaskee have tænkt, at De var hendes Magnetisør. Men nu kan der ikke være Tale om Spiritisme eller noget Lignende. Enhver ærlig Mand maa bøie sig.“ Endelig maae vi fremhæve den Kjendsgjerning, at de befuldmægtigede Personer finde Lydighed ogsaa i Biskoppens eller Sognepræstens Fraværelse. Enhver dertil befuldmægtiget Lægmand bliver hørt, naar han kalder paa hende, ogsaa i det Tilfælde, at han ganske alene har været nærværende under hele Ekstasen.

Den Ekstatiske er ligeledes i Besiddelse af den fineste aandelige Iagttagelsesevne for Alt kirkelig Indviet. Hun veed i denne Tilstand nøiagtigt ad adskille det Indviede fra det Ikkeindviede. Man bemærker et venligt Smil paa hendes Ansigt, naar en Præst rører ved hende, medens dette ikke er Tilfældet, naar en Ikke-Geistlig gjør det. Man iagttager det Samme med Hensyn til indviede Ting. De Fremmede, som hver Uge indfinde sig, have i denne Henseende gjort mangeslags Erfaringer. Man har endog overdrevet det vel meget med saadanne Forsøg, men Kjendsgjerningen er derved bleven desto uimodsigeligere bevidnet. Man berørte hende f. Ex. med en ikke indviet Medaille, uden at hun forandrede en Mine derved. Man trak sig da tilbage og indviede hemmeligt den samme Medaille, anbragte den atter, og strax iagttog man et venligt Smil paa hendes Ansigt. Jeg selv gav hende et indviet Kors i Haanden, hvori der var et lille Stykke af den salige Canisius' Ligkiste, og strax greb hun det, holdt det fast og trykkede det med Kjærtegn til sit Bryst og loe. Jeg tog derpaa Korset fra hende, hendes Hænder faldt tilbage i hendes Skjød, og man lagde et 20 Fr. Guldstykke i

dem, men det faldt paa Gulvet. Man berørte hendes Kind med dette Pengestykke, men hendes Ansigtstræk forandrede ikke det mindste.

L. forstaaer ikke noget andet Sprog end Fransk. Men hun forstaaer ethvert Tungemaal, hvori hun hører tale om aandelige Ting. Under en Bøn f. Ex. i det latinske, græske, italienske, spanske, engelske og hvilket-somhelst andet Sprog antager hendes Ansigt strax et tilsvarende livligt og deeltagende Udtryk, hvorimod hun ikke tilkjendegiver mindste Følelse ved Fremsigelsen eller Oplæsningen f. Ex. af verdslige Digte, Fortællinger o. L. i noget af disse Sprog. Engang — lige efter et Forsøg af denne sidste Art — bad man den latinske Vesper. Hun vaagnede strax af sin dødlignende Tilstand og fulgte alle dens enkelte Dele med de tydeligste Tegn paa Forstaaelse. Saadanne Erfaringer have ofte gjentaget sig.

(Fortsættes.)

Dagbog.

Tydskland. Mallinekrodt er død! Dette Sorgens Budskab gjenlød pludselig for kort Tid siden i hele det katholske Tydskland, og sjelden har noget Dødsfald vakt en saadan Sorg som dette. Hele Landet over er der i Kirkerne blevet afholdt Sørgegudstjenester, og Befolkningen strømmede i Skarer til Altrene for at bede for den store Afdøde; det var en Folkesorg i Ordets sandeste og ædleste Betydning, og det var mere end det; thi det var en mægtig, en gribende Tilkjendegivelse af Folkevillien, denne Folkevillie, som de Nationalliberale altid tale saa ærbødigt om, saalange de for en Stund have narret den til at følge sig, men som de ellers have ligesaaliden Agtelse for som for alt andet end deres egen Magt, og som deres Blade da ogsaa dennegang have tiet saa meget om som muligt; men der er visse Ting der ikke kunne ties ihjel, og dertil hører en heel Befolknings spontane Protest mod al den Vold og oprørende Samvittighedstvang, man nu det ene Aar efter det andet ikke undseer sig for

at øve imod det, og hvorimod Malliuckroldt var den ærlige, modige og høitbegavede parlamentariske Stridsmand. Han var maaskee den dygtigste af det store, af lutter alvorlige frisindede og redelige Mænd bestaaende Centrumparti; thi hvor høit end Reichensperger og Windthorst staae som parlamentariske Capaciteter, saa var Mallinckrodt dog vistnok uovertruffen i ophøiet Begeistring, mandig Alvor og klar overvældende Logik, disse herlige Frugter af en streng og heel katholsk Opdragelse og Tænkemaade.

— Fyrst Bismarck skal være mere syg end man vil indrømme det; man skjuler det nemlig helst baade for sig selv og for Andre, da man godt føler, at det er ham, der holder hele Jammerligheden sammen.

— Pichler er død — en Apostat, der først var katholsk Præst og Professor i Baiern, derpaa blev græsk Schismatiker og reiste til Petersborg, hvor han begik Tyveri i det kaiserlige Bibliothek, hvilket befordrede ham til Siberien. Hjemkommen derfra, drog han tilbage til Tydskland; en Morgen fandt man ham død i Sengen. Det var ogsaa en af den moderne Videnskabs „meest fremragende Repræsentanter“!

Frankrig. Forsaavidt som Ministeriet Ciskey synes at skulle være ensbetydende med Opgivelsen — i alt Fald den foreløbige Opgivelse — af „Septennatets Organisation“ (∅: af Orleanismens Organisation) maa Ministeriet Broglies Fald ansees som en Seir for yderste Høire (Legitimisterne); men forøvrigt er den nye Regering ligesaa lidt legitimistisk eller ultramontan som den forrige, hvilken den i Sind og Tænkemaade falder saa temmelig sammen med, medens den gamle vist adskiller sig fra den derved, at hiin sagde, at den vilde Noget (der ikke duede), men denne slet Intet siger. Den politiske Forvirring og Uklarhed tager under saadanne Forhold stadig til, det forstaaer sig; og under „Liberalismens“ (den moderate Orleanistiskes og mere fremskredne republikanskes) Kjævlerier trives i Stilhed — Bonapartismen, hvis Chancer hver Dag bliver større; inden lang Tid faaer Landet da maaskee et nyt imperialistisk Despoti til Løn for, at det svigtede sin Pligt ligeover for sin retmæssige Konge (i Efteraaret 1873).

Spanien. Efterretningerne fra den nordlige Krigskueplads lyde atter noget gunstigere for de Kongelige. Det meddeles, at Kongens Broder, Don Alphonso, er gaaet over Ebro; om dette imidlertid er Andet end en Diversion, maa først vise sig.

Kirkelige Efterretninger.

Paris. For den nye Kirke, som skal bygges paa Montmartre til Ære for Jesu helligste Hjerte, ere fra den 26de April i indeværende Aar indtil den 4de Mai indsamlede 1,304,406 Francs.

— Den 22de April afholdtes i Notre Dame Collecten for de Børn, der under den sidste Krig vare blevne faderløse. Dominicaneren Pater Montsabré prædikede; derpaa reiste Ærkebiskoppen sig og berettede, hvorledes han, da han efter Katastrofen var kaldt til Paris, havde fundet hele Byen fuld af forældreløse, fattige Børn, dels som Følge af Krigen med Preussen, dels som Følge af Revolutionskampene under Communen. Han havde anseet det for sin første biskoppelige Pligt, uden Forskjæl at antage sig alle disse faderløse Børn, da jo de uskyldige Børn ikke burde lide for Fædrenes Forbrydelse. Saa vanskelig denne Opgave end havde været, havde han dog stolet paa det guddommelige Forsyn, og hans Foretagende var blevet velsignet. Over 2000 Personer af de høiere Samfundsclasser bivaanede denne Høitidelighed. Den ved sammes Slutning afholdte Collect indbragte 67,000 Frcs. Marschalinde Mac Mahon stod i Spidsen for de collecterende Damer.

Berlin. Det er interessant at see, hvorledes den 13. Mai i Herrehuset selv Protestanter have udtalt sig angaaende de nye tyranniske Kirkelove:

Hr. Senfft von Pilsach sagde, at han kun med et tungt Hjerte kunde beslutte sig til at tale om disse Love, som vilde bringe nye Trængsler over det preussiske Folk og usigelig Elendighed over den katholske Kirke, men ikke mindre over den evangeliske Kirke. „Hvilke Følger har denne ulyksalige Strid allerede bragt Preussen. Jeg er ulykkelig over, at et Antal ædle tyske Biskopper befinder sig i Fængsel, at man forfølger høitstaaende Kvinder med Processer, at man fordriver Skolesøstre, som dog kun have viist Landet Velgjerninger. Ikke ved befæstede Grændser, ikke ved Bjerge bliver vort Fædreland beskyttet, det har udviklet sig ved dets Beboeres Duelighed, ved Sædelighed, ved Energi og især ved Samvittighedsfrihed. Og denne, vedbliver Taleren, vil man nu tage fra os!“

Paa lignende Maade udtalte sig von Kleist-Retzow, Protestant ligesom den forrige Taler: „Med mit Hjertes dybeste Rødder er jeg bunden til Tydskland, til Preussen;

derfor kan jeg ikke rolig see paa, at man ved disse Love paafører vort Fædreland Tilstænde, som ere værre end Middelalderens Interdicter. Og naar vi da søge at afvende en saadann Ulykke, saa blive vi kaldte Statsfjender Man paaستااer, at man ikke vil gjøre noget mod den katholske Kirkes Væsen; men Hierarchiet hører til denne Kirkes Organisation, og det vil man tilintetgjøre; man vil indføre det demokratiske Princip i Protestantismens yderste Venstre i den katholske Kirkes aristokratiske Element Er det ikke forfærdeligt, at den Stat, som siger, at den for sit Vedkommende, har intet at bestille med Religionen, som adskiller Skolen og Ægteskabet fra Kirken, nu vil afgjøre, om Sacramenterne paa gyldig Maade ere forvaltede eller ei? . . . Den almægtige Stat bliver mere og mere uchristelig, men en uchristelig Stat er Tyranniets Høidepunkt. Ingen Lov tør sanctionere hvad der strider mod Samvittighedsfriheden!⁴

— Den 6te Mai blev den nye Kirkelov for hele det tyske Rige publiceret; og denne Lov gaaer ikke ud paa mindre, end en fuldstændig Afskaffelse af den romersk-katholske Kirke i Tydskland. Den bestemmer, at enhver Biskop og Præst, som er bleven afsat, mister sin Hjemstavnret, og at Regeringen har Ret til at bestemme hans Opholdssted. Foretager han alligevel Embedsforretninger, saa mister han sin Borgerret og kan strax landsforvises. Paa samme Maade straffes Alle, som uden Regeringens Tilladelse foretage geistlige Embedshandlinger. Det er altsaa omtrent den samme tyranniske Lov, som den, ved hvilken Kong Christian III. i Danmark afskaffede den romersk-katholske Religion, der her i sex samfulde Aarhundreder havde været Rigets eneste Religion; men Forskjællen imellem Danmark dengang og Tydskland nutildags er imidlertid meget stor. Dengang vare Danmarks Biskopper saa svage, at de strax underkastede sig, efterat de vare blevne fængslede og havde mistet deres verdslige Værdighed. De frasagde sig paa Kongens Befaling deres biskoppelige Værdighed, lovede, at de ikke vilde gjøre Modstand mod Tingenes nye Indretning, og skammede sig endog ikke ved, af Kongens Haand at tage det røvede Kirkegods til Lehn. Naturligviis var Hjorden adspredt og tabt, da Hyrderne vare slagne. Men i Tydskland ligger Sagen anderledes. Alle Biskopper ere i Sandhed Biskopper og ikke Leiesvende; alle Præster gaae Haand i Haand med dem, og 15 Millioner Katholiker ere cnige om at

leve og døe med deres Biskopper og Præster, — og de preussiske Kirketyranner skulle nok snart faae at see, at man med disse Papirslove ikke kan seire over 15 Millioner Katholiker, som ere eendrægtige i at forsvare det Helligste, de eie — deres katholske Religion.

Cöln. Der berettes fra Cöln, at Gammelkatholikerne kræve den store Minoriterkirke til deres stadige Brug og Eiendom, og til Medbrug endog Domkirken, berømt i hele Verden for dens Skjønhed og Storhed. De skulle have i Sinde at afholde der hver fjerde Søndag en musikalsk Høimesse. Det stemmer med hvad vi tidligere have meddeelt, at der udarbeides i Cultusministeriet en Lov om Formuesdeling mellem de romerske Katholiker og Gammelkatholikerne.

Baiern. Efterat Redemptoristerne ere blevne landsforviste, have Capuzinerne overtaget den berømte Valfartskirke i Altötting. Syv Patres ventes snart at komme dertil.

Søndagen den 14de Juni. Kl. 8½ feires Elevernes første hel. Communion i Sct. Andreaskirken paa Ordrupshøj.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 14de Juni. 3die Søndag efter Pintse. (Basilus, Biskop og Kirkelærer). Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjerte. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 8 Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 15. M. Vitus, Martyr. 16. Ti. Frants Regis, Bekj. 17. O. Avitus, Bekj. 18. Tø. Marcus og Marcellianus, Mart. 19. F. Juliana af Falconeri, Jomfru. 20. L. Silverius, Pave og Mart.

Søndagen den 21de Juni. (Aloysius af Gonzaga, Bekj.) 4de Søndag efter Pintse. Pave Pius IX.' 28de Kroningsdag.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¼. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8½. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8½. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Foldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglæder samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 25.

Søndagen den 21de Juni.

1874.

Indhold: Katholicisme og Protestantisme. Louise Lateau. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Italien.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 24.)

Vedtagelsen af Ufeilbarhedsdogmet.

Den lærde Forf. kjender altsaa ikke nogen anden Forestilling om den Helligaands Virksomhed i Kirken, end de mangfoldige „fritstrømmende Inspirationer“, der drive deres vilkaarlige Spil i høilærde Theologers og Philosophers, saavel som i uvidende Sværmeres og Phantasters Hoveder. Han fornægter totalt den Forstaaelse af Herrens Forjættelser i Joh. 14—16, som har Oldtidskirkens og alle følgende Aarhundreders eenstemmige Vidnesbyrd lige indtil Reformationens Sønderrivelse af det kirkelige Eenhedsbaand. Indtil denne Tid forstode alle Christne, Lærde og Ulærde, disse trøsterige Ord som Løvter om en overnaturlig guddommelig og stedsevarende Omsorg for den aabenbarede Sandheds Bevarelse og Forplantelse i uforandret og uforfalsket Skikkelse igjennem — udvortes seet — menneskelige Anordninger og Foranstaltninger. Man har aldrig før hiin Tid vidst noget

om en saadan Fortolkning af hine Steder, som den ovenfor (S. 376) omtalte: at den guddommelige Hovedhensigt med Aandens Sendelse „ikke er en udvortes kirkeglig Eenhed“, men ene og alene skulde være at søge — i en til Verdens Ende varende splidagtig og stedse tvivlraadig famlende Søgen efter Sandheden! Man lærer nemlig af S. 74, at det høieste Kriterium for, at Mennesket „er vaagnet til Personlighed og moralsk Selvstændighed“, bestaaer deri, „at man formaaer af sin Personligheds Indre at spørge (med Pilatus!): „Hvad er Sandhed?“ hvilket Spørgsmaal Forf. mener, slet „ikke kan komme frem i Katholicismen“ paa Grund af den bedøvende Virkning af dens Sandselighed og Udvorteshed! Vi have alt tidligere seet, hvorledes den evangeliske Vished — der, som det i det Følgende vil vise sig, har en meget upaalidelig Støtte i „Skrivtprincipet“, eller med andre Ord er aldeles bankerot paa objectiv Sikkerhed — culminerede i den pietistisk-sværmeriske Paaberaabelse af „Aandens Vidnesbyrd“, og vi see den her meget træffende betegnet som identisk med Hedenskabet's Fortvivlelse om Sandhedens Erkjendelse!

Hermed er den ovenfor omtalte vittige Indvending mod Conciliets Majoritetsbeslutning bleven aldeles gjennemsigtig, ja til Overmaal forstaaelig! Enhver af de afstemmende Biskopper maatte altsaa efter Forf.' Mening før Afstemningen være bleven inspireret af den Helligaand og dermed være bleven ufeilbar — for denne Afstemnings Vedkommende — saafremt den skulde erkjendes for gyldig. Herved maae vi dog i Forbigaaende bemærke, kommer en dobbelt Absurditet for Dagen. Thi for det Første anerkjender Forf. jo ingen anden Ufeilbarhed end den evangeliske Visheds, som han selv, vistnok meget imod sin Villie, hele dette Skrivt igjennem — paa Grund af den manglende objective Sikkerhed, reducerer til en reen Nullitet. Men denne Ufeilbarhed, som han trods hans egen vidtløftige Beviisførelse for dens Nullitet, alligevel erkjender for sit Standpunkts høieste kritiske Instant, vilde han naturligviis paa ingen Maade indrømme de

katholske Biskopper — forsaavidt de i Afstemningens Øieblik virkelig kunde tænkes inspirerede af hiin evangeliske Visheds umiddelbare Indskydelser — om de end nok saa indtrængende havde paaberaabt sig den paa Conciliet fritstrømmende Inspiration og „Aandens Vidnesbyrd om, at Aanden er Sandhed“ *). Thi Resultatet blev jo her til Gunst for det i lige høi Grad forhadte Pavedømme og den katholske Bispeværdighed; og den Aand, der raader i den evangeliske Vished, vilde let have givet den høiærv. Forf. Anviisning paa kløgtige Indsigelser. Men Hovedsagen er, at den Betragtning, som her gjøres gjældende mod Vedtagelsen af Pavens Ufeilbarhed, er et reent Phantom, et løst Paafund, der, for at bruge Forf.' egne Ord, „har al historisk Virkelighed imod sig.“ Det er nemlig en al Verden vitterlig Kjendsgjerning, at den katholske Kirke til alle Tider har afviist alle sværmeriske Paaberaabelser af fritstrømmende overnaturlige Inspirationer. Den har til alle Tider forlangt Paastanden paa at være Indehaver af saadanne stadfæstet ved øiensynlige Tegn og Undergjerninger, hvorimod den stadig har lært, at den Helligaands overordenlige Indvirkning paa Udviklingen af det kirkelige Liv — saavel paa Uddannelsen af dettes reent objective Organisation, som paa de enkelte Christnes indre Liv — ingenlunde griber forstyrrende ind i de sædvanlige naturlige Midlers og Kræfters Virksomhed. Aanden leder blot disse overensstemmende med „Guds Hensigter“, og bevarer de Organer for den sande Læres Forplantelse, som Han Selv (den Helligaand) har sat til at være Kirkens Tilsynsmænd og til at vogte Guds Menighed (Ap. Gj. 20, 28), med andre Ord Biskopperne og disses i Fælledskab vedtagne Anordninger, for alle Vildfarelser og Feilgreb. Vel forkaster Hr. Biskoppen totalt Conciliernes og de katholske

*) Om Forf.' Anvendelse af dette Skrivtord skulle vi siden tale.

Biskoppers*) Autoritet, snart i Kraft af „den h. Skrivts øverste normative Autoritet“, snart i Kraft af den evangeliske for al Sikkerhed blottede Vished, og mener, at det dog „vilde være bedre at søge en Religion, hvor selve den religiøse Sandhed beviser sin Autoritet for Samvittigheden og Hjertet ved sin egen Kraft“ (S. 31). Hvad imidlertid den h. Skrivt angaaer, da tillade vi os at henvise til Ap. Gj. Cap. 15, der giver et meget klart Indblik i Forhandlingsmaaden paa det første Kirkemøde i Jerusalem. Alt gaaer her til som ved alle menneskelige Fælledsforhandlinger, men Spørgsmaalets Afgjørelse (ved Majoritet eller Eenstemmighed) henføres til den Helligaands Ledelse af de stedfundne Overveielser (15, 27)**).

Saaledes er det ogsaa skeet paa alle følgende Kirke-møder. Og paa samme Maade virker den Helligaand i de enkelte Menneskers Indre. Helliggjørelsen, den menneskelige Sjæls indre Fornyelse og Forvandling er et Product af en dynamisk Samvirken af guddommelige og menneskelige Kræfter. Disse sidste absorberes ikke af de første, men renses og helliges af dem. Forskjællen er blot den, at, medens Menneskets medfødte syndige Natur,

*) Man vil længere hen erfare, at Forf. anerkjender denne Værdigheds Hensigtsmæssighed under de rette ved selve Evangeliet (d. e. ved Protestantismen) givne Begrændsninger!

***) Endnu en høist besynderlig Indvending maae vi bede Læseren af Skrivtet selv at gjøre sig bekjendt med. Vi kunne her kun kortelig omtale den. I Modsetning til en Majoritetsvedtagelse paa et Concilium mener Forf., at Pius IX. burde have efterlignet „Ham, hvis Vicarius han i sin Forblindelse udgiver sig for at være, Ham, der ganske alene indestod for sin Ufeilbarhed“ — ved, uden at støtte sig til „Menneskers Samstemning, at være sig selv nok og staae alene ligeoverfor Alle.“ „Hvorfor“, heder det, „har han ikke gjort det?“ Sv.: „Sagen er, at Pius IX. som den Ufeilbare kun har en indbildt Sikkerhed, men er uden Vished, kun har et Forhold til et Kirkesystem, en Institution, men intet personligt Forhold til selve Sandheden“ (!). (S. 43).

hans forkerte Villie og dennes Indvirkning paa, hvad han erkjender for Sandt eller Usandt, kan træde Guds Hensigter hindrende og forstyrrende i Veien, saa er dette ikke Tilfældet med Aandens overnaturlige Virksomhed i hele Kirken til Lærens uforfalskede Forplantelse. Men det følger jo af sig selv, at Betydningen af dette Punkt ligger ganske udenfor det Standpunkt, som Forf. indtager. For ham er det en med det reformatoriske Standpunkt given Nødvendighed, at Kirken er adsplittet i en Mængde forskjellige med hverandre rivaliserende Bekjendelser (d. e. Variationer og Forvanskninger af den ene oprindelige christelige Sandhed). Thi da Reformationen factisk adsplittede Kirken i flere Religionssamfund, der alle med lige megen eller lige liden Ret vilde gjælde for den christne Kirke, maatte man jo — da det ikke lykkedes nogen enkelt af disse nye eneste rette og sande christelige Kirker enten at fortrænge den katholske Kirke eller deres samtidigt tilblevne Rivaler — see til at finde en ny Form for Opfattelsen af Begrebet om Kirkens Eenhed. I Begyndelsen gjaldt den katholske Kirke for Skjøgen i Johannes Aabenbaring, der har beruset Verden med sit gyldne Bægers forgiftede Viin, og Paven var den personlige Aabenbarelse af Antichrist; men man nødtes efterhaanden til at tage Reb i Seilene og indrømme, at den katholske Kirke dog ogsaa er en christelig Kirke — cfter vor lærde Forf.' Mening en Kirke for de „aandelige Umyndige og Uselvstændige“, for „ufrie“ Væsener, der egne sig til at leve i „Trældom“ under et udvortes Tvangsaag — medens den aandelige „Inderlighed“, „Dybde“ og „moraliske Værdighed“ udelukkende har sin Hjemstavn i de protestantiske Religionssamfund. Man har nu engang faaet en Mængde Kirker, og man nødes da til at see Kirkens Eenhed realiseret i en indbyrdes splidagtig Mangfoldighed!

Den lærde Forf. synes i et enkelt Øieblik (S. 15—16) at have været tilbøielig til at opstille den Fordring, at den kirkelige Eenhedsidea og Ufeilbarhed maatte kunne

bestaae „en Prøvelse“ ligeoverfor den ufeilbare evangeliske Visheds kritiske Fordringer, men han lader det dog klogelig blive ved en løselig Antydning, idet han i samme Øieblik anerkjender Umuligheden heraf — af den gode Grund, at han selv lige iforveien har anerkjendt Nødvendigheden af, at Gud maa have „villet de Midler, uden hvilke hans Formaal med Aabenbaringen og Kirken ikke kan naaes.“ Men hans Standpunkt kræver ikke desto mindre, at han behandler den med Kirke- og Aabenbaringsbegrebet givne Nødvendighed af den aabenbarede Læres Ufeilbarhed som en ubeviist og ubeviislig Paastand.

Dog — endnu et Par Ord om Pavens Ufeilbarhed, som, foruden af de anførte og mange andre velbekjendte Grunde, ganske ubetinget ogsaa af den Grund forkastes, at det skal være en „psychologisk Monstrositet, at Ufeilbarhed i Alt hvad der hører til Sandhedens og Salighedens Vei godt kan forenes med personlig Ugudelighed, Slethed og Foragtelighed“. Han hentyder hermed til enkelte Pavers forkastelige private Vandel. Vi troe ikke at behøve at spilde mange Ord paa Gjendrivelser af en saa total Misforstaaelse, der forudsætter Pavens Syndefrihed eller moralske Ufeilbarhed, samt den latterlige Forestilling, som Forf. heelt igjennem vedkjender sig, at Paven ganske alene styrer Kirken efter sine personlige Indfald og Luner blot med Bistand af „nogle jesuitiske Consulenter, der concipere alle de Decreter, der faae Inspirationens ufeilbare Kraft, saasnart han forsyner dem med sin Underskrift“ (S. 42 o. fl. St.). Paven er „en blind Dommer“ i alle theologiske og philosophiske Spørgsmaal (hvor nemlig Alt hvad der skeer er Jesuiternes (!) Værk); han har selv ingen Vished om Troens Sandheder (!); thi som Pave behøver han ikke at staae i noget personligt Forhold til Sandheden (!!). Som Pave støtter han alene sin Sikkerhed til Institutionen, til Stolen; thi hans saakaldte Inspiration (!) er udelukkende bunden til denne, er ikke et personligt Forhold til Gud, men et blot instrumentalt. Han er i bogstavelig Forstand en blind Autoritet,

og det Samme gjælder om hele Hierarchiet (101). Paven er selv uden Vished og kan kun tilbyde Sikkerhed“ (105); og da Alle i denne Kirke skulle være sikre paa „hvad Ingen har Vished om, ja hvorom ret beseet, Ingen kan have Sikkerhed“, saa bliver Følgen heraf, at „alle Katholiker kun have en udvortes og aandløs Sikkerhed“ (101). Medens „det hører med til den menneskelige Personligheds af Gud givne Privilegium at være ansvarlig for Gud ikke blot for sine Gjerninger, men for sin Tro, saa gjør den, der giver sig ind under Pavens Lydighed, Afkald ikke blot paa Selvansvarets tunge Byrde, men ogsaa paa den moralske Værdighed, som er forbunden med dette Ansvar. Han er kun Paven ansvarlig; og, iagttager han Lydighedspligten mod ham, har han ingen videre Pligt ligeoverfor Sandheden, thi for Indholdet af hans Tro indestaaer Paven“ (S. 73), uagtet han, som vi ovenfor have seet, er „en blind Autoritet“, der tankeløst gaaer i nogle enkelte vilkaarligt valgte Consulents Ledebaand. Vi troc, at dette absurde Væv af Selvmodsigelser, hvormed Forf. har meent at give et aandrigt Caricaturbillede af Pavedømmet, kun behøver at gjengives med hans egne Ord, for i ethvert tænkende Menneskes Øine fuldstændigt at parodiere hans evangeliske Visheds og Viisdoms Ufeilbarhed; men det Værste er, at det tillige blotter et „Personlighedsforhold til Sandheden“, som ingenlunde er fordeelagtigt for Forf.’ Stand og Værdighed.

Disse Forhaanelser af den katholske Religion, Kirken og Pavedømmet samle sig endelig i den Bemærkning (S. 19), at „i Pavedømmet indentificeres Aanden og Paven, som om Herren havde sagt (Joh. 16, 7): Det er eder gavnligt, at jeg gaaer bort; thi, dersom jeg ikke gaaer bort, da kan Paven ikke komme“(!)*. Herom blot den Bemærkning, at baade den tidligere Tale om at „troc paa Paven“ og denne sidste slette Vittighed

*, Ordene ere understregede af os.

ikke ere originale. Æren for det Ene som det Andet tilkommer Grundtvig. Vi have kun endnu dette at tilføie, at vi godt kunne forstaae, at to modsatte ufeilbare Autoriteter i Spørgsmaalet om, hvad der er Sandhed og hvor Sandheden er, ikke kunne forliges, og at den formentlig ufeilbare evangeliske Vished derfor maa finde den katholske Kirkes Paastand paa Ufeilbarhed forkastelig; men vi kunne ikke skjønne rettere, end at den førstnævnte af disse Autoriteter, saavel som den Værdighed, der repræsenterer den, ere blevne slemt compromitterede ved den her brugte Fremgangsmaade. Forf.' Yttring om de paa Conciliet opponerende „intelligente og lærde Biskopper“, at deres senere „blinde og stumme Underkastelse“ maa forklares af „kirkelige ved deres katholske Principer foreskrevne Sikkerhedshensyn, der for dem staae høiere end Sandhedshensyn“, tillader det indskrænkede Rum os ikke den gang at drøfte, men vi forbeholde os nærmere at omtale den i en anden Sammenhæng, der alligevel med Nødvendighed maatte føre os ind paa en i praktisk Henseende frugtbar Betragtning af Sandhedshensynets Fordringer ikke mindre til en luthersk end til en katholsk Biskop.

(Fortsættes.)

Louise Lateau

Sammenligning mellem den ekstatiske og forskjællige nervøse Tilstande*).

(Fortsat fra Nr. 24.)

Inden Forf. gaaer over til at fremstille Resultaterne af den videnskabelige Undersøgelse om Aarsagerne til ekstatiske Tilstande, meddeler han en Række af Iagttagelser og naturvidenskabelige Experimenter, af hvilke den Kjendsgjerning fremgaaer, at Brugen af Sandserne aldeles ophører under Louises Ekstase. De heelt aabenstaaende Øine afficeres ikke selv af de stærkeste Lysvirkninger, og den stærkeste pludseligt frembragte Lyd — f. Ex. et

*) Det bedes bemærket, at denne Artikel i f. Nr. skulde have havt samme Overskrift som i Nr. 23.

gjennemtrængende Skrig ind i Øret under en dyb lydløs Stilhed — gjør ikke mindste Virkning paa Høreorganerne. Det Samme var Tilfældet med Føle- og Lugtenerverne. Man eksperimenterede i denne Retning med at holde hende flydende Ammoniak under Næsen og berøre den indvendige i vaagen Tilstand saa ømfindtlige Deel af samme, saavel som af Øret, med Spidsen af en lille Fjer, men uden mindste Tegn paa nogen Fornemmelse heraf. Dr. Lefebvre gjorde derefter stærkere virkende Forsøg, ved paa forskjellige Steder af Legemet at gjennemstikke Huden med Naale, og tilsidst med Spidsen af en Kniv saa dybt, at det blødte. Disse Forsøg bleve flere Gange gjentagne, men havde ikke mere Virkning, end om man havde anstillet dem paa et Liig. Tilsidst greb man til Elektriseermaskinen, og gav den en Intensitet, hvis Virkninger intet Menneske kan udholde over 6 Secunder. Man gjentog disse Forsøg, men uden mindste Virkning. Man førte den elektriske Strøm over Ansigtet og frembragte her stærke Sammentrækninger af forskjellige Muskler, men Øienlaagene forbleve aabne og viste ikke mindste Spor af Bevægelse; Blikket vedligeholdte sin dybe usædvanlige Ro, ligesom heller ingen anden Deel af Legemet gav Tegn paa nogen Virkning af hine Muskelcontractioner, som Elektriciteten paa den selvsamme Maade frembringer paa ethvert dødt Legeme, medens dette Experiment, anvendt paa Levende, saavel i sovende som i vaagen Tilstand, fremkalder en stærk Bevægelse i alle øvrige Dele af Legemet. Det maa endnu bemærkes, at Pulsslaget i denne Tilstand efterhaanden bliver saa svagt, at der hører en kyndig Haand til at iagttage det; det voxer indtil 130 Slag i Minuten. Men Aandedrættet aftager ofte i den Grad, at kun den meest spændte Opmærksomhed er istand til at bemærke det. Medens i en sund Organisme Puls og Respiration holde Skridt med hverandre, eller tiltage og aftage jevnslid, aftager her — uagtet den Ekstatiske ikke lider af nogen Sygdom — Respirationsbevægelsen i samme Forhold som Pulsen bliver hurtigere. Sam-

tidigt med, at denne slaaer 130 Gange, trækker hun nemlig Veiret kun 10 Gange. Huden bliver kold og bedækkes med kold Sved, indtil — efter den ovenfor omtalte 10 til 15 Minuter varende dødlignende Tilstand — Reactionen indtræder, og Puls og Respiration ved Ekstasens Ophør vende tilbage til det naturlige Forhold mellem begge. Hele hendes Legeme er da ved Ekstasens Ophør i en fuldkommen normal Tilstand, uden Stivhed og frit for ethvert Ildebefindende. Alt er i den bedste Stand, hendes Ansigt har et livligt og tilfreds Udseende, hendes Blik er klart og roligt.

Om Resultaterne af de af Dr. Lefebvre ledede videnskabelige Undersøgelser meddele vi i et kort Uddrag Følgende, idet vi foreløbig bemærke, at Undersøgelsen her dreier sig om en Sammenligning mellem Ekstasen paa den ene Side og forskjællige naturlige Sygdomstilstande og mysteriøse naturlige Tilstande paa den anden Side, i hvilke de Mange, der kun have gjort et overfladisk Bekjendtskab med disse Phænomener, maaskee vilde være tilbøielige til at see et Slægtskab med, om ikke Aarsager til den ekstatiske Tilstand.

Som saadanne nervøse Sygdomstilfælde gjøres her først Katalepsi (Stivkrampe) og Hysterie til Gjenstand for udførlige sammenlignende Betragtninger; men der befindes ikke at være mindste Lighed. Vel ophører under den førstnævnte af disse Sygdomme baade Sandsernes og Aandens Virksomhed. Den Syges Sjæl slumrer, uden at forstyrres af Drømme, og der gives intet Middel til at bringe Patienten ud af denne Tilstand; den ophører efter kortere eller længere Tid af sig selv, uden at den Syge bag efter har nogen Erindring om, hvad der er skeet under hans bevidstløse Tilstand, i hvilken hans Aand har været aldeles uvirksom. Denne Sygdom pleier kun at indfinde sig eengang, undertiden med uregelmæssig Gjentagelse, men vender yderst sjældent periodisk tilbage. Enhver, der sammenligner dette med den foregaaende Skil-

dring af den ekstatiske Tilstand, vil let see, at her ikke kan være Tale om noget Slægtskab.

Hysteri er derimod en Sygdom, som, i Modsætning til den foregaaende, optræder i talrige og forskjellige Skikkelser. Mange have vant sig til at betegne alle sælsomme Nerveidelser som Hysteri, og have derved bragt stor Forvirring i Videnskaben. Betragter man imidlertid denne Sygdoms mangfoldige Skikkelser nøiere, saa vil man see en saa stor Mængde ganske bestemte Fælledssymptomer træde ud af dette Chaos, at Sammenligningen med Ekstasen hurtigt fører til et klart Resultat. Hysteri er nærmest en sygelig Tilstand af habituel Beskaffenhed, der undertiden er meget lidt fremtrædende, men dog er let kjendelig for en Læge, der forstaaer sig paa Diagnose. Denne hysteriske Habitus yltrær sig i en Række af secundære Phænomener, sædvanlig af convulsivisk Natur, der altid optræde pludseligt, og kort Tid efter ligesaa pludseligt forsvinde, og som man kalder hysteriske Anfald. Symptomerne paa den hysteriske Habitus have deres Grund i de Aarsager, der frembringe den, i de Forandringer, som den syge Persons aandelige og moralske Tilstand er underkastet, saavel som i visse Forstyrrelser af den physiske Føleevne.

Hvad Aarsagerne angaaer, saa har denne Sygdom fornemmelig og i de fleste Tilfælde sin Grund i en forkeert Opdragelse, eller ogsaa den er arvelig. Dette sidste kan man sige om Halvdelen af disse Lidelser. Dette maa forstaaes derhen, at hysteriske Personers Forældre lide af en eller anden Nervesygdom. Man kalder det ogsaa „arveligt“, naar Roden til Ondet — hvad der ikke sjældent er Tilfældet — ogsaa kommer for Lyset i Side-linierne, f. Ex. en hysterisk Søster, en idiotisk Broder: saadanne Tilfælde bevise, at der i den paagjældende Familie er en Disposition for Sygdommen. Hvor dette ikke er Tilfældet, har denne Sygdom altid sin Grund i en forkeert Opdragelse eller Levemaade.

Vi ansee det for overflødigt at opholde os ved den

udførlige Skildring af alle de besynderlige og ofte gaadefulde Phænomener, som denne Sygdom frembyder i Henseende til Convulsioner og vekslede Stemninger. Resultatet af Sammenligningen er det, at Louise Lateau's sjælelige og legemlige Tilstande ikke have det Mindste tilfældes med hine Symptomer. Hverken hun selv eller hendes Forældre og Sødskende have nogensinde lidt af nervøse Tilfælde. Hun har havt en streng Opdragelse, der imidlertid altid mildnedes ved moderlig Kjærlighed. Hun er frommed for al falsk Sentimentalitet og Lunefuldhed, og kan med Sandhed siges at have en mandig Sjæl i et kvindeligt Logeme. Hendes Ekstase bærer ikke Spor af hysteriske Anfald; hendes Bevægelser ere rolige og ædle, og bære et religiøst Præg; hendes Ansigt har et Udtryk af indre Fred og Glæde.

Der kan nu kun være Spørgsmaal om visse sjældne og ganske eiendommelige Nerveaffectioner, som synes at kunne tages til Indtægt for den Mening, at der kunde gives en ekstatiske Form af de hysteriske Tilfælde. Disse fortjene derfor en kort Omtale. De herhen hørende Kjendsgjæringer skjule sig i en saadan Dunkelhed, at Beskæftigelsen med dem betegnes som „hemmelig Videnskab“, eller (ved en Misbrug) som „Mystik“. Vort Aarhundrede har en stor Rigdom paa den Slags Ting: Magnetisme, Borddands o. L. ere nok som bekjendte, og Liebhaveriet for dem er ikke ringe. Det Hemmelighedsfulde drager Mennesket til sig og udøver sin Magt over det; thi vi ere skabte for det Evige og Uendelige. Derfor føler Sjælen sig ligesom beklemt i Endelighedens snevre Rum, og ønsker at kunne hæve sig til det Uendelige. For en Katholik fyldestgør Aabenbaringen denne Trang til det Evige; den beroliger ham fuldkommen; den aabner ham Udsigter, der stille ethvert Savn og enhver Længsel. Men de fleste Mennesker tillukke deres Øjne for dette himmelske Lys; alene Fornuften er for dem den Fakkell, der udbreder Lys over Verden. Alligevel gjør sig ogsaa for disse Sjæle stedse paa ny

en Trang til et fuldkomnere Lys gjældende. De søge det overalt, kun ikke der, hvor det findes. Evangeliet forkastes, og man lytter begjærligt og lærvilligt til „Banke-aanders“ og „Psychographers“ Aabenbarelser. Det er en Kjendsgjærning, at disse Mysterier altid have fundet deres Disciple og Beundrere i den Deel af Verden, der ganske eller tildeels er hjemfalden til Vantroens Herredømme. Protestantismen har i det mindste Intet gjort for at modvirke dette Uvæsen, idet den i sit inderste Væsen er Vantro; thi, bestemmer min egen Subjectivitet Indholdet af min religiøse Tænkning, saa har jeg Intet at sige om dem, som i Medfør af deres personlige Meninger forkaste al Autoritet. Vel nægter jeg ikke, at ogsaa Katholiker ansee denne falske saakaldte „Mystiks“ Kjendsgjærninger for Virkelighed, men de tillægge dem ingen Betydning, de forkaste dem tvertimod. Alene Guds uforfalskede Aabenbaring er deres Lys, og det er ene den, som giver dem en sikker Dom om Værdien af denne saakaldte Mystik.

Men paa dette Omraade komme især to Phænomener i Betragtning: Magnetismen og den nervøse Søvn, ligesom vi efter disse skulle omtale den naturlige Sonambulisme, der er en Slags Mellemting imellem dem og de sædvanlige kataleptiske og hysteriske Lidelser.

(Fortsættes.)

Dagbog.

Tydskland. Bismarck tager til Kissingen, siger man, hvis man ellers tør sige noget Saa-dant; thi da Redactøren af „Germania“ forleden i et Vælgermøde i Trier gav en Forklaring af den moderne preussiske Kirkepolitik (som beroende paa en Overenskomst med det national-liberale Parti) og derfor tilføiede en Bemærkning om, at B. var et dødeligt Menneske, blev han afbrudt af Politimesteren, som opløste Forsamlingen.

Der klages meget over Arbeidsstandsninger og dermed følgende gjærende Symptomer i Tydskland; Socialisterne har ingen Grund til at være misfornøiede herover.

— I Baiern vakte Deputeretkammerets Beslutning i den Fuggerske Sag megen Opmærksomhed. Kammeret har nemlig med en Majoritet af 1 Stemme besluttet at støtte den Klage, som Jesuiten P. Fugger havde indgivet over at være bleven udvist i Henhold til Jesuiterloven, idet Kammeret nemlig gaaer ud fra, at Rigslovgivningen ikke kan gjælde for Bajern i denne Materie (Domicilspørgsmaal), eftersom den hører til de ved Versailler-Tractaten „reserverede“ Rettigheder. En lignende Opfattelse synes at ville gjøre sig gjældende i Rigsraadernes Kammer, hvor Referatet over Sagen er overdraget den ultramontane Frhr. v. Frankenstein. Forsaavidt der her er rørt ved et for Bajerns Selvstændighed yderst vigtigt Retsspørgsmaal, har Sagen vistnok Interesse, men dog langt mindre end man skulde troe, eftersom Regeringen rimeligvis er af en anden Mening end Repræsentationen, og ikke behøver at bryde sig synderligt om denne Beslutning, der kun er støttet af et tilfældigt Flertal. Partierne i den bajerske Rigsdag staae nemlig ganske lige; og et enkelt Medlems Sygdom eller Fraværelse kan følgelig forandre hele Situationen. Ved en Opløsning kunne man let raade Bod herpaa. De sidste Rigsdagsvalg har nemlig tydelig vist, at det „liberale“ Parti har tabt uhyre, og næppe vilde kunne gjøre sig Haab om mere end $\frac{1}{3}$ af Pladserne i Tinget; men man opløser ikke, thi man er national-liberal, d. v. s. „liberal“ med absolut Foragt for Nationens sande og almindelige Villie, en højst aparte Fremtoning, der dog synes at være i Mode for Tiden paa mere end et Sted i Verden.

— Man tænker paa at reise Malinckrodt et Monument. Forhandlingerne derom ere allerede indledede.

Frankrig. Situationen udvikler sig mere og mere til et Enten—Eller mellem Republik eller Cæsarisme. Det legitime Kongedømme var Folket for høit — det illegitime (Orleanistiske) for meningsløst; nu restere kun de ovennævnte tvende Arter af Regering, af hvilke den værste — o: Cæsarismen — som det lader til, vinder Terrain for sig med hver Dag der gaaer. Republikanerne — navnlig de Radicale og Gambetta — ere derfor ogsaa traadte meget voldsomt op imod Bonapartismen; og det er kommet til svære drastiske Scener, baade i Forsamlingen, hvor Gam-

betta insulterer Bonapartisterne, og udenfor denne, hvor disse tage Revanche.

Belgien. Her ere de partielle nye Valg faldne ud til Skade for Katholikerne, og skjøndt de National-liberale ganske vist ikke have vundet saa meget som de ønske, og i alle Tilfælde ikke saa meget, at en Opløsning og eventuel Forandring i Regeringen vil kunne blive Følgen deraf, saa er det Skete dog en alvorlig Advarsel til de Liberale, om at tage sig sammen, og om navnlig at følge en klar, aaben og antinational-liberal Politik.

Spanien. De militaire Operationer concentrere sig mere og mere om Carlisternes Hovedstilling ved Estella; seirer Madrider-Armeen, vil det være et frygteligt Knæk for Carlismen; langt alvorligere end Tilbageøget fra Bilbao.

— Den preussiske Gesandt har sendt en „officieus“ Gesandt til Madrid, en Grev Hatzfeldt. Som naturligt er, har dette givet Anledning til de eventyrligste Gisninger; dog er endnu Alt (om en Gjenoptagelse af den hohenzollernske Candidatur t. Ex.) saa løst, at det ikke lønner sig Umagen at meddele synderligt derom.

England. Her har Mr. Newdegate stillet et Forslag om Oprettelsen af en Commission til Undersøgelsen af de i England bestaaende Klostre. Dette Forsøg paa at komme et lille Skridt ind paa Culturkampens noble Bane, ved at inblande Statsmagten i de religiøse Forhold, strandede pludselig paa det engelske Folks Frihedsfølelse og Agtelse for Personlighedens Ret. Parlamentet forkastede det med 237 Stemmer imod 94.

Schweits. Man har her for noget siden været nødt til at udlevere en af Gammelkatholicismens lønnede Stats-Apostle til Frankrig, en Hr. Risse; og denuc er nu bleven dømt til 10 Aars Tugthus for adskillige af de gemeneste „Forbrydelser“, som han havde begaaet før sin „Omvendelse“ til „Pater Hyazinths“ Sect; dette kaster et ret betegnende Lys over denne „religiøse“ Bevægelse med dertil hørende Omvendelser o. s. v.; Noget som forøvrigt er temmelig overflødigt efter det Lys, denne allerede selv har søgt at kaste over sig ved de Midler, hvormed den søger at skaffe sig Fremgang. Maaskee kommer der endnu mere for Dagen i denne Retning. „Biskop“ Reinkens Proces imod „Bonner Reichszeitung“ skal nemlig tages for paa ny paa Grund af Feil i Proceduren. Den sidste Dom gik Bladet imod, men indrømmede, at

„Biskoppens“ Opførsel ikke havde været forenelig med hans geistlige Værdighed. Den næste bringer maaskee andre „Enthüllungen.“

Kirkelig Efterretning.

Italien. „Dagbladet“ har nylig bragt følgende Meddelelser om de mislige indre Tilstande i Italien:

Et Telegram til „Times“ Correspondent i Rom meddeler, at Minghetti har taget det tidligere omtalte Forslag tilbage, ifølge hvilket Overtrædelse af Stempelovgivningen skulde medføre de paagjældende Documenters Ugyldighed. Correspondenten føier hertil en meget mørk Skildring af Forholdene i Italien. Alle fornuftige Mennesker, telegrapherer han, beklage Ministerens Beslutning, da Lovforslaget var af stor moralsk Betydning og skulde gjøre Ende paa den Samvittighedsløshed, hvormed iøvrigt hæderlige Folk besvige Statskassen. Sagerne begynde at tage en alvorlig Vending i Italien, og man føler, at de finantsielle Vanskeligheder ere farlige for Nationens Bestaaen.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 21de Juni. (Aloysius af Gonzaga, Bekj.) **4de Søndag efter Pintse.** Pave Pius IX.' 28de Kroningsdag. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille, Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften*) høitidelig Fest- og Takkeandagt med Prædiken og Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 22. M. Paulinus, Biskop. 25. Ti. Edeltrudis, Jomfru. 24. O. Johannes den Døbers Fødsel. 25. To. Wilhelm, Abbed. 26. F. Johannes og Paulus, Martyrer. 27. L. Ladislaus, Konge, Bekjender.

Lørdagen den 27de Juni er befalet Vigilie-Fastedag.

Søndagen den 28de Juni. 5te Søndag efter Pintse. De h. Apostelfyrster Petri og Pauli Fest.

Søgnedagsgudstjeneste som sædvanlig.

*) Dette Klokkeslet er bleven valgt ifølge Forslag af den katolske Folkeforening i Rom, for at opnaae, at fromme Christne overalt i samme Time maatte forene sig i fælleds Bøn og Taksigelse paa denne Dag.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 26.

Søndagen den 28de Juni.

1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Louise Lateau. Dagbog.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 25.)

Hvad der ikke er ufeilbart i Kirken. Traditionen og Concilierne.

Uagtet det fra katholsk Side stedse er blevet fremhævet, at der ikke er Tale om anden Ufeilbarhed, end den med Aabenbaringsbegrebet og den kirkelige Eenheds-idee nødvendig givne Ufeilbarhed i Læren, har man desuagtet bestandig seet den katholske Kirkes Modstandere og den aandelige Autoritetløsheds fødte Talsmænd ved enhver Leilighed tage alt Andet, hvad de finde at udsætte paa Kirken, til Indtægt for deres Forkastelse af dens ufeilbare Læreautoritet. Vi henvise som det os nærmestliggende Beviis herfor til det lange Register over de Misligheder og Forkertheder, som Biskop Martensen har optaget over alle Kirkens formentlige Skrøbeligheder og Udskeielser, samt over forskjellige Pavers Misgreb og Forsyndelser, idet vi tillige bringe den værdifulde Opdagelse i Erindring, som det theologiske Facultets Senior,

Hr. Prof. Clausen for nogle Maaneder siden bekendtgjorde i „Fædrelandet“ — at Jesuiterordenens Ophævelse af Pave Clemens XIV. og dens senere Gjenoprettelse af Pius VII. var et afgjørende Beviis for begge disse Pavers Feilbarhed! Man samler saaledes en bloc alt muligt, hvad der ikke har det Mindste med det her paagjældende Spørgsmaal at gjøre — Afgjørelser, der blot angaae Kirkens Disciplin og Forfatning eller reent udvortes Anliggender, mere eller mindre grundede Udsættelser paa enkelte Pavers personlige Dygtighed, Klogskab og Moralitet — og benytter alt dette Skrabsammen som Vaaben imod Kirkens og Pavernes Læreautoritet*). Vi bede Lærerne i denne Forbindelse at erindre Biskop M.' skarp-sindige Bemærkning om det „psychologisk Monstrose“ i Foreningen af „theoretisk Ufeilbarhed og praktisk Ugudelighed“. Denne Bemærkning, hvormed som sagt hentydes til nogle ganske enkelte Pavers Privatliv, kaster et høist interessant Lys paa Forf.' evangeliske Standpunkt og hans hele Forhold til dette Spørgsmaal. Man ser nemlig, at han — i Medfør af den særdeles Vægt, han i det religiøse Liv lægger paa Personlighedsprincippet — anseer det for et afgjort Fortrin ved den evangeliske Kirke, at Sikkerheden for den rette Lære er betinget af enhver enkelt Lærers personlige Gudfrygtighed og

*) Vi gjentage her den Bemærkning, at Pavens dogmatiske Ufeilbarhed kun er en Bibestemmelse ved Kirkens ufeilbare Læreautoritet, og at alle Declamationer mod hiin derfor sigte paa denne. Kirken kan ikke foranstalte Concilier afholdte, hvergang en kirkelig Lærefgjørelse er fornøden, og en saadan kan igjennem skriftlige Forhandlinger finde en ligesaa grundig Drøftelse og Afgjørelse. Forsaaavidt fra katholsk Side Conciliernes Autoritet er bleven opstillet som Modsætning til Pavens, da har denne Urimelighed nu fundet sin Gjendrivelse i det Factum, at det største Concilium, der nogensinde er afholdt i Kirken, og det eneste, der paa et reent kirkeligt Omraade har drøftet dette Punkt, har anerkjendt Pavens Ret til at definere Dogmer uden et Conciliums Medvirknidg.

moralske Hæderlighed; det Ene staaer og falder da med det Andet! Vi ville nødig tale om, hvorledes det seer ud, og alle Dage har seet ud med hiin sidste Egenskab i de forskjellige evangeliske Kirkesamfund, der ikke have nogen anden Læreautoritet at støtte sig til, end en meget ubestemt og ubestemmelig Formening om, at de mange Enkeltmænd, som de verdslige Øvrigheder beskikke til det guddommelige Ords Forkyndelse, maae være christeligt oplyste og gudfrygtige Mænd, uagtet de mange „Individuationer af det Christelige“ allerede i og for sig nødvendig maae gjøre alle Forestillinger om, hvori dette Sidste væsenlig bestaaer, meget flydende og tilintetgjøre al Troes-sikkerhed*). Men vil man med Forf. tillægge de Lærendes moralske Vandel en afgjørende Indflydelse paa Paalideligheden af deres Vidnesbyrd om, hvad der er christeligt og hvad der ikke er det, da kunde der skrives tykke Bøger, opfyldte med de meest oprørende Skandalehistorier om evangeliske Geistlige ligefra Reformationstiden og indtil vore Dage. Alene fra det sidst forløbne Aarhundrede og i vort lille Fædreland har Hr. Fr. Barfod og andre Forfattere, der have ydet Bidrag til den geistlige Statistik, leveret værdifulde Bidrag; og, vilde man fordybe sig i et Detailstudium af den protestantiske Geistligheds Historie i det store Tydskland, og alene blive staaende ved det sextende og Begyndelsen af det syttende Aarhundrede, da vil man her finde en Masse af autentiske Vidnesbyrd om, hvorliden Betyggelse den aandeligø Autoritetløshed byder Menighederne for Forkyndelsen af det saakaldte rene Evan-

*) Man mærke sig her den interessante Tilstaaelse, der ligger paa Bunden af den ærede Forf.'s psykologiske Erfaringer — at i den evangeliske Kirke, „der byder sine Medlemmer indre Vished“, falder al „Sikkerhed“ for den objective Sandhed sammen med Lærerens (Professorens og Præstens) intellektuelle Udvikling og indre Moralitet — og deres Tilhøreres gode Mening om samme!

gelium. Biskop M. vilde her see den omtalte psykologiske Monstrositet i en storartet Skikkelse! Thi vel forkyndtes det fra „papistiske Menneskesætninger“ rensede Evangelium overensstemmende med de fra hverandre afvigende, men i de forskjellige Egnes symbolske Bøger vedtagne reformatoriske Menneskesætninger; men det gjorde dog ingenlunde Sagen bedre, at man hverken det ene eller andet Sted turde gjøre Paastand paa Ufeilbarhed i Læren, eftersom man jevnlig paa Grund af formentlig Vranglære fordrev Lærere, der andendets bleve modtagne med aabne Arme. At den store Mængde af disse moralsk foragtelige geistlige Vagabonder reves og stredes om den altid usikre Fortolkning af de af dem baade theoretisk og praktisk mishandlede h. Skriver, synes os at være et meget ufyldstgjørende Argument mod det Forkastelige i hin „psykologiske Monstrositet“*). Vi skulle nærmere forklare os om dette Punkt.

Ere baade moralsk Ustraffelighed og videnskabelig Dannelse hos en Forkynder af Christi Evangelium eller christelig Lærer meget ufyldstgjørende Garantier for Lærens Rigtighed, fordi de ikke ere andet end reent menneskelige Garantier: hvorledes vilde det da have seet ud i Verden, naar det guddommelige Forsyn ikke havde sørget for sikkrere Midler til de aabenbarede Troessandheders uforfalskede Overlevering fra den ene christelige Slægtfølge til den anden, eller fra den første christelige Slægt til den sidste, der skal leve paa Jorden? Thi uden saadanne Midler vilde en guddommelig Aabenbaring være en reen Nullitet, en Guddommen uværdig Foranstaltning, der kun vakte Menneskets Trang til Sandhed, hidsede hans lidenskabelige Hunger og Tørst efter at finde Hvile i den, men aldrig tilfredsstillede den.

*) For ikke at afbryde Sammenhængen i Odviklingen af dette Punkt forbeholde vi os et Par sammenlignende Bemærkninger om den katholske Geistlighed for en senere Leilighed.

Christenhedens aandelige Tilstand maatte da virkelig kaldes aldeles fortvivlet. At Gud har draget Om-sorg for, at den sande Lære kan bevares uforfalsket, ganske bortseet fra de Lærendes, ja fra Kirkens Overhyrders og dens øverste Overhyrdes Personligheder, er derfor saa langt fra at være en Monstrositet, at vi tvertimod maae ære en saadan Foranstaltning som det eneste Guddommen værdige og vi tør vel sige det eneste mulige Middel til — saaledes som Verden og Menneskene nu eengang ere — at betrygge den aabenbarede Sandhed selv mod enhver Besmittelse af den Ufuldkommenhed og de Vildfarelser, der ere uadskillelige fra alt Menneskeligt. Thi det er en afgjort Sag, som stadfæstes af ethvert ærligt Menneskes indre Erfaring, at vi Alle ere lige svage saavel paa Villiens som paa Tænkeevnens Omraade, og at den første af disse Evner har en meget væsenlig Indflydelse paa den sidstes hele Retning og Virksomhed. Derfor har Gud sendt Sin Aand over Kirken, for at dens af Mennesker ledede Styrelse og hele Organisme skulde bevares uberørt af al menneskelig Daarlighed, af al den Foranderlighed, Ubestandighed og Vilkaarlighed, som uafdelig paatrykker Alt hvad der er af denne Verden Usikkerhedens og Forgængelighedens Præg. Den lærde Forf. seer nu eengang i Kirken ikke andet end vilkaarlige menneskelige Foranstaltninger. Vi have i Modsætning hertil fremhævet Kirkens gudmenneskelige Charakter, i hvilken Henseende den er et tro Afbillede af sin gudmenneskelige Stifter. Christus blev Menneske, og har nu eengang for alle og for stedse indladt sig med den syndige Menneskehed, saaledes som denne nu eengang er; han valgte syndige og feilende Mennesker til at være sin Kirkes første Grundpiller, og det fortjener udtrykkelig at bemærkes, at den h. Skrivt ikke fordølgel disse hans Vidners menneskelige Skrøbeligheder, hvorfor dog vel hverken Biskop M. eller nogen Anden vil nægte deres dogmatiske Ufeilbarhed. En saadan Nægtelse vilde nemlig tilintetgjøre den h.

Skrivts Autoritet som det ufeilbare Grundlag for den hele christelige Lære, hvorefter alle Traditioner, alle kirkelige Dogmer og gudstjenstlige Anordninger, i Henshold til den lutherske Theologies Grundsætninger, jo skulle bedømmes. Vel have vi seet, at Hr. Biskoppen indskrænker den Helligaands Virksomhed som Sandhedens ufeilbare Lærer i Christi Kirke til den apostoliske Tid, og med den vulgaire Rationalisme antager, at al overnaturlig Indvirkning paa den kirkelige Udvikling efter den apostoliske Tid er i den Grad fortyndet og fordunstet, at den „gamle conservative Kirke“ (S. 58—64) allerede i det andet Aarhundrede befandt sig paa farlige Afveie „under Indvirkning af gammeltestamentlige theokratiske Anskuelser“, og at det i denne Henseende bestandigt blev værre og værre! At Biskopperne lode sig ikke nøie med at være „historiske Vidner“, men „tillagde sig Inspiration“*), og bleve „ufeilbare dogmatiske Læreautoriteter“. Men her glemmer den skrivtlærde Forf. reent Ap. Gj. 15, 28 („den Helligaand og vi have besluttet“), idet han anfører det som et i denne Henseende slaaende Beviis, at Cyprian (midt i tredje Aarh.) paa en Synode siger: „Vi og den Helligaand ville det“! Biskopperne bleve ligeledes „ufeilbare Forsoningsautoriteter, idet al Magt til at forvalte Sacramenter, til at neddele Syndernes Forladelse, til at løse og binde havde sin Kilde i det biskoppelige Embede og den derfra udgaaede Præstevielse. Som Apostlenes Eftermænd gjorde Biskopperne sig mere og mere til Apostlenes Ligemænd og betragtede enhver Indsigelse mod deres Myndighed som Oprør mod Apostlene, ja mod

*) Vi erindre her om den i vort f. Nr. givne Fremstilling af Biskoppernes Afstemning paa Concilierne, der ingenlunde kan henføres til Kategorien „Inspiration“. Denne har ingen Biskop nogensinde tillagt sig. Forf. viser blot hermed, at han har et aldeles falsk Begreb om den Helligaands Ledelse af Kirken — nemlig det, som udelukkende har hjemme i Sværmeriets og Sectvæsenets Historie.

Herren selv.“ Efter Opregningen af disse biskoppelige Enormiteter, der dog ledsages af forskjællige anbefalende Bemærkninger om den gamle conservative Kirkes Fortjenester af Forsvaret for den ægte christelige Lære mod hedenske og hæretiske Angreb, om dens Omhu i Henseende til Samlingen og Opbevaringen af det nye Testaments h. Skriver (Canon), om dens Gudstjenestes ædle Simpelt, der skal indeholde Grundlaget for al senere, ogsaa for den lutherske(!) Gudstjeneste, og endelig om dens strenge Kirketugt og sædelige Reenhed samt Martyriet — til hvilke to sidste Egenskaber Forf. dog ikke har været saa heldig at finde noget Sidestykke, endsiges noget Fortrin hos den lutherske Kirke — ender en ny Tirade om „gammeltestamentlige Anskuelse og Fordunkling af Forskjællen mellem Lov og Evangelium(!), om den begyndende „Tilbedelse af de indviede Elementer i Nadveren“ og den ligeledes begyndende „Helgentilbedelse“(!) — med følgende mærkelige Sætning: „Apostlen Paulus med sin Forkyndelse af Retfærdiggjørelsen for Gud af Troen og Naaden alene, sin Prædiken om Christus, vor eneste Midler og Saliggjører, om Modsætningen mellem Lov og Evangelium, Tro og Gjæringer er i den gammelkatholske Kirke som et Lys, der er sat under Skjæppen. Selv de store gammelkatholske Kirkelærere, selv en Irenæus, der paa andre Punkter har saa dybe Anskuelse, har kun en meget utilstrækkelig Opfattelse af den Paulinske Lære om Troen.“ Efter dette Tilløb til den lutherske Hoveddoctrin om „Retfærdiggjørelsen af Troen alene“, opgjør Forf. sit Mellemværende med Döllinger og Gammelkatholikerne, med hvem han i det Foregaaende „tildeels har gjort fælleds Sag“, i Henseende til Oppositionen, mod Paven og Concilierne*). Han stiller

*) Det gjør et meget ubehageligt Indtryk paa Forf., at Döllinger benægter Gyldigheden af den lutherske Absolution og Nadvere og hævder Episkopatets, den apostoliske Successions og Præstevielsens guddommelige Anordning som Betingel-

disse det nedenfor omtalte afgjørende Alternativ, idet han mener at have viist, „at det System, der sidenefter blev det herskende i Romerkirken, alt meget tidligt er tilstede i den.“ Hermed har Hs. Høiærv., i Forbigaaende sagt, virkelig gjort os en værdifuld Tjeneste. Thi, naar han begynder sin Paaviisning af Udartninger og „Skyggesider“ allerede med en Discipel af Apostlene (d. h. Ignatius) og den berømte Discipel af en Aposteldiscipel (d. h. Irenæus), da troe vi, at ethvert tænkende Menneske maa give os Medhold i den Paastand, at idetmindste Apostlenes nærmeste Efterfølgere maae have vidst, hvad der var apostolisk Lære, og vi tillade os heraf at udlede den Slutning, at, saasandt som Kirkens Tilværelse er Guds Værk, og den er bestemt til at fortsætte Gudmenneskets Gjerning paa Jorden, da maa det Samme gjælde om hele den efterfølgende Række af „historiske Vidner“ og Læreautoriteter!

Hr. Biskoppen har, som det heraf sees — i Lighed med Størstedelen af hans Troesfæller — et høist besynderligt Begreb om Traditionen. Han seer i den et Efterladenskab fra Fortiden, der som en død Skat er gaaet i Arv fra den ene christelige Slægt til den anden, og hvis Forplantelse til enhver Eftertid har været alleslags menneskelige Tilfældigheder underkastet; thi han anerkjender jo ikke nogen anden guddommelig Forsynsstyrelse med Kirken, end den forhen omtalte — at Gud i visse kortere eller længere Tidsrum „lader sin Christenhed vandre sine egne Veie“, indtil den tilsidst løber sig fast i falske Troespostulater og træet i alskens Vildfarelser. Da

ser for Sacramentforvaltningens Gyldighed. Det omtalte Alternativ bestaaer i — enten at vende tilbage til den „ægte“ (d. e. lutherske Tradition om Sacramenterne(l)), og „fremfor Alt til den h. Skrift“ — eller at forsoene sig med den katholske Kirke, hvor de dog egenlig have hjemme, men Forf. opgiver dog ikke Haabet om, at deres „stille og stadige Fremgang“ vil blive til „Velsignelse for Evangeliets Sag og berede Vei for Evangeliets Grundsætninger.“

antager han, at „Aanden paa aandelig Viis stedse paany fører Kirken tilbage til Sandheden og det af Gud bestemte Maal; og den umiddelbart paafølgende Sætning*) viser, at denne Tilbageførelse til „Sandheden, som var i Begyndelsen, bestaaer i, med Reformationen at begynde et nyt Tilløb til en Vandring paa forkeerte Veie, og saaledes vedblive i det Uendelige indtil Tidernes Ende. Enhver, der med Eftertanke betragter det sidstforløbne halvfjerde Aarhundrede, maa nemlig indrømme, at de Ideer, som den saakaldte Reformation bragte i Omløb, indeholde en Uendelighed af Stof til at sætte denne eiendommelige, stedse forfeilede Søgen efter Sandheden i Activitet. Den høiærv. Forf. har kort sagt i klare og rene Ord — ihvorvel kun indirecte (nemlig igjennem sin Kirkebetragtning i dennes Heelhed) — røbet en saa grundig Misforstaaelse af hvad det katholske Traditionsbegreb virkelig har at betyde, at vi finde os foranledigede til at give en kort Fremstilling af samme.

Det forstaaer sig af sig selv, at hele den samlede Overlevering af de Former, hvori den christelige Lære, Cultus og Kirkevæsenets hele Organisation i Tidens Løb har skabt sig et fast og blivende Udtryk — forsaavidt Alt dette er nedlagt i Skrivt — vel kan kaldes en død Skat, der er gaaet i Arv fra den ene Slægt til den anden. Men allerede her maae vi dog bemærke, at denne Arv, i Modsætning til alle andre skrevne Overleveringer eller historiske Beretninger om og fra Fortiden, til enhver Tid dels har været baaret og besjælet af, dels selv har været en Bærer af det samme indre Liv, som i Begyndelsen var dens Ophav. „Tradition“ er efter sit Væsen og sin Oprindelse et levende Begreb, en i Fælledsforstaaelse af de paagjældende Kjendsgjerningers og Læresætningers Betydning begrundet Opfattelse og Tilegnelse af det Meddeelte. Det er nemlig noksom bekjendt, hvor

*) Denne hele Tiråde have vi aftrykt i vort Nr. 24 S. 376. Vi bede den efterseet.

forskjælligt de samme Phænomener og Theorier kunne opfattes af forskjælligt organiserede og disponerede Personer. Baade Videnskabens, navnlig Theologiens og Philosophiens, Historie, saavel som det daglige Liv frembyde Exempler nok herpaa. For at forebygge den Uendelighed af Misforstaaelser og Uenighed om hvad der er christelig Sandhed — hvorpaa netop de siden Reformationen forløbne Aarhundreder afgive storartede Exempler — har Gud sørget for, at der altid skulde og kunde være en eensartet Opfattelse af den aabenbarede Sandhed. Denne Fælleddssands, denne uvilkaarlige fra Slægt til Slægt nedarvede Tact for det Christelige („sensus communis“) er Traditionens levende Sjæl, der ligesom gjenfinder og gjenkjender sig selv i al baade mundtlig og skreven Overlevering. Al Overlevering begynder med Tanken og Ordet, og Ordet nedlægges efterhaanden i Skrivt; de h. Skrivter ere saaledes det første Led i den skrevne Overlevering og have atter, i Forening med det i Alles Hjerter levende Ord og i Kraft af hiint indre Slægtskab i Tanker og Følelser, frembragt nye mundtlige og skriftlige Overleveringer. Ingen, som troer, at en guddommelig Forsynsstyrelse raader og leder Verdens ydre Anliggender, kan uden aabenbar Inconseqvents og Selvmodsigelse nægte en højere Styrelse af det aandelige Livs vigtigste og over alt andet ophøiede Interesser. Naar Hr. Biskoppen alligevel nægter en saadan guddommelig Varetægt, eller i alt Fald giver den den overfor omtalte carikerede Skikkelse, der er en sand Parodi paa det som skulde forklares, da er Grunden til, at en i andre Retninger saa uddannet Aand i den Grad kan miskjende hvad der maa kaldes Hjertepunktet og Sjælen i hele Christendommen, aldeles indlysende. Denne Abnormitet finder nemlig sin Forklaring i den højærv. Forf.' Stilling og sit aldeles adæqvate Udtryk hele hans Skrivt igjennem. Han er luthersk Biskop og har med Luther brudt med den gamle Christendom og dens Overlevering; han begynder derfor med Luther Alt forfra og udtaler paa flere Steder den

Overbeviisning, at Christendommen først har faaet sin rette Skikkelse ved Reformationen! Denne Mening er en ny, en luthersk Tradition, der sætter sig istedetfor de gamle katholske Traditioner, og som grunder sin Ret paa sin Fortolkning af den h. Skrift. Den lutherske Lære og Gudsdyrkelse vedkjender sig ikke Andet af den gamle Overlevering, end det, ved hvis Forkastelse den vilde frakjende sig al Ret til at gjælde for et christeligt Religionssamfund. Disse lutherske Traditioner ere den Ledestjerne, der opklare Alt for den lærde Forf., hvilket jo er ganske naturligt, eftersom al Viden jo med Sandhed kan siges at være grundet paa traditionelle Anskuelser. Han har nu eengang sine Traditioner og sine i disse grundede „Troespostulater“. Da han (S. 57) ikke utydeligt giver at forstaae, at det lutherske Episkopat med dets ved Evangeliet givne Begrændsninger fuldkomnest realiserer Bispeværdighedens Idee, tør man billigviis ikke lade Standshensynet*) udenfor Betragtning, og Alt maa saaledes erkjendes for at være i sin gode Orden.

(Fortsættes.)

*) Man tør vel — med samme Modification tillade sig denne Yttring, som den, hvormed Biskop M. formilder de ellers nærgaaende Anklage mod de paa Vaticanerconciliet opponerende Biskopper — at de have sat „Sikkerhedshensynet høiere end Sandhedshensynet.“

Louise Lateau.

Sammenligning mellem den ekstatiske og forskjællige nervøse Tilstande.

(Fortsat fra Nr. 25.)

Hvad Magnetismen angaaer, saa kunde man maa-skee fritage sig for en Sammenligning af denne med

Ekstasen, eftersom der gives Lærde, der uden videre forkaste den som Svindleri. Disse Modstandere have imidlertid kun overfladisk befattet sig med denne Gjenstand. Høit ansete Lærde have nemlig anerkjendt Virkeligheden af dette Phænomen og støtte deres Dom oyer det paa egen Iagttagelse og omhyggelig Experimentering. Spørgsmaalet bliver altsaa her om Magnetismens væsenlige Kjendetegn og om de Betingelser, under hvilke den magnetiske Tilstand indtræder. Den eneste uomgængelig nødvendige Betingelse er Magnetiseurens Nærværelse. Han opererer snart ved langsomt at bevæge Hænderne i forskellige Retninger foran det paagjældende Subject, uden at berøre det, snart ved blot at fæste Blikket stivt paa det. Undertiden betjener han sig af et materielt Object, der bliver bragt i Berøring med den Lidende. Men Intet af dette har nogen Virkning, naar Magnetiseuren befinder sig udenfor den Magnetiseredes Synskreds. Dette er uimodsigeligt beviist ved en Mængde ubestridelige Kjendsgjerninger.

De væsenlige Virkninger af disse Operationer ere følgende. Den Magnetiserede falder kort efter de sidstes Begyndelse i en dyb og rolig Søvn. Kvinder, især de nervøse og hysteriske, magnetiseres lettere end Mænd. $\frac{2}{3}$ af hine og $\frac{9}{10}$ af disse kunne ved Hjælp af en fast Villie modstaae Magnetiseurens Magt, naar deres Helbredstilstand er normal, deres Nervesystem velordnet, Phantasien rolig og Modstanden vedholdende. Overlades den Indslumrede til sig selv, sover han sædvanlig trygt flere Timer igjennem. Men bliver Magnetiseuren i Forbindelse med ham, og fortsætter sit Arbeide, da indtræde sælsomme Phænomener, idet enkelte Sandser erholde en vidunderlig Skarphed. Den Sovende kan i en vis Afstand høre hviskende Samtaler og hans Lugt kan naae til langt bortfjernede Gjenstande; hans tillukte Øie seer med en Skarphed, hvis Grændser ikke lade sig bestemme. Men samtidigt hermed ligge de øvrige Sandser fuldkommen i Dvale. Følelsessandsens totale Lammelse kan ved fortsatte Haand-

bevægelser bringes saa vidt, at den Sovende, uden at mærke noget dertil, taaler de smerteligste Operationer. Magnetiseuren er endog istand til ved visse Manipulationer fuldstændigt at lamme alle Lemmer; men dette kan blive et meget farligt Experiment. Blandt de aandelige Evner kunne Hukommelsen og Phantasien bringes til en forbausende Udvikling. Aldeles udslettede Erindringer op- lives med den største Nøiagtighed. Man har hørt saadanne Sovende recitere lange Digte, som de i vaagen Tilstand alt mange Aar tilbage ikke vare istand til at fremsige. Sjælen modtager fremdeles saagodtsom ganske passiv alle Indtryk, som Magnetiseuren vil bibringe den; den er hans Slave, der blindt adlyder ham. Dette Magnetiseurens Herredømme er saameget desto frygteligere, som den Sovende, naar han vaagner, ganske har glemt hvad der under hans Søvn er foregaaet.

Da Svindelen imidlertid paa dette Gebet har gjort sig meget bred, kommer det her an paa at skjælne omhyggeligt mellem de sande og de tvivlsomme og falske Phænomener. Dette gjælder navnlig om det at tale i fremmede (d. e. ganske ukjendte) Sprog og Forudsigelser af tilkommende frie Handlinger. Vi troe ikke, at dette tør bestemt nægtes, men vide ikke, hvorledes man skal forklare sig det. Hvad der for os er Hovedsagen, er dette: 1. at Magnetiseurens Nærværelse er constateret at være den væsenligste og absolut nødvendige Betingelse for Indtrædelsen af den magnetiske Tilstand, og 2. at den Magnetiserede sover, taler i Søvn og siden ikke veed det Mindste af hvad han har sagt eller tænkt. Vi spørge nu: Er ikke Alt her ganske modsat. L. L. falder i Ekstase uden noget andet Menneskes Nærværelse. Hun var under den officielle Undersøgelse bestandig omgivet af spionerende Iagttagere og var aldrig alene. Men baade tidligere og efter 1870 har hun ved Ekstasens Begyndelse regelmæssigt været ganske alene. Hvad hendes Skriftefader, Hr. Niels, angaaer, da er han saa lidet disponeret for Mysticisme, at Ingen

nogensinde har mistænkt ham for at være en Magnetiseur, hvortil endnu kommer, at han aldrig har været nærværende, naar Ekstasen begyndte. Vi have endvidere hørt, at den Magnetiserede sover, at hans Øine ere lukkede, at der hviler en Slaphed over hele Muskelsystemet. L. sover derimod ikke under Ekstasen, hendes Legeme har ikke den for Sovende eiendommelige Slaphed, men antager Stillinger, der svare til Visionens forskjellige Gjenstande. Hendes Øine staae aabne og følge Passionens skiftende Scener. Magnetiseuren kan bringe alle Lemmer i en stivnet Tilstand, men en total Føleløshed er i alt Fald sjelden, og ingen Magnetiseret kan modstaae den electricke Strøm. Ogsaa i denne Henseende er Louises Tilstand enestaaende. Den Magnetiserede har, naar han er vaagnet, glemt Alt hvad han hørte, saae og sagde, hvorimod L. nøiagtigt har beholdt Alt. Den Magnetiserede besvarer Magnetiseurens og Andres Spørgsmaal, som røre ved ham (tage ham ved Haanden o. dsl.). L. taler derimod slet ikke under Ekstasen. Endelig kan ingen Anden end Magnetiseuren vække den Sovende, medens L. kommer ud af Ekstasen, saasomt en hvilken-somhelst Person, der har Kirkens Fuldmagt dertil, kalder paa hende. Magnetiseuren kan ikke vække den Sovende blot ved et Ord, en Befaling, men maa tage Manipulationen til Hjælp. Den magnetiske Somnambulisme er derfor ikke istand til at forklare Ekstasen; man seer her i alle Retninger det Modsatte.

Vi ansee det for overflødigt at opholde os ved den saakaldte nervøse Søvn, der indtræder ved en længere ufravendt Stirren paa et bestemt, især lysende, Object, f. Ex. et lille Speil eller en blank Metalkugle. Under denne Søvn taber Følelsen sig sjældent ganske, og de øvrige Sandser ere uvirksomme, ligesom under den sædvanlige Søvn; kun Hørelsen er meget skarp. Denne Søvn kan iøvrigt fremkaldes ved enhver længere fortsat Stirren paa et enkelt Punkt, hvorpaa man har Exempler i Middelalderens Hesycharter og de indisk-muhame-

danske Fakirer. Disse bringe sig nemlig i denne Tilstand ved ufravendt at betragte deres Næsetip, indtil der paa denne viser sig en lysende Flamme, som kort efter fremkalder den nervøse Søvn, hvorpaa Folket strømmer sammen for at lytte til disse Afgudspræsters Orakler.

(Fortsættes.)

Dagbog.

Tydskland. De katholske Foreninger have afholdt en storartet Forsamling i Mainz (de tydske Katholikers 2den Generalforsamling), som selvfølgelig er bleven fulgt med varm Tilslutning af alle andre Katholiker, og med megen Harme og Forbittrelse af de Nationalliberale, som især ere blevne høilig irriterede ved en dersteds fattet Resolution, der gaar ud paa den lige saa simple som af allø Andre end de Liberale dybtfølte Sandhed, at den moderne „Civilisation“ leder til Opløsningen af den sociale Orden, eller med andre Ord, fører Samfundet tilbage i den barbariske Tilstand af Undertrykkelse, Raahed og Demoralisation, i hvilket det befandt sig forinden Christendommen havde forædlet og omdannet det. Denne Sandhed er naturligviis særligt generende for de Nationalliberale, idet det fornemmelig er deres Professorer og „Gründere“, som have Fortjenesten af hele den nuværende elendige og sørgelige Tilstand. De Herrers Misstemning gav sig da ogsaa først og fremmest Luft i Bladdeclamationer, der vare saa meget mere hjerteskerende, som den officiøse Telegraph havde givet et heelt forvansket (ogsaa i de danske Blade optaget) Referat af Beslutningerne, hvorved disse havde faaet Udseendet af at være rettede directe imod Rigets Forfatning. Senere da dette oplystes, kom man lidt til Besindelse. Nok saa meget som Resolutionerne genere selve de katholske Foreninger de Liberale. Dette kraftige, varme og friske katholske Foreningsliv, der for Tiden blomstrer i Tydskland, og navnlig ogsaa ved Valgene gjør sin gode Virkning, ærgrer dem; de føle mere og mere, at de staae fjernt fra Folket, som de vel foragte, men dog nok havde Lyst til at lede. En

Hr. Professor Sybel har da ogsaa opfordret til at danne „liberale“ Foreninger, der skulde gaae ud paa at bearbejde Bønderne og det menige Folk. De Herrer Liberale troe nemlig overalt, at det menige Folk ikke er Andet end en tankeløs Hob, som man kan trække om med efter Behag, naar man blot gjør sig den Uleilighed at fortælle dem et eller andet. De have endnu ikke forstaaet, at Grunden til, at hele den talrige, selvstændige og i høj Grad oplyste katholske Bøndebefolkning t. Ex. slutter sig saa begejstret til sine Førere paa Rigsdagen, er den, at den i disse seer sine redelige og modige Ordførere, men ingenlunde den, at disse „commandere“ Bønderne, som de Liberale holde saa meget af at sige, og som de sikkert ville vedblive at sige, indtil de engang lære det, de saa høiligen fattes, nemlig Agtelse for det meget Folk, der maaskee har lidt mindre moderne uklar Philosophi og gaaer lidt mindre i Theatret end de Herrer, men som i Mandsværd og sand sædelig Dygtighed og Oplysning staaer uendelig langt over disse jammerlige national-liberale Bismarcktjeneré; men forresten kan man naturligviis ikke fortænke disse i, at de, som „Germania“ spydigt bemærker, nu ogsaa engang have faaet Lyst til at gjøre et Forsøg paa, om de ikke skulde kunne blive valgte „paa deres eget Navn“ istedetfor, som til Dato og som Bismarck siger, udelukkende paa „hans Navn“.

Marieforeningen

holder sit sædvanlige Møde Søndagen den 28de Juni, Eftm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 28de Juni. 5te Søndag efter Pintse. De h. Apostelfyrster Petri og Pauli Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 29. M. Petrus og Paulus. 30. Ti. Pauli Ihukommelse. 1. Juli. 0. Octav af Sct. Johannes; Kl. 8¹/₄ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 2. To. Mariæ Besøgelse (feires offentlig førstkomende Søndag). 2. F. Ireneus, Biskop og Martyr; Kl. 8¹/₄ Messe for Medlemmerne af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 7¹/₂ Aften Broderskabsandagt. 4. L. Ulrik, Biskop. Søndagen den 5te Juli. 6te Søndag efter Pintse. Mariæ Besøgelse. 5die Kvartalscollecte af Peterspengen. Søgnedagsgudstjeneste som sædvanlig.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 27.

Søndagen den 5te Juli.

1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Louise Lateau. Dagbog.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 26.)

„Garantiernes og Surrogaternes Religion.“ Bispedømmet.

Vi have i det Foregaaende især beskæftiget os med de to første Afsnit af Hr. Biskoppens kritiske Undersøgelser om den katholske Lære og Kirkeforfatning. Men da enhver Læser af hans Skrivt snart vil have seet, at han i en Mængde senere Forbindelser recapitulerer og nærmere udfører det tidligere Sagte, have vi, for at undgaae trættende Gjentagelser, uden Hensyn til hans Inddelinger ene fulgt den Ordning, som Tankeforbindelsen krævede, og derfor suppleret adskillige af hans Yttringer med senere analoge Steder. De to første Afsnit af hans Belærelser om Catholicismen ere betitlede: „Pavens Ufeilbarhed“ (S. 9—49) og „Gammekatholicismen“ (S. 50—67). Læseren vil erindre, at det, hvorm der i Henhold hertil i de forrige Dele af denne Artikel fornemmelig har været Tale, var Kirkens Eenhed og Ufeilbarhed samt Traditionen, den biskoppelige Værdighed og Concilierno.

Af Hensyn til vor Artikels Deling maatte vi fatte os meget kort om de sidste Punkter; men da Fordelingen af Stoffet heldigviis giver os Leilighed til at fuldstændiggjøre vore tidligere Modbemærkninger, vil vor Fremstilling forhaabenlig findes ikke at have tabt noget ved den i sig selv unægtelig mindre heldige idelig afbrudte Skikkelse, som Omstændighederne have paanødt os.

Det tredie Afsnit: „Garantier og Surrogater. Skepticisme“, hænger saaledes nøie sammen med det Foregaaende; Forf. siger nemlig udtrykkeligt, at dets Indhold maa betragtes som „en Stadfæstelse og Illustration af hvad der i det Foregaaende er udviklet“, der skal give hans Læsere et Overblik over „Beskaffenheden af den Religiøsitet, det Troesliv, der er bestemt, ikke som i Kirkens Oldtid ved det begyndende, men ved det fuldstændigt udviklede hierarchiske Sikkerhedsprincip, som det viser sig i vore Dage.“

Vi have seet, hvorledes den lærde Forf. — for at begynde ab ovo — handler med Aabenbaringsbegrebet, med Kirkeideen, med Kirkens Eenhed og Ufeilbarhed, samt Traditionsbegrebet, naar han forkaster ikke blot Pavens, men Kirkens eller den aabenbarede Sandheds Ufeilbarhed, hvilken sidste han (S. 16) ganske rigtigt betegner som det mellem Katholiker og Protestanter „meest omtvistede Stridspunkt“. Hvad maa man da ikke — naar Begyndelsen til den hele Udvikling, naar den i Kirkens Oldtid lagte Grundvold for hele Kirkebygningen er totalt forkastet med hvad han kalder det begyndende hierarchiske Sikkerhedsprincip —, hvad maa man da ikke vente af dette Afsnit, som gaaer ud paa at fremstille Kirken i hele dens nuværende Skikkelse som Gjenstand for alle „til Personlighed og moralsk Selvstændighed vaagnede Menneskers“ Foragt? Man kan imidlertid foreløbig berolige sig med Hensyn til Virkningen af denne opstyltede Phrase, naar man seer Forf.' Pathos nærmere bestemt ved den af os tidligere omtalte Eienommelighed hos disse moralsk selvstændige Personer, at

de „af deres Personligheds Indre formaae at spørge (med Pilatus og alle Hedninger!): hvad er Sandhed“!! Inden vi imidlertid nærmere betragte hvad han betegner som falske Garantier for Sandheden og som slette Surrogater for den sande Religion, tillade vi os atter her at bringe den (f. Nr. S. 408) omtalte Indrømmelse i Erindring. Han tilstaaer nemlig (S. 65), at „de første Begyndelser til det System, der sidenefter naaede sit Høidepunkt og blev det herskende i Romerkirken, ere meget tidligt tilstede“, og at „det maa indrømmes Katholikerne, at deres Principer ere meget gamle i Kirken“; det bedes vel mærket, at Talen her er om den ene af Christus stiftede, af Apostlene udbredte og befæstede, og af Gud den Helligaand oplyste og ledede Kirke — det Eneste i Verden, der i 15 Aarhundreder ganske exclusivt har baaret Navn af „Kirken“! Det bør i Forbindelse hermed heller ikke glemmes, hvad Forf. (S. 16) ligesaa træffende bemærkede om Umuligheden af at føre noget Beviis for „Kirkens Ufeilbarhed“, eftersom denne Kirkens Betragtning af sig selv umiddelbart grunder sig paa eller er given med dens Bevisthed om den af Christus den overdragne Autoritet til at handle i hans Navn og med hans Fuldmagt. Han henviser i denne Henseende til Tridentinerconciliet, der slet ikke berører dette Punkt, men stiltiende forudsætter sin Ufeilbarhed, og i Bevidstheden herom udtaler sine Anathemer over alle med Kirkelæren uforenelige Doctriner. Forf. indrømmer hermed — i Forbindelse med hans tidligere omtalte Tilstaaelse: at Kirken efter sin Idee kun kan være een, og at Gud maa have sørget for Midler til den aabenbarede Sandheds Bevarelse og Forplantelse — det saavel med Guds- og Forsynsbegrebet, som med Aabenbaringsbegrebet givne Grundlag for den katholske Kirkebetragtning. Dette er ham et Troespostulat, som han, theoretisk og ideelt betragtet, ikke kan andet end anerkjende, men som han af protestantiske „Sikkerhedshensyn“ naturligviis, praktisk taget maa forkaste.

Den høiærv. Forf. aabner de historiske Forskninger og piquante Meddelelser, som vi nu nærmere skulle betragte, med den sindrige Bemærkning, at „Katholicismen gennem Aarhundredernes Række mere og mere skal have bestemt sig som Garantiernes Religion, hvilket giver Religiositeten et ganske særeget Præg“. Han anbringer naturligviis atter her som Beviis for denne dybsindige Iagttagelse de efter hans Mening saa forkastelige Spørgsmaal: Hvor, Hvad og ved Hvem: Hvor findes Sandheden? Hvad er den? og Hvo meddeler os den, og indestaaer for, at vi virkelig have den. Saaledes sømmer det sig naturligviis ikke moralsk selvstændige Personer at spørge, uagtet Biskop M., som vi have seet, paa et af de første Blade i sit Skrivt indrømmer, at Sikkerhed for Sandheden er ligesaa nødvendig for en Protestant som for en Katholik, naar Sikkerheden blot medfører „Vished i Troen“. Men ikke desto mindre hører man dog den ene Gang efter den anden, at disse Spørgsmaal alligevel ere aldeles utilstedelige, fordi man ialtfald saaledes kun vilde opnaae katholsk Vished, og denne vide vi iforveien, duer til Intet, fordi den katholske Sikkerhed eller det katholske: Hvor, Hvad og ved Hvem ingensteds har hjemme! Det er den evangeliske Vished, hvorm Alt gjælder, og denne erholdes jo, som bekjendt, udelukkende ved Aandens og Sandhedens eget Vidnesbyrd i Menneskets Indre. Denne Modsætning kunne vi her kun betegne som begrundet i Protestantismens uendelige Perfectibillet i Henseende til „Christendommens Inderliggjørelse“; den vil først blive ret forstaaelig ved vor senere Drøttelse af den mærkværdige Maade, hvorpaa den lærde Forf. i den evangeliske Visheds Interesse opererer med „det evangeliske Troesprincip“ og den h. Skrivt.

Vi finde det her at være det meest passende Sted for nogle Bemærkninger om Forf.'s Vurdering af det biskoppelige Embedes Oprindelse og Betydning. Dette er jo nemlig den i alle Katholikers Øine unægtelig vægtigste

Garanti for deres paa apostolisk Overlevering byggede Troes sikre og uforfalskede Besiddelse.

Allerede tidligere har man (S. 67) erfaret, at de gamle kirkelige Bestemmelser om Kjendemærkerne paa den christelige Sandhed — at den bekjendes „altid, overalt og af Alle“ ere aldeles ugyldige og intetsigende, at „Conciliesikkerheden lider af indre Modsigelser“, og derfor Intet har at betyde; thi „saavel tidligere Concilier, som Vaticanerconciliet have afgivet Beviser for, at „Concilier ere feilbare“. Forf. er dog saa god at tilføie: „Vi Protestanter have al Ærbødighed for flere af de gamle Concilier, men vi antage ikke deres Beslutninger, fordi de ere vedtagne af et Concil, men paa Grund af deres indre Sandhed og Overensstemmelse med den h. Skrift(S. 53). Det er i denne Forbindelse, at han foreholder „Gammekatholikerne“ den brødefulde Inconseqvents, at tilkjende Concilierne Competence til at fortolke Skrivterne, medens det efter hans Mening er umuligt at skjælné mellem sande og falske Conciliebeslutninger, naar man ikke sætter Skrivten — om hvis Forstaaelse man aldrig vil blive enig! — som øverste Dommer. Episkopatet med den apostoliske Succession betegnes meget rigtigt som „Katholicismens Grundlag“; det saakaldte apostoliske Episkopat, heder det fremdeles, er „Roden, hvoraf baade de ufeilbare Concilier og de ufeilbare Paver ere fremvoxede, Catholicismens Hovedhjørnesteen, hvorpaa den hele Bygning hviler.“ Forf. fastholder „vor lutherske Paastand som den eneste holdbare(!), at det biskoppelige Embede kun bestaaer i Kirken efter menneskelig Ret (jure humano), men ikke efter guddommelig Ret (jure divino), d. v. s. det beroer ikke paa guddommelig Indstiftelse og Anordning, men kun paa „en historisk Nødvendigged i Samfundsudviklingen.“ Det har altsaa „ingen dogmatisk Betydning, er ingen Troesartikel“, men indrømmes derimod at have en „ethisk Betydning“, hvis særegne Charakter naturligviis normeres efter protestantiske Principer eller de alt omtalte „Begrændsninger“,

d. e. den verdslige Øvrigheds Overepiskopat og de protestantiske Titularbiskoppers dermed givne Fritagelse for alt høiere og indre Ansvar for Styrelsen af Kirkens Anliggender. For ikke atter at tale om de Begrændsninger, hvormed „de moderne Rigsdage, disse bevægelige og ubestemmelige Størrelser“ i Medfør af deres Lovgivningsvirksomhed mere og mere annullere den kirkelige Autonomi, og dermed det protestantiske Bispedømmes reelle Betydning, samt underminere Præsternes Autoritet i de enkelte Menigheder — tillade vi os blot at erindre Forf. om, at Reformationen overalt begyndte med Bispeværdighedens Afskaffelse for evige Tider; og at denne Værdighed baade factisk og principielt er afskaffet allevegne, hvor den apostoliske Succession er afbrudt og forkastet. Hr. Biskoppen veed dernæst ligesaagodt som vi, at det christelige Præstedømme*) efter dettes væsenlige Character er afskaffet samtidigt med det sacramentale Offer, der ligeindtil den saakaldte „Kirkeforbedring“ havde været Midtpunktet i hele Christenhedens Cultus, Høidepunktet i det christelige Troeslivs Opsving mod det Evige. Hr. Biskoppen giver paa de om dette Punkt handlende Blade en hans Meningsfæller vistnok tiltalende Fremstilling af de gangbare lutherske Fortolkninger af de Steder i de apostoliske Breve i det Nye Testament,

*) Da enhver Christen ifølge Luthers oprindelige radicale Grundsætninger — i Medfør af hans Opfattelse af det almindelige Præstedømme — erkjendtes ved sin Daab at have modtaget fornøden Indvielse og Fuldmagt saavel til Ordets Forkyndelse, som til Sacramenternes Forvaltning, fulgte det af sig selv, at en særegen for „Ordets Tjeneste“ bestemt Stand efter hine Grundsætninger maatte agtes for aldeles overflødig. Man fandt den ene nødvendig for Ordens Skyld og i Modsætning til de baade det kirkelige og borgerlige Samfund med Opløsning truende sværmeriske Sectar (Gjendøberne, de himmelske Propheter etc.) I Begyndelsen kaldte de nye Kirkeembedsmænd sig „Ordets Tjenere“ eller „Prædicanter.“ Først siden gjenoptog man de katholske Benævnelser Præst og Biskop.

hvorefter Apostlene — som det paa Reformationstiden hed — „for god kirkelig Ordens Skyld“ beskikkede „Ældste“ (Presbyterer) i hver Menighed, under hvilken Fælledsbenævnelse, som bekjendt, baade Biskopper og Præster skulle være indbefattede „som forskjællige Sider af den samme Ting, idet Benævnelsen Biskop (Tilsynsmand) skal betegne selve Gjærningen, den anden (Ældste) Værdigheden.“ Det var nemlig kun „den kirkelige Samfundsudvikling“, der i Kraft af en indre Nødvendighed medførte, at Biskopseembedet dannede sig som et overordnet. Men uagtet Forf. paa sin Viis godtgjør Hensigtsmæssigheden af disse reent menneskelige Anordninger, da han jo ikke selv kunde være luthersk Biskop, naar han ikke anerkjendte et kirkeligt Overtilsyns Gavnlighed; og uagtet han forskjønner Tanken om et saadant Eenhedspunkt for Menighederne med det fra den katholske Kirkes Betragtning laante Ideal — Afspeilingen af Herrens Kjærlighed til Menigheden og dennes Kjærlighed til sin usynlige Overhyrde — kunne vi dog ikke andet end finde det Hele fra først til sidst ikke blot aldeles uholdbart; men, det gjør os ondt at maatte tilføie, aldeles stridende mod den historiske Virkelighed og Sandhed.

Naar Hr. Biskoppen nemlig efter denne Fremstilling af Bispæværdighedens Oprindelse og Charakter, ikke gjør sig nogen Skrupel over at henkaste den usande Paastand, at „selv de grundigste katholske Forskere ere blevne Beviset for Bispedømmets guddommelige Indstiftelse, og for at Apostlene vare Biskopper skyldige“, samt at alle Paaberaabelser af den h. Skrivts Medhold i dette Stykke kun støtte sig paa „Sophisterier“: da tillade vi os at spørge ham, om J. A. Möhler ikke i hans Øine gjælder for at være en grundig katholsk Forsker, for ikke at tale om Döllinger, hvem han paa Gammelkatholicismens Vegne til en vis Grad havde Udseende af at sympathisere med. indtil Contexten tilsidst nødte ham til at omtale denne grundige Forskers bestemte Fastholden af den apostoliske Succession og Ordination, hans Anerkjendelse af

Concilierne som Traditionens Bærere, tilligemed hans Nægtelse af den lutherske Absolutions og Nadveres Gyl-dighed — hvormed alt Haab om hans Omvendelse til Lutherdommen og Virksomhed for „Evangeliets Sag“ foreløbigt maatte opgives? I begge disse Mænds Skrifter vil Biskop M. i udførlige Citater af Kirkefædrene finde uigjendrivelige Vidnesbyrd for Bispeværdighedens gud-dommelige Indstiftelse*).

Der maa altsaa efter Hr. Biskoppens Mening ikke længere være Tale om noget ydre Kjendemerke paa, hvor Sandheden er at finde, hvad der er dens Indhold, og hvo der er beføiet til at meddele os dette Indhold, og tør indestaae os for dets Holdbarhed. I Modsætning til det katholske Svar paa disse Spørgsmaal siger han med en selvbevidst Følelse af Overlegenhed: „Vel kjende vi ogsaa et andet Svar: Hvor To eller Tre ere forsam-lede i mit Navn, der er jeg midt iblandt dem. Christi Nærværelse siges med Henviisning til Joh. 4, 21 aldeles rigtigt „ikke at være bunden til dette eller hiint Sted, til Jerusalem eller Garizim, men at den er allevegne, hvor Mennesker ere forsamlede i hans Navn ved den Hellig-aand. Vi kjende ogsaa dette Svar: at Aanden blæser hvorhen den vil, og at Evangeliet kan bringes af Enhver der kommer til os i Herrens Navn“**). Dette er

*) Vi indskrænke os her til en Henviisning til de i Möhlers „Patrologi“ (Regensburg 1840) anførte Beviissteder af de to apostoliske Fædre Clemens Romanns og Ignatius. De adskille nemlig udtrykkeligt Bispeværdigheden saavel fra Presbyteratet som fra Diakonatet. S. S. 64. 112. 113. 120. 127. 144. At baade Ignatius og Irenæus aflægge aldeles umisforstaaelige Vidnesbyrd om Primatet, er noksom bekjendt. S. S. 144. 354. Men det følger jo af sig selv, at, er Bispeværdigheden for Hr. Biskoppens lutherske Blik paa den gamle Kirke en Anmasselse, denne da maa naae sit Høidepunkt i Primatet! Vi bør endnu tilføie, at Vidnesbyrdene af Clemens Rom. findes i hans for utvivlsomt ægte anerkjendte første Brev til Korinthierne. Hinc Fædres Breve ere oversatte paa Dansk ved C. H. Muus.

***) Understreget af os.

Hr. Biskoppens Svar paa Spørgsmaalene „Hvor?“ og „ved Hvem“. Vel tilføier han, at dette udelukker ikke, at der ogsaa*) ere beskikkede Ordets Tjenere, hvilke det ordenligviis*) paaligger at prædike Evangeliet, og som skulle være Huusholdere over Guds Hemmeligheder m. m.; men vi troe, at den ærede Forf. befinder sig i en baade for ham selv personlig og for „Sandhedshensynet“ høist fordærlig Vildfarelse, naar han troer paa denne Maade at kunne udjevne alle Modsætninger og hæve alle Modsigelser. Det gaaer virkelig ikke an — naar man vil rette et saa capitalt Angreb paa den katholske Religion i alle Retninger da paa ethvert Punkt til en vis Grad at give den Ret i Principet, men strax efter sætte ethvert saadant Spørgsmaal paa Gænger og vugge det saalænge frem og tilbage i let glidende Ordstrømme, at det er ganske forklarligt, at mange Læsere lade sig bedaare af en saadan Fremstilling. Men det er os aldeles ubegribeligt, at en saa fin Dialektiker som Biskop M. ikke selv kan see det Latterlige i, under et saa bidsk Angreb paa den katholske Kirkes Principer og paa de baade theoretiske og praktiske Conseqventser, som den udleder af disse Principer, da at reservere sig Principløshed og Inconseqvents som en den evangeliske Vished exclusivt forbeholdt Domaine! Spørgsmaalet „Ved hvem?“ afsluttes som altid med en kort Henviisning til den h. Skrivt, der giver ham den fornødne Sikkerhed for Alt, „prøver og dømmer alle Traditioner“. Resultatet saavel af den foregaaende som den følgende Kritik bliver for Catholicismens Vedkommende det: at „Troen paa Garantierne indtager den første Plads, Troen paa Christus den anden Plads(!). Den katholske Religion er en Religion paa anden Haand, en udvortes Autoritetstro, der ikke selv tør øse af selve Sandhedens Kilde.“

(Fortsættes.)

*) Understreget af os.

Louise Lateau.

Sammenligning mellem den ekstatiske og forskjællige nervøse Tilstande.

(Fortsat fra Nr. 26.)

Den i det Foregaaende omtalte nervøse Søvn er af en engelsk Læge (Braid i Manchester) bleven gjort til Gjenstand for grundige Undersøgelser. Han har meent, at man ved Hjælp af den vilde blive istand til at trænge dybere ind i Magnetismens og de med samme beslægtede Mysteriers Væsen; men det, hvorpaa Alt her kommer an, vedbliver dog at være lige uforklarligt — nemlig Aarsagen til, at Magnetiseurens Haandbevægelser og hiin Stirren paa et lysende Legeme kunne frembringe saa sælsomme Virkninger. Efter den af dette Phænomen givne korte Beskrivelse, kunde det synes overflødig, nærmere at paavise dets Forskjællighed fra Ekstasen. Louise L. geraader i Ekstase under de forskjælligste Forhold og Sysler: snart ved Symaskinen, snart under Bønnen, snart under den ligegyldigste Samtale. Hendes Øine bevæge sig paa den for ethvert Menneske sædvanlige Maade, uden at der lader sig iagttage nogen Stirren paa bestemte Gjenstande. Alle hendes Sandseorganer ere aldeles uvirkosomme, medens den nervøst Sovendes Hørelse er meget skarp. Hun taler slet ikke, medens hiin taler meget. Hun fornemmer ikke det elektriske Stød, medens hiin Sovende sjeldent er uden Følelse og ikke kan udholde Virkningen af den elektriske Strøm. Den nervøse Søvn ledsages uophørligt af de meest forskjælligartede Drømme og Hallucinationer, medens vor Ekstatiske bestandig er beskæftiget med de hellige Scener af Christi Lidelse. Den Sovende vaagner ikke, naar man kalder paa ham; hans Tilstand ophører af sig selv, hvorimod Louise forlader Ekstasen paa den kirkelige Autoritets Bud.

Der staaer endnu kun een Sammenligning tilbage, nemlig med den naturlige Sonambulisme. Denne Tilstand

er en Slags Drøm, forbunden med Handling. De paa-gjældende Personer staae op midt under den naturlige Søvn og foretage sig, uden at vaagne, de forskjelligste Ting. De bestige Husets Tag og klatre omkring paa det Øverste af dette eller paa Bygningens Gesimser med en Dristighed, som ingen Vaagen vilde være istand til at gjøre dem efter. Ofte befindes een eller to Sanders at være i potentseret Virksomhed, medens de øvrige fuldkomment hvile, og de hverken mærke til Kulde eller Varme eller ere istand til at fornemme Smerten af et Knivstik. De hjemsøges tillige ofte af stærke Hallucinationer, og de udvortes Sanders Skarphed have deres tilsvarende Udtryk i Aandens Regioner. Een Deel af det sjælelige Liv forbliver omhyllet af Mørke, medens en anden Deel af samme, sædvanlig Hukommelsen og Phantasien, ere i fuld Virksomhed. Men i Almindelighed er en ganske enkelt Gjenstand Midtpunktet for Alt, hvad Søvn-gængerer foretager sig, og herpaa grunder sig sandsynligviis den overordenlige Kraft, som disse Personer kunne udfolde. Denne Tilstand forekommer imidlertid kun sjældent, og, hvor den forekommer, vil man altid bemærke en Disposition for nervøse eller hysteriske Lidelser, urolig Søvn og levende Drømme. L. Lateau har aldrig lidt af Hysteri eller andre Nervesygdomme, og har altid haft en rolig Søvn. Sonambulismen optræder uregelmæssigt og næsten altid om Natten, hvorimod Ekstasen, som alt sagt, begynder hver Fredag ved høilys Dag. Søvn-gængerer foretager sig de forskjelligste Ting alt i Henhold til de Drømme, som han har; L. seer ene Passionen, og hendes Bevægelser udtrykke kun hendes Sjæls Følelser under disse Scener. Sonambulen giver ikke Tegn paa, at han fornemmer noget til en Berøring, hvorimod L. smiler venligt ved enhver Berøring af indviede Personer eller Ting. Ved Sonambulismen maa man sædvanlig vente, til Tilstanden af sig selv ophører; man kjender intet sikkert Middel til at afbryde den, medens L. paa Kirkens Bud forlader Ekstasen. Man siger, at man ikke tør kalde paa

Søvn­gænger­en, naar han klattrer omkring paa Tagene, fordi han da vilde falde ned og brække Halsen. Han synes altsaa derved at kunne vaagne og, under den pludselige Skræk ved Synet af sin Stilling, ikke saa hurtigt at kunne fatte sig, som det var nødvendigt for at holde sig fast. L. Lateau lader sig ikke kalde af Enhversomhelst, men kun af den som har Fuldmagt dertil; men saasart en saadan Person kalder paa hende, kommer hun strax ud af Ekstasen, uden at hendes Bevidsthed derved i mindste Maade forstyrres. Hendes Blik er klart, hun svarer med fuldkommen Overlæg paa ethvert Spørgsmaal og efterkommer punktlig enhver Befaling. Endelig veed Sonambulen siden efter Intet om hvad han har drømt, og hvad han har foretaget sig, og det Samme er Tilfældet med den nervøse Søvn. L. derimod erindrer sig saa nøie sine Visioner, at man kan fuldstændigt protocollere Alt. Der findes i hendes Beretninger herom ikke det Mindste af saadanne Taabeligheder og Virvar, som altid forekomme i Drømmelivet; Alt er i den bedste Overensstemmelse hvad der i 5 Aar hver Fredag er ført tilbogs herom.

Ekstasen har altsaa Intet at gjøre med nogen af de Kjendsgjerninger, som „de hemmelige Videnskaber“ eller hvad man kalder „Mystik“ frembyde. Men, kunde man maaskee endnu sige: der vil mulig dog engang komme en Tid, da Videnskaben vil opdage hidtil ubekjendte Aarsager og Nervotilstande, der ere istand til at forklare saadanne Tilstande som den, hvori L. L. befinder sig. Hvad skulle vi da svare hertil? Vi kunne ikke andet end smile over en saadan Forventning, som gjendrives klart af Kjendsgjerningerne. Jeg tillader mig i denne Henseende at anføre Følgende. En Lægmand modtager af Biskoppen eller Metropolit­en den kirkelige Fuldmagt paa en Dag, da Louise ikke er i Ekstase, altsaa ikke paa en Fredag; han modtager den endvidere paa et Sted, der ligger langt borte fra Bois d'Haine, f. Ex. i Tournay eller Mecheln eller et hvilket­som­helt Sted paa Reisen, hvor han just træffer paa Biskoppen; han modtager Fuldmagten mundtlig,

uden at den ledsages af noget skriftligt Document; han modtager den f. Ex. for Varigheden af en Maaned, et Aar eller længere. Denne Lægmand begiver sig til Bois d'Haine, og Louise forlader paa hans Ord Ekstasen, saa ofte han kalder, ligemeget om han kommer igjen nogle Dage eller nogle Maaneder og Aar derefter, naar han kun kommer indenfor den ham tilstaaede Tidsfrist. Under samme Omstændigheder modtager en fremmed Præst den nødvendige Fuldmagt, og begiver sig uden noget ydre Tegn paa sin Stand til L. L. Saavel denne Præst som hiin Lægmand finde den fuldkomneste Lydighed. L. forlader Ekstasen, saa ofte de begge ville det, hvorimod ikke befuldmægtigede Personer kalde uden at finde Gehør. Jeg spørger nu: ere kirkelig befuldmægtigede Personers Stemme, Nervetraade og øvrige naturlige Kræfter forskjellige fra de Ikkebefuldmægtigedes? Og hvorledes vil man forklare sig den tilsvarende Kjendsgjerning, at de selvsamme Personer, hvilke, forsynede med Fuldmagt, have Magt over Ekstasen, — at de, saasnart hiin unddrages dem, staae ligesaa afmægtige som ethvert andet Menneske? Heraf følger, at ingensomhelst naturlig Aarsag, der beroer paa den menneskelige Naturs Organisme, ingen naturlig Kraft i Sjæl eller Legeme kan være Grund til, at L. adlyder den Enc af dem, men ikke den Anden. Heraf følger, at Videnskaben ikke kan regne paa fremtidige Opdagelser, der skulde kunne forklare Ekstasen af naturlige, blot for Tiden ukjendte Kræfter; thi den her foreliggende Kjendsgjerning viser, at der ikke kan være Tale om naturlige Aarsager, og at man heller aldrig i nogen Fremtid vil kunne vente at opdage saadanne. Det Samme gjælder med ikke mindre Følgerigtighed om den i det Foregaaende omtalte af mig d. 10. Octbr. anstillede Prøve med det indviede Kors, som uden nogen Indskrivt eller nogen anden Betegnelse indesluttede et Stykke af den sal. P. Canisius' Ligkiste. Adskiller et Stykke Træ eller et Stykke Metal sig, efter at det er indviet, ved naturlige Egenskaber fra andre af samme Art? Eller

kunde L. maaskee ved Clairvoiance have erholdt Kundskab om dette Korsens Indvielse? Men — hun var dengang ikke ekstatisk, og det var heller ikke Fredag, og hun kunde ligesaa lidt vide, at dette Kors nogensinde vilde komme i hendes Hænder. (Fortsættes.)

Dagbog.

Frankrig. Ved Sagerne seneste republicanske Vending have Orleanisterne, som ifjor Efteraar forhindrede Monarchiets Gjenoprettelse, fordi de ikke kunde faae det trefarvet nok, nu Udsigt til aldeles Intet at faae. Det er Løn som forskyldt. I Øieblikket er der Ingen som spørger om dem, og hele Interessen dreier sig om Spørgsmaalet Republik eller Kaiserdømme, og Napoleonisterne ere meget forhaabningsfulde. Vi maae med dette Alternativ for Øie ubetinget foretrække Republiken; thi af alle Regeringsformer er Cæsarismen maaskee den værste og meest demoraliserende. At Republiken i Frankrig frembyder store Farer, er imidlertid utvivlsomt. Det franske Democrati, som navnlig har sit Tilhold i Byerne, er demoraliseret og uchristeligt; og et Democrati uden Tro, et fritænkersk Democrati, er kun den chaotiske Overgang til Imperialismen. Bliver Republiken proclameret, vil det væsenlig komme an paa, om den franske Bonde duer til Noget eller ikke; om han holder fast ved sin stærke og sunde katholske Ovesbeviisning, eller om han vil lade sig tage ved Næsen af de „liberale“ Fraseologer, og tjene disse som Stemmekvæg.

Tydskland. Kaiseren er meget rask, men Bismarck temmelig syg, og hvad der er det værste — Culturkæmperne synes at blive urolige. Ikke at man skulde sige det reent ud, nei man siger naturligiis det Mødsatte, fængsler eller udjager ogsaa af og til en Præst; men der er visse Tegn der tyde paa, at der er noget i Veien. Saaledes er t. Ex. den kirkelige Statsdomstol gaaet paa Feriereiser uden at gjøre noget ved Sagen imod Biskopperne af Cöln og Trier, skjøndt man dog maatte vente, at disse skulde have deelt Skæbne med Ledochowsky.

Samtidigt hermed gjenlyde de liberale Blade af Meddelelser om, at Biskopperne, der nys have været forsamlede i Fulda, for at raadslaae om en fælleds Holdning ligeoverfor de nyeste Kirkelove, skulde have isinde at give efter; at dette er en ganske simpel „liberal“ Løgn er klart; thi for det første ere Forhandlingerne i Fulda strengt hemmeligholdte, og for det andet ere de tyske Biskopper ikke gaaede fra Forstanden; men Løgneren har dog sin Interesse, forsaavidt den tydeligt røber, hvor inderligt den „liberale“ Regering ønsker, at Katholikerne skulde vise sig svage og insequente, for at den dog med nogenlunde Anstand kunde slippe ud af det Uføre, hvori den har bragt sig selv og Riget med sin Culturkamp. Ulykken er den, at de Liberale fuldstændigt have forregnet sig med Hensyn til det katholske Folk og den katholske Geistlighed. Regeringen har altid troet, at nu vilde der blive givet efter, og efter hvert nyt Skridt forkyndte dens Blade, at nu havde Katholikerne ganske sikkert tabt Modet; men bagefter viste det sig, at Modet var der endnu. og Eftergivenheden blev der intet af. De Herrer Liberale mene, at katholske Præster og katholske Christne kunue trues ved Penge og Fængselsstraffe — men oversee herved, at disse paa den ene Side ikke have den bekjendte altbeseirende „liberale“ Kjærlighed til Penge og Comfort, men paa den anden Side have Noget, som de Herrer ikke kjende synderligt til, nemlig — Samvittighed!

Østerrig. Det nationalliberale Parti har holdt en stor Forsamling i Krems, som faldt temmelig kummerligt ud. Partiet vil gjerne videre frem ad Culturkampveien, det er saa rimeligt. Samvittighedstvang og Kirkefølgelse er det Haab, hvormed „Liberalismen“, nu da den har faaet Magten i Hænde, søger at skaffe sig Fred for det menige Folks hørøstede Fordringer om alvorlige Forbedringer med Hensyn til Skattevæsen, Valgret, Værnepligt o. desl. — Forbedringer, som de Herrer Liberale slet ikke synes om at indrømme, medens de naturligviis ikke have noget imod at tilfredsstille deres Had til den katholske Kirke, som de frygte, og hellere end gjerne omdannede til en allerunderdanigst Statskirke, ad modum den protestantiske. Hvorlænge det menige Folk vil finde sig i at blive taget ved Næsen paa den Maade, er et andet Spørgsmaal; men længe vil det næppe vare, thi af Katholicismens Undertrykkelse profitere kun — Magthaverne o: de Nationalliberale og Bureaukratiet, medens den simple

Mand lider derunder; thi i det moderne Samfund er der kun en eneste Magt der endnu har Mod til at sige de liberale Magthavere Sandheden, og for Alvor tør tage sig af den Fattiges og Svages Ret imod de Rige og Mægtige, der benytte deres begunstigede Stilling til at exploitere hine — og denne ene Magt er den katholske Kirke.

Regeringen i Wien synes imidlertid ikke at have synderlig Lyst til mere Culturkamp; saaledes har den forhindret, at Loven om tvunget borgerligt Ægteskab blev vedtaget i Aar i Ungarn. Man maa haabe, at denne Stemning varer ved, og at Kaiseren opgiver den sørgelige forblindede Politik, han, som saamange andre moderne Regenter, er begyndt at komme ind paa, thi den fører kun til Kronens Fortabelse; og at han istedetfor at støtte sig til de Nationalliberale, der altid have forraadt Kronens Bærere, hvor deres Interesser krævede det, og kun tilsyneladende kæmpe for Monarchiets Ret, naar de trænge til dets Bistand — at han da, istedet herfor, støtter sig til sit katholske Folk, der ikke bryder sig det aller ringeste om Culturkamp, men ret gjerne saae, at der blev sat en Grændse for al den Svindel og Demoralisation, som det „oplyste“ liberale Regimente udbreder i Samfundet, for selv at skaffe sig Magt og Penge paa de Smaaes Bekostning.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 5te Juli. 6te Søndag efter Pintse. Mariæ Besøgelse.**
 Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6. 8 og 12 stille Messe.
 Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.
- Søndagen den 5te Juli og den følgende Søndag** afholdes i Sct. Ansgars Kirke den 3die Kvartalscollect af Peterspengen for dette Aar. — 6. M. Octav af Petri og Pauli Fest. 7. Ti. Pulcheria, Kaiserinde, Jomfru. 8. O. Elisabeth, Dronning. 9. To. Agilolph, Martyr. 10. F. Felicitas' syv Sønner, Martyrer. 11: L. Veronica af Juliani, Jomfru.
- Søndagen den 12te Juli. 7de Søndag efter Pintse.**
Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{3}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5. i Kjøbenhavn.

N° 28.

Søndagen den 12te Juli.

1874.

Indhold: Katholicisme og Protestantisme. Louise Lateau. Italienska förhållanden.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 27.)

De katholske Garantier og de protestantiske Autoriteter. Det Indvortes og det Udvortes i Kirken.

Forfatteren taler, som vi i vor forrige Artikel bemærkede, heelt igjennem igrunnen altid om det Selvsamme, men varierer blot sin Fremstilling med afvejlende Udgangspunkter for sine kritiske Sigtelser; thi disse dreie sig alle tilhobe om hvad han i sine indledende Bemærkninger betegnede som den falske „papistiske Sikkerhed“ i Troen, der skal være Hovedeiendommeligheden ved den katholske Christendom og Grunden til, at ethvert „udviklet Menneske“ maa finde den at være aldeles forkastelig i Sammenligning med en Religion, „hvor selve den religiøse Sandhed beviser sin Autoritet for Samvittigheden og Hjertet ved sin egen Kraft.“

De falske Garantier, hvis Tilstedeværelse Hr. Biskoppen allerede vil have opdaget i den „gamle conservative Kirke“, der vel at mærke er den eneste Kirke, eller

— for at tale i vort eget Tungemaal — det eneste Af-snit i den ene Kirkes Historie, hvori han yder vor, for de Umyndige i Aanden bestemte Religion en vis Grad af Anerkjendelse, — disse falske Garantier omfatte nemlig Alt hvad der hører til det kirkelige Livs indre og ydre Organisation*), altsaa Alt, hvori Christdommen fra Begyndelsen har gjort sin Indflydelse paa det menneskelige Samfundsliv gjældende. Det var en i hans Øjne forkastelig Eensidighed, at man overveiende fordybede sig i det Spørgsmaal, hvor den sande Overlevering var at finde, og ved hvem den var kommen til os — at man i den første christelige Tid, hvor dette Spørgsmaal netop var det brændende, ikke brød sig stort om Andet, end hvad der skal troes, og mindre spurgte om, „hvorledes man skal troe“. Forf. tilføier endog, at „den personlige Tilegnelse af Troesindholdet vistnok ikke var uden en hellig Alvor, men tiltrods for Martyriet i mange Maader uden evangelisk Dybde“ (S. 63). Det følger — i Forbigaaende sagt — heraf, at Martyriet, dette factiske Vidnesbyrd om hvad der var de Christnes Tro, i Forf.' Øine har ligesaalidt at betyde som selve hiint forfængelige Spørgsmaal om, hvad man skal troe for at blive salig. Det forundrer os kun, at en saa skarpsindig og „psychologisk“ erfaren Mand ved at nedskrive disse Ord reent har glemt, at Protestantismen, tiltrods for dens Pralen med evangelisk Vished, hidtil ikke har været istand til at give et Svar paa dette Spørgsmaal, hvorom blot dens meest fremragende Ordførere kunde siges at være enige, og at derfor den megen Tale om „Troens Hvorledes“ i ethvert tænkende Menneskes Øine maa erkjendes for at være et meget slet „Surrogat“ for den af ham selv udtrykkeligt anerkjendte Nødvendighed af Sikkerhed i Troen.

*) D. e. Pavedømmet, Episkopatet, Kirkens ufeilbare Læreautoritet, Concilierne etc. etc.

Have vi nu ikke kunnet tage tiltakke med den lutherske Biskops meget betingede Roes over den christelige Oldtids Episkopat og hans „begrændsede“ Anerkjendelse af dets Ret, da kunne vi ligesaalidt lade os nøie med den velvillige Indrømmelse (S. 70), at Middelalderens katholske Kirke har indlagt sig en stor og blivende Fortjeneste, ved allevegne, hvor Christendommen udbredtes blandt „de store nationale Masser“ — hvis Tro, i det Store og Hele taget, „kun er en Autoritetstro og ikke nogen i strengere Forstand personlig Tro, fordi de kun holde sig til Samfundets Overlevering — at indsamle og holde de barbariske Folkeslag under Kirkens Lydighed“, samt at „Pavedømmet har havt en stor historisk Betydning ved at være en optugtende Myndighed, en Formynder for disse raae Masser“. For disse Umyndige og Uselvstændige baade dengang og nu erkjender Forf. Katholicismen at være en meget god og passende Religion. I Modsætning hertil have den evangeliske Kirkes Medlemmer fremfor Katholikerne det misundelsesværdige Prærogativ, ganske umiddelbart at kunne forhandle med „Gud selv“*), uden nogen Autoritets Mellekomst, medens den romerske Kirke, som en „falsk, egoistisk og tyrannisk Autoritet“ vedvarende holder sine Medlemmer paa Umyndighedens og Ufrihedens Trin, idet den ikke taaler, at dens Børn blive selvstændige. Dette skal især have viist sig

*) Vi undlade ikke, paa Grund af det tilsyneladende Utrolige i denne Yttring, at anføre følgende to Sætninger blandt de idelig gjentagne Lovtaler over „den frie personlige Tro“, der skal være „det svage Punkt i Katholicismen.“ (S. 81): „Tro er efter sit Grundbegreb Tro paa Gud, den personlige Gud i hans Aabenbaring, et Forhold mellem menneskelig og guddommelig Personlighed, i hvilket Mennesket modtager og tilegner sig Guds i Evangeliet aabenbarede Naade, modtager den af Gud selv, og i fortrøstningsfuld Tillid ganske hengiver sig til Guds Barmhertighed i Christo“. S. 122: „Vor Vished om Gud (den evangeliske Vished) maa være given os af Gud selv“ etc. Disse to Ord ere begge Steder understegede af Forf. selv.

„efter den lutherske Reformation, da en stor Deel af Børnene emanciperede sig.“ Efter denne Tid optræder den „som den reactionære Katholicisme i en uhyggelig og forældet Skikkelse, opsminket med den moderne Civilisation, fuld af Harme og Bitterhed over Emancipationen og hele den nyere Tid, hvis Cultur den hader og fordømmer“ etc. Kort sagt -- har den før været slem, har den alt i Oldtiden været paa Afveie, da er den siden bleven meget værre!

Læseren seer, at det som sagt idelig og altid er den samme Historie. Principspørgsmaalet i den store Controverse, sagde Forf. i Begyndelsen, dreiede sig om Autoriteten, og det er fra først til sidst Kirkens Autoritet samt de Garantier, den giver for Sandheden i dennes hele Omfang, der forarger Hr. Biskoppen, forsaavidt den udøves af den katholske Kirke igjennem Paven og de katholske Biskoper. Men vi kunne her ikke tilbageholde vor Forundring over den høist ugenerte Maade, hvorpaa den høiærv. Forf., samtidigt med, at han i Theorien hævder en fuldstændig Autoritetsløshed for den evangeliske Kirke, ikke blot praktisk gjør sin Embedsstillings Autoritet gjældende — dette betragte vi som noget, der følger af sig selv —, men ogsaa som Skribent veed at føre sig denne til Nytte. Thi det er jo i Kraft af den, at han antager de Leilighedsskrivter, hvori han nu og da summarisk udtaler sig om litteraire Stridsspørgsmaal, for at være fyldestgjørende ligeoverfor det almindelige Omdømme. Hr. Biskoppen er ikke blot i Medfør af sin Embedsstilling en kirkelig og theologisk Autoritet, men han hævder factisk denne officielle Stillings Prærogativer i videste Omfang. Han har derfor fuldkommen Ret, naar han, „for saavidt muligt at afværge Misforstaaelser“, siger, at han paa ingen Maade „i enhver Betydning forkaster en udvortes Autoritetstro eller en Religion paa anden Haand“ *). Han veed nemlig meget vel, at han gjælder

*) Vi have jo tidligere hørt, at han heller „ikke i enhver Betydning forkaster Troespostulater“; dette gjælder nemlig kun om de „papistiske“!

for en stor Autoritet ikke blot i de raa Massers Øine, men ligesaa fuldt i det moderne og dannede Publicums, ja selv i de theologisk dannede Samtidiges Omdømme*). Vi fortænke ham derfor ingenlunde i, at han holder paa Autoriteten; thi den afgjør i det praktiske Liv Alt, og vi tilføie, at det -- naar Talen er om Grundene for en aabenbaret Religions Troværdighed og Sandhed, ikke kan eller skal være anderledes. Men Sagen er, at ikke Alt hvad der vil gjælde for Autoritet i Aandens Verden, virkelig er dette, og vi tillade os at mene, at den evangeliske Kirke — der ikke byder sine Bekjendere (blandt hvilke selv en stor Deel af de meest Dannede, naar de ville være ærlige, maae tilstaae, at de have deres Religion paa anden Haand) Andet end reent menneskelige Autoriteter og Garantier — befinder sig i en meget mislig Stilling i Henseende til den saa meget omtalte Troesikkerhed. Den indre Erfaringsvished om Frelsen, den Helligaands Vidnesbyrd og lignende til den evangeliske Vished hørende Ingredientser — Alt dette kan være meget godt til at frembringe en Slags Knald-effect i alle de Manges Øren, der, uden nogensinde at have gjort sig mindste Uleilighed med Undersøgelse af religiøse Spørgsmaal, blot i Modfør af den ved Vane og Fordomme nærrede Uvillie dele Forf.' Anthipathier mod Alt hvad der er katholsk.

Men uagtet Biskop M., for Øieblikket og overfladisk seet, hertillands gjælder for en vægtig Autoritet i Troesager, kunne vi ikke tilbageholde det Spørgsmaal, om han virkelig troer, at denne Anerkjendelse vil være af Varighed? Var ikke Grundtvig for ikke længe siden en Autoritet, der i en stor Kreds gjaldt for at være Indehaver af en Ufeilbarhed, der havde langt mere at sige end Pavens og den katholske Kirkes — en personlig Ufeilbarhed, der gjorde alle hans Indfald og Luner til en

*) Vi henvise i denne Hensende til de i vort Nr. 22 omtalte Blad-anmeldelser.

Lov for de Mange, der troede paa den. Han ansaae sig selv for en Reformator, der af Gud var opvakt til at tænde et Lys i Kirken, der i Klarhed langt overstraaledede det Lys, som Morten Luther satte paa Lysestagen, men som ligesiden det andet Aarhundrede skal være „sat under Skjæppen“ (S. 64). Men hvad have alle Grundtvigs Lovtaler over hans kirkelige Opdagelsers Ufeilbarhed, hvad have de hjulpet, og hvor langt ville de række ind i Fremtiden? Hvormange af denne Vennekreds have ikke allerede Anledning til sukkende at udbryde: Ak, hvor forundret! Men det forekommer os ikke desto mindre, at Biskop M., uagtet han maa frikjendes for directe at udbasune sin kirkelige Ufeilbarhed, og uagtet han altid har protesteret mod Grundtvigs, dog i al Naivitet prætenderer at være en ufeilbar Kritiker og Dommer over alle andre kirkelige Autoriteter, og dette er jo mere eller mindre Tilfældet med alle protestantiske Autoriteter! De ere dette saalænge det varer, og saalænge Publicum behager at anerkjende dem for at være det!

Men vi ere nu — igjennem disse Bemærkninger om de evangeliske Autoriteters i en dyb indre Selvmodsigtelse begrundede Uvederhæftighed — komne til et Punkt, som vi ansee det for fornødent foreløbigt at henlede Opmærksomheden paa, uagtet det først vil faae sin fuldstændige Belysning under Vurderingen af den protestantiske Kirkebetragtning i det Hele. Forlanger man et kort Svar paa det Spørgsmaal: Hvori samle sig alle Forf.' Angreb paa den katholske Kirkeautoritet? da kunne vi besvare dette Spørgsmaal med en kort og meget betegnende Formel. Han forkaster med sin og sine Troesfællers eneste anerkjendte Kirkefader, Luther, i Principet aldeles den synlige Kirke og dennes traditionelt begrundede Kirkeorden, og opbyder sin flydende Veltalenheds bedaarende Phraserigdom til Forherligelse af et Kirkeideal, der ene har hjemme i Aandens usynlige Verden eller i den menneskelige Phantasies (d. e. Sværmeriets) luftige Regioner. Hans Polemik er uafslædig rettet

mod vor Kirkes „Udvorteshed“, der slet ikke tillader det Indvortes i Christendommen at gjøre sig gjældende. Hr. Biskoppens dialektiske Virtuositet er uophørligt optagen af den ufortrødneste Bestræbelse for principielt at nedbryde Tilliden til alle udvortes Garantier for Besiddelsen af den himmelske Sandhed. Kun een eneste af disse Garantier bliver han, her som alle vegne, sig selv liig i utrætteligt at appellere til, nemlig den h. Skrivt. Men, da han godt veed, hvor usikkert og flertydigt den evangeliske Theologi har gjort dens Vidnesbyrd, nødes han dog her til at rose den gamle Kirkes „strengt conservative Fastholden af den apostoliske Tradition“. Men denne begrænder han selvfølgelig saa snevert som muligt, naar han indskrænker den til Daaben, Nadveren, den apostoliske Troesbekjendelse, Fadervor og Budene (S. 61—62). Disse fem Hovedparter af Luthers Katechismus anerkjendes, „skjøndt de ogsaa ere Skrivtstykker“, for oprindelig at være „forplantede ved mundtlig Overlevering“. Forf. bemærker fremdeles om det apostoliske Symbol, at det vistnok ikke er af Apostlene i den Form, i hvilken vi besidde det, forkaster Udtrykket „den katholske Kirke“ i tredje Artikel, og billiger Luthers Ombytning af dette Ord med „en christelig Kirke“, fordi „katholsk“ ikke findes et eneste Sted i det nye Testament. Efter Indholdet erkjender han det derimod for at være utvivlsomt apostolisk, fordi alle dets øvrige Udtryk stemme overens med den h. Skrivt, „hvoraf dog ikke maa sluttes, at det skulde være et Uddrag af Skrivten, men vel, at det stammer fra samme Kilde som Skrivten“.

Vi ville her ikke nærmere omtale den temmelig tve-tydige Maade, hvorpaa Forf., i Modstrid med sine Udtalelser i et tidligere Leilighedsskrift*), nu synes at bruge Udtrykket „Troesregelen“ som eensbetydende med den apostoliske Troesbekjendelse. Han har i det nedenfor nævnte Skrivt ganske rigtigt bemærket, at dette

*) „Til Forsvar mod den saakaldte Grundtvigianisme.“ 1863. Ved

Symbol i sin Ordlyd aldrig kan have været bestemt til; som Grundtvig paastod, at være en Norm for Fortolkningen af den h. Skrift, og at dets Ordformulering ligesaa lidt kan være en Overlevering fra Herren selv. Hans varsomme og tvetydige Udtryk S. 61 kunne maaske have sin Grund i visse ireniske Tendentser ligeoverfor den grundtvigske Fraction af Folkekirken, da, som Prof. Clausen flere Gange indstændig har manet om, Alt jo nu gjælder om at forene alle gjenstridige Aander til eendrægtig Kamp mod Katholicismen. Men hvad vi her skulle tillade os at fremhæve, er hvad Möhler træffende kaldte den „Klemme“, hvori Luther med sin Lære om en blot og bar usynlig Kirke løb sig fast, og hvori hans Tilhængere siden er blevne siddende!

Denne Klemme bestaaer i den mod al sund Menneskeforstand og logisk Sands uforligelige Sætning, at det Indvortes i Kirken er det absolut Første, Udgangspunktet for Kirkedannelsen og alt kirkeligt Samfundsliv. Dette var som bekjendt den Hovedlære, hvori de saakaldte Reformatorer begrundede deres Ret til at nedbryde og om muligt tilintetgjøre hele den fra Fortiden overleverede Kirkeorden; det var deres eensidige Subjectivisme, der opkastede sig til Dommer over, og fældte en afgjort Forkastelsesdom over hele Fortidens Opfattelse af Christendommen. Thi Luther optraadte jo som en af Gud umiddelbart inspireret Evangelist, der forlangte sin i et indre guddommeligt Kald og en reen indvortes Autoritet begrundede Tilegnelse af Christendommen reproducteret i bestemte Læreformer og i en tilsvarende udvortes Gudsyrkelse i den Kirke, som han var i Begreb med at stifte, og som han haabede inden kort Tid overalt skulde fortrænge den katholske Kirke. Vi ville her ikke tale om den Urimelighed, at nogle Enkelt-

„Troesregelen“ forstod den gamle Kirke den traditionelt forplantede Forstaaelse af ethvert af Symbolets enkelte Led.

mænd, der vare fødte, opdragne og dannede i den efter sit Væsen og Begreb eneste Institution og eneste Samfund, der havde et uantasteligt historisk — igjennem en lang Række af Aarhundreder fortsat og hidtil af Alle anerkjendt — Vidnesbyrd om at være Christi sande, af Herren selv stiftede og af Apostlene udbredte Kirke, — at de kunde fatte den Tanke, at ville begynde Kirken forfra — at ville grunde en ny Kirke, der skulde være et Udtryk for deres personlige Opfattelse af Aabenbaringsens Kjendsgjæringer og den h. Skrivts Læreindhold. Men som bekjendt hævdede Luther i flere Aar sin reent indvortes Betragtning af Kirken, og indrømmede Enhver samme Ret, som han for sin egen Person gjorde gjældende, nemlig Beføielsen til, uden Mellemkonst af nogensomhelst menneskelig Autoritet, at gaae ligetil „Gud selv“ og umiddelbart af Ham lade sig undervise og belære om, hvorledes Hans Ord i de h. Skrifter skal forstaaes og anvendes. Det var først den totale Forstyrrelse af al kirkelig og borgerlig Orden, som denne nye Lære fremkaldte, der tvang Luther til at slaae ind paa en ganske modsat Vei*). Han kom nu til Erkjendelse af den Nødvendighed, at organisere sit Kirkevæsen, saavidt det lod sig gjøre, efter den katholske Kirkes Forbillede; og den lutherske Kirke fik saaledes en egen Lærestand og en lovbunden Forfatning under den verdslige Øvrigheds Overtilsyn.

*) De fanatiske Sectarere, opfattede hurtigt denne Læres Consequenter ligeoverfor al verdslig Autoritet; men Reformatorenes Frontforandring havde ikke blot sin Grund i deres Uvillie mod, i Kraft af deres egen Lære at maatte indrømme disse forrykte Menneskers Ligeberettigelse som Lærere og Skriftudlæggere, men tillige i den Omstændighed, at Fyrstemagten maatte betragte hine Fanatikeres Læremestere som Ophavsmænd til hele denne Forstyrrelse, dersom de ikke enedes med den om, at der snart maatte gjøres Ende paa dette Uvæsen. Reformatorerne omvendte sig nu hurtigt fra deres Vildfarelser, og overdroge Fyrsterne Overepiskopatet i deres respective Lande, Ret til en almindelig Kirkeplynning etc. De vrede Guder forsonedes, og bleve nu selv, især i den sidste Retning ivrige Kirkereformatorer!

Vi skulle i det Følgende vise, med hvor lidet Held Biskop M. har opbudt sit Mesterskab i at confundere alle herhen hørende Begreber, for at tilsløre de gamle Modsigelser og fremstille det Hele i en ny efter Tidens Fordringer afpasset Skikkelse. (Fortsættes.)

Louise Lateau.

Afgjørende Beviser for Umuligheden af alle naturlige Forklaringer.

(Fortsat fra Nr. 27.)

Jeg maa endnu forelægge Læseren en ganske overordenlig Kjendsgjerning, der vilde være ligesaa utrolig, som alt det Foregaaende, naar den ikke var bekræftet ved uigjendrivelige Vidnesbyrd. Under en Ekstase — det var Fredagen den 13de August 1869 — vare Biskop d'Herbomez, Abbé Mortier (Præsident ved Seminariet i Bavay), Statsminister Dechamps og desuden Madame Lateau og begge hendes to andre Døttre forsamlede i Louises Værelse. Biskoppen og Abbéen anstillede forskjellige Forsøg med Reliquier og indviede Ting, og L. viste det sædvanlige Tegn paa Glæde ved at blive berørt med dem. Hun sad paa sin Stol, just som Hr. Niels omtrent Kl. 10 om Formiddagen traadte ind i Værelset. Han kom fra en døende Kone i Nabolauget, som han havde forsynet med de h. Sacramenter. Ved saadanne Leiligheder betjener en katholsk Præst sig af en Sølvkapsel med to Rum. Det ene af disse indeholder den indviede Olie til Meddelelsen af den sidste Salvelses Sacrament, det andet indeholder den h. Hostie. Kapselen bæres i en Silkepung, og det er en kirkelig Forskrift, at den h. Hostie skal bringes umiddelbart hen til den Syge, som har begjæret at communicere, og at den Geistlige altsaa ikke

forinden maa opholde sig paa noget andet Sted. Hr. Niels havde overensstemmende hermed betjent den Døende, og vidste ikke andet, end at han endnu blot havde den h. Olie i det omtalte lille Sølvkar. Af denne bliver der nemlig i ethvert enkelt Tilfælde kun forbrugt en ringe Kvantitet, saa at Karrets Indhold er tilstrækkeligt for mange Administrationer. Da han nu paa Tilbageveien gik forbi Lonises Huus, kom han paa den Tanke at forsøge, om en Berøring med Silkepungen vilde gjøre noget Indtryk paa Louise. Men han havde aldrig saasnart betraadt Værelset og var endnu nogle Alen fra Louises Stol, før den Ekstatiske blev betagen af en stærk Skjælven, reiste sig livligt, blev ude af sig selv af Jubel og Glæde, øieblikkeligt kastede sig paa Knæ, udstrakte Hænderne efter Pungen og hensank i glødende Tilbedelse. Præsten traadte et Skridt tilbage; Louise fulgte knælende efter ham. Hr. N. vender sig og gaaer i en Kreds gennem Stuen, idet han af og til standser. L. reiser sig, følger ham i en foroverbøiet Stilling, halvt knælende, halvt i opreist Stilling, og synker, hvergang han standser, tilbedende ned paa begge Knæ. De tre Geistlige forlode derpaa Stuen, L. satte sig atter paa sin Stol, og Ekstasen fortsatte sig paa den sædvanlige Maade. Hr. N. havde imidlertid bragt det lille Sølvkar, hvori han havde baaret Sacramentet, tilbage til Kirken. Da han atter indfandt sig, gjorde Biskoppen den Bemærkning, at en lille Deel af den consecrerede Hostie sandsynligviis maatte have løsnet sig og være bleven tilbage i Karret. Man gik da til Kirken, aabnede Kapselen og fandt ganske rigtigt en saadan Partikel. Den katholske Kirke lærer, som bekjendt, at den hele Christus er nærværende i den consecrerede Hostie og i enhver nok saa lille Deel af samme.

Saa lidet videnskabelig begrundet end den Tanke maatte være, at Louise muligt i Kraft af hvad man kalder Klarseenhed (clairvoyance) kunde have seet Sølvkapselen i Silkepungen, og atter i denne den omtalte Partikel af Hostien, saa vilde man dog ikke undlade en

Contraprøve. Man tømte altsaa Karret fuldstændigt, saaledes at der ikke var det mindste Støvgran at see i det, lagde det, med en ikke consecreret Hostie deri, atter i Silkepungen, og begav sig til Louises Bolig. Saafreent hendes nysomtalte Bevægelse ved at befinde sig i Nærheden af disse Gjenstande havde været en Virkning af Clairvoyance, saa maatte hun nu, ved atter at see dem, faae den samme Fornemmelse som tidligere; hun maatte gjenkjende det Alt; hun maatte ligeledes knælende og tilbedende ære denne Hostie, der jo, ligesom den forrige, var tagen fra Alteret, og ikke ved nogensomhelst naturlig Eiendommelighed var forskjællig fra den, der før havde ligget i Sølvbeholderen. Hr. Niels holdt altsaa, ligesom forrige Gang, Silkepungen frem for hende, men L. gav ikke det ringeste Tegn paa at føle noget derved, hverken Glæde eller noget der lignede Tilbedelse; hun forblev — som stedse ellers under Ekstasen — aldeles uberørt af Alt hvad der foregik omkring hende. Denne Begivenhed taler høit nok; den behøver ingen videre Commentar. Siden bragte man, som vi i det Følgende skulle see, ifølge en særegen Tilladelse, endnu to Gange under Ekstasen den h. Communion til Louise, og man saae den samme glade indre Bevægelse give sig Udtryk i en tilbedende Holdning. Men jeg maa først omtale en anden Kjendsgjerning, der ikke mindre egner sig til at bringe dem i Forvirring, som mene, at intet Andet end naturlige Aarsager kan have Indflydelse paa Menneskene og Tingenes Gang her i Verden. Jeg mener Louises nu igjennem flere Aar vedvarende Afholdenhed fra Søvn, Spise og Drikke. Jeg har selv paa Stedet ved egen Iagttagelse overbeviist mig om, at dette i Sandhed forholder sig saaledes. Jeg har herom seet et Uddrag af det i Acterne Optegnede; jeg har hørt Biskoppen af Tournays Meddelelser derom, ligeledes hvad Hr. Niels og Andre i Bois d'Haine have bevidnet, og jeg er derfor med Hensyn til dette Punkt saavel som om alt det Øvrige,

ligesaa forvisset om Rigtigheden, som jeg er forvisset om min egen Tilværelse.

Jesus Christus aabenbarede sig engang for den h. Katharina af Siena og sagde blandt Andet til hende: „Jeg vil udmærke dit Liv ved saa overordenlige Vidundere, at alle uvidende og kjødeligsindede Mennesker skulle vægre sig ved at troe dem; Jeg vil pryde din Sjæl med en saa stor Fylde af Naade, at selv dit Legeme skal fornemme Virkningerne deraf, og for Eftertiden kun skal leve paa en ganske usædvanlig Maade.“ Hun havde derefter en Dag en Aabenbarelse af Maria Magdalena, der i 33 Aar havde levet paa en Klippe, uden at tage nogen-somhelst Næring til sig. Efter denne Dag nød Katharina af Siena i mange Aar og lige til sin Død hverken Spise eller Drikke. Disse Kjendsgjæringer ere tilstrækkeligt bevidnede; og, ligesom vi vide, at de Døde skulle opstaae og leve legemligt, uden at deres Legemer trænge til Næring, saaledes ere vi ogsaa overbeviste om, at Gud har Magt til, allerede under sine Udvalgtes jordiske Liv, at foregribe denne for den hiinside Verden bestemte Tilstand. Med Louise Lateau forholder det sig i denne Henseende som følger. Kort efter hendes Stigmatisation bemærkede man, at hun hverken midt om Sommeren følte noget til Heden, eller i den kolde Vintertid til Kulden. Hr. Niels fandt hende ved Middagstid i hede Sommerdage beskæftiget med at grave i Haven, uden at Solheden i mindste Maade besværede hende. Om Vinteren ere hendes Hænder ofte iiskolde; men Louise føler det ikke, og arbejder med Naalen og ellers ganske som sædvanligt, uden i nogen Henseende at mærke til nogen Hindring.

(Fortsættes.)

Italienska förhållanden.

Det nya Italien, Cavour's och Garibaldi's skapelse, har gjort och gör alltjemt sig mycken möda att nedrifva hvad som en gång åter skall uppresa sig af sig sjelf. Revolutionens verk är ett verk för dagen; den kan förstöra men icke ersätta det gamla, den kan väl taga ruinerne i besittning, men icke för att förblifva i besittning af platsen. Dess förstörelseverk är öfvergående, och så mycket mera ligger dess grund på lösa sanden. Revolutionen har kunnat bemäktiga sig Rom, den har skingrat de religiösa ordnarne, plundrat klostren och sålt Kyrkans egendom; den kan skryta med att ha ruinerat det katolska lifvet och dess institutioner i Italien. Men sedan? huru har man använt allt detta? hvad har det blifvit för nytta dermed? hvilken ny ordning har man kunnat grunda på spilororna af den gamla nedbrutna ordningen? Det är samtidshistorien sjelf som åtager sig att besvara dessa frågor.

Vi ha för icke längesedan i den franska tidningen „Journal des Débats“ läst en korrespondens från Italien, som synes oss betecknande. „Journal des Débats“ är rationalist i religiöst hänseende och svärmar för det nya Italien i politiskt; dess korrespondent går ännu längre än bladet sjelf i begge delarne, han är en fritänkare och en „19de seklets man“ så godt som trots någon. Händelsen eller nyfikenheten förde honom häromdagen till Assisi, den hel. Franssici stad. Hvad har han der skådat? utan tvifvel underverk af den moderna civilisationen, ty det är nu tolf år sedan man förjagade från helgonets graf munkarne som voro dess vårdare! Helt visst har den resande journalisten tillfälle att beundra de lyckliga följderna af denna klostrens sekularisation, som skulle göra jorden fri från den odugliga klosterförvaltningen, göra befolkningarne fria från det klerikala tyranniet, gifva lyftning åt handeln och skänka städerna all möjlig lycka! — Nej, så här beskriver han hvad han sett:

„Assisi företer bilden af en nästan öde stad. Gräset växer på gatorna och på torgen, der man blott ser en och annan enstaka vandrare. Man ser icke spår til någon handel, ej ens med artiklar för andaktsöfningarne på stället.

„Belägenheten af St. Franssici kloster är beundransvärd. Denna vidsträckta bygnad kunde fördom inrymma

tusen af hans ordens medlemmar. Hvar och en af dem hade en cell försedd med en alkov och ett bokskåp. I närvarande stund är klostret aldeles tomt och öde.

„Man ser ännu i de stora refektorierna borden som begagnades af munkarne vid deras måltider, men allt detta står nu utan användande.

„Det tyckes som man hade bort göra ett undantag från lagen om klosterindragningarne till förmon för ett så berömdt ställe; men i alla händelser borde man kunna använda den ofantliga bygnaden på något sätt, om det också icke vore till annat än att der inqvartera de fattiga, som taga öfverhand i Assisi likasom rundtom, och som uttrötta de resande med sin jemmer och sin efterhängsenhet. Det är förvånande att en upplyst regering icke inser det upprörande, som ligger uti att bortjaga munkarna ur deras bostad och sedan låta denna stå i tolf år utan att deraf draga någon nytta.“

I Assisi likasom öfverallt består hela revolutionens anda i att förstöra. Det röfvade klostret tjänar till ingenting och munkarne ersättas af tiggare. Det er framsteget!

Det tyckes i sanning, som om denna förstörelsesmani hade bort hejda sig framför portarne till klostret i Assisi, och att den store Fransisci stiftelse borde ha bibehållits åt hans söner och den katholska världen, likaväl som Monte-Cassino eller La Cava eller Karthusianerklostret i Pavia, hvilka ryktbara helgedomar man icke ansett sig kunna röra utan att väcka öppen skandal i hela världen. Om folken vore i stånd att känna en verklig tacksamhet mot sina välgörare, så vare Italien skyldig en sådan mot den stad, som sett en af dess ärofullaste medborgare födas.

Fransiscus af Assisi är icke allenast grundläggaren af en munk-orden, som sex århundradens tjänster bland folket hade bort göra helig äfven i förstörarnes ögon; han är icke blott ett stort helgon, som hela den katholska världen vördar, såsom den, hvilken ibland menniskor fullkomligast efterföljd Jesu Christi lära och lefverne, men han har dessutom utöfvat ett större inflytande än någon annan på sitt eget och följande tidevarf till återfödelsen af den italienska anden. Man kan säga, att Italien har honom att tacka för sitt språk, sin konst och sin poesi. Nationalspråket bilder sig genom hans predikande, det fortplantar och sprider sig genom hans lärjungar öfver hela Italien. Bland dessa samma lärjungar räknar den

bildade Italienaren ännu i dag Dantes föregångare i poesien och Rafaels i målarekonsten. Den dubbla gothiska kyrkan öfver hans graf, typen för en ny arkitektur, reste sig långt innan hvarken Florens eller Siena eller Milano kunde visa sina ståtliga katedralen. Och denna heliga graf var likasom en ständigt flödande källa, hvarur hans söner, medlemmarne af hans orden, från sekel till sekel hemtada sina rika skatter af fromhet och vishet.

Assisi är nu öde. När revolutionens tid är förbi, skall det åter blifva lefvande. Icke förr. (Slut följer.)

Den katholske Skole ved Sct. Knuds Kapel.

Tirsdagen den 14de Juli, Formiddag Kl. 8 $\frac{1}{2}$ —3 Eftermiddag, afholdes den aarlige Examen, hvortil Elevernes Forældre og skolens andre Velydere indbydes.

Sct. Ansgarius-Foreningen.

Bestyrelsesmøde Tirsdagen den 14de Juli, Aften Kl. 7.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 12te Juli. 7de Søndag efter Pintse. (Johannes Gualbertus.) Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken.

Søndagen den 12te Juli. Collect af Peterspengen i Sct. Ansgars Kirke. 13. M. Anacletus, Pave og Martyr. 14. Ti. Bonaventura, Biskop og Kirkelærer. 15. O. Apostlenes Deling. 16. Tø. Karmel-Skapularfest. 17. F. Alexius, Bekj. 18. L. Kamillus af Lellis, Bekj.

Søndagen den 9de Juli. 8de Søndag efter Pintse. (Vincent af Paul).

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Goldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 29. Søndagen den 19de Juli. 1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Louise Lateau. Italienska förhållanden. Dagbog.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 28.)

Den synlige og usynlige Kirke.

Naar Biskop M. med Luther forkaster den synlige Kirkes Autoritet, følger det af sig selv, at han med denne Reformator ogsaa maa gjøre det næste Skridt, og totalt bryde Staven over selve Begrebet af en synlig Kirke, som en Forvanskning af den Idee, der ligger til Grund for Kirkens Tilblivelse. Han gjør med Luther det Indvortes i dette Ords fuldeste Omfang til Udgangspunktet for Kirkedannelsen, og deler ganske Luthers Blindhed for den heri liggende Selvmodsigtelse: at det Indvortes — hvorved dog vel maa forstaaes de indre Rørelser og Følelser, der vække Mennesket af dets aandelige Dvale og tilskynde det til at søge Gud og komme til Sandhedens Erkjendelse, — at disse sidste tilligemed den afgjørende Forandring af det indre Liv, som de bevirke, skulde komme ligesom ganske af sig selv, medens den h. Skrivt paa det bestemteste vidner, og Christendommens

Historie klarligt stadfæster, at denne indre Forandring, i det Enkelte som i det Hele, er en Virkning af den store Kjendsgjerning, der har fornyet Jordens Skikkelse — Guds Søns, det evige Ords Menneskevordelse og den af ham stiftede synlige Kirke. Det gjælder baade om L. og Biskop M. — at, saaledes som de fremstille det christelige Livs Begyndelse i ethvert Menneske, det kirkelige Livs Udvikling og de enkelte Individets Forhold til dette, bliver Christi Menneskevordelse en aldeles ubegribelig og ganske overflødig Foranstaltning. Den saavel af Reformatoren selv, som af hans nyeste Apologet givne Forklaring af dette Punkt viser — med Undtagelse af den ideligt tilbagevendende selvmodsigende og confuse Henviisning til den h. Skrift — uafadeligt hen til en udelukkende indvortes Aabenbaring — nemlig den, som Hr. Biskoppen med saa stort Velbehag og Suffisance ved enhver Leilighed paaberaaber sig som Aandens og Sandhedens Vidnesbyrd for Menneskets Hjerte og Samvittighed. Vi have tilladt os at kalde hiin Henviisning til Skriften confus og selvmodsigende, fordi Skrivtens Tilblivelse og dens Gyldighed som „et tilforladeligt Aabenbaringsdocument“ — som et haandgribeligt historisk Efterladenskab fra Christendommens Oldtid — nødvendig forudsætter ikke blot en udvortes guddommelig Aabenbaring, men en længere Tids mundtlige Overlevering og Underviisning, som Kilde til dens Tilblivelse. Bevidstheden herom var ogsaa lige fra Begyndelsen af i en formløs Skikkelse tilstede hos Luther. Men, da han nu eengang havde brudt med den udvortes Kirke og dens Autoritetsprincip, maatte han, for at hævde sin Stilling ligeoverfor samme, søge Begrundelsen af sin Ret til at optræde som Kirkereformator udelukkende i indvortes Kjendsgjerninger, og, da disse sidste jo factisk havde deres Rod i hans eiendommelige Opfattelse af det Nye Testaments Vidnesbyrd om den christelige Lære, støttede han sig under sin Kamp mod Kirkens formentlige ved

Menneskelærdomme forvanskede Fremstilling og Udvikling af Skriftordet, inconseqvent paa Bibelens Udsagn.

Hr. Biskoppen giver, under Overskrivten: Luther og de reformatoriske Principer (S. 109—123), et meget rørende Opkog af de vedtagne pietistisk-sentimentale Udgødelser om den indre Kamp, som Luther havde at bestaae, førend han modnedes til at gennemføre sit store Værk. Men det Værste er, at dette Afsnit, der er anlagt paa at illustrere og forherlige den evangeliske Vished, heelt igjennem er stemplet med en Uklarhed og Forvirring, hvis Selvmodsigelser paa visse afgjørende Steder ere saa haandgribelige, at man maa forbauses ikke mindre over den overlegne Tone, hvori de fremføres, end over den Naivitet, hvormed den ærede Forf. stoler paa sin Kunstfærdighed i at skjule disse Modsigelser og uklare Tankeforbindelser under et virkelig bedøvende Ordskvalder. Dette Sidste kan vel med Sandhed siges om Skrivtet i dets Helhed*); men det her omtalte Afsnit bærer dog i en ganske udmærket Betydning Prisen i denne Henseende. Vi beklage kun, at vort Blads indskrænkede Rum ikke tillader os at godtgjøre dette ved at meddele større sammenhængende Stykker af den omtalte Beskrivelse og den til samme knyttede Fremstilling af Hovedpunktet i den lutherske Lære, saaledes som Forf. vedkjender sig den — forbedret og opsminket med den moderne Tids Troes- og Videnssurrogater. Men vi haabe, ogsaa uden dette at kunne tilfredsstille alle billige Fordringer!

* Som et ganske iflæng grebet Exempel skulle vi dog henvise til S. 72, hvor Forf., i Modsætning til „den blinde Lydigheds Religion“, forherliger „det Princip, som paa eengang er Christendommens og Humanitetens, nemlig Personlighedsprincipet i den menneskelige Natur“. Her forekommer Ordet „personlig“ forbundet med Ordene: „Gud, Menneske, Frelser, Sandhed, Frihed etc. ikke mindre end otte Gange i ti Linier. Det Samme gjælder om den „indre Erfaring“ og den „evangeliske Vished“!

Mødens Luther som bekendt grundede sin Hovedlære (d. e. Læren om Menneskets Retfærdiggjørelse for Gud) paa en hidtil i Christenheden ganske ukjendt og følgelig aldeles ny Forstaaelse og Fortolkning af Apostlen Pauli Lære herom i Brevene til Romerne og Galalerne. seer man strax, at Biskop M. ved Siden af Skrivtprincipet, der var Luthers Alpha og Omega, har et andet Princip i Baghaanden, hvormed han i det Følgende udfører alle sine Hovedoperationer til Bedste for den usynlige Kirke. Han kalder dette Princip „det evangeliske Troesprincip“ og forstaaer derved hverken mere eller mindre, end den personlige Forvisning om Gyldigheden af Luthers nysomtalte Lære om Retfærdiggjørelsen af Troen alene*), som Luther paa fri Haand udledede af Skrivten, og forsvarede ved Hjælp af Skrivtprincipet. Hvorledes den i andre Henseender saa skarpt tænkende og distingverende Forf. kan kalde den personlige Tilegnelse af en Sætning, der er udledet af en vilkaarlig Fortolkning af nogle enkelte Skrivtsteder, for et Princip, som han i sine eensidige subjective Theoriers Interesse ikke blot stiller i lige Rang med Skrivtprincipet, hvoraf det er udledet, men paa ethvert for hans Ræsonnement afgjørende Punkt indrømmer en overordnet Plads, som det, der i sidste Instants gjør Udslaget, — have vi ondt ved at forstaae. Men vi ville i det Følgende faae Leilighed til nærmere at belyse de opskruede Udtryk, hvori Forf. indhyller dette afledede Ikke-Princips aldeles uberettigede Indførelse.

*) Forf. betjener sig stadigt af denne i Luthers Bibeloversættelse anbragte Forfalskning af Rom. 3, 28., uagtet den danske Oversættelse af det N. T., ligesom den græske Text og Vulgata, blot har: „Troen“ (nemlig i Modsætning til Moseloven og den falske jødiske Gjærningsretfærdighed). L. tillod sig nemlig — i Faveur af sin Lære om Forkasteligheden af al menneskelig Medvirkning med den guddommelige Naade — at forvanske Texten og Tanken ved et indskyde Ordet „alene“.

Vi have i det Foregaaende sagt baade om Luther og Hr. Biskoppen, at de begge sætte det Indvortes i Kirken eller den usynlige Kirke som det Første og Oprindelige, og den synlige Kirke som det Andet og Afledede; men der er dog, som vi see, den Forskjæl, at L. og alle gammel-lutherske Theologer vel grundede denne Lære paa Forvisningen om deres Retfærdiggjørelse af Troen alene, men dette sidste Dogma paa deres Fortolkning af Apostlen Pauli Lære, medens Biskop M. forgjæves anstrenger sig for at skjule denne lutherske Urimelighed, ved for enhver Priis at ville godtgjøre dens høiere Berettigelse. Dette er Grunden til, at hiin Sætning er kommen til den Ære at blive op-høiet til Rang af et Princip under Navn af det evangeliske Troesprincip. Man erfarer nemlig, hvad der forholder sig fuldkommen rigtigt — at Luther „under sin Tvivl, indre Uvished og angstfulde Søgen i det papistiske Mørke ikke kom til Vished nærmest ved at læse i Skriften, men ved en indre Erfaring, en indre Oplevelse, en stor Forvandling, der ved en Forkyndelse af Evangeliet foregik med hans hele Personlighed“. Forf. hentyder hermed til den bekjendte Historie om den evangeliske Trøst, som L. under hine Anfægtelser af Tvivl fik af sin Ordensprovincial Joh. v. Staupitz, der henviste ham til Forjættelsen om Syndsforladelse i den tredie Troesartikel, hvilken Trøst saa i fuldt Maal forlehnede ham den høitpriste evangeliske Vished d. e. den personlige utvivlsomme Forvisning om sin Retfærdiggjørelse. L. havde nu „seet ind i Gud Faders Hjerter“; han var nu traadt i et ganske umiddelbart og directe Forhold til Christus, der havde „overklædt ham med sin Retfærdigheds Klædebon“. Han byggede derfor ikke „sin Salighed“*) paa sin Helliggjørelse eller sine Gjerninger, heller ikke paa sin Erfaring

*) Forf. siger ikke „sit Salighedshaab“; thi det er jo, som vi siden skulle vise, et Hovedpunkt i det lutherske Troesbegreb — at den Troende, som Saadan, maa være fuldkommen vis paa sin tilkommende Salighed!

om den indre Forvandling, der var foregaaet med ham, men alene paa Christus, der havde skjænket ham Alt. „Sin Frelse og Visheden om samme“ byggede han ligesaa lidt paa „Styrken af sin Tro“. Thi, „naar han lærte, at Troen er retfærdiggjørende, saa var den dybere Mening den, at det er Christus, tilegnet i Troen, som retfærdiggjør. Troen er nemlig Haanden, der griber den tilbudne Gave“. Det som gribes, er altsaa Christus selv, hvis fuldkomne personlige Fyldestgjørelse for vore Synder og Opfyldelse af den guddommelige Lov tilregnes enhver Troende som hans egen Retfærdighed*). Luther havde saaledes strax fra Begyndelsen af den evangeliske Vished om sit Forhold til Gud. Vi faae tillige (i Anledning af Luthers mærkelige Yttring om „denne Artikel“: „at med den staaer og falder hans Kirke“), en aldeles bestemt og utvetydig Erklæring om, at „Kirken“ (den sande Kirke) efter sit Væsen er „et Troens og Aandens Samfund i Hjerterne, hvor der er Vished i Troen, og hvor Christus er det Grundvise, og ikke blot et udvortes Samfund at Døbte“; d. e. med andre Ord, at „den sande Kirke“ er eensbetydende med den usynlige Kirke. Vi ere naturligviis aldeles enige med Forf. om den sidste negative Bestemmelse. Hvad derimod den første og positive angaaer, da have vi, forinden vi komme til nærmere at drøfte disse Ord, endnu et Par Bemærkninger at gjøre om Luthers af Hr. Biskoppen saa indtrængende anbefalede Exempel for Alle der søge Sikkerhed og Vished i Troen.

(Fortsættes.)

*) Dette mærkværdie Begreb om Troen skulle vi siden særlig omtale.

Louise Lateau.

Afgjørende Beviser for Umuligheden af alle naturlige Forklaringer.

(Fortsat fra Nr. 28.)

Fra den Tid af, da Mærkerne af Tornekronen (25de Septbr. 1868) kom tilsyne, vøeg Søvnens efterhaanden ganske bort fra Louise. Allerede en længere Tid iforveien kostede det hende Overvindelse at blive i Sengen, og hun tilbragte Størstedelen af Natten paa sin Stol med Rosenkrandsen i Haanden og med sin Aand og sine Tanker henvendte paa Gud. Endelig forlod Søvnens hende ganske. Gjentagne Gange forlangte hendes Skriftefader paa det Bestemteste, at hun skulde gaae tilsengs; men at sove har hun nu i 3 Aar ikke været istand til. Denne Kjendsgjerning er saa overordenlig, og der behøves saa lidt videnskabelige Beviser for, at den i Sandhed er overnaturlig, som saadanne behøvedes for det Factum, at en Død kom frem af Graven, eller et Klippestykke hævede sig i Lufte og blev hængende der uden nogen Støtte.

Efter Stigmatisationen (24de April 1867) har det stedse været Louise umuligt, om Fredagen at nyde Noget somhelst. Paa de øvrige Ugedage nød hun kun meget Lidt, og selv dette med Besværlighed. Men efterhaanden forsvandt Appetiten ganske ligesom Søvnens, saa at hun nu hverken spiser eller drikker eller sover. Trods dette befinder hun sig fuldkommen vel, arbejder som sædvanligt, og har ikke tabt det Mindste i Henseende til Sundhed, Munterhed og friskt Udseende.

Hendes Levemaade har altid været meget simpel og frugal. Brød og anden Planteføde, Mælk, lidt Kaffe, tynd Suppe, en Smule Frugt var hendes daglige Næring, Vand hendes eneste Drik. Saaledes levede hun indtil Stigmatisationen. Med den indtraadte den omtalte Forandring; og den 30te Marts 1871 — Foraftenen for Marias' Smertersfest — kunde Louise for sidste Gang nyde

noget, uden i kjendelig Grad at føle sig besværet deraf. Fra denne Dag og indtil 9de April s. A. var hun ikke istand til spise noget, og kunde til Nød blot synke en Smule Vand. Den 9de April (Paaskedag) nød hun med stor Anstrængelse et lille Stykke Brød og den følgende Dag et halvt Æble. Tirsdagen og Onsdagen derefter gjorde hun et forgjæves Forsøg paa at nyde lidt Suppe, og om Torsdagen atter et Stykke Æble, men hun kunde ikke beholde det.

Hendes Moder og Søstre bleve naturligviis meget urolige herover. De plagede hende ved ethvert Maaltid med indstændige Bønner om at deeltage i samme; men hvor Lidet hun end tog til sig, maatte hun strax efter give det fra sig. Hendes Skriitfader ansaae det for nødvendigt, og-saa ved denne Leilighed at gjøre den kirkelige Lydighedspligt gjældende, og L. adlød beredvilligt, uagtet det forvoldte hende mange Smerter. Hun gjorde sit Bedste for at tilfredsstille baade sin Moder og Præsten; hun nød hvad man forlangte, men hun kunde ikke beholde det. Forfatteren til det her omtalte Skrivt anfører herefter endnu flere lignende Exempler paa Gjentakelser af dette Phænomen igjennem Maanederne Mai og Juni, saavel som af og til i den følgende Tid, indtil man endelig forundte hende Ro. Da hun vedblev at befinde sig vel og arbejdede med samme Iver og Liv som før, blev hendes bekymrede Moder endelig beroliget. Thi L. er i den Grad i Besiddelse af sin fulde legemlige Kraft, at hun efter et strængt Dagværk, saa ofte Nogen i Landsbyen ligger farligt syg, Natten igjennem pleier den Syge, og Morgenen efter atter usvækket er paa sin Plads, som om hun, ligesom alle Andre, havde havt en god Søvn.

Iblandt de forskjellige Prøver, som dette nye Phænomen foranledigede den i dette Øiemed anordnede Commission til at anstille, fortjener især følgende at omtales. Louise communicerer daglig og føler sig aldrig besværet af det h. Sacraments Brødskikkelse; thi det er jo efter Kirkens Lære ikke Brød, som vi der modtage, men Christi

Legeme under Skikkelse af Brød; ved Consecrationen bliver Brødets Substants ophævet, og kun Skikkelsen bliver tilbage. Man kom nu paa den Tanke, at give hende en Hostie, der ikke var consecreret. D. 12. August 1871 lod Hr. Niels, i Overværelse af flere Vidner, iblandt hvilke Passionisten Seraphin, Louise efter Messen komme til sin Bolig, og bød hende at spise en Oblat af den Størrelse, som bruges ved den h. Messe. Hun adlød, men kunde kun med Anstrængelse synke den; hendes Ansigt forraadte nogle Minuter efter stor Smerte, og hun udtømte strax efter en slimet Vædske i sit Lommetørklæde, og følte endnu i nogen Tid Tilbøielighed til Opkastning, uden at denne dog paafulgte. Det maa her bemærkes, at hun 48 Timer iforveien ikke havde nydt det Mindste, og navnlig ikke engang havde drukket en Draabe Vand. Hr. N. gjentog denne Prøve flere Gange med samme Resultat. Hvergang jeg spiser Noget, sagde L., føler jeg Mavesmerter; men naar jeg igjen har givet det fra mig, ophører Smerten strax, medens jeg tidligere under mine Upasseligheder vedblev at befinde mig ilde efter Brækninger. Forf. anfører endvidere Exempler paa gjentagne Forsøg paa, ved kunstige Midler at forhindre Opkastningen; men man opgav snart disse Forsøg, efter at være gjort opmærksom paa de farlige Virkninger, de kunne have. Saaledes lever L. Lateau siden den 30te Marts 1871 uden Spise og Drikke. Man underkaster hende af og til endnu enkelte Prøver, for at see, hvorvidt det er hende muligt uden Smerte at nyde noget. Men siden Udgangen af 1871 er man efter en lang Række af Prøver overbeviist om, at hun i ethvert Tilfælde Intet behøver, og de gjentagne Forsøg bekræfte, at hun i al denne Tid ligesaa lidt som fra April til Slutningen af 1871 har kunnet taale nogensomhelst jordisk Næring. Ogsaa denne Kjendsgjering er uimodsigeligt bekræftet, og den maa erkjendes at være af en saa overordenlig Natur, at kun en overjordisk Magt kan bevirke den. Guds Finger er her synlig.

Idet vi hermed slutte disse Beretninger, hidsætte vi her følgende Bemærkninger af Forfatteren.

Det er umuligt, efter alle de her omtalte Kjendsgjæringer, at nære mindste Mistanke om Bedrag eller Skuffelser. Fem Aar ere nu forløbne, efter at Stigmatisationsens overnaturlige Charakteer er godtgjort, og Tusinder af Øienvidner bekræfte dette Factums Virkelighed. Den unge Pige har i alle Retninger været underkastet de piinagtigste Undersøgelser, og ikke et eneste Menneske har betvivlet Sandheden af det, som vi herom have berettet. Det foreliggende Skrivts Forfatter bemærker udtrykkeligt, at Enhver der vil, uden Hensyn til Religion og Nationalitet, har Adgang til hende. Men paa Grund af den store Mængde af Fremmede, der bestandig strømme til for at see hende, er det nødvendigt, 3 à 4 Uger iforveien at underrette Hr. Niels om den Fredag man vil indtræffe*). Jeg vil her, siger Forf., ikke tale om alle de Manøvrer, af hvilke man har betjent sig, for at komme paa Spor efter et formentligt Bedrageri. Madame Lateau følte sig meget ømfindtligt berørt heraf og frabad sig ved flere Leiligheder de paagjældende Personers Paatrængenhed, idet hun i sin billige Vrede tilføiede, at hun ikke havde sendt Bud efter nogen af dem, at de helst maatte forlade hendes Huus og aldrig komme igjen, for at hun rolig kunde arbeide med sine Børn. Efter mange indstændige Anmodninger lykkedes det dog at vinde hendes Samtykke til den her saa nødvendige Control; og nu begyndte et længe vedvarende Spionerings- og Iagttagelses-system. Man forlangte Louises Indespærring, at hendes Hænder skulde omvikles med Skind og forsegles etc. Alene alt dette var et sandt Martyrium for et saa redeligt Hjerte som Louises. For at tilfredsstille Vantroens yderligste Fordringer forsøgte Lægerne en Fredag at frembringe kunstige Saar i Nærheden af de stigmatiske, for

* Adressen er: Msr. le Curé P. Niels a Bois d'Haine près Manage Hainaut.

at see, om ikke disse Saar kunde bringes til at bløde ligesaa længe og ligesaameget som hine. Men der var i alle Henseender en stor Forskjæl. Den ved disse Saar frembragte Blære bristede ikke af sig selv saaledes som ved de stigmatiske. Saarene havde samme Omfang og anatomiske Beskaffenhed som de stigmatiske; men disse vedbleve at bløde i den ovenfor angivne Tid, medens de kunstige Saar ikke gave en Draabe Blod, men blot Vand; de efterlode sig en Kruste, der først forsvandt efter otte Dages Forløb, medens de stigmatiske ikke efterlode nogen saadan. Disse lukke sig Natten til Løverdags, uden at efterlade andre Mærker, end nogle hentørrede Bloddraaber.

At Louise led usigelig meget ved alle disse Undersøgelser og Efterforskninger saavel af de vedkommende, som af uvedkommende Personer, følger af sig selv. Hun yttrede ofte det Ønske at kunne skjule sig for hele Verden.

(Fortsættes.)

Italienska förhållanden.

(Eorts. ifrån Nr. 28.)

Sedan Oktober månad 1867, då lagen om liqvidationen af de kyrkliga egendomarne först sattes i verkställighet, har denna försäljning inbringat åt staten en summa af i det närmaste 500 millioner lire eller francs för närmare 100,000 försålda jordlotter. Summan är, som man ser, betydlig, men staten har icke blifvit rikare, och den allmänna fattigdomen har antagit proportioner förut aldeles okända. I sjelfva Rom har man hunnit med att indraga 90 kloster, och de andra, likasom kyrkornas egendomar, skola gå samma väg. När kyrkorna på detta sätt beröfvas sina tillgångar, så kunna de icke längre bestrida kostnaderna för Gudstjensten. Vår helige Fader är djupt oroad öfver detta sakernas tillstånd. Pius IX. lemnar redan 600,000 lire (francs) i månaden för underhållet af noncia-

turerna, det hel. kollegiet, för kyrkans allmänna administration och till hjälp åt sina tjänare, som nästan alla förblifvit honom trogna. Dessa gåfvor inskränka sig icke blott till Roms, till Italiens område — likasom hans kärlek gå de till jordens ända.

Wi låna ur ett bref från Rom beskrifningen på huru det tillgår, vid den af staten anbefalda plundringens utförande.

Det var Måndagen den 11. Maj Kl. 1 på middagen, då 7 å 8 embetsmän ringde på porten till Fransiscaner-Capucinernunnornas kloster på kvirinalen (beläget endast några steg ifrån prinsessan Margarethas, kronprinsessans, palats). Klosters biktader, två munkar och två delegerade från de andliga myndigheterna hade fullmakt, icke att mottaga statsembetsmännen, men att vägra dem inträde — en blott och bar formalitet, såsom man lätt förstå, ty dessa ha å sin sida fullmakt att tvinga sig in, äfven om våld skulle behöfva användas.

På deras uppfordran svarade biktfadren med några kraftfulla ord, erinrande om de andliga straff och den stora bannlysningen, som drabba alla kyrkans helgerånande plundrare och alla dem som kränka de åt Herran invigdes tillflyktsorter. Han tillade, att han protesterade i Guds och i påfvens namn emot den våldshandling, som de stodo på väg att utöfva, och att, om han gifve vika för öfvermakten och icke genom portarnes barrikaderande gjorde materielt motstånd och satte våld emot våld, så vore detta endast för att undvika ännu större olyckor. — Wäldets män åhörde detta med en min af tillgjord ödmjukhet och gäckeri.

När de inkommo i klostret funno de i sakristian modren förestånderskan och systrarne i samfundet, af hvilka de flesta äro till åren komna. Å klostrets vägnar upplästes den vanliga protesten, hvarefter municipalitetsrådets notarie uppsatte sitt protokoll och förklarade i lagens namn, att detta religiösa samfund nu vore upplöst, att hvar och en af dess medlemmar kunde återtaga sin frihet, genast lemna klostret och begifva sig hvart hon ville. Alla nunnorna svarade, att de aldrig ville skiljas åt, och att de alltid skulle förblifva sitt klosterlöfte trogna. — Härpå begärde notarien och hans följeslagare att till dem skulle utlemnas alla de penningar och värdepapper som funnos i klostret. Deras skörd blef ganska ringe, men de togo hvad som fanns.

Capucinernunnorna ha inga rikedomar, de lefva

sjelfva af almosor. I kvirinalklostret hade de några ränteobligationer, som varo gåfvor af välgörare, Dessa obligationer voro till största delen stälda „till innehafvaren“ och hade således med lätthet kunnat realiseras. Förmodligen ansågo in petto röfvarne de röfvade för högst enfaldiga, som icke hade vidtagit denna åtgärd.

Till ersättning för såväl denna fångst som indragningen af sjelfva klosteregendomen utdelades åt samtliga nunnorna den af staten dem tillerkända pensionen „att utbetalas efter slutet af hvarje qvartal“, hvilket ger de tvungna pensionstagarne utsigten att i afvaktan på qvartalets slut dö af svält.

Alla delar af klostret besöktes och genomgingos, cellerna, refektoriet o. s. v. Allting røjde den största fattigdom: capucinernunnorna ligga alltid helt klädda på en träplanka utan madrass eller örongott — rätt och slätt ett bräde. Deras drägt utgöres, som bekant, af en kåpa af det aldra gröfsta tyg. De hålla fasta hela året om, lefvande endast af grönsaker kokta i vatten med något litet salt; en gång i veckan äta de litet fisk, aldrig kött. De stiga upp vid midnatt för att gå i kyrkan ända till morgonen, och de hafva under dagens lopp andaktsöfningar som vara 8 å 9 timmar. Det är först efter att ha mottagit sista smörjelsens sakrament, som ordensregeln tillåter att gifva en döende syster en madrass. Men de bedja då alla, att man skall låta dem dö på samma trä-brädd, hvarpå de ha lidit under lifvet.

De kungliga embetsmännen underrättade sig om allt detta, och modren-förstånderskan sade dem det med all enkelhet. De skrattade nu icke längre; ofrivilligt målade sig i deras ansigten en blandning af rysning, beundran och vördnad.

De ville till och med ursäktat sig... „Wi förefalla eder säkert mycket brottsliga, Moder; men det är vår pligt att göra det som vi här utföra. Kan Ni förlåta oss?“ — „Om vi kunna förlåta eder? I bringen oss ju det, hvarom vi alla dagar anropa Gud, lidande för Hans skull. Wi vilja lida något af det som vår dyre Jesus led för oss... Det är icke Han, som sänder eder — vist icke. Men Han tillåter, att I kommen... och vi skola bedja mycket för eder!“

De lade beslag på de fattiga nunnornas trädgård, men de läto dem tro, att regeringen icke skulle jaga bort dem ur deras celler — åtminstone ej på någon tid. I flera kloster ha de sagt detsamma, men straxt derpå ha

murare, polisbetjenter och soldater kommit och jagat bort de gamla innevånarne.“

(Slut följer.)

Dagbog.

Frankrig. I Nationalforsamlingen i Versailles bliver Kampen mellem Partiernes daglig bittrere. Orleanisterne have, som bekjendt, ifjor Efteraar umuliggjort Monarchiet; det er senere blandt andet oplyst, at Greven af Chambord lige fra først af har vægret sig ved at anerkjende den trefarvede Fane før sin Thronbestigelse, men at Orleanisterne have søgt, at give Sagen Udseendet af, at han havde anerkjendt den; Følgen af denne Mangel paa Ærlighed var da, at Henrik V. skrev sit bekjendte Brev, hvormed han tilintetgjorde alle Intrigerne fra Orleanisternes Side; disse ere siden den Tid sunkne mere og mere i den almindelige Agtelse, og have nu endelig, for at vadske sig rene, søgt at kaste Skylden paa Mac Mahon og paa Greven af Chambord selv, om hvem de søge at insinuere, at han dog først skal have lovet at anerkjende Fanen og derefter har taget sit Ord tilbage. Nimands-Comiteen (som ifjor havde med Sagen at gjøre) har imidlertid nu i Anledning af disse orleanistiske Fortællinger, som blandt Andet vare fremkomne i Times, bragt Lys i Sagen og fremstillet den saaledes, som den virkelig er og ovenfor er forklaret. Skylden for, at Monarchiet strandede ifjor Efteraar hviler saaledes ugjenkaldelig paa Orleanisterne, og heraf er da Følgen bleven et afgjort Brud mellem dem og Legitimisterne. Frygten for Bonapartisterne har nu imidlertid nærmet Orleanisterne til de halve Republicanere, men de consequente Republicanere ville hverken have med dem eller de andre at bestille. Legitimisterne ere nu fast besluttede paa atter at forsøge paa at faae Kongens Ret anerkjendt, og for det Tilfælde, at Høiregrupperne ikke ville slutte sig til dem heri og gaae til at anerkjende Kongen uden Betingelser, saaledes som det er hans Ret og deres Pligt, ville Legitimisterne slutte sig til Venstre og forlange nye almindelige Valg til Nationalforsamlingen, hvormed Orleanismen rimeligviis vil

være tilintetgjort. Enden paa Krisen kan imidlertid saaledes meget let blive — ikke Monarchiet — men Republiken reent ud. Orleanisterne og deres national-liberale Tilhængere i og udenfor Frankrig ere meget vrede herover, og ere navnlig saare forbittrede paa Legitimisterne, der saaledes foretrække Republiken for det jammerlige Professor- og Grossererkongedømme, som Orleanisterne lave sammen. Vi andre kunne kun takke Legitimisterne for at de, naar de ikke kunne skaffe Landet sin retmæssige Konge, saa dog idetmindste skaffe det af med Orleanismen. Republiken er vistnok ikke nogen ønskelig Statsform for Frankrig i og for sig; men den er 10 Gange bedre end Orleanismens constitutionelle Monarchi, og maaskee i alle Tilfælde en Nødvendighed. Vil man faae Bugt med den moderne „Liberalisme“, er det nemlig meget tvivlsomt, om man kommer synderligt langt ad anden Vei end den republikanske. En god Konge er ikke nok, deels er han afhængig af sine daarlige og for en stor Deel intrigante og uredelige Omgivelser, deels er han kun et Menneske og kan dø om kort Tid, i hvilket Tilfælde han da maaskee ikke vilde have gjort Andet, end at bane en „legitim“ Vei for Orleanisterne og deres national-liberale Tilhæng. Ulykken i Frankrig er nemlig den, at den store katholske Landbefolkning ikke endnu ret har faaet Øinene op for, hvad den moderne Liberalisme i Grunden er en jammerlig Ting; og saalænge de ikke have det, saalænge er en god Tingenes Tilstand i Frankrig umulig. Det nytter ikke at forbedre Forfatningen, for at denne saa bagefter kan komme til at forbedre Folket; det er Folket, der først og fremmest maa forbedres, maa blive katholsk igjen for ramme Alvor, og ikke blot til en vis Grad, som saa mange skikkelige brave Borgermænd desværre ere det for Tiden; men til at foretage en saadan Grundforbedring er maaskee ikke engang den bedste Regering istand til, end mindre da en halv eller heel slet; og der bliver da ingen anden Udvei end den haarde og tunge Erfaring, som Republiken nok skal bibringe Laudet, og som vistnok vil medføre saare megen Fortræd, men samtidigt vil aabne Øinene paa de Mange, saa at de omsider ville komme til Erkjendelse af, hvad enhver Nation forresten kunde lære af sin Historie, nemlig, at det kun er paa Grundlaget af den sande, hele og faste katholske Christendom at et Samfund kan blomstre og trives — saavel indtil som udadtil, eftersom den alene er en Garanti imod

de to Ting, der ere de moderne Staters Fordærvelse o: Klassetyranniet og Røverpolitiken.

England. Disraeli har holdt en Tale, hvori han hsr taget Ordet for religious Tolerance. Den engelske Presse røber ogsaa med hver Dag der gaaer mere og mere, at den tyske Culturpolitik ikke falder i Englændernes Smag, og at Protestantmøtinget ifjor ved Juul kun var bestilt Humbug.

Irlænderne have stillet Fordring om et eget Parlament; bevilget bliver det naturligviis ikke endnu; men Enden paa det maa det dog blive, thi til evig Tid kan England ikke vedblive at underkue Irland.

Rettelse i Nr. 28 S. 440.

L. 15 fra o. Læs: bestaaer paa den ene Side i den etc.

L. 22 - - Læs: Kirkeorden, idet deres etc.

L. 9 fra n. Læs: Men Luther optraadte jo tillige etc.

Den katholske Syge- og Liigkasse

afholder sin aarlige Generalforsamling Onsdagen den 22de Juli, Aften Kl. 8, i Forstanderskabets Forsamlingsværelse.

Det reviderede Regnskab fremlægges, og Valg af en Næstformand og en Secretair foretages, ligesom der vil blive afstemt over et Forslag af Bestyrelsen om Forhøielse af Liigkassepenge for Voxne. Talrigt Møde udbedes.

Paa Bestyrelsens Vegne

J. C. Jørgensen,

f. T. Secretair.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 9de Juli. 8de Søndag efter Pintse. (Vincent af Paul). Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte for Syndernes Omvendelse. -- Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. -- 20. M. Hieronimus Æmilianus, Bekj. 21. Ti. Martyrerne af Gorkum. 22. O. Maria Magdalena. 25. To. Apollinaris, Biskop og Martyr. 24. F. Henrik, Kaiser. 25. L. Jacobus den Ældre, Apostel.

Søndagen den 29de Juli. 9de Søndag efter Pintse.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8¹/₂. -- Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8¹/₂. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdags Aften Kl. 5—8.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer; Tordenskjoldsgade 5. i Kjøbenhavn.

N° 30.

Søndagen den 26de Juli.

1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Louise Lateau. Italienska förhållanden. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Posen, Tonkin.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 29.)

Læren om den usynlige Kirke betragtet i dens Forbindelse med Læren om Retfærdiggjørelsen af Troen alene.

Luthers urokkelige Vished om sit personlige Forhold til Gud, der, som ovenfor sagt, pludselig (ved „den gamle Munks“ Henviisning til Troen paa Syndernes Forladelse) var bleven en indre Kjendsgjerning i hans Bevidsthed, „blev kun uddannet og befæstet*) i ham under en fortsat Fordybelse i den hellige Skrivt**), eftersom den jo var tilstede iforveien. Da nemlig den Maade, hvorpaa den vordende Kirkereformator opfattede den i sig selv aldeles rigtige Henviisning til den tredie Troesartikel**), fornægtede enhver menne-

*) Udhævet af os.

**) Joh. v. Staupitz var langt fra at dele Luthers Tilegnelse af hans i god Overensstemmelse med den katholske Tro meddeelte evangeliske Trøst til en over sig selv fortvivlende Ordensbroder.

skelig Mellemløst i hans Salighedsanliggende, blev den h. Skrivt det Eneste, der egnede sig til, med et Skin af en saadan Appels høiere Berettigelse, at tjene som Beviismiddel. L. „fordybede sig“ altsaa stedse mere i Læsningen af de h. Skrivter, uagtet han naturligviis ligesaa godt som Enhver af os vidste, at de ikke vare faldne ned fra Himlen, men vare samlede og bevarede af den katholske Kirke og hidtil forstaaede i den bestemte Mening, som den overleverede Fællestro altid havde læst ud af dem. At forkaste al udvortes Kirkeautoritet, og saa forsvare denne Forkastelse med idelig gjentagne Paa-beraabelser af en anden udvortes Autoritet, hvis Udsagns rette Forstaaelse og Gyldighed fornuftigviis var betinget af Tilliden til den første, det var vistnok en Selvmødsigelse. Men den havde Skinnet for sig, fordi Kirken naturligviis altid havde bekræftet sine offentlige Erklæringer om Troesspørgsmaal med Henviisninger til Skrivtens Udsagn; og dette Skin af, at betjene sig af en af Kirken stedse anerkjendt Fremgangsmaade, gjorde det til en let Sag for den lidenskabelige og hensynsløse Reformator at stille al Beviisførelse paa Hovedet.

Da han endelig befandt sig fuldkommen paa det Rene med sig selv om, hvorledes han skulde besvare det Spørgsmaal: „Hvorfor man skal troe Kirken?“ kom han — efter Hr. Biskoppens Mening til stor Velsignelse for Verden — til det Resultat, at man ikke skal adlyde Kirken, fordi den ikke er ufeilbar og altsaa ikke berettiget til at fordre, at man „i Kraft af dens Autoritet skal troe paa Evangeliet“*), men omvendt „prøve Kirkens Autoritet

Vel ønskede han med saa Mange andre en Reformation i Henseende til de herskende Misbrug i Kirken, og han havde i denne Retning store Tanker om Virkningen af Luthers første Optræden; men han dadlede siden skarpt hans hele Adfærd og sørgede dybt over den.

*) Den højærv. Forf. er herom af en ganske modsat Mening af den h. Augustinus, der netop meget stærkt betoner denne Sætning.

efter dens Forhold til Christus og Christi Evangelium“ (S. 108. 114). Skrivten, der i Luthers første Periode var ham et „Naademiddel“, blev ham, „da han blev Reformator, da den usynlige Haand førte ham frem paa en Kampplads, hvor det daglig kom til større Afgjørelser, da Pavernes, Conciliernes og Traditionernes Ufeilbarhed styrtede sammen for ham -- tillige Regel og Rettesnor for Troen og Gudsdyrkelsen, den uudtømmelige Erkjendelseskilde for de Ting, der høre til Guds Rige“*). I denne Betragtning af Skrivten løb Luther sig i den Grad fast, at han reent glemte Forskjællen mellem den h. Skrivt og dens Læser. Thi ethvert skrevet Efterladenskab kan jo tydes i en heel anden Mening, end dets Forfatter nogensinde har tænkt paa, heelt anderledes, end han vilde vedkjende sig, hvis han var nærværende og selv kunde forklare sig desangaaende. Som bekjendt antog nu denne Phrase om Skrivtens normative Autoritet hos Luther og alle senere lutherske Theologer den mærkværdige Skikkelse, at man gjorde Skrivten til den øverste dømmende Instants i alle Troespørgsmaal. Biskop M. henviser saaledes uafadelig til Skrivten som den ufeilbare Dommer om hvad der er christeligt og hvad der ikke er det. Skrivten prøver og dømmer jo, som vi alt have hørt, alle Traditioner, samt

*) Vi bede Forf. undskylde; at vi ikke kunne tage noget Hensyn til de Forsikringer, han (S. 115) i en umiddelbart paa disse Ord følgende flydende Ordstrøm giver om „Luthers dybe Ærbødighed for Kirkens Oldtid og dens Traditioner“. Hans Anerkjendelse af Traditionen indskrænkede sig nemlig til de fire første oekumeniske Concilier, fordi han fandt disses dogmatiske Bestemmelser overensstemmende med sine Forskninger i den h. Skrivt. Men han forkastede Traditionen i formel Betydning, d. e. som Indbegrebet af de guddommelig aabenbarede Sandheder, hvilke Kirken, som den af Christus dertil bemyndigede Institution, erklærer for at være Christi sande Lære. For Biskop M., som for L., er den idelig omtalte Prøvelse af Traditionen efter Skrivten aldeles identisk med selve Traditionsbegrebets Forkastelse.

Kirkens Autoritet i dennes hele Omfang; ja Biskoppen priser Luther, fordi Skrivten var ham den „Prøvesteen“, hvorefter han lemlæstede den katholske Sacramentlære. Men, er det allerede absurdt, at kalde Skrivten i absolut Forstand for Kilden til al christelig Erkjendelse, da er det en topmaalt Absurditet at betragte den som den ufeilbare Dommer over alle Stridsspørgsmaal. Thi Skrivten kan i saadanne Tilfælde aldrig blive andet, end hvad ethvert skrevet Document eller en menneskelig Lovbog er i verdslige Retstrætter, hvorefter den beskikkede Dommer har at afgjøre det foreliggende Spørgsmaal. Dommeren er altsaa her ikke Skrivten men Skrivtens Læser eller Fortolker, og det er bekjendt nok, at baade den lærde og ulærde Læser udtyder Skrivten overensstemmende med de Meringer og Interesser, som det er dem magtpaaliggende at skaffe Anerkjendelse.

Det er derfor i denne Forbindelse interessant at høre, at Skrivten ligesom det apostoliske Symbolum „behøver at fortolkes, for at dens Bogstaver kunne forklares til Aand“. Heri finder det sin naturlige Forklaring, at Forf., efter en forceret Gjentakelse af de stærkeste Udtryk, der kunne opdrives for Betegnelsen af Skrivtens høieste normative Autoritet*) — tilsidst kommer til det Resultat, at det Albestemmende eller i sidste Grund Afgjørende dog alligevel ikke i egenlig Forstand kan siges at være den paa luthersk Viis fortolkede h. Skrivt, men det ovenfor omtalte evangeliske Troesprincip**).

*) F. Ex. „Enten var den „christne Menighed uden Sikkerhed og uden objectivt Hold, eller den sande Objectivitet maatte være given i den h. Skrivt.“ „L. fandt Sikkerheden, den fuldkomne Objectivitet i den h. Skrivt.“ „Skrivtautoriteten medfører Vished“. „Skrivtens Indhold indestaaer for sig selv og beviser selv sin Sandhed for Samvittigheden og den troende Bevidsthed“ (S. 116 o. fl. St.); — og dog behøver den at fortolkes!!

**) For en længere Tid tilbage talte de protestantiske Theologer meget om Reformationens „to Principer“, og kaldte Skrivt-

Dette sidste introduceres S. 110 med følgende Ord: „Hvad der gaaer igjennem alle hans (L.) Skrifter, og hvad der meest var Papisterne til Anstød er det evangeliske Troesprincip, Principet om Retfærdiggjørelsen af Troen alene*), eller Principet om den ved Ord og Sacrament stiftede(!), af Guds Aand fødte Tro paa den korsfæstede og opstandne Christum, vor eneste Midler og Saliggjører, den personlige Tro*) i den levende Erfaringsbevidsthed om Synd og Naade, der ene og alene kan forstaae og udlægge den h. Skrift, og forholder sig til Evangeliet som Øiet til Lyset. En Totalitetsbetragtning af L.' Skrifter vil uden Vanskelighed kunne opdage, at disse tvende Principer*) ere grundbestemmende for ham, uopløseligt forenede i hans reformatoriske Virksomhed, om end under Kampen snart det ene, snart det andet fremhæves og betones.“ Tilrods for de nysomtalte Lovtaler over den Sikkerhed, hvormed den christelige Sandhed, saaledes som den i Skrivten kom L. imøde i en „objectiv og fuldbaaren Skikkelse“ — begrundede og styrkede det mægtige Vidnesbyrd, der iforveien var tilstede i hans Indre, „som en frugtbar og livsvanger Begyndelse“ (S. 116), faaer man nemlig, overensstemmende med den i det sidst anførte Citat givne Antydning, tilsidst reen og klar Besked om Forholdet mellem det evangeliske Troesprincip og Skrivtprincipet, idet Troen forholder sig til Skrivten i en vis(!) relativ Selvstændighed og Uafhængighed (S. 119).

Forf. har forberedt sine Læsere paa dette Resultat ved S. 117 at overvælde dem med et sandt Skybrud af

principet dens formale og Læren om Retfærdiggjørelsen af Troen alene dens materiale Princip. Trods det ulogiske og theologisk Absurde i denne Principhalvering. havde den dog den Fordeel for Udenforstaaende, at ethvert tænkende Menneske kunde forstaae dens Mening, eller, rettere sagt, gjennem skue dens Meningsløshed.

*) Udhævet af os.

Ordstrømme, der egne sig til at forhindre og forvirre ethvert ædrueligt Omdømme. Var nemlig allerede det ovenanførte af S. 110 tagne Citat i denne Henseende anlagt paa, med opstyltet Ordsqualder at skjule den egenlige Mening med Udtrykket „det evangeliske Troesprincip“, saa er hiin forbedrede Udgave af dette forfængelige Ordgyderi (S. 117—118) et sandt Pragtstykke af denne Slags aandelige Bugtaleri. Det begynder med den Forsikring, at den h. Skrivt ikke, som Paven, vil binde Menneskene til sig selv, men „viser bort fra sig selv til Ham, om hvem den vidner“ (d. e. til Christus). „Den Vished, som i relativ Uafhængighed af Skrivten allerede er i den gjenfødte Bevidsthed, der fordyber sig i Skrivten, bliver (nemlig kun) udviklet, bekræftet, rensed fra urene Tilsætninger ved det Vidnesbyrd, der kommer den Troende imøde i Skrivten“. Det er altsaa alligevel ikke Skrivten (der jo viser bort fra sig selv), som er det i egenlig Forstand Afgjørende. „Hvad der for L. (iforveien) var det Grundvise, nemlig Christus(!), traadte ham i sin hellige Objectivitet imøde i Skrivten, hvor Christus er Midtpunktet“. Høidepunktet i dette Talen Sort og Graat i Graat er imidlertid Forf.' mørke Tale om de „to Factorer“, hvoraf den berømmelige „evangeliske Vished“ siges at være det af L. udbragte Product. Disse Factorer ere „Troen og Ordet“. Troen er den i det Foregaaende omtalte „Griben af Christus“ og hans hele personlige baade lidende og virkende Fyldestgjørelse af den guddommelige Retfærdigheds Fordringer. Hvad Ordet angaaer, taber Forf. sig her i et saadant Virvar af uklart Nonsens, at vi maae henvise Enhver, som maatte tvivle herom, til Skrivtet selv. Guds Ord i høieste og afgjørende Forstand, nemlig „som det normative Ord, er hans Ord i den h. Skrivt, og det er Troen, som alene formaaer at udlægge og tilegne sig Skrivtindholdet; thi det ugjenfødte Menneske fatter ikke de Ting, der høre Guds Aand til“. Dette Sidste er vistnok fuldkommen sandt, men Sagen er, at Forf.' ikke mindre end L.' Begrundelse af „den

gjenfødte Bevidstheds“ Competence til en ufeilbar Fortolkning af den h. Skrivt, svæver aldeles i Luften. „Nøglen“ til Guds Ords rette Forstaaelse, siger han nemlig, „kan ikke være Retfærdiggjørelsen af Troen, forsaavidt denne opfattes som en Læresætning; thi som Læresætning er den selv kun et Stykke Skrivt eller et Stykke kirkelig Bekjendelse. Nøglen er selve det evangeliske Troesprincip, er den personlige Tro selv, der er stillet under Aandens Veiledning, som Herren har forjættet Sine“ etc. Her drukner den høiærv. Forf. atter sine Læsere i en phraserig Variation af de idelig gjentagne Lovtaler over den personlige Erfaring af Synd og Naade (sml. 110 og 117) og det personlige Gudsforhold, som Protestantismen glæder sig ved at være isærlig Besiddelse af i Modsætning til Katholicismen, hvor Forholdet til Aanden er et blot instrumentalt(!). „Luther derimod kræver, at den som vil forstaae Skrivten, skal staae i personligt Forhold til Aanden og Sandheden, og han hævder de Christnes almindelige Præstedømme“*). Enden paa alt dette forvirrede Ordgyderi blev saaledes den ovenfor foreløbigt omtalte, her i klare og tydelige Ord givne Fortolkning af den S. 117 anførte mindre fattelige Anpriisning af den evangeliske Visheds med den gjenfødte Bevidsthed givne relative Uafhængighed af Skrivten! Det heder nemlig S. 119: „For Luther forholder Troen sig til Skrivten i en vis(!)

*) At alle Christne i deres Daab ikke blot ere blevne deelagtiggjorte i Christi præstelige Offerhandlings (hans Forsoningsdøds) forløsende Virkninger, men tillige i hans præstelige Charakteer, forsaavidt som enhver christelig Menighed igjennem den celebrerende Præst selv frembærer det daglige ublodige Offer — dette er en gammel christelig Lære, der har Vidnesbyrd i de ældste Kirkefædres Skriver. Om de saakaldte „himelske Propheters“ og Consorters almindelige Præstedømme, som Luther i sin første radicale Periode hævdede, og nu Biskop M., i aabenbar Modstrid med hans egen Stilling som kirkelig Autoritet, gjør sig til Advocat for, s. d. Bl. Nr. 27 S. 422.

relativ Selvstændighed og Uafhængighed.“ Men man erfarer dog ikke desto mindre strax efter, at „L. paa den anden Side paa det Bestemteste hævder, at Troen selv skal lade sig normere af Skrivten, skal stille sig i Underordningsforhold, i Discipelforhold til Ordet“ etc. Forf. slutter denne lange Tirade med følgende Ord af sin Kirkefader: „Kun Guds Ord kan grunde Troesartikler og ellers Ingen, end ikke en Engel“, hvilke siges som i en Sum at gjælde baade Romanister og Sværmere(!)*). Det kan da efter dette og alt det Foregaaende ikke forundre Nogen, at hele dette selvmodsigende Tanke- og Phrasevæv ender med den Erklæring, at „Troesprincippet og Skrivtprincippet ere hos Luther forenede i Aandsprincippet eller Princippet om Helligaand(!), som den, der baade har frembragt Troen og Skrivten, og ved sit Vidnesbyrd besegler, at den evangeliske Vished ikke er en blot menneskelig, subjectiv Vished, men er virket af den Helligaand selv.“

Saaledes kan da den evangeliske Vished glæde sig ved, under alle Conflicter med den katholske Christendom, at appellere til hele tre Principer, samt disses to tidligere omtalte Reserver eller Suppleanter i ethvert Tilfælde hvor det kniber, nemlig Humanitets- og Personlighedsprincippet. Vi staae her ved Knudepunktet i hele den lutherske Theologi, og de følgende Dele af vore Bemærkninger skulle forhaabenlig paa den ene Side godtgjøre den gammellutherske Læres indre Modsigelser, og paa den anden Side vise det aldeles Uholdbare i den moderne lutherske Biskops nye Principtheori.

(Fortsættes.)

*) Alle de i det nærmest foregaaende udhævede Ord ere understregede af os paa den sidste Sætning nær, hvilken Forf. selv har udhævet.

Louise Lateau.

Hendes indre Liv.

(Fortsat fra Nr. 29.)

Det er vanskeligt for ikke at sige umuligt nogenlunde fuldstændigt at skildre hvad der foregaaer i Menneskehjertets Helligdom. Vi ere kun istand til at byde Læseren enkelte Træk af vor Helliges indre Liv og det saa meget færre, som Louise bestandig har søgt at skjule sig for Verden, for at leve alene med Gud. Hun lærte i sin Barndom de sædvanlige Bønner; Søndagskatechesen og den kirkelige Gudstjeneste fuldstændiggjorde hendes Moders Underviisning. Lige fra hendes tidligste Tid forrettede hun sin Morgen- og Aftenbøn med stor Andagt, og pleiede ogsaa i Dagens Løb ofte at bede under sit Arbeide, ligesom hun navnlig alt i Barneaarene følte en særdeles Trang til at bede for de arme Sjæle i Renselsesstedet, saavel som for Syndernes Omvendelse. Tanken om de Ubodfærdiges Skæbne i Evigheden tilskynder hende uafsladeligt til at bede for dem. Men fremfor Alt har Christi Lidelse altid været Gjenstand for hendes inderligste Andagt. Hun forstod længe før sin første Communion at anstille Betragtninger derover, endskjøndt intet Menneske havde givet hende Underviisning derom. Hun har stedse været opfyldt af Kjærlighed til sin Moder og sine Søstre, saavel som til Alle, hvem Omstændighederne førte hende i Forbindelse med.

I sit tolvte Aar feirede Louise sin første h. Communion. Indtil Choleratiden gik hun hver anden Uge til Herrens Bord, siden hver Søndag, og fra Pindse 1868 hver Dag. Hun har altid været en inderlig Natur; men efter Stigmatisationen er hendes indre Samling i høj Grad voxet, og hendes Forening med Gud midt under hendes daglige ofte svære Arbeider er bestandig bleven større og stærkere. Intet er istand til at adsprede eller forstyrre hende, og hun forstaaer i en sjelden Grad, under

Arbeide og Bøn at forene Marthas Travlhed med Marias Andagt. Hun udfører forsvarligt Alt hvad hun har at gjøre, Alle rose hendes Punktlighed, og dog er hendes Aand hos Gud. Man har ikke sjeldent næsten tvunget hende til at løsrive sin Sjæl fra Gud, og nødt hende til at deeltage i Adspredelser. Hun føier sig i saadanne Tilfælde vel efter Mennesker, men Gud drager hende med Magt til sig, som Magneten trækker Jernet, og Han kommer hende da med desto større Inderlighed imøde. Jo nærmere Fredagen kommer, desto dybere bliver hendes indre Samling. Hendes Ansigt bærer da Præg af en saa overjordisk Skjønhed, at man faaer en levende Ahnelse om den hemmelighedsfulde Forvaudling, der fuldbyrdes paa Menneskesjælen under dens vedvarende Omgang med Gud.

Vi have allerede omtalt den Forlegenhed og Skamfuldhed, som de mange Besøgendes tvivlende og nysgjerrige Spørgsmaal forvoldte den stakkels Pige. Det var hendes Hjerte en næsten dræbende Smerte, saaledes at være Gjenstand for Andres Opmærksomhed, navnlig de mange fornemme Personers, som om Fredagen indfandt sig. Det var hende en sand Tortur, netop paa denne Dag at vide sig at være Gjenstand for Iagttagelse. Hun bad indstændigt Biskopperne (af Tournay og Mecheln) om at udfinde et Sted, hvor hun kunde være ubemærket. Men hun fandt sig taalmodigt i at efterkomme sine Foresattes Ønsker.

En Dag indfandt sig saaledes Præsidenten for Seminariet i Tournay, Canonicus Hallez, for at udspørge og prøve hende. „Hvad foregaaer der med Dig“, spurgte han, „naar Ekstasen tager sin Begyndelse? Hvad er det for et Lys, som Du da seer?“ „Jeg bliver da“, var hendes Svar, „greben af en saa mægtig Følelse af Guds Nærhed, at jeg ikke veed, hvor jeg skal gjøre af mig selv. Jeg seer Gud saa uendelig stor og føler mig selv saa lille, at jeg ikke veed, hvor jeg skal skjule mig. Efter dette ubeskrivelige Lys seer jeg ligesom en lysende Flade,

hvorpaa alle Passionens Scener afspeile sig. Jeg troer, at Gud lader mig betragte Jesu Lidelse, for at styrke mig til at gjøre Bod for mine egne og Andres Synder, og for at lære mig ret inderligt at elske Gud og Næsten.“ En anden Gang gjorde P. Seraphin hende Spørgsmaal om Beskaffenheden af hiint første Lys. Hun svarede: „Det er ikke et Lys, der berører det legemlige Øie; det berører Sjælen paa samme Maade som den paavirkes af et Lynglimt, det er et uendeligt Lys, der aabenbarer mig Guds Storhed og min egen Intethed.“ Hun tilføiede siden: „Jeg føler mig ved Ekstasens Begyndelse i en anden Verden. Jeg veed ikke at finde noget andet Udtryk herfor; det samme Lys, som skiller mig fra alle udvortes Ting, forener mig uden nogen Afbrydelse eller noget Mellemlum med Gud; og det vilde være mig umuligt at vende mig bort derfra eller befatte mig med andre Ting.“ Dette forklarer den store Smerte, som hun i aandelig Henseende føler, saa ofte den kirkelige Lydighedspligt nøder hende til at forlade den ekstatiske Tilstand; jo oftere man kalder paa hende, desto heftigere bliver denne Smerte, og hendes Legeme svækkes kjendeligt derved. Et af Commissionens theologiske Medlemmer kaldte en Dag under en flere Timer varende Ekstase vel henimod hundrede Gange paa hende. Hun adlød hver Gang, men det udmattede hende i høieste Grad. Passionisten spurgte hende, om hun følte noget til Frygt, naar det overnaturlige Lys omstraalede hende? „Ja“, svarede hun; „jeg føler en vis Frygt, en Art Gysen, men den varer kun et Øieblik, da mærker jeg ikke mere til den, og min Sjæl bliver ganske rolig.“ Hun bemærker tillige, at der er en Forskjæl paa det foromtalte dobbelte Lys; det første, siger hun, er det skjønneste og ædleste, men det andet viser mig Christus i hans jordiske Liv og Lidelser. Paa det Spørgsmaal, hvorledes hun saae Alt, svarede hun: „Det fremstiller sig Altsammen hurtigere og klarere for mig, end om jeg saae det med mine legemlige Øine.“ Naar hun blev spurgt, om Jesus talte til hende, sagde hun

tidligere: „Nei, han lægger slet ikke Mærke til mig; han siger mig Intet, han viser sig blot.“ Men allerede for længere Tid siden har dette forandret sig, idet Herren nu ofte seer paa hende og taler til hende; hans Ord gjøre et dybt Indtryk paa hende, men deres Indhold har hidtil været en Hemmelighed for alle Andre end Biskoppen af Tournay. Han erfarer Alt, og vil, naar Tiden dertil findes beleilig, kunne meddele det. Eet Tilfælde af denne Art fortjener dog her at anføres. Den prøvende Commissions Medlemmer anstillede tilsidst et nyt Forsøg, idet de vilde overtyde hende om, at hendes Tilstand var dæmonisk, og at hun mulig kunde være en Gjenstand for sataniske Indskydelser. Hun svarede, at hun gjerne vilde underkaste sig denne Dom, men hun kunde det ikke, en indre Forvisning gav hende Sikkerhed for det Modsatte. Under denne Sjælekamp — det var i August 1869 — aabnede Jesus sig for hende, just som hun nylig heltemodigt havde forvundet en høist nedslaaende Ydmygelse i denne Retning. Herren kastede et medlidende Blik paa hende og sagde: „Mit Barn! Vær ikke forsagt!“ Strax vendte hendes indre Ro tilbage; Frygten for at være bleven et Bytte for Satans Kunstgreb var nu for stedse forsvunden. Den 3die Mai 1873 gik hun til Biskoppen, og erklærede beskedent og frimodigt, at hun nu havde Sikkerhed for, at Gud Herren var Aarsag til hendes Tilstand.

(Sluttes.)

Italienska förhållanden.

(Slut.)

Ur ett annat bref från Rom, offentliggjordt i „Florenztidning“, låne vi slutligen följande målande framställning af bortflytningen af Augustinermunkarnes bibliothek i klostret Gesu Maria, vid Corson:

„Bortflytningen egde rum genom en sido-port, som leder ut till gatan degli Incurabili, och verkställdes af train-soldater. Stegar upprestes mot bokhyllorna, och böckerna kastades handlost och huller om buller ned på golvet. Tio soldater voro sysselsatta med att bära böckerna derifrån ned på gatan, hvilket tillgick så, att de togo så många som de på en gång kunde bära i famnen. Trappan, som de hade att passera, var fullströdd med häften, band och lösa blad, som de hade tappat, och hvarpå de trampade som på halmen å ett stallgolf. Nedkomna på gatan kastade karlarne sina bördor på marken ibland smuts och orenlighet, andra soldater togo dem åter för att kasta upp dem på train-vagnarne alldeles som man skulle ha gjort med ett stenlass. Det fanns icke närvarande en enda representant för regeringen eller för municipalrådet för att öfvervaka, huru det tillgick.

Man säger, att detta bibliothek likasom alla de andra, som tagas från de exproprierade klostren, upplägges i loften till det gamla Minerva-klostret. Aflastningen tillgår der på samma sätt som förut pålastningen. Alla dessa vetenskapens skatter, som samlats under loppet af flera århundraden med så mycken möda och så oändliga omsorger, skingras, göras inkompleta, blandas om hvarandra, sönderrifvas och nedsmutsas samt blifva slutligen råttornas rof. Vi angifva denna akt af vandalism inför hela det civiliserade Europa.“

Ack, „det civiliserade Europa“ har ingenting att säga om alla dessa skändligheter; ännu mera, det ser i sådana handlingar som dessa — — „ljusets triumf öfver mörkret“!

Dagbog.

Tydskland. En Bødkersvend ved Navn Kulmann har skudt paa Bismarck; samme Bødkersvend er fanatisk Katholik, Medlem af en katholsk Svendeforening i Salzwedel; hele det ultramontane Parti staaer bagved; en Præst — Hanthaler — er fængslet som meddelagtig i Forbrydelsen; Bismarck er let saaret i Haanden! — Saaledes lød den første Rapport, og det var grueligt. Men Alting har en Ende, og det Gruelige med;

thi snart viste det sig, at Kulmann var alt andet end fanatisk Katholik, men en i Opfyldelsen af sine religiøse Pligter overordentlig indifferent Person, som ved denne Leilighed ikke havde gjort andet, end hvad man kunde vente sig af en Person; der, som han, tidligere var straffet for voldeligt Overfald, og i det Hele havde et meget daarligt og alt andet end „ultramontant“ Rygte. Hellerikke var han Medlem af Svendeforeningen i Salzwedel, saasom og eftersom der ingen Svendeforening findes, og saasom han overhovedet slet ikke var Medlem af nogen Svendeforening, ja overhovedet ikke af nogen Forening, men kun engang for lang Tid siden havde været midlertidigt Medlem af en katholsk selskabelig Forening. Hellerikke stod det ultramontane Parti bagved, thi der stod slet ingen bagved — ikke engang Præsten Hanthaler, hvis Uskyldighed øieblikkelig blev godtgjort, saa at han maatte frigives. Det Eneste, som blev tilbage, var saaledes Saaret i Haanden — dersom det ellers faaer Lov til at blive, thi det er dem, der ere ondsksfulde nok til at mene, at der aldrig har været der — og at hele Attentatet var bestilt; men derfor maa den ærede Læser ikke troe, at det Hele Ingenting betyder; tbi det betyder uhyre meget. Den preussiske Regering har nemlig heraf taget Anledning til at skride indimod Katholikerne, mod Foreningsfrihed og Pressefrihed, medens hele det nationale liberale Parti — der ellers fra gammel Tid er velbekjendt med politiske Attentater o. dsl. — har faaet en ypperlig Leilighed til „sittliche Entrüstung“ over Katholikernes „sorte“ Opposition. Moralen af Historien er den gamle, at af alle demoraliserede Regimente er det nationalliberale et af de gemeneste.

Der hersker stor Forbittrelse i Østpreussen, tildeels paa Grund af den nye „liberale“ Kredsordning, som Bismarck tvang igjennem. Oprørske Forsøg have været gjorte. — Det begynder saa smaat!

Frankrig. De forskjellige Forsøg, der fra legitimitisk Side og fra Venstre ere blevne gjorte for at styrte Ministeriet have ikke ført til noget. Ministeriet er blevet, trøstende sig ved, at, har det end intet Flertal for sig, saa har det heller intet imod sig. Under disse Forhold har Marchal Mac Mahons Fordring om at faae sin 7aarige Magt „organiseret“, gjort et vist Indtryk og der synes at være Udsigt til at det vil lykkes — eller med andre Ord, at Provisoriet trækker videre ud i Længden. Sikkert er det dog ikke.

Spanien. Her er det atter gaaet opad for Carlisterne, der have bibragt Serranos Tropper et alvorligt Nederlag ved Estella. Concha faldt ved samme Leilighed og Moriones er nu bleven hans Eftermand. Den republikanske Hær er splittet i to Dele, og Bilbao bliver paany beleiret, medens Carlisterne have modtaget Forstærkning af Kanoner o. m. En egenlig energisk Benyttelse af denne de Kongeliges Seir kan man dog ikke mærke noget til, og man maa vistnok efterhaanden vænne sig til, ikke paa Forhaand at drage for store Resultater af Begivenhederne paa den spanske Krigsskueplads, hvor de to Parter omtrent synes at være lige stærke og lige langsomme.

Italien. Det siges, at den italienske Regering har isinde at modificere Garantiloven; om det er sandt, lader sig dog neppe bestemt afgjøre, da forskjellige Beretninger her staae imod hverandre. Sandsynligt vilde det imidlertid være. Paaskuddet skal være taget af, at Paven har tilsendt dem nogen Understøttelse, der den 21. Juni vare blevne arresterede paa Peterspladsen, i Anledning af de der stedfundne Demonstrationer til Fordel for den h. Fader. Disse Arrestationers taabelige og uretfærdige Charakter er allerede omtalt i „Dagbladet“ og behøver saaledes ikke nærmere at paavises; men den der søger et Paaskud til at begaae Uret, tager det jo ikke saa nøie.

Den finantielle Tilstand i Landet er som sædvanlig jammerlig; i Florents har der fundet Optøier Sted paa Grund af Dyrtiden. Pengene gaae til Hæren, og Folket lider Sult — det er den sædvanlige Klage, som ikke kan undre Nogen, da Landet regeres af en, ved en meget indskrænket Valgret garanteret national-liberal Kammermajoritet.

Kirkelig Efterretninger.

Rom. Journal de Florence skrev under 22de Mai fra Rom, at Gratulationernes Antal til Pavens Fødselsdag indtil denne Dag vare stegne allerede til over 100,000.

— Faa Paver have udfoldet en saa storartet Virksomhed som Pius IX. Han har ophøiet 17 allerede bestaaende Bispesæder til Metropolvers Rang, creeret 5 nye

Metropoler, indrettet 125 nye Bispesæder, 3 apostoliske Delegationer, 26 nye apostoliske Vicariater, 12 apostoliske Præfecturer. Mellem disse 12 er ogsaa det apostoliske Præfectur for Danmark.

Posen. Regeringen har underrettet de to Domcapitler i Posen og Gnesen om, at de skulde vælge inden 14 Dage en ny Vicarius istedetfor den af Domstolen for kirkelige Anliggender afsatte Grev Ledochowski; endvidere var Landraad Massenbach allerede bleven betroet med Forvaltningen over Ærke-diocesets Formue. Hvis inden den fastsatte Tid ingen ny Capitelsvicar var bleven valgt, vilde Regeringen udnævne en Administrator. Der forsikres nu, at til dette Embede er udvalgt en vis Regeringsraad Raffel.

Tonkin. Fra Biskop Yves af Laranda har man i Frankrig modtaget Beretning om en af Mandarinerne opvakt yderst grusom Christenforfølgelse. Den der-værende Mission omfatter c. 80,000 Christne. Af disse bleve i nogle faa Dage c. 10,000 paa forskjællige Maader myrdede, og Forfølgelsen var i vedvarende Tiltagen. Biskoppen slutter sit Brev med de Ord: „Jeg har intet Haab om at undgaae Døden.“

Elisabethforeningen

holder sit sædvanlige Møde Søndagen den 26de Juli, Eftm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 26de Juli. 9de Søndag efter Pintse. (Anna, den h. Jomfrues Moder.) Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 27. M. Pantaleon, Martyr. 28. Ti. Nazarius, Celsius, Victor, Martyrer. 29. O. Olaf, Konge; Martha, Jomfru. 30. To. Abdon og Senen, Martyrer, 31. F. Ignatius af Lojola, Bekj. og Ordensstifter. 1. August. L. Petri Lænkefest.

Søndagen den 2den August. (Alphons af Liguori, Ordensstifter og Kirkelærer.) 10de Søndag efter Pintse.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løvedag Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løvedag Aften Kl. 5—8.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5. i Kjøbenhavn.

N° 31.

Søndagen den 2den Juli.

1874.

Indhold: Katholicisme og Protestantisme. Louise Lateau. Dagbog.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 30.)

Gamle Absurditeter og moderne Principløshed.

Inden vi gaae videre i Udviklingen af den indre Sammenhæng imellem den lutherske Lære om Kirken som „et usynligt Samfund af alle sande over hele Jorden adspredte Christne“ eller „et Troens og Aandens Samfund i Hjerne“ (S. d. Bl. S. 454), og den nye Hovedlære, som denne Theori skyldte sin Tilblivelse, finde vi os foranledigede til følgende Bemærkninger om Forf.' i det Foregaaende omtalte Principløshed i det Hele.

Den Uklarhed, der fra først til sidst gaaer igjennem hele Luthers reformerende Virksomhed vanskeliggjør naturligviis i høi Grad ethvert Forsøg paa at paavise den indre Sammenhæng imellem hans Tankegang og Grundsatninger og disses praktiske Gjennemførelse. Alt var nemlig heelt igjennem Tilfældets og paatrængende Omstændigheders Værk, og det følger af sig selv, at det er umuligt at give en klar og let fattelig Fremstilling af hvad der i sig selv er uklart og forvirret. Vi maae i

denne Henseende lade det beroe med at henvise de Læsere, som maatte interessere sig for en grundig og udtømmende videnskabelig Drøftelse af dette Punkt, til J. A. Möhlers fortræffelige Fremstilling af de indre Selvmodsigelser, hvori den feirede Reformator uafsladeligt bevægede sig*), og anføre i Korthed herom blot Følgende.

Ligeoverfor sine katholske Modstandere beraaber Luther sig vel idelig paa den hellige Skrivt som det Eneste af Alt hvad der hørte til den udvortes Aabenbaring, der paa den ene Side forbandt ham med Fortidens christelige Udvikling, og paa den anden Side skulde tjene som Grundlag for en radical Omdannelse af hele Kirkevæsenet. Men ved enhver Leilighed, hvor hans Skrivtbeviser strandede paa grundede Indvendinger, appellerer han i sidste Instants til hvad han kaldte det „indre Ord“ eller den „indre Vished“ eller den „Helligaands Vidnesbyrd“*). Hvor det derimod gjaldt om at frigjøre sig for alt Makkerskab med de forrykte Secterere, der, medens han endnu blot taledede og skrev, ilede med at overføre hans oprindelige sværmeriske Lære om alle Christnes Ligeberettigelse, i kirkelig Henseende paa det praktiske Liv, der talte han ikke om Andet, end Skrivtordet, og beraabte sig endog paa den katholske Kirkes Overlevering. Snart er altsaa den synlige Kirke, snart

*) S. denne Forf.'s berømte „Symbolik, oder Darstellung der dogmatischen Gegensätze der Katholiken und Protestanten“. S. 426—433. Vi anbefale tillige en opmærksom Gjennemlæsning af hele det Afsnit, der behandler den lutherske Lære om Kirken S. 401—439. Man vil deraf see, at det er Læren om Retfærdiggjørelsen af Troen alene, der danner Grundlaget for den lutherske Lære om den usynlige Kirke, som Udgangspunktet for Kirkedannelsen og al kirkelig Udvikling.

**) Læseren vil af det Foregaaende have seet, at Biskop M. betjener sig paa ethvert afgjørende Punkt af de selvsamme Beviisgrunde ligeoverfor „den papistiske Sikkerhed“. Hans evangeliske Vished med dens „Friheds- og Inderlighedsforhold i Troen“ er altsaa af gammelt Datum!

den usynlige Kirke det Alt Afgjørende for L. Naar i en senere Tid (Rationalismens) lutherske Theologer have været uenige om, hvorvidt L. overhovedet har villet stifte et synligt eller udvortes Kirkesamfund, og villet, at hans Kirke skulde være bunden til bestemte Læreforskrifter (eller med andre Ord, om det stemte overens med Protestantismens Idee, at de Geistlige skulde forpligtes ved symbolske Bøger til at føre en bestemt og overensstemmende Lære): da kan herom ikke siges Andet, end at han — efter Omstændighedernes Tvang — gjorde snart det Ene, snart det Andet gjældende, og følgelig lærte det Modsatte af begge Dele!

Vi skulle her exempelviis anføre nogle Yttringer om den kirkelige Frihed og Lighed, hvormed L. i de første Aar af sin Virksomhed anbefalede det kirkelige Anarchi, der skulde være hans usynlige Kirkes væsentlige Særkjende. I sit bekjendte Skrivt til Bøhmerne om, hvorledes de skulde forholde sig med Hensyn til Ansættelsen af Kirkens Tjenere, siger han, „at enhver Troende har en indre Vished om, hvad han skal troe og rette sig efter, at han alene og umiddelbart er oplært af Gud, og er den frieste Dommer over alle sine Lærere.“ Et andet Sted i samme Skrivt: „Den Helligaand og den indre Salvelse lærer enhver Christen Alt, og giver ham Vished i Troen“ etc. Hvad den rette Forstaaelse af Skrivten angaaer, er det bekjendt nok, at Luther erklærede enhver menig Christen for at være en competent Udlægger af Skrivtordet. „Det er ikke Dig“, siger han, „men den Helligaand, der læser i den hellige Skrivt.“ Dette Samme have vi hørt Hr. Biskoppen udtrykke i de mere aandrigt klingende Ord: „at Skrivtens Indhold indestaaer for sig selv og beviser selv sin Sandhed for den troende Bevidsthed“ (S. 116). Naar L. endvidere i det nysnævnte Skrivt siger, at enhver Christen er en ved Daaben født (d. e. indviet) Ordets Tjener (... cum quilibet sit. ad ministerium verbi natus e baptismo), da have vi ligeledes hørt af vor lutherske

Biskop, at „Aanden blæser, hvorhen den vil, og at Evangeliet bringes os af Enhver der kommer til os“ (S. 68)!! I disse Ord bringer han den oprindelige reformatoriske Radicalisme eller den hensynsløseste Forkastelse af al kirkelig Autoritet sin ufordulgte Hyldest, medens vi ovenfor have hørt de varmeste Anbefalinger for den af L. reformerede biskoppelige Autoritets Fortræffelighed og Hensigtsmæssighed! Hans Vurdering af sin Stillings kirkelige Betydning have vi ligeledes seet begrundet i det Factum, at den ikke hviler paa guddommelig men blot paa menneskelig Ret! Saa psychologisk mærkværdig denne Enormitet end kan synes, saa finder den dog næsten sin Overmand paa Tankens Omraade, idet Hr. Biskoppen, der stedse søger efter bedste Evne at tilsløre Luthers Selvmodsigelser og Inconseqventser, synes reent at glemme den Omstændighed, at — efterat de, ved Luthers tidligere Lære om ethvert Christenmenneskes Frihed for alle reent menneskelige Anordninger og Indskrænkninger, til et forfærdeligt Oprør mod al verdslig og geistlig Myndighed forledte Bønder vare slagne til Jorden, og det var lykkedes ham at frigjøre sig fra Makkerskabet med de foromtalte fanatiske Lighedsprædicanter, — at efter denne Tid blev L. det Omslag i sin Kirkebetragtning tro, som Begivenhederne havde paatrængt ham. Vistnok maa dette, betragtet fra „Reformationens“ oprindelige Standpunkt, kaldes inconseqvent, en complet Fornægtelse af de antikirkelige Grundsætninger, hvorpaa L. i Begyndelsen grundede sin Ret til at optræde mod den bestaaende Kirkeorden; men det var dog praktisk følgerigtigt og klogt, saalidet man end kan agte de Motiver, der bevirkede dette Omslag. Biskop M. derimod gaaer i sin Iver for at forherlige Alt hvad L. paa ethvert Trin af sin reformatoriske Løbebane har tænkt og gjort, saa vidt, at han mener, ved Hjælp af Færdighed i Benyttelsen af let glidende salvelsesfulde, bestandig i Opbyggelsesstilens ordrige Form holdte Vendinger, at være istand til at forsone de her omtalte theoretisk eller

logisk aldeles uforligelige Modsætninger. Vi have tidligere omtalt dette „Schaukelsystem“, som noget i eminent Forstand eindommeligt for den lærde Forf.' Skrivt i dets Heelhed, og undre os kun over, at han ikke synes at have bemærket, at den Misbrug, der er dreven med denne tyske Opfindelse, er gaaet saa vidt, at det forlængst er kommen i Miscredit i sin Hjemstavn!

Dersom Hr. Biskoppens Skrivt prætenderede at gjælde for et videnskabeligt Indlæg i „den store Controverse mellem Katholicisme og Protestantisme“, saaledes som en af dets Anmeldere synes at antage*), naar han tillægger det den Betydning, at det i vor Literatur „udfylder et virkeligt Savn“, nemlig Savnet af „en Symbolik“, da vilde vi være i stor Forlegenhed med at finde et til vore Tanker svarende Udtryk for Betegnelsen af dets Værdi. Men man gjør dets Forf. efter vor Formening stor Uret med at tillægge ham saa vidtgaaende Hensigter. Hans Skrivt er nemlig, om han end meget feilagtigt S. 4 kalder det en „theologisk Afhandling“, dog væsenlig kun anlagt paa „Forstaaelighed for Menigheden“ eller for det store blandede Publicum, som han meget godt veed, ikke har andet Begreb om Katholicismen, end det, der fra de tidligste Aar er bibragt dem igjennem de fra Reformations-tiden nedarvede farvede, usandfærdige og tendentiøst carikerede Fremstillinger; og det kan jo ikke betvivles, at han har havt ligesaa let ved at gjøre sig forstaaelig for dette Publicum, som han har gjort det aldeles umuligt for de i de her paagjældende Spørgsmaal bedre orienterede Læsere at finde Mening og indre Sammenhæng i hans Forsvar for den historiske Lutherdom og hans Forsøg paa at forlige den med Nutidens Opfattelse af den saakaldte evangeliske Christendoms Eiendommeligheder.

En af disse Eiendommeligheder i Nutidens Behandling af de „lutherske Traditioner“ eller den traditionelt overleverede Lutherdom er nemlig — at forsone den med de

*) S. „Dagbladet“ af 6te Mai d. A.

Fordringer, som den mere dannede Deel af Samfundet stiller til en Religionslære, som skal tiltale deres Begreb om en aabenbaret Religions Værdighed eller i alt Fald fyldestgjøre deres Trang til at vinde en fast Overbeviisning om deres Forhold til Evigheden. I denne Henseende have de anstødelige Theorier, som Reformationens Patriarcher til Bedste for Læren om Retfærdiggjørelsen af Troen alene opstillede om Menneskets Urtilstand og Syndefaldets Virkninger længe været til Forargelse for den tænkende Deel af de protestantiske Menigheder. Den Lære, at Mennesket ved Syndefaldet og Arvesynden havde lidt Skibbrud paa de høiere aandelige Evner — Evnen til at ville og beslutte, saavel som Evnen til at skjønne og dømme om alle overnaturlige og aandelige Anliggender. eller med andre Ord: Valgfrihed, Selvbestemmelse og Fornuft, samt at Mennesket som Følge heraf forholdt sig som en Klods eller livløs Ting ligeoverfor Guds almægtige og uimodstaaelige Villie og hans Aands Naadevirkninger, — dette lutherske Paradox tage vi os den Frihed at stemple som en sand „psychologisk Monstrositet“ i høieste Potents, som en med al „indre Erfaring“ uforligelig Absurditet. Det var denne Sætning, der ad Modsætningens Vei fremkaldte Rationalismens velgrundede Protester saavel mod hiin aandelige Abort selv, som mod den ligesaa unaturlige Læreform, som den skulde tjene til at begrunde. Det Værste ved det Hele var imidlertid, at med den overdreven rundelige og rummelige Forsonings- og Fyldestgjørelsestheori, som Luther opstillede, gik saagodtsom al positiv Tro fuldstændig tabt for den protestantiske Bevidsthed, og den tabte Respect for Luthers ufeilbare Skrivtfortolkning, saavel som den Anviisning han gav sine Tilhængere paa at forkaste Bøger i den h. Skrivt, der ikke stemmede overeens med hans Lære, førte efterhaanden til, at næsten hele det Ny Testaments Canon blev gjort til Gjenstand for kritisk Tvivl.

Den foromtalte psykologiske og metaphysiske Monstrositet, som L. vel at mærke aldrig har tilbagekaldt eller

opgivet, og som altsaa hører med til den Lære, med hvilken den lutherske Kirke staaer og falder, omtaler Biskop M. ikke med et eneste Ord, og vi nægte ikke, at det foreløbigt kan være ganske klogt at fortie saadanne Ting, naar man opbyder Alt for at forsone den moderne Bevidsthed med disse gamle Urimeligheder, og fornemmelig skriver for „Medlemmer af Menigheden“, der i Tillid til den Skrivendes Autoritet tage det Skrevne for god Vare, og derfor finde det overflødigt at gjøre sig bekjendte med mulige Indsigelser; men, nøiere overveiet, ville saadanne Advocatgreb aldrig befindes holdbare. Hvad det sidste Punkt angaaer — „at der var enkelte Skriver i det N. Testament, om hvilke Luther var uvis, om de medrette vare optagne i Samlingen, fordi deres Indhold ikke tyktes ham (!) at stemme med Troen paa Christum, og at de mere smagte af Loven, end af Evangelium“, da maa vi bede Læseren ikke at forglemme det høist mærkværdige Forsvar, hvormed Forf. (S. 119) imødegaaer de Indvendinger, der „fra papistisk og en negativ Kritiks Side“ ere gjorte mod „den Modsigelse hos Luther, at han paa den ene Side tillægger Troen en vis Selvstændighed og Uafhængighed af Skrivten, dømmer over Skrivten og underkaster Samlingen af det N. Testaments Skriver en Prøvelse, og paa den anden Side kræver, at Troen skal bøie sig under Skrivtens Autoritet og lade sig normere af denne“. Ligesom vi kort iforveien (S. 115 og 117) have hørt om, „hvor gjerne L. ved Skrivtens Udlægning lader sig veilede af Oldtidskirken“ og om „den dybe Ærbødighed han ifølge hele sin historiske og conservative (!) Retning havde for Traditionen, for det i Kirken Overleverede, især for det der stammede fra Kirkens Oldtid“, men altid finde disse og lignende idelig tilbagevendende falske Sætninger i Kraft af det omtalte Gyngesystem paralyserede af den dem stedse ledsagende Bemærkning, „at Kirken dog ikke var L. nogen ufeilbar Veileder“: saaledes høre vi her (S. 121), at, „naar Luther underkaster det N. Testaments Canon en Prøvelse, da maa dette ikke sammen-

stilles med Vantroens Kritik(!). Han troer paa Skrivten, men gaaer ud fra, at den gammelkatholske Kirke, der har samlet det N. Testamentes Skrivter, ikke er ufeilbar. Han antager Muligheden af, Kirken i Henseende til dette eller hiint enkelte Skrivt kunde have feilet, og vil selv*) forvise sig om, hvorledes det forholder sig“ etc. Hvad den høiærv. Forf. som yderligere Bidrag til en dybtgaaende psykologisk Forklaring af dette Phænomen bemærker om classiske Kunstværker og store moralske Phænomener, om Skjønhedssands og moralsk Sands, samt om det Vexelforhold og Gjensidighedsforhold, der maa finde Sted i enhver åandelig Tilegnelsesproces, og endelig om det confuse „Vexelforhold imellem Troen og Ordet“ maae vi tilstaae, er os et fuldkomment Abracadabra, som vi ikke kunne befatte os med, da den høiere Phrasemagi ligger aldeles udenfor vort Omraade! (Fortsættes.)

Louise Latean.

Hendes indre Liv.

(Sluttet.)

Iblandt alle dem, som Verden kalder Store, gives der ikke en Eneste, der har følt Længsel efter at lide. En anset Mand fra Hennegau gjorde derfor, i rigtig Vurdering af dette Punkt, en Dag Hr. Niels det Spørgsmaal, om Louise nogensinde havde bedet Gud om at tilskikke sig Lidelser. Præsten forsikkrede ham, at hun fra Barndommen af havde været indviet i denne Hemmelighed, og at hun altid havde betragtet Lidelsen som en himmelsk Naadesbeviisning. Hun beder om at maatte

*) Vel at mærke — udelukkende efter eensidige, aldeles subjective indre Kriterier!

lide, og, naar Smerterne komme over hende, angrer hun aldrig sin Bøn. Hun underkaster sig taalmodigt, og omfavner saa at sige Korset og dets Smerter. — Dette maa dog i Sandhed kaldes det fuldgyldige Beviis for en stor Sjæl! P. Seraphin spurgte hende engang, om hvilke Naadegaver hun fornemmelig havde bedet Gud. „Tidligere“, sagde hun, „bad jeg bestandig Gud om, at jeg maatte lide, men nu beder jeg fremfor Alt om, at Hans hellige Villie maa skee med mig, om jeg end skulde lide det Dobbelte.“ Angela af Foligno bad engang den h. Jomfru om at udvirke hende den Naade, stedse sikkert at kunne erkjende, hvorvidt visse usædvanlige Ting mulig kunde udsætte for Skuffelser. Hendes Bøn blev hørt; Christus selv aabenbarede sig for hende og sagde til hende: „Jeg vil give Dig et Kjendetegn derpaa, som skal være saa sikkert, at Djævelen ikke skal kunne eftergjøre det; og dette Tegn er en saa inderlig og brændende Længsel efter, af Kjærlighed til mig at finde Dig i at lide og være foragtet, at Du vil føle den samme Glæde derved, som Andre føle ved at være ærede og ansete.“ Ogsaa Louise vandrer Lidelsernes Vei. Strax, da de stigmatiske Blødninger begyndte, erklærede Dr. Gonne, at L. vilde miste alt sit Blod og tilsidt blive afsindig, dersom der ikke gaves noget Middel til at stille disse ugenlige Blodtab og hæve den ekstatiske Tilstand, under hvilken hun i 12 Timer i Træk er berøvet al Følelse. I fem Aar har denne Tilstand og hine Lidelser nu allerede gjentaget sig, og Louise er hverken bleven afsindig eller nervesvag. Hun arbejder fra Løverdags Morgen til Torsdags Aften ved sin Symaskine, i Haven, i Huusholdningen mere end alle Andre, og pleier tillige, ofte hele Nætter igjennem, de Syge og Døende. Og, med hvilken Taalmodighed og Tilfredshed bærer hun ikke sine ubeskrivelige Smerter. Aldrig hører man hende klage, man seer stedse et tilfreds Ansigt; intet Menneske skulde ahne, at denne Sjæl er fuld af Smerte. Hvor forskjælligt er her Alt fra hvad vi ere vant til at bemærke selv hos de bedste Mennesker,

naar de stedes i Trængslernes Ildprøve! Hr. Niels har bevidnet, at han hverken har seet hende græde eller hørt hende klage; og, da han engang foranledigede hende til at udtale sig om sin Tilstand, og udtrykkelig forlangte, at hun i Korthed skulde beskrive denne, yttrede hun blot, at hun følte mange baade legemlige og aandelige Smerter, men hun udtalte sig derom i saa stor Korthed, med en saa rolig Objectivitet og uden al Beklagelse, som om hun beskrev en anden Persons Lidelser. Hendes legemlige Lidelser ere om Fredagen ofte saa piinlige, at det er hende, som om alle Been i hendes Legeme skulde knuses og alle Nervetraade sønderrives. Ofte nedsænkes hun i et Hav af Trøstesløshed, som næppe noget Menneske gjør sig Begreb om, og hendes Sjæl gribes af en Følelse af Fortvivlelse, som man kunde antage for virkelig Fortvivlelse, dersom ikke de klareste Beviser paa Kjærlighed til Gud og Næsten afgave det umiskjendeligste Vidnesbyrd om Umuligheden af en saadan Forsyndelse. Vi formaae ikke at gjøre os et tilsvarende Begreb om hendes aandelige Lidelser. De Helliges Iagttagelsessevne er af en saa zart Beskaffenhed, at de saares dybt ved Synet af tusinde Ting, og deres Hjerte føler en Smerte over Verdens Synder og deres egne tidligere Forseelser, som er almindelige Mennesker saagodtsom ganske ukjendt. Under Vægten af denne Byrde sagde hun engang de skjønne Ord til sin Skriftefader: „Jeg stoler paa Guds Godhed; jeg veed ellers ikke, hvad jeg skulde holde mig til.“ Jeg har allerede omtalt, at visse kirkelige Fester forhøie hendes Lidelser. Det Samme gjælder om Tider, i hvilke Kirken befinder sig i Kamp og Trængsel. Hun leed saaledes overordenligt i Paaskeugen 1871, langt mere end i de tidligere Aar ved denne Tid; hun følte den forfærdeligste Dødsangst, og var ude af Stand til at tale et forstaaeligt Ord. Hendes Øine vare mod Sædvane i en vedvarende urolig Bevægelse; det var en martret Sjæls Blik, der ikke formaaer at udtale sig om hvad den lider. Hun ligesom søgte bestandig efter Noget, og gik i sin Smerte skjæl-

vende op og ned ad Gulvet. Hun var den Dag ikke i Ekstase; thi ellers er det kun under Ekstasen om Fredagen, at hun reiser sig for at knæle eller kaste sig til Jorden. Hun satte sig af og til, og reiste sig atter som En, der ikke kan komme til Ro. Hr. Niels spurgte hende om, hvad der fattedes hende, om der var noget personligt Anliggende, som gjorde hende Bekymring. Hertil svarede hun Nei. Han vedblev: „Men har Du ikke bedet om, at Dine Lidelser maatte formindskes?“ Hun svarede stammende og med Afbrydelser: „Nei ... tvertimod ... den kjære Guds hellige Villie ...“ Hr. N.: „Men Du bad dog, at Du maatte kunne og ville lide for Andre?“ Louise: „Jeg beder daglig derom; jeg opoffer mine Lidelser for den h. Fader!“ Hun tilføiede, at hun led ubeskriveligt, og at ingen Deel af hendes Legeme var fri for Smerte. Ekstasen begyndte denne Dag først Kl. henimod 3 om Eftermiddagen. Med den forsvandt Lidelserne; men Louise maatte endnu i hele tre Dage lide under Følgerne af denne Marterscene. Kort efter bragte Aviserne Beretninger om de afskyelige Forbrydelser, der i denne Uge vare begaaede i Rom og Paris. Det følger af sig selv, at den tydske Kirkefølgelse har havt den samme Virkning; thi Hr. N. har nylig meddeelt mig, at siden mit Besøg af 10. Octbr. 1873 have Louises legemlige Lidelser været i stadigt Tiltagende.

Endnu et Træk have vi at tilføie denne Skildring; jeg mener Louises Forhold til Alterets h. Sacrament. Man vil nemlig spørge: Hvorledes er det muligt, at leve uden Søvn og uden Spise og Drikke, og dog at kunne bevare et Helbred, der efter de erfarneste Lægers Dom er saa godt, som man kan ønske sig det? Vi svare kort: ved det samme guddommelige Almagtsunder, som vedligeholder de Opstandnes Legemer uden Føde og uden Søvn. Hertil kommer endnu, at for Louise er desuden Ekstasen og den h. Communion en Kilde til legemlig Styrkelse. „I Ekstasen“, siger hun, „er man hensunken i Gud; i Communionen ligesom besidder man ham; i Ekstasen

bliver Gud ligesom et Tempel for Sjælen; i den h. Communion bliver Sjælen et Tempel, hvori Gud boer. Ekstasen bevirker fornemmelig Kjærlighed, men den h. Communion meddeler tillige Sjælen en Kraft, der styrker Legemet i den Grad, at man slet ikke mærker til det og for en Tid heller ikke fornemmer dets Smerter.“ Hun tilføier, at efter Communionen aftager den Kraft, som den meddeler Legemet, kun efterhaanden i Forhold til den Tid, som forløber efter Communionen. „Ved Communionen“, siger hun, „føler man sig som forvandlet til Jesus Christus, og Kjærlighedens Gjenstand er særlig Herrens Menneskevæsen; derefter føler man ligesom en Ild, og tillige en ubeskrivelig Ro, som jeg aldrig har kjendt, saalænge jeg endnu kunde spise og drikke.“ Ved siden atter at komme tilbage til Ekstasen bemærkede hun endnu, at efter denne er Legemet i det Hele taget mindre lidende end før samme, at den undertiden borttager alle tidligere Smerter, og at Ekstasen i den sidste Tid kjendelig har styrket hendes Legeme. „Man kunde sige“, tilføiede hun, „at efter Ekstasen havde man ikke mere det samme Legeme som før; det er hermed tildeels som med Communionen, men dog ikke ganske, idet Communionen giver mere Kraft end Ekstasen.“ Paa de Dage, hvor L. ikke communicerer, er hun kjendelig svagere og mere lidende end ellers; man har erfaret dette ved flere Gange at unddrage hende det h. Sacrament. Catharina af Siena, Rosa af Lima og andre Hellige bleve ligesom Louise igjennem en lang Aarrække holdte ilive uden naturlig Næring. Men disse udvortes Virkninger ere i Guds Øine de ringeste. Vi for vor Deel forbauses vel derover; men vi vilde troe at befinde os i Paradiset, dersom det var os muligt at gjøre os en Forestilling om disse indre Erfaringer og den aandelige Skjønhed, som de meddele Sjælen. Vi kunne ikke finde Ord herfor, men blot sige med Kirken, at en saadan Erkjendelse er de Helliges Arvedeel, og at vi i samme Grad faae Andeel i den, som vor Vandel faaer Lighed med de Helliges.

Vi slutte disse Meddelelser med en Begivenhed fra Marts 1872. Det er den i det Foregaaende omtalte dobbelte Communion under Ekstasen. Biskoppen havde givet P. Seraphin Fuldmagt til at anstille dette overordenlige Forsøg. Man havde iforveien slet ikke omtalt, at L. skulde communicere under Ekstasen. Vi bemærke tillige, at Pateren ikke havde ladet den Klokke medbringe, hvormed man paa Gaden og ved Indtrædelsen i et Huus, bebuder Herrens Nærmelse. Han gik altsaa i al Stilhed til Louises Bolig, traadte sagte ind, og bad de sædvanlige Kirkebønner saa lydløst, at Hr. Niels, der stod ved Siden af ham, forsikkrede, at han Intet havde hørt. Hr. N. havde forinden ordnet et lille Bord i et Sideværelse, og paa samme nedlagt en ikke consecreret Hostie. Kort efter traadte P. Seraphin ind ad Huusdøren med det allerhelligste Sacrament, og i samme Øieblik saae man Louise skjælve af Glæde og knæle ned paa den Skammel, som stod foran hende. Pateren satte nu det Allerhelligste paa Bordet, tog den ikke consecrerede Hostie og begav sig med den ind i Louises Værelse. Men den Ekstatiske gav ikke mindste Tegn til at ville modtage den, da han rakte den frem for hende. Han gik altsaa tilbage, lagde Oblaten paa dens Plads, begav sig nu med det h. Sacrament atter ind i Stuen, og fremsagde ganske sagte de sædvanlige Bønner. Men han havde næppe sat Foden over Dørtærskelen, før Louise skjælvede med et Udtryk af ubeskrivelig Glæde, og med et af himmelsk Henrykkelse forklaret Smil udstrakte sine Arme og blødende Hænder mod Præsten, som for at omfavne sin Herre. Medens Pateren i Stilhed tilendebragte sine Bønner, tiltog hendes glade Henrykkelse, og, da han udtalte de Ord: „Vor Herres Jesu Christi Legeme bevare din Sjæl for det evige Liv,“ aabnede Louise beskedent Munden, modtog den h. Hostie, og forblev en Tid lang ubevægelig liggende paa sine Knæ i taus Tilbedelse og Taksigelse. Denne Begivenhed fuldbyrdede en underfuld Forandring i hendes Indre; men herom tør ikke tales; det er en Hemmelighed

imellem hende og hendes aandelige Veiledere, der i denne Henseende have hellige Pligter at opfylde.

Saaledes er Louise Lateau. Hendes Vandel er i Himlen, hun lever her paa Jorden i en anden Verden. Men uagtet det Overordenlige og Ophøiede i den aandelige Betragtning og den i Foreningen med Gud begrundede Beskuelse, der i Kraft af hendes Meddeeltighed i Christi Lidelser er hende forundt, og som bestandig paa en overnaturlig Maade forhøies og fremmes ved den h. Eucharistie, — trods al denne Udmærkelse er hendes Beskedenhed og Ydmyghed altid uforandret. Spørger man hende, om man kan gjøre hende en Glæde, anmoder hun blot den Spørgende om hans Forbøn. Og siger en Præst, at han vil læse den h. Messe for hende, saa er hendes Taknemmelighed derfor større, end om en Konge vilde skjænke en Betler et heelt Fyrstedømme!

Dagbog.

Tydskland. „Attentatet“ begynder at gjøre sin Nytte, Regeringen skrider gevaltig ind; i Berlin gaaer det Slag i Slag med Huusundersøgelser, man beslaglægger Papirer og lukker Foreninger — blandt andre ogsaa et Par som ikke existere, men hvad gjør det til Sagen? Skal der være Gilde saa lad der være Gilde; Hovedøiemedet med det Hele er maaske foreløbigen kun at gjøre bange. Imidlertid begynde enkelte liberale Blade dog at blive lidt betænkelige; den Omstændighed, at Skylden for Attentatet virkelig ikke lader sig overføre paa det katholske Parti eller de katholske Præster, er aabenbart en Streg i Regningen; man bliver uvilkaarlig bange for — atter engang at have forløbet sig. De store Beskyldninger, hvormed det regnede ned over Katholikerne, have vist sig ugrundede, og et Tilbageslag i den offentlige Mening kunde let blive Følgen deraf; man vilde da ikke have naaet Andet, end yderligere at krænke og forbitte

det katholske Folk; og i Betragtning af, at dette Folk udgjør 14 Millioner Indbyggere, saa er det dog altid en betænkelig Sag; ikke at tale om, at den liberale Indignation unægtelig begynder at tage sig utilladelig komisk ud, navnlig da det endnu bestandig ikke lykkes at finde Kuglen. Rigskansleren skal nemlig kun være saaret af Forladningen — men Kuglen? var der maaske sletningen? Dette og flere indiscrete Spørgsmaal paatrænge sig uvilkaarlig, og af deres Besvarelse afhænger helt og holdent den Smule Effect, der endnu kunde ventes af den Kullmanske Affaire. Ret betegnende for den moderne „Conserativisme“ er det forøvrigt, at vort „conservative“ Organ herhjemme — „den Conservative“ — finder det i sin Orden, at Bismarck gaaer haardt løs imod Katholikerne, fordi disse have tilladt sig at yttre ligesom en svag Tvivl om, hvorvidt „Attentatet“ ogsaa var ganske ægte, og ikke en Gjentagelse af det famøse Westerwelske Forsøg. Dog hermed være det, som det vil; Sagen har i alle Tilfælde en alvorlig Side; thi den synes at skulle blive Indledningen til en Kamp imod selve det katholske Folk fra Regeringens Side; og en saadan Kamp er aabenbart en Kamp paa Livet — ikke mindst for Regeringen. Denne har nemlig utvivlsomt fra først af ikke vidst, hvad det vilde sige at erklære den katholske Kirke Krig; den har tænkt, at det var en smal Sag at seire i en saadan Kamp; thi Biskopperne vilde naturligvis falde fra Paven og bøie sig for Statstyranniet; men hverken gode Ord eller Smiger, ei heller Trusler eller Bøder eller Fængsel eller Landsforvisning hjalp; den berygtede Gammelkatholik Schulte havde rigtignok sagt, at de sidste vare ufeilbart virksomme Midler — men det viste sig, at han heller ikke vidste Besked — Biskopperne holdt deres Ed og svigtede hverken deres Pligt eller deres Hjord. Saa prøvede man paa at hidse Præsterne imod Biskopperne, og da det ogsaa slog feil, saa hidsede man Menighederne imod Præsterne, og søgte at forlokke dem til at „vælge sig selv Præster efter berlinsk Recept; men overalt hvor Forsøget har været gjort, er det glippet; Menighederne have nægtet at „vælge“, og holde sig trofast til deres retmæssige Sjælesørgere. Man er saaledes endelig kommet til den Yderlighed, enten at maatte give Kjøb, eller at tage Kampen op imod selve det menige katholske Folk. Med et Slags Fortvivlelsens Mod har Bismarck besluttet sig til det Sidste. Endnu for kort siden søgte man i Berlin at berolige sig med opdigtede Historier om, at Biskop-

perne i Fulda havde gjort Fredsforslag; men Illusionen varede kun kort, og nu synes det, som om Krigen paa Kniven skal begynde, og „Attentatet“ er Paaskuddet (Indledningen?) dertil; og den Kamp, som nu begynder, kan meget let koste det unge Kaiserrige Livet; thi der er ikke blot de talrige indre Fjender, som kun vente paa en gunstig Leilighed til at heise Separatismens Fane; men store Dele af det protestantiske Tydskland ere fuldstændig underminerede af den socialistiske Agitation. Dertil kommer, at Ruslands Holdning — ikke blot ligeoverfor Østerrig — men ogsaa ligeoverfor de misfornøiede tyske Polakker skal være mildest talt foruroligende. Den store Statsmand Bismarck kan saaledes let, og førend han havde ventet det, naae at komme fuldstændig paa lige Trin med sin Mester — Napoleon den III. Biskop Monrads Udtalelse imod den vanvittige tyske Kirkepolitik har vakt en Del Opmærksomhed i Tydskland. Bladet „Germania“ afskriver hele det Sted, hvor denne findes i de nys udkomne „politiske Breve“, og drager deraf den Slutning, at Tydskland ved sin Kirkepolitik er paa god Vei til at blive en — Fabel for hele den civiliserede Verden.

Frankrig. Nationalforsamlingen har forkastet Forslaget (Peries) om Republikenes Oprettelse, saavelsom et Forslag om Forsamlingens Opløsning. Udsigterne for „Septennatet“ stige saaledes; Republicanerne siges dog at ville gjøre et nyt Forsøg paa at faae Opløsningen sat igjennem. Yderste Høre synes at forholde sig temmelig passivt i Øieblikket.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 2den August. (Alphons af Liguori, Ordensstifter og Kirkelærer.) 10de Søndag efter Pintse. — Sct. Aungars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 3. M. Opdagelse af den h. Stephanus' Reliquier. 4. Ti. Dominicus, Bekj. og Ordensstifter. 5. O. Maria af Sne (Kirke i Rom). Kl. 8¹/₄ Messe for Aungariusforeningen. 6. To. Christi Forklarelse. 7. F. Cajetan, Bekj. og Ordensstifter. Andagt til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse. Kl. 7¹/₂ Aften Broderskabsandagt. 8. L. Cyriacus, Largus og Smaragdus, Martyrer.

Søndagen den 9de August. 11te Søndag efter Pintse.
Søgnedagsgudstjeneste som sædvanlig.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 32.

Søndagen den 9de August.

1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Ogsaa et Tidens Tegn. Før og nu, eller Kaiser Constantin og de arianske Biskopper. Huusalteret. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: England, Brasilien, Sandvichsøerne.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 31.)

Den usynlige Kirke og den kirkelige Frihed.

Ligesom Biskop M. ved sin Taushed desangaaende har søgt at bringe den gammellutherske Theori om Villiens Ufrihed og den heri begrundede fatalistiske Verdensbetragtning i Forglemmelse, saaledes har han i Medfør af en anden af vor Tids Eiendommeligheder — nemlig den sig i alle Retninger kundgjørende politisk-socialt Frihedsdrift — forsøgt at godtgjøre den formentlige Overensstemmelse mellem de af Tidsaanden fremdrevne og af Statsmagten iværksatte Foranstaltninger til Bedste for den kirkelige Frihed med Reformatorenes Grundsætninger. Vi ere naturligviis langt fra i og for sig at miskjende eller laste disse Bestræbelser, betragtede fra det praktiske Livs Standpunkt. Thi det Afhængighedsforhold, hvori det lutherske Kirkevæsen tidligere allevegne befandt sig ligeoverfor den af Reformationen skabte absolute Statsmagts Eneraadighed over de kirkelige Anliggender, var saa uværdigt, at vi af vort ganske Hjerte billige Bestræ-

belserne for det kirkelige Livs Befrielse fra dette Trældomsaaag. Hvad vi i denne Henseende ikke kunne andet end misbillige, er kun den Sky, man har for at see de historisk givne Forhold saaledes som de virkelig ere. Man phantaserer over Fortidens Historie, istedetfor at betragte den i dens sande Skikkelse, og hengiver sig til Indbildningen om, ved Hjælp af reent ydre Foranstaltninger at kunne opføre en kirkelig Nybygning paa et ruinøst og trøsket Fundament, der, om det end har Aarhundreders Hævd, dog fra Begyndelsen af har været Tilfældets og Omstændighedernes Værk, og derfor kun har bestaaet saa længe som det har, fordi der tidligere fattedes Leilighed til at faae det ombyttet med noget Bedre. Vi ville her blive ved det, som ligger os nærmest. Saasnart den politiske Frihed hertillands bebudede en Fornyse af alle Samfundsforhold, forlangte den fornuftigste og besindigste Deel af Frihedens Talsmænd en selvstændig Stilling for Folkekirken, en virkelig Autonomi eller Selvstyrelse i Henseende til Alt hvad der angik Kirkens indre Anliggender, altsaa en Kirkeforfatning efter de saakaldte reformerte Religionssamfunds Forbillede. Det tør vel antages for afgjort, at Biskop M. dengang — uagtet han altid har været anset for at være en større Ynder af Autoritetens end af Frihedens Rettigheder — at han, naar der endelig skulde være Frihed, delte sin forrige Collega Prof. Clausens Mening om hiin eneste fornuftige Form for denne Frihed. Men det er bekjendt nok, at vor Grundlovs Udtryk herom siden have faaet en ganske anden Fortolkning, og at alle Folkekirkens baade ydre og indre Anliggender ere voldgivne Rigsdagens og den høieste administrative Magts lovgivende og styrende Myndighed. Den i den verdslige Politik herskende demokratiske og materialistiske Retning har allerede ført Ordningen af de kirkelige Anliggender ind i et Spor, der engang i en maaskee nær Fremtid vil ende i samme Forvirring, som den evangeliske Frihedslære i Reformationens første Aar fremkaldte. Med andre Ord: Vor Tids demo-

kratiske Lødere, af hvem alle aandelige Anliggender ene behandles som Midler i deres særlige Partiinteressers Tjeneste, benytte nemlig den Frihedsagitation, der hertillands i en lang Aarrække har været drevet paa det kirkelige Gebet, som et Middel til at fremme og befæste den folkelige Enevælde, som det er deres sidste Øiemed at etablere paa Ruinerne af al politisk-social Samfundsorden. Medens det imidlertid næppe vil lykkes dem i denne sidste Retning nogensinde at see deres Planer fuldstændigt realiserede, have de sidste Aar til Vederlag for Skuffelser i andre Retninger lagt en god Grundvold for den folkelige Eneraadighed over alle kirkelige Anliggender. Men at denne Omdannelse af den tidligere Kirkeorden maa ende med en Trældom, der vil blive langt forsmædeligere baade for Folkekirkenes Tjenere og for den religiøtsindede Deel af Menighederne, end det tidligere, i den nyere Tid altid med en vis Hensynsfuldhed udøvede kongelige Overtilsyn med Kirken — dette skulde man dog synes, maatte være indlysende for ethvert tænkende Menneske!

Man har altsaa ikke noget Bedre at sætte istedetfor Kongemagtens kirkelige Absolutisme, end Folke­magtens egoistiske og sneverhjertede Eneraadighed over Alt, hvad der, i hvor mangelfuld en Skikkelse det end fremtræder, maa kaldes det Grundlag, hvorpaa et Folks sædelige Udvikling og høiere Velvære beroer. Dette kalder man i vor Tid og hertillands kirkelig Frihed! Det demokratiske Princip's Overførelse og Anvendelse paa Kirkevæsenets Indretning og Ordning har ved Grundtvig's og hans Parties utrættelige Bestræbelser vundet en saa udbredt Anerkjendelse, at Biskop M., som man af dette Skrivt seer, maa have anseet det for umuligt længere at svømme mod Strømmen. Anderledes kunne vi ikke forklare os hans uheldige Forsvar for Reformationens tidligste Udskeielser. Man har jo i Folkekirken alt i flere Aar kunnet glæde sig ved et baade efter sin Oprindelse temmelig tvetydigt, og efter sin hele Charak­ter for den folkelige Moralitet meget betænkeligt Fripræste-

dømme*), og man har jo ikke mindre glædelige Udsigter til Love om Præstevalg og Præstelønning, samt om Kirkeformuens Anvendelse, der efter vor Mening ville udøve en demoraliserende Indflydelse paa den almindelige Tænkemaade. Navnlig ville den udannede Landalmues slette Instincter finde en fordærvelig Næring i Bevidstheden om egen Vigtighed og den Afhængighed af Folkestemningens Luner, som Kirken og dens Tjenere ville være hjemfaldne til. Hvorledes noget fornuftigt Menneske for Alvor kan troe, at saadanne Tilstande kunne egne sig til at vække og nære et religiøst Liv hos Massen af Befolkningen, er os aldeles ufatteligt!

Den nærværende Tids Stræben efter kirkelig Frihed er saaledes en Tilbagegang til Reformationens første uklare og forvirrede Anstrængelser for at fremme den religiøse og kirkelige Emancipation, ved at tilintetgjøre al baade geistlig og verdslig Autoritet. Vel vide vi, at man i vor Tid kan være temmelig rolig for saadanne Virkninger af de folkelige Agitationer i denne Retning, som det sextende Aarhundrede bragte for Lyset, men Principet, der ligger til Grund for den nuværende kirkelige Frihedsbevægelse, er det selv samme som dengang, og maa derfor nødvendig tidligere eller sildigere bære de samme Frugter i en til den nyere Tids Eienommeligheder svarende Skikkelse.

En tydsk Historieskriver har engang gjort opmærksom paa det Selvmodsigende i, at Luther frakjendte Mennesket den psykologiske eller metaphysiske Frihed,

*) Anledningen til denne Grundtvigske Idees første Virkeliggjørelse var, at en bekjendt geistlig politisk Agitator blev afskediget fra sit Embede paa Grund af hans usømmelige og mod Kongen personlig fornærmende Optræden paa Rigsdagen. Hans Exempel, at forene dette Bierhverv med en rundelig Pension har siden fundet Efterligning saavel af Pensionister, som Ikke-Pensionister, der speculere i den ved Sognefriheden aabnede Udsigt til fri Concurrence i Henseende til folkelig Yndest og Anerkjendelse.

men ikke destomindre forfægtede enhver Christens Ret til kirkelig Frihed. Hertil har Möhler*) træffende bemærket, at den sidstnævnte Frihed fremgik ganske naturligt af Fornægtelsen af den førstnævnte, eftersom den, som troer at vide med sig selv, at han staaer i et ganske „umiddelbart“ Forhold til Gud, og at „Gud selv“ saaledes er Aarsag til alle aandelige Bevægelser i hans Indre, ikke kan finde mindste Betydning i nogen Afhængighed af Mennesker, men maa ansee enhver Fordring paa en saadan som aldeles meningsløs, som en Anmasselse, der kun kan forklares af hovmodig Herskøsyge og den Hensigt at stupidisere og trælbinde Andre. Den nysnævnte Theolog bemærker som Modsætning hertil, at det katolske Dogma, just fordi det tillægger Mennesket hiin Frihed (d. e. Valgfrihed og Selvbestemmelse) som et uadskilleligt Tilbehør til dets Væsen, og derfor ikke miskjender Betydningen af den menneskelige Tænke- og Handlefrihed, maa i kirkelig Henseende erklære den menneskelige Frihed for at være undergivet de Indskrænkninger, som alle andre Dele af Samfundslivet — i Medfør af den Relativitet, der behersker alle endelige Forhold — paalægge det enkelte Individ.

Vi bede her vore Læsere at erindre Hr. Biskoppens i det Foregaaende omtalte, ved enhver Leilighed gjentagne Anpriisninger af det directe og umiddelbare Forhold til Gud. „Det er Gud selv, der maa sige i vort Hjerte: dette er Guds Ord; Ingen uden Gud alene kan give Ordet i mit Hjerte; han maa tale i mit Hjerte etc**). Det er dette gemytlige Forhold til Gud selv, eller med andre Ord denne Vedkjendelse af Luthers mod al sand og virkelig indre Erfaring og al sund Fornuft stridende Lære om Menneskets ved Arvesynden tabte Selvbestemmelsesevne og Guds Enevirkksomhed i hans Indre,

*) „Symbolik“ S. 415.

***) S. S. 122 og vort Nr. 28 S. 435. Her er Tale om Udsagn af Luther, som Biskoppen ganske gjør til sine.

som ligger til Grund for hans lovpriste evangeliske Vished! Hvad denne sidste angaaer er Forf. endelig saa oprigtig at supplere hvad han tidligere har betegnet som dens væsenlige Eiendommelighed (i Modsætning til den katolske instrumentale (!) Sikkerhed), nemlig at den er „Vished om Evangeliets guddommelige Sandhed“ — med en ufordulgt Vedkjendelse af den gammellutherske Sætning, at enhver Troende har i sit Indre en ufeilbar Bevidsthed om sin Naadestand og sin tilkommende Salighed, og at den er ingen Christen, som „ikke med samme Troesvished troer dette, som den, hvormed han troer, at Christus er Guds Søn“. Biskop M. formilder blot denne blasphemiske Sætnings Form ved Anvendelsen af sin Yndlingsphrase om det „Personlige“, naar han giver den Udtryk i følgende Ord*): „Det fremgaaer klart af hans (Luthers) forskjellige Udtalelser, at den Helligaands Vidnesbyrd begrundet en dobbelt Vished. Thi dels er den christelige Vished Troens Vished om sig selv, om den personlige Deelagtighed i Frelsen, dels er den Troens Vished om Evangeliets guddommelige Sandhed.“ Den første Side af den evangeliske Vished har ikke tidligere saa uforblommet været omtalt, men paraderer først her (S. 121) til Oplysning om, hvad der menes med Aandsprincipet, der i Finalen af denne Fremstilling af „de reformatoriske Principer“ opsluger de to tidligere halvveis opslidte Principer**), nemlig Skrivtprincipet og det evangeliske Troesprincip, af hvilke det førstnævnte paa de nærmest foregaaende Blade var saagodtsom afslaget og berøvet al Marv og Kraft til Fordeel for det sidste, der jo, som vi have hørt, kan glæde sig ved en vis relativ Selvstændighed og Uafhængig-

*) Vi ville i det følgende faae Leilighed til nærmere at karakterisere den.

***) Vi kunne her ikke tilbageholde en Bemærkning om det i videnskabelig Henseende Abnorme i Udtrykkene: „Principet om Retfærdiggjørelsen af Troen“ og „Principet om den Helligaand“. Vi have aldrig nogensinde før hørt Sligt!

hed af samme. Man seer tillige, at Troesvisheden om den personlige Deelagtighed i Frelsen her ovenkjøbet stilles forån Visheden om Evangeliets Sandhed! Vi finde dette ikke at være uden Betydning, men at være en ret interessant ufrivillig Stadfæstelse paa hvad vi tidligere have sagt om det principielt Uforenelige saavel i Hr. Biskoppens som i Luthers Standpunkt med den virkelige Tro paa en udvortes Aabenbarings Tilværelse og Bestemmelse. I disse — tildeels allerede i vort f. Nr. 30 S. 470—472 omtalte — sværmeriske Forestillinger om dette den Helligaands dobbelte Vidnesbyrd i et troende Menneskes Indre samler sig det hele Indbegreb af den ærede og lærde Forf.' absolute Forkastelsesdom over den katholske Kirkes formentlig aandløse Henviisning til en reent udvortes Sikkerhed, dens anmassede og tyranniske Autoritet, samt dens falske Garantier for Sandheden og Frelsen etc. Det er det Indvortes og atter og altid det Indvortes, som er det Altafgjørende; det er med andre Ord hvad vi i det Foregaaende have udtrykt i den Sætning, at den indvortes eller den usynlige Kirke er det første eller oprindelige Moment i det kirkelige Liv, og den synlige Kirke det Andet og Afledede. Denne secteriske Forestilling om det kirkelige Livs Begyndelse og fortsatte Udvikling skulle vi i det nærmest Følgende gjøre til Gjenstand for en mere udtømmende Drøftelse, medens vi slutte nærværende Artikel med en Bemærkning, ved hvis Anbringelse netop i denne Sammenhæng vi troe at burde forebygge en Misforstaaelse, der til en vis Grad vilde give Biskop M'. eensidige Subjectivisme og Spiritualisme en relativ Ret ligeoverfor den Bestemthed, hvormed vi i det Foregaaende have gjort den kirkelige Objectivitet eller den udvortes Kirkes og dens Overleverings Ret gjældende.

Det kunde nemlig synes, som om Biskop M. paa en vis Maade tildeels havde Ret, naar han idelig anklager den katholske Kirke for, ved en eensidig og aandløs Fremhævelse af Autoritetsprincippet, at oversee den Sandhed, at,

uden en personlig Tilegnelse af de guddommelige Forjættelser og en individuel Anvendelse af de evangeliske Sandheder paa os selv, nytter ingen udvortes Garanti eller reen theoretisk Sikkerhed for Sandheden af Kirkens Lære, saavel som for den frelsende Virkning af dens Naademidler og gudstjenstlige Anordninger. Vi bemærke herom blot i al Korthed, at den katholske Christendom lægger stor Vægt paa denne Sandhed, der kan opvise de kraftigste og meest talende Vidnesbyrd i den katholske Literatur lige fra de ældste Kirkefædre indtil den Dag i Dag. Dette veed forhaabenlig Hr. Biskoppen igrunder ligesaa godt som vi, og vi tillade os derfor at mene, at han med Alt hvad han siger herom, kun har til Hensigt som populær Polemiker af personlig Antipathi og i sit Standpunkts Interesse at føre sig de almindelig udbredte Meninger angaaende dette Punkt til Nytte. Men alle den Slags Beskyldninger ere i forstandige Menneskers Øine ikke mere værd end det Papir, hvorpaa de nedskrives! Vi vide ligesaagodt som han, at intet Menneske kan vinde Sikkerhed for sit Forhold til Gud og Evigheden ved nogensomhelst udvortes fra kommende Paavirkning eller ved de Garantier, som Kirken kan paavise for sin Læres Sandhed. Vi vide endvidere fuldtvel, at Ingen kommer til Troen paa Christus, uden Faderen drager ham, og den Helligaand oplyser og helliger hans Indre. Ogsaa vi sige, at „Troen paa Christus giver sig selv Vidnesbyrd for den gjenfødte Bevidsthed“ i en ubeskrivelig indre Trøst og en Fred, der hviler i en urokkelig Tillid til Gud. Men dette Aandens Vidnesbyrd, saalidt som de reent subjective Meninger og Domme, hvilke det enkelte Individ mulig kunde udlede deraf, ophøie vi ikke med Biskop M. og hans Aandsfæller til en ufeilbar Autoritet i Troesager! Den Vished, det giver, og som ialtfald kun er en Haabets, ikke en Troens Vished, er blot en indre Stadfæstelse paa Sandheden af Kirkens Vidnesbyrd — et Beviis for, at Troen paa Christus virkelig skjænker hvad Ordet forjætter, og at Christendommen isandhed er det,

som den udgiver sig for at være — en Guds Kraft til Salighed for hver den som troer. Saaledes som Hr. Biskoppen derimod igjennem hele sit Skrivt henviser til Aandens Vidnesbyrd eller „Aandsprincipet“, maa en saadan Paaberaabelse afvises som „det pure Sværmeri“.

(Fortsættes.)

Ogsaa et Tidens Tegn.

At begrave de menneskelige Legemer forgifter, efter hvad de Oplyste ville have udfundet, Jordbunden og virker skadeligt paa de Levendes Sundhedstilstand. En oplyst Professor i Leipzig har derfor foreslaaet, at opbrænde alle Liig: i et dertil indrettet Apparat skulle disse ved Hjælp af Gasflammer eller stærk ophevede Luftstrømme i overordenlig kort Tid kunne opbrændes til smaa Askehobe.

Agitationen for at opbrænde Ligene istedetfor den hidtil brugelige Maade at begrave dem paa udbreder sig bestandig videre. I mange Byer danne der sig „Foreninger for Ligenes Opbrænding“. En saadan har ogsaa dannet sig i Berlin. Den har stillet sig til Opgave „at skaffe Tanken om Ligenes Opbrænding Indgang i Berlin“. I Dresden virker Medicinalraad Dr. Kückenmeister derfor og har endog opført en Ovn til dette Brug, og Liigbrændingsforeningen i Bern har allerede bestilt en saadan „Ovn“ i Dresden. En saadan Ovn med Ildsted koster 2500 Gylden, og den hele Opbrændingsproces skal næppe vare en Time som Følge af den overordenlig stærke Hede ved Anvendelsen af Gas som Brændselmateriale. I Schweits skyde Liigbrændingsforeningerne frem af Jorden som Paddehatte. I Wien har en halvfjerdsindstyveaarig Kone skjænket 30,000 Gylden til Opførelsen af et Liigkapel for „Opbrændingsovnen“. Til Gjengjæld bliver hun

vel sagtens brændt gratis. I Nürnberg gjorde Borgmester v. Stromer nylig uden at finde Modsigelse fra noget Medlem af Magistraten, da der var Tale om at udvide den derværende Johanneskirkegaard, det Forslag, at man samtidig skulde være betænkt paa at tilveiebringe en Indretning til Ligenes Opbrænding — foreløbig ad Frivillighedens Vei.

Et Fremskridtsblad bemærker i Anledning af disse og lignende Meddelelser: „At Tanken om Ligenes Opbrænding griber om sig tjener paa en naturlig Maade som Beviis for Tidsretningens Endemaal, at omstyrte Kirkens Grundpiller.“ Lad det nu være sagt i Alvor eller i Spøg: de Herrer glemme, at Kirkens Grundpiller ere guddommelige Ideer og Kjendsgjæringer, som de ikke kunne putte i deres Ovne. Ogsaa ligeoverfor disse moderne Ovne bliver Frelserens Ord staaende ved Magt: „Himmel og Jord skulle forgaae, men mine Ord forgaae ikke.“ Naar de gamle Hedninger ikke kunde omstyrte „Kirkens Grundpiller“, da de opbrændte levende Christne, hvormeget mindre vil dette da kunne lykkes disse nye Hedninger, naar de opbrænde de døde Liig!

Man seer ogsaa heraf, hvorledes Bestræbelsen efter paany at kalde hedenske Tilstande tillive voxer fra Dag til Dag. Snart kan man igjen midt i det christelige Europa — hvis det endnu er tilladt at anvende dette Udtryk om vor Verdensdeel — voxe op uden Daab, uden christelig Religionsunderviisning, indgaae Ægteskab uden kirkelig Vielse, leve og døe udenfor „Kirkens Skygge“, for til Slutning endnu ovenikjøbet at blive opbrændt som en Hedning! Hvad kan man forlange mere? — Intet Under, at de liberale Blade sværme for vor store Culturudvikling med alle dens ophøiede Formaal! Det er dog virkelig ingen ringe Ting at blive brændt i en Ovn, der koster 2000 Rdl. Anmeldelserne om „Begravelsen“ ombyttes da med den Melding at: „paa Søndag d... bliver min kjære Fader — vort elskede Barn etc. brændt i Ovnen N....“

Vor Culturudvikling minder os stedse mere om Hesten i Trædemøllen, der bestandig traver videre med tilbundne Øine, og skjøndt den mener at gaae fremad, bestandig kommer længere tilbage. Paa samme Maade er vor „Culturkamp“ paa det Nærmeste kommen til det Punkt, hvorpaa de gamle hedenske Romere og Grækere stode for 2000 Aar siden. Men i sin Forblindelse kalder man det „Fremskridt“, og den rigtige „Culturkæmper“ er aldeles beruset af lutter Forundring over den store „Culturkamp“ og dens store Endemaal. Det er den reneste Galskab i fuldeste Maal.

Hvor længe vil det vel vare, før man gjør Ligenes Opbrænding obligatorisk (lovbefalet) ligesom det borgerlige Ægteskab! Nürnbergerne have hidtil, troe mod deres gamle Grundsætning, hvorefter de som bekjendt ikke hænge Nogen, før de have faaet fat paa ham, allerførst stillet den facultative (paa den frie Villie beroende) Opbrænding af Ligene i Udsigt. Men efter den facultative vil den obligatoriske da snart følge. Den, der ikke vil, bliver da, ligesom ved det obligatoriske borgerlige Ægteskab, udraabt som en „Rigsfjende“, der endog efter sin Død vil „forgifte“ Riget! Man begrunder Ligenes Opbrænding paa Sundhedshensyn; Kirkegaardene skulle være skadelige for Sundheden. Naar først den af den tyske Rigsdag for nogle Uger siden vedtagne „Rigs-Sundheds-Institution“ er bleven til Virkelighed, vil den sandsynligviis snart blive overlæst med Andragender om Indførelse af Lig-opbrændingen i det tyske Rige.

Før og nu, eller Kaiser Constantin og de arianske Biskopper.

Da Kaiser Constantin den Store antog den christelige Religion, gjorde han sig det trods sin høie Rang til Pligt,

at ære Kirkens Tjenere og underkaste sig deres Afgjørelse i Sager, der angik Troen og Sæderne, hvori de ere de af Gud beskikkede Dommere.

Da han omtrent en Maaned før den offentlige almindelige Kirkeforsamling, der var sammenkaldt for at sætte en Grændse for den arianske Vranglæres Fremskridt, havde begivet sig til Nicæa, overrakte flere arianske Biskopper ham Mindeskrivter og Forsvarsskrivelser for deres kjætterske Lære, og bade Kaiseren om at tage dem i Beskyttelse mod Paven. Kaiseren modtog dem i en Audiens med alvorlig Mine og sagde med kraftig Stemme: „I tage storligen fejl, naar I troe, at jeg vil træffe nogen Afgjørelse i Kirkens Anliggender. Jeg er et Menneske, der ingen Indsigt har i Ordningen af de hellige Anliggender, og jeg vil aldrig give mig af med at dømme eller træffe Afgjørelser i Ting, som det alene tilkommer Gud og hans Stedfortrædere paa Jorden at afgjøre. Jeg selv underkaster mig deres Dom og deres Afgjørelse med barnlig Lydighed. Det Samme er ogsaa Eders Pligt.“ Med disse Ord tog han deres Klage- og Forsvarsskrivter og opbrændte dem for de Frafaldnes Øine. Saaledes bar den katholske Kaiser Constantin den Store sig ad. Nutildags ville ikkekatholske Fyrster og vantroe og jødiske Rigsdagsmænd foreskrive Katholikerne, hvad de tør troe, og hvad ikke!!

Huusalteret.

Nutidens sædelige Stræben gaaer ud paa at fortrænge Religionen fra det hele offentlige Liv. Selv fra Folkeskolerne søger man at bortvise den, idet man priser og tilstræber som Ideal den offentlige Skole, hvori Religionen i det Høieste endnu taales i nogle faa Timer som et Undervisningsfag ved Siden af de andre Læregjenstande.

Religionen og dens Udøvelse skal udelukkende være indskrænket til Kirken og det Fædrene Hjem; saaledes vil vore Dages „Liberalisme“ med sit oplyste Fremskridt nu engang have det.

Det Fædrene Hjem vinder derfor nuomstunder en forhøiet Betydning ved den religiøse Opdragelse, og maa nu erstatte, hvad man tidligere opnaaede ved at lade Børnene gaae i en christelig Skole, samt ved et fittigt Besøg af Gudstjenesten.

I Kirken staaer et Alter, hvorom hele Menigheden samler sig. Ogsaa i ethvert kristeligt Huus bør der findes et passende Huusalter (med et Crucifix, nogle religiøse Billeder, eller en religiøs Statue) foran hvilket den hele Familie forretter sin Huusandagt, saaledes som det bestandig har været Brug i christelige Tider.

I Guds Huus staaer en Prædikestol til Forkyndelsen af det guddommelige Ord. Ogsaa denne tør ikke mangle i det kristelige Hjem. Fader og Moder skulle ved Spørgsmaal overbevise sig om, at deres Børn have været opmærksomme under Prædikenen og den christelige Underviisning; om de have lært deres Catechismus og den bibelske Historie, og selv hjælpe til dermed. Saaledes understøtte de Sjælesørgeren, opfylde den dem som Forældre paahvilende Pligt, der bliver saameget større og vigtigere, jo mindre Religionen tør læres og udøves i Skolen; og jo mere man vil holde Børnene borte fra Gudstjenesten. Christendommen maa erkjendes, men tillige udøves praktisk, hvilket allerede maa tage sin Begyndelse i Barndommen. Hvad man i Ungdommen nemmer, man i Alderdommen sjældent glemmer.

Til at skaffe et Huusalter tilveie, byder der sig ofte Leilighed. Til Bryllupsdage, i Julen, paa Navne- og andre Festdage maa der ofte gjøres Foræringer. Mange unyttige eller upassende Ting blive ofte indkjøbte efter langt Overlæg og for betydelige Beløb. De smukkeste og nyttigste Foræringer ere og blive de religiøse til at smykke Huusalteret og befordre den daglige fromme Huusandagt.

Dagbog.

Spanien. Don Carlos har udstedt en Proclamation, hvori han lover at underkue Oprørere (o: Serrano) og at give Spanien en frisindet monarchisk Forfatning paa et sandt christeligt katholsk Grundlag. Ved Slaget ved Estella har Republiken lidt et langt større Nederlag, end man først formodede. Carlisterne have siden taget Byen Cuenza i Castillien, ikke langt fra Madrid, og faae daglig rige Tilførsler af Vaaben og Kanoner; men man begynder at tale om, at Tydskland skal have i Sinde at blande sig i Kampen, for at hindre Don Carlos i at blive Konge. Det er dog tvivlsomt — skjøndt langt fra utroligt; i alle Tilfælde spiller Bismarck her et høit Spil; et tydsk Felttog til Spanien kunde meget let blive Indledningen til den Katastrophe, som dog mere og mere kun synes at være et Tidsspøgsmaal.

Kirkelige Efterretninger.

England. Om Pavens Ufeilbarhed ytrer sig „Spectator“, et engelsk protestantisk Blad, paa følgende interessante Maade:

1) Vi have aldrig tvivlet om Følgerigtigheden af Dogmets Definition, hvilken ikke er Andet, end den sidste logiske Udvikling af den katholske Lære, Afslutningen af en gennem alle Aarhundreder gaaende Doctrin. 2) Majoriteten, der har stadfæstet dette Dogma, er langt betydeligere end den, som paa Conciliet i Nicæa fordømte Arianismen, og dette Concils Afgjørelse bliver alligevel anseet for at være definitiv, ligesom det Samme er Tilfældet hos os Protestanter. 3) Der er intet Spor af Sandhed i den Sætning, „at Conciliet ikke skulde have været frit. Enhver i Forsamlingen kunde, naar han vilde, svare med: „Non placet“ (d. v. s. med „Nei“). Da 2 Biskopper virkelig svarede „Non placet“, bleve nogle Modstandere af Infallibiliteten, som vare paa Tribunen, ærgerlige, og sagde: „Nu er vor Paastand om Conciliets Ufrihed tabt“. 4) Dette Dogma, som man kalder nyt, har i Aarhundreder været praktisk antaget i den katholske Kirke, skjøndt ikke formuleret som Troesartikel. Dette var, som Følge

af den almindelige Praxis, ikke nødvendigt. 5) Man siger, at Infallibiliteten skal være et Angreb paa Fornuften, men man holder det ikke for ufornuftigt at sværge paa en Bogs eller en Professors Ufeilbarhed. Da foretrække vi dog tusinde Gange Pavens Ufeilbarhed, som Overhoved for den katholske Kirke. 6) Man siger, at Afgjørelsen af et saadant Dogma fordrer moralsk Enhed. Det er en Usandhed ligeoverfor Kirkehistorien og en Latterlighed, som strider mod al Erfaring baade i det politiske og religiøse Liv. 7) Vi ere liberale, men katholsk Liberalisme i Troessager er en Uting, en Modsigelse i sig selv!

Brasilien. Efterat den høiærv. Biskop af Olinda og Pernambuco (s. d. Bl. Nr. 18) var bleven fængslet og dømt, har et stort Antal af Omvendelser fundet Sted. Fra den 2—4de Januar have tre og tyve Frimurere i selve Biskoppens Fængsel skilt sig fra denne Sect. Biskoppen opholdt sig en Aften Kl. 8 i en Sal, omgiven af sine Geistlige og nogle Personer, der vare komne for at besøge ham. Pludselig traadte en Mand ind, der syntes at være meget ophidset; han gik hen til Biskoppen, kyssede hans Ring og knælede ned. Da Alt i Salen taug, reiste han sig og sagde: „Monsignor! Den Kjærlighed, Ærbødighed og Hengivenhed, jeg føler for Deres Excellents, er saa stor, at jeg ikke veed, hvormed jeg skal sammenligne den. Der er imidlertid en Ting, som hindrer mig i med Troens og Kjærlighedens Baand at kunne slutte mig til Deres Excellents. Denne Hindring er dette afskyelige Papir, som jeg her overgiver i Deres Hænder.“ — Med disse Ord fremtog han et Papir; det var Frimurerdiplomet. Msgr. Vital rakte ham Haanden, og alle Tilstedeværende ønskede denne modige Mand til Lykke, der paa denne Maade har sat sig ud over menneskelige Hensyn. Indtil Slutningen af disse Efterretninger have 282 Afsværgelser af Frimureriet fundet Sted.

Sandvichsørerne. En Deel af Sandvichsøen Molokai er for nogen Tid siden bestemt til udelukkende at beboes af Spedalske. Det er en P. Damian Deventer af Jesu-Hjerte-Selskabet, som levende har begravet sig i denne store Grav. „Mine Syge, skriver han, ere saa fulde af Saar, at hele Legemet paa de Fleste er blot eet stort Saar. I Begyndelsen var det mig lidt vanskeligt at udholde Lugten; men nu har jeg allerede næsten vænt mig til det. Jeg er ikke blot beskæftiget med Sjælesorgen, men da disse Spedalske ere saa ganske forladte, er jeg ogsaa deres Læge, Opvarter etc., forsaavidt min Tid til-

lader det. En Spedalsk hjælper mig med dette Arbeide, og gaaer med mig fra en Hytte til en anden. Omtrent hver Dag dør der Een, og saa er det mig, som maa forfærdige Ligkisten, og, naar jeg ikke har Tid dertil, saa jordfæster jeg Liget indsvøbt i et Tæppe.“ Gud har belønnet en saa stor Opoffrelse: Af de 2000 Spedalske, som i det Hele kom til dette Sted, og som han saaledes har pleiet saa godt som alene og ene for Guds Skyld, leve endnu omtrent 800; deraf er nu Halvdelen katholsk. P. Deventers Ønske at faae Hjælp er ogsaa blevet opfyldt. En P. Andr. Bürgermann af den samme Orden var paa Sandvichsøerne selv bleven Spedalsk, men gik til Lourdes, hvor han paa en underfuld Maade blev helbredet. Til Tak derfor vil han nu ogsaa leve og virke i Fremtiden paa Molokai.

Den katholske Syge- og Liigkasse

afholdt sin aarlige Generalforsamling Onsdagen den 22de Juli.

Det reviderede Regnskab blev fremlagt og oplæst af Secretairen og godkjendt af Forsamlingen. Valg foretoges af en Næstformand, en Secretair og en Revisor.

Valgte bleve: Hr. Muurmester Günther til Næstformand, Hr. Naalemager Jørgensen til Secretair og Hr. Blikkenslager Olsen til Revisor.

Dernæst vedtoges: Liigkassepenge for Voxne er som hidtil 25 Rdl. i de første 7 Aar, for hvert følgende Aar erlægges 2 Rdl. i Tillæg, indtil Liigkassepengene have naaet 40 Rdl.

Foreningens Formue er 632 Rdl. 4 Mk. 12 sk.

J. C. Jørgensen,
Secretair.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 9de August. (Romanus, Soldat og Martyr.) 11te Søndag efter Pintse. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Opnaaelse af en salig Død. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 10. M. Laurentius, Diacon og Martyr. 11. Ti. Tiburtius og Susanna, Martyrer. 12. O. Clara, Jomfru. 13. To. Johannes Berchmans, Bekj. 14. F. Fastedag. Eusebius, Bekj. 15. L. Mariæ Himmelfart (feires offentlig næste Søndag).

Fredagen den 14de August, Vigilie til Mariæ Himmelfart, er befalet Fastedag.

Søndagen den 16de August. 12te Søndag efter Pintse. Mariæ Himmelfart.

Søgnedagsgudstjeneste som sædvanlig.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 5 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 33. **Søndagen den 16de August.** **1874.**

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. De Statsfarlige. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Berlin, Paderborn, Cöln.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 32.)

Den katholske Betragtning af Forholdet mellem det Indvortes og Udvortes, det Synlige og Usynlige i Kirken.

Alt hvad vi i det Foregaaende have anført til Begrundelse af vore Yttringer om det Forfeilede og Uholdbare i Forf.' Angreb paa den katholske Kirkes Lære, Forfatning og saagodtsom alle dens Institutioner uden Undtagelse, — Alt dette samler sig, som allerede sagt, i de aldeles uforligelige Forestillinger om det christelige og kirkelige Livs Oprindelse og Bestemmelse, der ere Hovedudtrykket for Modsætningen mellem den katholske og den protestantiske Opfattelse af Christendommen.

Naar Hr. Biskoppen (S. 30) i Anledning af det 14de Aarhundredes „store papistiske Schisma“ siger: „Det er jo aabenbart, at efter Papismens egne Forudsætninger Alt kommer an paa, at den sande Autoritet er kjendelig, og det gaaer virkelig ikke an, at Papisterne her paa

eengang ville føre os ind i den usynlige Kirke“, da vilde denne Bemærkning være fuldkommen rigtig, dersom „Papisternes“ nogensinde „virkelig“ havde tilsigtet dette. Men, at den Tids conciliariske Forhandlinger tvertimod havde til Hensigt at rehabilitere den synlige Kirkes, ved de verdslige Magthaveres politiske Rænker forstyrrede Eenhed og udvortes Kjendelighed, er kyndige Dommere over kirkehistoriske Anliggender noksom vitterligt. At det efter store Anstrængelser lykkedes, i Begyndelsen af det 15de Aarhundrede at retablere den romerske Kirkes Eenhed, og ikke længe efter at hæve det græsk-østerlandske Schisma — dette er historiske Kjendsgjæringer, hvis Betydning ikke rokkes ved nogensomhelst sophistiske Bemærkninger fra en langt senere Tid, der gaae ud paa at vise, at det igrun- den ikke gik rigtigt til ved de Forhandlinger, der endte med disse store Resultater*)! Det tilsyneladende ret Vittige i hin luthersk-biskoppelige Bemærkning er altsaa, nærmere beseet, ikke meget værd. Vi kjende ikke noget til et „usynligt Papat“, der skal være „en Ironi over det hele System“! Men det Uheldigste ved dette sindrige Spil med det Synlige og Usynlige, som Forf. her behager sig i, ligesom andensteds med det Indvortes og Udvortes, — er, at det har forledet ham til at fuldstændiggjøre den

*) Vi bede Læseren vel at mærke, at alle Differentser mellem den romerske og græske Kirke bleve i theologisk Henseende fuldkommen udjevnedes paa Conciliet i Florents, hvor den græske Kirkes Repræsentanter — deriblandt nogle af de lærdeste og dygtigste Theologer, som denne Kirke i Aarhundreder havde kunnet opvise — i alle Henseender gave den romerske Kirke Ret i de paagjældende Controverspunkter, og anerkjendte den romerske Kirkes Primat. At denne Gjenforening af hele den katholske Christenhed ikke længe efter atter blev forstyrret, havde sin Grund i politiske Partigængeres Ophidselser og det græske Folks nationale Forfængeligheds ved dem nærede slette Instincter. Følgen af dette sidste og endelige Affald fra den kirkelige Eenhed er bleven, at den græske Kirke — skjøndt i Læren væsenlig enig med den romerske — har tabt sin Frihed og Selvstændighed under den russiske Czarismes Overprotectorat.

ovenfor citerede Sætning med det Tillæg, at „Papisterne ellers saa kraftigt protestere mod den usynlige Kirke“. Dette er os noget saa Nyt og Uhørt, at vi troe, ikke paa nogen bedre Maade at kunne bringe Klarhed i dette Punkt end ved at give en nogenlunde fuldstændig Fremstilling af den katholske Betragtning af dette Forhold.

Vort Kirkebegreb tager sit Udgangspunkt fra hvad der med Nødvendighed er givet med Begrebet om en guddommelig Aabenbaring og Menneskeslægtens Trang til samme. Guds Riges Grundlæggelse her i Verden er virkeliggjort ved det evige Ords Menneskevordelse i Gudmennesket Jesus Christus. Han blev synlig for Menneskenes Øine, og stiftede inden sin Bortgang fra Verden en synlig og udvortes Kirke, for at den paa samme Maade og ved de samme Midler, som han selv ligeoverfor sine Apostle og Disciple betjente sig af — nemlig det levende Ords vækkende og belærende Magt — skulde udbrede hans Rige overalt i Verden. Guds Rige var altsaa ikke i Verden, men var fra først af udenfor Mennesket alene i Christus, og begyndte og begynder først da at blive et indvortes Rige i et Menneske og et Samfund af Mennesker, naar de give Ordet Magt over deres Indre. Den aabenbarede Sandhed bringes altsaa fra først af Mennesket ved et udvortes Vidnesbyrd igjennem et af Gudmennesket selv indstiftet udvortes Læreembede. For os Katholiker er altsaa den synlige Kirke det Første og forsaavidt det, som vi altid lægge størst Vægt paa, fordi den usynlige Kirke er en Frugt eller Virkning af den synlige Kirkes belærende, opdragende og helliggjørende Virksomhed. Men det er en heel mærkværdig Feiltagelse at mene, at „Papisterne“ derfor protestere mod den usynlige Kirke. Vi gad virkelig vidst, hvorfra Forf. har dette! Dog — han kan jo ligesaa godt og med ligesaa megen Grund sige dette som han siger saa meget andet Lignende! Vi have allerede i det nærmest Foregaaende (s. S. 503) nedlagt Indsigelse mod Hr. Biskoppens Beskyldninger for Undervurdering af den indre

Side af det kirkelige Liv. Vi tilføie her, at den katholske Kirkes Lære om de Helliges Samfund og Troen paa denne Læres Betydning for det religiøse Liv er en saa talende og levende Protest mod hiin Usandhed, at vi, under Forudsætning af gjensidig Forstaaelse, ikke behøvede at sige mere herom. Men da vi vide, at denne Betingelse ikke er tilstede, undlade vi ikke at forklare os nærmere.

Indvortes og Usynligt kalde vi Alt det som ikke kan blive Gjenstand for sandselig Iagttagelse eller vurderes efter de almindelige Regler for Erfaringens og Forstandens Omdømme. Man kan saaledes gjøre Kirkens Dogmer, dens Cultusformer og disciplinære Institutioner til Gjenstand for Kritik; men den indre Virkning paa Hjerterne saavel af det Ene som af det Andet unddrager sig al menneskelig Bedømmelse. Derfor gives der intet udvortes paaviseligt Kjendetegn paa Christi sande Menighed i Modsætning til de mange Navnchristne, der udvortes regnes til Kirken, ere døbte og bekjende Christus med Læberne. Men dermed indrømme vi ligesaalidt, at Kirken efter sit Væsen er usynlig og ukjendelig, som vi, fordi vi benægte dette, vedkjende os den Absurditet, som Biskop M. S. 31 — under Navn af „det papistiske Postulat“ — behager at tillægge os, at Sandheden*) til enhver Tid maa være synlig og umiddelbart haandgribelig, saa man til enhver Tid maa kunne sige, hvor den sande Kirke er. Den usynlige Kirke eller Christi sande Menighed, hans virkelige Folk eller hans Riges ægte Undersaatter og Børn ere altsaa blevne hvad de ere ved den udvortes og synlige Kirke. En anden Sag er det, at Kirken, inden den blev en synlig Virkelighed her paa Jorden, d. e. førend Christi synlige Aabenbarelse, som Idee var usynlig tilstede i den guddommelige Raadslutning eller i Faderens evige Ord, men dette ligger ganske udenfor det her paa-gjældende Spørgsmaal, der ene dreier sig om, hvorledes denne guddommelige Idee er bleven virkeliggjort her i

*) Udhævet af os.

Verden. At hverken Sandheden eller dens indre Virkninger kunne gøres haandgribelige, behøver Ingen at lære os. Men vi tillade os dog at bemærke, at de sande Christnes eller Guds Helliges indre Liv ligefra Kirkens Begyndelse til enhver Tid har givet sig Vidnesbyrd i den udvortes eller synlige Kirkes Magt til at fornye Jordens Skikkelse og indvirke forædlende paa alle menneskelige Forhold. Disse levende Lemmer paa Kirkelegemet ere Kirkens og Jordens Salt, de ere den synlige Kirkes Bærere; det er fra dem, at den aandelige Kraft udgaaer, hvis skabende og oplivende Indvirkninger have efterladt sig uudslettelige Spor igjennem hele Fortidens Historie. I denne Betydning har den katholske Kirke altid tilkjendt den usynlige Kirke Æresrangen i sit Kirkebegreb. Dette sidste er altsaa langt fra at protestere mod den usynlige Kirke i dette Ords af hele den katholske Fortid eenstemmig anerkjendte Betydning; Kirken er hvad den er i Kraft af en stedsevarende Vexelvirkning mellem begge disse Sider af det kirkelige Liv.

Heelt anderledes forholder det sig derimod med den luthersk-protestantiske Kirkebetragtning. Om denne kan det, som vi i det Foregaaende have viist, med Sandhed siges, at den ikke blot uophørligt forvexler og sammenblander begge Sider af Kirkebegrebet, men at den aldeles forvansker Forestillingen om den usynlige Kirke, og derhos protesterer mod en synlig Kirke. Dette laae, som vi ligeledes have viist, i Reformationens Idee. Denne var en Protest mod den katholske Kirke, og der var dengang ingen anden Kirke til i Verden; Kirken var — hvad den i Medfør af Aabenbaringsbegrebet maatte være — kun een. Reformationen var altsaa en Protest mod den synlige Kirke; og denne Protest udgik, som vi ogsaa have viist, fra en enkelt Mand, der lagde sit individuelle Begreb om Christendommens Hoveddogme (Retfærdiggjørelsen eller Forløsningen) til Grund for Dannelsen af en ny Kirke. Vi have i det Foregaaende omtalt de Modsigelser, hvori Luther bestandig hildede sig, i det han

maatte støtte sin nye Lære paa en Skrivtfortolkning, der var i Strid med hele den fra Fortiden overleverede Forstaaelse af Skrivtordet, ligesom det ene var trængende Forlegenheder, der paanødte ham en efter den katholske Kirkes Forbillede indrettet Kirkeorden. Dog — vi ville her ikke tale mere om Luther, men udelukkende holde os til Biskop M. Alt forlængst have vi i en anden Sammenhæng (Kirkens Ufeilbarhed) hørt ham (S. 16—17) forkaste den Lære, „at Herrens Forjættelse om den Helligaands Sendelse vil sige, at Aandens Veiledning skulde være bunden til ufeilbare Kirkeforsamlinger og den romerske Stol“, og bebreide „Papismen“, at den „omsætter Apostlenes Inspiration, deres fritstrømmende Begeistring og deres levende Vidnesbyrd om Herren i reent juridiske Former, Conciliedogmatik og romersk Cancellistil“. I denne paa hans Troesfællers Fordomme vel beregnede Phrase indklædes og tilhylles en bestemt Fornægtelse af den Side af Aandens Virksomhed, som ethvert tænkende Menneske maa indrømme Forrangen ved Kirkebegrebets Udvikling, — nemlig Aandens objective, Christi Forløsningsværk tortsættende organiserende og helliggjørende Virksomhed. Det er nemlig af hele Sammenhængen aabenbart, at Forf. ingenlunde mener, at hine fritstrømmende Inspirationer ere ophørte med Apostlene; thi saa var den Helligaands Virksomhed jo reent ophørt. Han tager tværtimod hele sit Skrivt igjennem stadig Aandens Vidnesbyrd til Indtægt for den evangeliske Vished, som jo ene skal være at finde i den protestantiske Kirke*). Der strømmer Inspirationen og Begeistring alle Dage i sin hele Rigdom og Fylde i lærde og beaandede Ordføreres Taler og Skrifter, medens den i den katholske Kirke er gaaet tilgrunde ved at begraves i Conciliedogmatik og Cancellistil! Reformationen er ikke blot et afgjørende Vendepunkt i Henseende til Opfyldelsen af Herrens Forjættelse om den

*) Vi bede Læscren hermed at sammenligne det i vort Nr. 24 S. 375—376 meddelte Citat af dette mærkelige Sted.

Helligaand, men den har efter Forf.' Mening godtgjort, at den guddommelige Hovedhensigt med Aandens Sendelse ikke er en udvortes kirkelig Eenhed, men en fri Tilegnelse af Sandheden i en Mangfoldighed af Former og Individuationer.

Man betænke vel Alt hvad der hermed er sagt. Den usynlige Kirke sees her at være noget heelt Andet, end hvad den er for den katholske Kirke; hvad der for denne gjælder om Personerne eller Menigheden, overføres her paa Kirken som Institution eller paa dens objective Virksomhed. Det ovenfor Sagte er derfor unægteligt aldeles luthersk, men det gaaer, som vi alt have gjort opmærksom paa, betydeligt videre end Luther, der, efter Opgivelsen af sine oprindelige radicale og samfundsopløsende Principer, ikke længere indrømmede Alle og Enhver, der „kom med Evangeliet“, eller udgav sig for et inspireret Sendebud fra Gud, Jevnbyrdighed som Prædicant og Skrivtfortolker. Dette generer derimod Hr. Biskoppen sig ikke i mindste Maade ved at gjøre i Theorien, medens det følger af sig selv, at han i Praxis vilde frabede sig alle den Slags „Individuationer“ af „Aandsprincipet“. Vi kunne ikke forklare os denne psykologiske Monstrositet anderledes, end af Hr. Biskoppens foromtalte Iver for, ved at tilveiebringe en Skinforsoning mellem alle Luthers Selvmodsigelser og mediere alle hans sælsomme reformatoriske Svingninger, at bibringe Papismen et uforvindeligt Stød. Men vi troe, at dette Stød vil blive føleligst for ham selv; vi troe idetmindste ikke, at den fornuftige og besindige Deel af vor Samtid sympathiserer med den Kirkebetragtning, som han har gjort sig til Talsmand for, saalidt som vi kunne overbevise os om, at han for Alvor mener hvad han siger. Man forsmaaer jo Intet, men tager Alt med hvad der kan bruges, naar man bekæmper „Ultramontanismen“; betyder det end i sig selv slet Intet, gjør det dog altid Effect paa Papiret! Vi indrømme naturligviis iøvrigt, at hele dette subjectivt-eensidige og radicalt-sværmeriske Standpunkt er det eneste,

hvorfra den katholske Kirkeidee consequent kan bekæmpes, men dets Polemik imod denne Kirkeidee er uheldigviis allerede i dens Ophavsmands Levedage uigjenkaldelig domfældt af Historien, og kan kun med Held og Consequents benyttes af den al positiv Christendom og alt Kirkevæsen fornægtende Retning i vor Tid, der betragter Reformationen som det første storartede Forsøg paa at fortrænge Christendommen og den christelige Verdensbetragtning med den i samme begrundede Samfundsorden, og vende tilbage til Hedenskabet i en ny ved den forudgaaede christelige Civilisation raffineret Skikkelse. Forf. kan nu vel forsaavidt siges at være enig med denne Retning, som han forkaster hele den tidligere historisk-christelige Udvikling, og lægger an paa at forherlige en Opfattelse af Christendommen, der, saafremt den havde været den oprindelige, snart i Medfør af den „frie Tiløgnelses“ mange Individuationer og den deraf følgende Ubestemthed vilde have blæst Christendommen bort af Verden. Thi efter hans Mening er jo Ingenting, selv i den gamle conservative Kirke, gaaet til som det burde og skulde; den „fritstrømmende apostoliske Aandsfylde“ tabte sig jo stedse mere og mere, og „den gamle Kirkes strengt conservative Retning medførte Fristelsen til at søge falske Garantier (nemlig Præste- og Bispedømmet) for derved at betrygge og sikre sin Bestaaen“ (!). Man maa nemlig vel erindre, at Kirkens Læreembede kun var grundet i „menneskelig Ret“, og at den derfor behøvede ved klogt beregnede Midler at betrygge sin Existents! Det behøver her næppe en passant at bemærkes, at, dersom vor Herre havde været af samme Mening som Hr. Biskoppen om den fra al dogmatisk Bestemthed og „Monotonie“ frigjorte Tilegnelse af den aabenbarede Sandhed, da kunde den gamle conservative Kirke have sparet sig al Uleilighed med at betrygge sin Tilværelse og sikre sin Bestaaen, eftersom den i saa Fald vilde have deelt Skæbne med alle de hæretiske Secter, der lige fra Begyndelsen af bekæmpede den!

Men Biskop M. har som sagt en ganske anden Hensigt end vor Tids Fornægtere med at forherlige den Opfattelse af Kirkebegrebet, som Reformationen oprindelig skyldte sin Tilblivelse, og som vel tidlig maatte praktisk opgives, men som ikke desto mindre er vedbleven at være Principet i den protestantiske Kirkes hele følgende Udviklingsgang baade i Videnskaben og i det praktiske Liv. Vi skulle i det Følgende nærmere forklare os herom.

(Fortsættes.)

De Statsfarlige.

En Fortælling for Folket

af

Conrad von Bolanden.

„Han ophidser Folket.“
Lukas XXIII. 5.

Nero.

Kaiser Neros Pallads paa Toppen af Palatinerbjerget i Rom hører til de mærkværdigste Pragtbygninger i Verden. Det omgives af en tredobbelt Række Søiler. Hver Søile er af poleret Marmor, af kæmpemæssig Omfang og Høide. Og Søilerne ere utallige; thi Længden af den tredobbelte Række udgjør en heel Miil. I Midten af denne Skov af Søiler hæver Neros colossale Statue sig, hundrede og tyve Fod høi, og skuer ned paa den umaadelige Stad med tre Millioner Indvaanere, paa Rom, Verdens Hovedstad. Næsten utrolig er Pragten i det kaiserlige Paladses indre Gemakker. Guld, Perler og Ædelstene bedække alle Vægge. Loftet over alle Spisesale bestaaer af kunstigt udskaarne Blade af Elfenbeen. Disse Elfenbensblade ere bevægelige og nedsende vellugtende Essen-

ser over de Spisende. Hovedspisesalen er rund og dreier sig Nat og Dag, for at efterligne Universets Bevægelse. Men ikke alene Guld og ædle Stene ere i rigt Maal benyttede til Udstyrelsen af alle Localer, ogsaa Meiselen og Penslen have ydet Bidrag. Møblerne ere af Sølv, Elfenbeen og Guld. Hvert Stykke er af fortrinligt Arbeide, ofte sindrigt og smagfuldt, — men Kunsten er vanæret ved slibrige Fremstillinger paa de malede Vægge.

Beboeren af dette gyldne Pallads, Kaiser Nero, er en skrækkelig Tyran. Talløse ere Offrene for hans Mordlyst, gruelige de udsøgte Pinsler, hvormed han har ladet Mennesker martre tildøde. En Dag befalede han at tænde Staden Rom i Brand, og medens Tusinders Eiendom og Liv sank i Flammehavet, besteg Nero Theatrets Tinder, saae fornøiet paa al denne Jammer, greb i Lyrens Streng og besang Trojas Ødelæggelse.

Og dog hørte Nero til de „Dannede“ i den classiske hedenske Verden! Alle Velanstændighedens Regler vare ham velbekjendte. Den berømte Philosoph Seneca havde været hans Lærer. Han spillede med Færdighed paa Harpe og andre Instrumenter. Han malede og digtede og var stolt af sit Digternavn. Men den hedenske Verdens Dannelsesstrin formaaede ikke at tæmme Neros vilde Natur og blodtørstige Sind. At pine og myrde Mennesker var og blev hans Lyst. Og dette djævelske Sindelag voxede til den meest afskrækkende Unatur; thi han rasede imod sit eget Kjød og Blod, idet han lod sin Gemalinde Octavia kvæle og sin Moder Agrippina myrde.

Og som Kaiseren, saaledes var ogsaa Flertallet af Romerfolket — vel i Besiddelse af „Dannelse“, men udartet i sædelig Henseende, grusomt og villigt til enhver Skjændselsgjerning. Til Belysning heraf tjener følgende Exempel. Den lovgivende Forsamling i det romerske Verdensrige heed ikke „Kammer eller Rigsdag“, men „Senat“. Dette Senat var saa slet, saa bestikkeligt og karakterløst, at det offentligt hilste den hjemvendende Mødermorder Nero og besluttede, hvert Aar at feire en Takkefest til Minde

om Mordet paa en Moder ved hendes eget Barn. Og kun faa Mænd havde Mod til at dadle denne Senatsbeslutning. Folket havde fortjent et saadant Senat og en Tyran som Nero.

I Juni i Aaret 66 efter Christi Fødsel herskede dyb Ro over det stolte Kaisersæde paa Palatinerbjerget. Usædvanlig varmt brændte Sydens Sol. Marmorsøilernes Flader skinnede og de gyldne Forsiringer funkede. Blomster, Slyngplanter og Buskvæxter i de udstrakte Haveanlæg trindt om bøiede udmattet Bægere og Grene. Kun sjeldent blev Stilheden afbrudt ved et kort Brøl fra Løver og Tigre, som Nero holdt i Bure for at tilfredsstille den grusomme Fornøielse, at lade levende Mennesker sønderrive i Amphitheatret af disse vilde Dyr.

Han selv, Tyrannen Nero og Jordens Hætte, laae i sit Pragtværelse udstrakt paa en Hvilebænk. Med Hovedet støttet paa Haanden saae han med grusom Vellyst paa en Række afhuggede, blodige Menneskehoveder, der stod foran ham paa Sølvfade paa smaa Borde af Guld. — Trækkene i det kaiserlige Ansigt ere regelmæssige, og Hovedet sidder stolt paa den blottede, kraftige Hals; kun er Panden lav og den glatragede Hage stærk fremtrædende. Men det samlede Udtryk i dette Ansigt er hæsligt og frastødende. I Øiet brænder dyb Ondskab; om de sammenknebne Læber spiller et haanligt Smil, ethvert Ansigtstræk vidner om Tyrannens Hjerteløshed. Og jo længere hans Øie hviler paa de afhuggede Menneskehoveder, desto tydeligere udvikler Hadets, Blødtørstens og Mordlystens Skrift sig i Hedningekaiserens Miner.

Ved hans Side staaer en Mand i en fremrykket Alder og med et aandrigt Ansigt. Indhyllet i Togaens Folder fra Hoved til Fod betragter han de blodige Vidnesbyrd om det kaiserlige Tyranni med et Menneskes Ligegyldighed, der er vant til slige Ting.

Noget mere afsides læner en Tredie sig til Væggen. Hans Kappe betegner ham som Philosoph af den stoiske

Skole; han var Neros Huusfælle, og dette fortrolige Forhold skulde bevise Kaiserens Kjærlighed til Videnskaberne.

Endelig udstøder Nero en raa Latter. Han springer op fra Leiets og træder hen foran et af Hovederne.

„See der! betragt engang min kjære Slægtning Plautus!“ raabte han med Haan. „Jeg havde aldrig troet, at den Mand havde saa lang en Næse*)“

„Hans Tunges Skarphed overgik dog langt hans Næses Længde“, bemærkede Philosophen.

„Hvorfor har Du ladet Plautus dræbe, Herre?“ spurgte den Anden.

„Fordi han paastod, at mine Digte vare ligesaa meget værd, som min hæse Stemme“, svarede Nero. „En saadan Frækhed fortjener Døden!“

„Du kunde ogsaa have ladet ham dræbe uden denne Grund, blot naar det allernaadigst behagede Dig“, bemærkede Manden i Togaen. „Du er jo Kaiser, følgelig Herre og Hersker over ethvert Menneskes Liv.“

„Tak, min bedste Claudius!“ raabte Nero. „Indprent Ungdommen denne Anskuelse, — Du er jo Lærer i den offentlige Ret.“

„Hvis ikke min Hukommelse slaar mig feil“, vedblev Claudius efter en Pause, — „saa har jeg seet de andre 10 Hoveder i Senatet.“

„Det er virkelig Senatorhoveder“, forsikkrede Nero, „jeg lod dem dræbe fordi det behagede mig — eller snarere, fordi disse Gnieres Rigdomme behagede mig.“

„Du handler stedse viist og klogt“, smigrede Philosophen.

„Af den Mening ere ikke alle Romere, lærde Lucius!“ svarede Nero, og rynkede Brynene. „Men jeg kjender mine Fjender — Vee dem!“

„Du kjender Dine Fjender — godt! Men Dine farligste og virksomste Fjender behandler Du med Skaansel“, indvendte den Retslærde. „For to Aar siden har Du vel

*) Dio Cassius, LXII, 14.

ladet Nogle af dem dræbe; — men hvad hjælper det, naar ikke den hele Bande af disse Sammensvorne bliver udryddet? Bestandig voxer deres Tal. Allerede finde de Tilhængere i Roms fornemste Familier. Faaer denne Gift Lov til at gribe uhindret om sig, da vil Din altfor store Mildhed og Overbærenhed blive Skyld i Statens Undergang.

(Fortsættes.)

Dagbog.

Tydskland. Politiforholdsregler imod de katholske Foreninger gribe stadig mere og mere om sig; men dette er og bliver foreløbigt det eneste, som Bismarck kan bringe ud af sit Attentat; thi medens det ganske vist er lykkedes det national-liberale Bladkobbet at krænke og forbittre den store katholske Befolkning ved de fuldstændig ugrundede og ufatteligt skamløse (navnlig af saa gamle og øvede Attentatspracticci, som de tydske Liberale) Beskyldninger for Meddeeltighed, hvormed det synes at være blevet „liberal“ Skik og Brug at overøse denne, saa forøges deres Antal stadigt, som nære en mere end levende Tvivl om, at der var en Kugle i Pistolen. Historien er som en Følge heraf allerede paa Grændsen af det Komiske, og, skulde den i Kraft af den forestaaende retslige Undersøgelse vise sig heelt og holdent at høre hjemme der, saa vilde det næppe være til Fordeel for Rigskanslerens — Nimbus. Forøvrigt gaar det med Samvittighedstvungen i den nye liberale Culturstat rolig videre i den vante Skure. Biskoppen af Paderborn (Conrad Martin) og Viebiskoppen i Posen (Janiszewski) ere saaledes fængslede, og det tydske Rige har saaledes nu opnaaet at have bragt 5 af Landets katholske Biskopper i Lænker. — Stemningen i Folket er uforandret; Mod, Begeistring, sand og ægte christelig Foragt for dem der ikke skamme sig ved, lige stik imod deres egne Grundsætninger, paa Aandens Enemærker at kæmpe — udelukkende med Profos og Politistok. — Paa de mere fremragende ærlige Protestanter begynder dette at gjøre en eiendommelig Virkning; de kunne ikke lukke Øinene for, at de Mænd, som kæmpe for

Troens Frihed og Individets Ret, alle uden Undtagelse ere Katholiker, og at det er de katholske Munke, Præster og Prælater, der lide i Fængsel og Landflygtighed for deres Menigheders religiøse Velfærd, medens de fleste af de Herrer protestantiske Superintendenter og Pastorer føre en mere behagelig national-liberal Tilværelse under Bismarcks og Falks Vinger, uden i fjerneste Maade at føle sig ilde berørte af, at den protestantiske Kirke mere og mere voldgives den rationalistisk-christusfornægtende Strømning i samme. Dette giver Anledning til ganske eiendommelige Betragtninger; de national-liberale Pastorer med deres servile Begeistring for Culturstatens mærkværdige Moralitet gjøre aabenbart ikke noget synderlig apostolisk Indtryk, og man faaer en uvilkaarlig Lyst til at vende dem Ryggen; dette har da ogsaa en af Tydscklands dygtigste og meest bekjendte Historikere — Onno Klopp — gjort, som i disse Dage er gaaet over til Katholicismen.

Frankrig. Nationalforsamlingen har taget Ferie, uden at kunne blive enig, enten om at anerkjende Republiken, eller om at opløse sig eller om at organisere Septenatet; til Efteraaret kommer den sammen igjen, og saa begynder Historien rimeligviis forfra igjen.

Kirkelige Efterretninger.

Berlin. Da den preussiske Regering af det Kullmannske Attentat har taget Anledning til at forbyde alle Foreninger, der bære Navn af katholske, eller kunne „henføres til denne Qvalitet“, have Katholikerne i Berlin grebet til den Udvei at stifte en Forening, der skal have en almindelig politisk Charakter og føre Navn af „Centrumsforeningen“. Indbydelsen til samme efterfulgtes i de første Dage af c. 200 Personer. Foreningen har sat sig til Formaal at søge at indvirke paa de offentlige Angiggender overensstemmende med Centrums partiets Grundsætninger. Naturligviis blev dette Forehavende øieblikkelig denunceret af den Bismarckske Pressemeute som „Geheimbund“ (hemmeligt Selskab) og „ultramontan Propaganda“. Efter Alt hvad der forud er passeret kan det

derfor næppe være tvivlsomt, at Regeringen, i Mangel af Navnet, vil urgere „Qualiteten“!

— Det er under de nærværende Omstændigheder interessant at erfare, at et i Berlin for nogle Aar siden afholdt Møde af den derværende katholske Svendeforening bivaanedes af et betydeligt Antal høitstaaende Personer, deriblandt en Prinds, flere Excellentser og Generaler, der samtlige gave deres Deeltagelse for Foreningens Anliggender og Udbredelse tilkjende. Bevæggrunden til disse høie Personers Interesse for Foreningens Virksomhed var deres Erkjendelse af den Dygtighed, hvormed Alt ledes, og Foreningens deraf følgende Betydning for den arbeidende Classes sande Vel.

Paderborn. Den 4de August om Morgenen Kl. 8 blev den fjerde af Tydsklands Biskopper, Msgr. Conrad Martin, Biskop af Paderborn, fængslet paa Grund af „lovstridig“ Besættelse af to Præsteembeder. Uden hans Vidende og imod hans Villie havde en af hans mange formuende Velyndere erlagt den ham idømte Mulkt (600 Th.), hvilket naturligviis overalt i Dioceset erfarede med stor Glæde, navnlig da det blev bekjendt, at Underretten havde kjendt denne Afsoning ved Trediemand for god og gyldig. Men Overtribunalet erklærede den for ugyldig og paastod, at en Pengebøde ikke kunde betales af Andre, end af den Domfældte selv. Vi behøve næppe at bemærke, at dette netop falder ind under Principspørgsmaalet i denne Conflict mellem Kirken og Staten. Biskopperne kunne ligesaa lidt, enten ved personlig at betale den idømte Mulkt, eller ved selv frivilligt at begive sig til Fængslet, erkjende, at de have forset sig mod Statsmagten.

Ligesom ved de andre Biskoppers Fængsling havde ogsaa her Domcapitlet tilligemed Byens Geistlighed indfundet sig, for at bringe Biskoppen deres Afskedshilsen. I alle de Forsamledes Navn udtalte Viebiskop og Domprovst Freusberg Domcapitlets, Geistlighedens og hele den katholske Befolknings Følelser ved denne smertelige Skilsmisse og deres uforanderlige Troskab og Hengivenhed for deres retmæssige Overhyrde. Biskoppen bevidnede i bevægede Ord Forsamlingen sin Tak for den Troskab og Kjærlighed, de stedse havde beviist ham. Han yttrede blandt Andet, at han under sin attenaarige Embedsførelse stedse havde givet Kaiseren hvad Kaiserens er, men at han ikke turde bryde den Eed, han havde tilsvoret Kirken; „tro mod denne Eed“, tilføiede han, „gaaer jeg nu i Fæng-

sel, ligesom mine tidligere fængslede Brødre — for Sandhedens Skyld, for at hævde hvad der er Ret for Gud og for at værne om Kirkens Frihed.“ Hele Veien til Fængslet var tæt opfyldt af Mennesker, der hilste deres Biskop med begeistrede Tilraab.

Cöln. En af de sidste Dage i Juli modtog den fængslede Ærkebiskop af Cöln et Besøg af sin eneste Broder, Kjøbmand Arnold Melchers i Münster. Gjensynet var saa meget smerteligere, som Broderens eneste Søn, en almindelig agtet ung Mand paa 25 Aar, nylig var død. Under dette Besøg bad den sørgende Fader Ærkebiskoppen indstændigt om at tillade ham at betale den ham idømte Bøde af 3,800 Th., som han havde medbragt for at befrie ham for længere at hensidde i et for hans Sundhed ødelæggende Fængsel. Men den fangne Kirkefyrste forbød paa det Bestemteste sin sørgende Broder at gjøre noget forsøg i denne Retning.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 16de August. 12te Søndag efter Pintse. Mariæ Himmelfart. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædike. — 17. M. Octav af Laurentius. 18. Ti. Helena, Kaiserinde. 19. O. Hyacinth, Bekj. 20. To. Bernhard, Abbed og Kirkelærer. 21. F. Johanna Francisca af Chantal, Enke og Ordensstifter. 22. L. Octav af Mariæ Himmelfart.

Søndagen den 23de August. 13de Søndag efter Pintse. Marias Hjertefest.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8¹/₂. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8¹/₂. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdags Aften Kl. 5—8.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 34.

Søndagen den 23de August.

1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. De Statsfarlige. Dagbog.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 33.)

Den moderne Indklædning af de gammellutherske Lærdomme.

Vi have i vor foregaaende Artikel sagt, at Biskop M.' hele Kirkebetragtning afviger fra den lutherske Kirkes, saaledes som denne fremgik af den Forandring i de „reformatoriske Principer“, som Tidsomstændighederne paa tvang Luther, og at Hr. Biskoppens Forsvar for denne Kirkestifters tidligste sværmeriske og revolutionære Grundsatninger kun lader sig consequent gennemføre fra den nyere reent negative Protestantismes Standpunkt. Dette er ikke blot vor Overbeviisning, men vi have Grund til at troe, at enhver religiøs og troende Protestant maa være enig med os herom. Vi tvivle ikke om, at Hr. Biskoppen for sin Person troer paa Virkeligheden af de Kjendsgjæringer, der danne Grundlaget for de aabenbarede Troessandheder; men han forsvarer sin personlige positive Opfattelse af disse fra et med samme aldeles uforligeligt Standpunkt.

Det fremgaaer nemlig af alt hvad vi tidligere have anført, at efter den ærede Forf.' saavel som mange Andres Mening burde ved Christendommens Begyndelse de evangeliske ikke længe efter i den h. Skrivt nedlagte Sandheders Virkning paa de Individier og Samfund, der kom i Berøring med deres Forkyndelse, ganske været overladt til hvad han bestandig fremhæver under Navn af den frie personlige Tilegnelse af alle de enkelte Dele, hvoraf den gamle apostoliske Bekjendelse er sammensat. Dette er Hovedresultatet af Alt, hvad vi i det Foregaaende have hørt om den Troendes personlige Forhold baade til Symbolet og til den h. Skrivt. De ubelieilige Spørgsmaal: Naar, hvor og ved hvem, og tildeels ogsaa Hvad der skal troes — Alt dette hører til den „eensidig kirkelige“ og „hierarchiske“ Retning, som er den høiærv. Forf. en sand Pestilents, eftersom Alt jo kommer an paa „Troens Hvorledes“, paa hvorledes man tilegner sig Bekjendelsens enkelte Ord. Om disse siger han (S. 118) meget rigtigt, at de ligesom Skrivtens Ord behøve at fortolkes, for at deres Bogstaver kunne forklares til Aand. Men denne Fortolkning er selvfølgelig ligesaa lidt betinget af nogensomhelst traditionel forplantet Forstaaelse, som selve „Antagelsen“ af Symbolet for Luther var betinget af Kirkens Autoritet — fordi denne ikke var ham nogen ufeilbar Veileder —, men alene af „ets Indhold og Overensstemmelse med den hellige Skrivt.“ Hvad der her siges om Symbolets Utilstrækkelighed som Norm for Skrivtfortolkningen er Altsammen — som saameget Andet — kun anlagt paa at forherlige „det evangeliske Troesprincip“ eller „Principet om Retfærdiggjørelsen af Troen alene“. Det heder nemlig: „Nøglen (til Skrivtens rette Forstaaelse) er det evangeliske Troesprincip, er den personlige Tro selv, i hvilken Retfærdiggjørelsen er en levende Kjendsgjerning i den personlige Erfaring af Synd og Naade“ etc*). Det behøver

*) Den ærede Forf. gjentager sig stærkt i Brugen af disse og alle lignende Klangphraser. S. f. Ex. S. 110, 118 og 124.

næppe at erindres, hvad Forf.' idelig gjentagne Henviisninger til den personlige Tro og den personlige Erfaring af Retfærdiggjørelsen ikke som en „Læresætning“, men som „en levende Kjendsgjerning“ have at betyde. Den evangeliske Vished om den personlige Deelagtighed i Frelsen og den dermed givne Sikkerhed for den evige Salighed — Høidepunktet i Forf.' Anbefaling af hvad der gjælder ham for at være en Religion paa første Haand — giver i alt Fald en Oplysning herom, som Ingen, der tænker en Smule nøiere derover, kan misforstaae. Den Troendes reent subjective Følelser og naturbestemte indre Disposition afgjør heelt igjennem ethvert Spørgsmaal om den Betydning, der skal tilkjendes Kirkens udvortes Institutioner og Virkemidler.

Vi tillade os nu at sammenfatte vor Bedømmelse af den nyere Tids Opfattelse af det lutherske Kirkebegreb i følgende kortfattede Fremstilling. Den hellige Skrift er den christelige Aabenbarings eneste holdbare Grundlag, og al Overlevering, der ikke udtrykkelig finder sin Stadfæstelse i Skrivtordet, maa forkastes. Alle, der gjøre Fordring paa at kaldes troende Lutheranere (og Calvinister) haandhæve nemlig paa det Bestemteste denne Sætning. De ignorere hele den christelige Oldtids Vidnesbyrd om Aabenbarings Oprindelse og det christelige Livs tidligste Skikkelse, og oversee ganske, at ikke blot Christendommens historiske Kjendsgjæringer, men den christelige Lære i en meget bestemt Skikkelse, saavel som det kirkelige Læreembedes guddommelige Indstiftelse, ere bevidnede af Kirkens ældste Lærefædre*), medens det nye Testamentes Canon først blev fastsat i Slutningen af det fjerde Aarhundrede. Kirkefædrene stadfæste Kirkens

*) Foruden de af os S. 424 citerede Steder af Clemens Rom. og Ignatius for den hierarchiske Ordens „guddommelige Ret“, anføre vi her, at den katholske Nadverlære (Forvandlingen og Offeret) foredrages i klare og utvetydige Ord af Ignatius, Justinus Martyr og Irenæus.

Lære ved at henvise til Skrivtordets Hentydninger til den. Dette er det naturlige Forhold imellem den overleverede Troeslære og Skrivtens Vidnesbyrd. Læren selv har efter sit Væsen altid været den samme; men den er ikke kommen dødfødt til Verden; thi i Henseende til Erkjendelsen af dens Indhold see vi ligefra Begyndelsen af en stedse fremskridende Udvikling. Og hvad Skrivten angaaer, da var Troesregelen eller den overleverede kirkelige Opfattelse Normen for og Nøglen til dens rette Forstaaelse. Dette har altid været Kirkens Praxis; enhver mod den kirkelige Opfattelse af Troeslæren stridende Fortolkning af Skrivtsteder forkastedes af alle Retroende som en uhjemlet og med Aabenbaringens hele Charakter uforenelig Vilkaarlighed.

Denne Grundsætning var halvandet Aartusinde igjennem den faste Regel for Troeslærens theologiske Uddannelse. Det var først Reformationen, der bragte den her omtalte modsatte eller omvendte Betragtning for Lyset, hvorefter det blev Hovedsagen, at Beretningen om Christi Aabenbarelse og hans og hans Apostlers Virksomhed blev bragt paa Papiret. Denne Anskuelse skylder det saakaldte „Skrivtprincip“ sin Tilblivelse. Men dette maa af ethvert tænkende Menneske erkjendes for ikke at have mindste Lighed med hvad man ellers i Videnskaben kalder et Princip. Det er hverken mere eller mindre end et underfundigt, mod Aabenbaringens sande Idee stridende Paafund, der ikke betyder andet, end den falske Betragtning: at Forestillingerne om den guddommelige Aabenbaring og den h. Skrivt falde sammen i eet Begreb, og at Intet tør antages for at være guddommelig aabenbaret Sandhed, som ikke kan paavises at være udtalt i rene og klare Ord i det nye Testament.

Hr. Biskoppen har noksom tydeligt viist hvad han mener med sine Anpriisninger af den gamle conservative Kirke som „den apostoliske Overleverings Bærer og Vogter“. Han indskærper gjentagne Gange som en ved Reformationen utvivlsomt afgjort Sag, at Intet Andet fortjener

Navn af ægte Overlevering end de fem Parter i Luthers Katechismus, og bemærker (S. 57), at „saa længe det nye Testamentes Skivter endnu ikke vare samlede, eller endnu ikke almindelig udbredte, maatte man holde sig til den mundtlige Overlevering“. Hovedsagen er altsaa, at de aabenbarede Kjendsgjæringer og Sandheder ere blevene førte tilbogs og blevene Gjenstand for de evangeliske Skrivtfortolkeres sindrige Fortolkninger af deres Udsagn! Det er jo fremdeles en indenfor Protestantismen almindelig anerkjendt Forudsætning, at Kirken, efter en igjennem halvandet Aartusinde fortsat uklar Familien efter det rette Udtryk baade for sin Lære og sin Gudsdyrkelse, først naaede dette Maal ved Reformationen, og vi behøve ikke at tilføie, at Hr. Biskoppen i bestemte og klare Ord vedkjender sig denne Anskuelse. Efter dette store Resultat gaaer man saa baglænds, og kritiserer hele den christelige Fortid efter det reformatoriske Kirkeideal. Vi omtale her blot i Forbigaaende, at Biskoppens store samtidige Reformator, Grundtvig, gik endnu videre, idet han opdagede flere store Mangler ved Luthers kirkelige Opdagelser, og saaledes udvidede den reformatoriske Renselsesprocesses Omraade til et endnu langt senere Vendepunkt; end Biskop M. Han havde i Begyndelsen Udseende af at ville corrigere den lutherske Kirkeforbedrings svage Sider ved at gjøre Oldtidens Traditionsprincip gjældende; men han endte med — tiltrods for al sin Tale om det Levende, om Liv og fortsat Udvikling — dels at undergrave al Tro paa den Helligaands Ledelse af det kirkelige Liv, ved ikke at tage Andet for Sikkert, end hvad der efter hans Mening er overgivet Menigheden af Herren selv, dels med i Frihedens Navn at anbefale et kirkeligt Anarchi, der indbragte ham en Popularitet af en meget tvetydig Beskaffenhed. Vi komme siden tilbage til hiin grundtvigske al Aand og kirkelig Udvikling fornægtende Paastand, som vi her kun omtale for at fremhæve den Mærkelighed, at der i vor Tid og hertillands gives et ikke ringe Antal Mennesker,

som tage det alvorligt med Religionen, der kunne finde Hvile i en Kirkebetragtning, som casserer hele Fortiden og bedømmer ethvert aandeligt Phænomens Værdi efter dets Forhold til denne paradokse „Opdagelse“.

Den forømtalte baglændsgaaende Kritik anlægger altsaa Reformationens Maalestok paa hele Fortiden og forkaster Alt som Udartning og Forvanskning, der ikke stemmer overens med hiint femten Aarhundreder efter Kirkens Stiftelse opdagede „Princip“ samt Læren om den h. Skrivts Klarhed eller Almeenforstaaelighed og Tilstrækkelighed („perspicuitas“ og „sufficientia“) for den christelige Erkjendelse, og „den centrale Artikel om Retfærdiggjørelsen ved Troen alene“. Denne Afmønstring af hele den katholsk-christelige Udvikling fra et samme aldeles fremmed eller udenfor den liggende Standpunkt antages saaledes at indeholde utvivlsomt afgjørende Grunde for Forkastelsen af det guddommelige Princip, der i den eminenteste Forstand fortjener dette Navn ud over Alt Andet, som nogensinde har været betegnet dermed, nemlig den Helligaands det kirkelige Liv grundlæggende og uafbrudt vedligeholdende og organiserende Virksomhed. Alt indtil Reformationen har altsaa været forkeert, Alt er gaaet heelt anderledes til, end det burde! Biskop M. og Consorter see ikke andet i hele Kirkehistorien efter Apostlenes Tid og siden de nytestamentlige Skrivters Affattelse, end reent menneskelige, paa Gjennemførelsen af det hierarchiske Princip — i den gamle Kirke instinctmæssigt og i Misforstaaelse, siden kløgtigt beregnede Foranstaltninger. Denne Forfalskning af den oprindelige Christendom omfatter efter den reformatoriske Kirkebetragtning ikke blot Uddannelsen af Kirkens Forfatning, men gennemtrænger Udviklingen af hele Kirkelæren. Denne sidste maatte derfor totalt omkalfactres, og Luther lagde unægteligt med stor Freidighed Haand paa dette Værk; men Historien har viist, at han vel i et ikke ringe Omfang havde Lykken med sig, forsaavidt det gjaldt om at nedbryde det Gamle saavel som Troen paa

dets Værd og Betydning, hvorimod det tog en kummerlig Ende med Forsøget paa at sætte noget Nyt af holdbar Beskaffenhed istedetfor det Gamle. Det er nemlig bekjendt nok, at de lutherske Theologer ved Udgangen af det sextende Aarhundrede — efter næsten et halvt Aarhundredes vedvarende modbydelige indbyrdes Lærestridigheder — nødtes til at opgive alt Haab om at tilveiebringe et sammenhængende Lærebegreb. Disse Stridigheder udfægtedes med en saa bitter Hædefuldhed, at Enhver, der kjender noget til denne uhyggelige Literatur, uvilkaarligt maa faae det bestemtteste Indtryk af en Forhandling om de himmelske Sandheder, der — for ikke at bruge et tilfulde berettiget, men maaskee altfor stødende Udtryk — ikke har det mindste med Religionen og Livets høieste Interesser at gjøre. Det var den pure Afmagt, der tilsidst gjorde Ende paa denne lidenskabelige og for al virkelig religiøs Begeistring blottede Kamp, som afløstes af en aandløs Retroenhed, der naturligviis havde en meget forskjellig Skikkelse efter Personernes og Localiteternes forskjellige Beskaffenhed; thi hvad der eet Sted gjaldt for Retroenhed, gjaldt andensteds for Kjætter!

Denne Finale paa Reformationsværket omtaler Hr. Biskoppen ikke med et eneste Ord, og dette er jo fra hans Standpunkt unægtelig meget klogt. Den Deel af det protestantiske Publicum, som interesserer sig for religiøse Anliggender, har jo Læsningen af de Wildenhahnske Reformationsromaner i Forening med Alt hvad de forinden have hørt og læst om Reformationen, bibragt den Forestilling, at Alt dengang gik til, som om Paradiset pludselig opslog sine Pauluner paa Jorden. Folkene lyttede til den store wittenbergske Prophets mægtige Røst; et himmelsk Lys udbredte sig over den lykkelige Deel af Verden, der tog sig hans Ord til Hjerte; Folkene fik ved Guds vidunderlige og underfulde Førelse med eet Øinene op for Vederstyggeligheden af „det store papistiske Mørke“, og bleve betagne af en længselsfuld Hunger efter Lys og sund aandelig Næring. Alt berettes at være

gaaet saa himmelsk uskyldigt og idyllisk til, at man ikke veed, om man meest skal røres over deres Eenfoldighed, der troe disse Usandheder, eller harmes over deres Perfidi, som udbrede dem. Men de ere nu eengang i Cours, og, naar man udgiver et for „Menigheden“ eller det store Puklicum bestemt Skrivt, som antages for at være et Udbytte af videnskabelige og historiske Forskninger — et Skrivt, hvis Hovedformaal er, uden al Kritik at samle Alt til Bunke, hvad der kan tjene til at nedværdige „Papismen“ og forherlige den evangeliske Christendom: skulde man da forsmaae at benytte sig af en saa heldig Omstændighed? Vi begribe derfor godt, at den ærede Forf. klogeligt fortier saavel Luthers forhen omtalte skandaløse Lære om den kirkelige Frihed samt hans tidligste Anstrængelser for at ophidse Almuen til Oprør mod al Autoritet, som hans Fortvivelse over den sædelige Fordærvelse, hans Lære havde affødt, de lutherske Theologers langvarige uværdige Kævlerier og den Lethargi, der afløste denne aandelige Forstyrrelses og moralske Forvorpensheds uhyggelige Optrin.

Forf. slutter Afsnittet om den evangeliske Vished og de reformatoriske Principer, og særlig sine dybsindige Bemærkninger om Aandsprincipet og den dobbelte Vished*), som den Helligaands Vidnesbyrd skjænker, med den dadlende Bemærkning om alle den lutherske Kirkes lærde Dogmatikere i det 17de Aarhundrede, at de have „bundet den Helligaands Vidnesbyrd udelukkende til Skrivten og Skrivtindholdets Sandhed, men have forsømt den personlige Erfaringsvished om Frelsen, altsaa forsømt det evangeliske Troesprincip som relativ selvstændig Factor ligeoverfor Skrivten.“ Men naar han ledsager denne Desavouering af den gammeldags Orthodoxies „Misligheder“ med den Bemærkning, at disse Misligheder hverken vare Luthers eller Reformationens Skyld, samt at Reformationen maa bedømmes ikke efter

*) S. Mr. 32 S. 502.

det 17de, men efter det 16de Aarhundrede: da forgriber han sig her saa aabenbart paa den historiske Sandhed, at man maa forbauses over at see en saa grundfalsk Paastand henkastet i en saa apodictisk Form uden at der tilføies et eneste Ord til dens Begrundelse. Thi vel er den gammellutherske Lære, og navnlig Alt hvad Hr. Biskoppen udgiver for dens Principer, et saa uopredeligt Chaos af Forvirring og Selvmodsigelse, at det ikke blot har været dens Forsvarere baade i det 16de og 17de Aarhundrede ligesaa umuligt at finde Rede i den, som dette har viist sig at være umuligt baade for Hr. Biskoppen selv og for alle hans Forgængere. Men det 17de Aarhundredes lærde Dogmatikere maae af alle med deres videnskabelige Præstationer bekjendte Theologer for det Første erkjendes for at være langt ædrueligere og besindigere end det 16de Aarhundredes modbydelige og lidenskabelige theologiske Klopfægtere; og det maa for det Andet indrømmes dem, at ikke de, men ene og alene Luther og Reformationen bære Skylden for den Inconseqvents, der var det System eller rettere Ikkesystem medfødt, som de i Medfør af deres Stilling og Standspligt paatog sig at forsvare. De vare ædruelige nok til, ikke med Hr. Biskop M. at gjøre Luthers sværmeriske Paastande om Aandens Vidnesbyrd og den indre Belærelse af Gud selv, samt den derpaa byggede evangeliske Vished til Grundlag for deres dogmatiske Systemer. Der gaves for dem ingen anden Mulighed for Tilveiebringelsen af et om end eensidigt og i sig selv ulogisk Grundlag, men som dog nogenlunde tilfredsstillende Samtidens Fordringer, ved at give et tilsyneladende antageligt Svar paa de meget omtalte Spørgsmaal: „Hvor, naar og ved Hvem“, og ikke gav alle Christendommens positive Troesandheder til Priis for den frie subjective Tilegnelsesproces i dennes mange „forskjællige Former og Individuationer“ — end at holde sig strengt til Skrivtens Ord og Bogstav, og udlede hele den christelige Lære af samme. Disse Theologers „Forsømmelse“ bestod altsaa ene deri, at de,

ved udelukkende at gaae ud fra det ene af Luthers to indbyrdes hverandre modsigende „Principer“ gjorde den Sandhed gjældende, som Hr. Biskoppens Kirketheori principielt fornægter — at saavel den christelige Læres som det indre christelige Livs hele Udvikling er betinget af et ved en udvortes meddeelt guddommelig Aabenbaring givet reent objectivt Grundlag. (Fortsættes.)

De Statsfarlige.

En Fortælling for Folket

af

Conrad von Bolanden.

(Fortsat fra Nr. 33.)

Nero saae med Forundring paa Professoren i Retsvidenskaben.

„Hvem mener Du?“ spurgte han.

„Jeg mener — de Christne!“ svarede Claudius med Eftertryk.

„Bah, — dumme Mennesker af ringe Herkomst og uden Indflydelse!“ udraabte Nero med Foragt. „Da jeg for to Aar siden lod nogle Dusin Christne indsy i Dyrehuder og sønderrive af vilde Dyr, skete det ingenlunde af Frygt for disse Stakler, men fordi jeg vilde byde Folket et ganske nyt og overordenligt Skuespil*)“

„Du tager feil, Kaiser!“ sagde den retslærde Professor i en alvorlig bekymret Tone. „I Nattens Skjød fremvojer i Stilhed en aandelig Magt, der fortjener Opmærksomhed. De Christnes Lære indeholder aldeles nye Ideer, der staae i Strid med Statens og Gudelærens Grundsætninger, ja med Begrebet om Kaiserens høieste Magtfuldkommenhed. Jeg anseer de Christne for statsfarlige.“

*) Tacit Annal. XV. 44.

„Den samme Mening have Jupiters Præster“, forsikrede Lucius. „De paastaae, at man i forskjællige Templer i nogen Tid har kunnet høre en klagende Stønnen og Sukken og en Støi, som om alle Guderne vare i Begreb med at drage bort. I Venus' Tempel har man hørt en Stemme, der forkyndte Gudernes og Rigets Undergang ved de Christne.“

Nero blev opmærksom.

„Og ikke i Rom alene finder denne forkastelige christne Sekt Tilhængere; den er udbredt over hele Riget, vedblev Professoren. Efter officielle Indberetninger fra Statholdere og Prætorer findes der allerede Spor af de Christne i Spanien, Gallien, Grækenland, Asien og Afrika. Mig forekommer denne hurtige Udbredelse i høieste Grad paafaldende. Jesus af Nazareth, Stifteren af denne unge Sekt, døde for omtrent tredive Aar siden en vanærende Død; vor Prætor i Judæa, Pontius Pilatus, lod ham nemlig nagle til Korset.“

„Har Du noget Kjendskab til de Christnes Lære og Hensigter?“ spurgte Nero Philosophen.

„Jeg har talt med Nogle, om hvem man paastod, at de vare Christne, for at udforske Aanden i deres Lære“, svarede Lucius. „Men disse Folk ere i høieste Grad forsigtige og tilbageholdende. Som Skatte bevare de deres Hemmeligheder. Dog bekræfter det, jeg fik at vide, i ethvert Tilfælde de Christnes Statsfarlighed.“

„Forklar Dig tydeligere“, bød Nero.

„Statsfarlige ere de Christne; thi de adlyde En, der staaer over Kaiseren, nemlig deres Gud, hiin korsfæstede Galilæer. Statsfarlig er deres Lære, fordi den gjør enhver Slave fri og forvandler ham til en Dydshelt, samt sætter det høieste Maal for den menneskelige Tilyærelse ingenlunde i at tjene Kaiseren og Staten — men i en Lykke hinsides, der skal tilkæmpes ved Udholdenhed i det Godes Tjeneste. Betragt engang nøiere denne tilsyneladende uskyldige Omstændighed, og Du vil snart billige vor Opfattelse. Alene derfor hersker Du uindskrænket

over hele Verden, fordi efter vor Statsreligions Lære Ingen er større end Du. Kaiseren er guddommelig; kun derfor er Du Herre og Hersker over Alles Liv og Formue, fordi Du har den meest ubegrændsede Magt til at gjøre Folk til Slaver. Usædelige, slappede, hengivne til Nydelser og Fornøielser, bøie Romerne sig slavisk for Dit Magtbud. Mig forekommer dette soleklart, og Historien beviser Rigtigheden af, at kun en moralsk fordærvet, af grove Lidenskaber slappet Mængde adlyder blindt. Vil en Kaiser regere som en Gud, da maa han lade være det sig magtpaaliggende, at fordrive Dyden og indføre Lasten. — — Men de Christne troe hverken paa Bachus eller Venus. Deres Sædelære er streng og reen. Deres Gud fordømmer enhver aandelig Trældom og vil gjøre selv den Ringeste fri gjennem Sandheden. Aldrig ville de Christne adlyde Statens Love, naar de staae i Strid med deres religiøse Tro. Selv til den ædlest Romer kan Du sige: „Drøb Dig, fordi jeg vil have det!“ Og Romeren vil adlyde, fordi Kaiseren Villie er den høieste Lov. Men ingen Christen vil berøve sig selv Livet paa Din Befaling, fordi deres Gud forbyder Selvmord, og fordi efter den christelige Opfattelse ikke engang en Kaiser tør fordre Noget, der er syndigt. Og saaledes forholder det sig i tusinde andre Henseender. Følgelig ere de Christne statsfarlige; thi de adlyde ikke Kaiseren længere, end deres Gud tillader. — Griber denne forkastelige Sect om sig, trues Riget med at opløses og styrte sammen.“

Nero kneb Læberne sammen. Tyrannens Vrede begyndte at vaagne.

„Ogsaa synes de christelige Præster at besidde en hemmelighedsfuld Magt“, vedblev Lucius. „Syge af enhver Slags helbrede de ved deres Tryllekunster. Lamme give de Førlighed, Blinde gjøre de seende ved et eneste Ord. Betænk, Kaiser, hvilken Udbredelse en Sect maa faae, der besidder saadanne Midler!“

„Her bestaaer en talrig Christenmenighed,“ sagde Claudius. „Atter igaar overraskede Stadens Præfect disse

Elendige midt under en Forsamling. Han lod nogle Mænd gribe og sætte fast, og de Øvrige jage fra hverandre med Stokkeprygl. Og det er mærkværdigt, at, skjøndt Stifteren af den herværende Christenmenighed, en vis Petrus, har siddet i Fængsel i ni Maaneder, synes Tallet af Nazarærens Tilhængere dog at voxe.“

„Man paastaaer, at denne Petrus er hele Sektens Overhoved,“ bemærkede Philosophen. „De Christne nævne hans Navn med den høieste Ærefrygt. Ogsaa synes denne Petrus at overgaae Troldmanden Simon ved sine Kunststykker. Ikke alene Syge skal han helbrede, men ogsaa opvække Døde til Livet.“

„Dette Menneske vil jeg see og høre!“ udraabte Kaiseren, der som bekjendt var en lidenskabelig Beundrer af alle Tryllekunster, hvorfor ogsaa Magieren Simon i lang Tid besad Neros fulde Tillid.

„Jeg kunde ogsaa,“ sagde Philosophen, „have Lyst til at høre noget Nærmere angaaende den christelige Lære af Sectens Overhoveds egen Mund.“

„Og Du vil komme til Erkjendelse af, Herre“, sagde den Retslærde, „hvor statsfarlige de Christne ere.“

„Ere de det, vil jeg udrydde den hele Slægt“, forsikkrede Nero. „Sporus!“ raabte han med lydelig Stemme. Øieblikkelig viste Tjeneren sig i Indgangen til Gemakket.

„Kald paa Centurionen for min Livvagt!“ befalede Kaiseren.

Sporus ilede hurtigt bort.

(Fortsættes.)

Dagbog.

Tydskland. „Germania“ offentliggjorde for kort siden en Opgjørelse over de ved de sidste Rigsdagsvalg afgivne katholske Stemmer, og sammenstillede denne med en Fortegnelse over de Stemmer, der afgaves for fire Aar siden.

Resultatet heraf er, at medens dengang mange Katholiker enten ikke have stemt eller have stemt regeringsvenligt, saa har nu saagodt som hele den katholske Befolkning i Riget stemt imod Regeringen; dette er dog altid en Frugt af Kulturkampen, men næppe den man havde ventet at plukke i Berlin. Ligeledes har det ovenfor nævnte Blad en Sammenstilling af de „rigsvenlige“ (conservative og liberale) Stemmer og de „rigsfjendtlige“ (ultramontane, particularistiske og demokratiske) Stemmer, der giver som Facit: 2,648,124 „Rigsvenner“ imod 2,573,511 „Rigsfjender“. Et Rige med saamange indre „Fjender“ kan næppe siges at være synderlig vel funderet.

Belgien. I Brüssel har i længere Tid en Congres af Diplomater og Generaler siddet, for at blive enig om at lave nogle nye humanere Regler for Krigsførelsen; — men den kan nok efter Forlydende ikke blive enig om Noget.

Frankrig. Man taler om forestaaende nye Forsøg fra Legitimisternes Side for at gjenoprette det legitime Monarchi til Efteraaret. Efter det Brud, man i det sidste Aar har oplevet i Frankrig, er der næppe nogen Grund til at knytte store Forhaabninger til disse Rygter.

Marechal Bazaine, som for c. $\frac{3}{4}$ Aar siden blev dømt til Døden og derefter benaadet og hensat i livsvarigt Fangenskab paa en yndig lille Ø (St. Marguerite) i Middelhavet, er nu paa en hidtil uopklaret Maade undsluppen af Fangenskabet og gaaet til Cöln, hvorfra han efter Nøgles Sigende vil rejse til Spanien og kæmpe i Serranos Hær. Han har tidligere tjent i Spanien; nemlig imod Carlisterne i den forrige Carliskrig; men at han skulde begynde paa Sligt nu, da han er 65 Aar gammel, er næppe rimeligt. Andre sige, at han vil tage Tjeneste hos Don Carlos, men dette er vistnok endnu usandsynligere.

Spanien. Carlisterne skulle nu efter de „liberale“ Blades Mening være at betragte som politisk døde; og hvorfor? fordi Preussen har faaet sig selv og de andre europæiske Stormagter til at „anerkjende“ Serranos Regering. Det er imidlertid ikke godt at se, hvad i al Verden det skulde gjøre Carlisterne. „Anerkjendelsen“ har næppe nogen anden Betydning end den, paa en eclatant Maade at vise, hvor sørgeligt det staar til med de „monarchiske Principer“ i Europa; thi ikke nok med, at monarchiske Stater — „conservative“ Stater, forstaar sig! — træde op imod Don Carlos, det legitime Monarchies Repræsentant; men de ere endog saa forhippede paa

det, at de end ikke genere sig for at anerkjende — en Serrano. Ja var det endda en ordenlig Republik, det gjaldt om; men et Statscoupsregimente, der knap kan staae paa Benene, stiftet af en af de mest mensvorne og mest foragtelige Personer i Europa! Er det dog ikke næsten for schofelt? og kommer man ikke næsten imod sin Villie til at frygte for, at det „monarchiske Princip“ i det moderne liberale Europa er — en Saga blot; et Noget, der vistnok fra Tid til anden gjør ganske god Tjeneste ved forskjellige mere eller mindre anstændige politiske Parti- og Magtforretninger; men som dog, naar Alt kommer til Alt — naa, det er ikke værdt at gaae videre. — A propos — for nogen Tid siden erklærede Kongen af Bayern offentlig (i et Telegram til Bismarck?) den tyske Rigskantslers Beundrere for sande Mænd, og hans Modstandere og Fjender for „Buben“, d. v. s. dumme Dreng. Naar en Konge taler saaledes til en Fremmed om det overvejende Flertal af sit eget Folk, kunde man saa undre sig, om han om kortere eller længere Tid blev sparket udenfor Grændsen?

Da Carlisternes Fremgang nylig forstyrrede Bismarcks Ro, maatte den Omstændighed, at en forhenværende tysk Capitain (Schmidt) blev skudt af dem som Spion, tjene som Paaskud til at blande sig i Spaniens indre Anliggender. De sædvanlige Røverhistorier om Carlisternes gruelige Grusomhed bleve paany opkogte og betydelig forøgede med nye officiøse Tillæg og — Preussen vilde intervenere; man talte store Ord; det begyndte at see ud til en ny fransk Krig, thi ogsaa i Paris beklagede man sig fra preussisk Side over, at Mac Mahons Regering var carlistisksindet og tillod Indførsel af Vaaben til Spanien. Alle de europæiske Magter kom i Affect, og der lød alle mulige Rygter om Interventioner i Spanien; men saa sagde den ene europæiske Magt efter den anden pludselig Pas. England vilde ikke engang — som det først hed sig — sende sin Flaade til de nordspanske Havne, men lod den blive i Middelhavet, og Preussen maatte tilbage. Tonen blev nedstemt, og der skulde kun sendes en Flaade afsted for at hindre Vaabentilførsel; men ogsaa dette maatte man opgive, og hele Historien endte nu med, at to Kanonbaade sejle ned i den spanske Sø og — vise Flaget. Preussen har nu anerkjendt Serranos Regering og et Par andre Stormagter have fulgt med af — Befippelse; men Interventionen er caput. Skade forresten, thi det havde dog været en ubetalelig Comedie,

at see den national-liberale tyske Stat, der begyndte sin Tilværelse med en høitidelig Erklæring om Ikkeintventionsprincippet, efter 4 Aars Forløb sende en Hær til Spanien for at redde Madrider-Regeringen af dens Elendighed; det vilde have været fuldkommen klassisk -- national-liberalt! Serranos Sager staae forresten paa svage Fødder, og de europæiske Anerkjendelser ville næppe hjælpe ham synderligt mere, end de ville forskrække Carlisterne, der naturligvis godt vide, at de europæiske Stormagter i vore Dage anerkjende alt muligt, uden at det har den allerringeste Betydning i Virkeligheden, og uden at det hindrer de samme Stormagter i Aaret efter at anerkjende lige det Modsatte.

England. Ministeriet Disraeli er gaaet ind paa en Lov imod Ritualisterne — et katholiserende Præsteparti i den engelske protestantiske Høikirke. Gladstone søgte at hindre Loven, men hele det liberale Parti forlod ham og gik med Loven. Hvorvidt denne bliver udført, er naturligvis meget tvivlsomt; men nogen Skade var det næppe til; thi den absolute Frihed, de engelske Høikirkepræster havde til at gjøre og lære hvad de vilde, gjorde det vistnok muligt for mange, der klart indsaae Protestantismens Uholdbarhed, at faae en Accord istand mellem deres Samvittighed og deres Kjærlighed til Embedslønningerne. Nu maa der træffes et Valg — hvis Loven bliver til mere end en Papirsbefaling NB —, og de, der ikke ville finde sig i at være Protestanter sans phrase, nødes saaledes til at melde sig ud af Statskirken, hvilket for mange vil blive ensbetydende med en Tilbagevenden til den saude katholske Kirke.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 23de August. 13de Søndag efter Pintse. Marias Hjertefest. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 24. M. Bartholomæus, Apostel. 25. Ti. Ludvig, Bekj. 26. O. Zephyrinus, Pave og Mart. 27. To. Joseph af Calasanz, Bekj. og Ordensstifter. 28. F. Augustinus, Biskop og Kirkelærer. 29. L. Johannes den Døbers Halshuggelse.

Søndagen den 30te August. 14de Søndag efter Pintse. Søgnedagsgudstjeneste som sædvanlig.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 35. Søndagen den 30te August. 1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Genf.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 34.)

Den moderne Protestantismes høieste Princip og den evangeliske Kirkes eneste virkelige Kjendemærke.

Det er altsaa først Reformationen, der har bragt Klarhed i det store Spørgsmaal om Guds virkelige Hensigt med Aabenbaringen og hans Forsyns Veie og Midler til sammes Opnaaelse. Dette Spørgsmaal skal, som Mange mene, først have fundet en afgjørende og ufeilbar Besvarelse i det 16de Aarhundrede! Vel prætenderer den evangeliske Kirke ingenlunde Ufeilbarhed i den Betydning, hvori den katholske Kirke — med Henviisning til Guds og Aabenbaringsens og Kirkens Eenhed — gjør Nødvendigheden af denne Egenskab gjældende for Lærens Vedkommende. Det er jo nemlig en ubestridelig Kjendsgjerning, at den evangeliske Kirke hverken i det 16de Aarhundrede eller nogensinde siden er bleven færdig med Uddannelsen af sit Lærebegreb, saalidt som den nogensinde vil blive det; og dette Sidste, deels, fordi en almindelig Enighed

om hvad der skal troes af alle Christne som guddommelig aabenbaret Sandhed, eller hvad der var Christi og Apostlenes rette Lære, nu vil være langt vanskeligere at opnaae, end dengang man forgjæves opbød alle Kræfter for at naae dette Maal, deels fordi man slet ikke vil noget bestemt Resultat i denne Retning. Dette harmonerer vistnok slet med den afgjorte Overbeviisning, at Reformationens Tilblivelse og vidunderlig hurtige Udbredelse var den ufeilbare Guds selvegne Gjerning ved sit udkaarne Redskab Morten Luther! Men vi have jo hørt Hr. Biskoppen omtale en saadan reen udvortes Eenhed og Enighed med den største Ringeagt; den gjælder jo i hans Øine for en aandløs Monotonie, for en Stagnation, der er den ved Reformationen frigjorte Menneskeaaend aldeles uværdig. Han secunderes i denne Henseende af den grundtvigske Fractions berømte filosofiske Repræsentant og dennes uphilosophiske Eftersnakkere, der tale med den dybeste Foragt om al „Dogmetro og Theologi“. De have jo deres lille Ord af Herrens egen Mund og dermed hele Christendommen in nuce, og lade sig nøie med en Uendelighed af menigmandige Grublerier om Daaben og den hellige almindelige Kirke i Folkekirken og alle Kirker, eller med andre Ord om den usynlige Kirke som er allesteds og derfor ingensteds! Forsaa vidt er der en mærkværdig Enighed mellem den berømte Theolog og alle hans kirkelige Antipoder; dog vel at mærke kun, naar de tænke paa at ordne deres Phalanx ligeoverfor den katholske Christendom.

En heel anden Sag er det derimod, naar de — hvad ikke sjældent er skeet og stedse vil skee — geraade i Strid med hverandre indbvrdes, naar hiint Reformationens egenlige store Princip — den frie Tilegnelse i dennes mange forskjellige Individuationer — skal bestaae sin høieste Prøve; da er hiin skjønne Enighed reent forsvunden. Man beklager dette, og har i mange Tider forgjæves brudt sit Hoved med at udfinde og fixere Noget, om end nok saa tarveligt, som, skarpsindigt og forsigtigt formuleret,

kunde findes antageligt som Grundlag for en eendrægtig Samvirken mod Papismens fast sammensluttede Eenhed; men bestandig forgjæves! Og dette skulde man dog synes, maatte ved lidt nøiere Eftertanke befindes at være ganske i sin naturlige Orden. Thi, naar den evangeliske Kirkes Ideal er, hvad Hr. Biskoppen idelig indskærper — den frie personlige, fra al udvortes Autoritet emanciperede Tilegnelse og Opfattelse af de aabenbarede Kjendsgjerningers og Sandheders Betydning, da kan der aldrig blive Tanke om Enighed. At man alligevel aldrig bliver træt af at tale derom, er en ligefrem Følge af den med Christendommen ethvert Menneske, der er kommen i Berøring med den, udsletteligt og dybt indprægede Anerkjendelse af dens høieste Øiemed — at forene Menneskene med Gud og med hverandre indbyrdes. Dersom der da virkelig var Sandhed i den lutherske Kirkebetragtning, da maatte dens af Biskop M. i den meest apodictiske Form fremhævede ufeilbare Rigtighed aabenbare og godtgjøre sig for al Verden ved det Vidunder, at alle de efter Naturens Orden — i Alt hvad der hører til denne Verden — forskjellige og uforligelige Meninger og Anskuelser — indenfor Christendommens Omraade sammensmeltede i den fuldkomneste Harmoni. Men hver Mand veed, hvorledes det hermed forholder sig. Den evangeliske Kirke vil indtil Tidernes Ende forgjæves vente paa et saadant overnaturligt Beviis for sin Christendomsopfattelses Berettigelse, og man vil forhaabenlig ogsaa være saa beskeden at tilstaae, at man ikke har nogen Ret til at vente et saadant Mirakel, naar man fra Begyndelsen af har stillet sig paa det Standpunkt, at efter Aposteltidens Udløb er det forbi med den Helligaands og de høiere overnaturlige Kræfters Indvirkning paa det kirkelige Livs Udvikling. Efter den Tid falder alt kirkeligt Livsrøre jo ind under Kategorien af det Naturlige og Menneskelige. Det følger da af sig selv, at med dette Sidste staaer og falder Alt! Men alt Menneskeligt er efter sin Natur foranderligt; og som det — med Hr. Bi-

skoppens Tilladelse — forlængst er gaaet med „Artiklen om den staaende og faldende Kirke“, der af ham omtales som hvilende paa Evighedens Grundpiller, saaledes vil det gaae baade med hans evangeliske Vished og det hele kunstige Væv af Sophismer, hvormed han troer at give den i Virkeligheden forlængst sammenfaldne gammel-lutherske Kirkebygning med samt dens „centrale“ Fundamentalartikel et for vor ærede Samtid plausibelt populær-philosophiskt Underlag!

Hermed have vi altsaa fundet det væsentlige Kjendemerke paa den „sande Kirke“, nemlig en aldrig hvilende Bevægelighed og Foranderlighed i Betragtningen og Bedømmelsen af Alt hvad der angaaer Menneskets Forhold til Gud og Evigheden, og den deraf følgende Uenighed om Forstaaelsen af de christelige Troessandheder. Man har en „guddommelig Aabenbaring“, der paa Grund af de utallige Variationer i Fremstillingen af dens Indhold, som ere givne med den frie personlige Tilegnelses subjective Naturdispositioner, egenlig slet Intet aabenbarer, men lader Verden i fuldkommen Uvished om, hvad der er Sandhed til Salighed! Vi bede nu enhver tænkende Læser vel at overveie Betydningen af efterterfølgende aldeles modsatte og med hverandre uforlignelige Sætninger.

Begreberne Aabenbaring og Bibel falde efter det Foregaaende ganske sammen til Eet, og dække hverandre fuldkomment. Thi vel nægter Hr. Biskoppen ingeniunde, at Traditionen er den ældste Factor i den kirkelige Udvikling, men vi have jo forlængst hørt, at den ikke var bestemt til at lede Kirken længere, end til de h. Skriver bleve samlede (S. 57). Efter denne Tid er Skrivten det „Altafgjørende“, det „Altbestemmende“, det oprindelige og ene tilforladelige Aabenbaringsdocument; den er den tilstrækkelige og tydelige ved sig selv gyldige øverste Autoritet i Kirken; den er „Maalestokken, der anlægges paa Kirketroen og den kirkelige Gudstjeneste, for at deres Christelighed kan vorde prøvet og i Tilfælde

af Uoverensstemmelse mellem Kirketroen og Skrivten er det Skrivten som gjør Udslaget (S. 123). Den beviser selv sin Troværdighed og indestaaer selv for sin Autoritet og er ikke blot klar og tydelig for enhver troende Læser, der veiledet af Kirken*) søger det Ene Fornødne, men ogsaa, netop i de Lærdomme, som høre til Frelsen, tydelig for den ikke troende eller vantro Læser, der ikke forsætligt fordreier dens Indhold“ (S. 150). Endelig: „Enten er der ikke givet os nogen tilstrækkelig Meddelelse om de Ting der høre til Guds Rige, eller den maa findes i den h. Skrivt.“

I Modsætning til disse og alle tidligere anførte Yttringer, der gaae ud paa at hævde Skrivtens Enegyldighed i Henseende til Spørgsmaalet om, hvad Gud har aabenbaret til Frelse — hvilket „hvad“ dog imidlertid, paa Grund af Opfattelsens Forskjællighed og Fortolkningens Mangesidighed dog omtrent, som tidligere bemærket, bliver synonymt med „Intet“, — i Modsætning til disse og en Mængde lignende Yttringer skulle vi nedenfor anføre en Række andre, der fremgaae af den i sig selv aldeles rigtige Forudsætning — at den h. Skrivt hverken kan være bestemt til at gjælde for en normativ Autoritet i Troessager, eller i Virkeligheden nogensinde af nogetsomhelst Troessamfund faktisk og praktisk er bleven anerkjendt som saadan. Der foreligger nemlig et saa gennemgaaende historisk Vidnesbyrd om Usikkerheden og Upaalideligheden af den til det subjective Skjøn overladte Skrivtfortolknings Resultat

*) Ved „Kirken“ forstaaes selvfølgelig den lutherske Kirke. Forf. tilføier derfor meget rigtigt, at „det at lade sig veilede af Kirken ingenlunde er det Samme som at bøie sig under en feilbar Autoritet, eller med andre Ord — at den omtalte kirkelige Veiledning er feilbar, og som saadan følgelig aldeles upaalidelig! Men — hvad er saa det af denne feilbare Autoritet opfundne og i Modsætning til den katholske Kirke opstillede Skrivtprincip, og hvad bliver der saa tilsidst af alle Forf.' Lovtaler over dettes Enegyldighed og Alt afgjørende Autoritet?!

tater, at man overalt, hvor den lige fra Kirkens Oldtid og igjennem alle følgende Tider traditionelt forplantede kirkelige Fælledsforstaaelse er forkastet, kun har havt Valget mellem foregivne sværmeriske Inspirationer og en Mangfoldighed af rationalistiske Forsøg paa at bringe Skrivtindholdet i Overensstemmelse med hver enkelt Skrivtfortolkers forudfattede subjective Standpunkt og Meninger. Dersom Skrivten virkelig var saa tydelig og tilstrækkelig til en sikker Erkjendelse af den guddommelige Sandhed, som Hr. Biskoppen siger — hvortil da Theologer, Biskopper og Præster? Naar baade Troende og Ikketroende kunne ud af den h. Skrivt læse sig til Alt hvad der er nødvendigt at troe til Salighed, og naar der ikke gives et i guddommelig Ret begrundet Læreembede, ingen særegne af Kirken befuldmægtigede Organer for Meddelelsen af de sacramentale Naadevirkninger, men alle Christne ere ligeberettigede*): hvortil da al denne Vidtløftighed?

I Modsætning til alt det Foregaaende erfarer man nu (S. 137), at „Visheden om Frelsen ved Csristum og ved Evangeliets Sandhed behøver, for at fremkomme, aldeles ikke en forudgaaende Tro paa Skrivten, men kommer istand formedelst Ordet og Aanden i Kirken“ (forstaaer sig den usynlige Kirke, som ene er kjendelig paa det som ingen Dødelig kan have noget Kjendemerke paa). „Thi, skjøndt Skrivtordet allerede er virksomt i den christelige Prædiken, og er tilstede paa mange Punkter i Gudstjenesten, ved Sacramenterne**), i de

*) Læseren ville her erindre Forf.' Lovprisning af det almindelige Præstedømme i dettes antikatholske Betydning (S. d. Bl. S. 471)

**) Det bør ikke lades ubemærket, at Forf. er enig med Luther i at betragte Skrivtordet som den normative Autoritet for Sacramentordets Ægthed. Det heder nemlig S. 128 (sml. S. 168): Det vægtfulde Spørgsmaal i Luthers Katechismus: „Hvor staaer det skrevet? vil jo netop sige: hvor have vi Sikkerhed for. at. hvad vi lære om Sacramenterne virkelig forholder

kirkelige Bønner og mange Psalmer, dog virker det ikke Tro paa Grund af Skrivtens formelle Autoritet, eller fordi der med kirkelig Autoritet forsikkres, at Skrivten er inspireret, men fordi Ordet*) ved sin egen Kraft, ved Sandhedens Aabenbarelse anbefaler sig for de Hørendes Samvittighed. Visheden selv grunder sig paa en personlig Erfaring og Oplevelse, grunder sig paa selve Gjenfødselsens Kjendsgjerning, i Kraft af hvilken den Troende veed (!), at han er bleven en ny Skabning i Christo“ etc. Og S. 134: Troen paa Skrivten er nemlig ikke det Første og Troen paa Christus det Andet, men omvendt. Læseren bedes her at erindre den rørende Beskrivelse af, hvorledes Luther gik lige til Christus og af Gud selv fik Besegling paa den evangeliske Vished om sin Retfærdiggjørelse af Troen alene, førend han var paa det Rene med Skrivtbeviset for denne Lære. Læren var altsaa i Grunden fix og færdig iforveien, og dens skriftmæssige Begrundelse blev først senere udfundet, og af de lutherske Theologer ophøiet til Protestantismens „materiale Princip“ ved Siden af dens „formale Princip“ (d. e. Skrivtprincipet), og er endelig af Hr. Biskoppen bleven døbt med Navnet: „det evangeliske Troesprincip“, der forholder sig relativ selvstændigt til Skrivtprincipet. Om dette af Skrivten uafhængige Troesprincip

sig saaledes? og at Skrivten er den sikre Prøvesteen.“ Den Passus, hvoraf dette Citat er taget, gaaer nemlig ud paa at vise, at i Luthers Anerkjendelse af Traditionen (d. e. de 5 Parter i hans Katechismus (!)) „er Skrivtprincipet ikke desto mindre hævdet.“ „Hän kjender kun to Sacramenter og grunder dem paa Herrens Indstiftelse efter Skrivten.“

*) I den af os tidligere (Nr. 30 S. 470) omtalte confuse Fremstilling af det indbyrdes Forhold mellem Troen og Ordet heder det derimod, at „Guds Ord som det normative Ord“ (nemlig i Modsætning til „Sacramentordet og Guds Ord i gode christelige Psalmer og christelige Læreres Bøger“) i Luthers Skrifter altid betyder det Samme som „Guds Ord i den h. Skrivt, men at det er Troen (d. e. Troesprincipet), som alene formaer at udlægge og tilegne sig Skrivtindholdet“ (!).

indskærpes det atter og atter, at, ihvorvel det ikke kan nægtes, „at det, betragtet som Læresætning, kun er et Stykke Skrivt eller et Stykke kirkelig Bekjendelse“, saa er det dog i Livet eensbetydende med „den personlige Tro selv, der er stillet under Aandens Veiledning“ (og saaledes blevet til Aandsprincip), „og i hvilken Retfærdiggjørelsen er bleven til en levende Kjendsgjerning i den personlige Erfaring af Synd og Naade“ etc. (S. 118). „Betydningen af Retfærdiggjørelsen af Troen som reformatorisk Princip er netop, at denne Artikel ikke blot som en Læresætning, men som en Kjendsgjerning, en Erfaring i den gjønfødte Bevidsthed er Prøvestenen for den rette Tilegnelse af alle de andre Troens Artikler. Ingen af de andre Artikler er rettelig tilegnet til Salighed, uden forsaavidt den bringes i levende Forbindelse med denne centrale Vished, ikke blot theoretisk, men praktisk, ikke blot som en Lære, men som en Livsmagt optages i denne Erfaringsbevidsthed om Synd og Naade (S. 124). Vishedens sidste Grund er endelig, hvad vi alt i forskjellige Forbindelser tidligere have omtalt — den Helligaands dobbelte Vidnesbyrd, der paa eengang baade besegler Sikkerheden for Besiddelsen af den christelige Sandhed, og den personlige Sikkerhed paa Deelagtighed i den evige Salighed (S. 154 og 158).

Det Mærkværdigste ved Forf.'s hele Fremstilling af den evangeliske Christendoms Eiendommeligheder er, at dens indre Modsigelser paa en saa kunstfærdig Maade ere sammenslyngede med hverandre, at det indbyrdes Uforligelige i disse idelig gjentagne Tankebestemmelser, og det totalt Mislykkede i hans Mediations- og Nivelleringsbestræbelser udentvivel undgaaer Størstedelen af hans forud indtagne Læseres Opmærksomhed. Det gjælder her i endnu langt høiere Grad, end om hans Fremstilling af Catholicismens formentlige Forvanskning af Christendommen: han giver med den ene Haand og tager det igjen tilbage med den anden. Alt er sat paa Gænger, og hans Indrømmelser og Reservationer vugges saalænge mod

hverandre, at Læseren tilsidst maa blive ør i Hovedet. Ja og Nei blandes som Kortene, før Spillet begynder, og Enderesultatet af den langvarige dialectiske Conflict mellem de to eller, om man vil, tre evangeliske Principer er, at de fuldstændig ophæve hverandre for at flyde sammen i Protestantismens ovenfor omtalte chaotiske og egenlige Hovedprincip — Ligeberettigelsen af alle subjective Meninger om det Christelige. Thi den sidste dømmende og afgjørende Instants, der normerer baade Forstaaelsen af de hellige Skrivters objective Indhold og det relativt selvstændige Troesprincips subjective Tilegnelse af dette Indhold er jo en aldeles ubestemmelig og høist tvetydig reent indvortes Factor, nemlig den Helligaands Vidnesbyrd. Forf. søger vel at give sit „Aandsprincip“ et objectivt Grundlag ved (S. 155) at henvise til dets uopløselige Forbindelse med Guds aabenbarede Ord, men hans Bestræbelser for at rense sig saavel for Naturalismens*) som for „Papismens“ Beskyldninger for Sværmeri ville udentvivl være aldeles spildte paa ethvert ædrueligt og tænkende Menneske. De svulmende Ordstrømme, hvori han, som Betingelse for Erfaringen om dette Vidnesbyrd, henviser til flittig Ransagelse af de h. Skriver, til de forskjællige aandelige Functioners, hver for sig utilstrækkelige Virksomhed, til

*) Forf. nævner her særlig Strauss, der har betegnet Læren om den Helligaands Vidnesbyrd som „Achilleshælen i det protestantiske System, fordi alle Sværmere kunne paaberaabe sig den Helligaands Vidnesbyrd for deres phantastiske Indfald.“ Denne aldeles rigtige Bemærkning affærdiger Hr. Biskoppen med den ikke mindre træffende Yttring, „at man med samme Grund kan betegne Skrivtprincippet som Protestantismens Achilleshæl“ (!). Fremdeles: „Efter det protestantiske System virker den Helligaands Vidnesbyrd kun Troens Vished igjennem Ord, Sacrament, Tradition („dog i den tilbørlige Underordning under Skrivten“) og Skrivt og de hertil svarende religiøse Livsytringer og Virksomheder, og fra dette Standpunkt paastaae vi, at den omhandlede Achilleshæl endnu ikke er tunden“ (!).

Livskræfternes organiske Samvirken, og endelig til Anfægtelsernes Historie (S. 153—159) ere kun en Samling af intetsigende Declamationer; og det maa endelig her, hvor Forf. lader sig saa fuldstændigt omtaage af sværmeriske Drømmerier, findes meget betegnende for hans literære Polemik, at han atter anbringer Luthers taabelige Phrase — at „Papismen er det blotte og bare Sværmeri“, eller som han et andet Sted oversætter Ordene: „en slet Subjectivisme“. Dette polemiske Fif — at beskyldte Modstandere netop for det, der med Grund kan anføres som Hovedanke mod Vedkommendes eget Standpunkt, er imidlertid blevet saa forslidt, at det synes ubegribeligt, at Forf. har kunnet tiltroe det nogen Virkning!

Paaberaabelsen af Aandens Vidnesbyrd som „den sidste Grund for vor evangeliske Vished“ har unægtelig den ene Individuation af det Christelige samme Ret til at indskyde sig under, som den anden. Alligevel synes Hr. Biskoppen, i de Dele af sit Skrivt, hvor han fordyber sig i Forsvaret for den orthodoxe Lutherdoms Principer i disses baade forældede og moderniserede Former, reent at glemme, at i Kraft af Protestantismens eneste virkelige Hovedprincip: den individuelle Frihed i Opfattelsen og Tilegnelsen af den aabenbarede Sandhed, maa det Hele ende i den Absurditet, at den Helligaand, under den fra hans Standpunkt hævdede kirkelige Udvikling, maatte befinde sig i en vedvarende Strid med sig selv ved denne Bevidnelse af alskens forskjellige og modsatte Meninger om det Alt normerende Skrivtord, samt om det evangeliske Troesprincips rette Tilegnelse. Dette Princip er jo nemlig „Prøvestenen for den rette Tilegnelse af alle andre Troens Artikler“ og maa som saadan altsaa absolut erkjendes for at være den høieste Norm for den rette Forstaaelse af det Alt normerende Skrivtord. Dette sidste sættes saaledes i et betinget og underordnet Forhold til „Artiklen, hvormed den lutherske Kirke staaer og falder“. Men hermed er den Skinobjectivitet, som har sin Støtte i

Skrivtprincipet, fuldkommen bortdunstet! Ligesom Historien vidner, at det saakaldte evangeliske Troesprincip (Retfærdiggjørelsen af Troen alene) blev til i Luthers Bevidsthed, før Skrivtprincipet blev opfundet eller opdaget, og falskelig udgaves for det Altafgjørende, og ligesom hiin som Princip hævdede Lære var Luthers øverste Fortolkningsprincip eller den høieste Norm for Anvendelsen af Skrivtprincipet: saaledes har Biskop M. i sit „Aandsprincip“ fundet den alle Modsætninger og Modsigelser udjevvende Factor, der i sin Samvirken med de to andre Principer producerer en fuldstændig Indifferensisme for Sandheden, som fra det positivt-christelige eller orthodoxe Standpunkt, som han ansees for at repræsentere, maa kaldes et complet Absurdum.

Denne al Objectivitet oplugende og tilintetgjørende Subjectivisme lider ikke mindste Afbræk enten ved Ord eller Sacrament (s. Anu. S. 553); thi netop derom som om Alt andet har jo Enhver sin egen berettigede Mening. Der kan altsaa ikke være Tale om nogetsomhelst udvortes Kjendemærke paa en Kirke, der, blottet for alt Fodfæste i den virkelige Verden, kun er en Slags Incarnation af en Mængde abstracte hverandre ophævende Theorier og Meninger om alle Spørgsmaal, der angaaer Forholdet imellem Tid og Evighed. (Fortsættes.)

Dagbog.

Spanien. Efterretningerne med Hensyn til Anerkjendelsen lyde hver Dag forskjælligt. Det ene Telegram fortæller, at alle Magter have anerkjendt, og det næste forsikkrer, at Rusland og Østerrig ubetinget ikke have anerkjendt, før at et tredie kan bringe den Nyhed, at det, hvad Anerkjendelsen angaaer, endnu i det Hele taget kun er ved Forberedelserne. Hvad der er sandt i alt dette kan være svært nok at finde ud af. Saameget synes dog

at staae fast: nemlig at Preussen er paa Veien til at lide et diplomatisk Nederlag, eftersom Rusland i alle Tilfælde ikke vil lade sig tage paa Slæbetoug af Bismarck, hvoraf Følgen let kan blive, at Østerrig heller ikke gaaer med. Den første Plan om at anerkjende Spaniens Republik, skal ogsaa allerede — for at vinde Rusland rimeligviis — være forandret til kun at anerkjende Hr. Serranos Regering; men om det hjælper noget, er et andet Spørgsmaal; thi den russiske Modstand har næppe sin Grund i formelle Betænkeligheder alene. Dersom Preussen ved denne Leilighed gjør Fiasco, vil det være dobbelt føleligt for Bismarck, fordi den bekjendte Forstaaelse imellem de tre Kaisere derved kommer til at staae i et meget trist Lys. Rytget vil vide, at Bismarcks Kjærlighed til Statscoupsregjeringen i Madrid ikke blot har sin Grund i Had til den af Don Carlos repræsenterede Ultramontanisme, men ogsaa i en ulykkelig Lidenskab for — Øen Portorico i Vestindien, som Hr. Serrano skal have lovet Preussen i Betaling. Præsident Grant skal nu imidlertid have erklæret, at han, i Henhold til den gamle amerikanske Politik, der ikke tilsteder europæiske Magter at blande sig i amerikanske Affairer, vil blive meget fornærmet, dersom Preussen faaer Portorico; og da Preussen paa sin Side ikke kan begynde en Krig med Nordamerika, saa maa Portorico ansees som tabt; muligvis vilde dette udøve en kølnende Virkning paa den Iver, hvormed man i Berlin tager sig af Serrano, dersom man ikke allerede var gaaet saa hæsblæsende til Værks, at et anstændigt Tilbagetog næppe mere er muligt.

Tydskland. Tilstanden her bliver Dag for Dag sørgeligere. Ved Fulda er det kommet saa vidt, at Bønderne holde hemmelig Gudstjeneste. Politiet gjør alt for at hindre det og for at faae fat i Præsten, som holder sig skjult snart hos den ene, snart hos den anden; men alle Gensd'armernes Anstrængelser strande paa det katholske Folks Sammenhold. Dette faste og modige Sammenhold begynder forresten at gjøre de Liberale betænkelige; der høres allerede Stemmer, der blæse „tilbage“ og som anbefale at benytte Loven om „Civilregistrene“ og de borgelige Ægteskaber som en Udvei, hvorigjennem Regeringen kunde knibe ud fra sin Forfølgelse imod de katholske Præster. Naar „Civilregistrene“ nemlig ere indførte, saa kunde — mener man — Staten rolig lade Præsterne gjøre hvad de ville, eftersom deres Embeds-Handlinger da ikke mere havde nogen „borgerlig“

Betydning. Skulde virkelig Regeringen være saa nær ved at give tabt? muligt er det, thi selv den Blindeste maa dog efterhaanden faae Øinene op for, at ligeoverfor aandelige Magter kommer Politiet og Bajonetten ingen Veje, og ligeoverfor et enigt villiestærkt Folk maa selv en Bismarck i Længden bøje sig.

En tydsk Correspondent, der aabenbart har været i Forlegenhed for Stof, har for nylig aflagt Hr. „Biskop“ Reinkens et Besøg, og spurgt ham ud om hans dogmatiske Standpunkt. Navnlig laae det Correspondenten paa Hjerte, at faae at vide, om man kunde være Gammelkatholik og dog troe hvad det skulde være. Hr. Reinkens svarede da herpaa, at da Kirkens Aand var Kjærlighedens og Fordragelighedens Aand, saa maatte han holde paa, at Kirken ikke turde udelukke Nogen, selv om han ikke troede hvad den lærte, men maatte betragte alle dem som sine, der blot levede efter deres Overbevisning. Herover var Correspondenten naturligvis meget opbygget, og man maa virkelig undre sig over, at kun saa ubeskrivelig Faa blive Gammelkatholiker; thi Fordringerne ere sandelig beskedne nok. Havde blot Apostlene været lige saa „kjærlige og fordragelige“, saa var vistnok hele Verden, lige fra Nero til den sidste Pharisæer (ikke at tale om Muhamed), blevet Christne inden de vidste et Ord deraf; dog saaledes var det ikke, thi Apostlene levede ikke i det 19de Aarhundrede og vidste derfor ikke Andet, end at den christne Kjærlighed var Aandens Redebonhed til at gjøre Guds Villie; at den var det samme som almindelig Blødsødenhed og religiøs Ligegyldighed, faldt dem slet ikke ind. De fulgte da ogsaa Christi Exempel og „udelukkede“ og revsede strængt, hvor saadant gjordes fornødent, hvisaarsag de da heller ikke, som „Biskop“ Reinkens fik nogen „Statsdotation“, men bleve forfulgte, bagtalte, landsforviste og fængslede — accurat som Jesuiter, og katholske Biskopper og Præster i vore Dage.

Kirkelige Efterretninger.

Genf. Pater Hyacinthe, eller som han nu kaldes, Pastor Loyson — der ifjor tilligemed et Par andre

forhenværende katholske Præster lod sig vælge til Sognepræst i Genf, og som dengang blev anset for en saa mægtig Acquisition for den i en Deel af Schweits dominerende liberale Katholicisme, at dennes offentlige Talsmænd ansaae Ultramontanismens Undergang for afgjort i dette Land — har nylig overrasket Verden ved pludselig at forlange sin Afsked, hvilken Begjæring Statsraadet uden Ophold har efterkommet. Som Motiv for sin Afskedsbegjæring anfører Hr. Loyson, at han havde havt til Hensigt at reformere den katholske Kirke, men at Erfaringen har bibragt ham den Overbevisning, at den liberal-katholske Bevægelse i Genève gaaer ud paa den katholske Christendoms Udryddelse. Man maa dog virkelig mere forundre sig over, at denne begavede Mand behøvede saa lang Tid til at gjøre denne Opdagelse, end over, at han saa snart blev kjed af den ynkelige Stilling, som hans Forfængelighed havde omgivet med en Nimbus af tidsmæssig Celebritet!

Vi meddele her efter „Dagbladet“ af 12te d. M. i et kort Uddrag af en interessant Correspondance til dette Blad af 8de Aug. en Oversigt over den hele Række af religiøse Conflicter i Canton Genf, der kunne føres tilbage til Wienertractaterne af 1815, og foreløbig ere afsluttede med Biskop Mermillods Fordrivelse og Pastor Loysons Afskedsbegjæring. Før 1815 havde Genève et ublandet protestantisk Præg, men Wienercongressen arronderede Republikens Gebet med 21 deels franske, deels savoyiske Communer med c. 16 000 katholske Indvaanere, der nu kom til at udgjøre en Trediedeel af Cantonets hele Befolkning. Denne i andre Henseender naturligviis velkomne Bestemmelse vakte Utilfredshed ved, at Afsaaelsestractaterne forlangte Garantier for Beskyttelsen af den katholske Gudsyndelse. Den protestantiske Majoritet betragtede sig nemlig ikke blot som Landets fødte Herrer, men ansaae, i Medfør af de reformatoriske Traditioner, Katholikerne for en ringere Race, som det var under deres Værdighed at gjøre Indrømmelser. Man fandt sig imidlertid i, hvad der ikke stod til at ændre, og i de første 20 Aar gik Alt nogenlunde godt. Men den tredie Sæcularfest for Reformationens Indførelse (1835) gav Signal til forskjellige Sammenstød, der bragte Protestanterne til at forlange Garantier for, at den Katholikerne tilstaaede Religionsfrihed „ikke skulde udsætte dem for engang at blive Minoritet i deres eget Land“. Denne Frygt var ikke grundet i den ka-

tholske Befolknings Indflydelse paa de offentlige Anliggender; den havde ene sin Grund i den Omstændighed, at den katholske Befolkning befandt sig i en langt stærkere Stigning end den protestantiske; den havde nemlig i de sidste tredive Aar næsten fordoblet sig, medens Protestanternes Antal kun var tiltaget ubetydeligt. Folketællingen i 1860 gav det ubehagelige Resultat, at Katholikerne nu vare blevne Majoritet, og Folketællingen i 1870 godtgjorde, at der i Canton Genf findes 48.000 Katholiker, og kun 43.000 Protestanter. Men Regeringen er ikke desto mindre ganske i Protestanternes Hænder, og af det „store Raads“ 111 Medlemmer ere kun 29 Katholiker, og tilmed af den Slags, der ikke have andet katholsk ved sig end Navnet, hvortil kommer, at Størstedelen af Katholikerne tilhøre den lavere Samfundsclassse, medens Rigdom og Intelligents er overveiede paa protestantisk Side.

Den i det Foregaaende omtalte betydelige Forøgelse af den katholske Befolkning foranledigede Paven til i Januar 1873 at udnævne Msgr. Mermillod, der i Aaret 1863 var bleven ansat som katholsk Sognepræst i Genf, og siden havde faaet Titel af Biskop, til apostolisk Vicar. Vi have tidligere meddeelt Beretninger om denne Biskops Landsforviisning og den derpaa følgende Vedtagelse af Loven af 19de Februar 1873 om de katholske Præsteembeders Besættelse ved Folkevalg, samt om, at Pater Hyacinthe — der et Par Maaneder efter ankom til Genève for at optræde som Fører i Kampen mod den katholske Kirke, eller — som Aviserne dengang udtrykte sig — for at deeltage i Kampen for den katholske Kirkes Reform — af de liberale Katholiker blev valgt til Sognepræst i Genf. Han indførte der en Gudstjeneste, der vel i dogmatisk Henseende ikke afveeg fra den katholske; men det latinske Sprog saavel som Forpligtelsen til Skriftemaal afskaffedes. I sine Prædikener angreb Loyson, der ikke længe efter sin Ankomst til Genf havde giftet sig, stadig det geistlige Coelibat, hvilket giver Correspondenten Anledning til den Bemærkning, at Mange blandt Tilhørere fik et Indtryk af, at hans Samvittighed ikke ganske lod ham have Fred i dette Punkt. Men det følger af sig selv, at den som Prædicant feirede Pater Hyacinthe baade ved sin Ankomst modtog glimrende Beviser paa Genfernes Sympathi for hans Optræden mod „Ultramontanismen“, og at hans ualmindelige Veltalenhed henrev Alle.

Det varede imidlertid ikke længe, før det gik ham som alle Andre, der søge deres Støtte og mere at have fundet deres Styrke i Folketgunst. Man blev efterhaanden af flere Grunde misfornøiet med ham; man beskyldte ham for at være Aristokrat, for at ringeagte „Folket“, og især for at søge Omgang med fornemme orthodoxe Protestanter. Man fandt ikke hans Godgjørenhed stor nok og forargedes over hans formentlig altfor kostbare huuslige Indretning, over, at han bestred Pavens Ufeilbarhed kun for at sætte sin egen istedetfor samme, og vilde fuldbyrde et Schisma uden at være Schismatiker; han vilde paa eengang nedbryde og bevare o. s. v. Disse Beskyldninger vandt mere og mere Tiltro, og han fandt sig saaledes tilsidst forladt af de liberale Katholiker i selve Staden. I Landcommunerne havde han aldrig nydt nogen Anseelse. Disse anerkjendte fremdeles Mermillo'd for deres retmæssige Biskop, og ansaae Loyson for en Kjætte:

(Sluttes.)

Sanct Andreas-Collegiet

paa

Ordrupshøi ved Kjøbenhavn

aabner sit nye Skoleaar Onsdagen den 2den September med en Gudstjeneste Kl. 9.

Mariaforeningens

ærede Medlemmer indbydes herved til et talrigt Møde Søndagen d. 30te August, Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 30te August. 14de Søndag efter Pintse. Rosa af Lima, Jfr. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 31. M. Raimund Nonnatus. 1. Septbr. Ti. Aegidius, Abbed. 2. O. Stephan, Konge; Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 3. To. Serapia, Jfr. og Mart. 4. F. Rosa af Viterbo, Jfr.; Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Messe for Medlemmerne af Broderskabet til Jeau guddommelige Hjerte; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Broderskabsandagt. 5. L. Laurentius Justiniani, Biskop.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdag Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Lørdag Aften Kl. 5—8.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 36. Søndagen den 6te September. 1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Några ord om uppfostran. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Genf.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 35.)

Kritik af det lutherske Kirkebegreb. Den lutherske Lære om Kjendemærkerne paa den sande Kirke.

Vi have i vor foregaaende Artikel frembævet hvad der for en uhildet reen objectiv Betragtning er den moderne protestantiske Theologies egenlige Hovedprincip, og i Medfør heraf den evangeliske Kirkes væsenlige Kjendemærke. Den har viist sig at være en Kirkeordning og et Troessamfund, der oprindeligt er fremgaaet af en mystisk sværmerisk og som saadan vilkaarlig forvansket Opfattelse af et af de christelige Hoveddogmer, hvilket først bag efter søgtes begrundet i en kunstig opskruet Fortolkning af enkelte Udtryk i to af Apostlen Pauli Breve*).

*) Brevet til Romerne og Brevet til Galaterne. Det bemærkes her foreløbigt, at denne Fortolkning baade strider mod en Mængde Udsagn af Herren selv i de h. Evangelier, og mod Apostlen Jacobs af hele den gamle Kirke som canonisk an-

Det er nu noksom bekjendt, hvorledes denne Fundamental-lære (om Retfærdiggjørelsen), der gjælder for Prøvestenen for den rette Tilegnelse af alle de andre Troens Artikler og det, hvormed Alt staaer og falder, er bleven behandlet i en senere Periode af det lutherske Tidsrum, og at den saavel om Forstaaelsen af dette, som af alle andre Dogmer herskende Forskjællighed har taget sit endelige Afløb i en fuldstændig dogmatisk Indifferentisme, som har sit Udtryk i en sig selv uklar, splidagtig og tvivlende Famlen efter Troessikkerhed, der i det virkelige Liv danner en høist mærkværdig Contrast til den Papirsvished, hvilken Hr. Biskoppen saa ihærdigt forfægter som den evangeliske Kirkes exclusive Fortrin for Papismen. Vi maae atter her — ligesom ved Forf.' Yndlingsphrase: at Papismen er en slet Subjectivisme — i Forbigaaende erindre om det Uheldige i, ligeoverfor en saa klar historisk Kjendsgjerning at fortælle Publicum (S. 104), at „Papismen med alle sine Garantier sidder midt i Skepticisme og dermed sammenhængende Indifferentisme og Probabilisme“*). Vi troe imidlertid

erkjendte Brev. At forkaste eller vække Tvivl om Evangelier-nes Ægtbed gik dengang ikke an. Luther tog derimod ikke i Betænkning at erklære Jacobs Brev for uægte.

- *) Vi bør ikke undlade her at anføre blot eet Sted som Exempel paa vor Berettigelse til at retorquere disse Beskyldninger: „For Luther forholder Troen sig til Skriften i en relativ Selvstændighed og Uafhængighed. Han siger saaledes, at de Steder i Skriften, der handle om Gjæringer, skulle udlægges efter dem, der handle om Troen(!), og at han ikke bryder sig om, at Papisterne komme med Steder i Skriften imod ham; thi jeg h r paa min Side den Mand, som er Skriftens Herre og Mester, og som har forvisset mig om Syndsforladelse af Naaden alene“. Dette maa dog kaldes ikke blot en slet Subjectivisme, men det pure Sværmeri! „Ligeledes“, heder det videre, „er det bekjendt, at der var enkelte Skrifter i det nye Testamente, om hvilke han var uvis, om de medrette vare optagne i Samlingen, fordi deres Indhold ikke tyktes ham(!) at stemme med Troen paa Christum, og at de mere

ikke, at Hr. Biskoppens „Menighed“ er slet saa dum, som han synes mene! Vi troe tvertimod, at mange alvorlige og religiøse Mennesker i den danske Folkekirke godt føle, hvor Skoen trykker, og med Uvillie vende sig bort fra den Slags Kunstgreb, som kun ere anlagte paa at bestyrke den store Masse af Ligegyldige i en Tryghed, der af dem antages for Sikkerhed og Vished.

Efter alt det Foregaaende henstille vi nu til enhver tænkende Læsers Afgjørelse, hvorvidt vi have været berettigede til at sige (s. d. Bl. S. 450), at Luthers og Biskoppens Betragtning af den rette og tilbørlige Form for Kirkens Tilblivelse gjør en udvortes Aabenbaring til en overflødig og med den guddommelige Viisdoms Raadslutninger uforenelig Foranstaltning. Thi det kan umuligt have været Christi Hensigt at stifte en Kirke, saaledes som hans Apostle grundlagde den, naar Aabenbaringen skulde tage sit Udgangspunkt fra en saadan indre Udviklingsproces, som den, der hos Luther begyndte med Troen paa Syndernes Forladelse, og fortsattes under en stedsevarende Conflict mellem Troen og Ordet, der gjensidig normere hverandre, indtil denne bestandig uforsonede Strid mellem Skrivtprincippet og Troesprincippet endelig skulde finde sin Afslutning og Stadfæstelse i Hr. Biskoppens tvetydige Aandsprincip eller et reent indre Vidnesbyrd, som det overlades Enhver efter Behag at lægge sig tilrette, og som Historien vidner, at alle Sværmere have taget til Indtægt for deres Paa-fund. Hvortil i saa Fald den h. Skrivt, hvorom det snart heder, at Troen skal lade sig normere af Skrivten (S. 119),

smagte af Loven, end af Evangelium. Paa den anden Side hævder han, at Troen selv skal lade sig normere af Skrivten“ etc. Disse Sætninger afgive et saa talende Bevis for, hvor nær beslægtet hiin slette Subjectivisme er med Skepticisme og Probabilisme, ligesom Hr. Biskoppens Anpriisning af dette selvmodsigende Nonsens vidner om en meget beklagelig Indifferentisme for Sandheden (s. S. 119).

snart, at den høieste Norm for dennes Forstaaelse er den relativt selvstændige Tro, hvorom det paa een Side heder, at den „i Tilfælde af Uoverensstemmelse gjør Udslaget“ og paa den næste (S. 123 og 124), at Retfærdiggjørelsen af Troen som reformatorisk Princip er det Afgjørende? Maa dog ikke den sunde Fornuft sige ethvert tænkende Menneske, at dersom det havde været det guddommelige Forsyns Hensigt, vel ved overnaturlige Midler at meddele den faldne Menneskeslægt en Forvisning om, at der er Opreisning af Faldet og Frelse for Evigheden, men det skulde overlades til den menneskelige Aands naturlige Kræfter, under en stor Mangfoldighed af aandelige Evolutioner og overensstemmende med ethvert Individ's særlige Dispositioner, at finde sig tilrette med Sandhedselementerne i en saadan enten reent indvortes Aabenbaring — eller i en udvortes Aabenbaring, hvis overnaturlige Kraftyttringer blot vare indskrænkede til Christi og Apostlenes Levetid: da maatte og vilde Gud, der ikke er istand til at gjøre noget Urimeligt, have betjent sig af ganske andre Midler. Vi spørge da her ikke blot: fra hvem andre end Kirken har man den h. Skrivt, dette Kors for den protestantiske Thologi — det Eneste, der i halvfjerde Aarhundrede har tjent den som Angrebsvaaben mod Kirken? Men vi spørge her: Naar Hr. Biskoppen „ikke uden videre kan antage, at det 2. og 3. Aarhundredes Tradition i enhver Henseende har været ufeilbar og ganske falder sammen med det første Aarhundredes, den apostoliske Kirkes Christendom“ (S. 167), og „kirkehistoriske Granskninger mere og mere have oplyst, at der kort efter Aposteltidens Udløb indtræder om ikke et Fald, saa dog en forbausende Synken . . . en Fordunkling i den christelige Bevidsthed, hvor Spirerne til den senere Katholicismes Udvæxter strax komme tilstede“ (S. 177), — vi spørge her: hvad Mening er da i alle Forf.' pompøse Lovtaler over Skrivten og Skrivtprincippet, eftersom den første ikke blev samlet og udbredt før i Løbet af det 2det og 3die Aarhundrede, og det nye Testamentes Canon først blev

fastsat sidst i det 4de Aarhundrede, og endelig Skrivt-principet er en Opfindelse, der daterer sig fra det 16de Aarhundrede?

Det nye Testamentes Canon er jo et Værk af den „efterapostoliske Kirke“, hos hvilken Forf. finder saa „store Skyggesider“ (S. 63) og „Spiren til alle senere Ud-væxter“; og dog — Skrivten gjøres paa denne fra den apostoliske Christendom vanslægtede Oldtidskirkes Vidnesbyrd og Autoritet til det Afgjørende, overalt hvor man behøver en Skinautoritet til Støtte for sin reent subjective Indbildning om paa egen Haand at have grebet det Visse!

Vi tillade os i Henhold til disse Bemærkninger derfor at mene, at det har sin fuldkomne Rigtighed med den af alle den katholske Christendoms Apologeter eenstemmigt udtalte og tilstrækkeligt begrundede Sætning, at den evangeliske Kirke i Medfør af sine egne Principer er en reent indvortes og usynlig Kirke ikke blot som Samfund, men ogsaa som Institution, eftersom den, ved at forkaste hele den tidligere udvortes og synlige Kirkeorden, har opgivet al Sammenhæng med denne. Reformationen har lært, hvorledes den sande Kirke burde være bleven til og burde have udviklet sig; men da det nu eengang er gaaet heelt anderledes til hermed, begyndte Luther Alt forfra, og hans nye Kirkeideal er, som vi have seet -- en usynlig Enkoltmands-Kirke*), hvori hvert enkelt af de mange Individuer, der tilsammen udgjøre denne Kirke, i Kraft af dens Principer, burde være sig selv nok i Medfør af det almindelige Præstedømme, der forlehner Enhver af dem Fuldmagt til selv at sørge for Tilfredsstillelsen af alle sine aandelige

*) Denne sidste Conseqvents af de protestantiske Principer har vor geniale Landsmand, Dr. S. Kierkegaard, den Fortjeneste at have gennemført til dens yderste Spidse. Han fandt hele den protestantiske Kirkeordning at være et fuldstændigt Caricatur af hvad han kaldte „det nye Testamentes Christendom“.

Fornødenheder. Men dette Princip passer ikke for den virkelige Verden og for den nye Kirkes Præntioner paa at blive en Stormagt i den virkelige Verden. Den vilde sætte sig istedetfor den katholske Kirke, og tog derfor dens Kirkeordning til Forbillede, forsaavidt dette lod sig forene med den reformatoriske Udrensning af de overlevrede Dogmer og Cultusformer.

Ligesom uu den ovenfor givne Fremstilling af den evangeliske Kirkes væsentlige Eiendommelighed i Mod-sætning til den katholske er Enderesultatet af den indre Modsigelse mellem de Principer, denne Kirke vedkjender sig, saaledes skulle vi fra samme negative eller indirecte Standpunkt drøfte de Kjendemerker, hvorpaa den støtter sin Berettigelse til at gjælde for den sande Kirke, eller Kirken i den Skikkelse, som det antages at have været Christi egenlige Hensigt at give den, men som den katholske Christendom og Kirke aldeles skulle have forfeilet.

Den sande Kirke er, efter Luther, eensbetydende med hvad den tredie Troesartikel kalder „de Helliges Samfund“, og denne Betegnelse af Kirken, der udelukkende betoner Menighedsbegrebet*), og af dette blot fremhæver hvad ogsaa den katholske Kirke forstaaer ved den usynlige Kirke, gik i den ældre Tid over i de lutherske „Alterbøger“, hvor den tredie Troesartikel begynder saaledes: „Jeg troer paa den Helligaand, en hellig christelig Kirke, som er hellige Menneskers Samfund“ etc. „Menigheden“, siger Luther videre i sit Skrivt om Pavedømmet,

*) Ordet „Kirke“ betegner efter vedtagen Sprogbrug det hele Indbegreb af de af Christus indstiftede Salighedsmidler, igjennem hvilke den Helligaand fortsætter Herrens forløsende Virksomhed. Da Reformationen forkastede hele den tidligere Tids Betragtning af Kirken, som en af Guds Aand veiledet og styret ufeilbar Institution, faldt det ganske naturligt, at man ved enhver Leilighed ombyttede Ordet Kirke, der fremhæver det objective Grundlag for Christendommen, med Ordet „Menighed“, der er et betegnende Udtryk for Protestantismens eensidige Subjectivisme.

„er Samlingen af alle dem, som leve i den rette Tro, Haab og Kjærlighed; den er altsaa efter sit Væsen og Natur ikke legemlige Forsamlinger, men en Forsamling af Hjerterne i een Tro.“ Overensstemmende hermed siger Biskop M. (S. 114) — efter at have fremhævet Artiklen, hvormed den lutherske Kirke staaer og falder, som den indre Kjendsgjerning i Luthers Liv, hvilken hans (usynlige) Kirke skylder sin Tilblivelse — at Kirken er „et Troens og Aandens Samfund i Hjerterne“ og han fuldstændiggjør paa sin Viis denne Forklaring ved at tilføie: „hvor der er Vished i Troen, og hvor Christus er det Grundvise“(!). Det er, i Forbigaaende sagt, vanskeligt at see, hvad denne yndede og idelig gjentagne Phrase har hermed at gjøre; vi kunne kun forklare os dens Anbringelse i denne Forbindelse af en hemmelig Følelse af, at Troessikkerhed og Vished vanskelig lade sig forene med Forestillingen om en Kirke, der fuldstændigt er blottet for alle Kjendemærker paa Virkelighed og objectivt Hold — en Kirke, om hvis Tilværelse og Beskaffenhed der kun kan være Enighed blandt dem, der maatte være sig klart og bestemt bevidste, at de paa samme Maade, eller ad samme Vei som Luther ere blevne Medlemmer af denne usynlige og reent aandelige Kirke. Og — hvad var i saa Fald hermed vundet for den objective Sikkerhed? Forf. forsømmer heller ikke ved denne Leilighed, saalidt som andensteds, hvor han fortaber sig i Lovtaler over sin luftige evangeliske Vished, at bøde paa de svage Sider af den Sag han forsvarer, ved en effectfuld Anpriisning af den store Lykke, det er at have en Tro, „der er saa forskjællig fra den, hvis Væsen kun er Lydig-
hed mod Paven og en ufeilbar Kirke, som stoler paa Valfarter etc., hvor man kun tør troe paa Evangeliet i Kraft af Kirkens Autoritet, medens Luther kræver, at vi skulle prøve Kirkens Autoritet efter dens Forhold til Christus og Christi Evangelium“(!). Vi ansee os for fritagne for at sige et eneste Ord om dette og andet lignende Nonsens, som findes fordeelt over hele Skrivtet

til Trøst og Husvælelse for tankeløse Mennesker og til Erstatning for hvad Forf.' Beviisførelse mangler i Vederhæftighed.

Vi vende altsaa tilbage til Luthers Lære om Kirken, og navnlig til de i den lutherske Kirkes Hovedsymbol, den Augsburske Bekjendelse, opstillede Kjendemerker paa den sande Kirke. Dette officielle Bekjendelsesskrift beskriver Kirken som „et Samfund af Hellige, i hvilket Evangeliet læres rettelig og Sacramenterne rettelig forvaltes.“ Forsaavidt denne Kirke altsaa bestaaer af „Hellige“, tilhører den ganske den indre og usynlige Verden; thi de Hellige kjender ingen uden Gud. Men om en Deel af disse Hellige, der komme ligesom nedfaldne fra Himlen, og ligesom Luther selv ere blevne Alt hvad de ere ved en umiddelbar indvortes Belærelse af Gud selv, erfarer man af dette symbolske Skrivts Forskrifter for den nye Kirkeordning — at de lære og prædike, og altsaa færdes midt i den virkelige Verden, ivrigt optagne af den Bestræbelse, at forhjælpe deres Medmennesker til at finde den sande Kirke efter de ovenfor angivne Kjendemerker. Men den Veiledning, som dermed gives dem, der spørge efter den, vil udentvivel nærmere Eftertanke befindes at være aldeles illusorisk. Thi Kirken søges jo af Enhver, der staaer udenfor den, fordi han endnu ikke er paa det Rene med, hvad der er Sandhed til Salighed, eller hvad der er den rette Lære om de guddommelige Ting, og han veed selvfølgelig ligesaa Lidt om Sacramenterne, om deres Væsen og Virkninger, som om nogen anden Deel af Læren. Alt dette kan han jo først faae Kundskab om i Kirken, altsaa ikke før han med Sikkerhed veed, at han har henvendt sig til den sande og rette Kirke, der ene kan give ham Svar paa hans Spørgsmaal om, hvor og hvorledes han skal finde de af Gud selv anordnede Midler til Frelse og evig Salighed. Den her omtalte Beskrivelse af den sande Kirke forudsætter derimod, at den Spørgende, som staaer udenfor Kirken, iforveien veed, hvad der er den rette

Lære, og ikke blot hvad Sacramenterne ere, men hvorledes de rettelig skulle forvaltes. Han antages altsaa, idet han behandles som en competent Kritiker af Alt hvad der hører til Kirken, endog at være ligesaa klog som de Hellige i Kirken, eller maa med andre Ord forudsættes i „den centrale Artikel“ at have en ufeilbar Maalestok og Prøvesteen for hele den øvrige Lære*). Den Spørgende veed altsaa Alt bedre, end Hvemsomhelst i Verden det kunde falde ham ind at spørge, og det Svar, de Hellige give ham, er altsaa kort og godt det, at, saafremt han virkelig ikke iforveien allerede veed, hvad han spørger om, maa han søge Oplysning andensteds!

Vi ville her ikke tale om de Hellige indenfor selve Kirken, om den tidligere omtalte Modsigelse, at disse umiddelbart af Gud selv oplærte Mennesker, i hvilke „Gud alene virker Alt“, — at de behøve Prædicanter og Lærere, at de, som vide Alt og kunne udlægge og forstaae de h. Skriver ligesaagodt som deres Lærere, at de skulle behøve stadig Underviisning af Guds Ord; men skulle blot endnu anføre et yderligere Beviis for den eensidige reformatoriske Subjectivisme i Betragtningen af Forholdet mellem hiin Fremstilling af Kirkebegrebet og de enkelte christelige Troeslærdomme. I Hr. Biskoppens Resumé af Tankegangen i den Augsburgske Bekjendelse heder det (S. 127): „Midtpunktet i det Hele er den 4de Artikel om Retfærdiggjørelsen, der er grundbestemmende for Confessionens hele Anlæg.“ Efter saa at have omtalt de tre første Artikler heder det videre: „saa kommer den

*) Ved atter her at erindre om denne biskoppelige Doctrin skulle vi bemærke, at der for Luther alligevel var en vis Conseqvents i dette Absurdum, forsaavidt som han ligeoverfor den katholske Kirke i Kraft af den „centrale Vished“ optraadte som en af Gud befuldmægtiget Dommer over dens Lære og Sacramentforvaltning. Han overførte derfor uvilkaarligt det samme Princip paa sin Kirke, og gjør hermed — som han sagde til Bøhmerne — ikke blot „de Troende“, men Alle og Enhver til Dommere over Læren!

centrale Artikel selv . . . Dernæst gaaes fra det Enkelte over til Læren om Kirken, der bestemmes som en Forsamling af hellige d. v. s. ved Troen retfærdiggjorte og i Helliggjørelsen sig befindende Mennesker, hvor Evangeliet rettelig læres og Sacramenterne rettelig forvaltes.“ Hermed vedkjender den lærde Forf. sig ikke blot hiin selvmodsigende Definition paa Kirken, men han meddeler her selv ved sin Henviisning til den augsburgske Bekjendelse den virkelig værdifulde Oplysning, som mulig tidligere var mange blandt hans Læsere ubekjendt — den nemlig, at den meget omtalte centrale Artikel er, hvad vi i det Foregaaende fra vort Standpunkt have godtgjort: den lutherske (usynlige) Kirkes Tilblivelsesgrund. Den er jo Normen for Skrivtens rette Forstaaelse, Nøglen til al christelig Erkjendelse, Roden, Kilden og Udgangspunktet for hele Luthers Reformationsværk. Dette er unægtelig ligesaa ægte luthersk og ligesaa historisk sandt, som det Hele, christeligt betragtet, er usandt, og som der er logisk Sammenhæng i de opstillede Kjendemerker paa den sande Kirke! Vi ere derfor aldeles enige med Hr. Biskoppen i hans træffende Bemærkning om Systemer og Conseqventser (S. 52): „Det gjælder om ethvert System, at det Usande i Principet først kommer til sin fulde Aabenbarelse og sin fuldstændige Modenhed til Dommen*), naar det gennemføres til den sidste og yderste Conseqvents.“ Af denne almindelige Sandhed skulle vi i Fortsættelsen af disse Betragtninger tillade os at gjøre en concret og praktisk Anvendelse paa det evangeliske Troesprincip eller Artiklen, hvormed „den lutherske Kirke staaer og falder“. Vi fortrøste os til at kunne godtgjøre, at det med sine hidtil af os udelukkende fremhævede formelle Mangler „forener en stor Rigdom paa materiel og reel Usandhed.“ (Fortsættes.)

*) Udhævet af os. Vi bemærke her, at vi i vor foregaaende Artikel have udhævet enkelte Ord, uden at denne Bemærkning er bleven tilføjet; men vi troe, at Sammenhængen viser tilstrækkeligt, fra hvem Understregningen hidrører.

Några ord om uppfostran.

I det blinda förföljelseraseri mot kyrkan, för hvilket så många länder nu utmärka sig, har man bland annat kommit derhän att angripa grundvalen för sjelfva samhällsordningen — den christliga uppfostran. Man skulle eljest tro, att om det finnes någon sanning som med oemotståndlig evidens gör sig gällande, så är det den att, så långt någon historia går tillbaka, werlden moraliskt aldrig någonsin har uppnått, ännu mindre öfverträffat christendomen. Till och med de, som ha den olyckan att ej tro på christendomens läror, äro nödsakade att erkänna denna sanning. Under den christna tidräkningens aderton sekler, har menniskan höjt sig till en högre intellektuel och moralisk ståndpunkt än under någon annan tid. Werlden ger äran härför åt hvad den kallar civilisationen; vi hänföra dem till christendomen sjelf, som är så oändligt mycket högre än denna civilisation, emedan den är på en gång orsaken till och den första frukten af den högsta civilisation. Och då menniskan endast genom uppfostran kan bli delaktig af civilisationens välgörningar, så följer deraf logiskt och konsekvent, att denna uppfostran för att verkligen kunna befrämja den mensklige förädlingen, bör vara christlig, det vill säga, att den religiösa och den verldslige undervisningen böra gå hand i hand.

Christendomen är således människoslägtets ende uppfostrare och detta derföre att den christna kyrkan ensam har mottagit, jemte missionen att uppfostra människoslägtet, äfven medlen att lyckas deruti: Jesu Christi ord till sina apostlar: „Går ut och lärer allt folk och döper dem i Fadrens, Sonens och den Helige Andes namn, och lärer dem hålla allt det jag eder befalt“, hafva först ålagt kyrkan uppfostringens förbindelse och börda. De ha på samma gång meddelat den intellektuela och moraliska makten att uppfylla denna förbindelse. Likasom föräl-

drarne genom den naturliga lagen ha förbindelse att uppfostra sina barn, så har kyrkan genom den christliga lagen sig ålagdt att vaka öfver, att föräldrarne uppfylla denna sin pligt. Om derfore det christna barnets första utbildning tillhör fadren och modren, så tillhör dess högre utbildning kyrkan, och så väl under det förra som det sednare stadiet af uppfostran är det christendomen allena, den christna sanningen och den christna lagen, som förmå bildad ungdomens förstånd, samvete, hjerta, vilja och följaktligen hela dess karakter och dess lif, ty christendomen allena eger den nyckel som öppnar menniskohjertats alla gömslen.

Man kan göra en skilnad mellan begreppen uppfostran och undervisning, och man kan tänka sig denna sednare utan inblandning af det religiösa elementet. Men äfven undervisningen, då religionen hålles främmande derför, blifver en undervisning utan moral, ty hvad är moralen annat än lagen om pligten sådan den härflyter från vårt förhållande till Gud och till nästan. Den christna moralen, som ligger till grund för hela samhällsordningen, kan icke skiljas från kannedomen om Jesus Christus, hvilket omfattar hans person, hans historia, hans lärdomar och bud, med ett ord hela christendomen med dess dogmer — ty en religion utan dogmer är icke mera christendom. Konseqvensen häraf är, att hvarhelst religionen icke läres, der läres icke heller moralen, och utan moral är det icke möjligt att bilda ungdomens hjerta eller samvete till dygdens utöfning eller göra den redo att utstå lifvets pröfningar.

Ett bevis herpå finner man i resultaterna af det amerikanska skolsystemet, från hvilket religionen är aldeles aflägsnad. Enligt utsagon af en stor mängd Amerikanare tillhörande olika protestantiska sekter och alla i någon framstående lefnadsställning, läkare, domare, statsmän o. s. v. äro brotten i Amerika stadda i ständig tillväxt, ehuru undervisningen allt mera sprides bland hela befolkningen. Men det visar sig, att denna undervisning, som icke stödjer

sig på religionen, utvecklar passionerna, ökar immoraliteten och brotten, eller åtminstone icke undertrycker dem på ett verksamt sätt. Hjertat och viljan, icke stälda under ledningen af den enda makt som förmår bilda, styra och rena det moraliska sinnet, förblifva under den fallna naturens välde. Hvad under då, att systemet med de icke-religiösa skolorna ej har lyckats!

Nu säger man, till försvar för detta system, att religionsundervisningen bör öfverlemnas åt hemmet och familjen. Men detta svar är, för så vidt det icke rör den spädaste barndomen, ingenting annat än en grym lögn, eller det är åtminstone att tala utan omdöme.

Sjelfva de förmögna familjerna, der föräldrarna i sin ungdom åtnjutit en vårdad uppfostran och ha tillfälle att förfoga öfver sin tid, uppfostra nästan aldrig sina egna barn. Man sätter dem i skola eller man tager hem i huset lärare eller lärarinnor, och man handlar klokt deruti, då man sällan eger insigter, method eller tålmod tillräkligt för ett så ansvarsfullt värf. — Men om det förhåller sig så med de rika, är det då icke ett grymt gäckeri att begära af de fattiga och obildade, att de skola kunna meddela sina barn den religiösa och moraliska undervisningen? En arbetare, som är sysselsatt från tidiga morgonen till sena qvällen, en stackars moder, som ensam har att besörja alla göromålen i sitt hus — huru skola de få tid, äfven om de eljest egde förmågan dertill, att utbilda sina barns karakter, hjerta, samvete och intelligens?

Men det finnes skolor och skolor, och endast de äro i alla afseenden att rekommandera, som stå under andliga lärares omedelbara ledning. Kyrkan allena förmår skapa goda lärare, det är der som man finner en verklig kallelse, understödd af nåden och ofta väckt af denna. I en religiös korporation, som egnar sig åt undervisningen, får först och främst icke hvem som helst inträde, och för det andra egna sig icke alla, som inträda deruti, åt lärarekallet. Innan man anses värdig ett så ansvarsfullt kall, har man således två pröfningar att genomgå, och detta

är anledningen hvarföre kongregationerna ega en så stor tillgång på utmärkta och framstående lärarekrafter.

Men hvad som är det förnämsta af allt: kyrkan lärer icke allenast vetenskapen och bokliga konster: den lärer lifvets svåra konst, den bildar karakterer, den skapar män, och det är här af allenast som vetenskapligheten får sin höga lyftning och literaturen sin originalitet.

Dagbog.

Italien. Tilstanden i dette Land synes at genere de Liberale, og de tie helst rent stille om dette Land; det er forresten ikke saa forunderligt, thi medens man forhen, før „Befrielsen“, levede ret vel og ret sikkert, kunde reise saagodtsom hele Landet igjennem, uden at behøve at frygte for Røvere, og medens Pengene dengang vare gode, men Skatterne smaa, saa er dette nu altsammen forandret. Navnlig synes Røveriet at florere; man myrder Folk paa Gaderne og i og udenfor Byerne, plyndrer de Reisende og skyder Gendarmerne. Sicilien synes navnlig i saa Henseende at præstere det Utrolige; Røveriet drives der formelig consortiumsmæssigt, uden at hverken Domstolene eller Politiet eller Soldaterne kunne gjøre Noget ved det. Samtidig grasserer Papirspengene, Brød og Kjød stiger i Pris paa en aldeles foruroligende Maade, medens Skatterne naae en rent ud impertinent Høide, alt meest til Fordel for en meget stor og meget slet Armee. Tilfredsheden i Landet er da ogsaa derefter, og den gyldne Fordragelighed og Fred, som jo ganske særligt skulde lyk-saliggjøre de „liberale“ Stater, mærker man ikke det Mindste til, tværtimod det gjærer og syder allevegne, og lugter af Petroleum. Smaa Oprør, Spektakler og Arrestationer høre til det daglige Brød i den senere Tid. Liberale Bladcorrespondenter yttre i den Anledning en meget forklarlig Lyst til at kaste Skylden paa Præsterne og de fordums Regeringer; men da dette ikke kan hjælpe, med mindre man samtidig forklarer, hvorledes det da kunde gaae til, at alle hine Landeplager ikke fandtes, dengang Præsterne og de fordums Regeringer styrede Landene,

men Altsammen først er kommet bagefter, saa synes det som søgt at være ret forklarligt, at de liberale Blade i Almindelighed ikke holde af at tale om Italien, men trøste sig med andre Lande, hvor deres Moralitet endnu ikke har havt saa imponerende Virkninger.

Tyskland. Her ruster man sig til den 2den September, paa hvilken Dag Sedan-Slaget fejres, med Klokkeringning, Parader og Taler i hele den culturkæmpende Deel af Riget. Biskoppen af Mainz har i den Anledning udstedt en Rundskrivelse, der klart og kraftigt paaviser, at de tyske Katholiker ikke kunne deeltage i denne Fest, der nu langt mindre benyttes til en Glædesfest over vundne Seire, end til en billig Anledning til at prise det nye Rige og dets hadefulde Kamp imod dets egne Undersaatters religiøse Overlevering og Frihed. Han erklærer derfor, at Katholikerne, som i det Hele have mere Grund til at sørge end til at holde Fester, paa denne Dag ville indskrænke sig til at bede, for at Tilstanden i det nye Rige snart maa blive en anden og bedre; kirkelige Høitideligheder bliver der derimod ikke Tale om, eftersom Kirken ikke lader sig kommandere til at forhaane sig selv og til at bruge Religionen som Middel til at forherlige en Tilstand, der bekæmper al Religion. Det er en Selvfølge, at denne Optræden fra Biskop Kettlers Side har sat den officielle Presse i slet Humeur; saameget mere, som den ikke kan nægte det Berettigede, der ligger til Grund for samme. Sedanfesten bliver da efter al Sandsynlighed ikke til andet end et nyt Tegn paa de bismarckske Riges indre Splidagtighed og Svaghed.

Spanien. Det paastaaes, at America som Tilgift til sin Anerkjendelse, har begyndt et diplomatisk Felttog, der efter al Sandsynlighed ikke gaaer ud paa mindre end Annexionen af Cuba; dersom Anerkjendelsens „moralske Hjælp“ ogsaa andetsteds skulde faae en saadan haandgribelig Character, saa bliver det dog nok til syvende og sidst temmelig tvivlsomt, om Serrano har havt saa megen Grund til at lade sig stærkt gratulere i Anledning af denne, som Telegrafens fra først af berettede.

Kirkelige Efterretninger.

Gønf (sluttet). Under disse Omstændigheder er det saameget mere mærkeligt, at en Conflict i en Landcommune — hvor en folkevalgt Præst (Quily i Chêne) vilde overbyde Loyson i Reformer, ved at uddele Nadveren paa protestantisk Viis — skulde afgive det væsenligste Bidrag til den her berettede Katastrofe, der allevegne i den liberale Verden har vakt stor Opsigt. Loyson erklærede nemlig hiin Reform for at være aldeles utilstedelig, medens Størstedelen af hans Tilhængere forundrede sig over, at han, der havde tilladt sig at protestere mod Ufeilbarhedsdecretet og trodset Coelibatsloven, ikke kunde unde sine Colleger mindste Frihed til at gennemføre tidsmæssige Reformer. Striden herom antog en saa bitter Character, at Kirkeraadet fandt sig foranlediget til at skride ind. Det gav vel Loyson Ret, og afsatte indtil videre den paagældende Præst, men Pater Hyacinthes Popularitet var uigjenkaldelig gaaet tabt blandt de liberale Katholiker, og de radicale Protestanter, der have Magten baade i Statsraadet og det store Raad, havde længe yttret Misfornøielse med hans altfor store Besindighed som Reformator. Den Yndest, han endnu besad hos et ringe Antal Katholiker og conservative Protestanter, forsløg ikke til at styrke hans mislige Stilling. Han fandt da ingen anden Udvei, end at udtræde af „en Kirke, der kalder sig liberal-katholsk, men hvis Politik ikke er liberal, og hvis Religion ikke er katholsk“!

Dette er saaledes i det mindste foreløbigt blevet Enden paa en af de flere Demonstrationer mod den katholske Kirke, som en ikke ringe Deel af Samfundet har hilset med store Forhaabninger om glimrende Fremgang!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 6te September. 15de Søndag efter Pintse. De h. Skytsengles Fest. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 7. M. Rosalia af Palermo, Jfr. 8. Ti. Marias Fødsel (feires offentlig førstk. Søndag). 9. O. Petrus Claver, Bekj. 10. To. Nicolaus af Folentino, Bekj. 11. F. Protus og Hyacinth, Martyrer. 12. L. Guido, Bekj.

Søndagen d. 13de September. 16. Søndag efter Pintse. Marias Fødsel. Søgnedagsgudstjeneste som sædvanlig.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 37. Søndagen den 13de September. 1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. De Statsfarlige. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Tydskland.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 36.)

Om Retfærdiggjørelsen af Troen.

Vi have paaviist det Selvmodsigende, men unægtelig aldeles Lutherske i den Betydning, Forf. tillægger den Lære, som han gjør til det altafgjørende Princip, hvorpaa hele den lutherske Lærebygning hviler, og som derfor afgiver en ufeilbar Prøvesteen for den rette Opfattelse af den h. Skrivts Udsagn om alle de øvrige Dele af den christelige Tro. Men, naar denne Lære har saa stor Betydning for den lutherske Kirke og Theologi, at den er bleven Protestantismens „centrale Artikel“ og altsaa det Knudepunkt, hvori alle Catholicismen mødsatte Eiendommeligheder samle sig, skulde man dog have ventet, at den lærde Forf., ved saa idelig at fremhæve denne Artikel som den lutherske Kirkes dyrebareste Klenodie, ikke havde forsømt, om end i nok saa faa Ord, at give sine Læsere et Begreb om sammes Indhold. Han anfører vel S. 127 den augsburgske Confessions korte og utilstrækkelige Definition;

men denne gaaer blot ud paa, „at Menneskene ikke blive retfærdige for Gud ved egen Fortjeneste eller egne Gjeringer, men at de retfærdiggjøres formedelst Christus, naar de troe, at de tages til Naade, og at Synderne forlades formedelst Christus, som ved sin Død har gjort Fyldest for vore Synder, og at Gud tilregner dem denne Tro til Retfærdighed“. Men det er jo en alle Kyndige velbekjendt Sag, at denne vage og løse Angivelse af Hoveddifferentpunktet i hele Lærebegrebet ikke blot fandtes aldeles ufyldstgjørende af de katholske Theologer, men at Melanchthons Forsøg paa, i sit Forsvarsskrift for denne Bekjendelse at give en nøiagtigere Formulering af hine ubestemte Udtryk, blev Anledning til den lange Række af lidenskabelige og hadefulde Stridigheder mellem de protestantiske Theologer indbyrdes, som vi i det Foregaaende have omtalt. Disse Stridigheder vedvarede, som alt sagt, indtil Aaret 1580, hvor de i Concordieformlen vel ikke fik nogen Afslutning, men dog en Afgjørelse, hvilken imidlertid ligesaa lidt som nogen af de tidligere kunde skjule den indre Usandhed i Systemet, der havde affødt hine forargelige theologiske Kampe.

Om den ovenfor anførte augsburgske Definition have vi at bemærke, at den efter Ordlyden ikke indeholdt Andet, end hvad enhver Katholik, naar han saae bort fra alle factiske Forudsætninger, gjerne kunde indrømme, om han end maatte finde Udtrykkene ubestemte og tve-tydige og derfor ingenlunde fyldestgjørende. Den katholske Kirke har nemlig alle Dage lært, at Retfærdiggjørelsen er en Naadehandling af Gud, og at Mennesket ikke har mindste Fortjeneste at rose sig af med Hensyn til sin Frelse. Men Sagen er, at Hensigten med disse Ord — dette erfarer man saavel af selve Bekjendelsen som især af Melanchthons Apologi for samme — var at stemple den katholske Kirkes Lære i den længste Deel af Fortiden, som den, der havde forvansket dette Christendommens Hoveddogma ved at lære det Modsatte, nemlig det, at Mennesket ved sine egne Gjeringer og Kræfter kan „fortjene Synds-

forladelse og gjøre sig værdig til det evige Liv“. Denne opdigtede Sætning, som ingen katholsk Theolog nogen-
 sinde har vedkjendt sig, fordømmes i Apologien under
 en Masse af grove Skjældsord mod de katholske Theologer.
 Det var nu en meget let Sag — at gjendrive en Sæt-
 ning, som Ingen vedkjendte sig og forsvarede; og denne
 Skjælden og Smæden var den reformatoriske Polemiks
 Hovedvaaben overalt, hvor den — hvad der jo idelig var
 Tilfældet — følte sig totalt blottet for virkelige Beviisgrunde.
 Men det utaknemmelige Hverv at skulle ordne og forsvare
 Luthers uklare Tanker og være den officielle Advocat
 for et Lærebegreb, der ikke var en Frugt af roligt prø-
 vende og langsomt arbejdende Tænkning, men var født
 til Verden under en lidenskabelig indre Kamp, derefter
 offentlig udraabt for at være Evangeliets fornemste Hoved-
 lære, som hidtil havde ligget begravet under en Dynge af vil-
 kaarlige Menneskelærdomme, men endelig nu var draget
 for Lyset, for under en hidsig ydre Kamp at erholde
 sin videnskabelige Begrundelse, — dette utaknemmelige
 Hverv tog igjennem en lang Aarrække en forfærde-
 lig Hevn saavel over den ulykkelige Mand, hvem
 man fra alle Sider paabyrdede Skylden for alle Refor-
 mationens Misligheder og de med dens Principer givne
 Selvmodsigelser, som over det Lærebegreb, hvis Grund-
 træk han gjorde det første Forsøg paa give en theologisk
 Begrundelse.

Dog vi skulle ikke opholde os ved denne Beskyldning
 mod vor Kirkē, som utallige Gange er godtgjort at være
 en Usandhed, der grunder sig paa en fuldstændig Mis-
 forstaaelse af den ligefra den tidligste Tid overleverede
 og med den h. Skrivts Udsagn overensstemmende
 Kirkelære. At den desuagtet — i Henhold til den
 lutherske Tradition og „vor evangeliske Kirkes gode Ret“
 er bleven den Baggrund og det Underlag, hvorfra Hr.
 Biskoppens Polemik i alle Retninger har taget Udgangs-
 punkt, følger jo af sig selv, og skal derfor ligesaa lidt her
 omtales. Vi ville indtil videre strengt holde os indenfor

Hr. Biskoppens egne Enemærker og lidt nærmere betragte hans Fremstilling af Hovedpunktet i Læren om Menneskets Retfærdiggjørelse for Gud.

Han fremhæver paa flere Steder (f. Ex. S. 111—113) som det Afgjørende, hvad vi (s. d. Bl. 454) kort have udtrykt i de Ord: at Retfærdiggjørelsen kommer istand derved, at Troen griber Christus og tilegner sig hans Fyldestgjørelse for vore Synder, og at ikke blot Christi Lidelse og Forsoningsdød, men hans personlige Retfærdighed og Opfyldelse af den guddommelige Lov tilregnes den Troende som hans egen Retfærdighed. Men hermed er sagt noget heelt Andet, end hvad den augsburgske Bekjendelse siger herom. Den holder sig til Apostlens Ord i Rom. 4, hvorefter det som regnes den Troende til Retfærdighed ikke er „Christus“ eller Christi stedfortrædende Fyldestgjørelse, men selve Troen, eller det at troe paa Christus som vor Forsoner og Saliggjører. Apostlen taler nemlig om Abrahams Tro paa, at Gud var mægtig til at opfylde sin Forjættelse, og opstiller alle Troendes Fader som et Forbillede for dem, der ved Troen paa hiin Forjættelses Opfyldelse skulde blive hans Børn og Arvinger til hans Velsignelse. Men, ihvorvel vi indrømme Hr. Biskoppen Ret til at tillægge Luther hiin Forvanskning af den apostoliske Lære, maae vi dog ligefuldt finde det forkasteligt, i et om end nok saa uvidenskabeligt og populært Skrivt at udgive begge Fremstillinger for at være Udtryk for den samme Hovedtanke. Hiin Doctrin har nemlig stedse fundet Modsigelse i den lutherske Kirke og blev først dogmatisk fastslaaet i Concordieformlen, med hvilken symbolske Bog hverken Hr. Biskoppen eller den danske Folkekirke har det mindste at gjøre. Vi skulle tillade os at give en kort Fremstilling af den meget væsenlige Forskjæl paa begge disse Opfattelser.

Den Forestilling, der ligger til Grund for den nysomtalte Forfalskning af Christendommens Hoveddogma er den ligesaa uchristelige som ubibelske Betragtning — at

Christus i den Forstand er traadt i den faldne og syndige Menneskeheds Sted, og har gjort hvad intet Menneske med sine egne Kræfter formaaede, at han ikke blot ved sin Lidelse har forhvervet os Syndsforladelse, men i Kraft af sin fuldkomne Retfærdighed har opfyldt Guds Lov paa alle Menneskers Vegne, og at denne hans Fyldestgjørelse for Alt, hvad vi have undladt og forbrudt, regnes dem til Retfærdighed, der i denne Mening — som Hr. Biskoppen udtrykkelig siger — gribe og tilegne sig „den tilbudne Gave“, der jo, som vi have hørt, er Christus selv, hvis Retfærdighed „overklæder os“ og dermed skjuler vor Synd og Uretfærdighed. Denne Opfattelse af Christi Fyldestgjørelse, et saadant Begreb om hans Træden i vort Sted findes der ikke mindste Spor af i hele den tidligere Kirkelære. Dog, dette har jo Intet at betyde for Hr. Biskoppen og alle dem, der mene, at Verden ikke har havt nogen Tanke om, hvad det kommer an paa i Christendommen, førend Luther fremdrog den sande og oprindelige Christendom af det Mørke, hvori den i Aarhundreder havde ligget skjult! Luther er derfor, som sagt, unægtelig Ophavsmanden til eller Opfinderen, af denne Lære; den blev Frugten af hans af Hr. Biskoppen saa veltalende skildrede Anfægtelser og indre Kampe, og den dukker frem i hans tidligste Udtalelser. Men Melancthon var ved Affattelsen af den augsburgske Bekjendelse deels endnu slet ikke paa det Rene med sig selv om dette Punkt, saavelsom om saa meget Andet, deels fandt han store Betænkeligheder ved paa Luthers blotte Autoritet at opstille en Theori, som den følgende Tid viste, at han aldrig nogensinde ret havde kunnet forlige med sin personlige, af den gamle Kirkes Opfattelse stærkt paavirkede Overbeviisning. Det vilde følgelig ikke blot være ham umuligt at forsvare den; men han, hvem Hovedansvaret for Alt paahvilede, erkjendte desuden klart, at dersom man vilde begynde en Forhandling, der skulde gaae ud paa at komme til Forstaaelse om et Grundlag for en Forsoning med den gamle

Kirke, med at stille Sagen paa Spidsen, da var alt Haab om Enighed dermed opgivet. Derfra hidrører hans Forsigtighed og Ubestemthed i selve Bekjendelsens Udtryk, saavel som hans idelige i denne Læres Væsen dybt indgribende Forandringer i de forskjellige Udgaver af Apologien, hvilken forsigtige Spagfærdighed iøvrigt tager sig besynderligt ud ved Siden af de ovenfor omtalte Grovheder og Skjældsord mod hans katholske Modstandere*). I disse sidste gav den irriterede Mand sin Ærgerlighed Luft over det „Slaveri“, hvorover han jevnlig beklagede sig ved idelig at være Gjenstand for Luthers nærgaaende Bebrejdelser for Halvhed og Tvetydighed, saavel som for krænkende Angreb af den barske Reformators blinde Eftersnakkere og Øientjenere.

Det var altsaa først, efterat de katholske Theologer ved deres „Confutation“ eller Gjendrivelse af den i den augsburgske Bekjendelse givne Fremstilling af den nye Lære, havde afnødt dennes Forsvarere en nærmere Forklaring, at Melanchthon nødtes til under alleslags forblommede og indbyrdes uforligelige Vendinger at indsmugle en hin Luthers Yndlingstheori dog kun tildeels lignende Lære i sit forvirrede og selvmodsigende Forsvar for Berettigelsen til at forkaste en bloc hele den gamle Kirkelære. Luther forlangte langt Mere, men Melanchthon søgte at hjælpe sig med en Mangfoldighed af tvetydige Formler og halve Indrømmelser til begge Sider, som Ingen tilfredsstillende. Imputationen (d. e. Tilregnelsen) af Christi lidende Retfærdighed og den til samme henførte ubetingede og personlige Sikkerhed for Syndsforladelsen og Naadestanden bringes idelig i Forbindelse med Reminiscenser af den gamle Kirkelære, der ere aldeles uforenelige med denne nye Theori. Dog, vi maae her indskrænke os til, i stor Korthed at angive Hovedmomenterne af denne

*) F. Ex. „uforskammede Løgnere, Gudsbespottere, Hyklere, Førrædere, fortvivlede Sophister, grove Æsler, vanvittige Sophister“ etc. etc.

Lære, og skulle blot fremhæve dens gennemgaaende Modsætning til den Opfattelse, der har sit Udtryk i hele Kirkens samstemmende Vidnesbyrd, lige fra den Tid, da de her paagjældende Spørgsmaal førstegang (i det 5te Aarh.) bleve Gjenstand for en kirkelig Afgjørelse*).

Modsætningen kommer strax tilsyne i det aldeles for skjællige Begreb, som begge Confessioner forbinde med de to Ord: Retfærdiggjørelse og Tro. Den katolske Kirke lægger ved Definitionen af begge Dele den hele Vægt paa den indre og aandelige Forandring af Menneskets Forhold til Gud, medens den protestantiske Fremstilling eensidig betoner Forestillingen om et forandret ydre Forhold ligeoverfor den guddommelige Helligheds og Retfærdigheds Fordringer**). (Fortsættes.)

*) Vi henvise de Læsere, der maatte ønske at gjøre sig nærmere bekendte med Forskjællen mellem den protestantiske og katolske Lære om dette Hovedpunkt, til Möhlers Symbolik S. 98—195, samt til Döllingers: „Die Reformation, ihre innere Entwicklung und ihre Wirkungen im Umfange des lutherischen Bekenntnisses“ III B. S. 274—372, saavel som til følgende grundige Behandling af samme Thema: „Den katolske Troeslære og dens Vrængebillede, belyste af J. C. Lichtle, Præst ved den katolske Kirke i Götheborg (nu i Odense).“ Kjøbenhavn 1866. I Commission hos Høst.

***) Dette stemmer vistnok ikke med den af Hr. Biskop M. idelig fremhævede „Udvorteshed i selve Troeslivet“ (S. 63), der hele hans Skrivt igjennem danner Foliet for alle hans usande Beskyldninger mod den katolske Christendom, saavel som for hans Anpriisninger af den „evangeliske“ Indvorteshed og Inderliggjørelse af Christdommen. Vi tør imidlertid, med Henviisning til det Følgende roligt overlade Dommen herover til enhver tænkende Læsers eget Skjøn!

De Statsfarliges Overhoved for Tyrannen Nero.

(Fortsat fra Nr. 34.)

En Time senere modtog Kaiseren Melding om, at den Fangne var indtruffen i hans Palads. Og saa stor var Neros Nysgjerrighed efter at see den formeentlige Troldmand, at han strax begav sig til Gudesalen og befalede at bringe Fangen sammesteds hen.

Gudesalen var et langagtigt høit Rum, udstyret med en ganske overordenlig Pragt. Loft og Vægge glimrede og funkledede af Guld og Ædelstene, Gulvet var prydet med kostbare Stenmalerier, det saakaldte Mosaik. Selv Lyset, der strømmede ned gennem Loftet, havde ved Kunst faaet et gyldent Skjær. Langs Væggene stode paa høie Fodstykker af Marmor Gudestatuer i overmenneskelig Størrelse. Disse Afgudsbilleder vare næsten alle af Sølv, nogle enkelte af sjeldent Marmor. De vigtigste Afgudsbilleder vare omgivne af en Kreds af mindre Guder, og disse vare næsten udelukkende af Guld. Enhver stor og lille Guddom holdt et Redskab, et Instrument eller noget Lignende i Hænderne, der skulde antyde Beskaffenheden af hans Virksomhed. I Forgrunden af Salen hævede Kaiserens Throne sig paa en Forhøining af flere Trin. Denne Throne var af puurt Guld, smykket med Perler og Ædelstene og overordenlig kunstrigt Arbeide. Et Trin længere nede stod ved hver Side af Thronen to mindre Taburetter af elegant Form paa smukt udarbejdede Fødder af Sølv. Nogle Skridt fra Thronen hævede sig et transportabelt Alter, fra hvis Marmorbækken en Flamme blussede op. Umiddelbart bagved Alteret saae man Neros Billedstøtte af Guld, i Skikkelse af Jupiter, der udslynger Lyn. Kaiserens Ansigtstræk vare godt trufne og ligesaa kolde, hjerteløse og haarde, som Trækene hos alle de store og smaa Guder i Salen. Imidlertid var det ikke noget personligt Indfald hos Tyrannen Nero at lade sig tilbede og bringe Offre som Guddom;

allerde Kaiser Augustus blev dyrket som Gud. Tilbedelsen af den kaiserlige Magthaver var nemlig et naturligt Tilbehør til hans uindskrænkede Magtfuldkommenhed. Og, naar Kaisers utæmmelige Hoffærdighed er stegen saa høit, at den lægger Baand paa Samvittigheden — gjør Religionen til Magtens Tjenerinde, — efter Forgodtbefindende befaler eller forbyder Undersaatterne den religiøse Tro, og indfører et forbandelsesværdigt Samvittigheds-tyranni: — da er den kaiserlige Gud færdig.

Foran Alteret opstillede Tjenere et rundt Bord og derpaa et Guldfad med Røgelse.

Omgiven af sit Følge betraadte Nero Salen og tog Plads paa Thronen. Philosophen Lucius og den Retslærde Claudius satte sig paa Taburetterne. Det øvrige Følge, blandt hvilke saaes endeel Afgudspræster, dannede en Halvkreds om Herskeren. I alle Ansigter læste man Udtrykket af en levende Spænding og Nysgjerrighed, navnlig længtes Kaiseren efter at lære den store Troldmand at kjende, ved hvis Kunststykker han haabede at komme til at more sig.

„Aha, der kommer han!“ sagde Nero, da Livvagtens Vaaben og Rustninger funkledede i den nederste Ende af Salen.

Alle Tilstedeværendes Blikke rettedes mod Indgangen, hvor der hørtes Raslen af Lænker, og hvor en enkelt Skikkelse skilte sig fra Soldaternes Gruppe og med langsomme men faste Trin skred henimod Thronen. Den Kommandes Overklædning var af hvid Uld, holdtes sammen over den venstre Skulder med en Agraffe, og bølgede i Folder ned til Knæene. Under denne Dragt bar han en lang Tunica med vide Ærmer og Sandaler paa Fødderne. Omkring begge Haandleddene saae man rødliges Mærker af de Jern, hvortil Lænkerne vare fastgjorte. Tynde hvide Haar omgave Oldingens Hoved, men et kraftigt sølvgraat Skjæg bølgede ned over hans Bryst. En taalmodig, hengiven Ro var udbredt over hans Træk, forenet med en næsten overjordisk Værdighed og Høihed. Hans

Legeme var overordenlig magert, og hans asketiske Skikkelse var ligesaa forskjellig fra de velnærede yppige Hedningers, som Oldingens Beskedenhed og Ydmyghed fra Neros og hans Omgivelsers hoffærdige og frække Optræden.

Fangen var kommen Thronen paa omtrent ti Skridt nær. Da hævede Kaiseren bydende sin Haand. Oldingen blev staaende, bøiede sig og ventede paa, hvad der vilde komme.

Dyb Stilhed. Nero og hans Hoffolk betragte den gamle Mand med synlig Overraskelse. Som et Væsen fra en fuldkommen fremmed Verden staaer han for dem. Hans Maade at være paa, hans Holdning, den milde Glæde i hans Øine, den himmelske Ro i hans forklarede Træk, den overlegne Sikkerhed i hans Fremtræden, hans Persons Ærefrygt indgydende Høihed fængslede de forbausede Hedninger. Meget ægte Guld og mange funklende Ædelstene indeholdt Gudesalen, — men det eneste virkelige Lyspunkt dannede for Øieblikket den forklarede Olding, omgiven af det gyldne Huses mørke Pragt.

„Dette Menneske er ikke som andre Mennesker“, mumlede en af Afgudspræsterne.

„En ophøiet Aand i et ringe Legeme“, sagde Philosophen sagte.

Endelig afbrød Neros klare Stemme Tausheden.

„Hvorfra er Du, gamle Mand?“

„Fra Bethsaida i Galilæa.“

„Hvad hedder Du?“

„Simon Petrus, Søn af Jonas.“

„Hvor længe har Du været her i Rom?“

„Paa faa Afbrydelser nær i fem og tyve Aar.“

„Hvad har Du foretaget Dig i denne lange Tid?“

„Jeg har prædiket Guds Ord, Frelsens glade Budskab, Jesu Christi Evangelium.“

Ved de sidste Ord slukkedes pludselig de luende Flammer paa Afgudsalteret, Gudebillederne ved Væggene

klirrede og vaklede og en sagte Stønnen lød sukkende gjennem Salen.

Hedningerne forfærdedes. Nero nikkede bifaldende med Hovedet, thi nu havde han jo et Beviis paa Troldmandens Magt.

„Frelsens Budskab forkynder Du, — altsaa er Du et Sendebud — en Gesandt“, begyndte Kaiseren igjen. „Hvem har sendt Dig?“

„Himlens og Jordens Hærrer, Jesus Christus, der er den evige Sandhed.“

„Den Samme, som vor Procurator Pontius Pilatus lod nagle til Korset?“

„Den Samme.“

„Hvorledes kan Du kalde et Menneske, der døde en vanærende Død, for Gud? Er det ikke Daarskab?“

„Christus, den Korsfæstede, er ganske vist for Jøderne en Forargelse og for Hedningerne en Daarskab — og dette vil han vedblive at være for de Forhærdede indtil Verdens Ende. Men for dem, der have en god Villie, er han Veien, Sandheden og Livet. Viid, Kaiser, at Jesus Christus ikke døde nødtvungen, men frivillig. af guddommelig Forbarmelse og Kjærlighed, til Frelse for alle dem, som troe paa ham.“

„Har Du kjendt ham personlig?“

„Hele tre Aar vandrede jeg med Herren.“

„Og Du er overbeviist om hans Guddommelighed?“

„Det er jeg; thi hans guddommelige Lære, hans Livs Hellighed og hans Almagts Gjæringer bevise hans Guddommelighed.“

„Hvad for Gjæringer har han gjort?“

„Store Undergjæringer og Tegn“, svarede Apostlen „Blinde gjorde han seende, Lamme gaaende, Døde opvakte han til Live, Djævlene uddrev han, Storm og Havets Bølger adlød ham. Undervisende, velsignende og gjørende vel vandrede han gjennem Landet, og vi hans Apostle og Disciple med ham. Hvad vi have seet med

vore Øine, hørt med vore Øren, følt med vore Hænder, det forkynde vi*)“.

„Du kunde ogsaa have taget feil, Simon Petrus; thi en dræbt Gud forekommer mig som den høieste Grad af Taabelighed.“

„Ikke Gud blev dræbt, men den menneskelige Natur, som han havde paataget. Og hvorledes skulde vi have taget feil? Naar Du, o Kæiser, tre Aar igjennem hver Dag seer guddommelige Undergjerninger, naar utallige Mennesker tilligemed Dig see og beundre saadanne Gjerger, — hvorledes skulde da en Feiltagelse være mulig?“

„Da var denne Jesus jo en Troldmand, der falskelig lod sig kalde Gud“, bemærkede Nero.

„Magieren Simon udrettede vel sælsomme Ting ved Hjælp af dæmoniske Kræfter“, svarede Apostlen. „Skin og Bedrag er enhver Troldomskunst og bevæger sig indenfor meget snevre Grændser. Men Jesu Undergjerninger have ikke den fjerneste Lighed med Tryllekunster. Ube-grændsede vare hans Almagts Gjerninger. Liv og Død, alle det Synliges og Usynliges Kræfter, ja selv Elementerne adlød ham. Hvor gaves der nogensinde en Troldmand, der har helbredet Syge med et eneste Ord? En Troldmand, paa hvis Bud Døden tilbagegiver sit Bytte og de Begravne gaae levende frem af deres Grave? Hvor gaves der en Troldmand, hvis Vink de løsladte Elømenter adløde? En Troldmand, der blev dræbt og derpaa ved egen Kraft opstod fra de Døde?“

(Fortsættes.)

*) Joh. I. 1—3.

Dagbog.

Tydskland. I Anledning af den 2den September holdt man Sedænfest, pralede og skjældte paa Fransk-mændene og — paa Katholikerne. Dette kaldes i Tydskland at holde en Enhedsfest. Naa, Hver har nu sin Smag; der var imidlertid Mange, der ikke syntes om denne Maade at more sig paa, og Følgen deraf er da bleven den, at Festen, naar man regner Tappenstregen, Revuerne og Embedsmandsbegeistringerne fra, har havt et temmelig kummerligt Udfald. Da Biskoppen af Mainz havde fra-raadet at bruge Kirken og Religionen til det ovennævnte „nationale“ Gjøg, og da Katholikerne Dag ud og Dag ind blive saa tilstrækkelig forhaanede, at man ikke behøver at opsøge nogen særlig festlig Leilighed dertil, saa var Deeltagelsen fra disses Side naturligviis ikke glimrende; Demokraterne vilde heller ikke være med, og selv protestantiske Prædicanter havde meldt sig fra Tjenesten. Det national-liberale Parti gjorde imidlertid sit Bedste, og hvor det ikke gik med det Gode, tog man Politiet tilhjælp; saaledes i Rheinballen, hvor Klokkeringning blev tvungen igjennem ved Gensdarmen.

— Hvad Bismarck angaaer, saa begynder han aabenbart at have Uheld. Rusland har ikke blot nægtet at anerkjende Serranos „factiske Regering“ i Betragtning af, at denne hverken er „factisk“ eller „Regering“; man har endog efter Don Carlos' Opfordring sendt en Agent til Krigsskuepladsen for at være fri for at troe alt det Madriderregeringen fortæller om sine egne „Seire“ og Andres „Grusomheder“. Maaskee for at trøste sig herover, har Serrano gjort diplomatiske Skridt i Italien, for at faae Regeringen til at efterligne den tydske Culturpolitik; men Italienerne skulle reent ud have betakket sig. Samtidig med disse Skuffelser seer det Dag for Dag sortere ud med Udsigterne til at komme nogenlunde anstændigt fra Kirkefølgelsen i Hjemmet. Befolkningen viser overalt sin urokkelige Troskab imod Kirken og dens retmæssige Geistlige, og Forsøgene paa at faae Menighederne til at vælge irafaldne Præster, ere totalt mislykkede. For at det dog skulde see ud, som om Regeringen formaaede idetmindste Lidt, saa har den hist og her bekvemmet sig til at „anerkjende“ Geistlige, som allerede i længere Tid havde fungeret tiltrods for Mailovene, skjøndt disse Geistlige ganske have ignoreret Anerkjendelsen, hvilken de

betragte som en dem uvedkommende Ting, Regeringen foretager til sin egen Opbyggelse. At dette var et Tilbagetog fra Regeringens Side, begyndte da snart at blive klart for Alle; men saa kom der en Beretning fra Posen om et talrigt Møde, som skulde være afholdt hos en bestemt Geistlig for at forhandle Forsoningsvilkaar med Regeringen. Vel heed det sig, at dette Møde ikke havde ført til Noget, da man ikke kunde blive enig om, hvorvidt man først skulde indhente „Pavens Velsignelse“ dertil eller ikke, men det var dog altid et Møde, og i de knappe Tider tog man det med Taknemmelighed og jublede i de „liberale“ Blade; men saa vilde Ulykken, at den vedkommende Geistlige strax efter afgav en Erklæring om, at hele Historien var opdigtet, og at der slet intet Møde havde været afholdt. Saa fandt man en Præst med et daarligt Rygte, som, for at forfremmes, erklærede sig villig til at adlyde Mailovene. Der var naturligviis ingen Menighed som vilde have ham, men en protestantisk Godseier var til Tjeneste, og han paatvang da den katholske Menighed (i Xions) den nævnte Person som Præst, hvilket han efter Mailovene kunde i sin Egenskab af Kirkepatron. Politimesteren førte Præsten — Hr. Kubeczak — ind i Kirken; men ak og vee! Bønderne dreve ham ud igjen og saa maatte man hente Militairet for at værne om „Culturen“. Kort efter meldte den officjose Telegraf, at en Bonde havde ladet sit Barn begrave af Hr. Kubeczak. Befolkningen var altsaa dog for ham — idetmindste begyndte den at blive det, sagde man. Atter Uheld, thi det oplystes, at Bonden var bleven tvungen dertil af Gensdarmen! — og saa kommer der en Efterretning, som melder, at Hr. Kubeczak er forsvunden!! — og saaledes endte da denne „Seir“. At alle disse Ting ikke ere opmuntrende for en saa „frisindet“ Regering som den preussiske, er klart. Man har derfor ogsaa allerede kunnet spore en Lyst hos denne til at retirere. En Mængde Ting, som hidtil ere blevne straffede ifølge Mailovene, blive saaledes nu erklærede for tilladelige (Messelæsning f. Ex.); ogsaa begynder man at vise Lemfældighed imod indenlandske Geistlige, men samtidig hermed søger man saa at tage Revanche, ved at udvise udenlandske Reisende og navnlig fremmede Præster; dette er skeet med Hensyn til flere franske Geistlige, som levede i tyske Badesteder for deres Helbreds Skyld; ogsaa en engelsk Biskop har man behandlet paa denne „cultiverende“ Maade; rimeligviis haaber man ad denne Vei at kunne tilfredsstille de

„Liberale“, samtidig med, at man undgaacr at støde den tysdske Befolkning altfor stærkt.

Frankrig. Mac Mahon har nu endt sin Rundreise i Landet. Resultatet er ikke tilfredsstillende; alle Partier mene, at Stemningen har viist sig gunstig for deres Sag. . Republiken har faaet de fleste Leveraab, men da de andre Regeringsformers Repræsentanter overhovedet ere mindre „raabende“ for Tiden, saa betyder det ikke stort.

Østerrig. Kaiseren reiser til Bøhmen, hvis Befolkning vil henvende sig til ham gennem en Massepetition, for at blive fri for det tysdske „liberale“ Partis Tyranni. De „Liberale“ ere meget vrede over denne Reise, som de opfatte som Indledning til et Regeringsskifte i Wien.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Rygtet vil vide, at en speciel Gesandt fra Tydskland er kommen til Italien for at see, om det ikke var muligt at bevæge Regeringen til at gaae ind paa Bismarcks Politik mod de Geistlige.

Frankrig. Det synes, som om de bitre Skuffelser og Ydmygelser Expater Hyacinth i den sidste Tid har maattet døie, forberede hans Tilbagegang til den katholske Kirke. Han siges, efter „Journal de Florence“, at have begivet sig til „Grande Chartreuse“ ved Grenoble, for der at tilbringe 3 Dage i Eensomhed med aandelige Øvelser.

Tydskland. Culturkampen glæder sig hver Dag til en riig Høst i Kirkens Forfølgelse. Et liberalt Blad i Rhinprovindsen angiver som een Uges Udbytte alene i Rhinprovindsen og Westphalen: udviste Geistlige 15, til forskjellige Straffe dømte 15, arresterede 3, afsatte Skoleinspectører 2; desuden blev der i samme Uge confiskeret 15 Kirkers Formue og et Antal katholske Foreninger op-hævede; og alt dette kun i to Provindser, og vi have ingen Grund til at frygte for Beskyldningen for Overdrivelser i denne Retning fra Liberalismens Side.

— Den preussiske Regering har ikke nok med at forfølge og tyrannisere de indenlandske katholske Geistlige, den angriber ogsaa de udenlandske. Saaledes kom der i Midten af August en katholsk Præst, som er Professor i Philosophien i Grenoble, til Bonn, for der at tilbringe sin sexugenlige Ferie, og for tillige at benytte Bibliotheket i Bonn til et videnskabeligt Arbeide. Men efter nogle Dages Forløb tilstilledes der ham en Udviisningsordre fra Politipræsidenten. Hvilken Bestyrtelse for Professoren, forgjæves at have gjort Reisen fra Grenoble til Rhinlandene! For at faae Tilladelse til et Ophold af 6 Uger henvendte han sig til Overpræsidenten for Rhinlandene og til den franske Gesandt i Berlin, i det faste Haab om at Ansøgningen vilde blive bevilget, eftersom hans Ophold jo havde et reent videnskabeligt Øiemed. Men Overpræsidenten svarede ikke, og fra Gesandten kom der den 25de August en Depesche lydende saaledes: „Det gjør mig ondt at maatte meddele Dem, at det preussiske Udenrigsministerium ikke troer at burde gjøre en Undtagelse til Bedste for Dem; maaskee kunde De ved at henvende Dem til Politiet faae en Opsættelse af nogle Dage.“ Det synes altsaa at fremgaae af Depechen, at Ministeriet har besluttet at udvise alle fremmede katholske Geistlige.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 13de September. 16de Søndag efter Pintse. Marias Fødsel.** — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 14. M. Korsets Ophøielse. 15. Ti. Octav af Marias Fødsel. 16. O. Fastedag; Cornelius og Cyprianus, Martyrer. 17. To. Den h. Frants af Assisis Vundemærker. 18. F. Fastedag; Joseph af Cupertino. Bekj. 19. L. Fastedag; Januarius og Troesfæller, Martyrer.
- Søndagen den 20de September. 17de Søndag efter Pintse. Marias 7 Smertes.**
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. Løverdag Aften Kl. 5—8¹/₂. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8¹/₂. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdag Aften Kl. 5—8.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 38. Søndagen den 20de September. 1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. De Statsfarlige. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 57.)

Katholsk og protestantisk Lære om Retfærdiggjørelse og Retfærdighed for Gud.

Den katholske Kirkelære beskriver Retfærdiggjørelsen som en Forandring i Menneskets Forhold til Gud, der er uadskillelig fra en med hans hele indre Væsen ved denne guddommelige Naadehandling fuldbyrdet Nyskabelse i Christus. Det faldne Menneskes Gjenforening med Gud i Kraft af Christi Forsoning og Fyldestgjørelse af den guddommelige Retfærdigheds Fordringer bestaaer nemlig ikke udelukkende i, at Gud forlader ham hans Synder, men tillige i Meddelelsen af den helliggjørende Naade, der — under Forudsætning af en tillidsfuld Tro paa hvad Gud har aabenbaret som Sandhed og som Betingelse for den evige Salighed — bevirker en gennemgribende Fornyelse eller Forvandling

af det faldne Menneskes hele indre Tilstand, idet Naaden styrker ham til at løsrive sit Hjerte fra alt Syndigt og Creaturligt og vinde Herredømme over de lave og urene verdslige Magter, som beherskede ham i hans tidligere Tilstand. Apostlen Paulus skildrer derfor Retfærdiggjørelsen ikke blot som en guddommelig Domsact, hvorved Mennesket frikjendes for Skyld og Straf, tages til Naade af Gud og bliver deelagtig i hans faderlige Velbehag, men han betoner paa det stærkeste dette forandrede Gudsforholds uadskillelige Forening med Helliggjørelsen og dens Frugter, efterdi en sand og levende Tro ikke kan tænkes adskilt fra de religiøse Livsytringer — Anger, Haab, Tillid og Kjærlighed —, uden hvilke dens Tilstedeværelse slet ikke engang kan tænkes (S. Rom. C. 5—8). De nysnævnte indre Acter ere nemlig psykologisk saa nøie indbyrdes forbundne, at de gjensidig forudsætte hverandre. Virkningen af Guds retfærdiggjørende Naade er saaledes en sand indre Retfærdighed. Synden, Skylden og den evige Straf for Synden ere borttagne, og Gud seer ikke længere noget Fordømmeligt hos den Retfærdiggjorte (Rom. 8, 1).

Kirken lærer endvidere, at denne totale, Menneskets hele indre Væsen omfattende Forandring af dets Forhold til Gud, menneskelig talt, vel maa henføres til et bestemt Tidspunkt, men at den, som ethvert andet afgjørende aandeligt Vendepunkt, er betinget af en successivt indtrædende Opgivelse af tidligere Anskuelser, Tilbøjeligheder og Vaner, samt Tilegnelsen af en aldeles ny Betragtning af dette Livs Betydning. Denne „Disposition“ eller Forberedelse for Retfærdiggjørelsen er ikke Menneskets eget Værk, men er, i Forening med de ydre og indre Tilskikkelser i hans Liv, som maatte have vakt ham til Eftertanke over hans Forhold til Gud og Evigheden, en Virkning af den forberedende eller imødekommende Naade, som Gud i de forskjelligste Skikkelser tilbyder alle Mennesker, men som ikke Alle modtage. Dette Sidste er ene Menneskets Brøde; thi Gud vil Alles Frelse,

men han har givet Valget i Menneskets egen Haand*). Det følger af sig selv, at uden vor egen Medvirkning med den stedse overalt virksomme guddommelige Naade, der vækker og understøtter enhver bedre Rørelse i vort Indre, — at uden denne frivillige Samvirken med Gud kan der ligesaalidt være Tale om Tro, som om Kjærlighed og de øvrige dermed givne indre Affecter, og altsaa ikke heller om den af disse betingede Retfærdighed for Gud.

Den katholske Lære har et talende Vidnesbyrd for sin Oprindelighed og Rigtighed i den Kjendsgjerning, at Retfærdiggjørelsen ligefra Kirkens Begyndelse er nøie knyttet til Daabens Sacrament, hvorved Mennesket fødes paa ny til Guds Rige. Udtrykket „Igenfødelsens Bad og Fornyelsen i den Helligaand“ (Tit. 3, 4. 5.) betegner klart begge de ovenfor fremhævede Sider af Retfærdiggjørelsen — Renselsen fra Synden og den indre Fornyelse og Levendegjørelse — som eet samlet og uadskilleligt forenet Værk af den guddommelige Kjærlighed og Naade; og Kirkens dybt i den menneskelige Naturs hele indre Organisation begrundede Lære om Forberedelsen for denne Nyskabelse i Christus finder sin fulde Forklaring og rette Forstaaelse i de tidligste Betingelser for Daabens Meddelelse, da denne faldt sammen med nysomvendte Voxnes Optagelse i Kirken. Men ligesom hiin Forberedelse senere nødvendig maa gjentage sig efter

*) Hævdelsen af Friheden, som uadskillelig fra Menneskets fornuftige Natur, bør her og stedse bringes i Erindring, som et Punkt, der af den hele Række af Kirkens Lærefædre i de første Aarhundreder, ligefra Justinus Martyr og alle følgende Kirkelærere paa det eftertrykkeligste fremhæves i deres Kamp mod de tidligste Forvanskninger af Læren om Guds Billede og Menneskets Forhold til Gud. Dette Factum fortjener den største Opmærksomhed, fordi den dybere liggende Grund til den her omtalte Modsætning ligger i Luthers eieudommelige Lære om Guds Billede og Arvesynden samt i hans Benægtelse af Menneskets Valgfrihed.

Daaben med dem, der ere døbte som Børn, saaledes er Retfærdiggjørelsen ikke enten for den Ene eller den Anden en med Daaben afsluttet Besegling paa den Troendes Forhold til Gud. Tilgivelsen og Naadestanden kunne atter forspildes; men Guds Barmhjertighed aabner da i Bodens Sacrament den angrende Sjæl Adgang til Forsoning og Opreisning.

I en gennemgaaende Modsætning hertil opfatter den „evangeliske Kirke“ dette Hoveddogma paa en saa een-sidig og reent udvortes og derfor uevangelisk Maade, at man ikke kan andet end forbauses over at see en filosofisk og theologisk dannet Mand i vor Tid gjøre sig til Advocat for alle de gammeldags Aandløsheder, som man til en vis Grad kan holde det 16de og 17de Aarhundredes lidenskabelige og forblindede Partigængere tilgode, men som maae findes aldeles utilstedelige hos en efter vor Tids Begreber videnskabelig dannet Mand, om hvem det ligesaalidt som om nogen som helst anden for Folkets sædelige Holdning nidkjær Geistlig virkelig kan antages, at han for sit personlige Vedkommende og i sin geistlige Praxis af Hjertet hylder den her omtalte gammellutherske Lære, og billiger dens uundgaaelige Indvirkning paa den indre Sædelighed. Hr. Biskoppen har i sin Dogmatik saa aandrigt omkalfaktret de gammellutherske Doctriner, at Ingen kan tage Feil af hans Standpunkt. Men i en Polemik mod Katholicismen, der ikke skulde levne den den allermindste Credit i den offentlige Møning, der kunde han naturligviis ikke undvære Luther, hvis Lære jo nu eengang gjælder hertillands for den officielt anerkjendte rette Christendom, uagtet den factisk og praktisk fornægtes selv af de meest orthodoxe og positive Theologer baade her og andensteds. Men det vilde jo ikke være gavnligt for Geistlighedens Autoritet, saalidsom for Folkets Respect for denne, om dette blev hver Mand vitterligt; og det lader sig ikke nægte, at denne Politik er meget klogt beregnet paa det

almindelige Ubekjendtskab med disse Spørgsmaal. For at nævne blot eet Exempel, da tør vi paastaae, at der nuomstunder ikke vil findes en eneste honnet og samvittighedsfuld Geistlig, der vil være den virkelig gammellutherske Lære bekjendt, der i Modsætning til den h. Skrivts udtrykkelige Ord frakjender Menneskets Gjerninger og sædelige Holdning al Indflydelse paa dets moralske Værd og dets Skæbne i Evigheden, og indskærper sine Bekjendere den af Hr. Biskoppen i dette Leilighedsskrift den ene Gang efter den anden gjentagne Lære om Troen alene. Denne Lære er ikke anerkjendt af den dansk-lutherske Kirkes Bekjendelsesskrivter, saalidt som Luthers Textforfalskning nogensinde har fundet Indgang i de danske Bibeloversættelser. Dens Anbringelse i en udelukkende paa polemisk Effect beregnet Tendents er derfor efter vor Førmening en slem Plet paa en saa høitstaaende Mands literære Ære.

Efter protestantisk Betragtning betyder Ordet Retfærdiggjørelse ikke, at Gud gjør Mennesket retfærdig, men blot, at Gud erklærer ham for retfærdig. Han vedbliver at være hvad han af Naturen er, og i sig selv altid har været. Retfærdiggjørelsen er altsaa en dømmende Erklæring, hvorved Gud, i Kraft af Christi Forsoning og fuldkomne Retfærdighed, der „tilregnes Troen“, tager det syndige Menneske til Naade, og ikke blot forvisser ham om Tilgivelse for Arvesynden og alle tidligere personlige Synder, men forvisser ham ogsaa for Fremtiden om sin vedvarende Tilgivelse, saa ofte han, efter paany at have gjort sig skyldig i en Forsyndelse — den være nok saa stor — blot i Troen henflyer til Guds Barmhertighed og tilegner sig Christi Retfærdighed. Gud har eengang for alle tilgivet Alt i Christus, der har gjort Forsoning for al Verdens Skyld og Brøde, og Han tilbyder i Evangeliet ethvert enkelt Menneske med dets Daab Virkningerne af Christi Opoffrelse som en Gave for hele Livet, der ikke kan forskjertses ved nogen Synd, uden ved Vantro

og Mistillid til Guds Barmhjertighed*). Den lutherske Theologi forkaster tillige den katholske Lære om Menneskets Samvirken med den forberedende Naades vækkende og tilskyndende Virksomhed før Retfærdiggjørelsen som „Pelagianisme**), og fremstiller saaledes Retfærdiggjørelsens Moment som en absolut Begyndelse til et nyt Gudsforhold, der ikke er betinget af Nogetsomhelst, der kan betegnes som Overgang eller Forberedelse. Mennesket forholder sig efter den lutherske Lære ganske passivt. Gud alene er den Handlende; hans skabende Almagtsord virker her, som i alle andre Retninger Alt. Denne Opfattelse af Læren om Christi Forløsning og dens Virkninger var en Følge af Luthers Lære om det Onde, samt om Arvesynden og Menneskets Ufrihed (i metaphysisk Forstand). Men, har Arvesynden saa totalt ødelagt alle høiere Evner og Kræfter i Mennesket, at han hverken tør stole paa sin Tænkeevne eller er i Besiddelse af Villiens Frihed, da er Alt hvad der her skeer med Mennesket, Virkningen af en absolut Forudbestemmelse eller Naadevalg, der virker uimodstaaeligt. Denne Calvinske Theori er i al sin Absurditet forsaavidt consequent; men den er forkastet af den lutherske Kirke, hvis selvmodsigende, mod al sund Sands og psykologisk Erfaring stridende Opfattelse af det her omtalte Dogma iøvrigt finder sin tilstrækkelige Gjendrivelse i den i ethvert Menneske dybt rodfæstede Bevidsthed, at der hverken kan være Tale om Tro, Haab og Kjærlighed eller nogensomhelst af de indre Acter, som den lutherske Theologi dog betegner som Virkninger eller Frugter af Retfærdiggjørelsen — uden menneskelig Medvirkning

*) Om det Falske i den sidste Deel af denne Sætning samt i Udtrykket: „tilregnes Troen“ skulle vi siden nærmere tale.

**) Denne Beskyldning høres endnu bestandig gjentaget af Personer, der hverken vide, hvad Katholicisme eller Pelagianisme er. Men den er et gammelt ærværdigt Arvegods fra Reformationstiden, som derfor maa tages med af enhver Polemiker!

med den guddommelige Naade. Denne betragtes derimod overensstemmende med Guds Ord og med al indre Erfaring i den katholske Lære som virksom ligefra den første Begyndelse af Menneskets forandrede Forhold til Gud, medens den lutherske Lære paa det strengeste forbyder at sammenblande de to Begreber: Retfærdiggjørelse og Helliggjørelse, og lægger den største Vægt paa „at holde den førstnævnte Artikel reen“ (!). Helliggjørelsen skal nemlig forestilles som følgende efter Retfærdiggjørelsen og som en Virkning eller Følge af denne, idet det betragtes som noget Selvfølgeligt, at Guds aldeles uforskyldte Naade maa frembringe en Taknemmelighed hos det forløste Menneske, som uvilkaarligt og af sig selv maa bære Frugt i et Gud velbehageligt Levnet.

Den væsenlige Forskjæl mellem begge disse modsatte Opfattelser af den Lære, der medrette kaldes hele Christendommens Midtpunkt, har altsaa sit korte Udtryk i den ovenfor fremhævede Hovedbestemmelse, at den Christnes Retfærdighed ikke bestaaer i en indre Forandring i Forholdet til Gud, men i en udelukkende og eensidig af Gud — uden al menneskelig Medvirkning fuldbyrdet udvortes Forandring af hiint Forhold, medens det katholske Dogma gjør Tilstedeværelsen af en virkelig indre Retfærdighed til Betingelse for, at Gud kan erklære Mennesket for retfærdigt. Denne Grundforskjællighed indeholder Forklaringen paa alle øvrige Uoverensstemmeser i denne Lære. „Vor Retfærdighed er udenfor os“, heder det meget betegnende i Concordieformlen, ved Læren om den af Biskop M. saa varmt anbefalede Tilregnelser af Christi udenfor os værende Retfærdighed, der giver det under Vægten af den skyldbetyngede og stedse anklagende Samvittighed stedse sukkende Menneske Anviisning paa at bringe denne indre Anklager og Dommer til Taushed. Den af Hr. Biskoppen — under stadig Henviisning til Luthers Exempel — saa meget berømmede Trøst for den anfægtede Samvittighed beroer nemlig ene og alene paa den Freidighed, hvormed den Troende til

enhver Tid fornyer Bevidstheden om sin Retfærdiggjørelse, ved i Troen „at gribe og tilegne sig Christi Retfærdighed“, der dog aldrig faaer Magt til at trænge ind i Mennesket og bevirke en grundig Omdannelse af hans hele Indre. Synderen „overklædes blot med Christi Retfærdighed“, der ikke borttager men blot skjuler hans Synd og Uretfærdighed. „Han vedbliver saalænge han lever at være en Synder“, heder det i det ovenfor nævnte Symbol, medens den katholske Lære tvertimod fremhæver, at den Retfærdiggjorte, saalænge han forbliver i Naadens Stand, ikke længere er en Synder, men en Retfærdig, hvis Synd er borttaget*). Dette Sidste er nemlig en fra det christelige Begreb om Syndsforladelsen uadskillelig Bestemmelse; thi Gud kan ikke betragte noget anderledes, end som det virkelig er, og følgelig ikke ansee og erklære det i Virkeligheden uretfærdige Menneske for retfærdigt. Denne Betragtning maa dog erkjendes for at være aldeles uforligelig med Begrebet om Synden, som en objectiv Realitet, idet den forudsætter, at det, som blandt Mennesker gjælder for Synd, ikke er det i Guds Øine; og det var derfor kun en slet Nødhjælp, naar den lutherske Theologi meente at kunne afvise denne, al indre Moralitet nedbrydende Forstilling, ved at skjælnes imellem „det gamle Menneske“ (den vedvarende Syndighed), og Christus (d. e. hans den Troende tilregnede Retfærdighed**). Den Troende er saaledes paa eengang efter sit gamle Menneske en Synder og efter sit nye Menneske en

*) Luther oversatte i Henhold til denne Theori Joh. 1, 29. ved: „See det Guds Lam, som bærer Verdens Synder.“ Dette er en Forfalskning baade af det græske og latinske Udtryk, men som meget betegnende fremhæver denne mærkværdige Forstilling: at Christus ikke borttager Synden, men at dens hele Byrde tilligemed Skylden og Straffen er taget fra Mennesket og overført paa ham!

**) Disse af Rom. 6, 6. laante Udtryk sammenblander man med C. 7, 7. (det indvortes og det udvortes Menneske) og forvansker Betydningen af begge Dele.

Retfærdig, der, uagtet han kun er dette Sidste i Kraft af en ham udvortes tillagt Charakteer af Retfærdighed, dog betegnes som „Hellig“. Baade Luther og Melanchthon tale nemlig om saadanne mærkværdige „Hellige“, der kunne gjøre sig skyldige i de groveste Synder (Dødssynder), og være beherskede af forskjellige tilvante Laster (f. Ex. „Gjerrighed, Vrede, Utugt“ etc.), uden at tabe Guds Naade! Alt kommer kun an paa, at de i ethvert Øieblik, hvori de blive sig deres Slethed bevidste, paa ny med dristig Tillid gribe og tilregne sig Christi Retfærdighed. Vi bemærke her udtrykkelig, at Ingen, som med Eftertanke gjennemlæser Afsnittet om Luther og de reformatoriske Principer og navnlig S. 111—114, vil finde ovenstaaende Fremstilling overdreven. Hr. Biskoppen vedkjender sig fuldstændigt alle dens Grundtræk, og han maa følgelig som den gammellutherske — af ham kun med en Masse af moderne Phrasevæv opsminkede men ingenlunde forskjønnede og forbedrede — Orthodoxies Talsmand tage de af ham i dette Skrivt fortiede Consequenter med, som hans Kirkes Stiftere og ældste Lærefædre i sin Tid fandt nødvendige for den rene Læres fulde og rette Forstaaelse. Vi skulle i det Følgende, efter nogle Bemærkninger om den lutherske Lære om det Onde og Synden, fornemmelig beskæftige os med begge Bekjendelses afvigende Begreb om Troen. (Fortsættes.)

De Statsfarliges Overhoved for Tyrannen Nero.

(Fortsat fra Nr. 37.)

„Er Jesus opstaaet fra de Døde?“ spurgte Kaiseren forundret.

„Paa den tredie Dag fremgik han af Graven med forklaret Legeme,“ svarede Petrus. „Og derefter tilbragte han endnu fyrretyve Dage sammen med os, hans Apostle

og Disciple, indtil han opfoer til Himlen, hvorfra han vil komme igjen ved Verdens Ende, for at dømme de Gode og de Onde. Og for denne Tro paa Jesus den Korsfæstede, den Opstandne, Guds Søn, have Mange af os lidt Martyrdøden. Jeg selv er beredt til at døe for min Herre og hans Lære. Troer Du, Kaiser, at vi Apostle vilde være saa uforstandige og taabelige, saa ufornuftige og enfoldige at ville lide og døe for en Daarskab? Ere vi Herrens Disciple ikke indviede til Døden for denne onde Verdens Domstol? Ere vi ikke forfulgte og foragtede? Vi hungre og tørste, vi blive slaaede i Ansigtet og ere hjemløse. Vi blive forhaanede, og velsigne, vi blive bortjagne, og taale i Taushed, vi blive bespottede, og bede for vore Fjender. Vi have været betragtede som et Udskud af Menneskeheden indtil denne Time*) — for slutteligen at døe en kvalfuld Død for Christi Skyld. — Betænk, Kaiser: — vilde Mennesker med sund Forstand finde sig i et saadant Liv for en mulig Skuffelses Skyld? Vi derimod lide med Glæde; thi fast og urokkelig staaer vor Overbeviisning om det, vi have seet, hørt og beundret hele Aar igjennem.“

„At Du er overbeviist om Sandheden af dine Paa-stande, troer jeg; thi ligefrem, simpel og ærlig er din Optræden,“ svarede Nero, ligesom overvældet af Apostlens hellige Enfoldighed. „Denne Olding,“ her vendte han sig til den Retslærde, „seer dog slet ikke statsfarlig ud.“

„Han ikke, — men derfor kan hans Guds Lærdomme nok være statsfarlige,“ svarede Claudius.

„Af hvilken Beskaffenhed ere Nazarærens Lærdomme?“ spurgte Kaiseren. „Hvad indeholde de?“

„Christus lærer, hvad Mennesket skal troe, haabe, elske, gjøre og undlade, for at opnaae det evige Liv,“ svarede Petrus og begyndte i store Omrids og jevnt Fore-

*) 1 Corinth. IV, 9—14.

drag at fremstille Indbegrebet af den christelige Sæde- og Troeslære.

Med spændt Opmærksomhed fulgte Nero Apostlens Ord, der lod til for ham at indeholde meget Overordenligt og Forunderligt. Den Retslærde lurede som en fjendtlig Oppasser paa at gribe den hellige Olding i statsfarlige Yttringer. Philosophen lyttede med en Dommers Mine, der er kaldet til at bedømme den foredragne Lære. Afgudspræsterne stode med fremrakte Hoveder, medens de Fleste i Halvkredsen syntes uimodtagelige og døve for Guds Ord.

„Hør, Simon Petrus,“ raabte Kaiseren, da Apostlen var kommen til Ende, „Dine Læresætninger ere mig saa nye og sælsomme, at de virkelig ikke synes at være af denne Verden, og heller ikke at være udtænkte for denne Verdens Mennesker. Elske sin Fjende? Gjøre den Godt, der forfølger os? Bede for ham? Det er enten guddommeligt eller Galskab — men falder paa ingen Maade i min Smag. Ædruelighed? Selvfornægtelse? Afholdenhed? Kydskhed?“ raabte Hedningen leende. „Jeg siger Dig, Simon Petrus, Guden Bachus's Viindunke ere langt mere tiltrækkende for os end din Guds kolde Ædruelighed. Mener Du ikke, at den guddommelige Venus's Tillokkelser spotte al Afholdenhed og Kydskhed? Og hvad Du siger om Bøn, Faste, Spægelse, Betvingelse af sandselige Drifter og onde Tilbøieligheder under din Guds hellige Villie, — det er Altsammen Lapperi. Hvem vil antage en Lære, der fordømmer Sødmen i Hævnen over sin Fjende? forbyder Vellysten? udelukker fra Deeltagelse i denne Verdens Nydelser?“

„Men bringer Guds Børn Frihed,“ indvendte Petrus.

„Hvad er det for en Frihed?“ spurgte Nero.

„Det er den Frihed,“ svarede Apostlen, „som bryder vilde Lidenskabers Slaveaag, som adler Aanden og hæver den op over sandselige Tilbøieligheders Afgrund. Den som vandrer efter Christi Lære, nyder en himmelsk Fred, — en vidunderlig Fred, som alle denne Verdens Nydelser

ikke kunne byde ham. Dertil kommer det sikke Haab om et evigt lyksaligt Liv i Himlen.“

„Og jeg siger Dig, Simon Petrus, Du vil ikke vinde Mange for din Guds Lære,“ raabte Nero. „Hvem vil bortgive denne Verdens Nydelser for uvisse Glæder i et taaget Hinsides? Det undrer mig kun, at en eneste Romer har kunnet blive til en christelig Daare.“

„Ikke Daarskab prædike vi, men Guds Viisdom, stadfæstet og bekræftet ved mange Undergjerninger og Tegn,“ indvendte Apostlen.

„Jeg hører, at ogsaa Du gjør saadanne Tegn,“ frittede Kaiseren nysgjerrig.

„Den almægtige Gud, hvis Apostel jeg er, gjør unægtelig mange Undergjerninger ved min svage Haand, for at de skulle troe og blive salige, der have en god Villie.“

„Velan da, -- viis din Guds Almægt ved et Under!“ sagde Nero.

„Dit Ønske er en syndig Formastelse, Kaiser.“ svarede Petrus; „thi Gud virker intet Under for at tilfredsstille den menneskelige Nysgjerrighed. Men et stort Under vil jeg vise Dig, der ligger skjult i Fremtidens Skjød. Du paastaaer, at ikke Mange ville antage Jesu Lære, fordi den strider imod Menneskenaturens syndige Tilbøieligheder. Men jeg siger Dig, at Jesu Evangelium skal beseire Verden og underkaste sig alle Nationer paa Jorden; Korset, der nu er et Vanærens Tegn, skal blive et Æres-Tegn og funkke i Guld og Ædelstene høit over Kongernes Kroner. Dine Guders Templer og Altere skulle styrte i Grus, og et helligt, reent Offer blive bragt den eneste sande Gud fra Solens Opgang til dens Nedgang. For Christi Kjærligheds Skyld skulle Millioner og atter Millioner hengive deres Liv, og hele Slægter skulle i kommende Aarhundreder overvinde sig selv i streng Selvfornægtelse og leve rene for Herren. Christus skal seire, Christus skal herske, Christus skal regere, og hans Kirke skal omfatte alle Folk.“

„Dette vilde i Sandhed være et meget stort Under,“

raabte Nero; „thi ingen Menneskemagt formaaer at omstyrte Gudernes Herredømme og forandre alle Forhold paa Jorden.“

„Og derpaa skal et endnu større Under følge,“ vedblev Apostlen, og hans Øine funkede i profetisk Fremsyn. „Ikke længe før den Herres Jesu Gjenkomst skal al Helvedes aandelige Magt blive sluppen løs imod Kirken. Bedrag, Løgn, falsk Viden, hoffærdig Fornægten skulle forbinde sig med den raa Magt for at udrydde Guds Børn, forføre Sjælene og tilintetgjøre Kirken. Fraoven og fra neden, fra alle Sider skal Christi lille Hjord trænges af rasende Fjender. Kirken skal være som en svag Baad, omtumlet paa de vildt oprørte Bølger, der pidskes af den rasende Storm. Allerede skulle Mørkets Magter triumferende udraabe: „Vi have udryddet dem, de Forhadte, der er ingen katholsk Kirke mere!“ — Men da skal den Allerhøiestes Almægt aabenbare sig. Hvad der er ringe for Verden, hvad der er afmægtigt og værgeløst overfor de Stærke, hvad der er inderlig forhadet af de Herskende — jeg mener Kirken — den skal bestaae til Trods for dens talløse overmægtige Fjender. Og da skal mangan oplyst Aand sige: Seer, hvilket overvættes stort Under Herren virker! Hvad Jordens Magter og Helvedes Kræfter i Forening stræbe at tilintetgjøre — den katholske Kirke — det staaer fast grundet i Gud.“

„Hvad Du siger, Simon Petrus, klinger unægtelig vidunderligt,“ udbrød Nero. „Et saadant Under kunde ogsaa bestemme mig til at troe paa Din Gud og hans Magt.“

„Du tager feil, Kaiser! Selv om Du saae dette Under, vilde Du dog ikke troe, fordi Du ikke vil forlade Dine onde Veie. Jeg siger Dig, Tusinder og Millioner skulle skue denne Undergjerning af den guddommelige Almægt, de skulle læse derom i Historiens Aarbøger, men de skulle ikke troe paa Christus, fordi Menneskenes Hjerter ville være fordærvede i de sidste Tider.“

(Fortsættes.)

Dagbog.

Tydskland. Den exempelløse Hensynsløshed, hvormed den preussiske Regering udviser fredelige Danske i Nordslesvig, vækker ikke blot Misfornøielse i selve Tydskland hos de ikke-bismarckske Organer, men ogsaa i Udlandet; saaledes har for nylig et anseet italiensk Blad, som staaer Regeringen nær, udtalt sig misbilligende derom; da den italienske Regering som bekjendt er meget preusservenlig og i Retning af politisk Ugenerthed ikke viger Rangen for Nogen, saa er en saaden Udtalelse ret mærkelig. Forresten er den Adfærd, det berlinske Regimente viser i Nordslesvig imod Danske, for intet at regne imod det, man daglig tillader sig imod sine egne katholske Undersatter, og vi kunne derfor ikke andet end undre os over, at der her i Danmark har været talt om, at der burde gjøres diplomatiske Skridt i den Retning; thi i Berlin vilde man aldeles ikke forstaae Sligt, men naturligviis ligesaa diplomatisk gjøre opmærksom paa, at naar en Stat behandler sine egne Borgere saaledes som det tydske Rige factisk gjør det, saa kan Ingen vente, at den skal være synderlig elskværdigere imod Fremmede, og, skulde denne Logik end ikke være overbevisende for Danske i Almindelighed, saa vil den i alle Tilfælde ikke kunne modsiges af det Sæt „conservative“ Blade herhjemme, der jevnlig tage Parti for den bismarckske Kirkepolitik.

Man taler om, at der snart vil blive gjort yderligere Skridt — ad Lovgivnings- og Fortolkningsveien — imod de religiøse Ordener i Tydskland; en Deel af disse ere som bekjendt allerede udviste.

Meenederen Kubeczak i Xions er ikke, saaledes som et Rygte fortalte, forsvunden; men da hele Befolkningen vender ham Ryggen, kommer det for saa vidt ud paa et. Decan Rzezniowsky har nu offentlig udtalt den store Kirkeban over ham; dette strider imod de preussiske Mailove, og man venter nu paa, hvad Regeringen vil gjøre.

Gammelkatholikerne have søgt at komme ud af den Glæmsel, der begynder at omgive dem, ved at holde en Congres i Freiburg. Der var baade Grækere, Protestanter og rene Hedninger tilstede. Man udtalte, at man vilde see at opnaae en Forstaaelse med Grækerne og Engländerne (hvorfor ikke med Tyrkerne?) og brød sig forresten ikke om at blive enig om Noget, uden om det ene

Punkt, at man gjerne vilde have fat i den katholske Kirkes Pengemidler; men det blev man ogsaa ganske enig om. Selv „liberale“ Blade begynde at finde disse Herrer Culturkatholiker under al Kritik uanstændige; hvilket forresten ikke er kjønt af de „liberale“, thi Gammelkatholikerne ere Kjød af deres Kjød og Blod af deres Blod; det er jo lutter Professorer og Adjuncter. Det katholske Folk har allerede længe været paa det Rene med, hvad det skulde tænke om disse mislykkede Reformatorer, og tænker nu slet ikke paa dem mere.

Belgien. Internationale har holdt en Congres i Bryssel, hvorom vi kun skulle meddele, at saavel de italienske som de schweizerske Repræsentanter udtalte den hjerteligste Afsky for Tilstandene i de vedkommende Lande, og at navnlig den schweitzerske Delegerede bestemt paa-stod, at de sidste Reformer i Schweiz væsenlig var til Skade for Arbejderstanden; naturligtviis — det var „liberale“ Reformer.

Østerrig. Kaiseren har foretaget en Reise til Bøhmen, hvoraf man ventede store Begivenheder, ny Æra, antitydske Omslag o. a. m., men det synes, som om der ikke kommer noget ud af det Hele.

Frankrig. „Univers“, Louis Veuillots Blad og Katholikernes bedstskrevne Blad i Frankrig, ja med Hensyn til Stiil og Sprog ubetinget det bedstskrevne franske Blad, er bleven suspenderet, fordi Redactøren havde skrevet noget om Serrano som var sandt; nemlig det, at han var en æreløs Slyngel, som gjorde baade de europæiske Fyrster og Folk Skam. Den gamle Gesandt syntes, at det var kjedeligt at maatte see det trykt og bad Mac Mahon om at gjøre Noget, og saa kom Suspensionen. Da „Univers“ Mening om Serrano falder ganske sammen med alle Menneskers Mening om denne Mand, synes det noget underligt, at den spanske Gesandt tog saa haardt paa Veie.

Spanien. Carlisterne have skudt to preussiske Matroser, og derfor have Preusserne bombarderet en By. Hvortil skal dette føre? til Ingenting mener man; og det rimeligste er, at Bismarck vilde ønske, at han havde sine Skibe hjemme igjen, thi en Intervention tør han næppe vove, og dog kan han for en Skams Skyld snart ikke godt lade det være.

England. Lord Gray and Ripons Overgang til Katholicismen vækker uhyre Opsigt. Han var Minister under Gladstone, og en af Whigpartiets dygtigste Diplomater og Politikere. Culturkæmperne ere rasende; navnlig ogsaa

fordi Lord Ripon var Stormester i den engelske Frimurerloger, en Stilling, han naturligviis nu øieblikkelig har fragsagt sig.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Efterfølgende Notitser kunne tjene til Anbefaling for den Mønster-Regering under Victor Emmanuels nye Regimente, der jo skulde afhjælpe den „ucultiverede“ pavelige Regerings Mangler. Selvmord tiltage paa en forfærdelig Maade navnlig i Armeen. Efter Politiets Statistik naaede Selvmordene i Rom og dets Provinds i Aaret 1871 Tallet 46, i 1872 84, i 1873 116 og hidtil i dette Aar 102. Det endnu større Antal for Armeen er ikke nøiagtigt bekjendt; det har sin Grund i Soldaternes skjændige Behandling fra de Foresattes Side. Indenrigsministeriet offentliggjør følgende Statistik: I Aaret 1872 blev der 1919 flere Forbrydere straffede enten med Galei- eller Tugthuset end i Aaret 1871, og for det følgende Aar tiltager Forholdet endnu mere.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 20de September.** 17de Søndag efter Pintse. Marias 7 Smerter. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Broderskabsandagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 21. M. Mathæus, Apostel og Evngelist. 22. Ti. Thomas af Villanova, Bekj. 23. O. Linus, Pave og Martyr. 24. To. Maria, de Fangnes Befrielse. 25. F. Mariæ Navnefest. 26. L. Cyprian og Justina, Martyrer.
- Søndagen den 27de September.** 18de Søndag efter Pintse. Kirkeindvielsesfest, med Udstilling af det h. Sacrament hele Dagen.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8¹/₂. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9 Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 39. Søndagen den 27de September. 1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. De Statsfarlige. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Schweits.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 38.)

Luthers Lære om Synden og det Onde.

Den med al correct og sammenhængende Tænkning og derfor med enhver videnskabelig Fremstilling uforligelige Eiendommelighed ved den protestantiske Opfattelse af det her omhandlede Hoveddogme har, som vi i det Foregaaende have bemærket, sin dybere liggende Grund i Luthers uklare og forvirrede Forestillinger om det Ondes Væsen og Oprindelse, om Menneskets Tilstand før Syndefaldet, og dette sidstes Virkninger eller Læren om Arvesynden. Men man kan dog snarere sige, at Læren om disse Punkter fik en ny, fra hele den christelige Fortids Betragtningmaade forskjællig Skikkelse, der svarede til Grundtanken i hiint Dogme, hvilket, som vi have seet, var den reformatoriske Idees tidligste Frembringelse. Den af Luther altid paa Spidsen stillede Sætning, at Gud virker Alt, og at Mennesket slet Intet formaaer, denne Sætning, som Hr. Biskoppen vel vogter sig for at frem-

hæve i sine salvelsesfulde Lovpriesninger af den Maade, hvorpaa L. tilkæmpede sig den personlige Forvisning om sin Frelse, — denne Sætning synes dens Ophavsmand paa en ganske særegen Maade at have bragt i Forbindelse med den ikke blot i den almindelige Erfaring begrundede, men af Fortidens Kirkelære og den h. Skrivt stadfæstede Sandhed, at det faldne Menneske ved Synden har tabt den høiere moralske Frihed, der yttres sig i en vedvarende (habituel) Overensstemmelse mellem dets Villie og den guddommelige Lovs Fordringer. Denne Sandhed forvandlede sig nemlig — af en misforstaaet Iver for, ved Overdrivelse af Syndens Følger at gjøre Syndsbevidstheden ret overvældende og Trangen til Forløsning ret følelig — for Luther og Melanchthon til Eensbetydenhed med, at Mennesket ved Synden har lidt Skibbrud saavel paa alt Skjøn og Omdømme om aandelige Ting, som paa Evnen til frivilligt at bestemme sig for Valget mellem Godt og Ondt. Denne Forestilling om Syndefaldets Virkninger og Arvesyndens Væsen bragtes da atter i Forbindelse med en dertil svarende Lære om Menneskets oprindelige Tilstand, hvorefter de første Menneskers Uskyldighed og Retfærdighed betragtedes som et Tilbehør til deres ved Skabelsen dannede fornuftige Natur. De kaldte denne Retfærdighed for „Guds Billede“, uden at gjøre Forskjæl mellem Evnerne og disses med Guds Villie overensstemmende Virksomhed. Mennesket skulde saaledes ikke blot have tabt Ligheden med Gud (similitudo) men ogsaa Guds Billede (imago) eller den høiere fornuftige Natur og Villieevne. Denne Paa-stand bragtes saa i Forbindelse med Forestillingen om Guds Enevirkosomhed og Menneskets fuldkomne Passivitet under Overgangen fra den gamle medfødte og syndige Tilstand til det nye ved Christi stedfortrædende Retfærdighed tilveiebragte Forhold til Gud, og førte da videre tilbage til en Betragtning af det Onde som en ligeoverfor Gud og Menneskene positiv og selvstændig bestaaende Magt, der var nær beslægtet med de Theorier,

som Kirken i Christendommens tidligste Tid havde bekæmpet under Navn af gnostiske og manichæiske Vildfarelser. Det Onde saavel som Menneskets Affald fra Gud blev til en af det guddommelige Forsyn hidført og i Tilværelsen indordnet Nødvendighed, hvis Følger da ene kunde ophæves paa samme Maade som de vare blevne til, nemlig ved en reent udvortes Foranstaltning, ved en guddommelig Magthandling, der ikke var betinget af nogen som helst Medvirkning fra Menneskets Side.

I Modsætning hertil lærer den katholske Kirke, at det Onde, ihvorvel det som en objectiv Realitet gjør sin fordærvelige Magt gjældende i alle Retninger af den menneskelige Tilværelse, dog ingenlunde er en selvstændig og positiv Factor i Menneskeslægtens historiske Udvikling, saaledes at det med Nødvendighed gjør sin Magt over Mennesket gjældende. Kirken har ligefra de ældste Kirkefædres Tid og igjennem alle følgende Aarhundreder udtrykkeligt forkastet denne Lære, og med største Energi hævdet den menneskelige Friheds Betydning for det religiøse og sædelige Liv. Ligesom det Onde har sit Udspring fra et i en høiere Verdensorden stedfundet frivilligt Affald fra Gud, saaledes har Synden ene sin Grund i Misbrug af Friheden; Synden er den syndige Villies Oprør mod Gud og hans hellige Lov, og har altsaa en reent negativ Character. Arvesynden er derfor ingenlunde, som Luther lærte, en medfødt ond Kraft (*congenita prava vis*); og den Hang til det Onde, der rører sig i Menneskets lavere Natur („Kjødet“), er derfor ikke i sig selv Synd, men bliver det først, naar Villien giver efter for den. Denne Virkning af den medfødte Syndighed er i det gjenfødte Menneske en vedvarende Paamindelse om Aarvaagenhed og Opmærksomhed paa sig selv, om Nødvendigheden af at opbyde Villiens hele Kraft til Modstand mod enhver Fristelse.

Overensstemmende hermed forkaster altsaa den katholske Kirkelære den ovenfor omtalte absurde Theori, der ophæver Forskjællen mellem Guds Billede (Menne-

skets fornuftige Natur) og den oprindelige Retfærdighed eller Ligheden med Gud, og den i denne Sammenblanding begrundede al sund Sands oprørende Lære om den menneskelige Naturs fuldstændige Opgaaen i det Onde*). Kirken lærer, at Menneskets høiere Aands-evner vel ere svækkede ved Syndefaldet, men ingenlunde tilintetgjorte; Mennesket bærer altsaa ogsaa i dets uforløste Tilstand endnu Guds Billede; og Hedenskabets Historie saavel som enhver senere Tids Erfaring lærer, at Mennesker, der i det Hele leve uberørte af den christelige Sandhed, i det Enkelte ere istand til at fatte kraftige Forsætter, og med en energisk Villie modsætte sig den lavere Naturs Tilbøieligheder. Mennesket har ved Synden vel tabt den oprindelige Retfærdighed, men ingen af de høiere naturlige Evner og Kræfter, der ere en nødvendig Betingelse for dets Opreisning af Faldet. Arvesyndens Væsen og Virkninger bestaa derfor ene i en indre Forstyrrelse og Splid i Menneskets Væsen, hvorefter den lavere Deel af samme bestandig eftertragter og sædvanlig vinder Hæder og Ære over de høiere aandelige Kræfter (Fornuften og Villien), der ikke længere erkjende Guds Villie for den høieste Lov, medens de i den oprindelige Uskyldighedstilstand ved en overnaturlig Naadekraft styrkedes til at modstaae det Onde, og kunde have modstaaet det, naar Mennesket selv havde villet.

Det bør vel da ansees for et afgjørende Bøviis for

*) At dette Udtryk ikke er nogen Overdrivelse, vil Enhver kunne overtyde sig om ved at efterlæse hele det paagjældende Sted i Form. Conc. (Sol. decl. 1, 10.): . . . „quod peccatum originale non tantummodo sit horribilis defectus omnium bonarum virium in rebus spiritualibus; sed quod etiam in locum imaginis Dei amissæ successerit intima, pessima et profundissima, ineffabilis et inscrutabilis corruptio totius naturæ et omnium virium, inprimis vero superiorum et principalium animæ facultatum, quæ infixæ sit penitus intellectui, cordi et voluntati hominis A parentibus accipit congenitam pravam vim, pravæ concupiscentiæ“ etc.

den lutherske Læres Fornuftstridighed, at hiin Overdrivelse af Syndens Omfang og Virkninger med logisk og psykologisk Nødvendighed maatte føre til et ganske modsat Resultat, end det som denne unaturlige Theori tilsigtede. Hensigten med at tillægge Syndefaldet saa uhyre Virkninger og skildre Arvesynden som en positiv ond Kraft, der paa en ligesaa ubegribelig Maade var blevet indføjet eller havde indtrængt sig i Mennesket, og var bleven et Tilbehør til dets Natur istedetfor det tabte Guds Billede, som dette sidste var blevet fjernet fra samme, — Hensigten dermed var, som vi ovenfor have bemærket, den — at gjøre Syndsbevidstheden og Trangen til Forløsning fra Synden ret levende. Men Virkningen af denne Lære maatte nødvendig blive — hvad Reformationshundredets Historie paa en forfærdelig Maade godtgjør, at den virkelig, i Forening med Læren om Christi ved Alenetroen tilregnede Retfærdighed, blev Kilden til en sand Forpestelse af de protestantiske Befolkningers indre og ydre Moralitet*). Denne Theori ophæver nemlig — i Kraft af Læren om Menneskets Ufrihed — ganske al Forskjæl mellem den medfødte Syndighed og de enkelte personlige eller virkelige, med Selvbevidsthed be-gaaede Synder. Disse blive ikke til andet end til de enkelte naturlige og nødvendige Frugter af Arvesyndens onde Rod i Meneskehjertet; thi, har Mennesket ingen

*) Den sande Aarsag til dette Phænomen synes ganske at være undgaaet Luthers Opmærksomhed i hans idelig gjentagne Klager over, at den sædelige Tilstand siden „Evangeliets Begyndelse“ overalt, hvor det havde vundet Indgang, var bleven langt slettere, end den havde været under Pavedømmet; og det følger af sig selv, at Biskop M. taler, som om Luthers Lære i de her omtalte Punkter var i god Overensstemmelse med den nyere Tids fornuftigere, d. e. med den katholske Lære overensstemmende Anskuelser. Men det følger ikke mindre af sig selv, at Hr. Biskoppen i sin Iver for „Inderliggjøreisen“ af Reformatorernes absurde Meninger, jevnlig maa komme til at tale med to Tunger!

Frihed (d. e. ingen Evne til fri Selvbestemmelse ved Valget mellem Godt og Ondt), da er Alt hvad han gjør, en Naturnødvendighed, og det kan ligesaa lidt regnes ham til Skyld, at han lader sig beherske af Drivter, hvilke han i Henhold til denne Doctrin mener ikke at kunne modstaae, som han har mindste Fortjeneste af at tilregne sig Christi Retfærdighed, naar han ikke selv gjør det mindste for at blive Gud velbehagelig. Det er derfor i god Overensstemmelse med denne Betragtning af Syndens Oprindelse og Væsen, at ligeledes al Forskjæl bortfalder mellem svære og grove Synder (Døds synde, der medføre Tabet af den helliggjørende Naade), og de mindre Skrøbelighedssynder, hvori selv den Retfærdige næppe kan undgaae at gjøre sig skyldig, og som derfor, under Forudsætning af oprigtig Anger og daglig Fornyelse af Forsættet om at undgaae dem, ligesaa ofte finde Tilgivelse, som den Feilende beder Gud derom. Det er bekjendt nok, at denne væsenlige i Læren om Friheden begrundede Forskjæl paa Syndens objective Character, som det katholske Dogma tillægger saa stor Betydning, af den lutherske Theologi altid har været betragtet med stor Uvillie, paa Grund af dens foregivne „Pelagianisme“ (!). Denne utrætteligt og ufortrødent gjentagne Beskyldning for Gjerningsretfærdighed (s. S. 578—579) har nemlig ligefra Begyndelsen af og siden ved enhver Leilighed været det Eneste, hvormed man har søgt at retfærdiggjøre de her omtalte urimelige mod al sund Tænkning og praktisk Erfaring stridende Læresætninger!

Inden vi forlade dette Punkt, for at gaae over til Modsætningen mellem det katholske og protestantiske Begreb om hvad det er at troe paa Christus, bør vi ikke forholde vore Læsere endnu et lille Uddrag af den symbolske Bog, hvori, efter et halvt Aarhundredes vedvarende indbyrdes Stridigheder, den ægte lutherske Fremstilling af det Dogma, som Hr. Biskoppen afvekslende betitler: „Den centrale Artikel“ eller „det evangeliske Troesprincip“, endelig fik den meest fuldendte Form, som

den Tids skarpsindigste og sophistisk begavede Hoveder formaaede at give det. I den om Friheden handlende Paragraph giver Concordieformlen nemlig en Skildring af Arvesyndens Virkninger, der er et høist værdifuldt Supplement til det ovenfor omtalte paa Latin anførte Sted, og som vi kunne meddele saa ordret paa Dansk, at ingen Kritiker skal finde det mindste at udsætte derpaa*). Stedet lyder saaleder: „Vi troe, at det ikke gjenfødte Menneskes Forstand, Hjerte og Villie ikke er istand til at skjønne, troe, erkjende, tænke, ville, begynde og udføre det Allermindste i det, som angaaer aandelige og guddommelige Ting. Vi paastaae endvidere, at Mennesket er aldeles fordærvet og aandelig dødt til baade at tænke og gjøre det Gode, i den Grad, at der i Menneskets Natur efter Syndefaldet og førend Gjenfødselen ikke er bleven den mindste Gnist af aandelige Kræfter tilbage“ (Sol. decl. II, 7).

Vi have allerede i det Foregaaende gjort opmærksom paa, at den lutherske Lære henfører Alt hvad Mennesket har tabt ved Synden, til Kategorien af det Naturlige, og det er netop dette, som det nysanførte Sted udtrykkeligt bekræfter, ved med klare Ord at sige, at det uigjenfødte Menneske ikke længere er i Besiddelse af den medskabte Naturs høieste aandelige Evner: Fornuft og fri Villie. Gud skal altsaa have straffet Menneskets Affald med først at tilintetgjøre dets Tænke- og Villieevne, og efter Tabet af disse Aandens høieste Kræfter, dernæst med at give dem til Priis for det Ondes aldeles ubegrændsede Overmagt, eller tilladt, at det Onde indtog den Plads i dets Væsen, som før indtoges af dets fornuftige Natur. Men dette positivt-onde, paa alle Adams Efterkommere ved Fødselen forplantede Princip skulde man da, i Henhold

*) De enkelte Udtryk i det latinske Citat kunde, ved at gjengives i Oversættelse, lettere, paa Grund af de til Yderlighed forcerede Kraftphraser, vække Mistanke om Overdrivelse. Derfor foretrak vi at give det i Originaltexten.

til den foranførte symbolske Erklæring, vente ved Gjenfødselen at see fortrængt af det tabte „Guds Billede“; men denne Forventning fyldestgjøres kun i en meget uegenlig Betydning; thi Retfærdiggjørelsen er jo, som vi have seet, ganske udelukkende Guds Værk; og, ligesom denne afgjørende Forandring af Menneskets Forhold til Gud kommer istand udelukkende og eensidigt ved en guddommelig Virksomhed, uden nogen Medvirkning fra Menneskets Side: saaledes vedbliver hans Villie ogsaa efter dette Vendepunkt i hans Liv at være afmægtig og udygtig til at virke noget Godt. Synden vedbliver at beherske „det gamle Menneske“, Mennesket vedbliver med andre Ord at være hvad han var iforveien (før Gjenfødselen); thi Conc. form. lærer jo, som vi have hørt, i de tydeligste Ord, at „vor Retfærdighed er udenfor os“, og at Mennesket, saalænge det lever, vedbliver at være en fortabt Synder. Den tidligere (s. S. 600) omtalte Dualisme (Dobbeltthed) i Menneskets indre Liv lader sig saaledes ligesaa lidt forene med denne symbolske Bestemmelse, som med Forestillingen om det menneskelige Væsens Eenhed; thi det „nye Menneske“ er jo efter det strengt lutherske Dogma Christus udenfor den Gjenfødte, hvis (udenfor ham værende) Retfærdighed tilregnes ham. I Modsætning hertil lærer derfor den katholske Kirke overensstemmende med den h. Skrift, at Christus netop er kommen for at fornye Jordens Skikkelse, og at dette skeer derved at det gamle Menneske korsfæstes med Christus, at den syndige Natur indvortes fra fornyes til den oprindelige overnaturlige Retfærdighed (sml. Rom. 6, 6. Gal. 5, 24. Eph. 4, 22—24).

Naar Biskop M. tilegner sig den i Conc. form. givne Fremstilling af den Artikel, som han med dette Documents Forfattere kalder for Prøvestenen for den rette Opfattelse af alle andre Troeslærdomme, da maa han selvfølgelig ogsaa vedkjende sig den i dette officielle Bekjendelsesskrift givne Fremstilling af den med hiin Artikel saa nøie sammenhængende Lære om Synden og det Onde,

og vi overlade det til tænkende Læseres uhildede Skjøn, hvormegen Tillid en philosophisk dannet Theolog fortjener, der i vor Tid mener, fra et saadant Standpunkt at være berettiget til at bryde Staven over hele den katolske Lærebygning; thi det tør vel til Ære for Hr. Biskoppens Forstand og Dannelse, men mindre til Ære for hans literære Vederhæftighed, antages, at han umulig for sit personlige Vedkommende kan sympathisere med det uvidenskabelige Barbari, der er et Hovedtræk i disse gammellutherske Theorier. De ere forlængst og medrette henveiede af den vaagnede sunde Sands, der i det attende Aarhundredes Rationalisme nedlagde Protest mod dette Nonsens, og ingen fornuftig Protestant kan i vor Tid være tilsinds at vende tilbage til disse Forryktheder. Men det Værste var, at Alle de, der ikke kjendte nogen anden Rettroenhed end den lutherske, overførte dennes Absurditeter paa selve Christendommen; og den velgrundede Forargelse over hine Attentater paa den sunde Mennekeforstand frembragte da en sand Syndflod af Van tro, der bortskyllede ikke blot Læren om Arvesynden, som en Frugt af gammeldags Overtro og Dumhed, men selvfølgelig dermed ogsaa Troen paa Christi Guddom, hans Forløsning med alle dens overnaturlige Kjendsgjæringer og Naadevirkninger. (Fortsættes.)

De Statsfarliges Overhoved for Tyrannen Nero.

(Fortsat fra Nr. 38.)

Nero saae mørkt paa den hellige Olding.

„Du kaldte mine Veie onde, — hvorledes tør Du, Forvovne, understaae Dig i at dadle din Herre?“

„Min Dadel er ingen Dumdristighed, ingen Anmaselse, men Pligt“, svarede Petrus. „At forkynde Guds

Ord, er mit Kald. Thi saaledes bød den Herre Jesus os, idet han sagde: „Mig er givet al Magt i Himlen og paa Jorden. Ligesom min Fader sendte mig, saaledes sender jeg Eder. Gaar ud i al Verden og lærer alle Folk.“ I Kraft af denne guddommelige Befaling siger jeg Dig, Kaiser Nero, gaa i Dig selv, gjør Bod og forlad Dine lastefulde Veie! Bliver Du derimod forhærdet i det Onde, da vil Du ikke undgaae Guds Dom; thi see, allerede er Afgrunden aaben for at opsluge Dig.“

Disse Ord, der bleve udtalte med Eftertryk i en rolig Tone, gjorde en overordenlig Virkning paa Kaiseren og hans Omgivelse.

„Han har bespottet den guddommelige Nero!“ raabte Afgudspræsterne, „han har haanet Guderne, — han er skyldig til Døden!“

„Kaiser, tvivler Du endnu paa, at de Christne ere statsfarlige Folk?“ sagde den retslærde Professor. „Din allerhøieste Overherlighed fordrer, at Du lader denne formastelige Sect undertrykke, tilintetgjøre, udrydde med Magt.“

Tyrannen selv skjælvede af Forbittrelse. Han betragtede den hellige Olding som en rasende Tiger, der bærer sig til Spring.

„Fat Dig, Kaiser!“ formanede Philosophen. „Benyt Leiligheden til at lære de Christnes Sindelag grundig at kjende.“

„Gamle Daare!“ begyndte Nero med truende Stemme. „Veed Du ikke, at jeg er Kaiser og Herre i Riget? Mig, den Allerhøieste, — mig, hvis Alter staaer opstillet for Dine Øine, mig vil Du, elendige Slave, vise tilrette.“

„Hør mig, Kaiser, og læg Dig mine Ord paa Hjerte!“ svarede Apostlen med uforstyrrelig Ro. „Der gives kun een Allerhøieste; det er ikke Dig, men Gud, Himlens og Jordens Herre. Du derimod, skjøndt udrustet med jordisk Magt, er ikke en Gud, men et dødeligt Menneske og forpligtet til at adlyde den eneste sande Gud. Ikke Du er Rettens, Retfærdighedens, Sandhedens og de religiøse

Buds Kilde for Menneskene, men det er den Herre Kristus, hvem jeg prædiker.“

„Hvem Du prædiker? — Altsaa vilde jeg jo være forpligtet til at følge Dine Ord“, raabte Nero med rasende Haan.

„Ja ganske vist; thi jeg er en af Jesu Apostle“, svarede den hellige Mand med høitidelig Alvor. „Ordet, som jeg prædiker, er ikke mit, men Hans, der har sendt mig. Derfor gjentager jeg: vend om fra Dine blodbestænkte, lastefulde Veie! Regeer efter Ret og Retfærdighed, men ikke som en Tyran!“

„Statsfarlig — i høieste Grad statsfarlig!“ raabte den Retslærde.

Den hellige Petrus rettede sine funklende Øine paa Professoren.

„Du kalder Dig en Retslærd og Du er det“, sagde han med straffende Værdighed, „hvorledes kan Du da kalde en Lære „statsfarlig“, der forpligter Kaisere og Konger til at regere Folkene efter Guds hellige Villie? en Lære, der forlanger Retfærdighed af de Herskende og Lydighed af de Undergivne. „Statsfarlig“ kaldte ogsaa de blinde Pharisæere Verdens Frelser, idet de paastode, at han ophidsede Folket. Men i Virkeligheden er ikke Jesu Lære statsfarlig; statsfarlig er derimod denne sataniske Hoffærdighed, der gjør Kaisere til Guder, frie Mennesker til retløse Slaver. Statsfarlig og menneskefjendtlig er hiin djævelske Regeringsmaade, der benytter Undersaatternes Legeme og Sjæl til jordiske Øiemed, uden at fremme Menneskenes eneste Bestemmelse, deres evige Vel.“

„Enfoldige Daare! veed Du ikke, at der kun gives een Herre — Kaiseren?“ raabte Claudius. „Efter Loven har Kaiseren Ret over Folkets Legeme, Liv, Formue og Sjæl.“

„Hvem har givet ham denne Ret?“ indvendte Petrus. „Et karakterløst, bestikkeligt, slavisk sindet Senat! Hvem indrømmer Kaiseren denne afgudiske Ret? Et

Folk, der er nedsunket i de skjændigste Laster, blottet for enhver ædlere Følelse, Slaver af hæslige Lidenskaber. De Christne derimod give kun Kaiseren, hvad Kåiserens er, og Gud, hvad Guds er. De Christne afskye ethvert uindskrænket Herredømme fra Kaiserens eller Statens Side over Menneskets Legeme, Liv og Sjæl som det forbandelsesværdigste Afguderi. Kun Gud Herren alene tilkommer et saadant Herredømme.

„Atter statsfarligt — i høieste Grad statsfarligt!“ udraabte Professoren. „De Christne danne en Stat i Staten, de undergrave Rigets Grundpiller, de berøve Kaiseren den ham tilkommende Ære og Ret, og vende op og ned paa Verden.“

„Det er en ondskabsfuld, uretfærdig Udtydning af den christelige Aand og Stræben“, svarede Apostlen. „Mit Rige er ikke af denne Verden, har Jesus sagt. Christi Rige glimrer ikke med jordisk Magt; thi det er et Aandens Rige, hvis Medlemmer ere kaldede til Guds-frygt og Dyd, for at de kunne arve det evige Liv.“

„Bestrider Du Kaiserens Ret til at befale i religiøse Anliggender?“ spurgte Philosophen.

„Ja! Thi Gud Herren har ikke overdraget Fyrsterne noget Læreembede, ingen Fuldmagt til at vogte den christelige Hjord“, svarede Petrus. „Apostle og Disciple har Christus udvalgt; dem gav han det Hverv: „Gaaer ud i al Verden og lærer alle Folk — lærer dem at holde Alt, hvad jeg har budet Eder, og see jeg er hos Eder alle Dage indtil Verdens Ende.“ Følgelig have Kaisere og Konger ingen Ret i religiøse Anliggender.“

„Igjen statsfarligt!“ raabte Claudius. „Veed Du ikke, at Kaiseren er Pontifex maximus, Ypperstepræst?“

„Hedningernes Ypperstepræst, men ikke de Christnes“, svarede Petrus. „Vor Herre Jesus har for alle Tider indsat et Præsteskab i sin Kirke, et Lære- og Hyrdeembede, med Fuldmagt til at lede de Troende, prædike Guds Ord for dem, og meddele dem Livets Brød.“

Ved denne Guds Orden i Jesu Kirke tør ingen af denne Jords Mægtige rokke.“

„Hvem gav Nazaræren Ret hertil?“ raabte Professoren.

„Et daarligt Spørgsmaal!“ svarede Petrus. „Maa den almægtige Gud, Himlens og Jordens Skaber og Herre, lade sig overdrage nogen Ret af Mennesker, hvem hans Bud har fremkaldt af Intet?“

„Ha, ha! Din Christus Gud!“ raabte Professoren med Haan. „En elendig Bedrager var denne Christus.“

„Bliv stum, Satan, fordi Du har bespottet den eneste sande Gud!“ sagde Apostlen i Vrede.

Den Retslærde blev ligbleg. Han skjælvde over hele Legemet og frembragte nogle rallende hæslige Toner. Claudius var stum.

Denne Straffedom opfyldte Kaiseren og hans Omgivelse med Forfærdelse. Medens Claudius med fortrukket Ansigt og heftige Armbevægelser vaklede ud af Salen, saae alle med frygtsom Gru paa den Hellige.

„Frygt ikke, Kaiser!“ beroligede Petrus den Forskrækkede. „Dig er givet Magt over mit Legeme. Min Herre Jesus Christus har aabenbaret mig“, tilføiede han glad, „at jeg snart skal forlade mit legemlige Hylster, og Du skal aabne Døren paa denne Hytte“.*)

Men Nero viste ingen Lyst til at fortsætte Forhøret. Han steg ned af sin gyldne Stol og forlod bestyrtet Salen.

Den hellige Petrus blev bragt tilbage til Eængslet.

(Fortsættes.)

*) 2 Petrus I, 14.

Dagbog.

Østerrig. De „Liberale“ ere endnu bestandig ikke rigtig vel tilpas i Anledning af Kaisereus Reise til Prag; thi vel har denne ikke — i det mindste endnu ikke — medført den „Forandring i Systemet“, som man ventede eller frygtede, men ganske klar er den politiske Horizont ikke, og hvad der er det ubehageligste: Kaiseren har tilsagt Cardinal Schwartzberg, at han agtede at beskytte Kirkens Frihed; og da „Liberalismen“ paa Aandens Omraade som bekjendt aldeles ikke mener at kunne komme nogen Vei ligeoverfor Katholicismen, med mindre den faaer Lov til at gjøre en vidtudstrakt Brug af Politistaven, saa er dette kaiserlige Løfte vistnok ikke ganske bekvemt for den.

I de americanske Sydstater hersker for Tiden meget sørgelige Tilstande. Efter at Nordstaterne og dermed det „liberale“ Parti (Republicanerne) havde faaet Overhaand over „Demokraterne“, blev som bekjendt ikke blot Slaveriet, som godt var, afskaffet, men Negerne fik ogsaa lige politiske Rettigheder med de Hvide. Da de Sorte imidlertid manglede alle Betingelser for politisk Myndighed, saa opstod heraf aldeles utaalelige Forhold for de Hvide, og Følgen heraf har været Slagsmaal og Uordener af forskjellig og ofte meget blodig Art. En Smule Ro synes Central-Regeringen i Washington for Øieblikket at have bragt tilveje; men det ligger i Sagens Natur, at det ogsaa kun er for Øieblikket.

Spanien. Fra Krigsskuepladsen intet Nyt. Man venter ikke, at de smaa Fjendtligheder, der have fundet Sted imellem Carlisterne og de preussiske Skibe, skulle have videre Følger for det Første. Ministeriet i Madrid er rekonstrueret i republicansk (anti-alphonsistisk) Retning. Høist besynderligt tager det sig derfor ud, at Prinds Alphons (Dronning Isabellas Søn) netop nu er reist til Berlin; dette betyder sandsynligvis mere end Ministeriets Reconstruction; thi at dette i Spanien ikke har stort at sige, er en gammel Historie. -- Dagens store Begivenhed er imidlertid hverken dette eller hint, men Kaiseren af Ruslands venskabelige Skrivelse til Don Carlos. Det preussiske Telegrafbureau (Wolff) taug først helt stille derom, og da dette ikke længere lod sig gjøre, forsøgte man at betvivle Sagen; dette lader sig imidlertid heller ikke gjøre, da Efterretningen er officiel (fra Don Carlos). Hvor stor Betydning Brevet har, kan man i dette Øieblik ikke

have nogen Mening om, men vist er det, at dette Skridt netop nu er en stærk Demonstration imod Preussen og Bismark fra russisk Side.

Frankrig. Her er Stemningen meget irriteret paa Grund af den nye spanske Gesandts kjække og næsten uforskammede Optræden, da han første Gang mødte hos Mac Mahon. Ogsaa er man meget urolig over de preussiske Agenters og Spioners travle Virksomhed i det sydlige Frankrig. Den tyske Consul (Lindau) i Bayonne holder et formeligt organiseret tysk Spionvæsen paa den spanske Grændse, men alene af Venskab for Serrano skeer saadant naturligvis ikke.

Tydskland. Gammelkatholikerne have under Døllingers Forsæde holdt en Congres i Bonn, hvor Delegerede vare mødte fra det anglicanske, det russiske og en hel Del forskjællige protestantiske Religionssamfund. Øiemedet var, at blive enige om noget Fælleds. At en saadan storslaact Arrangements- og Udvandingscommission vækker en Del Munterhed, er naturligt.

Kirkelige Efterretninger.

Schweits. Paa fransk Gebet fandt der for nogen Tid siden en rørende Høitidelighed Sted. De to til Schweits hørende katholske Sogne, Pruntrut og Boncourt, feirede deres Børns første Communion hos deres landsforviste Præster i Frankrig. Et Extratog bragte fra hvert af begge Sogne henved 1500 Personer hen til Delle i Frankrig. Kl. 9 om Morgenen droge de 160 Børn, som for første Gang skulde annamme den hellige Communion, ind i den høitideligt smykkede Kirke. Canonicus Hornstein holdt Prædikenen; hele Forsamlingen fældede uvilkaarligt Taarer da han sagde: „O Schweits, mit Fædreland! hvad er der blevet af din saa meget roste Frihed! Vi, dine Sønner, dine Børn, maae drage til et fremmed Land for at kunne annamme vor Gud, for at kunne besøge en Kirke. Schweits, mit elskede Fædreland! naar vil du igjen blive Frihedens classiske Land, Wilhelm Tells sände Fædreland? Naar ville vore For-

følgere høre op med at vanære dig for hele Verdens Øine!“

Efter Prædiken oplæste han en Skrivelse fra Monseigneur Nardi i Rom, der meddelte, at den hellige Fader sendte Forsamlingen den apostoliske Velsignelse. Den hellige Fader anbefalede især Børnene, at de skulde opløfte deres uskyldige Hjerter til Gud og bønfulde Herren om Hjælp for deres Familier, for deres Fædreland, for deres værdige Præster, for deres standhaftige Biskop og for Paven selv. De skulde bede, disse kjære Børn, at Herren snart vilde standse Kirkens saa længe varende voldsomme Forfølgelse, som nu næsten var almindelig over hele Kirken. Hele Forsamlingen var dybt rørt, da Børnene nedknælede paa Frankrigs Jord for at kunne modtage deres Gud og Frelser.

Rettelse i Nr. 38. S. 600, L. 3 fra n. er foran Ordet Christus udfaldet: „Det nye Menneske“ etc.

Elisabethforeningens

vanlige Møde er udsat til Søndagen den 4de October, Kl. 4 Efterm.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 27de September. 18de Søndag efter Pintse. Kirkeindvielsesfest. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, høitidelig Messe, under hvilken det Allerhelligste udetilles og derpaa forbliver udstillet hele Dagen; Kirken staaer aaben indtil Kl. 9 Aften. — Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. (Kl. 3 og 5 recitere de Geistlige Breviarbønnerne i Kirken.) Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 28. M. Venzeslaus, Hertug, Martyr. 29. Ti. Michael, Ærkeengel. 30. O. Hieronymus, Kirkelærer. 1. October To. Remigius, Biskop. 2. F. Leodegar, Bekj. og Martyr; Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Messe for Broderskabet til Jesu guddommeligs Hjerter; Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Broderskabsandagt. 3. L. Thøger, Bekj., Apostel for Jylland.

Søndagen den 4de October. 19de Søndag efter Pintse. Rosenkrandsfest.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Korsvei: Fredags Efterm. Kl. 3—9 Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 40.

Søndagen den 4de October.

1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Dagbog. En Dom om Protestantismens Fremtid. Kirkelige Efterretninger: Rom, Paderborn, Posen, Bonn, Regensburg, England.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 39.)

Det katholske og lutherske Begreb om hvad det er at troe.

Ligesom vi af det Foregaaende have seet, at den megen overspændte og forvirrede Tale, der i den lutherske Kirke er ført om Synden, tilsidst tog sit Afløb i en Betragtning, der i Grunden i det praktiske Liv gjorde den til Ingenting, ved i Theorien at ophæve alt Ansvar og moralsk Tilregnelighed: saaledes er det ogsaa gaet med Begrebet om Troen. De, som i vor Tid og hertilands i en Række af Aar have talt meest høirøstet til Troens Priis, have anbefalet dens Nødvendighed og anpriist dens Herlighed saa længe, at det at troe paa Christus til Retfærdighed og bekjende ham til Salighed — er blevet til et saa broget og gaadefuldt Mysterium selv for dem, der producere sig som de Stærkeste i Troen, at alle de, der gjerne vilde indvies i deres Hemmelighed, nu i mange Aar forgjæres have ventet paa

en fyldestgjørende Forklaring. De i denne Henseende superkloge og beaandede Grundtvigianere, der have talt saa mange unyttige Ord om deres ufeilbare „Syn“ paa alle mulige Ting baade i Himlen og paa Jorden, om de vidunderlige nye christelige Opdagelser og Oplysninger, hvoraf de fremfor andre Christenmennesker mene sig i Besiddelse, — selv disse Lykkelige have, trods al den Aandens Fylde, der skal være udøst over dem, og uagtet deres Sikkerhed og Vished kan sige Sparto til Biskoppens evangeliske Vished, — selv de have endnu aldrig været istand til at sige et eneste fornuftigt Ord herom*). Og nu Hr. Biskoppen! Han har i det heromtalte Skrivt leveret de meest slaaende Beviser for, at han er accurat ligesaa klog som hine Venner, uden at der dog er mindste Rimelighed for, at han og de derved skulde komme hverandre nærmere. Thi Vennerne ville jo slet ikke vide af nogen „Dogmetro“, ligesom det mere end eengang er blevet fremhævet som en af Grundtvigs største Fortjenester, at han grundigt har ødelagt al „Autoritetstro“; men dette er Biskop M. jo langt fra at sige Ja og Amen til. Thi ligesom Grundtvig naturligvis undtog sin egen Autoritet fra hiin Forkastelsesdom, og det ene var i Kraft af den, at det lykkedes ham at ødelægge al anden Autoritet i sine Tilhængeres Bevidsthed: saaledes forholder det sig ogsaa med Hr. Biskoppen. Han er jo for det Første selv en ikke ringe Autoritet, og han holder jo derhos ogsaa stærkt paa det 16de Aarhundredes navnkundige Autoriteter.

Heller ikke i Henseende til Nødvendigheden af Dogmer synes det at gaae synderligt bedre med Enigheden, forsaavidt Biskoppen som Theolog jo fornemmelig er Dog-

*) For en Deel Aar siden hørte vi en ung Student, der beilede til den Lykke at blive indlemmet i denne høitbenaadede Vennekreds, beklage sig over, at Ingen af dem kunde give ham en forstaaelig Forklaring paa, hvad Troen er, eller hvad det er at troe!

matiker. Men vi have allerede seet, at dette er at forstaae „cum grano salis“ eller i en meget indskrænket Betydning. Ved nemlig totalt at bryde Staven over det katholske Dogma og den fra Kirkens Idee og Tilblivelse uadskillelige Tendents til Dogmeudvikling, og ved at forkaste alle denne Udviklings Resultater gennem hele Tiden før Reformationen, vedkjender jo Hr. Biskoppen sig den Overbeviisning, at der ene maa være Tale om lutherske Dogmer; thi før Luther famlede Christenheden jo omkring i det tykkeste Mørke, der først adspredtes, da „Traditions- og Conciliesikkerheden styrtede sammen“ omkring den store Reformator, og han fremdrog den hellige Skrivt, der før „havde ligget under Bænken“ tilligemed den centrale Artikel, der hidtil havde været „sat under Skæppen“. Saaledes bliver der, som sagt, først efter Reformationen Mening i at tale om Dogmer*); men atter dette med en betydelig Indskrænkning, eftersom det jo er noksom bekjendt, hvorledes Hr. Biskoppen og alle moderne lutherske Theologer forstaae at bøde paa de gammellutherske Dogmers hullede og forlængst opslidte Klædebon. Men det mærkeligste ved det her førte Forsvar for Reformationens dogmatiske Flikværk og den moderniserede Lutherdom er dette Skrivts Forsøg paa at bringe den oprindelige refor-

*) Herved maa dog bemærkes, at Grundtvigianerne i absolut og uindskrænket Betydning slaae en Streg over alle — ogsaa de lutherske Dogmer — med Undtagelse af Grundtvigs nye Dogme om Daaben og det lille Ord af Herrens egen Mund, hvilket dog nu er blevet temmelig gammelt, men hvorved der er den særegne Mærkelighed, at det, ved i saa mange Aar ganske udelukkende at have været Gjenstand for deres literære Forhandlinger, viser, at man længe har befundet sig i en fuldstændig aandelig Stagnation. Man forkaster altsaa alle andre Dogmer og al anden Tradition; men det Værste er, at Grundtvigs eneste Dogme og hans ganske enestaaende Overlevering til hans Venner, hviler paa et aldeles luftigt Grundlag. Deres Daab er gyldig, men deres Lære om Betingelserne for dens Gyldighed er allerede i det tredie Aarhundrede bestemt forkastet af hele den katholske Kirke.

matoriske Radicalisme med dens almindelige Præstedømme til at gaae op i den senere tilveiebragte lutherske Lærebygning og Kirkeordning. Hermed har Hr. Biskoppen igjennem et uopredeligt Væv af Selvmodsigelser beseglet sin dogmatiske Indifferentisme; thi „den h. Skrivt taler jo klart og tydeligt til Enhver, ikke blot til den troende, men selv til den vantro Læser“ (S. 150); „Aanden blæser hvor den vil“, og „Evangeliets kan bringes os af Enhver, der kommer til os i Herrens Navn“ (S. 63). Med dette Svar have vi jo forlængst hørt Hr. Biskoppen affærdige dem, der ere saa anmassende at mene, at man kun faaer Sikkerhed for Sandheden ved at gaae til Rom, og denne Henviisning til den usynlige Kirkes umiddelbart af den Helligaand inspirerede Fripræstedømme er en saa fortræffelig Illustration af den lærde Dogmatikers hele Standpunkt, som man kan ønske sig.

Dog — det var om Troen, om „det at troe“, vi have bebudet, at vi her vilde tale; men vi fandt det paa Grund af Forbindelsen med det Foregaaende betimeligt at fremhæve den indre Sammenhæng mellem det lutherske Begreb om Arvesynden og dens Virkninger og Troen paa Forløsningsdogmet; thi det Ene kommer og gaaer med det Andet. En uklar og taaget Forestilling om det førstnævnte Dogma laae skjult og ubevidst til Grund for det sidstnævnte, der historisk optraadte som det første og altbestemmende, medens hiint først senere fik en dertil svarende Skikkelse. Vi have tillige, med Hensyn til den samtidige Anerkjendelse og Forkastelse af kirkelige Dogmer, troet at kunne paavise Aarsagen til, at Begrebet om de christelige Sandheders Udvikling til positive, bestemt formulerede Dogmer nødvendig maatte forsvinde for den fra den almindelige Kirkes Læreautoritet emanciperede Bevidsthed, og man har i Hr. Biskoppens Sympathi for Luthers almindelige Præstedømme og usynlige Kirke en haandgribelig Forklaring paa de nysomtalte Selvmodsigelser, der endte i den fuldstændigste og høieste

principielle Enighed med hans tidligere kirkelige Antipoder — den grundtvigske Vennekreds.

Den katholske Kirkes Lære om hvad det er at troe til Retfærdighed og Frelse er ligesaa simpel og fattelig selv for det eenfoldigste Menneske, som de protestantiske Fremstillinger af dette Punkt ere forskruede, opstyltede og dunkle. Den katholske Kirkelære fremhæver som det første Moment i de indre Acter, der tilsammen betegnes med Ordet „Tro“: Anerkjendelsen af den af Gud aabenbarede Sandhed, eller den faste Overbeviisning om Sandheden af Alt hvad Gud har aabenbaret os i Christus. Forsaavidt er Troen altsaa ikke blot en indre Act af Menneskets Erkjendelse, men tillige et frivilligt Samtykke eller Billigelse af det, som Gud fordrer anerkjendt som Sandhed, eller med andre Ord: en indre Act af Villien, hvilken sidste dog endnu kun er en Villie til at antage det for Sandhed, som Forstanden ikke kan nægte sin Anerkjendelse. Men den blotte Overbeviisning om Sandheden af det, som Gud har aabenbaret til Frelse, er ikke tilstrækkelig til at erhverve det faldne Menneske Guds Velbehag; hvad der ikke trænger dybere ind i Sjælens Indre, og ikke gjør sin Magt gjældende over alle Hjertets Følelser og Drivter, ved at vække en levende Kjærlighed til Gud og bringe Villien i Overensstemmelse med Guds Villie, det vil kun løst og udvortes hænge sig ved den tidligere tilvante Tænkemaade og Leveviis som en død Skat for Erkjendelsen, der ikke vil bære nogen anden Frugt for Livet, end en bitter Følelse af en indre Tvedragt, samt af Guds Fortørnelse over en saa formastelig Ligegyldighed og Utaknemmelighed for den erkjendte, men foragtede Sandhed. Naar altsaa det at troe — hvad man dog skulde vente at finde alle fornuftige Mennesker villige til at indrømme — er en indre frivillig Handling, saa kan Troen ligesaalidt adskilles fra de øvrige indre Actioner, der angaae den menneskelige Sjæls Forhold til Gud og Evigheden, som de væsenlige Functioner

i det menneskelige Legemes Organisme kunne skilles fra hverandre, og det Arbeide, som disse forskjellige Betingelser for den samlede Livsvirksomhed i Forening udføre, vilkaarligt henføres til en enkelt af hine Functioner, som den, der udfører Alt, og paa hvilken derfor Alt udelukkende beroer. Alt hvad vi i det Foregaaende (s. S. 599) have omtalt som indbyrdes uadskilleligt forenede Betingelser for Retfærdiggjørelsen vedbliver naturligviis at gjøre sin stedse voxende Magt gjældende over det gjenfødte Menneskes hele indre og ydre Liv, efterat den forberedende og imødekommende Naade har fuldendt sit Værk i Meddelelsen og Frembringelsen af en sand indre Retfærdighed. Retfærdiggjørelse og Helliggjørelse ere saaledes i Livet og Virkeligheden Ect, eller to Sider af den udelelige guddommelige Virksomhed, som under Menneskets frivillige Medvirkning fuldbyrder dets Forløsning og Gjenfødelse.

Da Retfærdiggjørelsen saaledes i katholsk Betydning bestaaer i en fuldkommen Forvandling af Menneskets hele indre Væsen, følger det af sig selv, at „Troen alene“ i den førstomtalte Betydning — nemlig som Anerkjendelse af Sandheden eller en indre af Lydighed mod Gud fremgaaet Underkastelse under den aabenbarede Sandheds Fordringer — ikke kan retfærdiggjøre os for Gud. Den er i denne Forstand kun den første Betingelse for Frelsen, Roden, hvoraf den indre Retfærdighed, som Gud vedkjender sig, fremgaaer*). Erkjendelsen af Sandheden maa gjennemtrænge Villien og vække en levende Kjærlighed til det Gode, eller til Alt hvad der er Guds Villie; Haabet om Forsoning med Gud maa bære Frugt i Tillid, Bodfærdighed og Ydmyghed, og hvad der ellers vidner om Fornyetelsen af det oprindelige Forhold til Gud. Det er alene denne levende Tro, eller en

*) S. Trid. Conc. Sess. VI, 8. Vi henvise tillige til Tridentiner-Conciliets hele Fremstilling af Læren om Retfærdiggjørelsen og Troen i C. 3—8 samt til Möhlers Symbolik § 15.

Tro, hvori Kjærligheden til Gud er det besjælende og dannende Princip, som den katholske Kirke tillægger Kraft til at retfærdiggjøre et Menneske for Gud. En Tro, der er blottet for hine Kjærlighedens og Haabets Livsytringer kalder Kirken en død Tro.

Betragte vi nu den lutherske Lære, da vil man her finde en saa mærkværdig Uoverensstemmelse med hvad der gennem alle tidligere Aarhundreder havde gjældt for en med Sagens Natur og den menneskelige Tænkning Love overensstemmende Betragtning af Troens Væsen, at man strax faaer en bestemt Følelse af, hvorfor det her paagjældende Dogma af Hr. Biskoppen kaldes det reformatoriske Lærebegrebs centrale Artikel; thi den omfatter ganske rigtigt alle de øvrige Modsætninger, den er Roden, hvoraf de alle ere udvoxede og det Brændpunkt, hvori de alle findes samlede.

For at begynde med nogle almindelige Bemærkninger, da udsiger den af Hr. Biskoppen saa stærkt betonedede og idelig gjentagne Sætning om „Troen alene“ eller Troen som den eneste Betingelse for Menneskets Retfærdiggjørelse, noget ganske Andet, end naar dette fra et katholsk Standpunkt med Sandhed kan siges om den levende, af Kjærlighed til Gud og Mennesker besjælede Tro;*) thi denne levende Tro forkaster det lutherske Lærebegreb aldeles. Ved den vilkaarlige Tilføielse af det Ord „alene“ til Apostlens Ord i Rom. 3, 28 vilde Luther, i Medfør af sin nye Lære om Modsætningen imellem Loven og Evangeliet, gjøre den paradoxe Anskuelse gjældende, at Kjærligheden saavel som alle andre indre Acter, som Gud fordrer udtrykte i Menneskets ydre Liv og Vandel, Intet have med Evangeliet at gjøre, men henhøre under Loven, der efter hans Mening var afskaffet ved Christus. Naar han da — i den aaben-

*) Det følger af sig selv, at man medrette ogsaa bruger dette Udtryk, naar man taler om den christne Tro i Modsætning til andre Religioner.

bareste Selvmodsigelse -- i Modsætning til denne Theori i sine Forklaringer af de to stedse paaberaabte Breve til Romerne og Galaterne beskriver Troen som en guddommelig Kraft, der forvandler og fornyer hele vort Væsen, døder den gamle Adam, gjenføder os ved den Helligaand, og gjør os til nye Mennesker, der ikke spørge om, hvad Godt vi skulle gjøre, men af os selv ganske instinctmæssigt af Taknemmelighed for Forvisningen om Syndsforladelse og Salighed uafadeligt ere optagne af en utrættelig Stræben efter at gjøre Troen frugtbringende i gode Gjæringer: da maae vi herved først erindre om hvad vi (S. 599) bemærkede om det Urimelige i den mod al aandelig Erfaring stridende Forestilling, at Retfærdiggjørelsen ganske udelukkende er Guds Gjærning, der uden al Medvirkning og Forberedelse fra Menneskets Side fuldbyrdes ligesom med eet Slag eller i et bestemt Øieblik, som en Virkning af den samtidigt og paa samme Maade tilblevne Tro, der først, efterat den Retfærdiggjorte har faaet en urokelig Vished om Guds Velbehag og evig Salighed, bliver saa nidkjær for alt Godt. Dernæst maa det bemærkes, at Luther ikke blot aldeles forkastede det katholske Begreb om den levende Tro, der forudsætter, at Kjærlighed, Haab, Ydmyghed, Anger etc. ere i det mindste skjult tilstede i den Tro, der er en Betingelse for Retfærdiggjørelsen; at han ikke blot forkastede Troen i denne Skikkelse, men ligesaa afgjort dens ovenfor omtalte første og tidligste Skikkelse, nemlig som Anerkjendelse af den aabenbarede Sandhed og Redebondhed til, i Lydighed mod Gud at underkaste sig dens Fordringer baade til Erkjendelsen og Villien. Han kaldte Troen i denne endnu ufuldkomne Skikkelse, men som dog fornuftigviis maa erkjendes for Grundlaget for alt Andet, for en unyttig Ting (otiosa qualitas) eller erklærede med andre Ord Anerkjendelsen af Sandheden for at være en ligegyldig Sag!

Dog — den med Menneskeaaendens naturlige Organisation givne dynamiske Samvirken af hine to Hovedfactorer

i det sjælelige Liv, samt de dertil knyttede indre Erfaringer, der ere en Frugt af udviklet psykologisk Tact og et sundt Blik paa det indre Liv, kunde ikke finde Anerkjendelse hos en sværmerisk disponeret og tidligere fra al Berøring med den virkelige Verden afsondret Munk, der pludselig paa eengang optraadte som hele Christenhedens Reformator, omgiven af lidenskabelige Tilhængere og forblindede Partigængere, der, ligesaa blottede for al indre Erfaring som han, misforstode alle Fortidens aandelige Idrætter, og med den hensynsløseste og lidenskabeligste Iver opbøde Alt, hvad den menneskelige Spidsfindighed kan opdrive, ikke blot paa Kirkelærens og Kirkens Ødelæggelse, men paa Virkeliggjørelsen af et andet ikke mindre stort Formaal, nemlig det — i Kraft af deres nye Theorier om Synden og det Onde samt Menneskets Ufrihed*) at tilveiebringe en radical Omvæltning i deres Samtids og alle følgende Slægters Tankegang og Livsbetragtning, og bringe dem til at overføre disse absurde Stuetheorier paa det virkelige Liv! Saatremt dette i det Hele og Store havde kunnet lykkes dem, da havde det forlængst været forbi baade med Kirken og Christendommen! Men Guds Værk kan ikke gaae tilgrunde, og heller ikke Verden lader sig — takket være den sunde Menneskeforstand — forbløffe af Sophismer!

Denne Forkastelse af det katholske Troesbegreb i begge dets ovenfor omtalte Skikkelser forvikler sig, som vi tildeels allerede have seet, paa ethvert Punkt i de haandgribeligste Selvmodsigelser, og den nye Lære om Troen, som Indbegrebet af Alt hvad der gjør Mennesket Gud velbehageligt, og uvilkaarligt af sig selv virker alle gode Gjerninger, lader sig kun paa en ganske eienommeligt Maade, som vi nedenfor skulle omtale, forlige med den i det Foregaaende (S. 600) omtalte Theori, hvor-

*) Det maa bemærkes, at de vel for den Tid vare nye, men at de stadigt bleve bekæmpede i Kirkens Oldtid, hvor de spillede en stor Rolle i flere hæretiske Systemer.

efter det gamle Menneske ikke aflægges, men Syndens Magt vedvarer hele Livet igjennem. Vi fremhæve her blot den med denne Lære nøie sammenhængende, af Luther og de lutherske Theologer altid stærkt betonedes Sætning om det Ørkesløse i den katholske Læres Adskillelse mellem Arvesynden og de personlige Synder og mellem Døds-synder og ringere Synder, fordi der i Virkeligheden ikke skal gives nogen anden Synd, der gjør Mennesket forkasteligt i Guds Øine og berøver det hans Naade, end Van tro.

Spørger man da om det positive Indhold, hvormed den lutherske Theologi — efter den ved disse negative Bestemmelser fuldbyrdede Udryddelsesproces — mener at udfylde denne tomme Plads i den christelige Troes Hovedartikel, da see vi ikke Andet rage frem af dette store Øde, dette Vildnis af aandelig Forstyrrelse, end ene Begrebet „Tillid“ — en ubegrændset Tillid til Guds Barmhertighed i Jesus Christus, en ubetinget Fortrøstning til, at man ikke blot har Sikkerhed for Sandheden af det, som Gud har aabenbaret, men ogsaa Vished om sin personlige Frelse eller Sikkerhed for at være i Naadestanden, og som Følge deraf — for den evige Salighed. Dette er i høieste Forstand det „Centrale“ i den lutherske Lære om den retfærdiggjørende Tro. Det er denne ganske ubegrændsede Tillid, denne over al Tvivl hævdede Vished, som Hr. Biskoppen har anvendt Størstedelen af sit Skrivt paa at forherlige. Vi have allerede i en anden Forbindelse omtalt dette Punkt, og tilføie her blot, at en saadan Tillid er et saa anmassende og formasteligt Indgreb i Guds Afgjørelse, at den, der virkelig var istand til at tilegne sig dette Begreb om Troen og indrette sit Liv efter det, i alle ærlige og i Sandhed religiøse Menneskers Øine vilde stemple sig selv som en Hykler, der saalænge har mishandlet sin Samvittighed og forhaanet Sandheden, at det tilsidst er lykkedes ham at slaae sig til Ro med en Vished, som ikke Gud, men ene Satan kan give! Men, ligesom vi ikke engang ere istand til at

troe, at Luther og de gammellutherske Theologer i Livet hyldede denne Lære, men antage, at de, i Medfør af den eengang indslagne Vei, ved Conseqventsens Magt dreves ind i denne og alle de øvrige Urimeligheder, saaledes ere vi endnu langt længere fra at troe dette om Biskop M. Vi troe, som tidligere sagt, at han kun som Polemiker gjør Brug af disse forældede lutherske Overdrivelser og Absurditeter.

(Fortsættes.)

Dagbog.

Spanien. Den „moralske“ Støtte, som de europæiske Cabinetter have ladet Hr. Serrano blive til Deel ved deres Anerkjendelse, hjælpe ikke. Pengene og Tropperne strømme ikke rigeligere end før; ja de sidste „strømme“ endog, som sædvanlig den anden Vei; thi Desertion hører nu eengang til det, den republikanske Hær kalder Disciplin. At Moriones har gjort et Forsøg paa at angribe Carlisterne er sandt, og at han er bleven ynkeligen slaaet, er ligesaa vist. Det Knæk, som Kongens Sag syntes at have faaet ved Opgivelsen af Bilbaos Beleiring, har viist sig at være illusorisk, ligesaavel som den Magt, man dengang formodede, stod til Hr. Serranos Disposition. Den kongelige Sag har aldrig staaet saa stærk og saa fast som i dette Øieblik. Kronens og Alterets Fane bæres i Spanien af et energisk, begeistret og tappert Folk, og en saadan Fanebærer er mere værd end alle mulige umoralske Anerkjendelser.

En Dom om Protestantismens Fremtid.

Den bekjendte vantro Philosoph, E. v. Hartmann, Forfatter til det allerede nu i sjette Oplag udkomne Skrivt „Det Ubevidstes Philosophi“ (Philosophie des Unbewusten) har nu udgivet et Skrivt under Titel: „Christendommens Selvopløsning og Fremtidens Religion“ (Berlin. Duncker 1874). Denne Bog vil snart være ligesaa meget omtalt som for nogle Aar siden David Strauss' „Den gamle og den nye Tro“. Forfatteren forkaster med afgjørende Bestemthed alle Christendommens Troeslærdomme, og med Hensyn til Moralen optager han i sin Fremtidsreligion mere af den indiske Buddhisme end af Christendommen; men han erklærer ogsaa med den samme Bestemthed, at Enhver, som vil være en consequent Christen, kun kan være en romersk-katholsk Christen. „Katholicismen“, siger han, „har stedse fremhævet den uholdbare Halvhed og de adspaltende Modsigelser i Protestantismen; i katholske Kredse har man altid klart erkjendt, at det protestantiske Princip nødvendigviis maa føre til Protestantismens Selvopløsning“ „Det er vistnok“, heder det videre, „intet historisk Tilfælde, at Catholicismen netop nu udfolder de meest storartede Anstrængelser for at befæste og concentrere sin Magt, medens Protestantismen er sysselsat med at uddrage de sidste Consequentser af sit Princip, og imidlertid synes næsten at være bleven færdig med at ødelægge og fuldstændig udtømme Christendommen, og navnlig de conservative Retninger i Protestantismen ere i Begreb med at tabe den sidste Rest af deres Credit paa Grund af deres altid mere og mere aabenlyse Modsigelser mod det protestantiske Princip.“ — Meget skarpt gaaer Hartmann irette med Halvkatholikerne og med de liberale Protestanter i Protestantforeningen, som han erklærer for at være det intoleranteste blandt alle Religionspartier. „Den pavelige Ufeilbarhed“, heder det f. Ex. med Hensyn til de Første, „er den for længe siden krævede Krone paa Troeseenheden i Catholicismen, og al Snakken imod den er uden Mening i deres Mund, der ansee Paven for at være Petri Efterfølger“ . . . „Christne, som have at raade over en heel riig Skat af noget Positivt, kunne være tolerante til en vis Grad“; men denne Tolerance anseer Forf. for umulig blandt liberale Protestanter, „der kun ved et kunstigt Haarkløveris Æggedands kunne opretholde de

herskende Illusioner om deres Christelighed, hvilke Illusioner paa Grund af hele Stillingens hemmelig bevidste Usikkerhed ophidser til intolerant Forfølgelse. Dersom den nuværende liberale Protestantisme skulde opnaae Herredømmet, saa maatte den allerede af den Grund overgaae alle Confessioner, der nogensinde før den have havt Herredømmet, i Intolerance“ . . . „Saafremt den imponante Gothik i Middelalderens Theologi ikke mere er efter vor Smag, saa hindrer Ingen os i at bygge anderledes; men man skal ikke ville faae os til at troe den først nu gjorde Opdagelse, at Meningen med de gamle Dome skulde egentlig have været at bygge Kaarhuse.“

Hartmann sammenfatter Resultatet af sine Undersøgelser i følgende Ord: „Den liberale Protestantisme bestaaer af en ubestemt, tarvelig, plat Metaphysik, som holdes bedst muligt skjult for ethvert kritisk Blik, af en Cultus, som er bleven fri for ethvert Mysterium, men derfor slet ikke for Modsigelse, og af en fra Metaphysiken løsreven og derfor irreligiøs Ethik.“

Om den i det nordtydske Rige opflammede Kamp, som Staten fører mod Rom, siger Forfatteren: „Den sidste og dybeste Mening med denne Kamp er Afgjørelsen af Spørgsmaalet om, hvad der for den nuværende Menneskeheds Bevidsthed har Fortrinet, enten hiint Liv eller dette Liv, enten det Evige eller det Timelige. Hvorvidt endnu et sandt christeligt Sindelag skulde findes i Protestantismen, det kan erkjendes af, i hvor vidt der inden for de protestantiske Secter tages Parti mod Staten, og hvorvidt Solidariteten af de christelige Interesser med Katholicismens Interesser erkjendes.“

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den h. Fader modtog den 7de f. M. de romerske Seminariers Elever. I en rørende Tiltale hentydede han til Kirkens tunge Lidelser, idet han tillige opmuntrede Eleverne til Bod og Standhaftighed og til at berede sig paa nye truende Kampe.

Paderborn. Biskop Conrad Martin har i sit Fængsel modtaget en Skrivelse fra Overpræsidenten, hvori

denne opfordrer ham til at nedlægge sit Embede inden ti Dages Forløb, ellers vilde der blive andraget paa hans Afsættelse hos den kgl. Domstol for kirkelige Anliggender. Men Biskoppen tænker naturligviis ikke paa at give efter; han veed, at den Helligaand har sat ham til at styre Herrens Hjord, og at en kongelig preussisk Domstol ikke har Myndighed til at afsætte ham.

Posen. Decan Rzezniowski i Jarocin havde, som bekjendt, udtalt den store Excommunication over den gammelkatholske Provst Kubezjak i Xions, der som en Ulv vilde trænge sig ind i Herrens Hjord. Man holdt Huusundersøgelser hos ham for at opdage, hvo der er den for Regeringen ubekjendte „pavelige Deleгат“, der havde givet ham Fuldmagt dertil, men det var forgjæves. Nu har Overpræsidenten anlagt Sag imod ham.

Bonn. Gammelkatholikernes Conferentser, der ere sammenkaldte af Døllinger i det Øiemed at forene de christelige Confessioner, have nylig taget deres Begyndelse. Over 40 Personer af forskjellige (ikke katholske) Confessioner have forsamlet sig for at deeltage i Unionsconferentsen: Professorer, Biskopper og Prædicanter fra Tydskland, Danmark, Frankrig, Rusland, England, Grækenland og Nordamerica. Døllinger blev eenstemmigt valgt til Præsident. Underhandlingerne førtes paa Tydsk og Engelsk. Det maa bemærkes, at Døllinger og den gammelkatholske Biskop Reinkens have udtalt sig for Gyldigheden af Biske- og Præstevielsen i den anglicanske Kirke, uagtet dens Ugyldighed tør ansees for temmelig afgjort; thi Matthæus Parker, Ærkebiskop i Canterbury, blev ikke retmæssigt viet til Biskop; men det er dog ham, fra hvem alle anglicanske Ordinationer have deres Oprindelse.

Regensburg. Tydsklands Katholiker søge ikke blot paa Statens Gebeet at værne om deres Rettigheder, men stræbe ogsaa paa Literaturens Omraade i alle Retninger efter at erhverve sig en hæderfuld Plads. Et glædeligt Beviis derpaa er Pustet's Boghandel i Regensburg, idet den, for at fortrænge de talrige illustrerede Underholdningsblade, som aabent og skjult forvanske Sandheden om alle katholske Anliggender og ødelægge den sædelige Reenhed, udgiver et efter katholske Grundsætninger redigeret illustreret Underholdningsskrift. Berømte Kunstnere og udmærkede Skribenter have tilsagt deres Hjælp. Bladet udgaaer ugenlig. Abonnementsprisen (20 Gr. Kvartalet) er exempelløs billig. Dette Foretagende for-

tjener at anbefales paa det Bedste. Den h. Fader, Pave Pius IX., har skriftligt givet sin Velsignelse til samme. Abonnement modtages paa alle Poststationer. Titelen er: Hausschatz für Stat und Land.

England. Det katholske Liv i England tager et stedse mægtigere Opsving. Sidste Søndag blev der i alle katholske Kirker og Kapeller oplæst et af Ærkebiskoppen og af alle Biskopper af Ærkebispedømmet Westminster undertegnet Hyrdebrev, i hvilket der tales om den storartede Forøgelse og indre Udvikling af de katholske Optragelsesanstalter. Biskopperne bekjendtgjøre endvidere deri, at efter vor h. Faders Mening Øieblikket er kommet til at grundlægge et Universitet og desuden særlig en Skole for det højere theologiske Studium i England, og at Hs. Hellighed havde overdraget dette Hverv til Msgr. Capel, samt at de omtalte Anstalter snart ville træde i Virksomhed.

Men endnu langt større Opsigt vækker Marquien af Ripon's Conversion, der nu offentliggjøres som en Kjendsgjerning, efterat Rygtet allerede havde omtalt dette Skridt som staaende i Forbindelse med Lordens pludselige Opgivelse af Stormesterposten for de engelske Frimurere. Marquien af Ripon indtog allerede i Aaret 1868 en anseet Stilling i det liberale Parti, efterat han som 36aarig Mand i Aaret 1863 havde ledet Krigsministeriets Finantsvæsen, og i Aaret 1866 var bleven udnævnt til Conseilspræsident, da Gladstone blev Premierminister. Som Belønning for hans Deeltagelse i Washingtoner Tractatens Afslutning blev han, som allerede dengang i sin Person forenede to Earls(Greve)-Titler (fra Faderen og Onkelen) beæret med Marquistitlen. Et klart Beviis for hans personlige Popularitet var hans Valg til Stormester for de engelske Frimurere. At en saadan Mand, en af de berømteste liberale Peers, en Ridder af Høsebaandsordenen og Eier af 30,000 Lstr. aarlig Indtægt, er overtraadt til Katholicismen, det er en Begivenhed, der har vakt stor Opsigt. Naturligviis istemme de liberale Blade Klagesange over den „Frafaldne“, og bryde uden videre Staven over ham. Efter deres Mening maa en Mand, som i Livets Modenhed forlader den protestantiske Tro for den katholskes Skyld, være bleven et Bytte for den fordærveligste Demoralisation; at en Mand, som har en 20aarig Verdenserfaring, som har beklædt høie Embeder i England, og som var en fremragende Diplomat, „bøier sig under det romerske Præstesks Aag“, det kan

kun være en Virkning af en aldeles forkeert Sindsbeskaffenhed, og det maa absolut være et Tegn paa stor Charaktersvagthed!

— Marquien af Ripons Conversion vedbliver at vække den største Opsigt over hele England. Hans Optagelse fandt Sted den 7de f. M. i Oratorianernes Kirke i London. 10 Prælater, næsten Alle Convertiter af de høieste Classer i Samfundet og tidligere anglicanske Geistlige, overværede samme. Imidlertid skete Alt paa den sædvanlige Maade uden videre Høitidelighed. Thi Conversionerne i denne Kirke, saavel som i St. Mary og Kirken i Farm-Street, der styres af Jesuiterne, ere altid meget talrige, og Convertiter af de meest velhavende og ansete Familier høre ikke til Sjældenhederne.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 4de October. 19de Søndag efter Pintse. (Frants af Assisi). Rosenkrandsfest. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken.

NB. Søndagen den 4de October og næstfølgende Søndag afholdes den sidste Qvartalscollect for Peterspengen i Aar. — 5. M. Galla, Enke. 6. Ti. Bruno, Bekj. og Ordensstifter. 7. O. Marcus, Pave. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 8. To. Birgitta, Enke og Ordensst. 9. F. Dionysius og Troestæller, Martyrer. 10. L. Frants af Borgia, Bekj.

Søndagen den 11te October. 20de Søndag efter Pintse.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 41. **Søndagen den 11te October.** **1874.**

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Hvorledes Nero lader de Statsfarlige opbrænde. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Spanien, Tydskland, London, Nordamerica.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 40.)

Udviklingen og Fuldendelsen af den lutherske Lære om Troen.

Vi have i det Foregaaende (S. 580) gjort opmærksom paa, at det Begreb om Troen, som Biskop M. benytter enhver Leilighed til at fremstille som den enegyldige Form for den lutherske Bekjendelse, er den dansk-lutherske Kirke aldeles uvedkommende, eftersom det ikke har anden Hjemmel end Concordieformlens Bestemmelser. Men dette symbolske Skrivt er kun forpligtende for tydske Landskirker, og det blev i sin Tid bestemt afviist hertillands, saa ingen luthersk Geistlig er forpligtet til at forkynde denne Lære, der grunder sig paa en aabenbar Ordfordreelse og den dermed givne Forvanskning af Meningen med de apostoliske Ord i Rom. 4, 22—24. Her siges nemlig udtrykkelig, at det er selve Troen eller den indre Handling at troe, der regnes Mennesket til

Retfærdighed, og ikke Christi fuldkomne Fyldestgjørelse af den guddommelige Helligheds Fordringer, der tilregnes det eller overføres paa det, og af Gud betragtes som dets egen personlige Retfærdighed. Hiin Forvanskning fik da sit Udtryk i den S. 580 og 597 omtalte Formel: „Christi Retfærdighed tilregnes den Troende“ eller „tilregnes Troen“, medens Apostlen saavel paa det anførte Sted som allevegne i sine Breve gjør den levende, af Kjærlighed til Gud og Næsten besjælede Tro til Betingelse for Menneskets Retfærdiggjørelse og dets Væxt og Fremskridt i Helliggjørelse.

Man kan derfor ikke andet end i høi Grad misbillige Hr. Biskoppens ivrige Bestræbelse for at indsmugle denne Forestilling om Betydningen af Christi fyldestgjørende Retfærdighed i den dansk lutherske Menigheds og navnlig Geistligheds Bevidsthed, som om det ganske betydede Eet og det Samme, enten man med Apostlen siger, at Troen regnes Mennesket til Retfærdighed, eller med Conc. form., at Christi Retfærdighed tilregnes Troen. Den tilsyneladende Lighed i Udtrykket har nemlig noget meget skuffende for alle de Mange, der kun skjænke religiøse Spørgsmaal en flygtig Opmærksomhed; og hvad der er det Værste herved er den Omstændighed, at selv den lutherske Geistlighed synes at beskæftige sig i en utilbørlig ringe Grad med Fortidens theologiske Anliggender, og er saa optagen af den nyere Tids videnskabelige Frembringelser, at Mange ogsaa blandt dem upaatvilelig lade sig vildlede af Hr. Biskoppens fyndige Forsikringer om Gyldigheden af den Form, hvori han forherliger Protestantismens centrale Artikel. Men det burde dog være den danske Folkekirkes Geistlige vitterligt, at de, ved ene at være forpligtede til at lære overensstemmende med den Augsburgske Confession, ere fritagne for alle de sophistiske, baade Samvittigheden og Forstanden besværende Bestemmelser, der bleve Enden paa det sextende Aarhundredes langvarige theologiske Stridigheder. Den nysnævnte Bekjendelses almindelige og ubestemte Udtryk

tilstede dem nemlig en saa stor Frihed i Opfattelsen og Fremstillingen af det her paagjældende Dogme, at Ingen kan formene dem iblandt dem, der maatte anerkjende den katholske Læres Fortrin i Henseende til indre Sammenhæng og Conseqvents, at forkynde Evangeliet overensstemmende med denne Erkjendelse. At den sunde Menne-skeforstand og den naturlige Tact for Sandheden her uvilkaarligt gjør sin Ret gjældende, har man idelig Leilighed til at overbevise sig om; thi man har aldrig i den nyere Tid seet nogen eneste videnskabelig Fremstilling af dette Punkt, eller nogensinde hørt eller læst en Prædiken af nogen Geistlig, hvis Ord har Krav paa Opmærksomhed, uden at det katholske Lærebegreb i dets to i det Foregaaende (s. Nr. 38) omtalte Hovedpunkter*) udøver en overveiende Indflydelse paa hele Udviklingen. Det gaaer derfor her som med saa meget Andet i Hr. Biskoppens Skrivt: vi have ondt ved at true, at han — trods al den megen Tale om det personlige Forhold til Sandheden — virkelig skulde være overbeviist om Rigtigheden af den Lære, som han af Grunde, vi meget godt forstaae, har fundet særlig brugbar for sin Polemik; vi tage nemlig næppe fejl ved at antage, at den skarpsindige Forf. maa have fundet den centrale Artikel i denne drastiske Skikkelse at være den allerprobateste Modgift mod den fordærlige „Pelagianisme“, som bestandig volder den fromme lutherske Orthodoxy saa mange bitre Bekymringer. Og det kan ikke nægtes, at denne Lære, der tilbyder Christi Retfærdighed som en Gave for hele Livet, og giver den, der er istand til at gaae ind paa dens fornuftstridige, al sand Religiositet tilintetgjørende Opfattelse, Anviisning paa, saa ofte hans Samvittighed anklager og fordømmer ham, kun stedse paa ny at ud-

*) nemlig 1. Anerkjendelsen af den aabenbarede Sandhed og Underkastelsen under dens Fordringer, og 2. Nødvendigheden af, at Troen paa den guddommelige Sandhed viser sig virksom i et Gud velbehageligt sædeligt Forhold.

strække Haanden og gribe Christi eengang for alle skjænkede Fyldestgjørelse for enhver om end nok saa stor Synd, — det kan ikke nægtes, at denne Theori giver en vis Slags Mennesker den fortræffeligste Anviisning paa at søvndysse deres Samvittighed under den daglige Indøvelse af et Hykleri, der absolut, hvor det ret drives systematisk efter den i hiin Lære givne Anviisning, maa forhærde Hjertet mod Samvittighedens Advarsler og Paamindelser. Det fortjener nemlig udtrykkelig at bemærkes, at denne Lære just fandt sin virksomste Anbefaling ved at anprises som den bedste Modgift mod Samvittighedens Anfægtelser! Den bringes altid i Forbindelse med den Trang til Vished, som spiller en saa stor Rolle i hele Hr. Biskoppens Fremstilling — Vished om det personlige Forhold til Gud: Vished baade om at have fuldkommen Sikkerhed for Sandheden og en over al Tvivl hævet Forvisning om at have Forladelse for alle Synder, om at befinde sig i Naadens Stand og være sikker paa den evige Salighed.

Det er høist interessant at følge den Udviklingsgang i de lutherske Lærestridigheder, som førte til den ovenfor omtalte Opfattelse, der blev Resultatet af den unaturlige Tankeforvirring, som Forkastelsen af det katholske Troesbegreb fremkaldte. Vi have tidligere bemærket, at hiin falske Forestilling om Virkningen af Christi Forløsergjerning allerede ved Reformationens Begyndelse, ihvorvel ikke i dens senere fuldendte Skikkelse, dannede Grundlaget for Luthers Opposition mod Kirkelæren, samt at Melanchthon først noget senere — efter at det ene Forsøg efter det andet paa at udfinde en hans Colleger nogenlunde tilfredsstillende Fremstilling af det protestantiske Troesbegreb, der tillige kunde tjene som Udgangspunkt og Grundlag for en Forhandling med de katholske Theologer var mislykket — gik ind paa denne Betragtningmaade, der syntes at aabne Udsigt til en indre Sammenhæng og Consequents i Systemet, som maatte afnøde Modstanderne Indrømmelser. Men vi maae herom fatte

os i Korthed, navnlig med Hensyn til de første ti Aar efter Overgivelsen af den Augsburgske Bekjendelse, i hvilke han, dels ved nye Redactioner saavel af selve Confessionens Udtryk, som af sine i Forsvaret (Apologien) for denne Bekjendelse oprindelig anbragte Formler og Definitioner, dels i forbedrede Udgaver af sin Dogmatik, søgte at bøde paa Systemets mange Skrøbeligheder.

Han fastholdt en Tid lang Forestillingen om Retfærdiggjørelsen som en Erklæring af Gud, hvorefter Mennesket betragtes som retfærdigt, uden i Virkeligheden at være det, i Forbindelse med Tilregnelsen af Christi lidende Retfærdighed, som den virkende Aarsag til Syndsforladelsen og Befrielsen fra de evige Syndestrafte, saaledes at Ordet „Retfærdiggjørelse“ indskrænkedes til og brugtes ensbetydende med Syndsforladelse. Og omtrent samtidigt hermed betragtede han, ligesom Luther i en tidligere Tid*), endnu — i god Overensstemmelse med det katholske Lærebegreb Troen som en indre Handling, som en Lydigheds-handling og som en Gud velbehagelig Gjerning, der af Ham regnes Mennesket til Retfærdighed. Ja han gjorde det katholske System, med Hensyn til Læren om den indre (inhærente og habituelle) Retfærdighed saa væsentlige Indrømmelser, at han igrunnen gav alt Væsentligt i Afgang fra den gamle Kirkelære til Priis. Thi, naar han indrømmede, at det at troe er en Handling eller Gjerning og altsaa en Yttring af den menneskelige Villiekraft, da var det en aabenbar Selvmodsigtelse, at nægte de øvrige med Troen eensartede og fra dens Væsen uadskillelige indre Acter: Haabet og Kjærligheden m. m. al Indvirk-

*) Uforligeligheden af denne Bestemmelse med Luthers Forestilling om Tilregnelsen af Christi hele Forløsergjerning er indlysende; men der kan ikke opvises noget eneste Punkt i den christelige Lære, hvori L. ikke, snart saa at sige i samme Aandedræt, snart ved senere Leiligheder har sagt sig selv imod i de vigtigste Troesspørgsmaal.

ning og Betydning for Menneskets Retfærdiggjørelse — ved at tilføie den Bemærkning, at „de gode Gjæringer eller Lydigheden mod Guds Lov“ kun behage Gud for Troens Skyld, fordi det ene er Troen, der „griber Christus“. Hvad Melanchthon derimod under alle disse tvetydige Vendinger stedse holdt fast ved, og hvormed han affærdigede saavel alle katholske Modstandere, som alle nærgaaende Angreb fra hans Troesfællers Side, naar disse yttrede Mistanke om hans Rettroenhed og Redelighed som deres Sags officielle Talsmand, var den meget omtalte absolute Vished og Sikkerhed for Naadestanden og den evige Salighed. Denne førte han da med Conseqvensens Nødvendighed tilbage til dens Forudsætning eller til en fuldstændig Tilegnelse af Luthers Imputationstheori, der allerede her, som ved flere lignende Leiligheder har sit Udtryk i den nysnævnte Talemaade om Troen, at den griber Christus. Denne Griben af Christus eller af Christi fuldkomne ikke blot lidende, men handlende Retfærdighed ansaaes nemlig for at være det Complement, der fuldstændiggjorde Læren om den guddommelige Retfærdighedserklæring, eller udfyldte den Plads, som den indre virkelige Retfærdighed indtager i det katholske System. Og det kan ikke nægtes, at der — i Medfør af, at ikke blot Sandheden, men ogsaa Vildfarelsen har sine Conseqventser — er en ganske naturlig Sammenhæng i disse Forestillinger.

Den Betragtning af Forløsningen, som man saa vedholdende havde arbeidet paa at gennemføre, og som, paa Grund af dens tiltalende Bekvemmelighed eller den rige Trøst, den bød alle kjødeligsindede Mennesker, strax vandt en overordenlig Popularitet, gik saaledes fornemmelig ud paa at fjerne enhver Tanke om menneskelig Samvirken med den guddommelige Naade. Man stemplede idelig den katholske Lære som pelagiansk Gjæringsretfærdighed, og kom, ved at nægte Haabets og Kjærlighedens og alle andre christelige Dyders og Gud velbehagelige Handlingers eller „gode Gjæringers“ Indvirkning paa Afgjøl-

relsen af Menneskets Forhold til Gud, dermed tilsidst saavidt — at det ikke i egenlig Forstand blev Troen (hvilken man tidligere havde betegnet som den eneste nødvendige Betingelse for Retfærdiggjørelsen), hvorved Mennesket frelses og saliggjøres, men ene det, som gribes ved Troen, nemlig Christi Retfærdighed, med hvilken han ikke blot ved sin Lidelse, men ogsaa, som den, der i sit syndefri Liv har opfyldt alle den guddommelige Helligheds Fordringer, er traadt i alle syndige Menneskers Sted. Det er saaledes ikke længere Troen, der retfærdiggjør Mennesket for Gud, men ene det, som Troen griber, eller det som den Troende, i Medfør af en indbildt guddommelig Fuldmagt anseer sig for berettiget til, saa ofte hans Samvittighed anklager ham, at trøste sig ved som en af Gud for hele Livet skjænket Forjættelse.

Saaledes gik det med Troen, ligesom med Synden: den blev tilsidst til Ingenting, efter i ti Aar (1530—1540) at have været Eet og Alt!*) En Sammenligning mellem disse to Begrebers endelige Skæbne under det protestantiske Dogmes Udvikling afgiver et slaaende Exempel paa Absurditetens og Selvmodsigelsens Logik. Hvor ofte har man ikke holdt Lovtaler over Luthers Ydmyghed, som om han ikke vidste at sige andet om sig selv, end: „meine Sünde, meine Sünde!“ Men naar man tænker en Smule alvorligere over, hvad der ligger i den Lære, der — med Fornægtelse af den menneskelige Friheds eller den frie Selvbestemmelses Betydning — ikke gjør Overgangen fra Arvesynden til den personlige Synd afhængig af Menneskets Villie og frie Valg, men betragter alle enkelte Synder som nødvendige Yttringer af de medfødte onde Tilbøieligheder; naar man erindrer den Paastand, at der ikke er nogen Forskjæl paa Menneskets Forsyndelser, men at ikke blot alle virkelige (actuelle) Synder, men selv de medfødte onde Lyster og

*) Denne nye Theori fik nemlig først sin fuldstændige Uddannelse i Aarene 1540—1546 paa de to Religionssamtaler i Regensburg.

Tilbøieligheder, som saadanne, ere Synder til Døden: da er jo efter denne Theori Synden ikke længere et moralsk, men et fysisk Onde, der ene kan hæves paa samme Maade som det er blevet til, nemlig eensidigt ved en Handling af Gud, der dog ikke, som vi have seet, fjerner eller borttager selve Synden, men kun i Kraft af Christi tilregnede Retfærdighed fritager Synderen for den fortjente Straf, og trøster ham med, at hans Ureenhed er „til-dækket“ om ikke for Mennesker, saa dog for Gud, som selv har overklædt ham med Christi Retfærdighed, der bøder mere end tilstrækkeligt ikke blot paa alle hans foregaaende, men selv paa alle hans fremtidige Synder. Synden vedbliver at boe med sin hele Styrke i det „gamle Menneske“, der ingenlunde ved Gjenfødselen og den fremskridende Helliggjørelse forvandles til et nyt Menneske; thi „det nye Menneske“ hører jo ikke til Menneskets personlige Væsen, men er Christus eller Christi Retfærdighed uden for ham, hvormed han er bleven overklædt.

Saaledes blev altsaa A len et ro en degraderet fra sit tidligere Høisæde og forvandlet til den Haand, som Betleren udstrækker for at modtage den tilbudne Almisse. Dette Udtryk blev nemlig i sin Tid af denne Læres Forsvarere benyttet som den meest træffende Betegnelse af denne eiendommelige Forestilling om den Function, som man tillagde Troen ved Menneskets Retfærdiggjørelse*). I videnskabelige Skrifter kaldte man den den instrumentale Tro („fides instrumentalis“), hvormed man vilde udtrykke, at Troens Function ved Menneskets Retfærdiggjørelse kan sammenlignes med et mekanisk „Redskab“, hvormed man flytter eller overfører en Gjenstand fra et Sted til et andet, idet den jo ikke har anden Betydning eller virker Andet, end det at overføre Christi Retfærdighed fra Christus til den Person, som overklædes med den. Men naar den gammellutherske Orthodoxy paa sin

*) Hr. Biskoppen dvæler (s. hans Skr. S. 113) med særligt Velbehag ved dette smagfulde Billede!

theologiske Viisdoms Høidepunkt har givet sin centrale Artikel eller den Lære, som ogsaa vi kalde Midtpunktet i den christelige Religion, en saadan videnskabelig Skikkelse, tør det vel overlades til ethvert fornuftigt og ærligt Menneske at bedømme, hvem der med meest Føie kan anklages for at nedværdige det religiøse Liv til at være et mechanisk eller instrumentalt Forhold til Gud! Det vil nemlig erindres, at Hr. Biskoppen ogsaa paa dette Punkt har rettet en Beskyldning mod Catholicismen, som netop rammer Protestantismen, og som denne selv udtrykkelig vedkjender sig. Det maa derimod overlades til Biskop M.' egen Skarpsindighed, at komme paa det Rene med, hvorledes denne af ham saa varmt anbefalede Doctrin, der gjør Troen til Slettingenting, ved at nedværdige den til i det aandelige Liv at være hvad en mechanisk Løfttestang er i det physiske, lader sig forene med hans gjentagne Anpriisninger af „Troen alene“ eller Troen, som Eet og Alt -- som den eneste Betingelse for Frelsen. Dog — hvad forstaaer ikke Danmarks første Geistlige og Theolog at mediere og combinere i det aandelige Blændværks Interesse, som han fortrøster sig til, at hans literære Autoritet skal give Udseende af at være en Frugt af alvorlig Tænkning og grundig Undersøgelse!

(Fortsættes.)

Hvorledes Nero lader de Statsfarlige opbrænde.

(Fortsat fra Nr. 39.)

Skjøndt Kaiser Nero brændte af Raseri mod Petrus og tørstede efter de Christnes Blod, vovede han dog ikke at udstede nogen Befaling til deres Mord i de nærmeste Dage; thi den underfulde Tugtelse, der var overgaaet Gudsbespotteren Claudius, havde indjaget ham Skræk.

Derimod befalede Nero Statsprocuratoren Cassius at forhøre de fangne Christne og aflægge Beretning i Senatet eller Rigsdagen. Herved vilde Kaiseren udvirke en Senatsbeslutning mod de Christne, der skulde kaste et Slør over hans Grusomhed. Selv viste han sig kort efter pludselig i den forsamlede Rigsdag, for ved sin Nærværelse at bestemme Senatorerne til en grusom Afgjørelse; thi de bestikkelige, frygtsomme og charakteerløse Senatorer gjorde Alt hvad Tyrannen ønskede. De skjændigste Voldshandlinger, de meest himmelraabende Undertrykkelser gav Rigsdagen Lovskraft, naar Nero befalede det. Paa denne Maade var den lovgivende Forsamling et føieligt og villieløst Redskab i en skrækkelig Herskers Haand, istedetfor at være til Held og Velsignelse for det undertrykte Folk.

Statsprocuratoren Cassius reiste sig og aflagde Beretning om sin Undersøgelse.

„Denne christne Sect“, sagde han, „danner et vidtforgreuet og høist statsfarligt Selskab, der er organiseret med Klogskab og ledet med Kløgt. Dette Selskab kalder sig „den katholske Kirke“, og har sine Præster, Biskopper og sit fælles Overhoved. Overhovedet for alle Christne er netop denne Simon Petrus fra Gallilæa. Han kalder sig Biskop af Rom, og paastaaer, at han af sin Gud har modtaget den øverste Ledelse og Regering over hele Kirken. Der er intet Spørgsmaal om, at allerede denne organiske Forbindelse mellem de Christne er statsfarlig; thi Kaiseren er det eneste religiøse Overhoved i Staten og følgelig anmasser denne Petrus sig en Ret, der kun tilkommer Kaiseren.“

„Meget godt! fuldkommen rigtigt!“ raabte Senatorerne.

„Fremdeles“, vedblev Cassius, „er den katholske Kirke statsfarlig, fordi den forpligter sine Tilhængere til at adlyde Gud mere end Kaiseren; følgelig benægte de Christne den guddommelige Kaisers allerhøieste Magtfuldkommenhed. Da de Christne fremdeles paastaae, at deres Kirke

er stiftet af den eneste sande Gud, og nægte alle de Statslove, der stride imod deres Guds Lære, Lydighed, danne de aabenbart en Stat i Staten.“

„Saaledes forholder det sig! De Christne ere Oprørere!“ raabtes der fra alle Bænke.

„Hiin Jesus Christus af Nazareth har vel, efter hvad Petrus forsikkrede mig, lært, at man skal give Kaiseren, hvad Kaiserens er, — men allerede denne Tilføielse er statsfarlig“, fortsatte Statsprocuratoren, „fordi den guddommelige Kaiser jo har Magt over Alt og over Alle. Jeg har ligeledes hørt Antydninger af, at de Christne skulle høitideligholde hellige Hemmeligheder. Men af hvilken Beskaffenhed disse Hemmeligheder ere, har jeg ikke kunnet komme under Veir med. Men i ethvert Tilfælde ere de ligeledes statsfarlige; thi den katholske Kirkes hele Væsen staaer i Strid med Begrebet om den allerhøieste Statshøihed, hvor Kaiserens guddommelige Person er al Magtens Kilde.“

„Ganske rigtigt! Meget skarpsindigt!“ raabte Senatorerne.

„Da jeg opfordrede Simon Petrus og de fangne Christne“, sluttede Statsprocuratoren, „til at frafalde deres falske Tro og ofre til Guderne, tilbageviste de mit Forlangende med Afsky. De erklærede sig beredte til at lide Døden for Jesus Christus, Verdens Frelser, og for hans Lære. Nu staaer det til Dig, Kaiser, at befale, hvad der skal skee.“

Skjøndt Neros Grusomhed ikke kjendte til Forbarmelse, saa hyklede han dog undertiden Medfølelse og Mildhed, naar han vilde lade sig trænge til Blodsudgydelse. Saaledes bar han sig ogsaa ad nu. Han kunde ikke glemme den stumme Claudius, og vilde vælte Ansvaret for Befalingen til Blodbad paa de Christne over paa Senatet.

„Hvis det er muligt“, sagde han, at skjænke de Christne Tilgivelse, og hvis Senatet stemmer derfor, saa vilde jeg ikke være utilbøielig til at vise Mildhed.“

Senatorerne kjendte imidlertid Tyrannens virkelige Ønske og raabte: „Død over de Christne! Til Baalet med de Christne! De Christne skulle kastes for Løverne! — Den katholske Kirke maa tilintetgjøres, trædes under Fødder!“

Samtidig søgte den Ene at overbyde den Anden i at skringe op i Yttringer af Vrede mod de Statsfarlige, for derved at indsmigre sig hos Kaiseren.

Endelig vinkede Nero med Haanden. Larmen forstummede.

„Jeg agter Senatets Følelser og bøier mig for dets Afgjørelse“, sagde han. „Da nu Senatet overantvorder de Christne til Baalet, søa skal de brændes, dog med Undtagelse af Simon Petrus. Og da jeg veed, hvorledes Folket glæder sig ved overraskende Skuespil, saa skulle de Statsfarlige ved den forestaaende Venusfest i mine Haver lyse som brændende Fakler.“

„Hil være Statens Frelser! Hil være den guddommelige Nero!“ raabte de elendige Smigrere.

Roms hedenske Beboere elskede Fornøielser, sandseelige Nydelser og Udsvævelser. Ogsaa heri viste Nero sig som Menneskefjende; thi han gjorde Alt for at fremme et lastefuldt Sindelag, og paabød at man offentlig skulde hylde Venus, Utugtens Gudinde. I sine udstrakte Haveanlæg gav han hvert Øieblik Fester, hvori de høieste Stænder maatte tage Deel. Den Fest, hvorved de Christne skulde brænde for at forherlige den, lovede ogsaa at blive glimrende fra en sædelig fordærvet, dyrisk Befolknings Standpunkt. Forberedelserne vare storartede, og, da Dagen kom, strømmede Folk i Tusindviis til den guddommelige Kaiser Neros Haver. Der vare utallige Teltene opstillede til Beskyttelse imod Solens Straaler, og i Teltene gjorde Hedningene sig tilgode med Spise og Drikke. Nero selv levede høit med sine Fortrolige paa Purpur-tæpper og kostbare Hynder. I Buskadset var paa forskjellige Steder opreist Venustempler; hvor Mænd og Kvinder hengave sig til de skændigste Udsvævelser. Her

samledes i en broget Vrimmel Slavinder og Frifødte, Skjøger og Jomfruer, ja selv ægteviede Hustruer, og det ikke blot af den laveste Pøbel, men ogsaa Piger og Koner af de fornemste Huse. Thi Kaiser Nero, Herren over Legeme og Sjæl, over Formue og Ære, havde anordnet denne Fest, og ingen Romer besad Mod nok til hellere at miste Livet end Æren. Man svirede og drak over al Maade, og offrede til Venus i dyrisk Vellyst. Trængselen, Slagsmaalene og Larmen omkring Venus-templerne var i høieste Grad modbydelig. Der opførtes skjændige Scener og rædselsfulde Skuespil. Mænd satte Livet til, Kvinder bleve trykkede til Døde, ja nogle endog formelig sønderrevne*).

(Fortsættes.)

Dagbog.

Spanien. Atter kom der for noget siden Rygter om, at Serranisterne havde under Moriones vundet en Seir over Carlisterne i Nærheden af Tafalla. Som man kunde vente det, forholder Sagen sig nu saaledes, at det er Carlisterne, der have drevet Moriones tilbage til Tafalla og frataget ham 6 Kanoner.

I Berlin skal man være utilfreds med den nys anerkjendte spanske Regering, da det viser sig, at den ikke er saa ivrig, som man paa visse Steder kunde ønske det, til at yppe Klammeri med Frankrig, men muligviis forbedrer Serrano sig i saa Henseende.

*) Den samtidige romerske Historieskriver Dio Cassius (L XII, 15) giver en Skildring af disse Neros Fester, som Hensyn til Sømmelighedsfølelsen forbyder os fuldstændigt at gjengive; men den blotter paa eengang det gamle Hedenskabs Forvorenhed og beskæmmer det moderne Hedenskabs Gemenhed, der klager over den christelige Sædelighed og ønsker det gamle Hedenskabs Friheder tilbage!

Tydskland. Den tidligere Gesandt i Paris, Grev Arnim, en personlig Modstander af Bismarck, er bleven arresteret, efter at der var foretaget en Huusundersøgelse i hans Hjem. Han fik som bekjendt i Sommer sin Afsked som Diplomat. Man er meget spændt paa at erfare Grunden til dette nye rigskantsleriske Skridt.

— Presseprocesserne voxe med hver Dag. Bismarck giver personlig Ordre til disse; men fordi man binder Munden paa disse Modstandere faaer man ikke Ret.

Italien. Hr. Thiers er reist til Italien, og man mener ikke uden Grund, at dette er skeet i et politisk Øiemed. Men, naar man, om vi husker ret, har talt om, at han søger at tilveiebringe en Forsoning mellem Paven og Regeringen, da er saadant naturligviis grebet ud af Luften. Hr. Thiers er vistnok en altfor erfaren Mand til ikke at vide, at Sligt er umuligt.

— Bonghi er bleven Udenrigsminister. Da han er meget antitydsk, har denne Udnævnelse sin Betydning.

Frankrig. Valgene til Generalraadene (Amtraadene) foretages for Tiden. Om Udfaldet kan man naturligviis ikke danne sig nogen bestemt Mening. En egenlig Seir for Republiken vil dog vist næppe fremgaae af disse, ved hvilke de halve og vaklende Mellemmænd synes at have Overvægten; men det kan dog nok være at Republicanerne vinde endeel Pladser*).

Østerrig. Her er foregaaet en Udnævnelse af enkelte nye Medlemmer af 1ste Kammer. Da disse Udnævnelser har en afgjort føderalistisk (o: anti-tydsk-liberal) Charakter, saa have de medrette vakt endeel ubehagelig Overraskelse i „liberale“ Kredse, og paany vakt noget Haab hos dem, der ønske en Fremtid for det gamle Kaiserrige.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I Paris har Regeringen besluttet sig til at tilbagekalde det ved Civita-Vecchia posterede Krigsskib, „Orenoque“, som hidtil stod til den h. Faders Raadighed. Den franske Gesandt, Hr. v. Courcelles, vendte derfor tilbage til Rom og begav sig strax efter Ankomsten til

*) Et Telegram har, efter at dette er skrevet, bragt Efterretning om, at Republicanerne have lidt et afgjort Nederlag ved disse Valg.

Vaticanet. Imidlertid har Mac-Mahon tillige sendt Ærkebiskoppen af Rouen, Cardinal Bonnechose, til Rom for at erklære den h. Fader, at han, saasnt han ønskede det, kunde faae Dampskibet tilbage.

Spanien. Don Carlos' officielle Blad „Cuartel. Real“ bringer i et af de nyeste Numere en lille Personalkrønike om den nuværende Regering, som Bismarck har anerkjendt, men som Czaren ikke har anerkjendt. Sagasta, nu for Tiden Premierminister, blev i Cortesforsamlingen beskyldt for at have begaaet Underslæb for to Millioner, som man endnu ikke veed Rede paa. Nicolas Rivero, fordum Formand i Byradet i Madrid, blev beskyldt for lignende Underslæb, men han fik en Indemnitetsbill, da hans Parti kom til Roret. Moreno Benitei var en yderst duelig Taskenspiller og Industriridder; han blev Gouverneur i Madrid. Rojo Arias, en lignende Zigeuner, blev tiltalt i Cortesforsamlingen for at have puttet 10.000 Realer i Lommen, som han havde modtaget i veldædige Øiemed. Fernandez de las Gueras og hans Stalbroder Izquierdo have fyldt deres Lommer med fremmed Guld. Den sidste solgte sin Kaarde i Sevilla for 25,000 Duros. De to Brødre Concha styrtede Dronning Isabella; hvorfor? fordi de forlangte, at hun skulde betale deres Gjæld, men hun vilde det ikke, fordi Gjælden var for stor. Serrano havde allerede for længere Tid siden pantsat sin Hustrues, Hertuginde af Torres, Formue for sin Gjæld. For at hjælpe sig ud af denne Vanskelighed vilde han, at Dronning Isabella skulde sende ham som Generalcapitain til Cuba, hvor, som bekjendt, alle Generaler meget hurtigt blive stænrige. Men Serrano forlangte, at Dronningen strax skulde garantere ham et Laan paa 2 Millioner, som han lovede at ville betale med det cubanske Bytte. Isabella gjorde det ikke, og hun maatte falde.

Tydskland. Den Døllingerske Unionsconferents i Bonn har gjort fuldstændig Fiasco; thi alle protestantiske Kredse i Tydskland have trukket sig aldeles tilbage. Det Samme er Tilfældet med den engelske Presse. „Times“ spørger, hvo der har givet disse Herrer Fuldmagt til at repræsentere England? De skulde dog først søge at blive enige i selve England. „Daily News“ er af den Mening, at Udsigterne, man havde med Hensyn til Gammelkatholikerne, formindskes fra Aar til Aar. Verden trænger, mener Bladet, ikke til nye Secter og mindst til en anden katholsk Kirke.

London. Den „Katholske Almanak“ giver den interessante Oplysning, at Tallet af Katholiker i England og Skotland beløb sig i Aaret 1765 kun til 60,000, i 1821 allerede til en halv Million, 1842 til 2 $\frac{1}{2}$, og 1845 til 3 $\frac{1}{2}$ Millioner.

Nordamerica. Iblandt de frelste Passagerer, som vare paa det forulykkede Dampskib „Henry Ames“, befandt sig ogsaa den høiærv. Biskop Elder af Natchez. Han bevarede den største Sjelero under denne forfærdelige Katastrophe. Da Skibet sank dybere og dybere, knælede han ned paa Dækket, bad for Alle, der vare paa Skibet og gav dem General-Absolutionen. Han var den Sidste, der besteg Baaden.

Sct. Ansgarius-Foreningen.

Bestyrelsesmøde Onsdagen den 14de October Kl. 6 præcis i Kassererens Bopæl. Redactionsmøde sammesteds Kl. 7.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 11te October. 20de Søndag efter Pintse. (Ludvig Bertrand, Bekj.) — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken.

NB. **Søndagen den 11te October.** Collect af Peterspengen i Sct. Ansgars Kirke. — 12. M. Maximilian, Bekj. og Martyr. 13. Ti. Edvard, Konge. 14. O. Callistus, Pave og Martyr. 15. Tø. Theresia, Jomfru og Ordensstifter. 16. F. Gallus, Abbed. 17. L. Hedvig, Enke.

Søndagen den 18de October. 21de Søndag efter Pintse.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8 $\frac{1}{2}$. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 42.

Søndagen den 18de October.

1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Hvorledes Nero lader de Statsfarlige opbrænde. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Syddamerica, Brasilien.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 41.)

Nogle supplerende Bemærkninger.

Naar vi have opholdt os saa længe ved Fremstillingen af den confessionelle Forskjællighed i Henseende til Troesbegrebet, medens Hr. Biskoppen med en høist mærkværdig Letfærdighed glider hen over denne Modsætning, hvortil alle andre Uoverensstemmelser maae føres tilbage som til deres Rod og Kilde, da troe vi ikke, at Udførligheden af vor Behandling af dette Punkt vil forekomme nogen tænkende Læser overflødig eller ubetimelig. Det er nemlig noksom bekjendt, at Anklager og Beskyldninger kunne i forholdsviis stor Korthed omfatte saa mange Ting og bringe dem i saa vilkaarlige og besynderlige Forbindelser, at en kort Afviisning af dem vel kan frembringe det Indtryk, at man selv har en fast Overbevisning om sin Ret; men dermed overbeviser man ikke Andre. Hertil kommer desuden, at Biskop M. i denne

Sag har den store Fordeel paa sin Side, at han kan tale og skrive som den, der er sig bevidst, at han har en Støtte i den almindelige Mening, som ligeoverfor os fritager ham ikke blot for alle nærmere Forklaringer, men tillige for ethvert Hensyn til visse Betæneligheder, som Bevidstheden om det store Publicums Compentence til at dømme i det paagjældende Mellemværende ellers byder en saa nærgaaende Polemiker at respectere. Hele hans Angreb paa den katholske Religion er, som Læseren af alt det Foregaaende vil have seet, i alle Punkter paa det nøieste knyttet til, hvad han paa Luthers Autoritet udgiver for at være den eneste utvivlsomt rigtige Opfattelse af Christendommens Hoveddogme. Naturligviis tvivler ingen luthersk Læser om, at Sjællands Biskop baade som saadan og særlig som almindelig anerkjendt Dogmatiker maa vide hvad der er ægte luthersk, og navnlig hvad der som saadant har Gyldighed for den danske Folkekirke; thi det kan jo ikke med Billighed forlanges, at selv de i religiøs Retning meest dannede Mænd og Kvinder skulle være saa bevandrede i den gammellutherske Kirkes Stridstheologi, at det kunde falde dem ind at betvivle en saa anseet kirkelig Autoritets Vederhæftighed. Det tør derimod ansees for en temmelig afgjort Sag, at enhver protestantisk Geistlig, der sætter Priis paa den Lærefrihed, som den augsburgske Confession hjemler ham, vil betakke sig for at have noget at gjøre med Hr. Biskoppens i Concordieformlens*) sophistiske Bestemmelser begrundede Lære om den tilregnede Retfærdighed.

*) Navnet paa denne symbolske Bog betyder paa Dansk „Eendrægtighedsformlen“, fordi den var bestemt til at tilveiebringe Enighed om hvad man i 50 Aar havde stridt om. Men Resultatet blev netop det Modsatte af Enighed. Den blev ikke faa Steder — saaledes her i Danmark — afviist med Protest, andre Steder paa tvungen Geistligheden. Man kaldte den derfor spotviis formula discordiæ (Uenighedsformlen). Det fortjener tillige at bemærkes, at heller ikke Melanchthons selvmodsigende og forvirrede Forsvarsskrift for den augsburgske Bekjendelse nogensinde har havt Gyldighed for den dansk-lutherske Kirke.

Forf.' store Dristighed og Selvtillid i at føre sig en ham selv, saavel som den danske Geistlighed og det danske Folk aldeles uvedkommende Lære tilnytte som en brugbar Støtte for sit Angreb paa det katholske Dogma i dettes Heelhed viser imidlertid, hvor sikker han har været paa, at han ikke vilde møde nogen Indsigelse hos nogen luthersk Geistlig. Men det forekommer os dog mærkværdigt, at han har kunnet tiltroe os en saa stor Uvidenhed om de gammellutherske Kævleriers Mysterier, at han har antaget, at ogsaa vi vilde forholde os tause ligeoverfor dette Kunststykke, hvis sande Mening er — at drive Modsætningen mellem katholsk og protestantisk Lære til den alleryderste Spidse — og ret gjøre Aarsagen til hiin gammellutherske Læres fordums store Popularitet indlysende for den nærværende Slægt, ved at fremstille den som Høidepunktet af det evangeliske Lys, som ved Luthers almindelig anerkjendte umiddelbare guddommelige Inspiration udstraalede sin Glands over Christenheden. Forholder det sig nemlig rigtigt med denne Doctrin, er det Sandhed, Sandhed for Evigheden — hvad Biskop M. jo med stor Freidighed udgiver det for at være —, at Mennesket ikke behøver at gjøre det Allermindste for sin Frelse; er det virkelig Sandhed — og det vil det jo almindelig gjælde for at være, naar Biskop M. forsikrer det — at Gud har gjort det til saa let en Sag at være en Christen, at Han har gjort Salighedens Opnaaelse saa bekvem og simpel, at Mennesket s'et ikke har Andet at gjøre, end at udstrække Haanden for at gribe og tilregne sig Christi Retfærdighed: da er det unægteligt oprørende og forargeligt at tænke paa al den Omstændelighed og alle de Ophævelser, som den katholske Kirke gjør, ved paa ethvert Punkt af det religiøse Liv at forudsætte Menneskets Selvvirksomhed og Medvirkning med den guddommelige Naade som en nødvendig Betingelse for Deelagtigheden i Evangeliets Forjættelser. I Modsætning til denne Lethed og Bekvemhed staaer da den katholske Kirke med dens Fordringer til den menneskelige Villie og alt det Meget, som man be-

hager at betegne som „Gjerningsretfærdighed“ og „Værk-hellighed“ som et suurmulende Vrægebillede af den uendelige Fylde af Glæde og Trøst, som Gud har tiltænkt Menneskene!

Hele det her omtalte Skrivt er, tiltrods for dets latterlige Inddelinger, ené anlagt paa at frembringe dette Hovedindtryk. Det appellerer saa stærkt til de store Fortrin ved denne Betragtning, at det vel er temmelig utvivlsomt, at Mange blandt vore ærede Samtidige, der føle Trang til lidt Religion, maae føle sig velgjørende berørte af Hr. Biskoppens ordrige Udgydelser om Herligheden af en saadan Tro, der, som vi have viist, er alt Andet end christelig Tro. Og, da Forf. bringer sine idelige Lovtaler over den i nærmere eller fjernere Forbindelse med saagodtsom ethvert af sine Angreb paa den katholske Lære, har han nødt os til at omtale dens Betydning for hans Polemik i dennes hele Omfang; men vort Arbeide vilde have været spildt Umage, naar vi ikke vilde paatage os den Uleilighed at give hans Læsere en nogenlunde fyldestgjørende Oplysning om hvad han kalder det evangeliske Troesprincip, samt en for hver Mand forstaaelig Fremstilling af dette Princip's Indhold, og dermed forbinde en correct Gjengivelse af den katholske Opfattelse af det paagjældende Dogme. Der kunde endnu være Meget at sige herom, og vi indskrænke os kun til det Nødvendigste og for Øieblikket Nærmestliggende, naar vi henstille efterfølgende Bemærkninger til religiøse Læseres nærmere Overveielse.

Det er allerede ovenfor (S. 647) bemærket, at Hr. Biskoppens stærke Betoning af „Troen alene“ eller Troen som det Første og det Sidste, som Eet og Alt, slet ikke lader sig forlige med Læren om Troen som Tiggerhaanden, der ikke har Andet at gjøre, end at „modtage den tilbudne Gave“, samt at Troen ved denne Lære taber al Betydning for det aandelige Liv og den aandelige Selvvirksomhed, idet den omtalte Haands Function betragtes og benyttes ganske som et mechanisk Redskab i den

legemlige Verden. Denne Læres dygtigste og skarpsindigste Forsvarer paa Religionssamtalen i Regensburg, den strassburgske Theolog Bucer, erklærede nemlig, som vi ligeledes have hørt, udtrykkelig, at Troen, betragtet som en indre Tilstand eller Act af Mennesket, Intet har at gjøre med dets Retfærdiggjørelse, men kun kommer i Betragtning som et „Redskab“, hvorved Christi Retfærdighed overføres paa det*). Naar da ikke destomindre begge disse uforenelige Bestemmelser om Troens Betydning for det religiøse Liv jevnlig bringes i Forbindelse i lutherske Prædikener og opbyggelige Skrifter, da kan dette Phænomen ikke finde anden Forklaring, end paa den ene Side i den med den reformatoriske Opposition fødte systematiske Uvillie mod Alt hvad der er betinget af Menneskets Villie og Valgfrihed, mod Alt, hvad der maa betegnes som „Gjerning“ paa det aandelige Livs Omraade, samt i den hermed givne forcerede Stræben efter at udsondre Alt fra Troesbegrebet, hvad der af ethvert fornuftigt Menneske maa erkjendes for at være en indre eller ydre Handling; men fra en anden Side betragtet maatte denne hidsige Stræben efter udelukkende at tilskrive Troen Alt føre til den Sammenroden og Op-gaaen af alle beslægtede Begreber i Troesbegrebet, hvorom vi nedenfor skulle udtale os nærmere. Efterat man saa i Medfør af hiin Uvillie længe havde øvet sine Kræfter paa hiin Udrensningsproces, og dette Sophisteri tilsidst endte med at lade Begrebet Tro gaae op i Begrebet Tillid til den guddommelige Barmhertighed af aldeles uforskyldt Naade, kom man omsider til den Erkjendelse, at denne Tillid som en blivende Tilstand er en Følge af den indre Act, at fatte Tillid, og at Troen saaledes ligesaafuldt er en Act eller Handling som Kjærlighed, Haab, Anger og alle andre christelige Livsytringer; og det var denne Erkjendelse, der tilsidst førte til det foromtalte uheldige Forsøg paa at indklæde Luthers op-

*) S. Döllinger „Die Reformation“. S. 328.

rindelige i mystisk Taage indhyllede Idee om den for Gud gjældende Retfærdighed i en videnskabelig Dragt. Hermed endte en Menneskealder efter Reformationens Begyndelse alle Forhandlinger mellem katholske og protestantiske Theologer. Den videre Udvikling af det protestantiske Lærebegreb blev siden Enderesultatet af de i den nye Kirkes eget Skjød igjennem endnu en heel Menneskealder vedvarende indre Conflicter*).

Med Hensyn til den ovenfor antydede Forening af de to tilsyneladende hverandre udelukkende Modsætninger — paa den ene Side skarpt at adskille alt Andet fra Troen og gjøre den alene til Vilkaaret for Frelsen, og paa den anden Side at sammenblande alle andre fra Troen uadskillelige Begreber i selve Troesbegrebet og udvide dette til at omfatte dem alle: da tilhører denne confuse Sammenblanding af beslægtede Begreber i dens fulde Udvikling den ældre og nyere Tids Pietisme. Det sextende Aarhundredes Orthodoxy havde travlt med især at afsondre Kjærligheden fra Troen, og udelukke den fra al Indvirkning paa Retfærdiggjørelsen, fordi man, ved at indrømme Kjærligheden denne Betydning, ikke kunde undgaae „de gode Gjæringer“, om hvilke der kun maatte være Tale som Frugter af Retfærdiggjørelsen, og Yttringer af Taknemmelighed for den med samme givne utvivlsomme Forvisning om Guds Naade og den evige Salighed. Bevidstheden om at have gjort noget Godt ansaae man for absolut uforenelig med den christelige Ydmyghed, saameget mere, som Mennesket efter den lutherske Betragtning ikke kan andet end synde, og Alt hvad der i almindelig Forstand ansees for at være gode Gjæringer i sig selv og i Guds Øine ikke er andet end Frugter af hovmodig Egenretfærdighed.

*) De saakaldte antinomistiske, synergistiske og majoristiske Stridigheder. Den meget omtalte Lære om Betlerhaanden blev siden stærkt og med Dygtighed angrebet som en Vildfarelse, der banede Veien for den groveste Antinomisme.

At ansee sig for at være istand til at gjøre noget Godt berøvede Gud og hans Naade den Ære, som alene tilkommer Ham. Skrækken for Alt hvad man kaldte Gjerningsvæsen endte da tilsidst med, at man nødtes til at indrømme, at, da det at troe ligesaafuldt er en Handling som det at elske, saa udelukker Lovens: „Du skal“ det Ene ligesaa afgjort som det Andet*).

Den følgende Tids sundere Sands vendte sig efterhaanden bort fra disse spidsfindige Grublerier; men man vilde dog for ingen Priis slippe de reformatoriske Traditioner, og søgte at hjælpe sig saa godt man kunde med — alt eftersom det bedst convenerer Enhver især — at forbinde de uensartede Levninger af dem med de forskjellige Opfattelser af de christelige Hovedlærdomme, som en mere uhildet og udviklet Betragtning af den menneskelige Natur og Menneskets aandelige Kræfter have bragt for Lyset. Biskop M. kan, som det sees af hans Skrivt, fortræffeligt forlige Læren om „Troen alene“ med Troen som et blot og bart Redskab; men Billighed byder dog at bemærke, at den nyere protestantiske Literatur frembyder utallige Exempler paa den samme meningsløse Tale om, hvad der maa kaldes Nøglen til eller Hovedbetingelsen for al christelig Erkjendelse. Man vil forgjæves baade i videnskabelige og populære Skrifter lede efter en Forklaring paa hvad det er at troe, der fyldestgjør det religiøst-sindede Menneskes Trang til at faae Svar paa dette Spørgsmaal. Vi have seet og hørt høist besynderlige Ting i denne Retning, men skulle blot eksempelvis anføre, at man i grundtvigianske Udtalelser snart vil finde Biskoppens og Concordieformlens tilregnede Retfærdighed med Læren om Tiggerhaanden, snart Læren om Troen alene, snart begge Dele i Forening paa det varmeste anbefalede; samt at man fra samme Kant — i Medfør af

*) Man erindre nemlig her Luthers falske Betragtning af Loven, hvorefter enhver Fordring til Mennesket Intet har at gjøre med Evangeliet, der ikke indeholder andet end Forjættelse og Trøst. Troen maatte saaledes dele Skæbne med de øvrige indre Acter!

Partiets bekendte Løsen: ingen Autoritet! ingen Dogmer! — for nogle Aar siden i et anseet Dagblad („Fædrelandet“) har kunnet læse begejstrede Lovtaler over Troen, hvori denne skildres som en saa fast og urokkelig Overbeviisning om Rigtigheden af sine personlige Anskuelser og Meninger, at man ikke tager i Betænkning at sætte hele sin Existent ind paa at hævde deres Gyldighed. Men Forf. til denne Artikel lod Spørgsmaalet om Sandheden af det som troes blive ganske udenfor Sagen. Han holdt tillige en varm Lovtale over Grundtvig, som den der havde den store Fortjeneste, at have aabnet alle Danskes Øine for Forkasteligheden af al Autoritetstro. Vi bør imidlertid herved tilføie, at vi godt vide, at skjælnne imellem de Disciple af Grundtvig, der ere besjælede af religiøs Interesse, og den store Mængde aandelige Løsgængere, der gjøre deres Bedste for at blamere hans Eftermæle, og anføre dette blot som et af de mange Beviser paa den Confusion i Tanker og Begreber, som de følgende Slægter have taget i Arv fra det sextende Aarhundrede.

Søger man imidlertid efter den sidste og dybest liggende Grund til hele dette aandelige Virvar, der havde sin Kilde i Luthers mystisk-sværmeriske Grublerier over Vilkaaret for Menneskets Deelagtighed i Frelsen, da har en berømt katholsk Theolog (Möhler) givet et Svar, der forekommer os at være saa træffende, at Enhver, der nærmere overveier den verdenshistoriske Betydning, der skjuler sig under dette i psykologisk Henseende saa høist mærkværdige Phænomen, maa give ham Ret, naar han herom siger, at Kjernen i dette besynderlige Væv af Misforstaaelser og Fordreielser af de sande og naturlige Forhold er en grundig gennemført Forvæxling af den objective Side af Christendommen, eller dennes historiske Kjendsgjerninger og Lærebestemmelser, og — Betingelserne for Menneskets personlige Tilegnelse af deres Betydning og Indhold. „Det gik op for ham (for Luther), siger

Biskop M., „at Gud har*) tilgivet.“ Han tilføier vel strax efter: „at Alt er beredet for os til Syndsforladelse og Salighed“, samt „at Gud særligt vil skjænke den Enkelte sin Naade“ etc.; men den hele indre Sammenhæng i hans Forherligelse af Luthers Yttringer om Troens Kraft og Virkninger afgiver et slaaende Beviis for, at ikke blot den feirede Reformators overspændte lyriske Udbrud, men ikke mindre hans begeistrede Lovtalers hele farverige Fremstilling gaae i denne Retning. „Naar han (Luther)“, heder det, „lærer, at Troen er retfærdiggjørende, saa er den dybere Mening den, at det er Kristus, tilregnet i Troen, der retfærdiggjør. Troen er Haanden, der griber den tilbudne Gave; men ogsaa den svage Tro er Tro, ogsaa en skjælvende Haand er en Haand. Og om du end med zittrende og skjælvende Haand griber den tilbudne Naade, du bliver dog frelst, naar du kun ikke slipper Kristus; thi han vil ikke slippe dig.“**) Den her udtalte individuelle Sikkerhed for at befinde sig i Naadestanden, er en af enhver ethisk Betingelse uafhængig og derfor en irreligiøs Selvforsikkring om Frelsen, fordi den overdøver Samvittighedens Advarsel mod dette formastelige Indgreb i Guds Afgjørelse. Det er nemlig den onde Samvittighed, som bringer Haanden til at zittre og skjælte, saa ofte den griber efter en Vished, der er uforenelig med vor nærværende i alle Retninger betingede Tilværelse, og som aldeles ophæver Begrebet om den christelige Ydmyghed. Denne „evangeliske Vished“ finder saaledes sin væsenlige Forklaring i en grov Forvexling af det, som Gud har tiltænkt og tilbyder alle Mennesker — med det af Menneskets Villie, af dennes Reenhed og Oprigtighed betingede Forhold til den aabenbarede Sandhed og de Naademidler, som denne tilbyder. Imod den under den sidste Forhandling i Regensburg som en „af alle protestantiske

*) Dette Ord er særlig udhævet af Forf.

***) Udhævet af os.

Theologer anerkjendt Sandhed“ betegnede Sætning (og som ogsaa Biskop M. S. 121 vedkjender sig som en af den Helligaand Lnther meddeelt Inspiration): at „Ingen kan agtes for at være en Christen, som ikke med samme Vished troer, at han er benaadet af Gud og engang vil blive salig, som den, hvormed han troer, at Jesus Christns er Guds Søn“*), blev der medrette fra katholsk Side indvendt, at den efter Sagens Natur ikke hører til Troen, eller at Troen, som saadan, ikke kan og ikke skal give Mennesket en saadan Forvisning, idet man skarpt og bestemt skjælnede imellem Troens Vished, som en absolut Sikkerhed for at være i Besiddelse af Sandheden, og Haabets af Individets Disposition og Selverkjendelse betingede Tillid til Guds Forjættelser og Virkningen af Christi Fortjeneste. Hermed henviser Kirken ingenlunde, som Biskop M. mener, sine Medlemmer til at leve i en bestandig Tvivl om deres Frelse, men den advarer kun indtrængende imod den færligste af alle de Skuffelser, der, efter Omstændighederne, kunne føre Mennesket til Forstokkelse eller styrte ham i Fortvivlelse**).

(Fortsættes.)

Hvorledes Nero lader de Statsfarlige opbrænde.

(Fortsat fra Nr. 41.)

Foran Teltene og Venustemplerne var der nedrammet stærke Pæle i Jorden. Til disse Pæle bleve de Christne fastbundne med Jernlænker. Fra Foden til Halsen vare Christi Bekjendere omvundne med Tøier, der vare gjen-

*) Vera hæc agnoscimus, tam esse certo credendum, nos per Christum habituros vitam æternam, quam esse Christum et Deum.

***) S. Tridentinerconciliet VI, 9.

nemtrukne af Beg. Ved Nattens Frembrud skulde de antændes, for som levende Fakler at belyse Hedningernes Skjændselsgjerninger og Udskeielser *).

Som bundne Offerlam, med taalmodig Gudhengivenhed i de blege Ansigter, stode de Christne. Alle bade med nedslagne Øine og vovede ikke at løfte Blikket, for at ikke Synet af skamløse Gjerninger skulde besmitte deres Sjæle.

For Hedningerne var dette Skuespil noget nyt. Mange priste den guddommelige Neros Opfindelsesevne. De toge Plads foran de Christne og betragtede dem.

„Hvad er det for Folk?“ spurgte de. „Sandsynligviis Mordere eller Slaver?“

„Aldeles ikke!“ svarede Andre. „Det er Christne, — i høi Grad statsfarlige Folk.“

„Det vil blive et sjældent Fyrværkeri, -- prægtige Fakler!“ raabte Mange.

„For mig ere brændende Christne et langt mere pirrende Skuespil, end de blodigste Kampe i Amphitheatret“, sagde en Anden.

Kun sjældent saae man Tegn paa Medlidenhed med de Ulykkelige, der uforskyldt vare indviede til en skrækkelig Død; thi følesløse, vanartede og grusomme vare disse Hedninger, værdige Børn af en ugudelig Verden.

Endelig brød Natten frem. Livet i Teltene spotter enhver Beskrivelse og i Venustemplerne gik det endnu værre til. Hist og her opstod vild Strid og rasende Støi blandt Mændene. Kvindernes Jamren overdøvedes af Fløitespillet og Musikken fra Strenginstrumenterne. Undertiden bleve Forhængene for Teltene revne heftigt fra hinanden indvendigfra, Mænd styrtede ud med fortrukne Ansigter, udstødte uhyggelige Klager, Forbandelser eller en afsindig Latter og løb bort. Saa bleve zittrende Liig baarne bort, og samtidigt brølede man som Umælende, og Helvede triumferede paa alle Kanter. Den guddommelige

*) Tacitus. Annal. XV, 44.

Venus selv, der var udhugget i overmenneskelig Størrelse af hvidt Marmor, saae ligesom opmuntrende ned paa det vilde Liv under hende.

Slaver med brændende Fakler ilede igjennem Haven for at antænde de Christne.

„De Christne brænde — de Christne lyse!“ raabte Mange og løb hen for med Velbehag at betragte dette rædselsfulde Syn.

Ved at tænde dem i Brand gik Slaverne frem efter en grusom Ordre. De holdt Faklerne til Martyrernes Fødder. Strax fængede de med Beg gjennemtrukne Tøier. Flammerne stege høiere og høiere, den Christnes Legeme udgjorde en eneste Ildstøtte. De omkringstaaende Hedninger forbausedes høiligen over de Brændendes Heltmod; thi intetsteds hørte man Klager eller Forbandelser over Tyrannen. Vel fortrak de brændende Legemer sig, vel knittede det kogende Kjød, vel knagede Benene — men de Christne bade høit.

„Jesus, min Herre Jesus, styrk mig i disse Kvaler!“ raabte de.

Andre, over hvis Hvoveder Flammerne allerede sloge sammen, sagde med døende Stemme: „Herre Jesus, modtag min Aand!“

Og medens de Helliges Sjæle, luttrede i Ildens Pinsler, svang sig rene op til Himlen, foregik det afskyelige Hedenskabs Helvedscener for Martyrernes Fødder. Døde bleve hidbragte, for ved Skinnet af Begflammerne at gjenkjende Ligenes Ansigtstræk. Nogle Tjenere hidbragte de sønderrevne Dele af en Piges Legeme, og lågde dem ned foran en brændende Christen. Faderen til den sønderrevne Pige stod bedøvet af Smerte og saae paa sit Barns græsselig fortrukne Ansigt.

„Det er ganske rigtigt Din Datter Julia!“ forsikkrede en Slave.

Faderen vred sine Hænder og raabte: „O, gid jeg var En af dem, der brænde der!“

Men Nero selv vandrede som Guden Apollo omkring

i Haven, sang Viser og spillede paa Lyre. Om Hovedet bar han en Laurbærkrands, som han havde vundet som Kudsk paa Ridebanen og Skuespiller paa Scenen. Hedningerne klappede i Hænderne og raabte: „O, Du fortræffelige Cæsar! Fuldkommen som Apollo! Vor Apollo! Den sande Gud fra Pythium! Din guddommelige Stemme! — hvor lykkelig er ikke Enhver, der hører den!“*).

(Fortsættes.)

Dagbog.

Spanien. Alle Rygter om Kongens Saar, eller som det senere hed, Død, ere, som man kunde sige sig selv, lavede; sædvanlige „liberale“ Løgne — det er det Hele. Derimod forholder det sig rigtigt, at General Dorregoray er bleven afløst af en anden, General Mendiri; man siger, at Grunden dertil er at søge i D.s Helbred, som er stærkt svækket.

Preussen. Rygterne om en Gjenoptagelse af det nordslesvigske Spørgsmaal spøge paany i Bladene, baade i Tydskland. Østerrig og Rusland, men der er vistnok ingen Grund til at gjøre sig store Forhaabninger som en Følge af disse Bladfortællinger. Dagens Sensationsbegivenhed er forresten Grev Arnims Arrestation. Bismarck gjør nemlig Fordring paa nogle Breve, som Arnim er i Besiddelse af, og som B. paastaar, ere offentlige Documenter, men som Arnim erklærer for Privatbreve, og derfor ikke vil udlevere. At dette fører til Proces, er klart, men hvorfor Grev Arnim skulde arresteres, det har man temmelig ondt ved at fatte — det Hele gjør Indtrykket af et nyt Bevis paa den Vilkaarlighed, som for Tiden hersker i Preussen paa alle Omraader. Mænd som Wagner, Ratibor o. fl., der staae plettede i den offentlige Menings Øine som delagtige i mislige Pengespeculationer, gaae frie omkring, takket være den bismarckske Protection, medens

*) Dio LXI, 20.

Fyrstens personlige Uvenner behandles med exempelløs Haardhed, uden nogen synlig Grund. — Saadanne Tilstande tyde paa en moralsk Fordærvelse, og Følgen heraf — ja den have vi set i 1848, da Louis Phillips Throne faldt.

Baiern. Stor Opsigt har det vakt, at Enkedronningen, Maria (en født preussisk Prinsesse), er gaaet over til Katholicismen; de „Liberale“ skumme af Raseri derover. Naturligvis — thi hvad forstaaer en „Liberal“ sig paa Overbevisning.

Frankrig. Resultatet af Generalraadsvalgene er ikke saa glimrende for de „Conservative“, som det saae ud til efter de første telegraphiske Efterretninger. Republicanerne have saa nogenlunde holdt deres Stilling, og den „conservative“ Majoritet er i Grunden slet ingen Majoritet, men kun en Sammentælling af forskjellige indbyrdes uenige Minoriteter (Royalister, Orleanister, Bonapartister).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. „Germania“ bringer en Correspondance fra Rom af 20de September, Aarsdagen for Roms Usurpation ved Piemonteserne. Der spørges her: Hvad er Resultatet af disse 4 Aar? Forbrydelsernes Antal i denne Tid har været større end det var i hundrede Aar af Pavernes Regeringstid.

— Et Telegram melder, at den h. Fader paa denne Dag har modtaget en Deel af den romerske Adel og Deputationer fra de katholske Foreninger i Rom.

— Nu er ogsaa det berømte Abbedi St. Paul udenfor Rom faldet som et Offer for Piemontesernes kirkerøverske Hænder. Dette berømte Kloster, som ligger paa det Sted, hvor den h. Apostel Paulus blev halshugget, har et udmærket Bibliothek med over 1500 Manuskripter paa Pergament, deriblandt en skreven Bibel, som stammer fra Karl den Stores Tid. Denne nye Art af Regeringens Vandalisme har især opfyldt den h. Fadere Hjerte med dyb Sorg. Thi efter at den herlige Basilika i Aaret

1823 var ødelagt ved Ildsvaade, havde de følgende Paver ved hele den katholske Værdens Kjærlighedsgaver opbygget Kirken paa ny, og Pius IX havde den Glæde i Aaret 1854, da talrige Biskopper vare forsamlede om ham og han proclamerede Dogmet om Mariæ ubesmittede Undfangelse, at kunne indvie denne pragtfulde Kirke. Han blev derfor dybt bedrøvet, da Benediktinernes Abbed bragte ham Efterretning om hvad der var skeet.

Tydskland. „Culturkampen“ gaaer uafslædig frem; den bliver til en staaende Artikel i alle Blade. Dag ud og Dag ind læses der om nye Voldsgjerninger: katholske Foreninger blive lukkede, Præsterne blive tiltalte, dømt, fængslede, udjagede. Den preussiske Regerings brutale Hensynsløshed bliver kun overtruffen af de katholske Biskoppers og Præsters urokkelige Fasthed. Hvor hensynsløst imidlertid Regjeringen gaaer frem, det maatte f. Ex. 4 Geistlige erfare, der ere fængslede i Neuvied ved Rhinen. Naar en Præst var kommen til Fængslet, blev han først undersøgt paa det strængeste. Han maatte aflægge Frakken, Vesten, Skoe, og Alt blev nøiagtigt undersøgt. Man følte ham paa Brystet, Ryggen, Benene indtil Tærne. Derpaa bleve de indespærrede i en lille Celle med et lille Vindue, kun forsynet med en Træbænk og en Skammel. To af dem kunde i 3 Dage ikke engang opnaae at faae deres Breviar læst. At læse den h. Messe, ja kun at høre den paa Søndagene, var ikke tilladt.

Sydamerica. Brasilien og Republikkerne Venezuela og Guatemala fordrive eller fængsle Biskopper og Ordensfolk; Chili begynder ligeledes „Culturkampen“ paa denne liberale Maneer. Alene i Republiken Ecuador gives der en i Sandhed katholsk Regering. Den hæderlige Præsident Moreno har givet et glimrende Exempel paa sin katholske Hengivenhed, da han ved en offentlig Procession igjennem Quitos Gader selv bar Korset. Denne offentlige Bekjendelse af Troen vandt det største Bifald hos Folket, der overøste Præsidenten med Blomster.

Brasilien. „Culturkampen“ gaaer frem paa samme Maade som hidtil. Bisperne af Pernambuco og Para ere endnu fængslede, men hverken disse eller den pavelige Nuntius eller Geistligheden have givet efter i et eneste Punkt. Frimurerne vedblive at være banlyste; ingen Geistlig døber et Barn, naar en Frimurer skal være Fadder; enhver Præst nægter dem Sacramenterne og den

christelige Begravelse og følger punktlig alle Befalinger, som udgaae fra de fængslede Biskopper.

— I Parlamentet i Rio Janeiro kom man nylig til at tale om den fængslede Biskop af Para; en Deputeret, som er bekjendt for at være en Vantro og Frimurer, tog sig af Biskoppens Sag og forlangte hans Befrielse. Fan tilføiede: „Jeg er Frimurer, og skjøndt Frimurerne ere den katholske Religion fjendtlige, maa jeg alligevel erklære mig for Biskoppen“. Ministerpræsidenten Rio Branco afbrød ham og nægtede det; men han vedblev og sagde: Lader os være oprigtige, Hr. Præsident, vi ere begge Frimurere og De veed saa godt som jeg, at Frimureriet er Kirken fjendtligt.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 18de October. 21de Søndag efter Pintse. (Lucas, Evangelist.) — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias h. og ubesmittede Hjerter for Syndernes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 19. M. Petrus af Alcantara, Bekj. 20. Ti. Johannes af Kenti, Bekj. 21. O. Ursula og Troesfæller, Jomfruer og Martyr. 22. To. Vendelin, Abbed. 25. F. Severin, Biskop. 24. L. Raphael, Ærkeengel.

Søndagen den 25de October. 22de Søndag efter Pintse.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 43. Søndagen den 25de October. 1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Et skammeligt Forehaveude. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Berlin, Posen, Trier.

Katholicisme og Protestantisme.

(Fortsat fra Nr. 42.)

Katholsk og Luthersk Lære om Christi Fyldestgjørelse. Nogle historiske Bemærkninger.

For nogenlunde at fuldstændiggjøre vore Bemærkninger om den lutherske Theologies forfeilede Fremstilling af Læren om Christus som Menneskeslægtens Midler og forsonende Stedfortræder, bør vi ikke tilbageholde en kort Fremstilling af den katholske Kirkes Betragtning af dette Forhold. Denne lærer, at der i Christus ikke er nogen Forskjæl paa en lidende og handlende Retfærdighed: at han vel ligeoverfor sin himmelske Fader staaer som det lidende Sonoffer for den faldne syndige Menneskeslægt, men at hans Lidelse danner i Forening med hans handlende Retfærdighed og Hellighed eller hans syndefrie Liv og fuldkomne Opfyldelse af Guds Villie — een eneste fuldstændig Retfærdighed, hvormed han har erhvervet eller fortjent vor Retfærdighed; men denne

bliver os ikke skjænket umiddelbart, som det den i sig er, eller som Noget, der eengang for alle dermed er fuldbyrdet i ethvert enkelt Menneskes Sted. Heraf vilde nemlig følge den absurde Slutning, at alle Retfærdiggjorte uden mindste Æleilighed fra deres Side turde ansee sig for at være ligesaa retfærdige som Christus, samt at de Alle vare hverandre lige i Henseende til Retfærdighed. Men, at Christi Fyldestgjørelse kaldes den fortjenende Aarsag til vor Retfærdighed for Gud, betyder, at hele hans forløsende Virksomhed skjænkes os i dens Virkninger, eller at han paa eengang ved sin Lidelse og Forsoningsdød, saavel som ved sit hellige Liv, har fyldestgjort Betingelsen for alle troende Slægters Deelagtighed i den nye Pagts Velsignelser. Spørger man, hvorledes det, som Christus har erhvervet eller fortjent til Bedste for hele Menneskeheden, bliver hvert enkelt Menneske tildeel, da er Svaret herpaa givet i vor foregaaende Fremstilling af Læren om Retfærdiggjørelsen og Troen. Christus har fortjent, eller ved sin Forløsergjerning bevirket den Helligaands Sendelse, og Aanden virker ene paa aandelig Viis og ved aandelige Midler. Uden Selv virksomhed og Medvirkning fra Menneskets Side kan der altsaa ikke være Tale om Guds Aands Indvirkning paa os. Den Helligaand baade forbereder og fuldkommer den indre Retfærdighed, uden hvilken Gud hverken kan tilgive eller saliggjøre det fortabte Menneske. Derfor kaldes i Theologien Christi Gjerning den fortjenende Aarsag til Frelsen, og den af den Helligaand virkede indre Retfærdighed den i særlig Forstand virkende eller formale Aarsag. Med andre Ord: Christus har — for at blive ved hans eget billedlige Udtryk (Matth. 20, 28. Sml. 1 Tim. 1, 6. Tit. 2, 14) — eengang for alle betalt Løsesummen eller fuldbyrdet Forløsningsværket for alle Mennesker d. e. til Frelse for alle Mennesker, men ikke i alle Menneskers Sted, saaledes at det for hvert enkelt Menneske betydede det Samme, som om han selv havde gjort hvad Christus har gjort — som om han selv havde betalt sin Gjæld til Gud

og selv fyldestgjort den guddommelige Retfærdigheds og Helligheds Fordringer. Ved sin Menneskevordelse, ved sin fuldkomne Hellighed og ved sin forsonende Lidelse og Død har Christus gjort den Helligaands Gjerning til de enkelte Menneskers Frelse mulig. Guds Aand kalder Mennesket ved Ordet, fører det til Tro paa den aabenbarede Sandhed, vækker det til Syndserkjendelse, Anger og Bodfærdighed, og virker derved en sand indre Retfærdighed, der forsoner Synderen med Gud; og samtidigt med Tilgivelsen indgyder Gud sin Kjærlighed i Hjerterne, som overvinder Syndens Magt og udrydder under den fremskridende Helliggjørelse mere og mere alle syndige Tilbøieligheder.

Den protestantiske Opfattelse af dette Hovedpunkt i den christelige Lære, hvorefter Christus umiddelbart i sit jordiske Liv er traadt i alle Menneskers Sted, har lidt og gjort Alt hvad de Alle vare skyldige at lide og gøre, for at hvert enkelt Menneske skulde kunne fortrøste sig til, at hans Forhold til Gud eengang for alle, d. e. ikke blot for hans foregaaende, men ogsaa for hele hans følgende Liv er berigtiget ved det af Christus i Tidens Fylde i alle Menneskers Sted og paa Alles Vegne fuldbyrdede Forløsningsværk*), — denne Betragtning, der gjorde hele Christendommen til et saa let og simpelt Anliggende, havde som sagt allerede tidlig vundet en ganske overordenlig Popularitet. Den gjenlød længe før dens fuldstændige Udvikling fra saagodtsom alle Prædikestole,

*) Döllinger henviser herom til følgende mærkelige Ytringer af Luther: „Zweifle nicht, dass Er selbst, Christus, mit solchem Thun oder Leiden sei Dein, darauf Du Dich nicht weniger mögest verlassen, als hättest Du es gethan, ja als wärest Du derselbige Christus“ . . . „Die Seele nimmt sich Christi und aller seiner Gerechtigkeit an als ihres eigenen Gutes und verlässt sich darauf, als hätte sie selbst solches gethan und verdient.“ S. Die Reformation III. S. 557. Forf. henviser il Walchs Udg. XII, 18. 561.

og blev af de lutherske Befolkninger anseet for det ufeilbart sikre Kriterium for Geistlighedens Rettroenhed. Den Prædicant, der ikke forkjendte den i dens crasseste Skikkelse, udsattes for at forkjættres af sine Colleger og for at blive anklaget eller egenmægtigt fordrevet af sin Menighed. Den store Mængde forstod nemlig denne Lære saaledes, at, naar Christus har gjort Alt for enhver af os, saa følger deraf, at vi ere fritagne for selv at gjøre Noget, og at det derfor var det uforsvarligste Attentat paa den evangeliske Sandhed og paa Næstens Samvittighedsfred, at ville berøve nogen Menneskesjæl denne uforlignelige Fortrøstning til Guds Barmhertighed!

Den hele heromtalte Betragtning af Forløsningsværkets Betydning for Menneskets Forhold til Evigheden fremkaldte vel i de sidste Aar før Tilendebringelsen af de langvarige Forhandlinger om Concordieformlen en alvorlig Protest fra en enkelt luthersk Geistlig (Georg Karg), der henviste til denne Læres antinomistiske Charakter, som Aarsag til dens store Popularitet, samt til det Factum, „at der i hele Bibelen ikke findes et eneste Sted, der kan anføres som Beviis for denne Lære“*). Denne Opposition blev imidlertid undertrykt ved et terroristisk Magtsprog af Churfyrsten af Sachsen, hvis tjenstivrige Theologer det lykkedes at overbevise den ved disse sachsiske Kamphaners anmassende Optræden forknyttede Mand om, at han, af Hensyn til den kirkelige Fred og af Medynk med sin stakkels Hustru og sine uskyldige Børn,

*) Ligesom Luther i sin Bibeloversættelse forfalskede Rom. 3, 28. til Gunst for sin Lære om „Troen alene“, saaledes tog han til Bedste for denne Lære ved Gjengivelsen af Phil. 3, 9, hvor Texten har: „Retfærdigheden af Gud formedelst Troen“, ligeledes sin Tilflugt til Indskydelsen af et Ord, idet han oversatte: „Den Retfærdighed, som af Gud tilregnes Troen“. Hans Bibel indeholder saaledes paa eengang eet Sted, der fremhæver Troen som det eneste Afgjørende, og et andet, der gjør Troen til Ingenting!

gjorde bedst i at holde sig de wittembergske Traditioner efterrettelig og „betjene sig af de vedtagne lutherske Formler og Phraser“, hvorom hine fanatiske Plageaander vel indrømmede, at den ellers bestandigt paaberaabte h. Skrivt ikke indeholdt et eneste Ord, men bemærkede, at den paagjældende Læreform var en „correlativa propositio“ (!), der udsagde det Selvsamme som det med Skrivtens Bogstav overensstemmende Udtryk, at „Troen regnes os til Retfærdighed“. Karg maatte da finde sig i, ikke blot at underskrive en Revers, men i, offentlig fra Prædikestolen at tilbagekalde sine „Vildfarelser“; thi man lagde af Hensyn til de samtidige Forhandlinger om Concordiebogen, der ventedes at skulle besegle Enigheden mellem alle Bekjendere af den lutherske Læreform, stor Vægt paa at faae hele denne Sag saa hurtigt som muligt neddysset og begravet i Forglemmelse, hvilket ogsaa lykkedes for de lutherske Kirkers Vedkommende, medens Kargs Betragtning derimod vandt Anerkjendelse hos flere af den reformerte Kirkes dygtigste Theologer, f. Ex. Piscator og Ursinus. Den Sidstnævnte af disse havde tidligere ved den af ham forfattede vidtudbredte Heidelbergske Katechismus bidraget meget til at befæste denne Lære, men bekjendte i sine ældre Aar, at han ved Kargs Theses var bleven fuldkommen overbeviist om dens Uholdbarhed.

Der staaer endnu tilbage, i Anledning af den heromhandlede saavel mod den h. Skrivt, som mod hele Fortidens Kirkelære stridende Theori, at omtale et i de senere Aar falbudt Skrivt, der udgives for, i den første Halvdeel af Reformationsaarhundredet at være forfattet i Italien, og ofte i rosende Anmeldelser i Blade og Tidsskrifter er blevet anført som Vidnesbyrd om, hvor stor Sympathi Reformationens Hoveddogme fandt i Italien, og hvor nær det var ved, at den kirkelige Omvæltning kunde have vundet Fremgang og Udbredelse i dette Land, dersom dette udmærkede Skrivt ikke itide af Paven var blevet fordømt og confiskeret! Det anbefales her det protestantiske Publicum under følgende marktskrigende Titel:

Om Christi Velgjerning, af Aonio Peleario.

Det berømte romerske Vidnesbyrd fra Reformationens
Tidsalder for Retfærdiggjørelsen af Troen.

Efter en formentlig fuldstændig Tilintetgjørelse gjen-
fundet i Cambridge*).

Om den Humbug, der baade i Tydskland og her er drevet med denne „fortræffelige lille Bog“, skulle vi meddele følgende autentiske Oplysninger. Naar Ranke i sin „Geschichte der Pabste“ omtaler dette Skrivt som Frugten af „en eiendommelig italiensk Theologi“, da har den berømte Historieskriver her ladet sig vildlede af den paa Titelen anførte italienske Udgivers Navn, og hans Yttring om denne Sag er siden bleven eftersnakket af Personer, der mene at vise alle evangeliske Lande en „Velgjerning“ med at udbrede denne Feiltagelse. Den egenlige Ophavsmand til dette Skrivt var den nederrhinske Theolog Gropper, der fra katholsk Side tilligemed Pflug og Eck under Cardinal Contarenis Præsidium forhandlede med Melanchthon og Bucer paa det første Colloquium i Regensburg 1541. Han forelagde Cardinalen en af ham tidligere udarbejdet theologisk Begrundelse af et Mæglingsforslag, som denne Kirkefyrste i sin velmeente Iver for en kirkelig Gjenforening fandt saa antageligt, at han i en egen Afhandling nærmere udviklede dets Hovedtanke til en fuldstændig og omfattende Fremstilling af hele Læren

*) Skrivtet averteres endnu af og til med følgende bombastiske, paa den Berlingske Tidendes Autoritet støttede Anbefaling: „Den lille Bog, heder det i B. T., forfattet i Italien paa Reformationens Tid, og snart udbredt i mange tusinde Exemplarer, blev af Paven fordømt og eftersporedes med en saa rastløs Iver, at den efter nogen Tids Forløb ansaaes for fuldstændig tilintetgjort. Først nu er det lykkedes at finde et Par Exemplarer, og man kappes nu i alle evangeliske Lande(!) om at faae dette fortræffelige fra gammel Tid saa berømte Skrivt oversat i sit Modersmaal.

om Retfærdiggjørelsen. Protestantismens Holdning var nemlig dengang saa truende, at Frygten for en Religionskrig tilstrækkelig undskylder den nysnævnte for sin Lærdom og høisindede Tænkemaade i lige høi Grad agtede Prælats overilede Bestræbelser for at tilveiebringe en varig kirkelig Udsoning. Det er saaledes dette i Regensburg forfattede Skrivt, hvis Hovedtanke*) oprindelig tilhørte en Domherre i Cöln (Gropper), men som Card. Contareni tilegnede sig, og som dennes Ven, den pavelige Nuntius i Tydskland, Cardinal Morone, der ligeledes billigede dets Indhold og Tendents, lod oversætte paa Italiensk, og gjentagne Gange trykke i sit Dioces Modena under Titel „Del beneficio di Christo“. Denne Fremstilling af det paagjældende Dogme er iøvrigt ingenlunde aldeles den samme som Reformatorenes, men et forfeilet Forsøg paa en Combination af den katholske og protestantiske Lære, der unægtelig for en overfladisk Betragtning synes meest at helde til den sidste. Den i samme udviklede Lære blev iøvrigt overalt, hvor den blev bekjendt, forkastet af alle grundige og skarpsynede katholske Theologer, der ikke blot paaviste dens Tvetydigheder og indre Modsigelser, men medrette henviste til de praktisk mislige Følger af saadanne uklare og halve Indrømmelser; og, saasnart Tridentinerconciliet havde erklæret sig herom, erkjendte Gropper, saavel som begge de nævnte Cardinaler det Mangelfulde og Forfeilede i deres velmeente Enighedsbestræbelser, og anerkjendte Conciliets klare og consequente Fremstilling af den omstridte Lære. Det fulgte altsaa af sig selv, at Paven forbød Udbredelsen af dette Skrivt, og det bør tilføies, at det forblev aldeles uden Virkning paa den italienske Befolknings religiøse Meninger; og den stærke Reclame saavel paa Bogens Titelblad som i det omstaaende Avertissement maa derfor

*) Denne gaaer ud paa at forlige den omstridte Lære om den tilregnede Retfærdighed (den lutherske Imputationstheori) med den katholske Lære om den indre (inhærente) Retfærdighed.

stilles i Classe med de sædvanlige overdrevne Avisrecomendationer for falbudne Varer. Skrivtet, der i sig selv kun har Værdi som et historisk Bilag, er saaledes i vor Tid befundet at være et brugbart Middel til at puste Ild i Uvidenhedens og Fanatismens nedarvede Had til den katholske Christendom! (Sluttet.)

Et skammeligt Forehavende.

(Fortsat fra Nr. 42.)

I Mellemtiden havde Philosophen Lucius tænkt nøie over Christi Lære og fundet den ganske forbausende. Ogsaa Læreren Petrus syntes ham en høist mærkværdig Fremtoning. Som Sendebud fra en overjordisk Magt havde den graanede Apostel staaet for ham, fuld af Overbeviisning, sikker, uden Frygt, seirrig i Lænker. Som Følge af disse Betragtninger fremtraadte Lucius for Kaiseren med et skjændigt Raad.

„Livskraftige Ideer og guddommelige Lærdomme kunne ikke undertrykkes med Magt“, begyndte han. „Og selv om Du opbrænder alle Christne, aandelige Kræfter kan Du ikke dræbe med Ild og Sværd, Kaiser! Vær derfor klog! Gjør Jesu Kirkes Lære og Præsteembede afhængige af Dig og gjør denne Kirke til Statens Tjenerinde“, — og nu udviklede Philosophen sin Anskuelse i det Enkelte.

Nero lyttede med Opmærksomhed til den Lærdes Ord; thi han vilde ikke alene gjælde for en stor Digter og Sanger, men ogsaa for en statsklog Philosoph. Derfor billigede han Lucius' Raad og udstedte sine Befalinger derefter.

To Dage senere forsamlede Senatet sig i Gudesalen i det gyldne Pallads. I kostbare Galadragter sade Romerne paa Stole af Sølv med bløde Hynder i en Halv-

kreds om Nero. Dørene ved Salens nedre Ende aabnede sig. Atter funkledede Vaabnene, atter klirrede de faldende Lænker, og for anden Gang nærmede den beskedne Olding sig med faste Skridt og hellig Ro til Jordkredsens Behersker.

Senatorene betragtede med Opmærksomhed Overhovedet for de Christne, den vidtberømte Troldmand, hvem Tyrannen Nero nu tiltalte med venlige Ord.

„Simon Petrus, vil Du svare oprigtig og sanddru paa mine Spørgsmaal?“

„En Christen er det ikke tilladt at lyve“, svarede Petrus. „Jeg skal svare paa Dine Spørgsmaal, eller tie stille.“

„Du har sagt, at Jesus af Nazareth har udsendt Dig og Andre for at prædike hans Lære for den hele Verden. Hvormange Apostle foruden Dig har Jesus endnu givet Fuldmagt til at prædike.“

„Elleve foruden mig.“

„Altsaa ville I tolv Mænd forkynde Nazarærens Lære for den hele Verden?“

„Nei, Kaiser! Af os tolv have allerede de Fleste lidt Døden for Jesu Skyld. Men vi overdrage den aandelige Magt og Myndighed, som Gud har forlenet os med, til Andre, disse atter til Andre, og saaledes videre indtil Dagenes Ende.“

„Frygter Du ikke for, at Du og Dine Colleger kunne omkomme, og Christi Læres Prædiken saaledes blive umuliggjort?“

„Nei, derfor nærer jeg ingen Frygt. Hvad den almægtige Gud har indstiftet, kunne Menneskene ikke omstyrte. Den Herre Christus har udsendt os, og lovet: „See, jeg er hos Eder alle Dage indtil Verdens Ende.“ Men naar Gud er med os, hvem kan da være imod os?“

„Er der ikke givet mig Magt til at lade Dig dræbe?“

„Du kan lade mig dræbe, — men Du kan ikke forhindre, at mit Embede gaaer over paa min Efterfølger.“

„Du kalder Dig Biskop af Rom?“

„Det er jeg.“

„Gives der foruden Dig ogsaa andre Biskopper i Rigets forskjellige Provindser?“

„Ja visselig! Jeg selv og de andre Apostle have indviet mange Præster og Biskopper.“

„Er Du ikke Overhoved for den katholske Kirke?“

„Det er jeg ved Guds Naade og Barmhjertighed! Thi saaledes har den Herre Jesus talt til mig: „Du er Petrus, en Klippe, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Magter skulle ikke overvælde den. Og Dig vil jeg give Himmeriges Nøgler, hvad Du løser paa Jorden skal ogsaa være løst i Himlen, og hvad Du binder paa Jorden skal ogsaa være bundet i Himlen. Vogt mine Lam, vogt mine Faar.“ — Derfor skulle mine Efterfølgere, Biskopperne i Rom, i de kommende Aarhundreder lede og regere den hele Hjord, naar Din Throne forlængst er bleven til Støv og Aske.“

„Det er meget sagt, og vilde i Sandhed være høist vidunderligt“, indvendte Kaiseren med haanlig Latter. „Heller ikke har Du nogen Lighed med en Klippe, Simon Petrus! Du staaer for mig som en gammel, svag Mand.“

„Gammel er jeg, og skrøbelig — det er sandt! Dog skal Du vide, Kaiser, det er ikke min Person, men mit Embede, der er en Klippe, mod hvilken alle Helvedes Magter skulle brydes; thi mit Embede er af Gud, og skal bestaae ved Gud.“

„Hvor ere Himmeriges Nøgler, som Jesus Christus, Din Gud, har overgivet Dig? Disse gyldne Tryllenøgler gad jeg see!“

„Du maa ikke opfatte en billedlig Udtryksmaade bogstaveligt“, svarede Petrus. „Min Nøglemagt er en aandelig Magt, der binder eller løser i Himlen og paa Jorden, saaledes som Gud har anordnet det. Overgiver Du en Mand Nøglerne til Dit Palads, Kaiser Nero, saa gjør Du ham dermed til øverste Herre og Forvalter over Dit Pallads. Har den Herre Christus givet mig og mine Efterfølgere

Nøglerne til Kirken, eller Himmeriges Rige paa Jorden, saa betyder dette den høieste Magt og Ledelse i Kirken“.

„Dette Billede er godt og udtømmende“, svarede Nero. „Har Du forøvrigt betænkt, Simon Petrus, at vi i hele Riget kun have en eneste Statskirke? At ingen Religion tør bestaae uden min Billigelse? At følgelig Du og Dine Troesfæller komme i Strid med Rigets Love, naar I prædike Jesus af Nazareths Lære?“

„Du taler ikke viselig, o Kaiser!“ svarede Apostlen. „Jesus Christus, den almægtige Gud, den eneste Herre i Himlen og paa Jorden, har villet stifte en Kirke og har stiftet den, — hvem tør formaste sig til at staae den Allerhøieste imod? Gud Herren behagede det, at aabenbare Sandheden, at overgive denne Sandhed til det Læreembede, som han har indstiftet, og til hvilket han har sendt den Helligaand, for at han selv ufeilbart kunde lede det og indvie det i al Sandhed indtil Verdens Ende, — hvilket Menneske tør da fordriste sig til at undertrykke Sandhedens Forkyndelse? Og gaves der desuagtet Mennesker, der vare saa dumdristige, forvovne og taabelige at ville modsætte sig Guds Værk, maatte disse Mennesker da ikke ligge under for den Almægtiges straffende Haand? Vel skal Kirken leve sin guddommelige Stifters Liv, et Liv fuldt af svære Lidelser og Forfølgelser indtil Christi Gjenkomst for at holde Dom over Verden — men Kirken skal seirrig overleve alle sine Fjender. Helvedes Magter skulle ikke overvælde den.“

„Du og Dine Medcolleger ville altsaa prædike Jesu Evangelium, uagtet Rigets Love forbyde det?“

„Du siger saa, Kaiser! Men man bør adlyde Gud mere end Menneskene. Og ethvert Rige, der bekæmper Christus og hans Kirke, skal gaae til Grunde.“

„Ere de Christne maaskee ikke forpligtede til at adlyde Øvrigheden?“

„Hertil ere vi strengt forpligtede af Gud, men kun forsaavidt, som Øvrigheden er Guds Tjenerinde“, svarede

Apostlen. „Modsætter Øvrigheden sig derimod Guds Villie, da hører Lydigheden op.“

„Du er en Fjende af Riget, Simon Petrus!“ udraabte Kaiseren.

„En Fjende af Riget — han fortjener Døden!“ bekræftede Senatorerne.

„Du er statsfarlig!“ forsikkrede Nero.

„Høist statsfarlig!“ raabte Senatorerne.

„Lysets Rige ligger ganske vist i Strid med Mørkets Rige“, sagde Apostlen rolig.

„Og dog vil jeg lade Naade gaae for Ret“, begyndte Kaiseren igjen i mild Tone. „Du skal uforstyrret prædike Nazarærens Lære — dog kun paa een Betingelse. Billedet af Din Gud skal opstilles paa Capitoliet sammen med de øvrige Guder — og under samme Vilkaar.“

„Du taler som en Daare, Kaiser!“ svarede Petrus. „Alle Dine Guder ere falske Billeder, gjorte af Menneskehænder. Den eneste sande Gud, tredobbelt i Person og een i Væsen, er Han, om hvem Christus har prædiket.“

„Derom vil jeg ikke stride med Dig nu“, afbrød Nero ham. „Men min Betingelse vil jeg forelægge Dig. Antager Du den og leder hele Kirken i denne Betingelses Aand, da vil jeg tillade Dig og Dine Colleger at prædike Christi Lære, og bygge Templer for Din Gud.“

„Maatte Din Betingelse være ligesaa velbehagelig for Herren, som Dit Løfte“, svarede Apostlen. „Jeg længes efter at høre Din Betingelse.“

(Fortsættes.)

Dagbog.

Tydskland. Den politiske Verden er ikke rig paa nye Begivenheder. I Spanien lyver Regeringen som sædvanlig, og i Frankrig sætte Republicanere og Bonapartister det ene Valg igjennem efter det andet, accurat som hidtil; Grev Arnim sidder endnu i Fængsel og hans Sag er lige saa lidt som Kullmanns paadømt. Denne Mangel paa Nyheder udelukker imidlertid ikke, at der er en Del at faae Forstand af for den, der i Øjeblikket vil skjænke Forholdene i Europa sin Opmærksomhed. Der er overalt en Uro og Gjæring tilstede; ikke blot i Samfundets lavere Lag, men ogsaa i de allerfineste diplomatiske og militaire Kredse; der tales om store, forestaaende Begivenheder, om Krige og gevaltige Omvæltninger til næste Sommer; ja i Tydskland skal man i saa Henseende kunne høre de allermærkværdigste og meest aabenhjertige Udtalelser. Man støber Kanoner, fabrikerer Geværer, ruster og forbereder og — Bismarck har atter faaet Hr. Serrano til at sende den franske Regering en ny og irriterende Note.

Der er vel nok dem, der sige, at alt dette er uden nogensomhelst krigersk Betydning. Det nye tydske Kaiserrige er jo ligesom det afdøde franske — Freden, idetmindste hver Gang det kommer an paa en Throntale eller lignende officiel Erklæring, som man er vant til ikke at troe paa. Men afseet herfra turde de, der vente Ufred til Foraaret, vistnok have de bedste Grunde for deres Mening. Bismarcks Tydskland ligner i saa mange Ting Napoleons Frankrig; det er paa en Maade en noget plumpere Gjengivelse af den afdøde Kaisers originale Værk, og det ligner det da ogsaa deri, at dets indre Forhold ere saa raadne og gjennemdemoraliserede, at det af og til ligefrem trænger til et større europæisk Spektakel, der kan aflede Opmærksomheden fra egen Jammerlighed, og — idetmindste for et Øjeblik — samle de indbyrdes stridende Kræfter i det nybakte Statssamfund. Gjælder dette i Almindelighed, saa gjælder det særligt nu; den halve tydske Befolkning bestaaer af de saakaldte Rigsfjender: Katholiker, hvis Samvittighed er kuert og krænket, Polakker, Franske og Danske, hvis Sprog bliver forfulgt, Socialister og misfornøjede Arbeidere, der i mangfoldige Henseender have Grund til bitter Klage som

en Følge af oekonomisk Forurettelse. — Dertil kommer, at det tydske Rige vel for Øieblikket er stærkt, stærkere end nogen af sine Naboer, Rusland vel ikke undtaget; men med hvert Aar, der gaaer, forandres dette Forhold til Tydskslands Skade; Naboerne ruste sig og samle sig, medens det nye Rige, der allerede har culmineret, og næppe kan byde sig selv mere end det allerede gjør, efter Naturens sædvanlige Gænge vil glide saa smaat nedad i Retning af Kampdygtighed, samtidigt med, at det voxer i store Tanker om sig selv, og da kommer den Dag for de berlinske Magthavere, som for de to napoleonske Cæsarer indtraf ved Waterloo og Sedan. Endelig har Spørgsmaalet om Alliancer en afgjørende Betydning for Preussens Lyst eller Ulyst til Krig; men ogsaa heri stiller Sagen sig saaledes, at man i Berlin ikke staaer sig ved at vente, og det gjælder baade i Forhold til Rusland og Østerrig, thi hverken Alexander II eller det tydsksliberale Parti i Wien, have Brev paa at leve evigt.

Det er da efter Alt dette ikke usandsynligt, at det kommende Foraar vil bringe alvorlige Begivenheder, men det er jo ikke sagt, at det just bliver en Gjentakelse af Krigene i 1866 eller 1870; det Omvendte er jo ikke blot ønskeligt og muligt, men af forskjellige Grunde ikke heller ganske usandsynligt; et fuldstændig demoraliseret og med sig selv splidagtigt Statssamfund pleier ikke at seire.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Ifølge „Liberta“ er en af Pavens Embedsmænd, Theodoli, for nogen Tid siden bleven fangen af Røvere i Friculti i Nærheden af Frosinone. Røverne forlangte 150,000 Francs i Løsepenge. Gensdarmene ere ifærd med at forfølge Røverne.

— Den h. Fader, som nu befinder sig vel, har i de sidste Dage fra England modtaget tre tusinde Pund Sterling som Peterspenge. Det engelske Episcopat er det første, som har nedlagt Protest mod Salget af de Godser, der tilhøre Propagandaen.

— I den første Audients, den franske Gesandt havde efter sin Hjemkomst, sagde den h. Fader til ham: „Det

vilde gjøre mig ondt, hvis Frankrig for min Skyld skulde have nogensomhelst Ubehagelighed. Giv Deres Regering Efterretning om, at jeg takker den ret hjerteligt for den Opmærksomhed, at den efter den 20de Septbr. 1870 lod Dampskibet Orénoque blive tilbage i Civita Vecchia; men da jeg aldrig har været tilsinds at forlade Rom, men hellere vil lide Døden, end med fri Villie at forlade den Post, Gud har anviist mig, saa er det ikke nødvendigt, at Skibet forbliver til min Disposition i Havnen ved Civita Vecchia.“

— Victor Emmanuel har udnævnt Bonghi til Underviisningsminister; han er en afgjort Modstander af Tydskland, som ene og alene i en nøie Forbindelse seer Frelsen for Italien. — Atter en ny Ubehagelighed for Bismarck!

— Regeringen har nu sammenslæbt 750,000 Bind fra de forskjellige Bibliotheker. Man troer, at omtrent 300,000 Bind skal sælges. En Antiquar skal have budt 1 Franc for hvert Bind; og man troer, at han vil bringe Bøgerne til America og Australien. Paa denne Maade fremmer altsaa det liberale Frimureri videnskabelig Oplysning og Dannelsé.

Berlin. „Märkisches Kirkenblatt“ bringer interessante Tilstaaelser af en evangelisk Præst, der fornylig har converteret, dog uden at nævne hans Navn. Han var opdragen af en from troende Præst; men da han var 16 Aar gammel, fik han sin Confirmationsunderviisning af en Præst, der bragte ham til at tvivle om Alt og at fornægte endog den h. Treenighed. Svære Prøvelser, som han maatte gennemgaae, bragte ham tilbage til Troen. Han blev orthodox og søgte Sandheden, men uden at kunne finde den. Tilfældigviis fandt han en Kalender for Tid og Evighed af Alban Stolz, og han blev greben dybt af dens Indhold. Han kjendte ikke Noget til Forfatteren, men tilskrev ham, saa han tilsidst kom til at indsee, at den sande Christendom er ene og alene i den katholske Kirke.

Han fortæller følgende interessante Træk: Han maatte engang i Prima skrive en Stiil over Themaet: „Hvad er Dumhed?“ Han havde den Dristighed at paastaae, at der ogsaa gaves dumme Folk, der troede, at enhver aabenbaret Sandhed stod i Modstrid med den „sunde Menneskeforstand“. Men hvad sagde saa Professoren? „Naar jeg tør give Dem et Raad, saa beder jeg Dem at opgive enhver Tanke om at ville studere Theologi; De er en Fanatiker. De vilde jo ellers være i Stand til at reise Baal

for Kjættere! Og i Dimistalen efter Abiturientexamen tilraabte han mig: „Kjærligheden vredes ikke! De maa ikke fordømme Enhver som Vranglærer, der tænker anderledes end De! Vær tolerant og husk paa, at intet Menneske er ufeilbart!“

Posen. Regeringen vedbliver at lede efter den „ubekjendte“ Administrator af Dioceset. Det er ikke lykkedes hidtil at finde ham, og hvad det skulde hjælpe, om Regeringen ogsaa fandt ham, det er ikke til at see. Thi naar den Ene er funden og fængslet, saa kommer strax en Anden, og saa længe der endnu bliver to Præster til overs, vil der altid være Een, som styrer med Myndighed. og en Anden som underkaster sig i hellig Lydighed i Forening med alle Troende.

Trier. I vort Dioces, heder det i et Brev derfra, have vi nu 70 Geistlige, som ere straffede efter Mailøvene. I den sidste Uge fandtes 16 Geistlige alene i Fængslet i Coblenz. Den officiøse „Nat. Ztg.“ har Ret, naar den skriver: „De romersk-katholske Geistliges Kampmod aftager ikke paa den Maade som man havde haabet“ d. v. s. aldeles ikke.

Mariaforeningen.

Møde Søndagen den 25de, Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 25de October. 22de Søndag efter Pintse. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 26. M. Evaristus, Pave og Martyr. 27. Ti. Frumentius, Biskop. 28. O. Simon og Judas Thaddæus, Apostle. 29. To. Narcissus, Biskop og Martyr. 30. F. Alphons Rodriguez, Bekj. 31. L. Wolfgang, Biskop.

Løverdagen d. 31. October er befalet Vigilie-Fastedag.

Søndagen den 1ste November. Alle Helgeners Føst.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 44. Søndagen den 1ste November. 1874.

Indhold: Catholicisme og Protestantisme. Et skammeligt Forehaveude. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, München, Cöln, Paderborn, Posen, Trier.

Katholicisme og Protestantisme.

(Sluttet.)

Endnu et Par historiske Bemærkninger.

Der er endnu to Ting, som fortjene en kort Omtale, inden vi forlade dette Punkt, der er af en saa afgjørende Betydning for Bedømmelsen af den reformatoriske Læres Berettigelse, nemlig: den af Luther og hans blinde Tilbedere paastaaede Uoverensstemmelse mellem Apostlene Pauli og Jakobs Lære om Retfærdiggjørelsen, og den over hele den protestantiske Verden almindelig udbredte Mening, at den lutherske Lære har Medhold i de ældste Kirkelæreres Fremstillinger af Christendommens Hoveddogme.

Hvad Jakobs Brev angaaer, da have vi allerede omtalt den Dristighed, hvormed Luther uden videre erklærede, at dette Brev, paa Grund af dets Uoverensstemmelse med hans Forstaaelse af Pauli Lære i Brevene til Romerne og Galaterne, umulig kunde være forfattet af

en Apostel. Melanchthon veeg vel tilbage for de betænkelige Consequentser af et saadant Angreb paa det nye Testamentes Canon, og gjorde i sin Apologi et fortvivlet Forsøg paa at godtgjøre Overensstemmelsen mellem begge Apostlers Fremstilling af denne Lære, som i den Grad blottede den lutherske Opfattelses Uholdbarhed, at Luther og hans Tilhængere en Tid lang fandt det raadeligst, under alle officielle Forhandlinger at begrave dette Spørgsmaal i fuldkommen Taushed. Denne Taktik var imidlertid ikke til Hinder for, at man i Flyveskrifter og Prædikener vedblev at udbrede den Mening blandt Folket, at dette Brev var et uægte af en anden Jakob forfattet Skrivt, der i den ældste Tid ved en Feiltagelse var blevet indlemmet i det nye Testamentes Canon. Først med det syttende Aarhundredes Begyndelse ophørte disse Angreb; man fik endelig Øinene op for de mislige Følger, som dette Attentat paa de nytestamentlige Skrivters canoniske Autoritet i Fremtiden kunde have for det Grundlag, hvorpaa Protestantismen støttede sin hele Ret — nemlig den Sætning, at den af Guds Aand inspirerede h. Skrivt er den eneste sikkre Kilde til den christelige Lære. Thi, kan der fra een Side og paa Grund af Indholdet, altsaa af reent indvortes Grunde, reises Indvendinger mod en af Bøgenes Ægt-hed, da kan der, som den nyere Tid tilstrækkeligt har viist, med samme Beføielse fra andre Standpunkter gjøres vilkaarlige Indsigelser mod andre Bøgers canoniske Anseelse, eftersom de udvortes eller historiske Vidnesbyrd ere lige gyldige for dem alle. Medens man da i Almindelighed privat eller i Stilhed beroligede sig med Luthers Autoritet, der i denne, som i saa mange andre Retninger, i Aarenes Løb havde vundet et traditionelt Hævd, greb man i offentlige Udtalelser til den jammerlige Udfugt -- at Jakob ikke taler om Menneskets Retfærdighed for Gud, men kun om en Retfærdighed ligeoverfor Mennesker, for hvilke man, da Troen selv er usynlig, maa bevise dens Tilstedeværelse af dens Gjæringer! Men

mod Slutningen af det 17de Aarhundrede overgav den med den christelige Oldtid og Kirkefædrenes Skriver fortroligste Theolog i det protestantiske Tydskland, Johann Grabe i Königsberg et Skrivt til det preussiske Overconsistorium, hvori han erklærede, at blandt flere andre Punkter havde fornemmelig det protestantiske Retfærdiggjørelsesdogmes Forhold til Jakobs Brev, saavel som til den ældste Kirkelære bibragt ham Overbeviisningen om hele det herskende protestantiske Systems Uholdbarhed. Han fremhævede, at man vel i den ældste Kirke havde kjendt den Lære, der udelukkede Menneskets Gjæringer fra al Indflydelse paa dets Retfærdiggjørelse, men at denne Lære udtrykkelig var fordømt under Navn af det Simonianske Kjætteri, og „at Jakob synes udtrykkeligt at have skrevet sit Brev for at gjendrive den Lære, som nu var den protestantiske Kirkes Hoveddogme“. Kurfyrsten gav to af sine Theologer, Professor von Sanden og sin Hofprædicant Spener Befaling om at gjendrive Grabes Skrivt, men Ingen af dem var istand til at fremføre Andet, end den foromtalte Sætning, at Jakob blot talte om at bevise sin Retfærdighed for Mennesker. Den nyere Protestantisme har deels søgt i rationalistisk Interesse at godtgjøre Overensstemmelsen mellem Paulus og Jakob ved en Forklaring af de paagjældende Steder hos Paulus, der ganske afviger fra den gammelprotestantiske, deels (fra orthodox Side) holdt fast ved Luthers Paastand om Brevets Uægthed, uagtet det endnu indtager sin Plads i alle lutherske Bibler! En enkelt høit anset protestantisk Skrivtfortolker og Prædicant (R. Stier) har derimod, for at kunne hævde Jakobs Brevs canouiske Autoritet, erkjendt Nødvendigheden af fuldstændig at give den holdningsløse lutherske Doctrin til Priis*).

Hvad dernæst den anden Paastand angaaer, at den Lære, „hvormed Kirken staaer og falder“, den Lære, der var den mægtigste Løftestang for hele den kirkelige

*) S. Die Reformation III. 556—563.

Omvæltning, skulde være Kirkens oprindelige, almindeligt anerkjendte Lære, der senere skulde være bleven fordunklet og forvansket af Middelalderens skolastiske Theologi: da fulgte det dog af sig selv, at Kirkefædrenes Skriver maatte indeholde klare og umisforstaaelige Vidnesbyrd for Rigtigheden af denne Formening. Dette maatte da navnlig fremfor Alle gjælde om Augustinus, der med saa stor Vedholdenhed bekæmpede Pelagianismen og hævdede den guddommelige Naades Anerkjendelse som den sidste Aarsag til Menneskets Frelse, som den guddommelige Kraft, der begynder og fuldender samme; man maatte hos denne Kirkelærer, saafremt det forholdt sig rigtigt med hiin i en Mængde populære Skriver idelig gjentagne Paastand, vente at finde den lutherske Lære klart og tydeligt fremstillet. Rigtignok appellerede Luther strax ved sin første Optræden (1518) med stor Freidighed til Augustinus; men ikke længe efter yttrede han ved flere Leiligheder, at man i denne Materie ikke burde tage Hensyn til Kirkefædrene, der ikke forstode sig ret paa denne Sag(!), og levede i en Tid, da den apostoliske Lære var fordunklet. „Hos Augustinus“, siger han, „finder man kun Lidet om Troen, hos Hieronymus slet Intet. Ingen af de gamle Lærere giver en reen og oprigtig Fremstilling af den pure Tro; de anbefale ofte Dyder og gode Gjerninger; men tale kun sjeldent om Troen... Siden jeg ved Guds Naade har lært at forstaae Paulus, ere de (alle Kirkefædrene) bleve mig for ringe(!). I Begyndelsen læste jeg Augustinus; men da Døren oplod sig for mig i Paulus, og jeg lærte, hvad Troens Retfærdighed har at betyde, da var det ude med ham.“

Melanchthon derimod vedblev bestandig, imod bedre Vidende, at holde fast ved hiin Paastand, uagtet han vidste, at Luther havde tilstaaet dens Grundløshed, og uagtet de katholske Theologer ved enhver Forhandling med de protestantiske erklærede, at den Lære, som disse forsvarede, var en den christelige Oldtid ganske ubekjendt ny Opfindelse. Han beklagede den Indiscretion, hvori

Luther ved hine Tilstaaelser havde gjort sig skyldig, og undsaae sig ikke ved, i den augsburgske Bekjendelse — men uden at anføre Augustins Ord — at beraabe sig paa denne Kirkelærers Medhold; han lader det berøe med blot at nævne Titelen paa det paagjældende Skrivt, og paa-staaer baade her og andetsteds, at saavel det, som Aug.' Commentar til Davids Psalmer „indeholder mange klare Vidnesbyrd om denne Lære om Troen“. Man fik imidlertid aldrig, trods alle Opfordringer, at vide, hvad Aug. virkelig der havde sagt, eller hvad de andre paaberaabte „testimonia patrum“ og „multa volumina“ indeholdt. Saa trygt stolede Melanchthon paa det imponerende Indtryk, som denne dristige Henviisning til den meest ansete af alle Kirkefædrene i dette vigtige Øieblik (Confessionens Fremlæggelse paa Rigsdagen) vilde gjøre paa Kaiseren og de tyske Fyrster. Ja han gik saavidt, at han i Apologien vovede at forekaste de katholske Theologer, at de i forsætlig Blindhed og bevidst Uredelighed nægtede Overensstemmelsen mellem Augustins og hans og Luthers Lære. Man lod sig da siden ikke forstyrre af de katholske Protester; den store Mængde af de protestantiske Prædicanter beroligede sig med Melanchthons Autoritet, og de Faa, som kjendte de katholske Theologers Gjendrivelser af denne Usandhed, taug stille. Først næsten et halvt Aarhundrede senere reiste der sig ganske uventet i selve den lutherske Kirke, og netop i Faveur af „Læren, hvormed Kirken staaer og falder“, fra flere Sider en kraftig Modsigelse mod den augsburgske Confessions Paaberaabelse af Augustins Medhold.

Anledningen til, at dette Spørgsmaal paany blev fremdraget af sin lange Glemsel, var den Omstændighed, at Concordieformlen havde optaget den augsburgske Confessions Henviisning til Augustinus. Under Forhandlingerne om denne symbolske Bogs Antagelse eller Afviisning indløb der en Erklæring fra de Pommerske Theologer, som blandt andre Grunde, der forbød dem at antage denne Bog, særlig fremhævede den Omstændighed, at den inde-

holdt et Aftryk af den augsb. Bekjendelse, der henviste til et Vidnesbyrd fra den gamle Kirke for den protestantiske Lære om Retfærdiggjørelsen, som netop beviste det Modsatte af det, som det udgaves for at bevise, idet det meget mere klårt og bestemt udtalte den katholske Lære. Hermed gav man de papistiske Modstandere et frygteligt Vaaben i Hænderne, som disse ikke vilde undlade at benytte, og gjorde sig skyldig i en „offenlig Løgn“, hvorpaa man vilde forpligte alle Geistlige og Theologer for alle kommende Tider. Denne Erklæring blev i det følgende Aar gjentagen paa en Synode i Stettin, der udførligere gjorde Regnskab for Grunden til Bogens Forkastelse. Erklæringen sluttede med den Advarsel, at man ved at paaberaabe sig Augustinus, fuldstændigt opoffrede den fornemste Artikel i den evangeliske Lære. Senere afgav den Pommerske Superintendent Runge en lignende Erklæring om det Færlige i denne Paaberaabelse af den gamle Kirke, der „overleverede den lutherske Lære i Papisternes Hænder“. Herpaa vidste Concordiebogens Forfattere ikke at svare Andet, end at den samme Henviisning til Augustin fandtes flere Steder i Apologien, og havde det sin Rigtighed dermed i Apologien, saa var det vel heller ikke urigtigt i selve Bekjendelsen(!). En med Studiet af Augustins Skrifter fortrolig Pommersk Theolog godtgjorde samtidigt i et særligt Skrivt, at denne Kirkefaders Lære i alle Punkter dannede en Modsætning til den protestantiske Lære. De Mecklenburgske Theologer og Geistlige sluttede sig til de pommerske Protester, og den berømteste og lærdeste blandt disse, Chytræus, bevidnede, at den schwabiske Reformator Schnepf allerede tolv Aar tidligere i et offentligt Foredrag havde erklæret, at der i hele Augustinus ikke fandtes en Stavelse om Christi tilregnede Retfærdighed. Men uagtet denne Sandhed, at Kirkefædrenes Lære var i fuldkommen Overensstemmelse med den katholske Kirkes, stadfæstedes ved disse og flere Vidnesbyrd, har den modsatte Paastand ikke destomindre vundet et traditionelt Hævd i den

protestantiske Verden. Man hører endnu bestandig baade Historieskrivere og Theologer tale om Luthers „strenge Augustinianisme“*).

Et skammeligt Forehavende.

(Fortsat fra Nr. 43.)

„Min Betingelse er ærefuld og ikke et Resultat af personligt Lune, men fremgaaet af Aanden i Rigets Love“, fortsatte Kaiseren. „Her seer Du Senatet forsamlet, det lovgivende Kammer for det hele Rige. Uden Senatets Villie og Fuldmagt tør Intet af Betydenhed foretages i Riget, følgelig maa heller ingen ny Religion udbredes. Derfor skal Du af Senatet modtage Tilladelse og Fuldmagt til at lede den katholske Kirke, men naturligviis i Statslovenes Aand og Mening. Ogsaa maa Du skriftlig forelægge den lovgivende Forsamling Christi fuldstændige Lære til Undersøgelse og Bedømmelse. Indeholder denne Lære Ting, der synes os statsfarlige, saa ville vi stryge dem. Alt det øvrige skal kunne prædikes uhindret og frit. Dette er mine Betingelser, Simon Petrus; som Du seer, ere de lette at opfylde! Antager Du disse Betingelser, skulle Biskopperne og Præsterne lønnes af Skatkammeret, som enhver anden Embedsmand. Men Dig selv vil jeg udmærke, overvælde med Æresbeviisninger og lade Dig udbetale den høieste Lønning.“

I Begyndelsen hørte den hellige Petrus med nogen Forundring paa dette mærkværdige Forlangende. Hans jevne, ligefremme Opfattelsesmaade syntes ikke strax at gjennemskue den fulde Udstrækning af de kaiserlige Be-

*) En Efterskrift til denne Artikel, som Pladsen ikke tillader at optage i dette Nr., vil følge i Nr. 45.

tingelsér. Han sænkede et Øieblik sit Hoved, og bad. Da forvandlede paa eengang Apostlens hidtilværende Holdning sig. Han blev med Eet greben af en fremmed overjordisk Magt. Hans Legeme syntes at voxe, hans Ansigt lyste og hans Væsen straaledede af overmenneskelig Høihed. Det var, som om en guddommelig Straffedom flammede i hans Øine, og en hellig Vrede brændte i hans Træk. Saaledes stod han nogle Secunder i Taushed, iagttaget af Nero og Senatet med sky Forbauselse.

„Vee Dig, Kaiser! Hvortil fordrister Du Dig?“ begyndte Apostlen. „Guds frie Kirke vil Du fornedre til at være Statens Tjenerinde? Guds Ord vil Du beskjære og indskrænke efter Dit Forgodtbefindende? Jesu Christi Apostle, Kirkens Hyrder, vil Du nedværdige til at være Statens Tjenere? I Sandhed, en djævelsk Plan — en Indskydelse og Opfindelse fra Helvede! Falske Propheter skulle opstaae, blodige Forfølgelser skulle trænge Guds Børn og myrde dem i millionviis — men langt mere djævelsk og fordærvelig end Løgnpropheter og Tyranner, er Din Hensigt, at ville trælbinde Guds frie Kirke under Loven. Vor Herre Jesus har over sin Kirke indsat et Læreembede, et Præsteembede og et Hyrdeembede, frit og uafhængigt, — og Du vover at ville gjøre den Allerhøiestes Tjenere til Dine og Statens Trælle? Herrens guddommelige Lære vil Du gjøre til Menneskeværk og sætte Skranker for Guds Rige? Forbandelsesværdige Daare — see, Du og Dit Rige skulle gaae til Grunde, men Jesu Kirke skal herske!“

„Skal jeg gaae til Grunde?“ spurgte Kaiseren forknytt.

„Ja, — Din Fordærvelse staaer for Døren!“ udraabte Petrus med forklarede Blikke. Din Død skal ligne Dit urene Liv, Du skal vansmægte i Smuds, døe for Din egen Haand og brænde evigt i Afgrundens Ild.“

„Naar skal det skee?“ spurgte Kaiseren forskrækket.

„Naar Maalet for Din Ryggeløshed er blevet fuldt“, svarede Petrus.

Nero saae nogle Øieblikke i Taushed ned for sig.

Derpaa antog hans Ansigt lidt efter lidt igjen sit sædvanlige Udtryk af følelseløs Haardhed.

„Altsaa forkaster Du mine Betingelser?“ spurgte han.

„Ti, Du Søn af Djævelen, og styrt i Fordærvelse, Du og Dit djævelske Paafund!“ raabte Apostlen oprørt.

„Han har bespottet Kaiseren!“ raabte Senatorerne.

„Simon Petrus“, udbrød Kaiseren forbitret, „statsfarlig er Du og Dine Tilhængere. Selvstændig vil Du være og fri med samt Biskopperne og Præsterne — rigsfjendtlige Lærdomme ville I forkynde — en Stat i Staten ville I oprette! — derfor vil jeg udrydde Nazarærens Kirke fra Grunden af.“

„Ras kun, Tyran, saalænge Magten er given Dig — dog viid, at Dit Raseri kun skal grundfæste Guds Værk endnu mere, raabte Apostlen. Jesu Religion er ikke statsfarlig, langt snarere er den den elendige Menneskeheds Forløsning fra timelig og evig Fordærvelse. Hjertensrenhed og Gudsfrygt, ædle Dyder og Sjælefred, Aandsfrihed og Menneskeværdighed, Hellige og Guds Børn ere Frugterne af Jesu Christi Evangelium. Og dette Frelsens glade Budskab, dette Guds Rige paa Jorden skal føre en uafsladelig Kamp mod Afgrunden. Helvede vil rase imod Jesu Kirke, rigsfjendtlig og statsfarlig vil man kalde den med Guds Tilladelse, indtil den Herre Jesus kommer til den store Afgjørelse, til Dommen. Stridende skal Kirken være paa Jorden mod Djævelen og hans Rige indtil den sidste Dag. Men da skal Ære og Herlighed blive den triumpherende Kirke til Deel, og dens Modstanderes Plads skal blive i Dybet, hvor Ilden ikke slukkes og Ormen ikke dør.“

„Spar Dine Trudsler, vi ere ikke bange!“ svarede Nero. „Vi have Magten og ville bruge den hensynsløst.“

„En Orm er Du for den Almægtige, og Din Magt er Støv og Aske for Herren“, sagde Petrus.

„Det vil snart vise sig“, sagde Kaiseren mørk. „Du skal døe en kvalfuld Død, og Din Gud skal ikke kunne frelse Dig af min Haand.“

„Du taler som en Daare“, svarede Apostlen. „Naar mine Lidelser og min Død forherlige Christus og aflægge Vidnesbyrd om Sandheden, saa er dette ikke nogen Ulykke for mig, men langt snarere Frelse og Velsignelse.“

„Du maa ikke troe, at jeg tørster efter Dit Blod“, begyndte Nero igjen. „Du maa langt hellere leve! Præk Evangeliet, reger som Kirkens Overhoved, indivi Biskopper og Præster, byg Templer og Altere for Din Gud, — blot Du retter Dig efter min allerhøieste kaiserlige Villie. Lær ikke Noget selv, og forbyd alle Præster og Biskopper at lære Noget, som ikke behager mig. Modtag af min Haand Fuldmagten til at forvalte Dit Embede, og modtag herfor Ære og Løn af Skatkammeret.“

Apostlens Træk begyndte atter at lyse i hellig Vrede.

„Infandum scelus, — uhørt Formastelse!“ raabte han. „Hvorledes tør Du formaste Dig til at ville gjøre Jesu Christi Apostle til Dine Tjenere? — Forvovne! Guds Orden i Kirken vil Du nedbryde, og sætte Menneskeværk istedet derfor? Jesu Christi Evangelium vil Du underkaste Statsmyndighedernes Forgodtbeholdende? Infandum scelus! Jeg siger Dig, Kaiser Nero, for denne uhørte Formastelse, for denne snedige, djævelske Plans Skyld skal Du være den Sidste af Din Stamme, — Herren vil udrydde Dig, Dig og Din hele Slægt. Den Slynge, som Du tragter efter at kaste om Guds trofaste Brud, skal blive til en Snare og Fordærvelse for Dig og Dit Huus. Ja, infandum scelus! Thi der gives ikke noget Ryggeløser, end at ville gjøre Jesu Kirke afhængig af menneskelig Vilkaarlighed, og tvinge de Christne til at agte Kaiseren høiere end den Herre Jesus Christus og hans guddommelige Ord.“

„Kaiser“, raabte en Senator, „Statens Vel, fordrer, at denne Simon Petrus og alle Christne maae døe; thi det er iøinefaldende og aabenbart, at hiin korsfæstede Oprører, Jesus af Nazareths Lærdomme ere statsfarlige.“

„Ja vel, — ja vel!“ raabte Senatorerne med Heflighed.

Nero tøvede; thi han frygtede den formentlige Trolldommands Magt.

„Hører Du, Simon Petrus, hvad Rigets lovgivende Forsamling forlanger?“ spurgte han.

„Senatet forlanger og gjør, hvad det læser i Dine Miner“, svarede Apostlen frimodig. Ja, saa dybt er Romerfolket sunket, at dets lovgivende Forsamling er bleven en villieløs Slave af Tyrannen Nero. De uretfærdigste, meest himmelskrigende Love vedtager Senatet, naar det behager Kaiseren. Retten har ingen Talsmand, ingen Beskyttelse. En skjændselsfuld Vilkaarlighed, et grusomt Despoti lænke-binder enhver fri Aandsrørelse, og gjør Folket elendig. Jesu Christi Religion prædiker en statsretslig Ordning, der er bygget paa Retfærdighed og sædelig Stræben — Dit Scepter vil Ugudelighed, det beforder Lasten, og smeder Undersaatterne i et jammerfuldt Slaveris Jernaag. Hvorledes kan Du, følesløse Tyran, der har ladet Christne brænde, beraabe Dig paa et Senat, — et Senat, der har modtaget en kaiserlig Modermorder, nemlig Dig selv, Du blødtørstige, unaturlige Søn, med offentlige Æresbeviisninger efter denne sorte Gjerning?“

Denne Apostlens Straffeprædiken frembragte et ubeskriveligt Indtryk. Senatorerne sade som fortryllede, stivnede af Forfærdelse, og betragtede med vidt opspilede Øine den Mand, som havde vovet det Uhørte, at tildele den rasende Nero en offentlig Tugtelse.

Kaiseren sad ubevægelig med ustyrlig Forbittrelse og Raseri i det skrækkelig fortrukne Ansigt. Han taug, og ingen Lyd afbrød den indtraadte Taushed. Da raabte en Stemme: „Han har bespottet den guddommelige Kaiser, — han er skyldig til Døden!“

Dette Raab vakte hele Senatet af Forstenelsen.

„Til Flammerne med Simon Petrus! Overgiv de Statsfarlige til den smertefuldeste Død!“ raabte Alle med hverandre.

Nero hævede Haanden og paabød Taushed.

„Eenfoldige, gamle Nar!“ sagde han med bævende,

af Raseri kvalt Stemme. Imorgen dør Du den meest vanærende Død — paa Korset!“

„Kaiseren leve!“ raabte Senatorerne; „Hil være Fædrelandets Fader!“

Men Apostlens Ansigt forklaredes af en straalende Glæde. Han hævede sit Blik og sine Hænder mod Himlen.

„O min Frelser“, bad han med lydelig Stemme, „hvor takker jeg Dig, at Du har værdiget mig arme Menneske at lide og døe for Dig! Med Glæde hengiver jeg mit Liv til et Vidnesbyrd om, at Du er den eneste sande Gud, Himlens og Jordens Herre og Skaber, Verdens Frelser og Forløser. Som Støv for Vinden ere denne Verdens Mægtige ligeoverfor Dig, Almægtige! Alle Mørkets Riger skulle forgaae, men Du skal herske med Dine Hellige i Evighed. Amen.“

Næppe havde den hellige Petrus endt sin korte Bøn, før et underjordisk Tordenskrald rystede Palladset i dets Grundpiller. Malerierne paa Væggen bragede, Murene knagede og sloge Revner, og nedstyrtede af usynlige Kræfter faldt samtlige Afgudsbilleder, store og smaa, larmende ned paa Gulvet. De forfærdede Senatorer skroge høit, og Kaiseren indhyllede Hovedet i sin Toga.

Men Petrus skred igjennem den vaklende Sal og overgav sig selv i Soldaternes Hænder.

(Fortsættes.)

Dagbog.

England. En ret mærkelig Udtalelse af Parlamentsmedlemmet Bouverie gjør for Tiden en Deel Opsigt. Han yttrede nemlig ved et Vælgermøde, at Europa for Tiden indeholdt en Samling af faretruende Elementer, kæmpemæssige Hære, store nationale Antipathier, ærgjærrige

Mænd, mægtige kirkelige og borgerlige Modsætninger osv. — lutter Ting, der tidligere eller senere maatte føre til voldsomme Katastrofer, der kunde blive farlige for den civiliserede Verden. Hr. Bouverie har vistnok Ret; det moderne, paa Egennytte baserede Samfund har virkelig bragt det saavidt i indre Raadenhed, at en Explosion er sandsynlig; dog er det ikke sagt, at den netop kommer nu; det fordærvede Romerske Kaiserrige, med hvis sidste Tider den civiliserede Nutid har saa megen uhyggelig Lighed, vaklede længe inden det faldt, og det faldt da ikke blot som en Følge af indre Splid, men væsenlig ogsaa for de nye og friske Folkekræfter, der brøde ind over det; men disse nye Kræfter ere — om de end findes — næppe modne til allerede nu at indtage Pladsen, og saalænge ville alle tilsyneladende store Omvæltninger dog ikke blive Andet end Gjæringsmomenter uden egenlig afgjørende Betydning.

Oriente. Forskjællige Rygter ere i Omløb, som gaae ud paa en Tilmærmelse mellem Frankrig og Rusland i Orienten, med det Maal for Øie, derigjennem at komme til en Alliance imod Tydskland. England vilde i saa Fald vistnok gaae med Tydskland, Østerrig derimod vistnok med Frankrig; de omtalte Rygter ere dog endnu saa dunkle, at man ikke kan fæste stor Lid til dem.

Bøhmen. Valgene til det østerrigske Rigsraad ere i Bøhmen — i de større Stæder — faldne ud til Fordeel for det gammelzechiske (antitydske) Parti.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den af Røvere fangne Msgr. Theodoli blev hurtigt frelst ved Karmelitermunkene paa en roesværdig og modig Maade. Saasnart disse fik Efterretning om Prælatens Skæbne, besluttede de sig til at afsende en af deres Midte med 10,000 Lire Løsepenge. Det lykkedes den modige Munk at bringe Prælaten paa fri Fod.

München. Midt under Kirkens haarde Kamp og Forfølgelse bliver Verden pludselig overrasket ved en Efterretning, som vækker den største Opsigt hos Ven og

Fjende. Enkedronning Marie af Baiern, den nuværende Konges Moder, Kong Maximilian af Baierns Gemalinde, Prinds Wilhelm af Preussens, den regerende Kong Wilhelms Farbroders Datter, altsaa en preussisk Prindsesse og ægte Medlem af det preussiske Kongehuus, er for et Par Uger siden vendt tilbage til Kirken, og er allerede optagen i samme i den lille Landsby Elbinger-Alp i Tyrol. I de sidste ti Aar levede hun efter sin Ægtefælles Død i stor Indgetogenhed, meest i Hohenschwangau. Man vidste kun om hende, at hun førte et inderligt, Gud hengivent Liv, sysselsat med stille Udøvelse af Barmhertighedens Gjerninger, at hun gjerne bivaanede den katholske Gudstjeneste, og at hun holdt den saligste Jomfru Maria i stor Ære. Hun fyldte den 15de October sit 50de Aar. At Glæden i alle katholske Kredse er stor, behøver næppe at siges; ligesaa lidt, at den modsatte Stemning er ikke mindre stærk i andre Kredse. Det gaar jo især i den sidste Tid Slag i Slag. For nogle Maaneder siden blev Onno Klopp Katholik, een af Tydskslands genialeste Historieskrivere; i de sidste Uger kom Lord Ripon i England, nu endog en Dronning og preussisk Prindsesse, og man havde dog saa bestemt erklæret og uophørlig forsikkert, at det efter Ufeilbarhedens Proklamering var fuldstændig forbi med den romerske Kirke, og at Bismarck nok vilde gjøre Ende paa Sagen. At de tydske national-liberale Blade ere daarligt fornøiede med at høste saadanne Frugter af deres „Culturkamp“, kan man nok forstaae. Men at disse samme Mænd, som altid tale om Friheden, og især om Samvittighedens Frihed, nu omtale denne Samvittighedssag paa den hensynløseste Maade, det beviser klart paany, at disse liberale Herrer ere løgnagtige Hyklere og sande Pharisæere. Imidlertid ville vi Katholiker takke Gud, der altid paany beviser os, at vi ikke forgjæves sætte vor Tillid til Ham. Da „Culturkampen“ begyndte, have vi strax sagt: denne storartede Forfølgelse vil blive Kirkens største Velsignelse; vi blive ved at holde os til de Ord, hvormed den udødelige Mallinckrodt sluttede sin parlamentariske Løbebane: Per crucem ad lucem! Igjennem Korset til Lyset!

Cöln, 9de October. Denne Dag har for vor By baade været en sørgelig og en glædelig Dag. Først blev vor udmærkede Medborger Maleren Friedrich Baudri, Viebiskoppens Broder, jordfæstet. Han var en sand Folkemand og sand Folketaler, der med ufotrødent Iver vidste at forsvare den katholske Sag, baade i Byens Raad og

paa Rigsdagen, hvis Medlem han var. Cöln har i mange Aar ikke seet en lignende Jordefærd; Liigfølget udgjorde nemlig over 3000 Mænd.

Samme Dag udbredte sig pludselig den glædelige Efterretning gennem Byen, at vor Høiærv. Hr. Ærkebiskop var løsladt af sit Fængsel. Han var idømt en Bøde af 10,000 Thlr., og da man havde holdt hans Gage tilbage saa var Summen betalt og han blev sat paa fri Fod. Alt ilede hen til hans Bolig for at bevise ham den almindelige Deeltagelse. Den høiærv. Herre befinder sig vel, skjøndt den langvarige Indespærring har efterladt synlige Spor i hans Udseende. Han har været fængslet i 6 Maaneder og 9 Dage.

Paderborn. Der foreligger nu det ægte apostoliske Svar, som den fængslede Biskop har givet Overpræsidenten, der opfordrede ham til at nedlægge sit Embede. „Det forstaaer sig af sig selv“, siger Biskoppen, „at jeg ikke kan efterkomme Deres Opfordring til at nedlægge mit Embede. Pligt, Samvittighed og Ære tillade mig det ikke. Jeg er knyttet til mit Dioces ved et Baand, der kun kan løses enten af Gud selv ved Døden, eller af Guds Stedfortræder, Jesu Christi Statholder, den Romerske Pave. Mindst af Alt vilde jeg netop i denne Tid, hvor Jesu Christi Kirke har den hidsigste Kamp at bestaae, feigt forlade Kamppladsen og troløst overlade min Hjord til dens Skjæbne. Skulde den høieste Domstol virkelig udtale min Embedsafsættelse, saa maatte jeg ansee en saadan Dom for aldeles ugyldig. Ingen verdslig Magt har givet mig mit Embede, ingen verdslig Magt kan derfor fratage mig det. Høit over denne Tids Mulm og Vilderede lyser Retfærdighedens og Sandhedens evige Sol, og hvadsomhelst der end vil komme over mig, vil jeg i fast Tillid til Ham, der har talt alle Haar paa vore Hoveder, hellere taale det Yderste, end blive mit elskede Dioces og den h. romersk-katholske Kirke utro. Den romersk-katholske Kirke har min Ungdom og min Mandalder tilhørt, den vil ligeledes min Oldingsalder tilhøre. Alt vil jeg ofre for den — om det end skulde være den sidste Draabe af mit Blod!“

Posen. Antallet af dem, der besøge den bekjendte Vicar Kubezak' Gudstjeneste, er nu svundet ind til i det Hele taget 3 Kvinder af hele Menigheden. Organisten og Bælgetræderen have ligeledes opsagt ham deres Tjeneste. Hvorledes Stemningen er mod ham, sees af følgende Tildragelse: Forleden bragte Godseier v. Karsnickis' Vogn

Huuslægen, der er Protestant, til Xions. Da Doctoren mødte Hr. Kubezack paa Veien, indbød han ham til at tage Plads i Vognen. Aldrig saasnart havde Hr. v. Karsnicki efter hans Hjemkomst hørt af Kudskene, hvad der var skeet, førend han sammenkaldte Folk fra hele Godset og lod sætte Ild under Vognen og opbrænde den. Huuslægen fik strax Afsked.

Trier. Skjøndt Domstolen har afgjort, at Biskop Eberhard skulde løslades, fordi den Pengestraf, han var idømt, er bleven betalt med hans Gage, saa er han alligevel ikke endnu paa fri Fod, og Katholikerne længes meget efter den Time, som giver dem deres Overhyrde tilbage.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 1ste November. 23de Søndag efter Pintse. Alle Helgeners Fest. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Vesperandagt, efter hvilken den fjerde Bodspsalme „Miserere“ afsynges. — I Capellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.

Mandagen den 2den November. Alle Sjæles Dag. — Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Sjælemesse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 høitidelig Sjælemesse. — 3. Ti. Hubertus, Bekj. 4. O. Carlo Borromæo, Biskop. Kl. 8¹/₄ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 5. To. Zacharias og Elisabeth. 6. F. Leonard, Abbed. Kl. 8¹/₄ Messe for Medlemmerne af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 7¹/₂ Aften Broderskabsandagt. 7. L. Engelbert, Martyr.

Søndagen den 8de November. 24de Søndag efter Pintse. Den første Messe Kl. 6 læses i Capellet (Toldbodveien 14).

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Capellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 45. Søndagen den 8de November. 1874.

Indhold: Hvo som æder af dette Brød, skal leve evigt. Hvorledes den hellige Petrus bliver korsfæstet og Nero dør. Efter-skrift. Kirkelige Efterretninger: Rom, Posen, Hildesheim, Hessen.

Hvo som æder af dette Brød, skal leve evigt*).

Joh. 6, 52.

Der gives Intet i den h. katholske Kirke, som er mere helligt end Alterets helligste Sacrament. Thi i alt det Øvrige, vi modtage af Kirken, finde vi kun Herrens Naadegaver, her derimod finde vi den h. Naadegiver selv, thi Kirken lærer os, at vor Herre Jesus Christus selv med Kjød og Blod under Brødets og Vinens Skikkelser er virkelig og væsenlig nærværende i Alterets h. Sacrament. Der gives derfor heller Intet i den h. katholske Kirke, som vi bevise større Ærefrygt, end netop dette Sacrament. Alt hvad Natur og Kunst kunne byde os af deres rigeste og skønneste Gaver — fra den duftende Virak og det Dag og Nat brændende Lys indtil Guld og Sølv, Fløiel og Silke, Diamanter og Perler — Alt opbyder Kirken for at smykke vor Herres Throne paa vort Alter,

*) En Prædiken i Octaven til Christi Legemsfest.

hvor han selv boer midt iblandt os. Og vi selv, vi søge personligt at gjøres Alt, hvad vi kunne, for at bevise vor Herre vor dybeste Ærbødighed, vor inderligste Hengivenhed. Til Ham opløfte vi vore Øine; for Ham banker vort Hjerte, for Ham bøie vi vore Knæ. Men alligevel undgaae vi Katholiker ikke, at man netop med Hensyn til dette Sacrament gjør os store og bittere Bebreidelser. Man beskylder os for, at begaae en Synd mod Herren og en Uretfærdighed mod troende Christne, ved at uddele Alterets Sacrament under een Skikkelse, nemlig Brødets Skikkelse. og ikke under begge Skikkelser, under Vinens og Brødets Skikkelser, ligesom Herren gjorde, dengang han indstiftede det. Jeg agter nu idag at svare paa disse Bebreidelser til Herrens Ære og Eders Nytte.

Den første Bebreidelse, man gjør os, er den, at vi handle uretfærdigt, idet vi kun tilstaae Præsterne Kalken og fratage Lægfolk Kalken og derved aabenlyst tilsidesætte Lægfolk.

Paa denne Bebreidelse svarer jeg: at den aabenbart gaaer ud fra en fuldstændig falsk Forudsætning med Hensyn til Kirkens Bud. Thi Kirkens Bud siger ikke, at Nadveren skal forvaltes for Præsten under begge Skikkelser, for Lægfolk derimod kun under een Skikkelse.

Nei, paa ingen Maade! Kirken foreskriver, at begge Skikkelser kun skulle nydes af den Præst, der forretter det h. Messeoffer, men at ellers kun een Skikkelse skal nydes baade af Præster og Lægfolk; og derfor see vi, at Præsterne f. Ex. paa Skjærtorsdag eller paa Dødssengen ogsaa modtage den h. Nadvere blot under Brødets Skikkelse. Der kan altsaa aldeles ikke være Tale om, at Kirken ved dette Bud, der ligemeget angaaer Præster og Lægfolk, skulde tilsidesætte de sidste, og det, synes jeg, er et fuldstændig tilstrækkeligt Svar paa den første Bebreidelse.

Den anden Bebreidelse, man gjør os, er begrundet i, at man paastaaer, at begge Skikkelser ere nødvendige, fordi Sacramentet ellers ikke vilde være fuldstændigt. Thi da Christus har indstiftet tvende, mener

man, at de begge maae være nødvendige, thi ellers vilde vor Herre ikke have gjort dette. Men ere de begge nødvendige, saa maae de ogsaa begge to nydes og ikke blot een af dem. Jeg svarer: Vor Herre Jesus Christus har rigtignok indstiftet tvende Skikkelser og deraf følger upaatvivleligt, at de begge ere nødvendige. Men -- hvortil ere de nødvendige? Ere de nødvendige baade til Messeoffret og Communionen, eller kun til Messeoffret og ikke til Communionen? Lad os tage dette Spørgsmaal lidt nærmere i Betragtning.

Alterets Sacrament skal efter Herrens Villie være et Offer, den nye Pagts eneste Offer. Thi Kong David spaaede allerede om den tilkommende Messias, at han skulde være Præst i Evighed efter Melchisedechs Orden (Ps. 109), og Melchisedech var, som vi see af den første Mosebog, en Konge, der offrede Brød og Viin. Dette Offer har Christus indstiftet ved den sidste Nadvere, hvor han sagde: Gjører dette til min Ihukommelse. Han har een Gang offret sig paa Korset paa en blodig Maade, og har derved bevirket vor fuldstændige Forløsning; men han vil idelig gjentage dette Offer paa en ublodig Maade for at tilegne os vor Forløsnings Frugter. Men for paa en synlig Maade at fremstille sin blodige Død ved de adskilte Skikkelser ere de begge nødvendige, og derfor, siger jeg, ere begge Skikkelser nødvendige til den h. Messe. Men ere de ogsaa nødvendige for at modtage den h. Communion? Nei, aldeles ikke! Thi den hellige Communion er den virkelige Nydelse af Jesu Christi Legeme og Blod til Næring for Sjælen; men Christendommen lærer os, at Jesus Christus er fuldstændigt tilstede under enhver af Skikkelserne. Og dette er ikke vanskeligt at indsee. Thi naar Brødet ved Consecrationens Ord forvandles til Jesu sande Legeme, saa maa ogsaa Herrens Blod være tilstede under Brødets Skikkelse, thi Christi sande Blod er forenet med hans sande Legeme, og Christus kan ikke deles, saasom Apostlen skriver: Christus, som er opreist fra de Døde, dør ikke

mere. Rom. 6, 9. Det samme har ogsaa vor Herre villet lære os. Den samme Herre, der sagde: Sandelig siger jeg Eder: dersom I ikke æde Menneskets Søns Kjød og drikke Hans Blod, saa skulle I ikke have Livet i Eder. Joh. 6, 54; han har ligeledes sagt: Hvo som æder dette Brød, skal leve evigt. Joh. 6, 52. Hermed har Herren selv lært os, hvad vi skulle ansee for at være en Salighedssag. Men en Salighedssag er hverken Brødets eller Vinens Skikkelse, men Christi Kjød og Blod, og de ere fuldstændigt tilstede under enhver Skikkelse, og derfor ere begge Skikkelser ikke nødvendige for den h. Communion.

Den tredie Bebreidelse, man gjør os, vil gjøre gjældende, at Herren har befalet at nyde begge Skikkelser. Men derpaa svare vi ligefrem: Det er ikke sandt. Allerede i Apostlenes Gjærninger 2, 42. omtales blot „Brødets Brydelse“; og det er en unægtelig historisk Kjendsgjærning, at allerede i Kirkens ældste Tider de Syge, Fangne og Alle, som communicerede hjemme, annammede den hellige Nadvere, blot under Brødets Skikkelse. Senere befalede Paverne Leo og Gelasius Kalkens Annæmelse, men kun for at bekæmpe Manichæernes Vranglære, der udgav Vinen for noget Djævelsk. Allerede i det 12te og 13te Aarhundrede var det slet ikke mere Skik og Brug at communicere under begge Skikkelser. Dengang var Danmark endnu katholsk, og det var netop Danmarks Glandsperiode. Da levede Kong Knud den Hellige, Hertug Knud den Hellige, Valdemar den Store, Valdemar Seir, Margaretha; og alle den Tids hellige og store Mænd og Kvinder annammede den h. Communion under een Skikkelse, og man hørte aldrig et Ord om at dette ikke skulde være overensstemmende med den sande Christendom. Først i Begyndelsen af det 15de Aarhundrede begyndte Hussiterne i Bøhmen med at paastaae, at begge Skikkelser vare nødvendige, og saa har Kirken bestemt forbudt det, for at hævde den sande Christendom, der lærer, at begge

Skikkelser ikke ere nødvendige hverken i og for sig, eller efter Herrens Bestemmelse.

Seer her, mine kjære Christne! nogle af de Bebrejdelser, som man gjør os med Hensyn til denne hellige Sag. Jeg troer nok, at det, jeg har sagt, er tilstrækkeligt til at overbevise Eder selv. Imidlertid veed jeg ikke, om det altid vil lykkes Eder at beseire Andres Fordomme. Skulde dette ikke være Tilfældet, saa beder jeg Eder kort og godt at svare: Hvad er Hovedsagen med Hensyn til dette Sacrament? Hovedsagen er ikke, hvor mange Skikkelser vi skulle nyde, thi ikke disse Skikkelser selv, men kun den under disse Skikkelser nærværende Herre Jesus Christus kan frelse vore Sjæle! Hovedsagen er: om Jesus er virkelig nærværende, eller med andre Ord, om den Præst, som uddeler Sacramentet, er gyldig viet eller ikke. Thi efter Kirkens Lære har rigtignok ethvert Menneske faaet Fuldmagt til gyldig at kunne døbe, skjøndt dette naturligviis ikkun er tilladt i Nødstilfælde, men den Fuldmagt, at kunne forvandle Brød og Viin til Herrens Kjød og Blod, den har ikke ethvert Menneske faaet af Herren, men kun Petrus med de øvrige Apostle og deres retmæssige Efterfølgere, som ere gyldigt viede. Er Præsten ikke gyldig viet, saa er det Hele Intet, og saa kan det ikke hjælpe det Mindste, om man end har nok saa mange Skikkelser! Er derimod Præsten gyldig viet, saa er een Skikkelse tilstrækkelig, thi Herren er da i den virkelig tilstede. Om Præsten altsaa er gyldigt viet eller ikke — det er Sagen, hvorpaa Alt kommer an. Men i denne Henseende ere alle Katholiker visse paa, at deres Præster ere gyldigt viede, ere Apostlenes retmæssige Efterfølgere. Thi spørger du: Hvo er Sct. Peters Efterfølger? saa maa hele Verden svare: Det er Paven, thi Petrus var Biskop i Rom; der levede han, der døde han, der ligger han begravet endnu den Dag i Dag. Spørger du: Hvo ere Apostlenes Efterfølgere? saa svarer Enhver: De katholske Biskopper. Thi enhver Biskop bliver viet af 3 andre katholske Biskopper, og at disse ved gyl-

dig Ordination i uafbrudt Række nedstamme fra Apostlene, det nægter Ingen; og derfor maa Enhver tilstaae, at vore af Biskopperne ordinerede Præster ere gyldigt viede og forvalte det rette Sacrament; og dette er det ene, som her afgjør Alt.

Lader os derfor takke Herren; lader os hyppigt og med Tillid træde hen til Herrens Bord, for at Herrens Ord kan gaae i Opfyldelse paa os: Hvo som æder af dette Brød, skal leve evigt. Jesus, skjult i Alterets helligste Sacrament — Han skal være Middel-punktet i hele vort Liv, for al vor Kjærlighed! Han vil da ogsaa engang i den sidste Time, i Dødstimen, være vor Trøst og vor Styrke, og hisset i Himlen ville vi Ansigt til Ansigt faae Ham at see, som vi nu tilbede under Skikkelsernes hemmelighedsfulde Slør — og love og prise ham i al Evighed! Amen.

Hvorledes den hellige Petrus bliver korsfæstet og Nero dør.

(Sluttet.)

Kirkens Overhoved forlod veltilmode det gyldne Pallads og vendte tilbage til det mamertinske Fængsel. Der havde han allerede siddet fangen i ni Maaneder, og havde ikke alene vundet Arrestforvareren, men ogsaa sine Fangevogtere for Guds Rige og døbt dem. Paa Veien derhen blev han ofte staaende, hævede sine glædestraalende Øine til Himlen og sagde: „O Du min søde Jesus, hvor uendeligt glæder det mig ikke, snart igjen at turde skue dit guddommelige Aasyn!“

Han hilsede med Glæde de Christne, der i Gaderne havde ventet paa hans Tilbagekomst, og med den dybeste Sorg erfarede Neros grusomme Dom. Thi Petrus havde foruden andre Christenmenigheder ogsaa stiftet den i

Rom, hvis høitelskede Biskop han havde været i samfulde femogtyve Aar.

Det mamertinske Fængsel, en skummel Bygning med Hvælvinger og Kammere, laae ved Foden af Capitolium. Da ikke alene Arrestforvareren, men ogsaa Fangevogterne vare ivrige Christne, kunde de Troende ved Nattetider uhindret besøge den fangne Apostel og lytte til hans Lære, ja endog overvære Høitideligholdelsen af de hellige Hemmeligheder. Ogsaa denne Dag, kort før Midnat, begave de meest ansete Mænd af den christelige Menighed sig til den hellige Apostels Fængsel. For at undgaae al Opsigt kom de enkeltviis, og paa et bestemt Tegn aabnedes Portene for dem. De Indladte gik igjennem en lang Gang og betraadte en lav, udstrakt Hvælving, der var oplyst af flere Lamper, som hang ned fra Loftet. I Forgrunden saae man Fodstykket af et borttaget Afgudsbillede. Dette var bedækket med et hvidt linned Klæde, og to Kjerter brændte derpaa, midt imellem hvilke den Korsfæstedes Billede hævede sig. De Forsamlede, omtrent halvtredsindstyve Mænd, knæle i Taushed og hensunkne i Sorg paa Gulvet, og sjælden afbrydes Stilheden af en sagte Hvidsken. Kort efter Midnat aabnes en Sidedør, og den hellige Petrus' ærværdige Oldingeskikkelse kommer tilsyne. Ved Synet af den til en smertefuld Død dømte Apostel formaaede selv de Stærkeste ikke at holde deres Følelser tilbage. Lydelig Graad opfyldte Rummet. Apostlen efterfulgtes af nogle Præster, Mænd i en fremrykket Alder, blandt hvilke Biskop Linus befandt sig. Tilsidst betraadte Arrestforvareren og nogle Soldater, den Fangnes Vogter, Hvælvingen.

Medens Petrus tog Plads paa en Stol foran Alteret, stode Biskop Linus og Præsterne paa begge Sider af Kirkens Overhoved.

„Græder og klager ikke, mine høit elskede Børn!“ tog den hellige Petrus Ordet. „Priser snarere den algode Gud, der har anseet mig Synder for værdig til at forherlige hans Navn ved min Død. Heller ikke skulle I være

forsagte, Høitelskede, over min Bortgang til det evige Hjem; thi Jesus Christus, den Almægtige, vil aldrig forlade sin Kirke. Vel maae Trængsler komme over den stridende Kirke; thi Alle, der ville leve fromt i Jesus Christus, skulle lide Forfølgelser. Men frygter ikke Tyrannens Trusler eller Helvedes Magters Raseri; thi Gud leder Alt efter sin udgrundelige Verdensplan, sikkert, uforanderligt og til Frelse for de Udvalgte. „I Verden skulle I have Trængsler“, har vor Frelser sagt; „dog værer frimodige, jeg har beseiret Verden.“ Derfor forsager ikke og tvivler aldrig, om ogsaa Storme rase og de Ugudelige synes at seire. „En Dag“, vedblev Apostlen med inderlig Følelse, „havde min guddommelige Mester med stor Anstrængelse underviist Folket lige til Aften, og helbredet mange Syge af enhver Slags. Udmattet af Arbeidet besteg han mit lille Skib og bød os seile over Søen. Herren lagde sig ned, hvilede og sov. Da hævede sig paa eengang et frygteligt Stormveir. Søen oprørtes fra Dybet af, trindtom reiste Bølgerne sig og sloge sammen over det lille Skib. Vi alle syntes redningsløst fortabte. Opfyldte af Skræk, betænkte vi Apostle ikke, at Han var midt iblandt os, der har Magt over Alt, ogsaa over Storme og Havets Bølger. Vi skreg af Rædsel; thi vi havde endnu ikke modtaget Kraften fra oven. Jeg traadte hen til vor sovende Herre, vækkede ham og sagde: Mester, tænker Du ikke paa at vi omkomme? Da rettede Herren sit Blik med en kjærlighedsfuld Bebreidelse paa mig og sagde: „Hvorfor frygte I? Have I endnu ingen Tro?“ Derpaa bød han de rasende Elementer: „Værer rolige, — tier!“ Og øieblikkeligt adlød den vilde Storm og det brølende Hav, og dyb Stilhed indtraadte. „Høitelskede“, vedblev Apostlen forklarende, „hvorfor havde den Herre Jesus ladet dette skrækkelige Stormveir komme over mit lille Skib? Han gjorde det, for at antyde de kommende Storme, der skulde bryde ind over Kirken, denne frelsende Ark for Alle, der have en god Villie. Og naar dette skeer, naar Dybets Magter ere

slupne løs imod Kirken, naar Herren synes at sove, da ville mange Christne taabe Modet ligesaa forsagte, som vi Apostle gjorde i vor store Nød. Mange ville frygte for, at Kirken, berøvet enhver jordisk Magt, skal blive tilintetgjort af Afgrundens herskende Magter. Høitelskede, — dette er en Vildfarelse og en daarlig Frygt! Gud er trofast, han holder sit Ord, og aldrig kan Han lade sin Kirke gaae til Grunde. Bestandig kæmpende, bestandig i Strid med Satan og hans Rige skal Kirken bestaae til den nuværende Verdensordens Ende paa den yderste Dag. Derfor gjentager jeg, mine kjære Børn: værere stærke i Troen paa Herren og forsager aldrig! Hvo formaaer at skade Eder, naar I befitte Eder paa det Gode? Men naar I lide for Retfærdigheds Skyld, da ere I salige! Frygter ikke Verdens Trusler og lader Eder ikke føre vild. I ere den udvalgte Slægt, det kongelige Præsteskab, det hellige Folk, Jesu Christi dyrtkjøbte Eiendom. Forkynder derfor Hans Fuldkommenhed, der har kaldet Eder fra Mørket til sit underfulde Lys. Fører en god Vandel iblandt Hedningerne, for at de, til samme Tid som de bespottede Eder som Misdædere, maae lægge Mærke til Eders gode Gjerninger. Bringer ved Eders gode Gjerninger ufornuftige Menneskers Uforstandighed til at forstumme.“

Bestandig videre udviklede sig det apostoliske Læreord, som de Troende fulgte med den meest spændte Opmærksomhed. Derpaa taug han og rettede sit Blik paa Biskop Linus. Denne traadte frem og knælede ned umiddelbart foran den hellige Petrus. Bag Linus knælede de øvrige Præster.

„Høitelskede“, begyndte den hellige Apostel igjen. „Som det er Eder bekjendt, har vor Herre Jesus indsat Præster og Biskopper i sin Kirke, for at de skulde lære de Troende, lede og forvalte de hellige Hemmeligheder. Som øverste Hyrde over den hele Kirke har Herren kaldet mig Uværdige. Og denne af Gud bestemte Orden skal stedse bestaae i Kirken. Da nu mit Dagværk hernede er fuldbragt, saa overdrager jeg al den af Gud mod-

tagne Fuldmagt til vor elskede Broder Linus, hvem jeg, som I vide, allerede har indviet til Biskop.“

Apostlen gjorde en Pause, derpaa lagde han begge Hænder paa Hovedet af den foran ham knælende Linus, hævede Øinene mod Himlen og sagde med høitidelig Stemme:

„Jeg Simon Petrus, Jesu Christi Apostel og øverste Hyrde over den hele Hjord, overdrager Dig Biskop Linus, efter Guds Anordning og paa den Allerhøiestes Befaling al den aandelige Fuldmagt og Myndighed, som jeg selv har modtaget af Herren. Dig overgiver jeg den fulde Nøglemagt; hvad Du binder paa Jorden skal være bundet i Himlen, hvad Du løser paa Jorden, skal være løst i Himlen. Modtag ikke alene den romerske Bispestav, men ogsaa Hyrdestaven over hele Jordkredsen, for at vogte Lammene og Faarene. Amen.“

„Amen!“ gjentog Linus og Præsterne.

Apostlen omfavnede den hellige Linus og gav ham Fredskysset.

Derpaa traadte Petrus hen foran det beskedne Alter, iførte sig et blændende hvidt Klædebon og begyndte at forrette det hellige Messeoffer. Ved Communionen modtog alle Tilstedeværende af Apostlens Haand Herrens hellige Legeme, hvis Nydelse paa en vidunderlig Maade beroligede de ophidsede Gemytter, og opreiste de aandelig Nedbøiede. Til Slutning omfavnede den hellige Petrus enhver Enkelt og gav ham Fredskysset. Derpaa forlode Alle det mamertinske Fængsel ligesaa lydløst som de vare komne.

Den følgende Dag hang mørke Uveirskyer over Staden, og en bange Anelse nedtrykte mange Gemytter; thi i den guddommelige Retfærdigheds Bog skulde Roms Skyld forøges med en ny og skrækkelig Bloddaad.

Gjennem Gaderne vandrede den hellige Petrus i Lænker, omgivet af Bøddelknægte, hvis hjerteløse Grusomhed tydelig var præget i de haarde Ansigter. Umiddelbart bag Drabanterne gik en Skare Christne. Derefter

fulgte en larmende Sværm af nysgjerrige Hedninger, der vilde see den Statsfarliges Pinsel og Korsfæstelse. Toget overskred Tiberfloden og begav sig til den Deel af Staden, som Jøderne beboede. Ved Foden af den vaticanske Høj blev gjort Holdt. Der laae et plumpt forarbejdet Kors, og Drabanterne begyndte paa den grusomme Handling, som Noget, hvori de havde Øvelse og Færdighed. Haarde Hænder afklædte den hellige Petrus, hvis indtrængende Bønner bevægede Drabanterne til at omvikle hans Lænder med et Klæde. To Bødler grebe tunge Svøber af Læder, i hvilke der var indsyet Jernstumper. Som Rasende sloge Hedningerne løs paa den hellige Apostels Oldingeløse, indtil Blodet strømmede ud af utallige Saar, Jernpidserne sønderreve Kjødet og blottede Benene. Petrus bad, hans mishandlede Legeme krympede sig, men ingen Klagelyd kom over hans Læber.

„Vi have allerede pidsket Mange“, udbrød en af Bødlerne, „men en saadan Pjalt, der hverken hyler eller bander, have vi endnu ikke truffet.“

De Christne stode hensunkne i Smerte. Hedningerne betragtede med grusom Vellyst disse Umenneskeligheder. Endelig lagde Hedningerne deres blodige Svøber bort, og rodede op i en Kurv efter Hammer og Søm.

„Ned paa Korset, Gamle!“ raabte et Umenneske

„Jeg har endnu en Bøn, som I ikke maa nægte mig“, sagde den hellige Martyr med svag Stemme. „Naar jeg er naglet til dette Kors, ønskede jeg gjerne, at I vilde grave det ned i Jorden saaledes, at mit Hoved vender nedad, men mine Fødder opad.“

„Et naragtigt Indfald!“ raabte en af Bødlerne leende, „Hvorfor det, Du Gamle?“

„Fordi jeg er uværdig“, svarede Petrus, „til at lide Korsfæstelsen paa samme Maade som min Herre og Mester.“

„Den Spas kunne vi nok gjøre dig“, raabte en af Bødlerne. „Nu ned paa Korset!“

Den hellige Petrus lagde sig ned paa Korset, strakte

begge Armene ud, saae op til Himlen, og Taarer traadte ham i Øinene.

„O min Jesus, Du har forudsagt det!“ sagde han, „dengang Du ved Tiberias Sø sagde til mig: „Sandelig, sandelig, siger jeg Dig, da Du var ung, omgjordede Du Dig selv, og vandrede, hvorhen Du vilde; men naar Du er bleven gammel, skal Du udstrække Dine Hænder, og en Anden skal omgjorde Dig og føre Dig, hvorhen Du ikke vil.“

Drabanterne rækkede og strækkede den Helliges Fødder og Arme, satte Naglerne til, Hammerslagene faldt, og et eneste Marv og Been gjennemtrængende Skrig fra Apostlen forkyndte Korsfæstelsens Pine. Det sidste Blod flød, og de Christne opsamlede det med hvide Tørklæder som kostbare Skatte. Medens Bødlerne gravede et dybt Hul, vexlede den korsfæstede Petrus megetsigende Blikke imellem Himlen og de tilstedeværende Christne. Hnrtigt svandt hans Kræfter, og med næppe hørlig Stemme talte den døende Olding til de Troende, der knælede omkring ham.

Hullet blev gravet og Korset reist, og da det stod fast, raabte Bødlerne: „Længe leve Nero, den guddommelige Kaiser!“

Den hellige Petrus' Død paafulgte uventet hurtig. De Christne købte Martyrens Liig og bare det bort.

Et Aar efter det statsfarlige Kirkeoverhoveds Korsfæstelse blev den guddommelige Kaiser og Tyran stødt fra Thronen, og gik elendig tilgrunde i sin blomstrende Mauddomsalder. Soldaterne udraabte nemlig en vis Galba, den romerske Statholder i Spanien, til Kaiser. Nero flygtede forklædt fra Rom, ledsaget af sine Tjenere Sporus og Epaphroditus. Af Frygt for at blive kjendt og greben steg han af Hesten og ilede over Markerne til en Sump, hvor han skjulte sig i Sivet tilligemed sine Ledsagere. Vel udbredte Sommerens glødende Hede en utaalelig Stank over Sumpen, men Nero agtede ikke derpaa. Saa overvældende havde Skræk og Forfærdelse grebet ham, at han lagde sig ned paa den

hæslige Sumpgrund, for ikke at blive bemærket af de Forbigaaende. I denne beklagelige Stilling forblev han en heel Dag. „Naar en Hund begyndte at gøe, eller den mindste Fugl at give en Lyd fra sig“, beretter Dio Cassius, „naar en Luftning susede igjennem Sivet, foer han sammen og skjælvede af Skræk.“ Til Angsten for hans Fjender sluttede sig nu indre Sjølekvaler, der vare saa skrækkelige, at de spottede alle legemlige Lidelser, ja selv Døden. Som nagende Orme gnavede gyselige Samvittighedsnag paa Tyraneus Selvbevidsthed. Hans kvalte Hustru, hans myrdede Moder, og alle de Tusinder af Uskyldige, som han havde ladet dræbe, hævdede sig som hævnende Aander for hans piinte Sjæl. Nero jamrende og stønnede, udgjød Taarer og vansmægtede under de skrækkeligste Kvaler*).

„Vee mig — der er de Alle — en heel Hær!“ hylede han, medens de hæsligt funklende Øine traadte langt ud af deres Hulinger. „Bort I Furier — jeg kjen-der Eders Saar! Hvorfor skribe I paa mig — hvorfor pine I mig? Bort — til Underverdenen!“

Han kastede sig paa sit Ansigt, og hans Legeme fortrak sig krampagtigt. Derpaa reiste han sig op igjen.

„Simon Petrus var en hellig Mand“, forsikkrede han med bævende Stemme. „Hvordan var det, han sagde? „Din Død skal ligne Dit urene Liv; Du skal vansmægte i Smuds.“ — Ja — denne stinkende Sump er et Billede paa mit Liv. — Hvad var det Simon Petrus sagde mere? Du skal døe for din egen Haand, og brænde evigt i Afgrundens Ild.“ — — Vee mig — vee — vee!“

Han tildækkede Ansigtet med begge Hænder, og hans Legeme vred sig under unævnelige Sjølekvaler.

Efter Nattens Frembrud overtalte Tjenerne ham til at begive sig til en Hule i Nærheden. Der spiste han et Stykke haardt Brød og drak noget fordærvet Vand.

Henimod Morgenstunden saaes nogle Ryttere, der

*j) Dio Cassius LXIII, 27.

skulde opsøge og dræbe Tyrannen. Ved Synet af dem bad Nero sine Tjenere om at dræbe sig. Da de vægrede sig derved, raabte han: „Saa er jeg altsaa den Eneste, der hverken har Ven eller Fjende“, og stødte sig Sværdet i Brystet. Vridende og stønnende laae Kaiseren i sit Blod, uden at kunne døe, indtil Epaphroditus skilte ham fuldstændigt af med Livet*).

Nero døde i sit eetogtredivte Aar. Med ham uddøde den gamle Kaiserfamilie. Han var den Sidste af sin Slægt, saaledes som den hellige Petrus havde forudsagt, fordi Nero havde udtænkt en „infandum scelus“ mod Kirken.

Og saa ofte denne infandum scelus gjentager sig, ligesaa ofte styrte Throner sammen og mægtige Fyrsteslægter uddøe; thi Gud er trofast mod sin Brud.

Efterskrift til første Artikel i Nr. 44.

Vi have fundet det betimeligt at afslutte vore Bemærkninger om Biskop Martensens Skrivt, uden at indlade os paa at tilbagevise hans mange grundløse Beskyldninger saavel mod den katholske Lære og Gudsdyrkelse i Almindelighed, som mod den Skikkelse, hvori og den Maade, hvorpaa begge gjøre sig gjældende i det praktiske Liv. I denne Henseende vil en Udtalelse i den herværende katholske Geistligheds Navn meddele den Deel af det store Publicum, som interesserer sig for Drøftelsen af de paagjældende religiøse Spørgsmaal, fornøden Oplysning om Forfatterens heeltigjennem forvrængede Skildringer af den katholske Christendom. Det har fornemmelig været vor Hensigt at belyse Hr. Biskoppens Forhold til hans egen Confession og navnlig paavise de Modsigelser, som hans Forsvar for den forældede lutherske Rettroenhed uafadeligt indvikler ham i. Vi troe nemlig, at der for tænkende Protestanter ikke give noget bedre Middel til

*) Dio Cassius LXIII. 29.

en grundig Vurdering af det confessionelle Mellemværende, end et omfattende Overblik over Protestantismens forfeilede Bestræbelser for at tilvejebringe en sammenhængende og følgerigtig Udvikling af de Principer, som den har opstillet som Gruudlag for Forkastelsen af hele Fortidens overensstemmende Opfattelse og Udvikling af den christelige Sandhed. Vi troc endvidere, at alle Protestanter, der mene det alvorligt med Religion og Christendom, i det mindste ville indtage en beskednere Holdning ligeoverfor vor Religion og Kirke, naar de ikke vige tilbage for en ærlig og oprigtig Erkjendelse af deres eget Kirkesamfunds mange Skrøbeligheder og dets mislige Stilling ligeoverfor den nærværende Tids antichristelige Tendenter. Thi en Opfattelse af Christendommen, der i mere end tre hele Aarhundreder forgjæves har bestræbt sig for at tilvejebringe Enighed om hvad der skal trocs, eller hvad Gud har aabenbaret til Frelse for alle Mennesker, burde dog erkjendes for at være aldeles ubeføiet til et en lærd Theolog saa uværdigt Angreb paa den katholske Religion og den katholske Kirke, som det vi i det Foregaende have beskæftiget os med.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Da den h. Fader hørte, at Grev Arnim i Berlin var bleven fængslet, yttrede han: „See! See! (Ecco) Arnim i Fængsel, ligesom jeg er indespærret her. Det fortjener han ikke! Skulde det være ham til Gavn at erholde et Vidnesbyrd fra mig om, at han her har tjent godt, saa kunde jeg give ham det; thi han har i Sandhed gjort Alt, hvad han var istand til at gjøre mod mig og mod Kirken.“

Hvad Arnim har gjort i Rom, er nu allerede tilstrækkeligt bekjendt. Man veed, det var ham, som den 4de September i Florents blev enig med de italienske Ministre, og især med Lanza, Sella og Venosta om, at Italien skulde med Vaabenmagt sætte sig i Besiddelse af Rom. Men man veed ogsaa, at det var ham, der fra den 10de—20de Septbr. 1870 i Vaticanet afgav Forsikkringer

om, at Italienerne sikkert ikke med Vaabenmagt vilde drage ind i Rom. Man veed ligeledes, at han kjørte til Sette Vene, for at tilskynde Cadorna til, snarest muligt at komme til Rom.

Posen. Viebiskop Janisnewsy er atter dømt til 6 Maaneders Fængsel, fordi han havde uddeelt Alterets Sacrament. Han sidder allerede, som bekjendt, fængslet siden den 27de Juli, da han blev dømt til Fængsel for eet Aar. — Generalvicaren Wojciechowsky har afsonet sin Straf; han var dømt til 6 Maaneders Arrest, men alligevel er han endnu ikke paa fri Fod. Man frygter for, at han vil blive udviist af Preussen.

Hildesheim. Den herværende Biskop er dømt til 200 Thlr., fordi han ikke vilde udnævne en Sognepræst for Goslar. Han blev tillige truet med en større Straf af 400 Thlr.

Hessen. Nu begynder ligeledes Kampen her. Regeringen har nemlig indbragt nye Kirkelove i Kamret. Vor høiærv. Biskop har strax bekjendtgjort en energisk Protest, og Katholikerne optræde overalt med den største Frimodighed.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 8de November. 24de Søndag efter Pintse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Kl. 6. stille Messe — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 9. M. Indvielse af vor Frelzers (Lateran-)Basilika i Rom. 10. Ti. Andreas Avellinus, Bekj. 11. O. Martin, Biskop. 12. To. Martin, Pave og Martyr. 13. F. Stanislaus Kostka, Bekj. 14. L. Didacus, Bekj.

Søndagen den 15de November. 25de Søndag efter Pintse. Broderskabsandagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{3}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 46. **Søndagen den 15de November.** **1874.**

Indhold: En Biskop bør være een Kvindes Mand. De Stigmatiserede i det 19de Aarhundrede. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Baiern, Berlin, Trier, London, Kjøbenhavn, Ordrupshøi, Aarhus.

En Biskop bør være een Kvindes Mand.

En Prædiken over Tit. 1, 6.

Det er en bekjendt Sag — og Enhver af os har faaet det hyppigt nok at høre — hvorledes man har benyttet disse Ord til at angribe den katholske Kirke. Her — paastaaer man — bestemmer den h. Apostel Paulus selv, at den sande christelige Præst og Biskop skal være gift. Da nu de katholske Biskopper og Præster ikke tør gifte sig, saa ere de ikke sande Præster; men, ere disse Præster ikke sande Præster, saa kan naturligviis den katholske Kirke heller ikke være den sande oprindelige Christendom. — Meningen med denne Indvending og Bebreidelse ligger klart for Dagen.

Vi Katholiker blive saaledes opdragne af vor aandelige Moder, den h. Kirke, at den altid siger til os: Bekymrer Eder ikke stort om de jordiske Ting; thi det er i Sandhed ikke Umagen værd at bryde sig om Ting, der ere saa forgængelige; men bekymrer Eder først og frem-

mest, eller snarere ene og alene om Eders udødelige Sjæl, thi den bliver i Evighed. Saaledes taler Kirken til os, og vi holde os denne Formaning efterrettelig. Men hvis det nu forholdt sig rigtigt med den her omtalte Indvending, saa vilde det i Sandhed see daarligt ud med os. Vi vilde jo da ikke være paa den rette Vei til Himlen, vor Sjæls evige Frelse vilde være i den største Fare, og vi maatte da strax søge den rigtige Vei for at kunne frelse vor Sjæl. Der kan altsaa ikke være Tvivl om, at denne Indvending er af stor Betydning for os. Jeg agter derfor idag at gaae nærmere ind paa den, og I ville Alle, troer jeg, blive lidt forbausede over dens Taabelighed. Thi, medens man bruger disse Ord mod vor Kirke, ville I med Lethed indsee, at de tværtimod tale for vor h. Kirke. Dette vil jeg bevise Eder, idet jeg begynder med den forkeerte Fortolkning af Apostlens Ord, og derefter forelægge Eder den rigtige Fortolkning af samme.

I. Den forkeerte Fortolkning.

Apostlen Paulus skriver: „En Biskop bør være een Kvindes Mand“; og, saa paastaaer man, bør efter Sct. Pauli Lære en Præst være gift. Men jeg paastaaer derimod, at denne Fortolkning er aldeles urigtig. Thi, spørger jeg for det Første: hvem var den første christelige Præst, som har været til her paa Jorden? Det var upaatvivleligt vor Herre Jesus Christus selv; han kaldes derfor ogsaa i den h. Skrift „vore Sjæles Biskop“, — men han var ikke en Kvindes Mand, saasom han jo aldrig var gift.

Naar en Biskop efter Sct. Pauli Lære bør være en Kvindes Mand; hvad heed da, spørger jeg fremdeles, Sct. Pauli egen Hustru? Men om hendes Navn er der slet ikke Tale i den h. Skrift, og det kan der heller ikke være, thi han selv skriver i Brevet til de Korinthier, at han levede i den jomfruelige Stand. Men Ingen vil dog vel paastaae, at Sct. Paulus har lært det Modsatte af det han selv gjorde.

Hvad heed endvidere den h. Apostel Johannes' Hustru?

Han var heller ikke gift, thi vi vide, at han har levet og er død i den jomfruelige Stand. Men deraf følger, synes jeg, tydeligt nok, at den h. Paulus med hine Ord aldrig har villet sige, at enhver Præst skal være gift. Nei, det kan bestemt ikke være hans Mening. Men jeg vil endnu bevise dette paa en anden Maade. Jeg vil spørge: Hvad skal den sande Præst gjøre? og saa ville I selv kunne dømme, om det kunde være Sct. Pauli Mening, at han burde gifte sig.

Hvad skal den sande christelige Præst være og gjøre? Den sande christelige Præst, han skal 1) være en Bønnens Mand; han skal bede meget — meget for sig selv, at han værdigt maa kunne røgte sit ophøiede Kald, meget for sin Menighed, at han maa frelse deres Sjæle. Men for godt at kunne bede — er det dertil nødvendigt, at han har Kone og Børn? Nei! tværtimod, de ville ikke være ham en Hjælp, men snarere en Hindring for godt at kunne bede. Thi, skriver den h. Paulus: Den Ugifte har Omhyggelighed for de Ting, som høre Herren til, hvorledes han kan behage Herren; men den Gifte har Omhyggelighed for de Ting, som høre Verden til, hvorledes han kan behage Hustruen. 1 Cor. 7, 32. Dette er Sct. Pauli Ord. Den sande Præst skal 2) prædike Guds Ord, han skal ved Ord og Exempel prædike, at man ikke skal elske Verden og de Ting, som ere i Verden, men alene Gud og de himmelske Ting; men — dømmer selv! Hvo kan det bedre og lettere — den gifte eller den ugifte Præst?

Den sande Præst skal 3) være den gode Hyrde, først og fremmest for de arme Syndere. Han skal søge disse fortabte Faar; han skal sørge for, at Synderen aabenhjertigt bekjender ham sine Synder, for at han kan faae Tilgivelse hos Herren. Men det er en bekjendt Sag, at man langt lettere vil skrifte sine Synder for en Præst, som er ugift, end for en som er gift. Man synes altid at frygte for, at han kunde sige til sin Kone, hvad han havde hørt; idetmindste er det en historisk Kjendsgjerning, at, hvor

Præsterne begyndte med at gifte sig, der saac det daarligt ud med Skriftemaalet!

Den sande Præst skal endvidere som den gode Hyrde bære Omsorg for de Fattige; han skal være de Fattiges Fader. Men, naar han er gift og selv har Familie, saa er det jo umuligt, at han kan gjøre saa meget for de Fattige, som om han ikke var gift. Det kan jo ikke engang fordres af en Familiefader.

Den sande Præst maa 4) være beredt til at hengive Alt for sine Faar, endog sit Liv; men hvo kan det bedre — den gifte eller den ugifte Præst? Naar f. Ex. en smitsom Sygdom udbryder i en Menighed, saa har den ugifte Præst langt mindre at frygte og vove end den gifte, thi han efterlader sig ingen sørgende Enke, ingen hjælpeløse Børn. Og naar en Kirkefølgelse begynder, saaledes som det nu for Tiden er Tilfældet i Tydskland, saa maa Enhver dog tilstaae, at den ugifte Præst kan tage sig det langt lettere, at miste sit Embede, at gaae i Fængsel eller Landsforforviisning. Det kan altsaa ikke nægtes, men staaer fast fra alle Sider, at det er lettere for den Ugifte end for den Gifte at være en sand Præst. Derfor slutter jeg, at det aldrig kan have været Sct. Pauli Mening, at enhver Biskop og Præst burde være gift. Jeg siger ydermere: naar ikke engang enhver Lægmand er forpligtet til at gifte sig, naar tvertimod Apostlen selv opmuntrer Lægfolk til ikke at gifte sig, naar han skriver: Den som bortgifter gjør vel, og den som ikke bortgifter gjør bedre: hvorledes skulde han da netop have paalagt Præsterne at gifte sig? Nei det kan ikke have været hans Mening. Af alt dette, som jeg hidtil har sagt, drager jeg den Følgeslutning, at den omtalte Fortolkning af Apostlens Ord er aldeles meningsløs og forkeert. Jeg vil nu give Eder

II. Den rigtige Fortolkning.

Apostlens Mening bliver strax klar og tydelig, naar man kun læser hans Ord rigtigt og lægger Tønen paa det, hvorpaa den skal lægges. Tønen ligger paa det lille

Ord: een, og ikke paa det andet: Mand. Han siger ikke: En Biskop skal være een Kvindes Mand — men: En Biskop skal være een Kvindes Mand, d. v. s. han skal ikke have to Hustruer. Han foreskriver altsaa ikke, at enhver Biskop skal have en Hustru, men han forbyder dem at have to. Hvad vil Apostlen sige dermed? Disse Ord kunne enten forstaaes om to Hustruer paa eengang; men dette kan det ikke have været hans Mening at forbyde. Thi dengang var det ikke engang længere Jøderne tilladt at have to Hustruer; hvor meget mindre kunde det da være Tilfældet med de Christne, og hvorledes kunde man tænke paa at vælge en Saadan til Præst?

Disse Ord kunne derfor kun forstaaes saaledes, at han taler om to Hustruer som haves den ene efter den anden. Apostlen siger hermed, at det aldrig er en Præst tilladt at have to Hustruer, og han giver dermed den Anordning, at Biskopperne og Præsterne i den sande Kirke skulle leve i ugift Stand. Jeg vil forklare dette lidt nærmere.

I den gamle Pagt hos Jøderne vare Præsterne rigtig nok sædvanligt gifte; men alligevel var det hos Jøderne bestemt, at Præsterne for den Tid, de virkelig tjente i Templet, maatte leve, som om de vare ugifte.

Da vor Forløsning skulde begynde, valgte Herren en Jomfru til sin Moder, og beviste dermed, at den jomfruelige Stand er helligere i hans Ørne end den gifte Stand.

Vor Herre selv, vor Ypperstepræst, levede ligeledes i den jomfruelige Stand.

Efter hans Exempel ere Apostlene enten forblevne ugifte, eller de, som allerede vare gifte, have forladt deres Hustruer, som den h. Petrus sagde: Herre, vi have forladt Alt. Og, da Apostlene stiftede nye Menigheder over hele Jorden, havde de ikke strax ugifte Præster, ellers maatte de have viet Børn til Præster. De valgte derfor ogsaa gifte Mænd, men bestemte, at de maatte have levet med en eneste Hustru, og at de efter Præstevielsen ikke turde gifte sig igjen, naar deres Hustru var død. Apostlene have altsaa selv indført denne Lov, at en Præst

efter Præstevielsen aldrig bør gifte sig. Senere, da den ugifte Stand blev almindeligere, har Kirken bestemt, at ingen gift Mand mere maa vies til Præst. Kun den græsk-unerede Kirke er undtagen fra denne Regel. Den græske Kirke vier rigtignok endnu den Dag idag gifte Mænd til Præster, men efter Præstevielsen er det aldrig mere tilladt dem at gifte sig. De maae efter Konens Død leve ugifte og vedblive saaledes efter Sct. Pauli Ord at være: Een Kvindes Mand.

Her seer Du altsaa selv, kjære Christen, hvorledes Apostlen Ord: „En Biskop bør være een Kvindes Mand“, bør forstaaes, og hvor utilbørligt man fordreier dem, naar man misbruger dem til at angribe Kirken. Hvis Nogen altsaa i Fremtiden spørger Dig, saa veed Du, hvad Du har at svare ham. Vi Katholiker glæde os over, at vore Præster ere ugifte Mænd; vi glæde os af mange Grunde derover, men især af den Grund, at vi deri see et nyt Beviis paa, at vore Præster ere sande Præster. Thi ingen vil nægte, at vor Herre Jesus Christus, at den h. Paulus, den h. Johannes, den h. Petrus, have været sande Præster, og alle disse have levet i den ugifte Stand. Enhver kan altsaa selv see, hvo der meest ligner dem — enten den gifte eller ugifte Præst!

De Stigmatiserede i det 19de Aarhundrede.

De vidunderlige Beretninger om den stigmatiserede og ekstatiske Jomfru i Bois d'Haine have henledet baade de Troendes og Vantroes Opmærksomhed nu mere end nogensinde paa de Naadegaver, hvormed den Hellig-Aand udmærker enkelte udvalgte Sjæle i den katholske Kirke. Medens Phænomenet med Louise Lateau forekommer Kirkens Fjender og „oplyste Videnskabsmænd“ at være

noget Nyt og Uhørt, veed den katholske Christen, at Stigmatisationen ikke er noget Nyt, siden den h. Frands af Assisis Dage, i den katholske Kirke. For at godtgjøre dette ville vi i det Følgende optælle blot de Stigmatiserede i det 19de Aarhundrede, som ere blevne bekendte for Verden.

1. Maria Louise Biagini, født den 14de Marts 1770 i Lucca, Nonne af den h. Franciscus' tredie Orden i Klosteret St. Michael i samme By. Hun havde den fuldstændige Stigmatisation med Tornekronen, og blødte navnlig hver Fredag stærkt. Hun døde 26de Marts 1811.

2. Maria Josepha Kumi, født 20de Februar 1763 i Wollerau i Schweits. Hun var Dominicanerinde i Conventet i Wesen. Stigmatisationen tog sin Begyndelse paa Siden, senere traadte ogsaa Hovedets Blødning til, Hænder og Fødder fandtes først i Aaret 1803 mærkede med Saar. Hun døde 17de November 1817.

3. Anna Cath. Emmerich, født 8de September 1744 i Flamske ved Coesfeld, Augustinerinde i Klosteret Agnetenberg i Dülmen. Hun havde Tornekronen, Saarmærkerne paa Siden, Hænderne og Fødderne, og paa Brystet to til tre Kors. Hun døde 9de Februar 1824.

4. Søster Bernhard af Korset, født i Saint-Foy ved Bordeaux 31te August 1820. Hun tilbragte sin Ungdomstid i et protestantisk Huus. Her viste der sig de første Spor af Stigmatisationen, hvilken dog først fuldstændigt blev hende tildeel i Aaret 1844. Hun følte ogsaa undertiden Korsfæstelsens fuldstændige Smerter. Hun døde i Aaret 1847, 24de Juli.

5. Maria Dominica Lazzari, født 16de Marts 1815 i Capriani i Tyrol. Hun blev deelagtig i de fem Saar 1ste Januar 1834; tre Uger derefter viste sig Tornekronen. Blødningen fandt kun Sted om Fredagen, indtil den ophørte et Aar før hendes Død i Paasken 1848.

6. Maria Rosa Adriani, f. 22de Januar 1786 i Francavilla i Syditalien, Søster af Minoriter-Conventualernes tredie Orden. Hun fik Saarene paa Hænderne,

Fødderne og Siden i Aaret 1820. Hovedets Blødning kom kun nogle Gange til Syne; paa Skulderen, der ikke var saaret, følte hun undertiden Trykket af en ualmindelig svær Byrde. Hun døde 10de Septbr. 1848, efterat hun i 28 Aar havde levet uden al Næring.

7. Bertina Bouquillon, barmhjertig Søster af Hospitalet St. Louis i St. Omer i Dioceset Arras, født i Aaret 1800. Hun bar den fuldstændige Stigmatisation siden Slutningen af September 1822. Kort før hendes Død den 25de Januar 1850 blødte Saarene ikke mere. Ellers indfandt Blødningen sig regelmæssigt hver Fredag.

8. Maria af Mørl, Nonne af den h. Franciscus' tredie Orden, født i Kaltern i Tyrol 16de October 1812, stigmatiseret siden 1834, død 11te Januar 1868. Hendes Saar blødte altid om Natten fra Torsdag til Fredag.

9. Maria Concetta Saraceni, født 8de Decbr. 1823 i Rom, indtraadte 19de Mai 1845 i St. Clara's Orden i Assisi. Hun var, som den h. Theresia, stigmatiseret paa Hjertet. Hun døde 1ste Februar 1871.

10. Crescentia Nierklutsch, født 15de Juni 1816 i Cana i Tyrol; hun boede senere i Meran. Hun modtog Saarmærkerne samt den blødende Krone i Aaret 1835.

11. Dorothea Visser, født 1820 i Gendringen i Holland. I Aaret 1843 fik hun først Tornekronen, og noget senere Saarmærkerne paa Hænder, Fødder og Siden, og det i Korsform.

12. Palma af Oria, født i den lille By Oria ved Neapel 31te Marts 1825, hvor hun endnu lever som Enke. Hun fører et endnu langt vidunderlige Levnet end Louise Lateau. Siden 1864 afholder hun sig fra alle Fødemidler; kun tog hun, for at dæmpe Ilden i sit Indre, undertiden lidt Vand til sig; men ofte maatte hun give det fra sig igjen i kogende Tilstand. Paa Skulderen havde hun et korsformet Saar; de øvrige Saarmærker og Kronen have samme Beskaffenhed som hos Andre; kun iagttages indenfor Saarene et eiendommelig Lyglimt. Paa Korssets

Ophøielsesfest saae man paa den venstre Haand istedetfor det sædvanlige Saar en korsdannet Hævelse paa Huden. Falde Bloddraaberne paa Jorden eller paa Linned, danne de øieblikkelig symbolske Figurer, f. Ex. Kors, Hjerter, Lysstraaler, Søm, Roser osv. Talrige Læger og naturligviis ogsaa Politiet have besøgt hende, og ere komne til de samme Resultater som i Bois d'Haine. Louise Lateau og Palma staae forresten i aandelig Forbindelse med hinanden, hvilket kun finder sin Forklaring i begges ekstatiske Tilstande.

13. Helena af Bolaratta, født i November 1848 i Gonavela ved Bolaratta i Ostindien. Hendes Forældre vare vel døbte, men faldne tilbage til Buddhismen. I Aaret 1860 blev hun af Missionæren Semeria, til hvem hun af egen Drift havde begivet sig, ført til den første h. Communion. Siden December 1870 bærer hun Christi Saarmærker, efterat hun havde gennemgaaet et trængselsfuldt Levnet. Torsdag Aften bliver hun ekstatiske og lider den største Deel af Natten store Smerter. Om Fredagen føler hun sig betynget med et tungt Kors, falder paa Gulvet og bliver en Time liggende ubevægelig. Derpaa følger en Ekstase, som varer to Timer, og efter hvilken hun bliver liggende som fæstet til Korset. Siden Langfredag 1871 bløde Saarene paa Hænder og Fødder. Det samme skete hver Fredag, og eengang i Kirken, Aftenen før Juul, hvilket havde mange Synderes Omvendelse til Følge.

14. Søster Esperanza af Jesu (Vitaline Gagnon), født 1853 i Dioceset Quebec i Canada. 13 Aar gammel indtraadte hun i Hospitaliter-Søstrenes Noviciat i Quebec, men paa Lægens Raad forlod hun igjen Klosteret. Efterat hun var kommen sig af en Hoste, der syntes at være ulægelig, fandt hun Optagelse hos Søstrene i Otarra. Der modtog hun Saarmærkerne paa den Dag, da hun aflagde Løfterne. Siden denne Dag nyder hun ikke mere Spise, kun nu og da nogle Draaber Viin. Paa Fredagen eller paa andre Dage, paa hvilke hun offerer sine

Lidelser i bestemte Øiemed, udstrømmer der ikke blot Blød, men ogsaa Vand af Saarene af en saa gjennemtrængende Vellugt, at de Tilstedeværendes Klæder heelt opfyldes dermed.

15. Anna Collins i San Francisco i Californien, udmærket ved sin virksomme Kjærlighed til Næsten, hvilken hun øver i frivillig Sygepleie, i Besøgelse af Fattige og Underviisning af forsømte Børn. Efterat hun var kommen sig af en Sygdom, viste sig paa Fredagen i Passionsugen Saarmærkerne paa begge Hænder og Fødder, og Siden begyndte at bløde. Det samme gjentog sig Langfredag i mange Vidners Nærværelse, iblandt hvilke vare mange Læger, som vare aabenbare Vantroende. Siden den Tid har hun beholdt Saarmærkerne, uden at Blødningen gjentog sig.

Dagbog*).

Tydskland. Arnim er kommen paa fri Fod og Kullmann er dømt. Den Førstes Frigivelse er dog kun skeet imod en uhyre Caution (100,000 Thlr.), og da Grev A. naturligviis ikke tænker paa Flugt, vækker denne Fordring en Deel Forundring. Om Frigivelsen forøvrigt har sin Grund i Lægernes bestemte Erklæringer om, at et længere Fangenskab var uforeneligt med det skyldige Hensyn til Grevens Sundhedstilstand, eller om den er en simpel Følge af, at man ikke har kunnet finde paa nogen yderligere juridisk Berettigelse til at fortsætte Indespærringen, maa staae hen. — Hvad Kullmans Dom angaaer, da lyder den paa 14 Aars Tugthuus, og der er vel næppe Nogen, som har synderlig Medlidenhed med den berygtede Bødkersvend for den Sags Skyld. Hans halvt komiske og halvt modbydelige Person har for længe siden mistet den offentlige Menings Sympathi, som den da heller ikke nogensinde har fortjent. Havde de „Liberale“ i Tydskland ikke gjort saa meget utilbørligt Væsen af den hele, i og

*) Var bestemt for f. Nr., men maatte udelades, fordi Artikel 2 ikke kunde afbrydes.

for sig ikke særdeles betydelige Historie, saa vilde man vel nu saa omtrent have glemt baade Kullmann og den gamle uskyldige Pistol, samt dens Papirspropper og Dyrehagl. Da alle disse Gjenstande imidlertid have maattet gjøre Tjeneste, for paany at prøve paa at præstere det saa ofte glippede Beviis for de Ultramontanes Statsfarlighed, saa have de faaet en Slags Celebritet; de ere blevne Symbolerne paa den Skamløshed, hvormed det herskende Parti i Tydskland forfølger og sværter sine Modstandere. Denne kom da forresten ogsaa frem under Processen, hvor der blev gjort fornyede Forsøg paa at stemple Kullman som et Værktøi for det ultramontane Parti; naturligviis faldt dette mere end kummerligt ud, og den stedfundne Retsforhandling er et afgjørende Beviis for, at Katholikerne ikke have nogen Andeel i Kullmans Forbrydelse; men den Bitterhed i Sindene, og den dybe Spaltning i Folket, der følger med saadanne „liberale“ Forsøg, som det nysnævnte, vil vel næppe forsvinde saa hurtigt, som de Usandheder der have været Anledningen dertil. Forøvrigt vil jo den nu sammentraadte Rigsdag nok give sit Bidrag med til at belyse den nye tyske Enighed. Kaiseren har aabnet den personlig og oplæst en længere Throntale, der endte med endeel fredelige Forsikringer. Naar man sammenholder disse med tidligere af samme Slags, og saa med den Omstændighed, at Bismarck, efter et længere Ophold paa Varzin, er kommen særdeles rask og velfornøiet tilbage til Berlin, saa synes der at være al mulig Grund til at vente noget ret — Overraskende.

Frankrig. Stemningen skal være meget bitter imod Tydskland; den spanske Regerings drillende og udfordrende Holdning ligeoverfor Frankrig tilskrives almindelig berlinske Indflydelser, og man frygter naturligviis for, at det, trods al mulig Decazisk Taalmodighed, vil blive umuligt i Længden at holde Pinen ud. Kaiser Wilhelms ovenfor omtalte Forsikringer have saa vidt vides — mærkeligt nok — ikke udøvet nogen synderlig beroligende Virkning.

Italien. Her forbereder man sig til Parlamentsvalgene. Valgloven i Italien er, som bekjendt, en national-liberal Mønsterlov, d. v. s. en Lov, som udelukker saa stor en Deel af Folket, som det behøves, for at de Liberale kunne nyde Magtens Sødme i nogenlunde Ro; at den saaledes udelukkede Deel af Folket er meget betydelig, ja vel den største, det er der vel næppe nogen Tvivl om. Da desuden de Ultramontane afholde sig fra at stemme ved de

forestaaende Valg, er det klart, at den vordende italienske Rigsdag vil blive et sandt Pragtexemplar af de bekjendte liberale Minoritetstyrannier.

Nordamerica. Herfra kommer der Efterretninger i den sidste Tid, som tyde paa et stort Omslag i Landets politiske Stemning. Det hidtil herskende Parti — „Republicanerne“ (Nordstatsmænd af national-liberal Farve) tabe nemlig overalt Terrain, samtidigt med, at „Demokraterne“, der have deres Støtte i Syd- og Veststaternes fortrinsviis agerdyrkende Befolkning, gjøre rivende Fremskridt. Enhver, der føler for Frihedens og Rettens Sag, kan kun glæde sig ved denne transatlantiske Nyhed, og haabe at det ikke varer for længe, inden man ogsaa her i Europa kan faae noget af det Slags at høre.

Kirkelige Efterretninger.

Rom, 1ste November. Den h. Fader har idag modtaget en Deputation af „Foreningerne for katholske Interesser“. Ved denne Leilighed viste den h. Fader med Bedrøvelse hen til den slette Presse og de sacrilegiske Forestillinger paa Theatret, og sluttede med at rose den Tillidsfuldhed, hvormed Bisper, Præster og Lægmænd i Tydskland anbefale Kirkens Sag til alle Hellige, hvis Mindefest feiredes paa denne Dag.

— Enkedronningen af Baiern agter sig endnu i dette Aar til Rom for at bringe den h. Fader sin Hyldest.

— Paven har ladet indrette et nyt Seminar i Rom for Præster. Propagandaen er som bekjendt et Seminar for Missionerne, og optager kun dem, som stamme fra fremmede Lande og skulle uddannes for at vende tilbage til disse. Der manglede nu for Tiden en Anstalt, hvor unge romerske og italienske Præster kunde modtage deres Uddannelse for Missionerne. En saadan Anstalt har Paven nu grundlagt, og den skulde aabnes Allehelgensdag. Den fører Navnet: „Seminar af de h. Apostle Petrus og Paulus for fremmede Lande.“ Pius IX. har allerede for længerere Tid siden i dette Øiemed ladet købe en Plads i Forstaden Trastevere, og der blev bygget og indrettet et tilsvarende Huus. Paven har ligeledes for denne Anstalt

kjøbt Cardinal Barnabos rige Bogsamling; 12 unge Præster ere som Seminarister optagne i denne Anstalt.

— Da den h. Fader fik Underretning om Enkedronning Marie af Baierns Conversion, blev han saa dybt rørt, at han ilede hen til et Crucifix, nedsank paa sine Knæ og takkede Gud for at denne høie Dames Hjerte var blevet oplyst ved Hans Naade.

Baiern. Enkedronning Mario agtede oprindelig at lade sig optage i den katholske Kirke paa sin Fødselsdag den 14de October; men den lutherske Præst fra München kom til Hohenschwangen og bad hende om, ikke at gjøre det paa denne Dag, som den protestantiske Menighed altid havde feiret for hendes Skyld. Derpaa kom Dronningens ældste Søster, Prindsesse Carl af Hessen, til Hohenschwangen for at gjøre det sidste Forsøg. Hun skal være i en meget ophidset Stemning — mærkeligt nok, da dog ellers Protestanterne synes at lægge stor Vægt paa religiøs Fordragelighed. I den protestantiske Menighed i München har naturligviis Sagen vakt uhyre Opsigt; men man bliver lidt efter lidt roligere, og begynder allerede at tale om, at man kan vente, at hendes Exempel vil blive efterfulgt af flere. Dette vilde heller ikke være paafaldende; den Bismarcke „Culturkamp“ aabner Øinene paa Mange; og Bønderne have ikke Uret, naar de sige, at Bismarck virkelig som vor Herres Capellan arbejder paa at gjøre Folk katholske. Imidlertid bringer „Allg. Ztg.“ den Efterretning, at Dronningen den 10de meddelte det protestantiske Decanat den skriftlige Erklæring, at hun vilde træde ud af den protestantiske Kirke. Mandagen den 12te er hun optaget i den katholske Kirkes Skjød.

Berlin. Katholikerne have altid meent, at de nye af Protestanter forfattede og vedtagne Kirkelove vilde i Virkeligheden mere skade selve Protestanterne, end os Katholiker. Denne Spaadom kommer hurtigere til Opfyldelse, end man skulde have troet. Efterat det borgerlige Ægteskab er indført, har Overkirkeeraadet i Berlin udstedt et Circulære til de evangeliske Præster om, hvorledes de skulle stille sig til disse Love overhovedet, og især til de Medlemmer af deres Samfund, som i Modstrid med den evangeliske Lære ophæve deres Ægteskaber og derpaa lade sig ægtevie paany efter denne Lov. Overkirkeeraadet har drevet sin Servilisme saa vidt, at det opfordrer Præsterne til at ansee ogsaa dem for virkelige Ægtefæller, der efter den evangeliske Lære ere aabenlyse Ægteskabsbrydere. Dette har vakt den største Opsigt blandt Prote-

stanterne, og med fuld Ret, thi derved erklærer Overkirkeraadet, at ikke den h. Skrivt, men den preussiske Lovgivning er den høieste Troesregel for den evangeliske Kirke. Imidlertid har allerede en Deel Præster paa den Gnadauer Conferents erklæret, at de hverken kunde eller vilde holde sig denne Forskrift efterrettelig. Overkirkeraadet har andraget paa en diciplinær Undersøgelse mod disse Herrer; og dermed er altsaa Kampen begyndt.

Trier. Den største Deel af de „spærrede“ og udviste Præster i Dioceset Trier havde i et Møde fattet den eenstemmige Beslutning, strax, saasnart de kom paa fri Fod, at vende tilbage til deres Menigheder for at røgte deres Embedspligter. Man siger, at Præsterne i Dioceset Münster have fattet den samme Beslutning.

Imidlertid læser man hver Dag om Præster, som ere fængslede, og om Domme, der ere fældede mod katholske Blade.

— Paa Allehelgensdag blev Gudstjenesten paa en sørgelig Maade forstyrret i Sognekirken til den h. Laurentius, og for første Gang er der under „Culturkampen“ flydt Blod i en Kirke. Capellan Schneiders, der var „spærret“ og udviist, havde tilskrevet Regeringen, at han ansaae det for sin Pligt, ikke at forlade sin Menighed og strax at vende tilbage den, saasnart han kom paa fri Fod. Han var nu vendt tilbage og holdt Høimessen paa Festdagen. Istedetfor at vente udenfor Kirken, og der arrestere ham, fik Politiet det ulykkelige Indfald, under Høimessen at trænge ind i Kirken. Saasnart Folk saae Politimændene med bedækkede Hoveder i Kirken, løb Alle op til Alteret for at spærre Politiet Veien. Under Messen banede Politiet sig Vei under en forfærdelig Larm, og den nye skjønne Communionbænk af Marmor, der havde kostet 1000 preuss. Daler, blev væltet og fuldstændig sønderslaaet. Politiet trak deres Sabler og huggede ind paa Mængden. Capellanen blev arresteret foran Alteret, og flere Andre med ham.

London. Det nye katholske Universitet er aabnet den 15de October i Kensington ved London. Den høitidelige Indvielse finder Sted næste Sommer.

Kjøbenhavn. En af de to danske Geistlige, der havde det besynderlige Indfald at ville bivaane Gammelkatholikernes Møde i Bonn, meddeler i „Dansk Kirketidende“ med roesværdig Oprigtighed, hvorledes Alt gik til paa dette Møde. Han beretter, at under Debatten havde Pastor Schöler med megen Varme og Inderlighed

udtalt sig omtrent saaledes: „Der tales atter og atter kun om Læren; men Christendommen er først og fremmest Liv, et nyt Liv, hvortil vi gjenfødes ved Daaben, og som finder sin Næring ved Nadveren. Derfor svarede Petrus paa Pintsedagen: Omvender Eder, og Enhver af eder lade sig døbe i Jesu Navn til eders Synders Forladelse, og I skulle faae den Helligaands Gave.“ Ap. Gj. 2, 38. Biskop Reinkens gjorde ham da et Spørgsmaal, som Fleerheden øiensynlig fandt aldeles slaaende: Siig mig, hvorfra har De dette Citat?“ Sshöler: „Som De veed, fra Ap. Gj. 2, 32.“ Reinkens: „De seer altsaa, at De maa hente Beviset fra den hellige Skrivt.“ Schöler (med en livlig Haandbevægelse): „Nei, at Christendommen er Liv, det veed jeg her i mit Hjerter ved den Helligaands Vidnesbyrd (!)“

Havde Morten Luther været tilstede, vilde han rimeligviis have sagt, at her var atter en af dem, der indbilde sig „den heiligen Geist gefressen zu haben!“

— Herr Pastor Holm i Gladsaxe, har i Dansk Kirketidende offentliggjort en Artikel, der skulde være et Svar paa N. N's. bekjendte Brochure mod ham. Uden at gaae videre ind paa Realiteten af de her omtvistede Spørgsmaal skulde vi blot tillade os en lille Bemærkning ved en enkelt Yttring i denne Artikel. Naar nemlig Forf. har fundet sig foranlediget til følgende spydige Bemærkning: „I det Hele maae vi Evangelisk-Lutherske vel tilstaae, at vi ere uvidende eller dog meget lidet vidende om „katholsk Theologi, navnlig naar derved skal forstaaes papistisk Stridstheologi,“ og tilføjer, at „dette kan ikke være andet end en Ære for os,“ saa maae vi tillade os hertil at svare: Det er en bekjendt Sag, at siden tre Aarhundreder de Evangelisk-Lutherske, og iblandt dem deres berømteste Forfattere, indtil den Dag i Dag ikke høre op med at indbilde det protestantiske Folk de aabenbareste og latterligste Usandheder om os Katholiker, som f. Ex., at vi skulde „tilbede“ Helgener, skjøndt vi Katholiker siden tre Aarhundreder ikke høre op med at nægte paa det Bestemteste, baade at det læres, og at det skeer i den katholske Kirke. Vi tage os da den Frihed at spørge Hr. Pastor Holm, om dette er en Ære for deres Sag, eller ikke snarere det Modsatte? Thi enten troe de Herrer selv disse Usandheder, og i dette Tilfælde geraader denne Uvidenhed dem virkelig ikke til Ære, saa de vise derved blot, at de omtale katholske Anliggender, uden at have læst en eneste ka-

tholsk Bog, thi i enhver af vore Lærebøger staaer det udtrykkeligt, at Kirken lærer det Modsatte. Men troe Herrerne selv ikke, hvad de skrive om os, saa kan det endnu mindre være en Ære for dem, thi saa fare de jo ligefrem med Usandhed.

Ordrupshøj. Sct. Andreas Kirke har faaet en ny Prydelse. Fra München er nemlig kommet et uyt Tabernakel tilligemed to Statuer af den h. Petrus og den h. Paulus, der ville faae deres Plads ved Siden af Sct. Andreas' Alter.

Aarhus. Man har begyndt med at bygge et nyt Huus, som skal tjene til Præstebolig, Skole og foreløbigt ogsaa til Capel, og man haaber at kunne endnu før Vinterens Begyndelse bringe Alt under Tag. Capellet bliver omtrent 25 Alen langt. Beliggenheden er fortrinlig; Huset ligger ved den nye Hovedgade, som fører lige fra Byens Centrum hen til Banegaarden.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 15de November. 25de Søndag efter Pintse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Marias h. og ubesmittede Hjerter for Syndernes Omvendelse. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Kl. 6. stille Messe. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 16. M. Gertrud, Jomfru. 17. Ti. Gregor, Undergjøreren, Biskop. 18. O. Indvielse af Sct. Peters og Sct. Pauls Kirker i Rom. 19. To. Elisabeth, Landgrevinde af Thyringen. 20. F. Felix af Valois, Bekj. 21. L. Mariæ Offring.

Søndagen den 22de November. Sidste Søndag efter Pintse. Marias Offring.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag) og 8 $\frac{1}{4}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdag Aften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8 $\frac{1}{2}$. Lørdag Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 7 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag).

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 47. Søndagen den 22de November. 1874.

Indhold: En converteret protestantisk Geistligs Bekjendelser. Marquien af Ripon. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Baiern, Wien, Kjøbenhavn.

En converteret protestantisk Geistligs Bekjendelser.

Den forhenværende protestantiske Præst Fr. Donners Conversion har, som vi allerede tidligere have omtalt, vakt stor Opsigt overalt i Nordamerica, eftersom han var bekjendt som en duelig Polemiker mod den katholske Kirke*). Baade Protestanter og Katholiker opfordrede ham derfor til en offentlig Udtalelse om sine Bevæggrunde til dette Skridt, og hans Forsvarsskrift udkom nogle Maaneder derefter. „Baltm. kath. Ztg.“ bragte nogen Tid efter et interessant Stykke deraf, det 8de Capitel med Overskrift: „Sjælekampe og deres Følger“, hvilket vi her skulle meddele.

*) Hans Optagelse i den katholske Kirke fandt Sted i Capucinerne Kirke i Newyork første Adventssøndag f. A. S. d. Bl. Nr. 13 d. A. S. 205.

„Naar man blot uden Fordom lidt nærmere vilde betragte de Sjælekampe, der gaae forud for et saa vigtigt Skridt, saa vilde man anerkjende, hvor uendelig ophøiet Katholicismen staaer over Protestantismen, naar Samvittigheden vaagner og Hjertet spørger efter Sandhed og Retfærdighed.

Ikke blot min Barndoms harmfrie Billeder og min Ungdoms alvorlige Bestræbelser, som jeg har at takke for mine beskedne Kundskaber, stode ligesom midt i min med Rom og Luther kæmpende Sjæl; nei, ogsaa Billederne af hine berømte Videnskabsmænd, der havde været mine Lærere, og hvis Hoveder vare graanede under Kampen med den Romerske Kirke: en Schenkel, Bluntschli, Schwarz o. fl. A. trængte sig som Phantomer ind i min Strid med Protestantismen, saa at jeg flere Gange blev nødt til at strække Vaaben og trække mig tilbage i Videnskabens Arsenaler, for der at tage det Skyts i Øiesyn, som baade forbigangne Aarhundreder og vor Tid havde at opvise, for at udruste min med Katholicismen sympathiserende Sjæl til fornyet Kamp.

Jeg troede ikke at have fundet fyndige Grunde for min katholske Overbeviisnings Sandhed hverken i de gamle Foliaenter eller de moderne Forfatteres Værker, som jeg søgte sammen i den theologiske Afdeling af det storartede Astorbibliothek i Newyork, før jeg følte mig overvældet af andre Betragtninger: Famliebaand, Venskabsforhold, Forretningsforhold, som alle tilsammen ved min Overgang til den katholske Kirke maatte lide, om end ikke en fuldstændig Ødelæggelse, saa dog et føleligt Stød. Her ka-stede sig min tiaarige Virksomhed som protestantisk Præst med en saadan Magt i min Samvittighedsprøvelses Vægtskaal, at jeg ingen Ro havde hverken om Dagen eller om Natten.

Var det ved alvorlige Studeringer lykkedes mig at bortfjerne disse Plageaander, saa viste sig fra katholsk Side Betæneligheder ved mit Forehavende, som ligeledes opfyldte mig med dyb Veemod.

Der var her ikke Tale om theologiske Dogmer, men ene om det vankelmødige Menneskehjertes Indskydelser. Jeg turde nemlig ikke smigre mig med, at min Overgang til den romerske Kirke vilde af Katholikerne, hvem jeg som Rationalist havde tilføiet dybe Krænkelser, hilses med et uden Mistillid blandet Hosanna! Jeg tilstod enhver Katholik ikke blot den Ret, men jeg ansaae det for hans Pligt at spørge efter mine Bevæggrunde til at skifte min Religion, og jeg maatte ligefrem være tilfreds med, ikke at kunne fortænke nogen Præst eller Lægmand i, for et Øieblik at fæste Lid til protestantiske Bagvaskelser og Angreb; thi det er jo til alle Tider og især i vore Dage blevet til en sørgelig Sandhed, at man mere lytter til Bagvaskelsen end til Refærdiggjørelsen.

Men ogsaa disse Anstødsstene vidste jeg, Gud være lovet, at bortfjerne fra den Tornevei, som jeg havde besluttet mig til at betræde; thi, hører ogsaa jeg til hiin store Skare, med hvilken engang den h. Apostel udraabte: „Vi ere alle Syndere og der fattes os den Ære vi skulle have hos Gud!“: saa tør jeg alligevel paa Grund af mine tidligere Menigheders Vidnesbyrd, som jeg har i mine Hænder, stole ikke blot paa en guddommelig, men ogsaa paa enhver upartisk menneskelig Dommers Retfærdighed; saafremt secteriske Fanatikeres Forfølgelsessyge skulde besmitte det, som baade for Katholiker og Protestanter er uantasteligt som en indvortet Helligdom — Charakterens Værdighed.

Under saadanne Kampe hengik de Sommermaaneder, som jeg for det meste tilbragte i Astorbibliotheket langt borte fra Newyorks Tumult.

Hvad Luther skrev i sin Bekjendelse om det hellige Sacrament (8. Tom. Jen. Udg. 180. a. An. 1544): Derfor heder det: enten ruudt og heelt og holdent Alt troet, eller Intet troet. Den Helligaaud lader sig ikke skille eller dele, saa han skulde lære og troe det ene Stykke at være sandt og det andet falskt — det var det Vaaben, hvormed jeg for

mit Vedkommende beseirede Lutherdommen i alle dens Selvmodsigelser.

Døllingers Reformationshistorie, som jeg nu første Gang læste uden Fordom, og som, uden Hensyn til den isolerede Stilling, som har bragt den gamle Kæmpe i Modsætning til sin Kirke, gjorde et overvældende Indtryk paa mig, overbeviste mig klart og tydeligt om de protestantiske Historieforfalskninger, saa at jeg paa den letteste Maade blev fri for alle Samvittighedsskrupler. Mine Øine oplodes mere og mere for den katholske Kirkes Høihed og Majestæt, og, alt som jeg ogsaa gjorde mig nærmere bekendt med protestantiske Forfatteres videnskabelige Forskninger, som med H. Fischer, Hugo Grolius, Leibnitz, Lessing, Menzel, J. v. Müller; Ranke, Wieland, Frederik II. af Preussen, A. v. Humboldt, forsvandt mine Fordomme mod den katholske Kirke, og jeg tog fremdeles ikke mere Hensyn til udvortes Indtryk, men det Veeraab: Saul! Saul! hvorfor forfølger du mig? gjennemskar som et tveægget Sværd min Sjæl og ydmygede mig i en Tid, i hvilken den katholske Kirke er overantvordet til den verdslige Despotismes største Ydmygelser.

Jeg aandede nu sjælefri under mange udvortes Savn, thi min nu vundne Overbeviisning om den stridende Kirkes ophøiede Storhed gav mig Styrke til, med Fasthed at skride hen over mine protestantiske Vildfarelsers Ruiner.

Alle Bekymringer for det daglige Brød, al Ængstelig-
hed for at sønderrive Familie- og Venskabsbaand, enhver Frygt for onskabsfulde Forhaanelser vare henveirede som taagede Drømmebilleder, og det var mig endnu kun om at gjøre, at forskaffe min inderlige Attraa den kirkelige Sanction.

Daadløs kunde og turde jeg ikke blive. Havde jeg offret Vildfarelsen mit Livs skjønneste Aar (det 28de indtil det 38te), saa maatte det nu forekomme mig som en hellig Pligt, at lægge min ringe Viden, der dog kun ligesom

enhver menneskelig Digten og Tragten er Stykkeværk, ned for den erkjendte Sandheds Fødder. Jeg stode paa det Stjernelys, som havde viist sig for mig i Tvivlens Mørke, og dette førte mig til den gamle Ørtel i Jamaica ved Newyork*).

Jeg havde i sin Tid som Rationalist ligget i vedvarende Strid med denne katholske Kamphane, og jeg blev, naar det ikke gik værre, betænkt med mange Vers, som han lagde i Munden paa sin „Kaschpar“ eller „Andres“**), uden at jeg med Hensyn til hans Stilling havde tænkt Andet, end at „Fader Ørtel“ maatte være en Jesuit.

Det var da mod Slutningen af September Maaned, at jeg tog Mod til mig og begav mig til Jamaica. Hvor forbauset blev jeg da ikke ved at see, at dette Sted ikke var et Kloster, men en Lægmands ensomme Bolig. „Fader Ørtel“ er nemlig ikke katholsk Præst, men Lægmand.

Jeg traadte ind i hans Sanctum (Arbejdsværelse), hvis Dør hans Adoptivdatter aabnede for mig, og med Længsel ventede jeg at see denne Personlighed, som jeg, saaledes som det sædvanligt er Tilfældet, havde tænkt mig aldeles anderledes.

Istedetfor en grum, larmende Avissskriver saae jeg en lille Mand, hvis aabne og venlige Opræden strax bragte mig til at lee høit over min egen Skuffelse. Fader Ørtel bød mig strax Haanden og sagde:

„Min Ven! jeg kjender Dem, men hvor jeg har lært Dem at kjende, det veed jeg ikke mere.“

Jeg var vis paa hans Feiltagelse, til hvilken min Personlighed allerede mange Gange har givet Anledning, og jeg overrakte ham mit Kort. Han læste mit Navn med sine Briller; derpaa tog han Brillerne af og spurgte mig venlig:

*) Ørtel, tidligere ligeledes evangelisk Præst i Baiern, redigerer, efterat han er bleven Katholik, nu allerede længere end i 20 Aar den „Katholske Kirketidende“, som udkommer i Newyork.

**) I Ørtels Kirketidende blive Modstandere undertiden kort afviste i Vers, som foredrages af „Kaschpar“ (Caspar) og „Andres“.

„Hvorledes! er det muligt! Dem, Pastor Donner! O vær mig hjertelig velkommen! Her er alt Pennekjævereri glemt! Tag deres Frakke af, lader os være gode Venner! Moder, bring et Glas af den Bedste o. s. v.“

Det syntes mig næsten, som om jeg befandt mig i den forlorne Søns Stilling, da han gik til sin Fader og sagde til ham: „Fader, jeg har syndet mod Himlen og mod dig og jeg er ikke mere værd at kaldes din Søn!“. Saaledes havde denne sjæfulde Modtagelse overvældet mig, og den fik sin yderligere Besegling ved Moder Ørtels Haandtryk.

Denne Modtagelse vilde tabe sin hele Ynde, dersom jeg vilde forsøge paa at udmale den. Kort sagt: Fader Ørtel tillod ikke, at jeg tog tilbage til Newyork, jeg maatte blive Natten over paa hans Landsted og i al Fortrolighed aabenbarede jeg ham min Sjæls Hemmelighed. Han saae paa mig med sine aandfulde Øine saa alvorligt og medlidende, som om han vilde sige: Kjære Ven! du gaaer en svær Gang!“ Men jeg havde ingen Aarsag til at være bange. Levede jeg dog nu ikke mere i Modsigelse med mig selv! Spurgte jeg dog nu hverken efter timelig Vinding eller Tab; hvad havde det derfor gavnet at opsætte mit Forehavende?

Det blev derfor bestemt, paa næste Søndag at gjøre et Besøg i Capucinerklosteret, for at jeg kunde stifte nærmere Bekjendtskab med dets Beboere.

Ved Ordet „Capucinerkloster“ oplivedes med fornyet Kraft alle de herlige Indtryk, som jeg i min Ungdom havde modtaget i Capucinerklosteret i Appenzell, og med Længsel og Tillid saae jeg den Time imøde, hvor jeg atter skulde see hine Mænd i det grove Munkegevandt, som indvie deres Liv til Gud ved at forædle deres Medmennesker.

Timen slog, og hvad jeg følte, da jeg traadte ind i Klosteret, det kan jeg kun udtrykke ved det hjertegribende Ord „Fred“. Pater Guardianen, som for nogen Tid var vendt tilbage fra en Reise til Europa, var ikke hjemme,

men vi fandt i Klosteret hans Stedfortræder Pat. Vicaren Pacificus, som modtog os med al den Hjertelighed og usminkede Elskværdighed, som udmærker Capucinerne. Jeg havde Leilighed til, foruden Klosterets øvrige Medlemmer, at lære to Patres at kjende, som vare komne med Guardianen, P. Bonaventura, fra Baiern, og her i det frie America søgte et Tilflugtsted for deres Mødbrødre, som maaskee snart vilde blive fordrevne fra deres gamle Hjem. Disse den christelige Civilisations Pionerer beviste i deres fredelige Kloster saa klart, hvor hjerteløs og afmægtig den tyske Eenhed indadtil er. Hvilken Mod-sætning imellem Europa og de forenede Stater med Hensyn til de uafhændelige Menneskerettigheder: den religiøse og politiske Frihed!

Det første Skridt til min Conversion var gjort. Jeg henvendte mig nu, for fuldstændig at forberede mig, til H. Zeller, som er Sognepræst i Wienfeld, og jeg boede nogle Uger i hans Huus. Han havde tidligere, ligesom Ørtel, været luthersk Præst, og jeg havde nu Leilighed til, hos denne ædle Mand at lære lidt nøiere at kjende en katholsk Geistligs daglige Liv, og uforglemmelige ville disse Dage være for mig, som jeg tilbragte hos denne ædle, fromme og beskedne Mand.

Da min Underviisning i den katholske Lære var afsluttet, drog jeg den 25de November tilbage til Capucinerklosteret, for der i Klosterets fredelige Eensomhed at forberede mig paa den vigtige Dag, den første Adventsøndag, der skulde være min Indvielsesdag som Katholik.“

Marquien af Ripon.*)

Katholicismen har i de sidste Decennier gjort saa stærke Fremskridt i England, at der endogsaa yttrer sig Tvivl om, hvorvidt man gjorde rigtigt i at indrømme Katholikerne politisk Ligeberettigelse. Der var ikke hengaaet mange Aar efter denne Reform, som snart har bestaaet et halvt Seculum, førend Lord Melbourne sagde om den: „Da Katholikernes Emancipation gennemførtes, satte alle uforstandige Mennesker sig derimod, medens alle forstandige Mennesker vare for den; bagefter har det imidlertid viist sig, at de Uforstandige havde Ret.“ Nu gives der mange Engelskmænd, som ere nærved at give Lord Melbourne Medhold, og da de ikke ere istand til at gjøre det Skete om igjen, søge de idetmindste at holde Reformens Consekventser indenfor de snevrest mulige Grændser. Den frie Concurrence paa det religiøse Omraade har ikke i England været til Fordel for Protestantismen, indenfor hvilken der hersker de største Modsætninger, medens Katholicismen staaer som en compact og veldisciplineret Enhed overfor sine Modstandere og vinder den ene Seir efter den anden. De Radicale give Høikirken Skyld herfor, idet den hverken er Fugl eller Fisk, og bekæmper Videnskaben, uden at have noget Andet at give i Erstatning herfor; naar dens Tilhængere henvende sig til den med det Spørgsmaal, hvad den har at sætte istedetfor de videnskabelige Resultater, som den i saa stærke Udtryk fordømmer, bliver den Svaret skyldig, fordi den selv er vaklende og bestaaer af uensartede Dele. De Conservative give Liberalismen Skyld for Katholicismens Triumfer. Ved at undergrave de gamle Institutioner og den gamle Tro, sige de, tager man Grunden bort under Folkets Fødder, og man kan derfor let forstaae, at Mange betages af en Tvivl og Angst, som

*) Meddeelt efter den danske „Illustreret Tidende“ af 1ste Novbr.

gjøre dem til et Bytte for Jesuiterne. I religiøs som i politisk Henseende viser der sig i England Tegn til en Opløsning, og det er vanskeligt at danne sig en sikker Forestilling om, hvad der vil udvikle sig af denne Gjæring. Medens den katholske Kirke stadig gjør Proselyter, optræder paa den anden Side Atheismen uden mindste Tilsøring, hvilket endnu for faa Aar tilbage var aldeles uhørt i England, og et høist mærkeligt Symptom er det, at den samme Presse, der med største Harme bekæmper den katholske Propaganda, er yderst overbærende og tolerant imod den videnskabelige Atheisme, der ikke blot forkyndes fra Kathedret af Mænd som Professorerne Tyn-dall og Huxley, men ogsaa kommer til Orde i offentlige Forsamlinger, hvor slige Anskuelser tidligere ikke kunde have vovet sig frem uden at vække en Storm af Uvillie.

Da de religiøse og kirkelige Spørgsmaal i den sidste Tid stadig have været Gjenstand for den offentlige Discussion i England, er det ikke vanskeligt at forklare sig den overordentlige Opsigt, som det vakte, da det i Begyndelsen af September Maaned blev bekjendt, at Marquien af Ripon var gaaet over til den katholske Kirke. Dette uventede og af saa mange Grunde mærkelige Fra-fald forsynede de modstaaende Leire med et Stof til Betragtninger, som de med Begjærighed kastede sig over, og det dannede i lang Tid Udgangspunktet for den religiøse Debat. „Times“, „Daily News“, „Standard“, „Morning Post“ og „Hour“, kort sagt alle de londonske Blade af første Rang, behandlede denne Omvendelse i ledende Artikler, og Ugebladene fulgte deres Exempel. Man skrev og talte kun om Marquien af Ripon, og jo flere Oplysninger der kom frem, jo mere man drøftede hans sociale Stilling og politiske Fortid, desto mere forbauset blev man over, at en saadan Mand kunde være traadt over til Catholicismen. George Frederick Samuel Robinson, Marquis af Ripon, hører til de første Peersfamilier i England, er besvogret med Lord Russells Slægt, der er saa nøie knyttet til den protestantiske Sag i Lan-

det, og var indtil for nylig Stormester for Frimurerlogen, der i Storbritannien som allevegne i en særegen Grad er Gjenstand for Jesuiternes Had og af yderste Evne bekæmper disses Indflydelse. Han har en aarlig Indtægt af 50,000 Pund Sterling og er Ridder af Hosebaandsordenen. Efter sin Fader og Onkel har han, indtil han for et Par Aar siden udnævntes til Marquis, to Grevetitler, Earl of Grey and Ripon, som begge tilfaldt ham i 1859. Han er født i Aaret 1827 og befinder sig følgelig i en Alder, da man modent overveier sine Beslutninger. Hans sociale Stilling gav saaledes rigelig Anledning til, at hans Omvendelse maatte tildrage sig en ganske særegen Opmærksomhed, og hans politiske Fortid kunde kun yderligere forøge Sensationen. Da han i en ung Alder optraadte offentlig, havde han røbet Forkjærlighed for radieale og socialistiske Ideer, uden at han forøvrigt kunde gjøre sig selv eller Andre Rede for, hvad han egentlig vilde, og han kom aldrig ud over en taaget Theoretiseren, som dog hurtig fordunstede, da han fik Leilighed til at tage Del i den praktiske Politik. Han debuterede i 1849 som Attaché ved det engelske Gesandtskab i Brüssel, og, efter at han i 1852 havde faaet Sæde i det engelske Underhuus, varede det ikke længe, førend han havde løbet Hornene af sig. Han hørte ikke til de mest fremragende Talere, men han var, hvad man nu for-gjæves søger at benegte, et særdeles anset Medlem, og det liberale Parti saae i ham en af sine paalideligste Støtter. Naar Dygtighed, Rigdom og fornem Fødsel findes forenede i England, bliver den lykkelige Dødelige, som er i Besiddelse af disse Egenskaber, hurtig dragen frem. Samme Aar, som Greven af Grey og Ripon tog Sæde i Overhuset efter sin Faders Død, udnævnte Lord Herbert ham til Understatssecretair for Krigsministeriet, og fra dette Øieblik af havde han stadig Del i Rege-ringens, saalænge de Liberale vare ved Roret. I 1861 blev han Understatssecretair for Indien, i 1863 gjorde han det afgjørende Skridt fremad, efter heldig at have

bestaaet sine Prøveaar, idet han overtog Krigsministeriet, hvorved han fik Sæde i Cabinettet, og denne Stilling beklædte han i næsten tre Aar, hvorpaa han i 1866 overtog Ministeriet for Indien. Da Gladstone i 1868 dannede sit Ministerium, var Grev Grey og Ripon det yngste Medlem, som tog Sæde i det, og han overtog denne Gang Posten som Conseilspræsident, Lord President of the Council, der vel væsentlig er en Hædersstilling, men dog ingenlunde maa betragtes som ligegyldig og betydningsløs. I 1871 udnævntes han til Præsident for den blandede Commission, hvis Frugt blev Washingtontractaten af 8de Mai s. A., der ordnede den navnkundige Alabamastrid og flere ældre Differenser imellem England og de nordamericanske Fristater. Det var til Løn for hans Virksomhed ved denne Leilighed, at han fik Marquis-titelen. Vel er det mere end problematisk, om England har indlagt sig nogen Ære ved denne Tractat, der desuden indeholder Spiren til nye Conflicter, idet hver Part fortolker den paa sin Maade; men det liberale Parti kan dog ikke lade Marquien af Ripon Noget høre i denne Henseende, da det i sin Tid hævdede Tractaten til Skyerne. Hvor meget end de engelske Blade nu søge at trække Marquien ned, idet de pludselig ville gjøre ham til en Statsmand af tredie Rang og en maadelig Diplomat, er det ialtfald vist, at Gladstone, med hvem han stod paa den fortroligste Fod, havde høie Tanker om ham, og at det liberale Parti delte sin Førers Opfattelse. Med Rette spørger et konservativt Blad: Naar Marquien virkelig er en saa maadelig begavet og i sin Karakteersvaghed uberegnelig Person, som hans tidligere politiske Venner nu paastaae, hvorledes skal man da forklare, at det liberale Parties Fører ikke før lagde Mærke hertil, men tværtimod hævdede ham til de høieste Værdigheder i Staten? Paa dette Spørgsmaal maa den liberale Presse blive Svar skyldig, og det er ogsaa indlysende, at den kun nedsætter Marquien af Ripon, fordi den ikke kan finde noget andet Middel til at komme ud af den dødelige

Forlegenhed, hvori hans Frafald har bragt det liberale Parti. Gladstone har længe været mistænkt for at have mere tilovers for Katholicismen, end det sømmer sig for en rettroende engelsk Protestant, og hans Favorits Overgang til den romersk-katholske Kirke kan kun styrke denne Mistanke. Det er gennem Gladstone, at Marquien af Ripon er bleven bragt i personlig Berørelse med Ærkebiskop Manning, Dr. Arnold, den slebne Monsignore Capel og hele den fornemme Clique af Convertiter, som spille en saa stor Rolle i den engelske Hovedstads sociale Liv. „Post hoc, ergo propter hoc“, er en Slutning, som det ved denne Leilighed ligger nær at gjøre; de engelske Conservative uddrage den ogsaa og smigre sig ikke uden Grund med, at dette opsigtvækkende Frafald vil komme det liberale Parti dyrt at staae.

Skjøndt den katholske Propaganda i London i en særegen Grad lægger an paa at vinde de engelske Aristokrater, skal det dog ikke være den, der har givet det første Stød til, at Marquien af Ripon skiftede Tro. Den nærmeste Anledning er meget paafaldende, og har bidraget til at forøge Interessen for denne Begivenhed. Marquien besluttede i sin Egenskab af Frimurernes Stormester at udgive et Skrivt imod den romerske Kirkes Præentioner, og han gav sig i dette Øiemed til at foretage grundige Studier, hvoraf Resultatet imidlertid blev, at de katholske Skribenter, som han vilde gjendrive, overbeviste ham om, at deres Anskuelser vare de rette. Han betroede sig ikke til Nogen, men overveiede ved sig selv, hvad han skulde gjøre, og da hans Beslutning var kommen til Modenhed, begav han sig til et katholsk Capel i London, hvor han forlangte en af Præsterne i Tale. Da Præsten havde indfundet sig, bad Marquien ham om at overhøre ham i den katholske Religions Lære, og derefter at optage ham i den romerske Kirkes Skjød. Først da dette var skeet, fik de katholske Præster at vide, hvilken fornem Proselyt de havde gjort, og man kan let forestille sig deres Overtaskelse og Glæde. Den

næstfølgende Søndag var Marquien tilstede ved Messen og modtog for første Gang Alterets Sacrament efter den katholske Ritus. To Dage i Forveien havde han indgivet sin Demission som Frimurerens Stormester, og det var først herved, at man i Englang fik sikker Underretning om hans Apostasi, som dog allerede i Forveien havde rygtet sig, skjøndt man ikke vilde troe derpaa. Prindsen af Wales har overtaget hans Stilling i Frimurerlogen; i det politiske Liv udfyldte han vel ikke en saa fremragende Plads, at man behøver at udsøge En, som kan erstatte ham, men hans Rolle var dog betydelig nok til, at han vil blive savnet af de Liberale. „Times“ har høitidelig udstødt ham af det offentlige Liv, men fra Overhuset kan det ikke fjerne ham, og han kan ved sin Optræden her vise sine tidligere Venner, at de have forhastet sig med at erklære ham for død og begravet.

Dagbog.

Spanien. Den gamle Historie fra Bilbao gjentager sig bestandig. Store Forventninger om et eller andet Grueligt opfylder hele den spanske og ikke spanske Verden, indtil det pludselig en skjøn Dag viser sig, at Alting — bliver ved det Gamle. Skuepladsen for den sidste Spænding af denne Art var den lille Grændsefæstning Irun, som Carlisterne af strategiske Hensyn vilde bemægtige sig. De havde samlet en Deel Tropper og Kanoner i denne Hensigt, Bombardementet var begyndt, og man ventede hver Dag Meddelelser om, at Pladsen var tagen. Saa fik man pludselig at høre, at den franske Grændse var saa nær, at Carlisterne ikke turde skyde i en bestemt Retning, hvor det just var aldeles nødvendigt at der blev skudt, dersom man skulde hindre Serranos Soldater i at komme Byen til Undsætning. Dette benyttede disse be-

gribeligviis, og nu hørte man, at Madrider-Armeen fra Sydsiden ogsaa satte sig i Bevægelse for at indeslutte Carlisterne; der forestod, mente man, et nyt Sedan. Don Carlos var allerede flygtet over paa fransk Grund og Serranos Gesandt i Paris havde forlangt ham udleveret. Man ventede et Par Dage fuld af Nysgjerrighed og Angst, og saa kom Løsningen. Don Carlos havde ikke været til at finde i Frankrig. Carlisterne vare gaaede deres Vei fra Irun, og Serranisterne havde gjort det samme. Alting var ved det Gamle.

Tydskland. Grev Arnim er atter arresteret; denne Gang dog kun i sit eget Huus, eftersom Lægerne have modsat sig hans Flytning. Man venter, at Sagen vil komme for i Begyndelsen af December.

Italien. Valgene til Parlamentet have fundet Sted, og givet en Majoritet for Regeringen. Da imidlertid baade Fleertal og Mindretal i Italiens Rigsdag have det tilfældes, at ingen af dem repræsenterer Befolkningen, der ved den „national-liberale“ Valglov er udelukket fra at have nogen Mening, saa turde dette saavel som de tidligere Udfald af italienske Valg være temmelig interesseløst; det viser jo kun, at indenfor det Coteri, der regerer Landet, er Patistillingen den samme som hidtil.

Kirkelige Efterretninger.

Baiern. Enkedronning Maria har den 22de October anuammet den førsts h. Communion i Waltenhofen, til hvilket Sogn Hohenschwangen hører. Samme Dag modtog hun ligeledes Confirmationens Sacrament af Biskoppen af Augsburg.

Wien. I det nylig aabnede Rigsraad har Cultusministeren erklæret: „Staten har ingen Ret til at gribe ind i Familiens hellige Rettigheder og religiøse Overbeviisninger.“ Det er naturligviis simple Sandheder, men man faaer dem saa sjældent fra denne Side at høre, og derfor er det glædeligt; ligeledes det han ved en anden Leilighed sagde, „at de confessionelle Loves Periode var afsluttet“.

Kjøbenhavn. Dansk Kirketidende Nr. 45 bringer en Beretning fra den danske Præst R. Andersen i America, der giver os Oplysninger om de indre Tilstande iblandt de skandinaviske Menigheder dertillands, og viser, hvad der bliver af Lutherdommen, naar den skal staae paa sine egne Fødder. Han beklager, at „Missionsforeningen“ i Danmark har besluttet sig til at skille sig fra „Udvalget“, og at sende egne Præster til America, fordi det „fyenske Udvalg“ kun sender grundtvigianske Præster. De norske Præster gaae nemlig omkring i de danske Menigheder og tale overalt om, hvilken farlig opløsende og sjælefordærvende Lære Grundtvigianerne føre; og han tilføier, at den aandelige Retning her er for største Delen antigrundtvigiansk. Han frygter for, at Adskillelsen endnu vil blive større, og siger: „Jeg skal i Korthed fortælle, hvor mange Samfund her er af Skandinaver indenfor den lutherske Kirkes Omraade; her er ikke mindre end 7. Svenskerne hav hidtil været samlede i een Synode, nu er der stiftet en til, saa der nu er to. Nordmændene ere deelte i fire Synoder, og saa kommer vi danske Præster som den 7de Afdeling. De kan troe, det gjør et alt andet end behageligt Indtryk, naar man komme gennem et norsk Settlement og seer to, undertiden flere smaa Kirker. og saa hører, at det er Kirker, som høre til forskjellige Samfund; og undertiden kunne to saadanne Kirker ligge lige Side om Side; naar man da saa spørger om Settlementet er saa befolket, at man trængte til saa mange Kirker, da faaer man ofte det Svar: det var ikke for stort, og knap stort nok til een Menighed; men saa opstod der Strid, Menigheden deelte sig, og hver Deel byggede saa Kirke for sig.

Ønsker De at faae lidt at vide om, hvorledes det nu staaer til mellem de norske Præster og Menigheder af de forskjellige Samfund, da skal jeg lade en norsk Præst tale i denne Sag. Jeg skal anføre det Ord til andet: „Nu er det kommet saa vidt, at der paa Grund af denne Kirkestrid (eller Præstestrud) er Splid i Familieme, Splid i Naboskaberne, Splid i Menighederne, Splid og Tvedragt mellem de forskjellige norsk-lutherske Samfund, og Splid og Tvedragt og Had mellem Samfundets Præster. Paa Kirkebakker, ved Bryllupper, ved Begravelser, ved Auctioner, ja endog i Salonerne, kort sagt, hvor der er en større eller mindre Sammenkomst, er Talen om Præsterne og den „rette Lære“, og det hændes ofte ved slige Leiligheder, at man bliver Uvenner og tilsidst udskjælder hverandre

— Noget, som ei er til at undres over! thi Præsterne foregaae Folket med et slet Exempel, idet de baade i Tale og Skrivt udskjælde og beskyldte hverandre for det Onde og vise tydelig, at Kjærligheden er bleven kold hos mange af dem. Eller kan det være Tegn paa indbyrdes Kjærlighed, at de opføre sig mod hverandre, som de nu gjøre? Boe der to Præster, en af hvert Samfund, tæt ved hinanden, da besøge de aldrig hinanden, og mødes de paa en Vei, da hilse de ikke paa hverandre. De foregaae deres Folk med et daarligt Exempel, og glemt har de vist Herrens Ord: „Elsker hverandre!“

„Jeg vil ikke, tilføier Hr. Andersen, sige andet til denne Skildring af de norske Forhold, end at den er et Træk af Virkeligheden, og jeg troer næppe, at vi skulde ønske et lignende Forhold mellem de Danske. Man maa ellers desværre sige, at de alt ere splittede for meget, og at der mange Steder hersker stor Ukjærlighed. De Danske ere alt deelte i tre lutherske Dele. Den norske Synode har nemlig to danske Præster i sin Midte, og en Dansk studerer ved deres Seminar. Conferentsen har tre danske Præster, og der er to eller tre, som studere ved deres Seminar, og vi andre ni danske Præster, som gjerne ville slutte os til Moderkirken. Er det ikke nok?“ — „Ulvene“, klager han, „gjøre rigt Bytte, men det kommer som oftest ikke just af Mangel paa Hyrder, men fordi Hyrderne slaaes, medens Ulvene røve Faarene.“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 22de November. Sidste Søndag efter Pinte.
 (Cæcilia, J. og M.) Marias Offring. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Opnaaelse af en salig Død. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Kl. 6. stille Messe. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 23. M. Clemens, Pave og Martyr. 24. Ti. Johannes af Korset. 25. O. Catharina, Jomfru og Martyr. 26. To. Sylvester, Abbed. 27. F. Leonard af Portu Mauritio, Bekj. 28. L. Sosthenes, Martyr.

Søndagen den 29de November. Første Adventssøndag.
 Søgnedagsgudstjeneste som sædvanlig.

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 48. Søndagen den 29de November. 1874.

Indhold: Morten Luther. Protestantiske Udtalelser om Bispevielse og Præstevielse. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Würtemberg, Hessen, Magdeburg, Münster, Preussen, Posen, England, Rhinlandet, Bern, Kjøbenhavn, Brasilien, Nord-america, Newyork.

Morten Luther.

En Skitse

af

Joh. Jos. Ign. v. Döllinger.

Morten Luther, en Bjergmands Søn, født i Eisleben den 10de November 1483, blev 1501 Student ved Universitetet i Erfurt, og 1505 Magister og skulde efter Forældrenes Villie studere Retsvidenskaben. Men i et Øieblik af pludselig Forskrækkelse og heftig Dødsfrygt — en Ven skal ved hans Side være bleven dræbt af Lynilden — forpligtede han sig ved et Løfte til at blive Munk. Ikke let synes Nogen at have været mindre skikket til denne Stand, end netop han; alligevel traadte han (i Juli 1505), imod Faderens Villie og selv næsten angrende sit overilede Løfte, ind i Augustinerklosteret i Erfurt. I Begyndelsen af Noviciatet havde han efter Klostrernes Skik maattet paatage sig kjedelige Huus-

gjerninger og ydmygende Arbeider; men han blev, som Magister, af Provincialen Staupitz fritaget for dem. I Mai 1507 modtog han Præstevielsen, hvilken han senere lastede og forbandede som det apokalyptiske Dyrs Kjendmærke. „At Jorden ikke dengang havde opslugt ham og den viende Biskop“, yttrede han siden, „det var næsten et altfor stort Beviis paa Guds Langmodighed.“ Efter flittigt at have studeret den skolastiske (videnskabelige) Theologi, blev han 1508 paa Staupitz' Forslag udnævnt til Professor i Dialectik og Ethik ved det nys oprettede Universitet i Witttemberg, men han gik allerede det følgende Aar over til at holde Forelæsninger over Theologien, fordi dette tiltalte ham mere.

I Aaret 1516 udgav han et mystisk Skrivt fra det 14de Aarhundrede, den „tydske Theologi“. Det var vel ikke dette Skrivts speculative Pantheisme, der meest tiltrak ham; thi den var altfor fremmed for hele hans Livs- og Aandsretning, og dens sande Beskaffenhed og Betydning synes han dengang slet ikke at have forstaaet; men det var de Følgeslutninger, der i dette Skrivt vare udledede af pantheistiske Grundsætninger med Hensyn til den menneskelige Villie: at der nemlig kun skulde gives een Villie, den guddommelige, at kun denne ene guddommelige Villie virkede i Skabningen, at der altsaa hverken kunde være Tale om den menneskelige Villies Frihed eller om en den menneskelige Villie bindende Lov, — det var disse Følgeslutninger, som gjorde ham denne Bog saa vigtig og saa kjær. Derfor skulde „denne lille Bog være saa overvættets trøstefuld i Henseende til Kunst og guddommeligt Værd.“

Førend Afladsstriden begyndte, havde Luther fjernet sig fra den hidtilværende Theologies og Kirkens almindelige Lære i et Punkt, der ved Siden af Dogmet om Christi Person er det vigtigste i hele den kirkelige Lærebygning, og som er af den meest afgjørende Betydning for hele det praktisk-christelige Liv, nemlig i Dogmet om Menneskets Retfærdiggjørelse.

Spiren til hele hans senere System var allerede i Aarene 1515 og 1516 udviklet hos ham, og hans Lære, saaledes som han foredrog den ved Universitetet, havde allerede vakt Forargelse og givet Anledning til at tale om en ny fra den tidligere afvigende Theologi, men han selv var sig ikke engang de nærmeste og uafviseligste Følgeslutninger bevidst, som med Nødvendighed fulgte af hans Fremstilling.

Denne Luthers nye Lære om Retfærdiggjørelsen og Menneskets hele Forhold til Gud, var Resultatet af en piinlig og trøstesløs Aandstilstand, hvori han en lang Tid igjennem havde befundet sig. Han havde givet sig ind paa den klosterlige Stand og dens asketiske Forskrifter og Øvelser med al den Energi, der laac i hans heftige, dybt lidenskabelige Charakter, som var i Stand til at udholde de største Anstrængelser; der er nemlig ingen Grund til at tvivle om hans Yttringer desangaaende, men de Tilstaaelser, han gjør om sin daværende Sjælstilstand, give tilstrækkelig Oplysning om Aarsagen, hvorfor hans asketiske Strid og Arbeide ikke gavnede ham, hvorfor han tilsidst henfaldt i en Tilstand af fuldstændig Modløshed og Fortvivlelse, der sluttede med et Omslag til en aldeles modsat Retning. Den Tilbøielighed til Forvrængelse, til unaturlig Fordreielse af i og for sig sande Tanker og christelige Forestillinger og Følelser, der senere ved alle Leiligheder gjør sig gjældende hos ham, findes der allerede stærke Spor af i hans katholske og klosterlige Levnet. Han forsikkrer f. Ex., at det gjorde ham ondt, da han var i Rom, at hans Forældre endnu ikke vare døde, for at han ved sine Messer kunde udfrie dem af Skjærsilden; han mener endog, at, dersom der var givet ham Anledning dertil, vilde han dengang i sin Religionsiver være bleven den grusomste Fanatiker. Skjøndt der, efterat han havde skilt sig fra Kirken og paa en voldsom Maade brudt med hele sin Fortid, foregik en stor Forandring i hans sædelige Character, saa kan man dog ikke nægte, at hiin Vredes og til Had oppirrede

Harmes Ild, der senere flammede op i lyse Luer, allerede dengang, skjøndt endnu holdt i Ave og tæmnet ved hans asketiske Anstrængelser, glødede i ham, og at han overhovedet førte en Kamp mod sit baade med ædle og med betænkelige og slemme Anlæg rigt udstyrede Temperament, der desværre hyppigt endte med Nederlag. Han siger selv, at det foruden Fristelser til Vellyst især var Anfægtelser af Vrede, Had og Avindsyge, som han ikke formaaede at overvinde.

Derhos manglede han efter sin egen Tilstaaelse sand Kjærlighed til Gud; han havde, skrev han selv senere til Staupitz, egenlig kun hyklet for Gud, naar han forsøgte at gjøre Bod, og havde kun formaaet at fremkalde en opdigtet og fremtvungen Kjærlighed i Ord. I Klosteret, fortæller han selv, havde han været saa fjendsk imod Christus, at han, ved at see hans Billede, hvorledes han hængte paa Korset, var bleven forfærdet derover, havde slaæet Øinene ned og hellere seet Djævelen. Bønnen kunde ikke hjælpe ham, fordi han, som han siger, var hildet i den Indbildning, at man, for at kunne bede til Gud og blive bønhørt af ham, allerede maatte være ganske reen og uden Synd, ligesom de Hellige i Himlen ere det. Alt dette bragte ham naturligviis i en Tilstand af mørk Nedslagenhed og trøstesløs Forsagthed, der imidlertid atter vexlede med trodsig Dristighed og selvtilfreds Indbildning; i saadanne Øieblikke var han da efter hans eget Udtryk en høist formastelig Selvretfærdig (præsumtuosissimus justitarius), og kunde ikke selv see Noget af „denne Skalk i sit Indre“. Det er naturligviis en pinlig Tilstand, efter en kortvarig Børuselse i skuffende Selvtilfredshed at see sig nedstyrtet i Rædselens og Fortvivlelsens Afgrund, og under denne Kamp med Syndens Hydra, altid at see nye Hoveder fremvoxe i Stedet for de afslagne.

Denne Tilstands Piinagtighed blev med Tiden mere og mere utaalelig, og Luther granskede og grublede med en stedse voxende Ængstlighed over, hvorledes han kunde

rive hiin Braad, der holdt Saaret i hans Sjæl stedse aabent, ud af Brystet, eller i det Mindste afbrække dens Od. I denne Stemning læste og granskede han i Bibelen, især i Sct. Pauli Breve til Romerne og Galaterne, og han, som med saa glødende Tørst, med spændt Forventning om i Bibelen at finde en til sin personlige Tilstand svarende trøstelig Lære havde begivet sig til Læsningen af denne Bog, skulde ikke have fundet, hvad han søgte, eller i det Mindste havde troet der at finde?

Luthers Opdagelse bestod imidlertid væsenligt i Følgende: Mennesket er eengang sat i denne af det Onde beherskede Verden, i en Verden, som ikke blot lever og aander i Mørket, men er Mørket selv. Han selv var, som Følge af Arvesynden, heelt igjennem ond; al Stræben efter indvortes Helliggjørelse og Renselse fra Synden, i den Mening, at denne Stræben skulde gjælde noget for Gud, er forkeert og forgjæves; Gud tilbyder meget mere Mennesket, der ikke formaaer at bringe det til en egen, virkelig indvortes Retfærdighed, en allerede færdig fremmed Retfærdighed, som han kun behøver at tilregne sig, og som ved dens troende Tilegnelse bliver hans Eiendom.

Det, som Christus har gjort og lidt for os paa Jorden, det er det Retfærdighedens Klædebon, som Mennesket kun behøver at indhulle sig i og tildække sin Syndighed med, for strax af Gud at blive erklæret for retfærdig. Thi hvad Christus har gjort og lidt, Alt det „har han kun gjort og lidt i mit Sted“, paa det at jeg selv maatte blive fri for den mig umulige Opgave, i Sandhed at blive indvortes retfærdig, og ved denne Retfærdighed Gud velbehagelig; men det paaligger nu mig, ved en Troens Act at gjøre hans Fyldestgjørelse til min Eiendom, at tilregne mig den, og i Tillid til denne rigtignok fremmede, men nu min Eiendom blivne Retfærdighed, at fremstille mig for Gud, der da anerkjender og behandler mig som retfærdig.

(Fortsættes.)

Protestantiske Udtalelser om Bispværdighed og Præstedømme.

Det vil uden tvivl være Størstedelen af vore Læsere bekendt, at den af en Valgmenighedspræst i Fyen (Birkedal) foretagne Ordination af en hidtilværende Skolelærer til Sjælesørger for en lignende dansk Menighed i den nordlige Deel af Sønderjylland har foranlediget en Debat i Dagspressen mellem to forskjellige Fractioner af den danske Folkekirke, af hvilke den ene (den Grundtvigske) forsvarer denne Handling som i enhver Henseende berettiget, medens den anden indrømmer Regeringen Ret til at behandle den som et Brud paa den kirkelige Lovgivning. Vi skulde ikke have yttret os om dette os uvedkommende Anliggende, dersom denne Debat havde, hvad den indtil for nylig har gjort, holdt sig paa sit eget Omraade, eller med andre Ord havde indskrænket sig til at drøfte Spørgsmaalet om det Skets folkekirkelige Lovlighed eller Ulovlighed. Vi skulde da have afholdt os fra at gøre opmærksom paa to i moralsk Hensende ret mærkværdige Punkter ved det Forsvar, der er ført for denne Uregelmæssighed, som vi derimod nu, da vi af andre Grunde finde os opfordrede til at tale med i denne Sag, ikke bør lade uomtalte.

Man har nemlig villet gøre gjældende, at det skulde være i sin rette Orden, at en geistlig Embedsmand har tilladt sig en Function, der henhører under et overordnet kirkeligt Embedes Competence, fordi dette Brud paa den lovhjemlede Orden her skuldē være uden al reel Betydning og saaledes formentlig ogsaa uden praktiske Virkninger for den Sphære, hvorunder hans Embedsstilling henhører, eftersom han her vil have handlet ikke paa Folkekirkens, men paa „den h. almindelige (d. e. usynlige) Kirkes“ (!) Omraade. Fremdeles har Forsvaret beraabt sig paa den gode Mening eller den gode Hensigt, hvori der her er handlet, idet man mener at have viist de dansktalende Sønderjyder, der

ikke ville slutte sig til den preussiske Landskirke, en sand Kjærlighedsgjærning, som Vedkommendes Samvittighed ikke tillod ham at nægte. Men ligesaa lidt som den af Flere af de til Hjælp ilende selvbeskikkede Advocater frembævede Omstændighed, at den dansk-lutherske Kirke ingen virkelige Biskopper har, kan berettigede Præster til at gjøre Indgreb i en Ret, som den kirkelige Lovgivning udelukkende*) tillægger „Bispeembedet“, i den Betydning, hvori den dansk-lutherske Kirke tager dette Ord: ligesaa lidt kan den gode Hensigt undskylde et saadant Overgreb, der naturligviis ikke vilde blive enestaaende. Thi at besmykke Selvtægt og andre utilladelige Midler i et formentlig vigtigt Øiemeds Interesse med den gode Hensigt, klæder dem meget ilde, som aldrig forsømme nogen Leilighed til at stemple denne „Jesuitisme“, som man behager at kalde det, som et Indbegreb af al moralsk Forvorpenshed. Men Enhver veed jo, hvor stor en Rolle denne „afskyelige Grundsætning“ spiller i alle Kroge af Verden, i Stort og Smaat, og at man, netop fordi man ikke for nogen Priis vil undvære den, finder sin Regning ved, altid at have den omtalte Afleder i Baghaanden!

Vi skulde som sagt aldrig have befattet os med denne Sag, dersom der ikke i Løbet af de sidste Uger i „Fædrelandet“ (4de Novbr.) og „Dagstelegrafen“ (9de Novbr.) var kommet et Par Udtalelser af to navngivne Geistlige for Lyset, der hver paa sin Viis og fra sit Standpunkt have berørt den lutherske Kirkes Forhold til den katholske Kirkes Bispeværdighed og Præstedømme paa en Maade, som foranlediger os til nogle dette Punkt nærmere oplysende Bemærkninger.

*) At det nemlig under særegne Omstændigheder er Biskopperne tilladt at overdrage denne Handling til andre Geistlige, maa dog ethvert fornuftigt Menneske indrømme at være en Afvigelse fra Regelen, hvorpaa der ikke kan begrundes nogen Beføielse for enhver Præst til efter Behag at foretage Ordinationshandlinger!

I den førstnævnte af disse Artikler søger Hr. Pastor Vahl i Østersnede at hævde Ordinationsretten i Folkekirken som en dens Biskopper alene tilkommende Function, og vi give ham fuldkommen Ret heri, forsaavidt han bliver staaende ved hvad der i Henhold til Folkekirkeens Organisation, Lovgivning og almindelig anerkjendt Sædvane og Praxis bør respecteres af alle dens Geistlige. Thi Ingen af disse har mindste Ret til at paaberaabe sig den af Grundtvigianerne og særlig i Dagstelegrafens Artikel anførte Kjendsgjerning som Paaskud for sin Ringeagt for Folkekirkeens Bispeembede, og som Beviis for Præsteembedets Ligestilling med det — at de første lutherske Biskopper her i Landet bleve ordinerede af den apostaserede katholske Præst Bugenhagen. Vi tillade os derfor at betegne denne Henviisning til Historien som en tom Udfugt, der kun gjør de Geistlige, som indskyde sig under den, liden Ære, hvad enten de anerkjende en frafalden Præsts Ret til at vie Biskopper eller ikke. Anerkjende de nemlig Reformationstidens kirkelige Anarchi for den normale Tilstand i den lutherske Kirke, som den følgende historiske Udvikling skulde fortsætte, da burde dog en Smule sund Menneskeforstand kunne sige dem. først, at, dersom det synderlig længe var blevet ved at gaae saaledes til i den lutherske Kirke, da vilde dens Dage snart have været talte, og dernæst — at det synes at være mindre overensstemmende med Pligt og Ære, at de i deres kirkelige Praxis virke for Udbredelsen af Grundsætninger, der ere uforenelige med et lovordnet kirkeligt Samfundsliv, og saaledes arbeide paa at ødelægge den Kirke, som de ere satte til at tjene! Men har deres med Henviisningen til Bugenhagens Bispeordinationer forsvarede Ringeagt for Bispeembedet sin Grund i en Erkjendelse af, at den lutherske Kirke ikke har nogen virkelig Bispeværdighed — i den Mening, at man anseer dette for at være en væsenlig Mangel ved samme: da maatte efter vor Formening denne Erkjendelse hos en samvittighedsfuld Mand vække de alvorligste Betænkeltgheder ved at

forblive i en Embedsstilling, som under denne Forudsætning er blottet for al Berettigelse; thi erkjender man Bispeembedet for at være en nødvendig Betingelse for Præsteembedets Gyldighed, da følger det af sig selv, at, hvor man ingen virkelige Biskopper har, der har man heller ingen virkelige Præster. Vi ville i det Følgende — ved at omtale „Dagstelegrafens“ Artikel — komme tilbage til dette Dilemma, men have, paa Grund af den mærkelige Modsætning mellem disse to protestantske Udtalelser, fundet det passende at forudskikke de foregaaende Bemærkninger, inden vi imødegaae Hr. Pastor Vahls Yttringer om den lutherske Bispeværdigheds Berettigelse.

(Fortsættes.)

Dagbog.

Buenos Ayres. Her har man fortiden Oprør, og Grunden hertil er denne. Ved det sidste Præsidentvalg seirede Landbefolkningen over Bypartiet i Buenos Ayres. Dette Byparti er naturligviis som alle Bypartier „liberalt“, hvoraf atter følger en høi Grad af Forfatningstroskab og Afsky for Revolutionen, saalænge man har Flertal, og en tilsvarende Afsky for Forfatningen og Kjærlighed til Revolutionen, saasnart man kommer i en mindre gunstig Stilling ved Valgene. Denne almindelige „liberale“ Moralitet førte naturligviis dennegang til Oprør, og det „intelligente“ Parties General, Hr. Mitre, marcherede da imod Buenos Ayres, hvor han imidlertid led et Nederlag. Nu trøster man sig imidlertid med, at Stemningen i Buenos Ayres (o: i Byen) alligevel er for Hr. Mitre, og søger at hjælpe paa de synkende liberale Actier ved at fortælle hele Verden denne interessante Omstændighed. Da Hr. Mitre repræsenterer en slet Sag, vil han utvivlsomt finde

Sympathi ikke blot i sit eget Lands Hovedstad men ogsaa hos alle „Dannede“ og alle „ægte liberalc“ Partier i Europa, som sikkert ville vide at bringe deres øieblikkelige Legalitetsbegeistring i Samklang med Hr. Mitre's Begeistring for det Modsatte, selv om det maatte koste nogle foreløbige Forklaringer og Fortolkninger.

Tydskland. I Rigsdagen har Social-Demokraten Liebknecht indbragt et Andragende om at de fangne socialistiske Rigsdagsmænd (Bebel o. fl.) skulde sættes paa fri Fod. Andragendet blev forkastet, men gav forøvrigt Anledning til en meget livlig Debat, i hvilken Centrumpartiets Førere Windthorst og Reichensperger med Kraft og Alvor toge Ordet imod de abnorme Retstilstande i det nye tyske Rige, der have ført til, at Fængslerne ere fulde af politisk Anklagede.

Frankrig. Valgene til Municipalraadene have fundet Sted, og de store Byer have, som man kunde vente (for en stor Deel idetmindste), valgt republicanske Candidater, medens Landbefolkningen har viist, at den som hidtil holder fast ved sine conservative Anskuelser. Hvad der væsenlig bidrager til, at Republicanerne faae saa lidt Indpas iblandt Landbefolkningen, er uden Tvivl deres bekjendte antireligiøse Retning, der ikke blot oprører Bondestanden, men ogsaa fylder denne, som ønsker roligere og faste Tilstande, med en uovervindelig Mistillid til disse den franske „Liberalismes“ mere fremskredne Adepter.

Spanien. Carlisterne have atter besat deres tidligere Stillinger ved Irun, og Republicanerne sidde snarere værre end bedre i det, end forinden Fæstningens momentane Befrielse. Grunden til den hele forunderlige Episode er endnu uopklaret. Der tales en Deel om Mangel paa Pligt-opfyldelse fra en enkelt carlistisk Generals Side; heraf kunde da saavel Serranisternes første Held og senere Magtesløshed let forklares. Andre paastaae imidlertid, at Grunden til disses Tilbagetog er Serranos Ønske om, ikke at faae Ende paa Krigen.

At Don Carlos' Broder, Don Alfonso, har forladt Spanien — idetmindste for nogen Tid — synes at være sikkert. Grunden dertil er saavidt vides den, at han ikke kunde komme ud af det med den gamle og dygtige General Saballs, der ikke altid syntes saa fuldkommen vel om Prindsens militaire Dispositioner.

England. Hr. Disraeli kom forleden til at sige, at i England var den simple Arbejder nok saa fri som mangan

adelig Herre i andre Lande. Tydskerne følte sig øieblikkelig trufne og gjorde et frygteligt Spektakel i den liberale Presse, hvilket foranledigede Hr. Disraeli til offentlig at bekjendtgjøre, at han slet ikke havde tænkt paa Tydskerne ved denne Leilighed. Om man i det nye Rige følte Snærten er tvivlsomt, thi man er just ikke fintfølende sammesteds.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Det smukke Veir i Efteraaret har havt den bedste Indflydelse paa Pavens Helbred. Han har rigtignok ikke mere sin tidligere Rørrighed, man seer paa ham, at han ældes. Han har jo tilbagelagt sine 82 Aar og 2 Maaneder. Men dette Indtryk forsvinder strax, saasnart man hører ham tale; man føler sig oplivet ved den aandelige Friskhed og Livlighed i hans Tale og ved hans sikke Hukommelse.

— Den 2. November vare mange Fremmede i Vaticanet; Paven holdt en kort Tale til dem paa Fransk: „Denne Dag, sagde han, er en Sorgens og Taarernes Dag. Enhver af os har tabt en Fader, en Moder, en Broder, en Søster eller nogen Anden, der var ham kjær. Disse Minder fremkalde Sørgmodighed i vore Gemytter. Men denne Dag minder os tillige om de nuværende sørgelige Tider og om Kirkens, vor Moders Smertes. Lader os bede! Lader os bede meget om, at Gud vil gjøre Ende paa denne Sorg og denne Smerte, og at han snart atter vil lade Glædens og Trøstens Dage oprinde over sin Kirke.“ Derpaa gav han Forsamlingen sin Velsegnelse og gik sin sædvanlige Spadseretur i Haven og Bibliotheket.

Württemberg. Biskop v. Hefele har i Anledning af en Bagvaskelse i en amerikansk Avis bekjendtgjort følgende offentlige Erklæring: „Det er sandt, at der i Württemberg hidtil, Gud skee Lov, hersker kirkelig Fred, men vi have, næst den guddommelige Naade, vor Konges velvillige Sindelag og hans Regerings Viisdom at takke herfor. Men det er usandt, at jeg skulde have misbilliget

mine Collegers Optræden i Preussen. Om en Uenighed af denne Art er der mig ikke det Mindste bekjendt; jeg staaer tværtimod i bedste Forstaaelse med mine høiærværdige Embedsfæller, og jeg kan tilføie, at jeg endnu i disse Dage ligeoverfor en høi Statseembedsmand ganske aabent har udtalt, at jeg ikke kunde sværge den Ed, der i Preussen og Baden forlanges af Biskopperne, og at jeg ikke kunde love Lydighed mod de nye Stats-Kirkelove. Jeg er rigtignok en Fredens Mand, men der gives Grændser, som ingen Biskop, ogsaa med det fredsommeligste Sindelag, kan overskride.

Hessen. De „spærrede“ og landsforviste lutherske Præster, i hvis Spidse den gamle Generalsuperintendent Hoffmann staaer, have udstedt en offentlig Erklæring i 14 Sætninger, og erklære blandt andet, at Gud har indstiftet en særskilt verdslig og geistlig Myndighed, at den geistlige har en uhindret Ret til at forkynde Christi Lære, uddele hans Naademidler og styre Kirken, at Staten har ingen Ret til at gribe ind i Kirkens Lovgivning og Regering, at de forpligte sig til ikke at ville adlyde Statens uberettigede Fordringer, og at de ville roligt overtage alle Følger af deres Fremgangsmaade og bære dem i Taalmodighed.

Magdeburg. Den liberale „Magdeb. Zeit.“ tilstaaer, at i Magdeburg og Omegn har kun et meget ringe Antal søgt den kirkelige Vielse.

Münster. Her døde den 1ste October det sidste Medlem af Jesu Selskab, der var bleven iblandt os, den høiærv. P. Josef Haan, en i Sandhed fremragende Mand. Han var født i Cöln 1814 af en Familie, der udmærkede sig ved betydelig Velstand og stor Gudsfrygt. Efter at han i mange Aar havde været Elev i Pensionatet i Freiburg, som styredes af Jesuiterne, besluttede han sig til at forlade Verden og at træde ind i Jesu Selskab. Han var en Mand af store aandelige Evner, og han udmærkede sig iblandt selve Jesuiterne ved sin classiske Dannelse og sine betydelige Kundskaber i Philosophien, Theologien og Naturvidenskaben. De sidste 7 Aar af hans Levetid vare et i Sandhed uafbrudt Martyrium. Paa Grund af en Knæsygdom maatte han altid ligge til Sengs uden at kunne reise sig en eneste Gang i denne lange Tid, og næsten altid var han hjemsogt af de voldsomste Smertes. Alligevel hørte man aldrig, at han tabte Taalmodigheden; hans Hjerte var uafslædig henvendt til Gud, hans himmelske Fader, og til den evige Krone, som var det Eneste han

ønskede og søgte her paa Jorden. I Stedet for Ordensbrødrene knælede ved hans Dødsleie en Præst, hans Søster og nogle Venner. Roligt og blidt døde han den Retfærdiges Død.

Preussen. „Culturkampen“ fordrer hver Dag nye Offre. En Bjergmand f. Ex. i Essen havde paa eet af sine Billeder sværtet Bismarcks og Kaiserens Ansigter sorte med Blæk og derpaa givet Billedet til sit Barn. Da han senere blev spurgt, hvorfor han havde gjort det, svarede han: „Disse Karle behøve ikke mere at see Noget.“ Han blev idømt 4 Maaneders Fængsel. — En Andsn havde udbragt en Skaal for Paven og sagt: „Jeg giver Paven mine Penninge, Kaiseren mine Dalere, hvorfor skal jeg ikke drikke Pavens Skaal?“ Han blev dømt til 2 Maaneders Fængsel.

Posen. Ærkebiskop Grev Ledochowsky, der den 21de October feirede sin 51de Fødselsdag, har i sit Fængsel modtaget næsten 600 Gratulationsskrivelser og Telegrammer.

England. Familien Clowes, en af de rigeste Godseierfamilier i Grevskabet Northampton, er i Nizza vendt tilbage til Kirken. De vare allerede paa Veien til Bønegården, da de tilfældigviis kom til at høre en Prædiken over Evangeliet om den ene Hyrde og den ene Hjord. Strax efter Prædiken lode de deres Effecter bringe tilbage til Hotellet, og en Maaned senere blev hele Familien optagen i Kirken.

Rhinlandet. En fransk Semiuarist, som kun har de fire lavere Vielser, har været her i nogle Maaneder, kun for at lære Tydsk, men faaer da pludselig en Opfordring til at forlade Landet, fordi det ikke stemmede med Statens Velfærd, at fremmede Geistlige opholdt sig hertillands! Altsaa den samme Hensynsløshed som i Slesvig, der kun finder sin Mage under Communen i Paris.

Bern. Den bekjendte gammelkatholske Statspræst Nandot, der var idømt Fængselsstraf, fordi han havde bortført en Pige, har afbødet sin Straf. Men næppe var han kommen paa fri Fod, førend han publicerede i Avisen „Pays“ et Brev, hvori han erklærede, at han fuldstændigt underkaster sig den romersk-katholske Lære, og tilmed beder Gud og hele Juradistrictet om Forladelse for de Handlinger, han har begaaet i dette Land for at fremme Schismaet.

Kjøbenhavn. I det moderne Skolevæsen gives der Meget, som man har Grund til at beklage, men ogsaa

Noget, man kan glædes over. I første Henseende er det ikke engang nødvendigt at erindre om, hvorledes det religiøse Element paa en sørgelig Maade bliver forsømt eller udelukt; man behøver kun at tænke paa, hvilken ufuldkommen eller endog forkeert Retning man er slaact ind paa med Hensyn til de classiske Studier. Fra en anden Side er der unægtelig ogsaa gjort Fremskridt, der maae hilses med Glæde af Enhver, der interesserer sig for Ungdommens Uddannelse, og det gjælder navnlig med Hensyn til de praktiske Hjælpemidler tor de saakaldte Realfag.

Et interessant Bidrag desangaaende har vort Set. Andreas Collegium paa Ordrupshøi modtaget i disse Dage: det menneskelige Legemes Hovedorganer i plastiske Fremstillinger: Hjernen, Øret, Øiet, Struben, Lungen. Alt er af Papier maché og meget nøiagtigt fremstillet med de tilsvarende Farver og i meget forstørret Maalestok, saa at ogsaa de finere Dele, Aarer, Nerver osv. tydeligen kunne sees. Paa denne Maade bliver Underviisningen i Naturhistorien naturligviis betydelig lettet, og tillige kan Enhver herved faae et Begreb om, hvor vidunderligt den gudommeligt Magt og Viisdom har indrettet sine Mesterværker. Vi tillade os at henlede Opmærksomheden paa disse nye Underviisningsapparater, da vi troe, at de hertillands maaskee hidtil have været mindre bekjendte.

Brasilien. Den modige Biskop af Para, Msgr. de Macedo, der, som bekjendt, paa Grund af Frimurernes Excommunication, er bleven fængslet, har rettet følgende Skrivelse til en Ven i Frankrig:

„I Fængslet i Ilha das Cobras, 8de Aug. 1874. Min kjære Ven! Jeg skriver Dem til fra mit Fængsel; De vil allerede vide, at Landets høieste Domstol har domfældt mig til 4 Aars Fængsel med Tvangsarbeide. Frimurerne have fundet Dømmere, som have udtalt en saadan Dom. Det hele katholske Brasilien er opflammet af Harme herover, men Secten triumpherer. I Sandhed en jammerlig og skjændig Triumph, men man er tilfreds dermed. Vi haabe, at denne Triumph ikke vil vare længe; Uretfærdigheden vil rinde hen, som Vandløbene. Hindindtil nyder jeg en dyb Fred og en salig Glæde. Naar man siger til mig: trøst Dem, saa svarer jeg altid: Jeg veed ikke, hvad det skal betyde, jeg er lykkelig; hvad kan jeg forlange mere! Den kaiserlige Regering havde ikke Mod til at udføre Tribunalets Dom. Jeg blev „af Naade“ forskaanet for Tvangsarbeide og har kun

faaet 4 Aars simpelt Fængsel. Jeg blev forviist til en Ø i en Bugt af Rio, som heder „Slangeø“ og lever midt iblandt Kanoner og Kugler, Soldater og Forbrydere. Indenfor Fæstningen kan jeg bevæge mig frit, og jeg beboer en ringe Leilighed, hvis bedste Værelse er blevet forvandlet til et Capel. En General er min Fangevogter. Dette er i faa Ord min Forfatning. I mit Dioces gaaer Alt godt, mine Præster vise et beundringsværdigt Mod, Interdicterne mod Frimurerne holdes i Kraft. Fra alle Sider indløbe til Kamrene energiske Protester med flere end 40,000 Underskrifter. Den offentlige Mening vender sig til vor Side, og vi vente en glimrende Seir. Jeg er i alle Tilfælde besluttet paa, hellere at døe end at svigte vor h. Kirke. Jeg vil lide Alt, hvad der vil komme over mig, men jeg holder fast ved Pius IX. og den apostoliske Stol, og jeg vil forsvare Kirkens Frihed til mit sidste Aandedræt.“

Nordamerica. Lord Ripons Conversion har som bekendt givet mange protestantiske Blade Anledning til, i de sædvanlige Tonarter at snakke vidt og bredt om Aandsfrihed og Samvittighedsfrihed, idet de overøse Lord Ripon med de usømmeligste Forhaanelser. Oberst Forney, en bekendt Politiker og Journalist i Philadelphia, udtaler sig meget godt desangaaende, som følger: „Det er flere end 20 Aar siden, at jeg blev optagen i Frimurerordenen ved en Mand, der var ikke mindre fremragende end Marquien af Ripon. Den Mand var Stormesteren for Storlogen af Pensylvanien i de forenede Stater. Han var almiudelig afholdt og beklædte flere vigtige Embeder. I 6 Aar var han Deputeret for Byen Philadelphia, og i to Aar var han amerikansk Gesandt i Neapel. Som duelig Taler og Forfatter var han afholdt af alle Classer og udøvede en stor Indflydelse som en udmærket Redacteur af „United States Gazette“. Han gjorde sig til af sin Stilling, og Brødrene af det hemmelige Forbund gjorde sig til af ham. Pludselig trak han sig tilbage fra den Stilling, han i mange Aar havde prydet. Han havde sluttet sig til den katholske Kirke; og, da Frimureriet ansees af den for at være farligt for dens Disciplin og fjendsk mod dets Grundsætninger, saa foretrak han sin Religion for Ordenen. Men Joseph Chandler tabte for dette Skridts Skyld aldeles ikke sine Medborgeres Agtelse. Ingen mistænkte hans Bevæggrunde. Midt under den almindelige Overraskelse og Bedrøvelse iblandt hans forhenværende Brødre af Ordenen, hørtes ingensteds Bebrei-

delser. Han lever endnu den Dag idag, 86 Aar gammel, og han er endnu mere æret og og elsket, end for 30 Aar siden, og han har for to Aar siden som Formand for den store Fængsels-Association besøgt Europa, hvor han paa den meest udmærkede Maade blev modtagen af de store Velgjørenhedsselskaber.

Newyork. Det har vakt ikke ringe Opsigt i America, at Præsident Grants Søn i den romersk-katholske Kirke i Chicago har ladet sig vie til den ligeledes romersk-katholske Miss Ida Honoré, Svigerinde til den bekendte Potter Palmer, en af de meest fremragende Kjøbmænd i Chicago. Brudgommen har naturligvis samtykket i, at alle deres Børn skulle opdrages i den katholske Religion.

Elisabethforeningen.

Møde Søndagen den 29de November, Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 29de November. Første Adventssøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Kl. 6. stille Messe. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 30. M. Andreas, Apostel. 1. Decbr. Ti. Eligius, Biskop. 2. O. Bibiana, Jomfru og Martyr. Kl. 8¹/₄ Messe for Ansgariusforeningen. 3. Tø. Grants Xaver, Bekj. 4. F. Petrus Chrysologus, Biskop og Kirkelærer; Kl. 8¹/₄ Messe for Brøderskabet til Jesu guddommeligs Hjerter; Kl. 7¹/₂ Aften Brøderskabsandagt. 5. L. Barbara, Jomfru og Mart.

NB. Alle Onsdage og Fredage i Advent ere befalede Fastedage.

Søndagen den 6te December. 2den Søndag i Advent.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag) og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdage Aften Kl. 5—8. — Korsveie Fredag Efterm. Kl. 3—9. Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8¹/₂. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdage Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 7 (Tirsdag, Torsdag og Løverdage).

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 49. **Søndagen den 6te December.** **1874.**

Indhold: Morten Luther. Protestantiske Udtalelser om Bispeværdighed og Præstedømme. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Cöln, Berlin Schweits, Posen, England, London.

Morten Luther.

(Fortsat fra Nr. 48.)

Luther forstærkede og udvidede denne imputative (tilregnede) Retfærdighed netop i Forhold til, hvad hans Forkastelse af en sand og virkelig Retfærdighed fordrede; denne Christi Retfærdigheds vide Kaabe tildækker efter hans Forestilling ikke blot stadig alle Synder, som Mennesket begaaer, saa at Gud ikke seer dem, men den er ogsaa en fuldkommen og overflødig Erstatning for Manglen paa en virkelig og sand Retfærdighed hos Mennesket, som ganske egnede sig til fuldstændigt at bortfjerne enhver Tvivl, enhver Bekymring fra en ængstelig Samvittighed. Hermed var der altsaa opdaget en ny Retfærdighed for Mennesket — et nyt hidtil ukjendt Princip: at Personens virkelige Godhed ikke havde Noget at gjøre med, at han af Gud blev anset for god, eller at et Menneskes Retfærdighedserklæring ikke var knyttet til nogen anden ethisk

(sædelig) Betingelse, end blot til dem, som ere nødvendige til selve Imputationens (Tilregnelsens) Act, nemlig til Bevidstheden om egen Skyld og Afmagt og til Erkjendelsen af, at denne Tilregnelse af Christi Retfærdighed og Hellighed var den af Gud bestemte Vei til Frelse.

Dette var Aarsagen til den af Luther saa eftertrykkeligt hævdede Afskaffelse af Loven, baade den moralske og den cæremonielle; til den absolute Modsætning, i hvilken han stillede Loven, eller Moses, og Christus ligeoverfor hverandre: Loven, som forlanger af Mennesket, at han ikke maa synde, men skal være from, gjøre dette eller hiint, og Christus, der siger til Mennesket: du er ikke from, men jeg har gjort Alt for dig, og du behøver kun at tilregne dig denne min Fyldelstgjørelse. Deraf den saa hyppig gjentagne Formaning til ikke at indrømme Loven nogensomhelst Indflydelse paa Samvittigheden, men „at lade denne sove rolig og glad uden al Følelse af Loven eller Synden.“

Det var altsaa den store Opdagelse, hvori Luther fandt Løsningen af alle det religiøse Livs Gaader; nu først vare Loven og Samvittigheden, disse uforsonlige Fjender, forligte; og dermed tilbød sig strax af sig selv det rette Navn for den nye, trøstefulde Lære, som han kaldte Evangeliet; thi hvilket glædeligere Budskab kunde der efter hans Mening gives, end at Mennesket ikke ved Anstrængelse, ved Bodens og Forbedringens Arbeide, men paa en saa let og bekvem Maade, ved en blot Act af villig Annammelse og Tilregnelse kunde blive retfærdig for Gud og vis paa sin evige Frelse? Men dette glædelige Budskab, forsikkrede han, var allerede for mange Aarhundreder siden gaaet tabt, og hele Christenheden havde famlet omkring i dybt Mørke, idet den befittede sig paa en Retfærdighed, der efterlader Mennesket, efter at det har gjort Alt, kun den bittrø Følelse af at være en større Synder end nogensinde før.

Det var derfor aabenbart, saa sluttede Luther videre, Guds specielle Valg og Kaldelse, som havde udkaaret ham til Forkynder og Gjenopretter af dette glemte Glædes-

budskab, og ham selv var denne Indsigt og den rette Forstaaelse af Pauli Breve til Romerne og Galaterne kun ved en høiere Inspiration bleven til Deel. Tillige var nu hermed fundet en afgjørende Prøvesteen for alle dengang i Kirken gjældende Dogmers, Indretningers og Øvelsers Værdi eller Forkastelighed. Alt hvad der ikke stemte overeens med det nye Evangelium og dets Consekventser, eller hvad der kunde synes at være overflødigt, det var allerede hermed dømt og burde falde; Kirken selv, der havde forfalsket denne Hovedlære til saa mange Millioners Fordærvelse, og som havde berøvet de arme Christne deres sikkreste Trøst og Kilden til deres Frelse, den var nu ligeledes dømt, den kunde umuligt være den sande.

Tezels og hans Hjælperes Afladsvæsen, og den Strid, han derover blev indviklet i, var derfor ikke den første Anledning for Luther til at tænke over det kirkelige Lærebegreb; den var ikke den første Anledning til at begynde med at nedværdige og siden at forkaste Indulgentserne, og saaledes skride frem fra et Lærepunkt til et andet, for efterhaanden at omdanne hele det dengang bestaaende System. Men den Lære, som han allerede en rum Tid før denne Strid havde tilegnet sig, førte iblandt mange andre Consekventser ogsaa til Forkastelsen af den kirkelige Lære om Boden og Fyldestgjørelsen, og dermed selvfølgelig til Tilsidesættelsen af Indulgentserne, der nu vare blevne fuldstændigt overflødige.

Striden selv havde for Luther kun den Virkning, at fremme Udviklingen af hans System — hvormed det uden denne udvortes Anledning vilde have gaaet langsommere og vel ogsaa med mere Nænsomhed og Betænkkelighed — og forskaffe ham en høist populær, af den offentlige Mening i Tydskland og det øvrige Europa mægtigt baaren og betrygget Stilling, samt berede hans Lære, der nu havde Udseende af, ene at være rettet mod fordærlige Misbrug, desto større Bifald og lettere Indgang.

Tidligere havde han, ligesom andre Kirken hengivne og indsigtfulde Mænd, følt og beklaget Misbrugene i

Kirken, saa mauge Præsters Uduelighed og Lastefuldhed, Folkets Forsømmelser og Andet; men det var endnu ikke faldet ham ind, at gjøre selve Kirkens almindelige Institutioner og dens Gudstjeneste osv. ansvarlige for saadanne Tilfældigheder, der ogsaa dengang, alt efter de enkelte Landes Tilstand, vare meget forskjællige. Imidlertid havde han overhovedet et skarpt Øie for det Onde i alle Livets Fremtoninger, et Temperament, der fremfor Alt dvælede ved og nærrede sig med at udspeide det egoistiske, urene Element i Handlinger og Tilstande, baade hos enkelte Mennesker og i Stats- og Kirkelivets offentlige Anliggender. Det var hans Yndlingspaastand, at Mennesket, ikke blot det, der endnu er fjernet fra Gud, men ogsaa det, der er i Naadens Stand, bestandig syndede i alle, selv de bedste, Handlinger, og at enhver Handling var blandet med noget Ondt eller Gud i og for sig mishageligt, saa at endog det letteste af alle guddommelige Bud kunde i Sandhed ikke holdes selv af de frommeste Mennesker.

I nærmeste Forbindelse med denne Synsmaade stod Tilbøieligheden til, ogsaa i de kirkelige Tilstande, at overse det forhaanden værende Gode overfor det altid mere iøjnefaldende Onde, at forstørre alle Lyder og udmale dem i altfor stærke Farver, uden at tage Hensyn til formildende Omstændigheder. Men saasnart Luther eengang var kommen i Modstrid med den kirkelige Lære, saasnart i Følge deraf en mistænksom og bitter Stemning imod Kirken selv, som Bærerinde af det ham forhadte Dogma, havde befæstet sig hos ham, da foregik der en stor Forandring med hans Betragtningssmaade af de kirkelige Tilstande og Indretninger, med hans Dom om det kirkelige Liv. Hvor nær laae det da ikke, i alle Fremtoninger og Udviklinger af det kirkelige Liv at opdage kun de slette Frugter af en slet Lære, og begjærligt at sammensænke, hvadsomhelst der kunde bruges som praktiske Vidnesbyrd mod Læren; hvor nærliggende var da ikke Fristelsen til, ved en overdreven fjendsk Fremstilling og Forvrængelse af de kirke-

lige Tilstande, at skærpe Anklagen mod et System, der bar Skyld for saadanne Tilstande.

Af alle Luthers Yttringer, af hele hans Maade at betragte Naturen og Historien paa følger, at han tænkte sig Satans Rige som saa umaadelig vidt udbredt, at Djævelens Indflydelse efter hans Forestilling med uimodstaalig Magt underkastede sig Alt, hvad Gud ikke frarev ham. Men efterat den Kjendsgjerning havde befæstet sig i Luthers Sjæl, at Kirken i de vigtigste Punkter var frafalden Christi rene Lære, kunde heller ikke Troen paa en særegen guddommelig Veiledning og Varetægt over Kirken mere holde sig hos ham. Kirken var nu for ham et Rige, i hvilket Satan seirrig var trængt ind, i hvilket han havde opslaaet sin Throne, og vidt og bredt besudlet og forgiftet Alt, og mere og mere vænnede han sig nu til, strax at fremstille Alt, hvad der i kirkelige Ting nogenledes mishagede ham, som et Product af sataniske Indvirkninger.

(Fortsættes.)

Protestantiske Udtalelser om Bispeværdighed og Præstedømme.

(Fortsat fra Nr. 48.)

Pastor Vahl sympathiserer med det store Antal Lutheranere i Tydskland (de saakaldte Nylutheranere), der ansec Bispeværdigheden for et nødvendigt Led i den kirkelige Samfundsorden og en Betingelse for det kirkelige Livs normale og selvstændige Udvikling, og han udtaler sig alvorligt og bestemt mod det kirkelige Anarchi, som Grundtvigs Epigoner bestræbe sig for at erhverve Indfødsret i den danske Folkekirke. Han er, om vi saa tør sige, i denne Henseende Grundtvigianer af Aarene 1825—

1828. Det er jo nemlig bekjendt, at Grundtvig dengang ansaae Bispeværdigheden for at være saa uadskillelig fra Begrebet om Christi virkelige Kirke, at hans daværende Venner, der, i Forbigaaende sagt, vare meget forskjællige fra de nuværende, dengang ventede, at hans oftere gjentagne Trudsel om at udtræde af Statskirken vilde ende med, at han under sit Ophold i England erhvervede sig den høikirkelige Bispeordination til Bedste for den Af-lægger af „den hellige almindelige Kirke“, som man i Henhold til hans dunkle og forblommede Antydninger desangaaende antog, at han som apostolisk eller gyldig viet Biskop vilde stifte og forestaae*). Hvorledes, eller igjennem hvilke mellemliggende Stadier Grundtvig efter haanden førtes til at ombytte sine tidligere høikirkelige og katholiserende Anskuelser med den yderligstgaaende kirkelige Radicalisme, saaledes at hans nuværende Tilhængere betragte Reformationstidens oprindelige Anarchi som deres kirkelige Ideal, have vi flere Gange havt Leilighed til at omtale, og det Hele finder sin Forklaring i Tidsaandens og visse, fra de religiøse meget forskjællige Interessers Indflydelse. Vi nævne her kun Grundtvig, fordi han tidligere end nogen af de ovenfor omtalte tyske Geistlige og Theologer blev paavirket af Puseys Anskuelser, der danne Grundlaget for den nu i England saa stærkt udbredte ritualistiske Bevægelse.

At Pastor Vahl anseer den gammelkirkelige Bispeværdighed for herettiget, fremgaaer tydeligt af følgende Udtalelse: „Sandheden er den, at ligefra den Tid, hvor vi vide noget Bestemt om, hvem der udførte Ordinationen — fra Kirkens første Aarhundredes Slutning — er Ordinationsmyndigheden bleven betragtet som ude-

*) Det var dengang i den protestantiske Verden en almindelig udbredt Mening, at den engelske Kirke er i Besiddelse af katholsk eller apostolisk Bispevielse med gyldig Succession; men senere grundige historiske Undersøgelser have godtgjort, at denne Formening er blottet for al Grund.

lukkende tilkommende Biskopperne, og det baade af den almindelige Kirke og Kjætterne.“ Disse Ord indeholde uimodsigeligt en bestemt Anerkjendelse af det biskoppelige Embedes apostoliske Oprindelse og altsaa af dets guddommelige Indstiftelse, som i det Følgende vel indskrænkes ved den Bemærkning, at „selv om det ikke juridisk kan godtgjøres, at det (Bispeembedet) er af Herren (d. e. indstiftet af Herren), saa er det dog en oldkirkelig Indstiftelse“. Men, naar Forf. i den umiddelbart foregaaende Linie — ved at omtale den dansk-lutherske Kirkes Betragtning af Bispeværdigheden — siger, „at ved en særlig lykkelig Styrelse af Herren er der i den danske Kirke bevaret en mere eller mindre klar Bevidsthed om, at Bispeembedet ikke er en reen og puur menneskelig Indstiftelse“*): saa er man vel berettiget til at spørge, af hvem det vel ellers skulde være, naar det hverken er af Mennesker eller af Gud? Han ender sin svævende og uklare Udtalelse herom med de ovenfor anførte Ord, at Bispedømmet i alt Fald maa erkjendes for at være „en oldkirkelig Indstiftelse, som det er høist uforsvarligt at fornægte, eller afskaffe eller gaae udenom“, og protesterer mod den forslidte Phrase, der i Almindelighed kastes enhver protestantisk Forfatter i Ansigtet, som ndtaler sig med Anerkjendelse om Et eller Andet i den katholske Kirke — at han befinder sig paa Veien til Rom. Han fralægger sig derfor paa den sædvanlige Maade al Mistanke om saadanne Tendentser, deels ved at skjælne skarpt mellem „Almeenchristelighed og Almeenkirkelighed“ og „Papisme“, deels ved et meget bittert Udfald mod Papismens formeentlige „Slangekløgt“, som vi nedenfor nærmere skulle omtale. Vi kunne let skjænke Forf. saavel som andre for deres protestantiske gode Navn og Rygte nidkjære Skribenter saadanne Smaaartigheder, som lang Vane har gjort os temmelig følesløse for, og vi kunne det i

*) Alle understregede Ord i denne Artikel ere, paa et Par nær, udtalede af os.

dette Tilfælde saameget lettere, naar de henkastede Beskyldningers Usandhed ligger saa klart for Dagen som de her gjøre.

For at vise, at man ikke behøver at gaae til Rom for at finde det rette og gyldige Bispeembede henviser Pastor V. til de østerlandske Kirker, saavel som til England (der, som ovenfor bemærket, ikke har det), den Jansenistiske Kirke i Holland og Gammelkatholikerne (der have hentet Ordinationen hos Jansenisterne); men han overseer ganske, at Brændpunktet i dette Spørgsmaal — det som afgjør Alt med Hensyn til Bispedømmets Legitimitet ikke blot er den gyldige Ordination, men dennes Forudsætning: den apostoliske Succession og den til samme knyttede kirkelige Fuldmagt. At de østerlandske Kirker ere i Besiddelse af Successionen og den gyldige Vielse har den Romerske aldrig, som Forf. uden mindste Skygge af Beviis beskylder den for, røbet nogen Tilbøielighed til at benægte*), saalidt som den nægter, at Jansenisterne have katholsk ordinerede Biskopper. En heel anden Sag er det derimod, at Paven, uagtet Jansenisterne bestandig have anerkjendt hans Primat, idet enhver ny Biskop bevidner ham sin Ærefrygt og Underkastelse, ingen Notits tager af denne Anerkjendelse, eftersom den første af disse schismatiske Biskopper blev — uagtet Roms udtrykkelige Protest — viet af en fransk Biskop, der netop paa Grund af sin Tilslutning til det Jansenistiske Parti i Frankrig var suspenderet fra sine biskoppelige Functioner.

*) Denne hadefulde Insinuation udtales i følgende Ord: „Den Lære, at Ordinationsmyndigheden udelukkende tilkommer Biskopperne, føres ikke alene af Romerkirken, som helst, om den turde, vilde frakjende enhver Ordination ved Biskopper, der ikke staae i Forbindelse med Rom, al Gyldighed, ligesom den vel ikke theoretisk, — dertil har den vel for megen Slangekløgt — men praktisk vil frakjende al Daab udenfor Romerkirken al Gyldighed; men den føres ogsaa af etc. (nemlig de ovenfor nævnte Kirker).

Rom betragter og behandler altsaa de Biskopper, der have brudt med den kirkelige Eenhed som Schismatikere; men dette betyder ingenlunde det Samme som, at det „frakjender deres Ordination al Gyldighød.“

Vi have imidlertid ikke noget imod at betragte Hr. Forf.' aldeles ubeføiede Yttring om hvad Kirken vilde gjøre, ifald den turde, som foranlediget af den foromtalte formentlige Nødvendighed, at frigjøre sig for ethvert Skin af katholske Sympathier, og undskylde den derfor gjerne, med Forf.' Ubekjendtskab med den Sag han taler om, og den Kirke, hvis formodede slette Hensigter han tillader sig i en saa afgjort Tone at fordømme, uden engang at henvise til et eneste Factum, der kunde tjene til Paaskud for en saadan Sigtelse. „Romerkirken“ dør ikke af dette og lignende Knappe-naalsstik. Heelt anderledes forholder det sig derimod med den ovenfor omtalte i den meest opodictiske Form fremsatte Beskyldning, at denne slemme Kirke — som enhver Protestant i ædel Følelse af sin Religions krænkede Værdighed tør ansee sig for berettiget til, i alle Retninger at tiltroe de sletteste og underfundigste Hensigter — om end „dens Slangekløgt“ forbyder den i Theorien at frakjende enhver Daab udeufor sine Enemærker al Gyldighed, dog i sin Praxis gjør sig skyldig i denne Enormitet. Vi maae her tillade os at spørge Hr. Pastoren, hvorfra han har denne Viisdom. Det er nemlig en over al Verden bekjendt Sag, at den romerske Kirke erkjender enhver i et hvilket som helst ikke katholsk Religionssamfund fuldbyrdet Daab for gyldig, med mindre der er grundet Anledning til Tvivl om Daabshandlingens Rigtighed. Kirken spørger her ikke om Troesbekjendelsens og Forsagelsens Fremsigelse, men ene, om Vedkommende er døbt i den treenige Guds Navn, overensstemmende med de af Herren selv befalede Ord. Thi det er bekjendt nok, at flere protestantiske Agender fra de første Decennier af dette Aarhundrede indeholde Variationer paa selve Daabsordene, som Kirken aldrig har anerkjendt. I saa-

danne Tilfælde meddeler den Daaben i den betingede Form: „Saafremt du ikke maatte være døbt, døber jeg dig“ etc. Burde nu allerede dette ikke være nogen theologisk dannet Mand ubekjendt, saa har man endnu mere Grund til at undre sig over, at Hr. Pastoren synes totalt at have glemt, at den her omtalte gennem alle Aarhundreder hævdede katholske Praxis skyldes den ubøielige Standhaftighed, hvormed en Pave i det tredje Aarhundrede (Stephanus) forsvarede og gennemførte denne Grundsætning ligeoverfor en af Oldtidens berømteste Kirkelærere (Cyprianus), der i Forening med flere ansete Biskopper forfægtede den modsatte Mening, som de daværende Forhold fristede stærkt til at ansee for rigtig og berettiget. Vi behøve ikke at henvise til de forfærdelige Consekvenser, som en Praxis, hvis Forkastelse netop skyldes „Romerkirken“, vilde have medført for hele Christenheden efter det sextende Aarhundredes store Kirkespalting!

Det har gjort os ondt at støde paa saadanne Yttringer i en Udtalelse, der i dens Heelhed vidner om alvorlig Religiøsitet og varm Følelse for et Anliggende, hvis Betydning for det kirkelige og christelige Liv de, som for nærværende Tid ville gjælde for den danske Folkekirkes Salt, aldeles have tabt alt Syn for, uagtet de idelig tale om deres „Syn“ for Alt baade paa Jorden og i Himlen; men vi tillade os at troe, at intet ærekjært Menneske — og sidst af Alle de, som i deres Iver for at berede deres Anskuelse en gunstig Modtagelse og deres særlige kirkelige Interesser en velvillig Anerkjendelse, ansee det for absolut nødvendigt at anbefale sig til deres forud indtagne Læsere med alskens Ukvemsord om den katholske Kirke — vil tage os ilde op, at vi bestemt tilbagevise beviislige Usandheder, om vi end i vort stille Sind altid fælde den skaansomste Dom over denne høist eiendommelige protestantiske Nidkjærhed for Guds Ære og deres Troes Enegyldighed.

(Fortsættes.)

Dagbog.

Tydskland. I Berlin arbejder Rigsdagen under Bismarcks Commando stadig videre i Retning af stram Centralisation; vistnok var den forelagte Banklov tilsyneladende fremgaaet af en modsat Betragtningssmaade, men Debatten viste klart nok, at Enden vil blive en hel anden end Begyndelsen. De processuelle Lovforslag, som fremkaldte mange vittige og træffende Bemærkninger af Windthorst, føre ligeledes i Retning af Eenhedsstaten, i Forbindelse med en stedse fuldstændigere Tilintetgjørelse af Forbundsstatsideen, og endelig har Bismarck under Forhandlingerne om Budgettet m. m. for Elsass-Lothringen paa den mest cyniske Maade udtalt, at hans Politik i Spørgsmaalene om Universitetet i Strassburg og Skolevæsenet i de nævnte Provindser ikke var bestemt af Hensynet til disses Interesser, om hvilke der her efter hans Mening ikke var Tale, men af Hensynet til „Riget“, der stod sig bedst ved at krænke og om muligt tilintetgøre baade Nationaliteten og Folketroen i de erobrede Provindser.

Spanien. Det viser sig nu, at Serranisternes hastige Tilbagetog fra Irun havde sine gode Grunde, idet Moriones samtidigt har lidt et afgjørende Nederlag ved Pampe-lona. Hr. Serranos Regjering træder i den sidste Tid stadig bestemtere op imod Alphonsisterne (Tilbængerne af Dronning Isabellas Søn) og fjerner saaledes enhver Mistanke om, at Hr. Serrano skulde have de ham til-lagte skumle Planer om ikke at ville beholde Magten for sig selv.

Modsigende Rygter om Ruslands Anerkjendelse ere i Omløb; det heed sig, at Fyrst Gortschakoffs Ophold i Berlin havde ført dertil, men kort efter kom der Meddelelser, som benægtede dette.

Frankrig. Nationalforsamlingen antages at ville undgaa enhver egenlig politisk Discussion paa denne Side af Nytaar, og foreløbigen indskrænke sig til at behandle de foreliggende Love. Baade Høire og Venstre skulle være af denne Mening.

England. Gladstones Angreb paa Katholikerne vækker stor Opsigt, og vil uden Tvivl forandre Partistillingen i en væsenlig Grad, idet Katholikerne naturligviis ville skille sig fra ham. Forøvrigt har Gladstones Skrivt naturligviis givet et Par (tre) Gammelkatholiker (deriblandt

selvfølgelig Lord Acton, Döllingers Discipel) Leilighed til at indrykke en Del Skrivelser i Bladene, som dog ere uden Interesse, da de blot gjentage de gamle bekjendte Taabeligheder, som man saa ofte har hørt af tyske Professorer af samme Retning. Ærkebiskop Manning har derimod klart og skarpt paavist det Meningsløse i de fremsatte Paastande om, at Ufeilbarhedsdogmet skulde have gjort Katholikerne „statsfarlige“ o. s. v. „Dagbladet“ synes imidlertid særdeles godt om de tre Gammelkatholiker og er aabenbart meget opbygget ved den Viisdom, at de Ultramontane nødvendigviis maae være statsfarlige, fordi de ikke hylde den absolute Samvittigheds- og Pressefrihed i Principet, men kun holde paa dem af praktiske Grunde; som om der overhovedet var nogen („Dagbladet“ iberegnet) der gjorde Andet. Hr. Gladstones Optræden har forøvrigt givet Anledning til en ret mærkelig Opdagelse. Det er en bekjendt Sag, at man ofte har beskyldt ham for hemmelig Katholicisme og benyttet dette som Vaaben imod ham; hans velvillige Følelser for Ritualismen (den katholiciserende Retning i den engelske Statskirke) ere ogsaa bekjendte nok, og man har almindelig forklaret sig hans sidste Optræden imod Katholikerne som en Frugt af den ubehagelige Stilling, hvori han var kommen ved sit sidste mislykkede Forsøg paa at forsvare Ritualisterne i Parlamentet, og tildels ogsaa som et Forsøg paa at sikre sig imod den Mistanke, som hans tidligere politiske Ven og Collegas (Lord Ripons) Overgang til Katholicismen vakte imod ham. Sagen hænger imidlertid lidt anderledes sammen. For en Del Aar tilbage vare tre Mænd blevne enige om at gaae over til Katholicismen; de havde lovet hinanden at holde ud og ikke at lade sig skræmme, hverken af Frygt eller Egennytte, til at svigte den Pligt, som deres Samvittighed paalagde dem. Dagen var — saavidt vides — allerede fastsat. De to holdt Ord, og den ene af disse var den nuværende Ærkebiskop Manning; den tredie svigtede i det afgjørende Øieblik, og denne tredie var Gladstone. Hermed er meget gjort klart, som hidtil var gaadefuldt: saavel G.'s tidligere velvillige Holdning, som hans nuværende Bitterhed og uklare Stilling. Forspildt Naade og en forpint Samvittighed have mere end een Gang bragt Folk til at rase i deres Alderdom. saavel imod tidligere Venner som imod sig selv!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Et italiensk Blad giver følgende Details om Pavens Familie: Johannes Maria, Pavens Oldefader: 73 Aar; Hercules, hans Bedstefader: 93 Aar; Hieronimus, hans Fader: 83 Aar, hans Moder: 89 Aar. Af hans Brødre døde Joseph i sit 76, Gabriel i sit 88 og Gaetan i sit 89 Aar. En høi Alder synes altsaa at være et Privilegium i Familien Mastai; lader os derfor haabe, at Pave Pius vil opleve den seirrige Ende paa Kirkens nærværende Kamp!

Cöln. Ærkebiskop Paulus havde næppe forladt sit Fængsel, førend Regeringen paany begyndte at forfølge ham. Overpræsidenten opfordrede ham til, efter de nye Kirkelove definitivt at besætte de 590 Succursalsogne i Dioceset. Napoleon I. indførte nemlig, som bekjendt, i sin Tid den i den katholske Kirke usædvanlige Skik, at en Deel af Sognepræsterne ikke skulde være Sognepræster i Ordets fulde Betydning; men kun skulde betragtes som et Slags Hjælpepræster. De preussiske Kirkelove have bestemt, at dette Forhold skulde forandres, og Overpræsidenten opfordrede Ærkebiskoppen dertil. Dette kunde han imidlertid ikke gjøre, uden at vedkjende sig disse uretmæssige Love, der uden Pavens Tilladelse have forandret de nuværende kirkelige Forhold. Da Overpræsidenten efter 4 Ugers Forløb intet Svar fik, gjentog han sin Opfordring, idet han tillige truede med en Mulct af 50 Thlr. for ethvert enkelt Sogn, altsaa i det Hele taget en Sum af 29,500 Th. Ærkebiskoppen var imidlertid aldrig saasart kommen paa fri Fod, førend han strax begyndte sine apostoliske Arbejder, og drog igjennem Dioceset for at holde Visitationer og uddele Confirmationens Sacrament. Da han først ved Udgangen af October Maaned vendte tilbage, saa er der hidtil ikke blevet Noget bekjendt med Hensyn til Svaret paa Overpræsidentens Opfordring, hvilket forresten ikke kan være tvivlsomt med Hensyn til dets Udfald.

— Førend den høiærv. Hr. Ærkebiskop Paulus tiltraadte sin Visitationsreise til Decanetet Erkelenz, havde Regeringen i Aachen udtrykkeligt bestemt, at alle udvortes Høitideligheder skulde forbydes. Der maatte ikke reises Triumphbuer, ingen Krands anbringes paa Husene, det var ligeledes forbudt at flage og illuminere; selv inde i Værelserne var det forbudt at opstille Noget, som hører

til en Illumination. Men Folket, det trofaste rhinske Folk, modtog Ærkebiskoppen med en Begeistring, der overgaaer al Beskrivelse. Overalt vare Husene bekrandsede og flagede, overalt brændte Kjærter og Lamper i Vinduerne om Aftenen, overalt bleve Mørserne affyrede, og overalt sank de Troende grædende paa deres Knæ og hilste med Jubelraab den trofaste Efterfølger af Clemens August. Ikke blot Confirmanderne men næsten hele Menigheden traadte i uafseelige Skarer til Herrens Bord for at modtage Livsens Brød af Bekjenderens Haand. Hvorsomhelst den høitelskede Kirkefyrste viste sig, blev han modtaget med endeløse Vivatraab, og med Hjerte og Mund istemmede alle Steder den andægtige Mængde den ypperlige Folkesang: „Vi ere i den sande Christendom, o Gud! vi takke Dig!“

Berlin. Bladene begynde at omtale de Frugter, man allerede i den første Maaned har høstet, efterat de nye Kirkelove ere traadte i Virksomhed. „Staatsb. Zeit.“ melder i Almindelighed: „Af de i forrige Maaned for de herværende Civilstandseembedsmænd anmeldte evangeliske Ægtefolk har kun en ringe Deel ladet den kirkelige Vielse følge derpaa. Derefter kan man med temmelig Sikkerhed antage, at kun den mindre Deel af de efter den 1ste October fødte Børn vil blive døbt.“ Fra anden Side meddeles det Resultat, der vedkommer et enkelt Sogn, Sct. Jacobi Menighed: „Af 63 Brudepar have 12 søgt den kirkelige Vielse, og af 150 Fødte ere kun 12 anmelde til Daaben.“ Det synes altsaa i moralsk Henseende at blive sandt, hvad „Times“ nylig sagde om Berlins physiske Beskaffenhed, at der ikke er en eneste Hovedstad, der er saa smudsig og usund som Berlin, Culturkampens Metropole!

Schweits. I Juragebetet skulde efter Regeringens Bestemmelse alle Sogne træde sammen for at vælge Præster. I den største Deel af Sognene mødte ingen Vælgere; i det Hele taget mødte ikke engang 100 Stemmeberettigede af 70,000 Katholiker, og de som mødte vare for det Meste liberalc Arbeidere eller Fremmede. Paa denne Maade har man for Øieblikket i Bern Statsgeistlige, men ingen Menigheder.

Posen. Vor høiærv. Ærkebiskop Ledochowsky er nu allerede 9 Maaneder i Fængsel, men alligevel ere Alle, der faae Tilladelse til at besøge ham, forbausede over den lyse Stemning og den Sindsro, der giver sig tilkjende i ethvert Træk i hans Ansigt og udtaler sig i et

hvert af hans Ord. Dertil kommer den ubetingede Tillid til Herrens Styrelse og den Ringeagt han har for alle menneskelige Hjælpemidler og Trøstegrunde. Hans Tillid til, at der snart vil indtræde en Bedring i vore kirkelige Tilstande er aldeles urokkelig, og det gjør et saameget dybere Indtryk paa Besøgeren, som han udtaler den med en saa afgjort Bestemthed. Hans legemlige Helbredstilstand lader ikke Noget tilbage at ønske.

England. Fyrst Bismarck og hans Pressebureau have nylig fundet en ny Forbundsfælle. Den forrige Ministerpræsident, Føreren for det engelske liberale Parti, Hr. Gladstone, har taget sig paa at godtgjøre for sine Landsmænd, „at Ingen nutildags kan gaae over til den romersk-katholske Religion, uden at opgive sin aandelige og moralske Frihed og gjøre sin borgerlige Troskabs- og Lydighedspligt afhængig af en anden Souveræns Godtbefindende“. Grunden til Gladstones paafaldende Fremgangsmaade ligger rimeligviis deri, at irske Parlamentsmedlemmer under det katholske Præsteskabs Paavirkning i sin Tid gjorde fælleds Sag med Tory-Oppositionen, for at forkaste hans irske Universitetslov og derved at styrte Ministeriet.

Imidlertid troe vi ikke, at den nye Forbundsfælle vil være Bismarck til Gavn. Thi der er ingen Fare for, at det rolige og besindige engelske Folk vil lade sig henrive til Forfølgelser mod den katholske Religion. Gladstone selv, skjøndt han vil godtgjøre, at man ikke paa een Gang kan være en god Borger og en god Katholik, siger, „at han alligevel fremdeles vil lade sig lede af den Grundsatning, at lige borgerlige Rettigheder bør komme alle til Gode uden Hensyn til religiøse Forskjælligheder.“

Følgen vil blive den, at „Culturkampens“ løgnagtige Paastande alvorligt ville blive drøftede fra begge Sider, og det vil ikke være til Skade for os Katholiker. Ærkebiskop Manning har allerede foreløbigt sendt sin Redegjørelse til „Times“ og paastaaer, 1) at de vaticanske Beslutninger ikke have forandret en Tøddel hverken i Omfanget af eller Betingelserne for den borgerlige Lydighed, 2) at Katholikerne anerkjende en lige saa udelt Lydighed mod Loven, som alle andre Christne, og som ethvert Menneske, der hylder en guddommelig eller naturlig Morallov, 3) at intet Menneskes Lydighed mod Loven er ubegrændset, og at den borgerlige Lydighed derfor i denne Forstand altid er deelt, naar der er Tale om Mennesker, som troe paa Gud eller lytte til deres Samvittigheds Stemme.

London. Monsign. Capel, Londons berømteste Prædicant, bringer i „Weekly Register“ en Gjendrivelse af Gladstones Skriyt; han characteriserer hele Angrebet som en Slags Hævnjærrighed, fordi Katholikerne ved de sidste Valg havde forladt Gladstone og derved bidraget til at styrte ham. Ved denne Leilighed meddeler han nogle interessante Details med Hensyn til de engelske Convertiter. Iblandt de katholske Præster i London ere ikke mindre end 40 Convertiter og næsten alle bekendte som gode Prædicanter. Rectorerne for de katholske Collegier i Stonyhurst, Oscott, Edybaston, St. Edmunds, St. Charles ere det ligeledes. Det samme gjælder om Redacteurerne af „Dublin Review“, „Month“, „Tablet“, „Illustrated Catholic Magazine“ og „Catholic Opinion“. Hvert Aar vende regelmæssigt c. 2000 Personer tilbage til den katholske Kirke.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 6te December. (Nicolaus, Biskop.) 2den Søndag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Kl. 6. stille Messe. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 7. M. Ambrosius, Biskop og Kirkelærer. 8. Ti. Marias ubesmittede Undfangelse (feires offentligt førstkommende Søndag). 9. O. Fastedag. Petrus Fourerius, Bekj. 10. To. Translation af den h. Jomfrues Huns til Lorette. 11. F. Fastedag. Damasus, Pave. 12. L. Vicelinus, Biskop.

Søndagen den 13de December. 3die Søndag i Advent. Marias ubesmittede Undfangelse.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag) og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8¹/₂. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 7 (Tirsdag, Torsdag og Løverdags).

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 50.

Søndagen den 13de December.

1874.

Indhold: Morten Luther. Protestantiske Udtalelser om Bispeværdighed og Præstedømme. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: Rom, Berlin, Limburg, Münster, Trier, Westphalen, Slesvig, og Holsteen, Spanien, England.

Morten Luther.

(Fortsat fra Nr. 49.)

Intet er overhovedet lettere og bekvemmere — saasnart man eengang har frigjort sig for Følelsen af Ærefrygt og Vedhængenhed ved en Institution — Intet mere smigrende for Egenkjærligheden, end at sætte sig til Doms over den, og fra et reent udvortes Standpunkt at blotte ethvert virkeligt eller muligt Misbrug ved den, og da at give sig til af Hjertets Lyst at haane den. Den Betænelighed, at han heri kunde gaae forvidt og forkaste det Gode tilligemed det Onde, der tilfældigt klæbde ved det: at han saaledes maatte komme til at lægge Sagen selv, Kirken, dens Lære og Ritus saadanne Brøst og Mangler til Last, som kun havde deres Grund i den almindelige menneskelige Feilfuldhed og i den menneskelige Hang til at mishruge selv det Bedste og inddrage det i Liden-skabernes Tjeneste, — disse Betæneligheder holdt ham

ikke længere tilbage. Han havde jo med sin hele Kraft arbeidet sig ind i den Forestilling, at Forvanskningen af Læren om Retfærdiggjørelsen havde bragt en ødelæggende Gift, en dødelig Sygdom ind i alle Lemmer og Satter af den kirkelige Organisme, at den falske Gjærningshellighed, Læren om at betvivle Guds Naade, Forkastelsen af hvad han kaldte den specielle eller personlige Tro, Fornægtelsen af den tilregnede Retfærdighed, den hovmodige Indbildning om at kunne bringe det til en egen indvortes Retfærdighed for Gud og tilkjøbe sig Saligheden ved sine Gjærninger — at alt dette var Ting, der nødvendigviis maatte bringe en almindelig Fordærvelse over Kirken, forfalske dens Forfatning, dens Sacramenter og Gudstjeneste, og fordreie dem til det Modsatte af de af Christus oprindelig trufne Indretninger. Han var altsaa efter sin Mening aldeles vis paa, at han aldrig, ikke engang ved de stærkeste og skaanselløseste Angreb vilde komme til at skjære for dybt ind i Kjødet, at intet af hans Slag kunde ramme et endnu sundt Lem paa Kirkens Legeme. „Der er jo“, sagde han, „intet Bogstav i dens Lære saa lille, og intet lille Værk saa ringe, at de jo fornægte og bespotte Christus og skjænde Troen paa ham“. Og før Luther havde jo Ingen vidst, „hvad Christus er, hvad Daab, hvad Skriftemaal, hvad Sacrament, hvad Tro, hvad Aand, hvad Kjød, hvad de 10 Bud, hvad Fadervor, hvad Bøn, hvad Lidelse, hvad Trøst, hvad verdslig Øvrighed, hvad Ægtestand, hvad Forældre, hvad Børn, hvad Herre, hvad Tjener, hvad Kvinde, hvad Tjenestepige er osv. Summa! Vi have aldeles intet vidst af, hvad en Christen skal vide.“

Luthers første Skridt bleve foretagne med Mod og Tillid til hans Sags Godhed og i den Bevidsthed, at han havde Ligesindede baade indenfor hans Orden og udenfor den. Om ogsaa i de første Maaneder, efterat hans Theses vare bekjendtgjorte, Tegnene paa Deeltagelse og Samtykke endnu sparsomt lode sig tilsyne, saa skulde det dog snart blive anderledes. Han kunde ikke blot gjøre Regning

paa sin vidt udbredte Ordens Beskyttelse, ud af hvis Midte ikke en eneste Stemme hævede sig mod ham; men i Mai 1518 vidste han allerede, at hele Universitetet Wittenberg, med Undtagelse af en Eneste, at hans Diocesan-Biskop og flere andre Prælater stod paa hans Side eller yttrede sig med Bifald, ja, at ikke Faa sagde: at de tidligere ikke havde kjendt Christus og Evangeliet og Intet kavde hørt derom. Hans Modstandere hørte til den rigtig nok mægtige, men ved egen Skyld i den offentlige Mening meget dybt sunkne Dominicanerorden, medens Luther var Medlem af den i Tydskland for sin sædelige Holdning og sin Lærdom agtede Augustinerorden. Meget snart erfarede han ogsaa, at de indflydelsesrige Humanisters Gunst og Bistand blev ham til Deel i vide Kredse, og at ikke blot Venner, men ogsaa Fjender arbejdede ham i Hænderne, idet f. Ex. en Sylvester Prierias' plumpe og uduelige Gjenmæle mere nyttede end skadede ham.

Luther selv førte nogle Maaneder igjennem et Sprog der røbede den ydmygste Underkastelse under de kirkelige Foresattes Dom, og forsikrede Paven, at han ubetinget kunde raade over hans Person og Lære. Paven tillod derfor, paa Churfyrsten af Sachsens Forbøn, at Luther, i Stedet for efter den i Begyndelsen af August udstedte Indstævning til personligt at indfinde sig i Rom, turde føre sin Sag for Cardinal Thomas de Vio, der som Legat gik til Augsburg. Nu blandede sig Tydskernes gamle Mistillid til og Modbydelighed for de snilde Italianere i Sagen; Luther kom da til Augsburg med et Leidebrev, og vægrede sig ved den Gjenkaldelse, Legaten fordrede af ham, appellerede til „den bedre underrettede Pave“, og derpaa, da en pavelig Bulle stadfæstede Afladen, til et almindeligt Concil. Forhandlingen med den pavelige Kammerherre Miltitz, der trak sig igjennem Aaret 1519, forbleve uden væsentligt Resultat; Luther lovede vel at ville tie, men kun naar ogsaa hans Modstandere vilde tie; han skrev virkelig den 3die Marts 1519 et Brev til Paven og forsikrede, at han aldrig havde villet angribe den Romerske

Stols Myndighed, der med Undtagelse af Christus gik ham over Alt i Himlen og paa Jorden, og han tilstod tillige, at han i sin umilde Skarphed mod den Romerske Kirke var gaaet for vidt; han vilde derfor i et eget Skrivt opfordre Folket til den rette Ærefrygt for Kirken. Dette var imidlertid ikke alvorligt meent, thi nogle Dage senere yttrede han i et Brev til sin Ven og Velynder, den churfyrstlige Hofprædicant Spalatin: „Han vidste ikke, om Paven var Antichristen selv eller kun hans Apostel.“ Imidlertid vare de Baand, der knyttede ham til Kirken, endnu altid stærke nok til at holde ham tilbage fra, aabent og bestemt at paastaae mange Sætninger, mod hvilke hans Yndlingsdogma bestandig drev ham stærkere hen. Om denne Conflict imellem hans endnu ikke ganske forsvundne Ærefrygt for den kirkelige Autoritet paa den ene Side, og hans af hans Dogmes Consekvents beherskede og sønderrevne Forstand og Samvittighed paa den anden Side, yttrede han i en senere Tid: Han havde dengang med en saa stærk Attraa og under en indre Forvirring, der grændsede til Sandseløshed, biet paa Aanden, at han næppe havde vidst, om han vaagede eller sov; kun med stor Kamp og meget vanskeligt havde han endelig ved Christi Naade beseiret den Tanke, at man burde høre Kirken.

Indtrædelsen i dette nye Stadium af hans indvortes Udvikling blev fremskyndet ved udvortes Anledninger, navnlig ved Disputationen i Leipzig, der vel først kun skulde føres imellem Eck og den endnu fast med Luther forbundne Carlstadt, men i hvilken Luther dog tog Deel som Bekæmper af det pavelige Primat; og derpaa ved den Forkastelse af hans Sætninger, der blev udtalt af Universiteterne i Cöln og Löwen. Det Forsøg at støtte sin Sag ved at skjelne imellem den Romerske Kirke som Christi Brud og Verdens Herskerinde, og den romerske Curie med dens slemme Frugter, opgav han atter, thi det syntes ham allerede vist, at den pavelige Stol maatte

være Sædet for den Antichrist, hvis Komme den h. Skrivt havde forudsagt.

Naar Rygtet om ham og begge hans Medhjælpere, Carlstadt og Melanchthon, allerede ved Begyndelsen af Aaret 1520 havde trukket 1500 Studerende til Wittemberg, naar han hyppigere og hyppigere fra de forskjelligste Egne modtog billigende og beundrende Tilskrivelser, og Sickingen og andre Adelsmænd tilbød ham Beskyttelse og Asyl, da vidste Luther nok, at han uden Frygt turde gaae endnu videre, og at han havde en mægtig Forbundsfælle i den dengang blandt de Geistlige og Verdslige i Tydskland vidt udbredte Modbydelighed for Rom. Den af Eck udvirkede pavelige Bulle, der forkastede 41 af Luthers Sætninger — deriblandt flere, der i Spiren allerede indesluttede hele det nye Lærebegreb — deels som aabenbart hæretiske, deels som forargelige og formastelige, og som, hvis han ikke tilbagekaldte, truede ham med Excommunication, befæstede ham i den Beslutning, at fuldende det aabenlyse Brud, isærdeleshed efter at han havde modtaget hine Tilsagn om mægtig Beskyttelse.

Den samme Luther, som endnu den 15de Januar 1520 i en Skrivelse til den nyvalgte Kaiser, Carl, havde erklæret, at han vilde døe som en tro og lydig Søn af Kirken og lade sin Lære dømme af alle ikke mistænkelige Universiteter, havde allerede i Juni Maaned samme Aar udgivet et Skrivt: „Til den tydske Adel om den christelige Stands Forbedring“, og lod i October Maaned følge Bogen „om det Babylonske Fangenskab“. Begge disse Bøger ndtalte ved Siden af en Afsløring og Dadel af mange virkelige og dybt nok følte Misbrug en saa fuldstændig Løsrivelse fra Kirken, at Luther senere ikke havde meget at tilføie. Som Følge af den i den sidste Bog udtalte Forkastelse af det eucharistiske Offer, altsaa af den Kirkens Handling, der danner Middelpunktet for hele Gudstjenesten, paastod han Nødvendigheden af, at „Størstedelen af de Bøger, der nu ere i meest Anseelse, og saagodtsom Kirkens hele nuværende Skikkelse burde bortskaffes og forandres.“

(Fortsættes.)

Protestantiske Udtalelser om Bispeværdighed og Præstedømme.

(Fortsat fra Nr. 49.)

Vi paaskjønne oprigtigt Hr. Pastor Vahls anerkjendende Ytringer om den oldkirkelige Bispeværdighed som et hæderligt Vidnesbyrd baade om hans kirkelige Sands og hans theologiske Dannelse og Kundskaber, uden hvilke vi ansee denne Anerkjendelse for umulig. Ved Siden af den Rastløshed, hvormed de, som hertillands fortrinsviis kalde sig „de Kirkelige“, nu i en Række af Aar have arbeidet paa at adsplitte Folkekirken i Frimenigheder og Partier, og nedbryde Agtelsen for al kirkelig Orden, geraader det et Medlem af dens Geistlighed til stor Ære, at han, under al denne Forstyrrelse, i det virkelige Bispeembede seer det meest betegnende Udtryk for Christi Kirkes synlige Eenhed. Denne Betragtning af Bispeværdigheden tilhører nemlig netop Kirkens Oldtid; den har sin Rod i den og forbinder alle følgende Slægter med den; og denne Eenhed, der er uadskillelig fra Begrebet om en for alle Mennesker og alle Tider bestemt Aabenbaring, har altid af alle virkelig religiøse Mennesker været betragtet som det Ideal, der under den nærværende kirkelige Adsplittelse burde være Udgangspunktet for alle theologiske Forskninger og Endemaålet for alle Forhandlinger om kirkelige Reforme.

Men vi maae desværre beklage, at Hr. Pastor V. af den Trang, han føler til en Kirke, der, uafhængig af denne Verdens Magter, styres af virkelige Biskopper, lader sig forlede til at troe, at den dansk-lutherske Kirke — fordi den augsburgske Confession ikke udtrykkelig forkaster Bispeværdigheden — besidder et stort Fortrin i Sammenligning med de reformerte Kirkesamfund og en stor Deel af de lutherske, hvis Symboler indeholde bestemte Erklærlinger om dens Afskaffelse. Og naar han i Medfør af denne Formening ikke blot flere Gange i vage

og svævende Udtryk priser det som „en lykkelig Styrelse af Herren, at den danske Folkekirke, sig selv ubevidst, har bevaret Mere af det Gamle og Oldkirkelige, end den egenlig selv gjør sig Rede for“, men tilsidst med klare og rene Ord udtaler sin Forvisning om, at den danske Folkekirke er i Besiddelse af „det gamle kirkelige Biskopseembede“*): da maae vi tillade os at gjøre opmærksom paa, at den gode Hensigt — at modarbeide de folkekirkelige Anarchister, her har bragt ham i en besynderlig Modsigelse saavel med sine egne ubestemt holdte Præmisses, som med almindelig bekjendte historiske Kjendsgjæringer. Det er nemlig en noksom bekjendt Sag, at Luther hele sit Liv igjennem gjorde Alt, for moralsk at nedværdige og tilintetgjøre det virkelige fra Oldtiden nedarvede Bispeembede, samt, at naar han i Aaret 1542 paa sin Viis ordinerede en Biskop for sin Kirke, da gjorde han efter sit eget Udsagn**) dette blot for at tilføie den katholske Kirke og dens Ordination en Forhaanelse. Det er endvidere ethvert Skolebarn bekjendt, at Reformationen her i Danmark — efter en længere Tids

*) For ikke at blive mistænkt for at gjøre Forf. Uret skulle vi her anføre hele Slutningssætningen i dens fuldstændige Sammenhæng. Den lyder saaledes: „Lad os holde fast ved det fra Oldkirken uomtvisteligt Givne. Lader os holde fast ved hvad vi i vor Kirke have deraf. Det er sandelig ikke Papisme, men Almeenchristelighed og Almeenkirkelighed. Vi have ved Herrens Styrelse, ligesom den gamle kirkelige Daabs-pagt, saaledes det gamle kirkelige Biskopseembede; vi have det, om end vore første Biskopper ordineredes af en Præst. Lad os da beholde det, og værne om det; thi, skal Herrens Bøn om hans Kirkes synlige Eenhed virkelig-gjøres, da bliver det ikke paa Grund af nye Opfindelser, men paa Grund af det Oldchristelige og Oldkirkelige.“

**) Han ordinerede Nic. Amsdorf til Biskop af Naumburg, hvorfra de forenede protestantiske Fyrster havde fortrængt den retmæssige Biskop. De smudsige Udtryk, hvori L. her haaner den katholske Ordination ere dels saa ækle og dels saa bekjendte, at vi helst undlade at anføre dem.

locale Voldsomheder og Spektakelscener i Kirker og Kloster — egentlig først fuldbyrdedes med Bispeværdighedens Afskaffelse. Og det er ikke mindre bekjendt, at Bispetiendens Afskaffelse ved denne Leilighed benyttedes som det praktiske og de i denne Anledning forsamlede Bønder særligt tiltalende Hovedargument for „Kirkeforbedringens“ Hensigtsmæssighed, saavel som at man her, ligesom mange Steder i Tydskland, afspiste Folket, der ikke vilde give Slip paa sin gamle Religion, med den Belærelse, at det Hele kun gik ud paa en „Forandring og Forbedring i Kirkeskikkene“, samt at man, for at bevare denne Illusion, en Menneskealder igjennem indrettede Gudstjenesten saaledes, at Menigmand ikke vidste Andet, end at Messen endnu bestandig feiredes. Først den næste Slægtfølge fik at vide, at den havde faaet en anden Religion end dens Forfædre, og den under Kongernes og Adelens haarde Tryk trællende Bonde fik Forskjællen at føle paa at yde Afgifter til Herrer, der aldrig forlangte mere af ham, end hvad han formaaede at yde dem, og paa at plages og udpantes af kongelige og adelige Fogder; thi Bispetienden maatte fremdeles udredes; den fik blot et andet Navn (Kongetiende); kun forsaavidt blev Løftet om dens Afskaffelse — hvorved Bonden naturligviis forstod Fritagelse for den — opfyldt!

Man seer heraf, at Bispeværdighedens Afskaffelse i mere end een Henseende spillede en Hovedrolle ved Reformationens Indførelse i vort Fædreland. Den kirkelige Bevægelses Ledere handlede her paa deres Viis i den fuldkomneste Overensstemmelse med den katholske fra Fortiden nedarvede Tankegang, hvorefter Episkopatet er hele Kirkevæsenets Bærer, Incarnationen af Begrebet om Kirkens synlige Eenhed, ligesom Primatet tillige symboliserer den over hele Jordkredsen adspredte synlige Kirkes Almindelighed. I de Lande, hvor der fandtes Biskopper, som foretrak Martyriet for en forsagt Eftergivenesshed for den brutale Verdensmagts Fordringer*),

*) F. Ex. i England, i Sverig og paa Island.

der fik en større eller mindre Deel af Folket Øinene op for, hvad der her var Tale om at vælge, og lod sig ikke narre deres Religion fra ved saadanne Forsikringer og Løvter, som her i Danmark gjorde det muligt for Magthaverne, uden mindste Modstand at gennemføre en Omvæltning af en saa enestaaende Beskaffenhed og saa indgribende Virkninger for alle følgende Generationers baade aandelige og timelige Liv. Resultatet af de her kort antydede Facta er altsaa uimodsigeligt det, at Bispeværdigheden er her i Danmark saa grundigt og med saa velbe raad Hu afska ffet, som noget andet Sted i den protestantiske Verden, eftersom dens Afskaffelse netop betragtedes som Hovedsagen ved den saakaldte Kirkeforbedrings Indførelse, og Hovedbctingelsan for dennes seirrige Fremgang.

Naar Hyrden forjages eller undlives, maae Faarene nødvendig adspredes, og Hjorden gaae tilgrunde; denne „oldkirkelige“ Tradition vidste dengang de at føre sig til Nytte, som forkastede alle andre christelige Traditioner! Det lykkedes saaledes, med eet Slag at borttrydde Grundlaget for hele den gamle Kirkebygning, under Paaskud af at ville befrie det af en fordærvelig Borgerkrig forpiinte og ødelagte Folk for en trykkende Afgift til kirkelige Myndigheder, som den nye Kirkes Stifter havde erklæret for overflødige og fordærvelige, samt uforenelige med det rene Evangeliums Fortolkning af det nye Testament. At man alligevel ikke længe efter ombyttede den ildeklingende Titel „Superintendent“ med den gamle Benævnelse Biskop, releverer i denne Hensende Intet. Saa underligt det nemlig end kan synes, at man i det første Øieblik lagde baade Embedet og Titelen for Had, for ikke længe efter at vende tilbage til den sidste, da havde dette sin naturlige Grund i den af Reformationsbevægelsens tyske Ledere erkjendte Nødvendighed, at undertrykke det revolutionære Anarchi, der var de første Reformationsaars Signatur, og tilveiebringe en ny Kirkeorden efter den katholske Kirkes Forbillede. Luther

havde jo netop benyttet et Tidspunkt, hvor de politiske Forhold syntes at give Protestantismen Udsigt til en afgjort Overvægt i Tydskland, til at indvie en „Biskop“ (s. S. 790), i Forventning om, at hans Kirkevæsen derved vilde faae en Anseelse, som det hidtil havde savnet, og at Navnet og Skindet af den høieste kirkelige Autoritet vilde tjene til at virkeliggjøre hans dristige Forhaabninger om, at see sin Kirke overalt i Verden fortrænge og afløse den katholske Kirke. I Tydskland lod dette sig imidlertid ikke gjøre; de øverste geistlige Embedsmænd ere der indtil den Dag idag vedblevne at føre Titel af Superintendenter. Her i Danmark var derimod Intet til Hinder for at gjenoptage den Benævnelse, hvis tilsvarende Realitet man udtrykkeligt og bestemt — dengang man ansaae dette for hensigtsmæssigst — havde forkastet, da man senere, efter at have besindet sig noget, fandt det mere passende i denne Henseende at følge Englands og Sverigs Exempel. Man vilde nu give Folket, der i den mellemliggende Tid var kommet til Erkjendelse af, hvad det havde vundet ved, at Kongen var bleven dets øverste og eneste Biskop, en kummerlig Erstatning for hvad det savnede, og det maatte da nøies med at faae det blotte Navn tilbage — ikke engang, som i England og Sverig, ledsaget af den ydre Glands, der gav det Skin af at være noget Mere — til Vederlag for hvad det havde tabt!

Saaledes forholder det sig i Virkeligheden med „det gamle kirkelige Biskopsembede“ her i Danmark. Vi regne Hr. Pastor Vahl hans Anerkjendelse af hiint Bispeembedes Nødvendighed og Ønskelighed til Ære; vi respectere den varme Følelse for en høi religiøs Interesse, der har fremkaldt hans Udtalelse i denne Sag; men vi beklage, at hans velmeente Iver for at tjene en god Sag har hildet ham i den besynderlige Misforstaaelse, at den aldeles tilfældige og af reent udvortes Hensyn betingede Omstændighed, at Danmarks øverste kirkelige Tilsynsmænd føre Titel af Biskopper, skulde hjemle disse af Konger beskikkede og af den høieste Statsmagt med

denne Titel benaadede Embedsmænd Ret til at gjælde for Biskopper i dette Ords gammelkirkelige Betydning. Vilde en dansk-luthersk Biskop nogensinde, i Medfør af den Bevidsthed, som Forf. et Par Steder siger, at „den danske Kirke mere eller mindre har bevaret, og som i Tidens Løb synes end mere at have udviklet sig“, — vilde en dansk-luthersk Biskop i Absolutismens Tid have forsøgt paa at bestyre sit Stift i Henhold til og med Paa-beraabelse af den katholske Idee om Bispeembedets selvstændige og uafhængige Stilling ligeoverfor Statsmagten, da vilde han være bleven sat under Tiltale for et saa formasteligt Angreb paa den kongelige Souverænetet; og vilde en dansk Biskop i vor Tid forsøge herpaa, da vilde han utvivlsomt geraade i ikke mindre betænkelige Conflictter saavel med de theologiske Autoriteter, hvis Skrivfortolkning forbyder dem at anerkjende nogen Forskjæl mellem Biskopper og Præster, som med det nærværende Demokrati. Det biskoppelige Embedes Autoritet ligeoverfor Verdensmagten hviler nemlig paa den gyldige Vielse eller den apostoliske Succession og den med samme givne Fuldmagt og legitime Sendelse.

(Fortsættes.)

Dagbog.

Frankrig. Nationalforsamlingen er traadt sammen og Mac Mahon har meddeelt den sit Budskab, og i samme bedet den om at være saa venlig, nu endelig engang at ville „organisere Septennatet“, Noget, som det imidlertid er meget tvivlsomt, om Nationalforsamlingen har Lyst til. Yderste Høire gjør det sikkert ikke, navnlig efter at Greven af Chambord har opfordret sine Venner i Forsamlingen til ikke at indlade sig paa Noget, der kunde bidrage til at forhindre Monarchiets Gjenoprettelse. Yderste

Venstre gaaer vistnok heller ikke med, og Mellempartierne blive vel som sædvanligt ikke enige. Resultatet kan da vel næppe blive Andet, end at Nationalforsamlingen end yderligere documenterer sin absolute Afmagt til overhovedet at skabe nogensomhelst — vi sige ikke fornuftig men — blivende Tilstand i Landet, hvilket vel vil rykke den Time en Deel nærmere, da Forsamlingen endelig med eller imod sin Villie maae opløse sig selv og give Plads for en ny, der, om den end ikke bliver synderlig god, dog altid vil have den Fordeel fremfor den nuværende, at den overhovedet repræsenterer Noget. Den Tilstand, som for Tiden hersker i Frankrig, er, som alle uklare Mellemting, det værste af Alt — demoraliserende i enhver Henseende, og navnlig med Hensyn til den politiske Partistilling, der mere og mere opløser sig i Uklarhed, Noget, som baade er til Skade for Nationalforsamlingens egen Anseelse og for Landet i det Hele.

Spanien. Hr. Serrano havde bebudet, at han agtede at stille sig i Spidsen for Hæren i den Hensigt at knuse Carlismen. Imidlertid — da det afgjørende Øieblik kom, stillede han sig ikke i Spidsen for Nogetsomhelst, men blev ganske rolig hjemme. Tropperne gik tilbage til St. Sebastian og Knusningen udeblev.

Buenos Ayres. General Mitre har overgivet sig paa Naade og Unaade.

Tydskland. Rigsdagen var fornylig atter Vidne til et sjældent heftigt Sammenstød mellem Bismarck og Centrumspartiet. Nogle ubehagelige Bemærkninger af Dr. Jörg om Preussens udenlandske — navnlig spanske — Politik og Ruslands Overvægt i Europa, have gjort Rigs-kantsleren ærgerlig, og da saa endelig Hr. Jörg kom til at nævne Attentatet i Kissingen, greb Bismarck Leiligheden til aabent at kaste Skylden over paa Centrum. Dette vakte selvfølgelig en sand Storm af Uvillie blandt Katholikerne, og Windthorst tilbageviste med Alvor Bismarcks Insinuationer, medens de Nationalliberale selvfølgelig her som altid pligtskyldigst gjorde fælleds Sag med deres allerdurchlaughtigste Herre og Mester.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den 21de December agter den h. Fader at holde et Consistorium, i hvilket foruden nogle Biskopper, ogsaa flere Cardinaler skulle udnævnes. Der siges, at disse skulle være: Ærkebiskopperne Manning af Westminster og Dechamps af Mecheln, Monsignorerne Pacca, Bartolini og Gianelli. — Ærkebiskop Manning er indtruffen i Rom.

— En Deputation af østerrigske Adelsmænd, som anførtes af Baron von Biegeleben og Grev Potocki, blev modtagen af Paven. Deputationen bragte en Peterspenge af 20,000 Gylden.

— Den h. Fader modtog i disse Dage den russiske Gesandt, Potocky, og Perus Repræsentant ved Pavehoffet, Hr. Alvarez.

— Den h. Fader har tilsendt Armeebiskop Namszowsky et særdeles smukt og kostbart biskoppeligt Kors tilligemed en dobbelt Guldkjæde som et Tegn paa sin Aerkjendelse og faderlige Velvillie.

— Aldrig saasart var Ærkebiskoppen af Cöln løsladt af Fængslet. førend han modtog en Skrivelse fra den h. Fader, hvori Paven paa den hjerteligste Maade ønsker ham til Lykke og roser den Standhaftighed og det Mod, det tyske Episkopat har lagt for Dagen.

Berlin. „Evang. Kirckenzeit.“ bringer et nyt Bidrag til Bedømmelsen baade af Frihedens Tilstand under den preussiske Culturkamp og af de besynderlige Forhold i den preussiske Statskirke. Paa en Kredssynode i een af de østlige Provindser spurgte en Præst, der nylig var kommen til Embedet, om Synodens Confession, d. v. s. om den var luthersk, eller calvinsk eller uneret, d. v. s. begge Dele paa eengang. Superintendenten svarede i Korthed, at Synoden i Aaret 1865 havde constitueret sig som en evangelisk-luthersk indenfor den unerede Landskirke. Derpaa erklærede han, at han ikke kunde tillade nogen videre Discussion i denne Henseende. — Hvo skulde vel have troet, at enten den spørgende Præst eller den svarende Superintendent skulde være gaaet for vidt? Alligevel var Overconsistoriets Præsident, Generalsuperintendent Hermann, af en anden Mening, og begge To fik en alvorlig og eftertrykkelig Irettesættelse, fordi de havde forbrudt sig imod hans nye Bestemmelser af 2den Mai,

hvor der var sagt, at „alle Erklæringer og Forhandlinger om Confession eller Union vare aldeles utilladelige paa Kredssynoderne“. Dette er altsaa den saa hyppigt roste „Aandsfrihed“ i Preussen paa den protestantiske Kirkes Omraade, at det ikke engang mere er en Præst tilladt at spørge, om Synoden er luthersk, eller calvinsk eller uneret!

Limburg. Vor høiærværdige Biskop var bleven udpantet, og man havde blandt Andet frataget ham fire Olie-malerier. Ved den offentlige Auction paa Raadhuset bleve tre af disse Malerier solgte for 53 Th., men Biskoppens Portrait for 400 Th. (!). Alt blev kjøbt af de fire meest auseete Mænd i vor By, og Enhver af dem bar selv sit Maleri til sit Hjem og ikke til Biskoppens Bolig. Da Regeringen havde forbudt enhversomhelst Demonstration, saa var hele Politiet paa Benene, men det blev alligevel skuffet. Thi det katholske Folk vidste, hvad der vilde følge. De forsamlede sig i Kirken, som er forbunden med Biskoppens Bolig. Imidlertid havde de fire Herrer bragt Malerierne ind i Biskoppens Huus. Bispens Portrait var smykket med en Blomsterkrands og bar følgende Paaskrivt: „Dette Billede af vor højærværdigste Hr. Biskop, Dr. Peter Joseph Blum, blev solgt ved Udpantning for en Pengemulct, men det blev kjøbt af trofaste Diocesaner og for alle Tider føjet til den biskoppelige Stols Inventarium.“ Biskoppen takkede med dybt bevægede Ord for dette nye Beviis paa sine Diocesaners Hengivenhed.

Münster. Katholikerne have vundet en Seir, som aldrig før. Der skulde vælges 18 nye Medlemmer til Byraadet i de tre forskjællige Klasser af Vælgere. Hidindtil havde de Liberale altid sat Valget af deres Candidater igjennem, i det Mindste i den første Klasse, som meest bestaaer af Embedsmænd. Men denne Gang gik det anderledes; de Liberale fik ingen Candidat sat igjennem; alle 18 Deputerede bleve valgte af Katholikerne.

Trier. Den kgl. Overprocurator udsteder paa engang Efterlysninger om ikke mindre end 12 Geistlige, som alle ere dømt for Retten.

Westphalen. Fra to Sogne i denne Provinds berettes, at Sognepræsterne ere landsforviste, og Liig begravede uden at faae den præstelige Indvielse. De Døende kunne ikke mere modtage de h. Sacramenter, og om Søndagen maae Beboerne gaae til andre Sogne.

Slesvig og Holsteen. „Frankf. Ztg.“ beretter, at „Culturkampen“ nu ligeledes synes at ville begynde dertillands. Consistoriet i Kiel har udstedt en Instruction til Præsterne angaaende deres Stilling ligeoverfor de nye Love, og hvori der især fremhæves, at Ægteskabet fra nu af kun vil have en borgerlig Karakter. Pastor Ziese paastod, at Consistoriet var gaaet ud over sin Competence, og han fordrede, at det skulde tage Instructionen tilbage. Præsterne holdt Møder, der kom til forskellige Resultater. Thi, medens man i Elmshorn viste sig tilbøielige til at holde Fred med Consistoriet, blev der i Husum fattet den Beslutning, at man vilde slutte sig til Pastor Ziese og opgive Embederne, hvis han skulde blive afsat.

Spanien. Den 1ste October fandt i Durango en under Spaniens nærværende Forhold mærkelig Fæstlighed Sted i Anledning af, at det „basko-navarresiske“ Seminarium, som blev lukket for 3 Aar siden, aabnedes paany. Institutet er et fuldstændigt Gymnasium med et Pensionat. Nogle Uger efter skulde ogsaa en theologisk Højskole aabnes sammesteds. Don Carlos, der personlig ikke kunde overvære Højtideligheden, udtalte sig i et Brev med følgende Ord: „Min Fraværelse skal ikke hindre mig i, skjøndt paa Valpladsen, at staae ved Siden af de høitfortjente Stridsmænd i Ideens Tjeneste, der ruste sig til i en ædel Strid at bekæmpe det moderne Samfunds fordærveligste og farligste Fjende: den falske Oplysning, den falske Philosophie, og vise al Verden, at Religionen og de gode politiske Grundsætninger ere langt fra at nægte de sande Fremskridt i Videnskaberne eller at sætte sig i Modstrid med dem, men at de netop ere det vigtigste Middel til at befordre det sande Fremskridt.“

England. „Tablet“ meddeler: I Districtet nordfor London havde der dannet sig et Samfund af protestantiske Damer, der levede som i et Kloster og vare sysselsatte med at tjene de Fattige. I de sidste Dage ere alle syv Medlemmer vendte tilbage til Kirken; kun en eneste af Søstrene vilde ikke forlade Protestantismen. Rimeligviis ville Søstrene fortsætte deres Virksomhed som katholske Nonner, ligesom de tretten Søstre, der 1868 gjorde det samme Skridt i Ash-Grove, og nu med 40 Medlemmer danne et blomstrende Kloster under den h. Franciscus's Regel.

— Fra Storbritanien er der igjen en paafaldende Begivenhed at berette. Den unge Hertug af Norfolk,

en af de fornemste engelske Adelsmænd, vil om kort Tid som Præst indtræde i Sct. Philip af Neris Oratorium. Han er nu 27 Aar gammel og har frivilligt for Jesu Christi Skyld givet Afkald paa sin jordiske Rigdom og alle denne Verdens Goder. Det katholske Præstedømmes Ære har udøvet en større Tiltrækningskraft paa ham end Jordens forgængelige Ære. Han anseer det for en større Hæder at staae foran et katholsk Alter, Guds Søns jordiske Throne, end foran en Throne, der er gaaet i Arv gjennem en lang Række af hæderfulde Ahner. Den unge Hertug har taget sin Bolig hos Oratorianerne i London, for at forberede sig til sit guddommelige Kald. Hertugen har kun en eneste endnu ikke fuldmyndig Broder, som nu vil komme i Besiddelse af hans Titler og Rigdomme. En af hans Søstre er allerede for længe siden indtraadt i et Nonnekloster. Moderen var en Datter af Lord Lyons og en meget ivrig Convertitinde.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 13de December. 3die Søndag i Advent. Marias ubesmittede Undfangelse.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Kl. 6. stille Messe. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 14. M. Lucia, Jomfru og Martyr. 15. Ti. Octav af Marias ubesmittede Undfangelse. 16. O. Fastedag. Eusebius, Biskop og Martyr. 17. To. Lazarus, Biskop. 18. F. Fastedag. Forventning af Frelserens Fødsel. 19. L. Fastedag. Thimotheus og Maura, Martyrer.
- Onsdagen den 16de, Fredagen den 18de og Løverdagen den 19de December** ere kirkelige Tamperfastedage.
- Søndagen den 20de December. 4de Søndag i Advent.**
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag) og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdag Aften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8¹/₂. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 7 (Tirsdag, Torsdag og Løverdags).

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 51. Søndagen den 20de December. 1874.

Indhold: Morten Luther. Protestantiske Udtalelser om Bispeværdighed og Præstedømme. Dagbog. Kirkelige Efterretninger: England, Kjøbenhavn.

Morten Luther.

(Fortsat fra Nr. 50.)

Det ogsaa i Kirken anerkjendte almindelige, d. e. alle Christnes, Præstedømme, udvidede han saaledes, at derved hele Kirkeforfatningens Bygning fra Grunden af blev omvæltet, og hele det kirkelige Hierarchi, enhver til en særskilt Stand knyttet Berettigelse til at styre og forvalte Kirken bortfaldt som Usurpationer. Der skulde ikke mere være nogen geistlig Stand, men kun Embedsmænd, som vare beskikkede og indsatte af Menighederne, for at besørge det, hvortil alle havde den samme Fuldmagt.

Derhos smigrede Luther tillige med klog Beregning de øvrige Stænder, Fyrsterne, Adelen og Magistraterne; thi netop disse maatte, naar efter hans Øiemed den tyske Kirkes Bygning styrtede i Ruiner, det rige Bytte tilfalde; Hundrededelen af det daværende Kirkegods, meente han, vilde være tilstrækkeligt til Kirkens Vedligeholdelse; til Gunst

for Adelen gjorde han det udtrykkelige Forbehold, at Domstifterne skulde vedblive at bestaae som Forsørgelsesanstalter for Adelenes yngre Sønner; ogsaa til Kaiseren henkastede han en Lokkemad: Kirkestatens Inddragelse og Sønderrivelsen af Neapels Lehnforhold.

Et nyt Forsøg af Miltiz mislykkedes. Han indsaae nemlig ikke, at Luther havde „brændt sine Skibe“, og allerede ved en dyb Kløft var skilt fra Kirken. Denne Forhandling foranledigede kun en haanende, til Pave Leo rettet, men for det store Publicum bestemt Skrivelse, hvori Luther overøste den Romerske Stol med de meest udsøgte Udtryk af Forhaanelse og Foragt. I den Skrivelse, som han efter denne ny Sammenkomst med Miltiz, altsaa efter den 10de October, havde udstedt, men dateret: 6te September (før Bullens Bekjendtgjørelse), havde han endnu rost Pavens Person og kaldt ham en Daniel iblandt Løverne, en Ezechiel iblandt Skorpioner; men allerede den 17de November, uden at der i den Tid var udgaaet noget-somhelst Nyt fra Rom, blev Pave Leo i en offentlig Appellation til et Concilium kaldt en forstokket, fordømt Kjætter og Frafalden, en Fjende og Undertrykker af den h. Skrivt, en Forræder, en Spotter og Forhaaner af den hellige christelige Kirke og et frit Concilium. Hertil kom et nyt Skrivt, der overbød Alt, hvad der hidtil var hørt i Christenheden: „Mod Antichristens Bulle“, og den 10de December den høitidelige Opbrænding af Bullen og de canoniske Retsbøger udenfor Vittenbergs Port. Denne Opbrænding af „den kirkelige Rets ugudelige Bøger, hvori der ikke er noget Godt, og, om der ogsaa skulde være noget Godt i dem, Alt alligevel er fordreiet til Skade og til deres antichristelige Tyrannies Befæstelse“, som Luther, til Forsvar for dette Skridt, i et Flyveskrivt udtrykte sig, var en betydningsfuld Handling; den skulde betegne, at det nu gjaldt om intet Mindre, end om fuldstændigt at ødelægge alle hidtil bestaaende kirkelige Retsforhold og Indretninger, og at der skulde

grundlægges et nyt kirkeligt Samfund, som skulde begynde sin selskabelige Bygning heelt forfra.

Luther fulgte gjerne Kaiserens Opfordring til at møde paa Rigsdagen i Worms. Han glædede sig til, for Fyrsterne og Rigets Adel, blandt hvilke sidste han allerede talte saa mange Velyndere, at kunne optræde som Bekjender af sin Lære. Hans Reise derhen lignede et Triumphtog; i Bevidstheden om sin personlige Sikkerhed og sin store Popularitet bevægede han sig i denne Forsamling med en Tillid, der gjaldt Mange som et nyt Beviis for hans Sags Godhed; de Forsøg, som bleve gjorte, især af Ærkebiskoppen af Trier, paa at bevæge ham til Gjenkaldelse eller i det mindste til en beroligende Erklæring, mødte han med Paaberaabelse af Bibelen og sin Samvittighed; selv til et Concilium vilde han kun overlade Afgjørelsen paa den Betingelse, at det vilde dømme efter Bibelsteder (naturligviis meente han: efter hans Fortolkning af disse Steder). Paa Tilbagereisen blev han paa sin Churfyrstes Foranstaltning og med sit eget Samtykke bortført af nogle Ryttere, og, forklædt som Ridder, bragt til Wartburg, medens i Worms Kaiseren udtalte Rigsacten over ham, hvilken imidlertid først efter de fleste Fyrsters Bortreise undertegnedes af det Mindretal, der var blevet tilbage.

Den nye Læres Fremgang blev ikke standset derved, at dens Ophavsmand for en kort Tid unddrog sig Menneskenes Øine; denne Lære var som en Brand, der nu eengang var kastet ud iblandt det tørre Straa, som der overalt i Tydskland gaves nok af, og nu snart her, snart hist slog ud i lyse Luer. Det Hele var tillige et Skuespil, der egnede sig til at holde Alle i Spænding, en Contrast, der tilvendte ham og hans Sag de bedste Mænds Sympathier. Der stod paa den ene Side en heel Skare af Prælater, kirkelige Dignitarier og Domb herrer, der, mere end rigeligt udstyrede med jordiske Goder, førte et sorgløst Liv, kun lidet bekymrede sig om Kirkens Nød og Forfald, og i træg Dorskhed vare Vidner til disse stormende Angreb paa Kirken; paa den anden Side stod en simpel

Augustinermunk, der hverken besad eller attraaede Noget af det, som hine i rig Fylde havde eller søgte, men som i Stedet derfor kæmpede med Vaaben, der ikke stod hine til Raadighed: med Aand, med henrivende Veltalenhed, med theologisk Kundskab, med fast Mod og urokkelig Selvtillid, med Begeistringens Opsving, med en Energi, som havde sin Rod i en Villie, der er kaldet til Herredømme over Aanderne, og med en utrættelig Arbeidsomhed. Men Tydskland var dengang endnu en jomfruelig, med ingen Journalisme, ingen Brochureliteratur overgroet Jordbund. Hidtil var der kun skrevet Lidet og Intet af Betydenhed om offentlige og Alle vedkommende Anliggender; Spørgsmaal af høiere Interesse, der andensteds kunde sysselsætte Aanderne, forelaae ikke; desto større var derfor i alle Stænder Modtageligheden for religiøs Ophidselse, og desto større tillige blandt et Folk, der endnu ikke var vant til pompøse Declamationer og rhetoriske Overdrivelser, Tilbøieligheden til at troe ethvert Ord af en Mand, der, som Præst og Lærer i Theologien ved et Universitet, vidste at gjøre sin Personlighed gjældende, og med en i det Hele taget saa liden Modsigelse reiste de forfærdeligste Beskyldninger mod Kirken.

Og disse Beskyldninger, disse Henviisninger til en trøstefuld, indtil denne Tid paa en skammelig Maade undertrykt og fortiet Lære, der nu blev foredraget i de meest udsøgte Kraftord, vare forbundne med Paaberaabelser af Christus og Evangeliet, med apocalyptiske, paa Pavedømmet og hele Kirkens Tilstand anvendte Billeder, der mægtigt grebe Phantasien; og de Skrivter, der nu for første Gang drøftede hele Kirkevæsenet og dets Lyder, vare paa den ene Side gennemvævede med bibelske Ord, Sætninger og Tanker, paa den anden Side affattede med en demagogisk beregnende Kunst, som var sig sine Endemaal vel bevidst, som fuldkomment kjendte Nationalcharacterens Svagheder, og egnede sig lige saa godt til at forelæses i Værtshuse og paa offentlige Pladser, som paa Prædikestolene.

Mægtigere endnu end de udvortes Midler til Fremgang virkede de indvortes, de i selve Systemet liggende Motiver; det var søde, trøstefulde, gjerne hørte Lærdomme, som nu i to Aar, og i en endnu mere udviklet Skikkelse i de næstfølgende Aar, bleve bibragte Folket fra saa mange Prædikestole, i Sange og talløse Skrifter: om Retfærdiggjørelsen uden al Forberedelse ved den blotte Imputation (Tilregnelser) af Christi Lidelser og Fortjenester, om den umiddelbare Sikkerhed for Naadens Stand og Saligheden, der kunde opnaaes ved en eneste Troesact; fremdeles den Lære, at de gode Gjerninger vare udelukkede fra enhver Indfyldelse paa Menneskenes nuværende Retfærdighed og tilkommende Salighed, og at enhver Christen allerede var i Besiddelse af en uden al Umage, ved den blotte Troesact erhvervet og blot tilregnet Hellighed, hvorved han iøvrigt skulde og maatte vedblive at være en Synder. Og hertil kom endnu den nye christelige Frihed, saaledes som Luther, som selvbeskikket Vogter over ethvert Christenmenneskes hidtil af Kirken undertrykte Rettigheder saa eftertrykkeligt forkyndte denne Frihed — Friheden til at sætte sig ud over Kirkens Befalinger og Anordninger, Friheden til ikke at skrifte, ikke at faste osv. eller til kun at gjøre alt dette eller Lignende efter eget Behag og Godtbefindende. „O, det var en fin Prædiken“, skrev senere Wicel, „ikke mere at faste, ikke mere at bede, ikke mere at skrifte, ikke mere at offere og give osv. I Sandhed, I skulde dermed let kunne vinde to Lande som Tydskland, ikke blot eet. Thi naar man først lader Enhver sin Villie, saa er han tilvisse let at vinde!“

(Fortsættes.)

Protestantiske Udtalelser om Bispværdighed og Præstedømme.

(Fortsat fra Nr. 50.)

Vi have i det Foregaaende omtalt en Opfattelse af det her paagjældende Spørgsmaal, der under en bestemt Protest mod den af den grundtvigske Fraction tilstræbte kirkelige Desorganisation vedkjender sig en Kirkebetragtning, som, uagtet en gennemgaaende Miskjendelse af de virkelige Forhold, forsaa vidt fortjener Paaskjønnelse, som den anerkjender den fra Kirkens Oldtid overleverede Betragtning af det biskoppelige Embede som Udgangspunktet for hele den kirkelige Udvikling og navnlig for Overdragelsen af Præsteembedet, og følgelig ogsaa som den dette sidste overordnede Myndighed. Hvor uenige vi derfor end ere med den omtalte Artikels ærede Forfatter i Henseende til det praktiske Resultat, som han udleder af de aldeles rigtige theoretiske Forudsætninger, han vedkjender sig, saa ere vi dog i ethvert Fald enige med ham i, at Præster i Folkekirken ikke ere berettigede til at tage den katholske Kirkebetragtning, som de jo Alle forkaste, til Indtægt for deres Ringeagt for den førstnævnte Kirkes Bispembede; saalænge de ville tjene denne, bør de ogsaa respectere dens Kirkeorden, og ere aldeles ubeføiede til at beraabe sig paa Reformationstidens Overgreb og Udskeielser til Gunst for deres kirkelige Radicalisme. Folkekirken har nu eengang den fra den tidligere Statskirke nedarvede Organisation, hvorefter det ikke er enhver Præst tilladt at ordinere hvem han finder for godt til Præst enten i eller udenfor Folkekirken; og denne Tingenes Orden har enhver af dens Tjenere ved sin Ansættelse factisk anerkjendt. Naar man derfor har paaberaabt sig, at den kirkelige Lovgivning ikke indeholder noget udtrykkeligt Forbud mod, at Statskirkens eller Folkekirkens Præster paa denne Maade forsyne andre Kirker med Geistlige, da minder denne Bemærkning uvilkaarligt om den „lille By“,

hvori man blev enig om at hænge en Bager, istedetfor en Smed, „fordi det ingensteds forbudet er at rette Smed for Bager“ *). Der gives nemlig mange Handlinger, som ikke ere forbudte i nogen Lov, fordi det aldrig kunde falde nogen Lovgiver ind at tænke sig deres Mulighed.

Det er i Kraft af dette og andre ligesaa kløgtige Beviser for den her omtalte Præsteordinations Lovlighed, at Pastor L. C. Hagen, Valgmenighedspræst i Kjerteminde, i Dagstelegrafen af 9de Novbr. har paataget sig, fra det grundtvigske Standpunkt at oplyse en eenfoldig „Spørger“ i det nysnævnte Blad om denne Sags rette Sammenhæng. Hans skarpsindige Forsvar for det Skete tager sit Udgangspunkt fra den Formening, at denne Sag burde ansees for at være „Folkekirken som saadan uvedkommende“, saasom denne Kirke jo efter Grundtvigs kirkelige Doctrin kun er en borgerlig Indretning, der følgelig som saadan ikke har Ret til at indskrænke det af Aanden ledede ubundne Frihedsrøre, som er et udelukkende Prærogativ for den Phantasikirke, hvis Bygning her paa Jorden aldrig bliver færdig, og som dens aandelige Fader nu eengang har døbt med Navnet: „Den hellige almindelige Kirke“, der jo er saa rummelig, at den kan omfatte alle Variationer paa det christelige Grundthema, som er givet med „Ordet af Herrens Mund ved Daaben“. Denne Kirke har, som bekjendt, i Medfør af sin eiendommelige Oprindelse og Tilblivelse, ingen anden Kirkeorden end den, som enhver given Tidsaands aandelige Fornødenheder kræve, og hvorom det da bliver dens Frimenigheders Sag at blive enige med deres Præster. Den er en alle virkelige og synlige Kirkesamfund „oversvævende“ (d. e.

*) S. Wessels „Smeden og Bageren“:

„Han“ (nemlig Dommeren) „blader i sin Bog omhyggelig;
Men finder Intet der for sig,
hvorved forbudet er, for Smed at rette Bager.
Han sin Beslutning tager“ etc.

i Luften svævende) usynlig Institution, som man behager sig i at benævne med den virkelige almindelige eller katolske Kirkes Navn, fordi den skal være det Ideal, der af alle Christne bør anerkjendes for at have været Christi sidste Øiemed med Grundlæggelsen af hans Kirke. Luther realiserede kuu ufuldkomment dette Ideal med sine Landskirker og Statskirker, der alle bleve sande Tvangskirker; men den statskirkelige Tvang skulde efter det guddommelige Forsyns urandsagelige Planer være et Overgangsstadium til hiin alle synlige Kirkesamfund omfattende Frikirke, hvoraf den udelukkende fra Oldtiden og Middeldalderen bestemte forældede „Pavekirke“ kun er et forældet Vrængbillede. Luthers store Fortjeneste bestaaer saaledes saagodtsom udelukkende deri, at han skulde bane Veien for en langt større Reformator, der var kaldet til ved Opdagelsen af en for alle tidligere Aarhundreder skjult Hemmelighed at realisere Kirkens Almindelighed i dette Ords sande Betydning.

Det er den ne almindelige Kirke, om hvis Eiendommeligheder Hr. Pastor Hagen ved denne Leilighed har fundet det betimeligt at meddele en værdifuld „Opklaring“. Hvad han siger til Anbefaling for den og dens „hellige Menighed“, hvis samtlige Medlemmer Alle ere kaldede og bestemte til Præster, og som i Kraft af dette sit almindelige Præstedømme „overdrager til Enkelte at forestaae Præste- og Tjenergjerningen“, — er ingenlunde noget Nyt; det er tværtimod en temmelig gammel Daarskab. Af et lille Skrivt, som Hr. Cand. Kragballe udgav i Aaret 1865 i Anledning af Pastor Birkedals Afskedigelse*), og som hverken af Grundtvig eller nogen Anden af hiin Menigheds Medlemmer er blevet desavoueret, har man nemlig forlængst erfaret, at „den præstelige Salvelse“ tilhører

*) „Om Præstevielse. Pastor Birkedal og Udrædelse af Folkekirken. Til menige Christne af Chr. M. Kragballe“. Skrivtet har det betegnende Motto: „Hvor Herrøns Aand er, der er Frihed.“ 2 Cor. 3, 17.

hele Menigheden, og meddeles den ved Daaben, og at al Ordination til geistligt Embede derfor maa agtes for unødvendig. Pastor H. supplerer nu de i denne Pjece temmelig løst henkastede Yttringer herom med en Kvintessents af Grundtvigs i hans Kirkespeil nedlagte „christelige Oplysninger“ og nyeste „Opdagelser“, og hans i „Dagstelegrafem“ meddeelte Belærelser ere ligesom Hr. Kragballes i den alleregenligste Forstand beregnede paa „menige Christnes“ Uvidenhed og blinde Tillid til Grundtvigs og hans aandelige Arvetageres Ufeilbarhed. Saameget vi imidlertid, i Forbigaaende sagt, anerkjende Grundtvigs omfattende Lærdom i andre Retninger, og den Genialitet, hvormed han har gjort sin Rigdom paa Kundskaber frugtbringende for sit Fædreland, saa er det dog en afgjort og af ham selv tilstrækkeligt documenteret Sag, at han vidste meget Lidt om den christelige Oldtid, og at han i den Grad arbejdede sig ind i den Mening, at man intet Sikkert kunde vide om den, at han endte med at slaae en Streg over alle dens traditionelle Vidnesbyrd, og tilsidst ikke ansaae Andet for urokkeligt fast i Kirken, end hvad han — uheldigviis aldeles feilagtigt — tillagde Herren selv! Denne Grundtvigs Ringeagt for al theologisk Viden har havt den høist betænkelige Følge, at hans Tilhængere, i Tillid til, at han vidste Alt, have kjørt sig fast i den Vildfarelse, at Ingen med Sikkerhed kan vide noget om det, hvorman han Intet vidste. „Vennernes“ Ringeagt for theologisk Kundskab fik siden en mægtig Støtte i de af den grundtvigske Philosoph, Professor R. Nielsen i Afhandlinger og Forelæsninger udslyngede Forhaanelser af al theologisk Videnskabelighed, og man kan derfor ikke undre sig videre over dette i sig selv saa naturlige Phænomen!

Men det synes os dog at gaac for vidt, naar Hr. Pastor H. — efter at have underrettet sine menige Læsere om, at man bertillands „egenlig ikke har Biskopper i gammelkirkelig Forstand“, eftersom de første danske „Superintendentcr“ bleve viede af Bugenhagen, som

selv blot var viet til Præst — indleder sine Belærelser om „Menighedens“ Naadefylde og guddommelige Fuldmagt i alle kirkelige Anliggender, dens Ordinationsmyndighed etc. etc. med de Ord: „Der ligger et Slør over Beretningerne om Indvielsen af Hyrder og Lærere i de første christne Menigheder, og, saa vidt jeg veed, have hverken de Lærde eller de Troende hidtil formaaet at løfte det(!). Jeg slutter deraf, at Tiden maa ikke være kommen dertil endnu*); imidlertid maae vi ganske vist(!) lade os veilede af Apostlens Ord derom, at vi ikke skulle komme i aabenbar Modstrid dermed.“ Man maa dog virkelig forbauses over den Naivetet, hvormed Forf. ikke blot forraader sin egen Uvidenhed om en Sag, han burde kjende, men gjør Alle Andre til sine Medskyldige. Thi det omtalte „Slør“ har aldrig existeret uden i vantroe og forskruede „Lærdes“ Indbildning; „de Troende“ have aldrig vidst noget om samme**). Og naar Forf. „for at naae til lidt Opklaring(!) i denne Sag“, henviser til Apostlen Petrus' Ord (1 Pet. 2, 9.), og paa dette Skrivtsted begrunder en kortfattet Menigmandsbelærelse om det saakaldte almindelige Præstedømme, da har han uheldigviis netop overseet det Sted (1 Pet. 2, 5.), hvor Apostlen tydeligst og bestemtest omtaler alle Christnes præstelige Charakter i dette Ords sande og af den katholske Kirke anerkjendte

*) D'Her. Grundtvigianere nære sig som bekjendt med, bestandig at trække Vexler paa Fremtiden, for dermed at dække deres Deficit i Nutiden.

**) Forf. kunde for godt Kjøb have naaet til den „Opklaring“, hvorom han taler, og undgaaet at blamere sig selv og den grundtvigske Menighedsdoctrin, hvis han blot havde gjort sig den Uleilighed at læse den Oversættelse af de apostoliske Fædre, som for c. 40 Aar siden paa Grundtvigs Opfordring blev besørget af daværende Cand. theol. Muus. Vi bør her tilføie, at dengang gjaldt det for G. fremfor Alt om, i de ældste Kirkefædres Skrifter at finde Stadfæstelse for sin daværende Mening om det apostoliske Bispedømmes ophøiede Betydning og Nødvendighed for Kirken!

Betydning, ved at sige, at alle sande Christne skulle være „et helligt Præstedømme, der frembærer aandelige Offere ved Jesus Christus“. Apostlen hentyder nemlig her — saaledes som den gamle Kirke eenstemmigt har tydet disse Ord — til det liturgiske og sacramentale Offer, hvori det eengang fuldbyrdede Korsoffer i alle dets aandelige Virkninger uafslædig til Verdens Ende fornyes, og som hele Menigheden frembærer for Gud paa den eneste Maade, hvorpaa dette kan skee, nemlig igjennem det af Herren og hans Apostle beskikkede særlige Præstedømme.

Hr. Pastor Hagen har, i Modsætning hertil, et ganske andet Kirkeideal, end den christelige Oldtids. For denne udgik Alt, hvad der angik det kirkelige Liv og dets Udvikling, ovenfra — fra Herren og hans Apostle. Han begynder alt nedenfra — fra „den hellige Menighed“, til hvem „vor Herre paa Bjerget i Gailæa har overgivet alle Ting“, og som Motto for denne Theori benytter han de Ord (1 Cor. 3, 23): „Alle Ting ere eders“. „Menigheden“, siger han, „d. e. alle Troende og Døbte ere bestemte til Præster, men, inden dette Maal naaes, er det nødvendigt, at Menigheden overdrager til Enkelte at forestaae Præste- og Tjenergjerningen. Det er altsaa Menigheden, hvem Alt uden Undtagelse er betroet, som indvier Præsten. Den sidder inde(!) med alle Naadegaverne, men uddeler dem ved Enkelte, og derfor har det altid været saaledes, at det er indviede Præster, som have forestaaet Indvielsen“. Af denne Menighedens „Sidden inde“ med alle Aandens Naadegaver udleder Forf. meget logisk det Selvfølgelige i, at Lægfolk — saaledes som det skete ved den Birkedalske Ordination, deeltage i Haandspaalæggelsen ved Præstevielsen. „Saadanne Lægfolk“, heder det nemlig videre, „meddele altsaa af hvad de selv have(!) som levende Medlemmer af Herrens Menighed, og derved bliver den hellige Handling mere fyldig og sand, og den Vildfarelse, at Præstevielsen er Grundsacramentet, der især før Luthers Tid overskyggede Herrens egne Indstif-

telser, vil, om ikke svinde bort, saa dog faae sin bestemte Modsigelse“ (!).

Vi behøve næppe at spilde noget Ord enten paa selve Indholdet af disse „Opklaringer“, eller paa den komiske Vigtighed, hvormed de her anrettes for „menige Christne“, der maatte føle sig tiltalte af disse temmelig forældede „christelige og kirkelige Oplysninger“, som i Reformationens første Aar forkyndtes af Thomas Münzer og Consorter; thi de seneste grundtvigske Theorier om Menighedens Supremati i alle kirkelige Anliggender ere — hvad Hovedgrundsætningen, det falske almindelige Præstedømme, angaaer — ganske de samme, som de, hvormed hine Fanatikere smigrede Menigmands selvraadige og forfængelige Instincter. Toppunktet i disse dybsindige Bemærkninger — der, som ovenfor anført, jo tillige give et betydningsfuldt praktisk Vink om saadanne Menigmandsordinationer, som det bedst egnede og ufeilbart sikre Middel til at bringe den katholske Betragtning af Præstedømmet til at „svinde bort“ (!) — er imidlertid hvad den ærede Forf. til allersidst bemærker om det „Betydningsfulde“ i, at enhver Præstevielse foregik i den Kirke, hvor den Indviede skulde tjene, og „naar Udvalgte af Menigheden deeltog i Haandspaalæggelsen“. Det velgjørende Indtryk, han engang modtog af en saadan Ordinationshandling i en Landsbykirke i Slesvig, vide, siger han, „idetmindste for mig have været endnu mere betydningsfuldt (!), dersom Kirkeværgerne paa Menighedens Vegne havde kunnet deeltage i Haandspaalæggelsen“ (!). Man skulde dog have troet, et en gammel Landsbypræst maatte kjende saameget til den virkelige Verden og de virkelige Forhold; at han — selv om Rigtigheden af hans fortvilede Menighedsdoctrin i ideal Forstand kunde indrømmes — maatte føle lidt Betænelighed ved, uden videre at kalde alle Troende og Døbte for Herrens hellige Menighed, og endnu mere Betænelighed ved at betegne Kirkeværgerne som de ikke blot officielle, men i christelig Forstand kvalificerede Repræsentanter for

den Menighed, der „siddet inde med alle Naadegaverne“, eftersom det af lang og bedrøvelig Erfaring synes at maatte være ham vitterligt, at det er ganske andre Hensyn, end christelig Tro og et sædeligt Levnet, der sædvanlig komme i Betragtning ved Valget til denne Bestilling, og at man blandt slesvigske Kirkeværger har kunnet finde ikke blot Drankere og andre aabenbare Sydere, men endog Personer, der vare vidt og bredt bekendte som Bespottere af Alt, hvad der er religiøse Mennesker helligt!“

(Slattes.)

Dagbog.

Frankrig. Den herskende Vaabenstilstand paa den store Politik's Omraade har skaffet Plads til de mindre — alting er relativt — Loves Behandling og dermed ogsaa til en Drøftelse af Spørgsmaalet om den høiere Underviisnings Frigivelse. Biskop Dupauloup af Orleans førte i den Anledning Ordet for Friheden, medens Gambettisten, den radicale Chalamel Lacour talte imod samme, fordi denne Frihed væsenlig kun vilde komme den katolske Kirke til Gode; vel var han for Frihed — i Almindelighed, og vilde ogsaa være det nu i dette Tilfælde — dersom — man overhovedet havde Frihed i Frankrig; men da dette ikke var saa, saa vilde han ikke indrømme den nu i en Sag, hvor den væsenlig var til Fordeel for den christelige Retning. Loven gik naturligvis med stort Fleertal til næste Behandling, og yderste Venster led ved sin Optræden i denne et betydeligt moralsk Nederlag; en simpel Følge af at svigte sine egne Principer, naar de føre til Konsekventser, som ere til Modstandernes Fordeel. For os andre er denne Hr. Chalamel Lacours Optræden et nyt Beviis paa, hvor udelukkende det franske Venstre repræsenterer Bydemokratiets løseste og daarligste Bestanddele, hvor lidet det egner sig til at føre Ordet for den store franske Landbefolkning, og hvor

langt det — naar Prøven engang maatte komme — vil være fra at kunne løse den Opgave, det har sat sig.

America. Præsidenten har ladet udgaa et temmelig intetsigende Budskab til Congressen, hvilket forøvrigt er tilgiveligt nok, da Congressen, ifølge en eiendommelig Bestemmelse i den amerikanske Forfatning, endnu i en rum Tid bestaaer, ikke af den nyvalgte — men af den gennem de nye Valg af Befolkningens Fleertal desavouerede — fordums Majoritet, der naturligviis kun kan føle sig selv som Congres ad interim, og følgelig mangler enhver Lyst eller Opfordring til at tage sig alvorligt af Sagerne, da den meget godt veed, at den nyvalgte Congres, saasnart den til den lovbestemte Tid indtræder i sine Rettigheder og afløser den nuværende afskedigede, men endnu bestandig fungerende Forsamling, vil cassere det Meste af det, som nu maatte blive vedtaget.

Spanien. Fra Krigsskuepladsen foreligge Efterretninger om en ny — og som det synes — meget betydelig Seir, som Carlisterne have vundet over Serranisterne i Omegnen af Tolosa.

Kirkelige Efterretninger.

England. I London, fortæller Kath. Volksblatt for Sachsen, lever en Hr. B., der har fire Sønner. Den Ældste reiste for nogle Aar siden for sin Fornøielses Skyld til Rom. Han skrev meget tilfreds derfra, at han morede sig godt, interccserede sig for alle Kunstens og Historiens Monumenter, og deeltog tillige i de fortræffeligste Rævejagter; Naturen henrykkede ham ligeledes osv. Efter nogen Tids Forløb sagde Faderen, som med hele sin Familie var Anglicaner, uden dog at tage Sagen synderlig alvorligt, til den anden Søn: „Henry, jeg veed ikke hvad der er paa Færde med William i Rom, han skriver ikke mere saa muntert som ellers; jeg synes næsten, at den tossede Dreng bliver altfor from, gaa engang hen og see Dig om efter ham.“ Henry reiste og skrev en Tid efter hjem: „Villiam har det meget godt, men han er bleven Katholik og endog Novice hos Dominicanerne i Sct. Sabina; forresten er der i Sandhed her

meget smukt, jeg har de mangfoldigste Leiligheder til at kunne more mig; her er behagelige Selskaber, Kunst- og Naturprydelser osv.“ Nogen Tid derpaa sagde Faderen til den tredje Søn: „Frederik, gaa engang til Rom og see, hvad Henry tager sig for; jeg veed ikke, hvad jeg skal tænke om ham, hans Breve ere ganske anderledes end tidligere.“ Frederik reiste og fandt, at hans Broder var rask og fornøiet, men ligeledes Novice i Sct. Sabina. Det varede ikke længe, førend Frederik ogsaa blev Katholik og indtraadte i samme Kloster. Men der var endnu en fjerde Broder, Charles, og ogsaa denne blev Katholik, men han gik ikke i Kloster; han blev Architect og giftede sig med en Anglicanerinde, som han iforveien var forlovet med.

For nogle Aar siden kom en Præst fra Tydskland til ham, hvem vi have at takke for hele denne paalidelige Fortælling. Han blev indbudt tilbords, men man bad ham om, for den anglicanske Hustrues Skyld at være forsigtig med at tale om kirkelige Ting. Under Maaltidet sagde hun til Præsten: „Jeg er glad over, at jeg endelig faaer en katholsk Præst at see. Jeg maa nemlig beklage mig over min Mand. Fra Tid til anden reiser han bort og han tager mig aldrig med. Han siger mig da, han gaaer til Rom for at holde Exercitier, og dertil kunde han ikke bruge mig.“ Præsten svarede: „Da har De vistnok Ret til at være utilfreds. Hustruen bør jo være, hvor Manden er. En anden Gang skal De kun reise med ham, og, hvis det da ikke bliver anderledes, saa bør De bringe Deres Sag for den h. Fader i Rom.“ Fruen fulgte dette Raad, og det varede ikke længe, før hun ligeledes var Katholik. To af hine tre Dominicanere ere for Øieblikket fremragende Prædicanter i London.

Kjøbenhavn. De herværende Josephssøstres Convent har lidt et beklageligt Tab ved deres almindelig elskede og høiagtede Priorindes Bortgang fra denne Verden. Den afdøde Louise Voguet, født d. 3. Marts 1827, var en Datter af en større Landeiendomsbesidder i Omegnen af Chambery. Hun mistede i en tidlig Alder sin Moder og forestod med ualmindelig Dygtighed ligefra sit 16de Aar sin Faders store Huusholdning. Hendes Beslutning at indtræde i den religiøse Stand var ham derfor ingenlunde velkommen, og han modsatte sig i længere Tid Opfyldelsen af hendes Ønske, ligesom ogsaa Ærkebiskoppen af Chambery ikke undlod at foreholde hende de vægtige Grunde, som bevægede hendes Fader til at modsætte sig

hendes Forehavende. Men da denne Prælat efter en alvorlig og streng Prøvelse var kommen til Erkjendelse af hendes utvivlsomme høiere Kald for Ordenslivet, indvilgede hendes Fader i hendes Indtrædelse i Josephsøstrenes Noviciat (d. 1. Januar 1851). Allerede i 1856 anbettedes hende Styrelsen af Moderhusets Noviciat, og hendes i denne Stilling godtgjorte praktiske Dygtighed i Forening med den opoffrende Kjærlighed, hvormed hun omfattede enhver af sine Standspligter, bevirkede i Aaret 1864 hendes Ansættelse som Generalsuperiorindens Assistentinde.

I Aaret 1866 overtog hun Ledelsen af det herværende Convent med tilhørende Filialer, og hun har i den siden forløbne Tid opfyldt sin Stillings ofte meget byrdefulde og anstrengende Pligter med en Samvittighedsfuldhed, som længe vil bevare hende i den kjærligste Erindring. Hendes svage Helbred, som hun aldrig skaanede, bukkede derfor tidligt under for de herværende i fysisk Henseende mindre gunstige Betingelser for den Virksomhed, som hendes Kald medførte. Den Afdøde har testamenteret en hende før et Par Aar siden tilfalden Arv af 12000 Fr. til Josephsøstrenes under Bygning værende Hospital.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 20de December. 4de Søndag i Advent.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Kl. 6. stille Messe. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt. — 21. M. Thomas, Apostel. 22. Ti. Ischyrión, Martyr. 23. O. Fastedag. Victoria. Jomfru og Martyr. 24. To. Vigilie. Fastedag. Adam og Eva.
- Fredagen den 25de December. Vor Herres og Frelzers Jesu Christi Fødsel. 1ste Juledag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 5 første Levitmesse. Kl. 6½—9½ hver halve Time stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Efterm. høitidelig Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Midnat Kl. 12 første Høimesse. Kl. 12¾, stille h. Messe. Kl. 9 anden Høimesse. Kl. 6. Aften Festandagt med Prædiken.
- Lørdagen den 26de December. Sct. Stephanus' festlige Mindedag. 2den Juledag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Kl. 6 stille Messe. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken.
- Søndagen den 27de December. Søndag mellem Juul og Nytaar.** Johannes, Apostel og Evangelist.
- Søgnedagsgudstjeneste som sædvanligt.**
-

Nordisk Kirketidende

for katholske Christne.

Toogtyvende Aargang.

„Nordisk Kirketidende“ udgaaer hver Søndag. Abonnement, 3 Mk. Kvartalet, modtages paa alle Postcontoirer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedcommissionær, Grosserer Lohrer, Tordenskjoldsgade 5, i Kjøbenhavn.

N° 52. Søndagen den 27de December. 1874.

Indhold: Morten Luther. Protestantiske Udtalelser om Bispeværdighed og Præstedømme. Kirkelige Efterretninger: Frankrig, Berlin, München, Hessen, Hannover, Altendorf ved Essen, England, Brasilien.

Morten Luther.

(Fortsat fra Nr. 51.)

Det nye Evangelium lovede imidlertid ikke blot en meget lettere og mere sikker Opnaelse af de aandelige og tilkommende Goder; det aabnede tillige, især Fyrsterne, Adelen og Magistraterne, lokkende Udsigter til at vinde jordiske Goder. Saare Mange iblandt disse vare dengang i høi Grad forgjældede, og de saae nu i Kirkegodset et Skatkammer aabnet, som bød dem Midler til at betale deres Gjæld, ligesom Inddragelsen af Bispedømmerne tilbød de Mægtigste blandt Fyrsterne en gunstig Leilighed til at arrondere deres Stater og til ret fast at grundlægge og uddanne deres Territorialmagt.

Endelig havde Luther i den Ødelæggelseskrig, som han førte mod Kirken, to mægtige Menneskeclasser til Forbundsfæller. Den ene bestod af de Humanister, Philologer og lærde Skolemænd, der vare udgaaede fra den Erasmiske, og i de sidste Aar ogsaa fra den Melanchthonske

Skole, Mænd, der nærrede en dyb Uvillie mod den hidtil overmægtige Geistlighed, der var i Besiddelse af alle indbringende Embeder, og hvem de for det Meste vidste sig overlegne i Kundskaber, og de hjalp derfor af alle Kræfter til med at opflamme Folkets Uvillie og Mistillid til denne Stand. Alle disse saae saa meget mere i Luther En af deres og en Befordrer af deres Retning og Standsinteresser, som han udledede den sande Læres Undergang af, at man havde forsømt Studiet af det græske og hebraiske Sprog, og som han lovede at ville opføre Kirkens nye Bygning paa Sprogstudiets Grundvold.

Den anden Classe var endnu langt talrigere; den omfattede den fremvoxende Generation, den studerende Ungdom og de yngre Mænd, som først for kort Tid siden vare indtraadte i det praktiske Liv. Alle disse beundrede og ærede i Luther Dagens Helt, den meest imponerende Personlighed, Tydskland dengang havde at opvise, den Mand, som førte et Sværd i Munden, som Ingen af hans tyske Modstandere kunde maale sig med, og overhovedet repræsenterede det kraftige og livfulde Nye, Fremskridtet og Oplysningen, medens den katholske Kirke og dens Forsvarere havde Udseende af at være Repræsentanter for det Forældede, for Reactionen — om man end dengang betegnede denne med andre Navne.

Imidlertid havde Luther paa Wartburg — hans „Pathmos“ (!) — beskæftiget sig med Skrivter mod den katholske Theolog Latomus og Universitetet Löwen, derefter mod det kirkelige Offer (mod Afskaffelsen af Privatmessen). I det sidste Skrivt forsikkrer han, at han først efter en svær Kamp med sin Samvittighed endelig var kommen til at holde Paven for Antichristen og Bisperne for hans Apostle, Høiskolerne for hans Horehuse; hans Hjerte havde saare hyppigt skjælv og foreholdt ham: „Hvad — om du foer vild og førte saa mange Mennesker i Vildfarelse, der alle vilde blive evigt fordømte!“ Denne Bekymring og Uvished vendte ogsaa senere hyppigt tilbage, men aldrig med en saadan Styrke og Varighed, at

den formaaede at standse ham paa den betraadte Bane eller vende sig bort fra den. Tvertimod besluttede han sig nu ogsaa til, med al Energi at bekæmpe Præsternes Cølibat og det klosterlige Livs Løvter og „vende tilbage til den christelige Troes Frihed“ d. v. s., til baade selv at bryde de af ham aflagte Løvter og opfordre Andre til at gjøre det Samme. Hermed forstærkede han sit Parti umaadeligt, thi han vandt nu strax den Skare af Præster, der hidtil havde levet i Concubinatus og derfor begjærlig maatte gribe efter en Lære, der bød dem Leilighed til at udslette denne Plet paa deres præstelige Ære ved Indgaaelsen af et formeligt Ægteskab; endvidere de Tusender af Munke, der vare kjede af Klosterets Tugt og Indskrænkning.

Imidlertid truede til hans store Fortrydelse den af ham fremkaldte Bevægelse med at voxe ham selv over Hovedet og at skyde ham til Side. De første Gjendøbere reiste sig netop paa denne Tid, og det endog i Nærheden af selve Vittenberg. Ganske med de samme Grunde og med den samme Ret, hvormed Luther hidtil havde angrebet og forkastet Sacramenterne og Kirkens Institutioner, bekæmpede de Barnedaaben og bragte Melanchthon, der ikke vidste Noget at svare dem, i stor Forlegenhed. Til lige begyndte Carlstadt med sit Anhang at sønderslaae Billeder i Kirkerne, kulkaste Altrene, bortskaffe Skriftestole osv.

Da skyndte Luther sig bort fra Wartburg, kom den 7de Marts 1522 til Vittenberg, og bragte, understøttet derved af Chyrfursten, Reformationen atter tilbage fra dens altfor raske Fremgang til den langsommere Gang, der mere skaanede de udvortes Ting og Tegn; man maatte kun ret eftertrykkeligt drive og prædike Læren om Retfærdiggjørelsen, meente han dengang, og senere, da vilde Alt, hvad der i det kirkelige Liv ikke svarede til denne Lære, falde af sig selv, uden at man allerede nu behøvede at paalægge Folket Aaget af en ny Tvang og nye Love.

Carlstadt maatte forlade Vittenberg, Luther for-

anledigede, at det ogsaa blev ham forbudt at prædike og lade sine Skrifter trykke, bekæmpede ham derpaa i Jena og Orlamünde; og den Mand, der hidtil med Raad og Daad havde været hans fornemste Medhjælper, behandlede Luther nu som sin værste Fjende; den samme Mand, som Luther tidligere stedse havde overøst med Lovprisninger og erklæret for en Theolog, der besad en uforlignelig Dømmekraft, blev fra nu af i Reformatorens Skrifter fremstillet som et skjændigt, med alle optænkelige Laster brændemærket Menneske, og Luther forsikkrede: „Hvis Carlstadt troede, at der var en Gud i Himlen, saa skulde Christus aldrig mere være ham naadig!“

Luther pleiede fra Begyndelsen af sjældent at paa-beraabe sig den gamle Kirke, dels fordi, som han selv paastod, hans Hovedlære havde været fuldstændig ubekjendt for den gamle Kirke, dels fordi han maatte føle, at man ikke kunde antage Traditionens og Kirkens Autoritet stykkeviis, ikke paa eengang kunde sætte sig op mod den samtidige Kirke, og efter Behag slutte sig til Kirkens Lære og Praxis i et tidligere Aarhundrede. Skjøndt han kun havde liden Kjendskab til den gammelkirkelige Literatur, saa saae han dog saa meget, at hele den i hine Skrifter herskende Aand, at hele den gamle Kirkes Praxis baade i Gudstjenesten og Disciplinen stod i skarp Modsætning til hans System; han holdt sig derfor udelukkende til det nye Testament, der indeholder saa Lidet om Tilstandene, Indretningerne og det religiøse Liv i den første Kirke, og dette Lidet tilmed hyppigt i saa dunkle Hentydninger, at han meente at have desto friere Raaderum for sit Systems Udvikling.

Hvor lidt den kirkelige Oldtids Vidnesbyrd og Autoritet gjaldt ham, det viste han ret øiensynligt, ved fra nu af at rette sin spottesyge Polemiks bittreste Angreb mod det kirkelige Document, der netop er det ældste og i sin uforandret forblevne Skikkelse og Universalitet det ærværdigste af alle — mod Messens Canon. Det er en Kjendsgjerning, at denne Canon allerede i Begyndelsen af det

femte Aarhundrede, med Undtagelse af et Par korte, først senere tilføiede Formler, ordret lyder saaledes, som vi nu have den, at der i dens Bønner og Formularer hersker den samme Aand, den samme Synsmaade, som i de øvrige Liturgier i Orienten og Occidenten. Denne Canon udgav Luther i en tydsck Oversættelse og med sine Anmærkninger, „paa det at Enhver maatte forbauses derover, og korse sig som for Djævelen selv“. Næsten enhver Sætning af Texten blev erklæret for en Gruelighed, for en Gudsbespottelse, en Løgn, for et usaligt, forbandet. af ulærde og taabelige Præster sammenskrabet Værk.

Med denne fornægtende og nedbrydende Virksomhed holdt imidlertid Reformatorens positive Bestræbelser lige Skridt. Han sørgede nemlig baade for at skaffe sin Lære Prædicanter, og for at tilfredsstille Folkets Fornødenheder ved Udgivelsen af sin Postille (1523); noget senere fuldendte han sin Oversættelse af Bibelen, som i sproglig Henseende var et Mesterstykke, men særligt afpasset efter hans Lærebegreb, og derfor paa mange vigtige Steder med Forsæt urigtig og meningsforvandskende.

Striden med Erasmus om den menneskelige Villie, dens Frihed eller Trældom, der sysselsatte Luther i de to følgende Aar, gav et nyt Beviis paa den Luther eiendommelige Færdighed i at fordreie de simpleste og klareste Steder i den h. Skrivt til det Modsatte af deres virkelige Mening. Dette er næppe nogensinde faldet noget Menneske saa let som ham! Naar Bibelen er fuld af Formaninger til, at Mennesket selv skal gjøre Noget, flye Synden og bevare sig reen, saa paastod han, at Meningen var: Gjør det, hvis I kunne, men I kunne det ikke; eller at Gud vilde derved blot spotte Menneskets Afmagt, som om han vilde sige: lad os dog engang see, om I kunne gjøre det. Naar Erasmus saa foreholdt ham de Steder, efter hvilke Gud ikke vil Menneskenes Fortabelse, men deres Frelse, saa mødte Luther ham med sin Distinction imellem Guds aabenbarede og skjulte Villie, i Kraft af hvilken sidste Gud vilde, at den største Deel af Menneskene

skulde gaae evig fortabt, medens han rigtignok i den h. Skrivt talte ganske anderledes, og hans skjulte Villie altsaa ligefrem stred mod den aabenbarede.

Troen og netop den høieste Grad af Troen satte han deri, at Mennesket holdt ogsaa det logisk Modsigende for sandt og vist, og saaledes fast antog, at Gud var ikke blot retfærdig men ogsaa barmhjertig, naar han først ved sin almægtige Villie gjorde Millioner Mennesker, ja det store Fleertal af dem, fordømmelsesværdig, og derpaa nedstyrtede dem i Helvedes evige Kvaler. Og ved denne Leilighed, saavel som ved Forsvaret for og Anbefalingen af sin Lære om Retfærdiggjørelsen, pleiede han at ivre mod den Vantro, der i saadanne Ting ogsaa vilde laane Øre til den menneskelige Fornuft. Det var Djævelen, sagde han, der forførte de romerske Præster til at maale Guds Villie med deres Fornuft: „thi at to og fem er syv, kan jeg fatte med min Fornuft; men naar det heder ovenfra: Nei, det er otte, saa skal jeg troe det imod min Fornuft og Forstand.“ Derfor maatte man, forlangte han, som Christen „dreie Halsen om paa Fornuften. stikke Øinene ud paa den og kvæle dette Bestie“. Overhovedet foredrog han ogsaa i disse Skrivter sine Paastande med hiin Tone af tvivlløs Vished og Evidents, som Ingen vidste bedre at haandtere end han. Sin Modstander, hvem ogsaa han tidligere, som hele Samtiden, i rigt Maal havde ydet sin beundrende Aerkjendelse, behandlede han i denne Skrivtvexling med den ringeagtende Haan og spottende Kaadhed, der allerede nu var bleven ham til hans anden Natur. Han tog ikke i Betænkning at fremstille ham som en Epikuræer, Sheptiker og Atheist, men skrev ham dog bagefter et undskyldende Brev til, i hvilket han, under Paaberaabelse af sin Characteurs Heflighed, som han nu eengang ikke havde i sin Magt, søgte at forsone ham. Erasmus holdt ham imidlertid i sit Svar et Speil for Øinene, og skildrede i træffende og skjærende Træk hele hans Adfærd. Efter dette Brevs snart paafølgende Offenliggjørelse var Erasmus for Luther bleven et af de Mennesker,

som han aldrig omtalte uden med et brændende Hads Bitterhed: „en giftig Slange, en Fjende af Christus og al Religion, et livagtigt Billede og Afpræg af Epikur og Lucian. Imidlertid havde denne Strid med Erasmus ingen videre Følger for Luther og for hans Forehavendes Fremgang. Erasmus havde selv forudset, at han forgjæves vilde forsøge paa at svømme imod den Strøm af Popularitet, som hans Modstander blev baaren af; tvertimod hjalp den Mening, som Luther her forsvarede, øiensynligt til at gjøre ham endnu mere yndet af Mængden, thi den Slutning var Hvermand indlysende, at, naar Mennesket ingen frie Villie har, saa kan der hverken være Tale om moralsk Tilregnelser eller Ansvarlighed.

(Fortsættes.)

Protestantiske Udtalelser om Bispeværdighed og Præstedømme.

(Sluttet.)

Sammenligner man nu begge de her omtalte modsatte Udtalelser om een og samme Sag med hverandre, da maa man unægtelig forbauses over saadanne Contraster i Betragtningen af det kirkelige Livs Udgangspunkt og høieste Princip — udtalte af een og samme Kirkes Tjenere. Den førstomtalte vidner om en af sand og levende religiøs Interesse gennemtrængt Længsel efter at see den christelige og kirkelige Samfundsorden i den Kirke, som Forf. tjener, befriet for den forstyrrende Indvirkning af de adspaltende og nedbrydende Elementer, der true den med Opløsning og Undergang, og seer i den gamle Kirkes Bispedømme det ledende og ordnende Princip, der fra Begyndelsen af har baaret hele den kirkelige Udvikling.

Med Undtagelse af den med den bedrøvelige confessionelle Skinsyges fordomsfulde Standpunkt nu eengang givne Misforstaaelse af det afgjørende Punkt i dette Mellemværende, og tiltrods for de ubeføiede Angreb paa vor Kirke, som lang Erfaring vel har lært os at betragte som uadskillelige fra enhver Anerkjendelse af enkelte gode Sider ved den, men som Sandheden og skyldigt Hensyn til vore Troesfæller ikke tillade os at lade hengaae upaatalte, ere vi desuagtet langtfra at miskjende saadanne Modstanderes religiøse Alvor og gode Mening.

Hvad derimod den sidstomtalte Betragtning af det kirkelige Liv angaaer, da troe vi, at den saa tilstrækkeligt har karakteriseret sig selv, at vi tør ansee os for fritagne for nærmere at godtgjøre dens Antikirkelighed, ja i Grunden antichristelige og i moralsk Henseende forkastelige Charakter. Vi indskrænke os her blot til at erindre om Benævnelsen „den hellige Menighed“, som eenstydig med „alle Døbte“, der udvortes bekjende den christelige Tro, om at denne Menighed „sidder inde“(!) med alle Naadegaverne, at den selv indvier sine Præster, og meddeler dem de særegne Gaver, som de have Behov, og endelig om „Kirkeværgerne“, som denne hellige Menigheds kvalificerede Repræsentanter. Vi tvivle meget om, at Grundtvig vilde have vedkjendt sig en saa cynisk Parodi paa sine reformatoriske Ideer; men vi ansee det for ret heldigt, at de usunde Frøkorn, som han har nedlagt i den danske Kirkeager, skyde saa frodigt op og bære Frugt i saa yderliggaaende Caricaturer, som den her omtalte modbydelige Nedværdigelse af den hellige og over alt Audet i denne Verden ophøiede Idee, som nu snart i to Aartusinder har hævet den menneskelige Aand over al denne Verdens Lavhed og Jammerlighed, givet de ædleste og reneste Menneskers Tanker et Opsving mod det Evige, deres Begeistring en Flugt, som ene finder sin Forklaring i Troen paa og Erfaringen om Gudmenneskets stedsevarende Nærværelse og Hans Aaands følelige Naadevirkninger gennem ovenfra anordnede guddommelige Foranstaltninger. Det

her omtalte Prøvekort paa fripræstelig Viisdom begynder derimod Alt nedenfra; det overfører paa det kirkelige Liv det radicale Demokraties Yndlings sætning: Alt af Folket og ved Folket, og man glemmer midt i sit uværdige Liebhaveri for Nutidens folkelige Politik — at Kirken har en Konge i Himlen, som vel har meddelt hele Menigheden sine aandelige Gavers Naadefylde, men ikke givet Alle og Enhver Fuldmagt til at forvalte og uddele dem. Han har gjort og ordnet Alt til Menighedens Bedste, men han virker ikke umiddelbart ved den eller igjennem den. Han har eengang, og eens og uforanderligt for alle Tider udkaaret sig ovenfra indviede Tjenere til at forestaae Huusholdningen i hans Kirke, og lede dens af alle denne Verdens Magter — Konger, Kaisere og Folkemajoriteter — lige uafhængige Styrelse.

Det er desværre umiskjendeligt, at de vedkommende Præsters med det grundtvigske Fripræstedømme og hele Valgmenigheds-Agitationen givne uværdige Afhængighedsforhold til de paagjældende Menigheder har en ikke ringe Andeel i de ovenfor omtalte, det geistlige Embede og den personlige Værdighed i lige høi Grad forkleinende Yttringer. Thi Alt gjælder jo nu om at vinde Prisen for „Folkelighed“, og man behøver blot at tænke sig det for hele dette Røre til Grund liggende Princip, der endnu befinder sig i sine Barndomsaar, fremskredet til et modnere Udviklingspunkt, for at see de modbydelige, men naturnødvendige Følger af samme — en almindelig fri Concurrance om folkelig Yndest, en almindelig Kappelstrid om, i denne Henseende at tage Luven fra hverandre, med andre Ord: Religionens officielle Repræsentanter nedværdigede til Folkesmigrere, hvem Følelsen af deres uværdige Afhængighed af deres Menigheder gjør det umuligt, uden Personsanseelse at vidne om Sandheden!

Vi slutte med at henstille det i den første Deel af denne Artikel omtalte Spørgsmaal til Dhr. Grundtvigianeres og navnlig til Dhr. Fripræsters behagelige Overveielse — om de virkelig finde deres hedengangne Mesters

Lære om Folkekirken som en blot borgerlig Indretning at være et fyldestgørende Beviis for deres Berettigelse til — under Paaskud af at de, som Christne og Præster, i høiere Forstand ikke tjene den, men „den hellige almindelige Kirke“ — ugenerte at dispensere sig fra den ved deres Ansættelse indgaaede Forpligtelse til at respectere hiin Kirkes Anordninger og Forskrivter? Under et saadant sophisticated Paaskud at arbejde af alle Kræfter paa at ødelægge den Institution, som man har forpligtet sig til at tjene og værge, og af hvis Brød man lever, det forekommer i det mindste os at være temmelig uforeneligt med Samvittighedens og Ærens Bud. Det synes os tillige noget forhastet, naar Dhr. Fripræster i saadanne Tilfælde, som det her omtalte, gerere sig, som om de Intet havde med Folkekirken at gjøre, medens det dog er hver Mand vitterligt, at Tilladelsen til at danne Frimenigheder blev givet paa den udtrykkelige Betingelse, at disse Menigheders Præster skulde staae i samme Forhold til Folkekirkens Biskopper, som denne Kirkes øvrige Præster. Med denne Betingelse for Tilladelsen d. e. med disse Menigheders Indordning under Folkekirken vilde de lovgivende og styrende Myndigheder forebygge den ellers høist sandsynlige Dannelse af omtrent ligesaa mange Secter, som der blev etableret Frimenigheder. I denne Henseende har Hr. Pastor Hagen virkelig givet et lærerigt Exempel. Han taler nemlig, som den der staaer udenfor Folkekirken, og som den, der i Kraft af sin fripræstelige Værdighed er hævet høit over den; og hans „Opklaring“ af Grundtvigs Menighedstheori har kun Hjemmel i de vildeste og forrykteste Sværmeres og Sectstifteres Theorier!

Vi have anseet det for passende og pligtmæssigt at benytte denne Lejlighed til at udtale vor Misbilligelse af de anarchiske Tendentser, som nu i en Række af Aar fra dette Parties Side i den aandelige Friheds Navn have bidraget til at nedbryde Agtelsen for al kirkelig Orden og kirkelig Myndighed. Vi have nemlig stedse vedkjendt os den Overbeviisning, at vor Kirke Intet vin-

der ved den store Mængdes tiltagende Ringeagt for et lovordnet Kirkevæsen. At vi nemlig ønske vor Kirke Fremgang og Udbredelse, vil vel intet fornuftigt Menneske fortænke os i, eller nægte os Berettigelse til at virke for. Men det er efter vor Mening en afgjort Sag, at den af den grundtvigske Kirkebetragtning fremgaaende Agitation for Frimenigheder og af saadanne Menigheders religiøse Meninger og Stemninger afhængige Geistlige, ved Siden af dens demoraliserende Virkninger baade paa Præster og Menigheder, nødvendig maa engang ende med en grundig Foragt for al Religion, og dermed ogsaa for vor Religion. Vi troe virkelig ikke, at vinde noget ved saadanne Tilstande, saalidt som ved de Frugter, de ville bære i andre Retninger, saavel af det private, som fornemmelig af det offentlige Samfundsliv!

Kirkelige Efterretninger.

Frankrig. Regeringen har her faaet Øinene op for, at Religion er en Nødvendighed ogsaa for Armeen. Man indseer, at der ikke gives noget andet Middel mod den „røde“ Socialisme, der truer det moderne Samfund med fuldstændig Opløsning. Krigsministeren har nu, efter at Loven har beskikket Militærsjælesørgere, udstedt et Circulære til samtlige commanderende Generaler. Hele Loven skal udføres efter Aftale med Diocesan-Bisperne. Til Armeens religiøse Tjeneste regnes: den hell. Messe, Prædikener eller Conferentser, Katecheser for Soldaternes Børn og Militærpræsternes daglige Samqvem med Soldaterne. Messen skal holdes paa alle Søn- og Festdage. Den militære Tjeneste skal ordnes saaledes, at alle militære Personer have den største Frihed til at kunne bivaane dem.

Berlin. Den Bismark-Falkske Lovgivning, ved hvilken man vilde hjælpe den protestantiske Kirke paa Benene, danner uden Tvivl et Vendepunkt i det berlinske

kirkelige Liv. Et ikke ubetydeligt Antal Prædicanter viste sig den Ene efter den Anden — under Pressens og de offentlige Forsamlings store Bifald — at være Rationalister og Deister. I de sidste Kirkeraadets Valg, som foretoges i afvigte Foraar, efter at den nye evangeliske Synodalorden var bleven indført, seirede Rationalisterne og Protestantforeningens Medlemmer. Disses Triumph er altsaa hiin nye Lovgivnings første Virkning, medens de imod Katholicismen opstillede Mailove frembragte netop den modsatte Virkning, idet de bragte Ultramontanerne i Forgrunden.

— Der siges, at de social-demokratiske Foreninger agte at paalægge deres Medlemmer en Forpligtelse til at træde ud af Statskirken; paa denne Maade vilde Berlin snart faae flere 100,000 confessionsløse Indvaanere; thi tre Fjerdedele af de berlinske Arbeidere ere enten allerede Socialdemokrater eller paa Veien til at blive det. Mon det national-liberale Bourgeoisie snart vil see, at dets kirkelige, sociale og politiske Standpunkt ikke mere lader sig opretholde overfor Socialismen?

— Iblandt de mange protestantiske Secter, Baptister, Irvingianere, Freigemeindler, Gammel-Lutheranere, Gichtelianere frembyder den katholske Menighed i Berlin et glædeligt Syn. Man er nu i Færd med at grundlægge et femte Sogn med den nylig fuldendte Pius-Kirke. Med Indbegreb af Capellerne holdes der nu paa ti Steder regelmæssig katholsk Gudstjeneste. Med Hensyn saavel til Stadens Udstrækning som til Katholikernes Antal (60,000) er dette endnu langt fra tilstrækkeligt. Endskjøndt Katholikerne aldrig vare uddøde i Berlin, maatte de dog indtil forrige Aarhundredes Begyndelse hjælpe sig uden kirkelig Indretning; de kunde kun bivaane Gudstjenesten i de katholske Gesandtskabers Capeller. St. Hedvigs Kirke blev indviet 1773, efter at Grundstenen var bleven lagt i Aaret 1747. Men først Aaret 1848 bragte Katholikerne en virkelig fri Bevægelse. 1847 grundlagdes St. Hedvigs Sygehuus, en pragtfuld gothisk Bygning med et smukt Capel og Have. Barmhjertige Søstre pleie der aarlig henimod 1000 Katholiker og 2—3000 Protestanter. Sygehuset har bidraget overordenligt til at adsprede Fordommene imod den katholske Religion. Siden 1863 have ogsaa de graae Søstre et stort Huus, omtrent 20 Søstre, som pleie de Syge uden Betaling i deres Boliger. Ursulinerinderne besidde siden 1854 et rummeligt Kloster med en Opdragelses-Anstalt for Piger af alle Stænder og et

Vaisenhuus. Søstrene af den gode Hyrde beboe et Huus i det nærliggende Charlottenburg. Siden 1868 eie Dominicanerne en lille Bopæl i Forstaden Moabit ved Siden af det af Franciscanerbrødre styrede Dreng-Vaisenhuus. Alle disse Stiftelser ere fremkomne og vedligeholdte ved frivillige Gaver. I inden- og udenlandske kirkelige Øie med tilskyder den berlinske Menighed Meget. Af religiøse Foreninger gives der i det Hele nogle og tredive, i hvilke alle Stænder, Kjøen, Embedsstillinger, enhver Alder ere repræsenterede. Fremfor alle udmærke Pius- og Vincents-Foreningerne sig ved et stort Antal Medlemmer.

— I Berlin spille Jøderne en stor Rolle. Deres Antal beløber sig kun til omtrent 36,000, men de ere dog langt mere indflydelsesrige end Katholikerne. De nye Paladser og de smukkeste Bygninger i „Geheimrathviertel“ tilhøre især Jøder; næsten alle betydeligere Banker ere i Jødernes Hænder, og den nye Børsbygning har kostet over en Million mere end et halvt Dusin af de nye Kirker. Den nye Synagoge, hvis Opbyggelse krævede 800,000 Thaler, er udsmykket med en feagtig orientalsk Pragt, og er endnu altid Stadens rigeste, ja endog største religiøse Bygning. Desuden gives der endnu ældre Synagoger, et Tempel for den jødiske Reform-Menighed, forskjellige jødiske Foreninger, Skoler, Sygehuse, Casinoer etc. Høiere Dannelse er iblandt Jøderne mere almindelig end hos noget andet kirkeligt Samfund, ligesom ogsaa et Antal navnkundige Lærde findes iblandt dem. Ved det berlinske Universitet ere flere jødiske end katholske Professorer ansatte, skjøndt det skulde være paritetisk. Især er de jødiske Lægers og de jødiske Raadherrers Antal stort. Men ingensteds er Jødedommen mere ueens i sig selv end i Berlin. Ligesom i Protestantismen, saaledes gives der ogsaa iblandt Jøderne en vantro og en troende Retning. Hine, som helligholde Søndagen istedetfor Sabbaten og ikke bryde sig om de talmudiske og heller ikke stort om de mosaiske Forskrivter om Spise, Drikke og Klædning, have opgivet Haabet om Messias; de troe ikke paa nogen anden Messias end derts store Jern-Pengeskrin! De ret- eller gammel-troende Jøder ere for største Delen fattige og mindre anseete. Higen efter Penge og Rang virker opløsende paa Jødedommen.

— „Vossische Zeitung“ kommer, ved at omtale Overkirkeaadets og den evangelige Kirkes Forhold, til den Slutning, at „Overkirkeaadet hverken i aandelig eller materiel Henseende har kunnet afhjælpe den evangeliske

Kirkes Nød; vi kunne ikke vende tilbage til det gamle System, vi bør gjøre Alvor af Kirkens og Statens Adskillelse fra hverandre.“ Dertil bemærker „Der Reichsbote“: Det vil være bedst, at lade Tanken om en Statsdotation fuldstændigt falde, thi den fra Kirken skilte Stat vil næppe have Lyst til at udgive Penge for Kirken, især naar — som det nu lader til — en større Deel af Folket løsriver sig fra den.

— I de 2 Maaneder, hvori Loven om borgerligt Ægteskab har været i Virksomhed, har ikke en Fjerdedeel af de ægteviiede Par ladet deres Forbindelse indvie af Kirken.

München. Dronning Marie er atter i München. Anden Adventsøndag deeltog hun offentlig for første Gang i den katolske Gudstjeneste. Hendes Majestæt kom lidt efter Kl. 7¹/₂, fulgt af sin Overhofmesterinde, til Domkirken og tog Plads paa en af Bænkene ligeoverfor Prædikestolen midt iblandt Folket. Hun bivaauede Prædikenen, der begyndte Kl. 8, og derpaa Høimessen. Det var første Gang i dette Aarhundrede, at en katolsk bayersk Dronning tog Deel i en katolske Kirkes Gudstjeneste!

Hessen. Mailovene ere atter komne i Anvendelse mod flere lutherske „renitente“ Prædicanter i Hessen; de blive straffede med Pengemulcter, fordi de have foretaget Embedsforretninger. En af dem, Sognepræst Gerhold i Reichhausen, blev endog opfordret af Statspræsten Wischmann til inden 3 Dage at lade sit eget Barn døbe hos ham. Pastor Gerhold har svaret ham, at han ikke havde noget derimod, dersom han blev udelukket af den evangeliske Statskirke i Preussen.

Hannover. Om Civilægteskabet meldes fra alle Sider om, hvor skadelige Følgør det har i den lutherske Kirke. Talrige lutherske Brudepar søge ikke mere den kirkelige Vielse. En Lutheraner har endog giftet sig med en Jødeinde; han forlangte den kirkelige Vielse, men blev naturligviis viist tilbage af den lutherske Præst. Den næste Søndag vilde han gaae til Alters, og blev ligeledes viist tilbage.

Altendorf ved Essen. Her synes pludselig en stor By at voxe op af Jorden. Hr. Krupp har for to Aar siden begyndt at anlægge en fuldstændig By for sine Arbeidere, og disse, der for det Meste ere Katholiker, have strax begyndt med paa egen Bekostning at bygge en Kirke. Indtil November Maaned vare allerede 600 Børn døbte

for dette Aar. Mailovene ere ligeledes der indførte; men iblandt disse mange Tusinder af Arbeidere kan der endnu ikke opvises noget Tilfælde, hvor man enten ikke har søgt den kirkelige Vielse eller ikke ladet et Barn døbe.

England. Hvor velviligt stemt det engelske Blad „Times“ end er ligeoverfor den preussiske Regering, saa udtaler det sig dog skarpt mod Bismark, der har drevet sine Forhaanelser mod Katholikerne saa vidt, at han slaaer hele det katholske Centrum sammen med den fanatiske Morder Kullmann, ligesom det ikke mindre fordømmer hans lidenskabelige Adfærd under denne Forhandling. Den eneste Mand, det tildeler den Roes, at han ikke har tabt Hovedet i denne Larm, er Windthorst, hvem det, hvor ultramontan han end kan være, ikke frakjender den Fortjeneste, paa eengang at kunne være rolig og skarp. Bladet tilføjer: Frygten for Pavedømmet er saa ufortrødent bleven holdt de tyske Liberale for Øie, at mange iblandt dem befinde sig i en Sindstilstand over denne Sag, som kun finder sin Lige hos de meest fanatiske Garibaldianere. En formentlig udviklet Indsigts bidske Angreb ere stivnede til en tyk, ubevægelig Mangel paa Forstaaelse overfor Alt, hvad der vedrører Forholdet til Paven og Rom. At vurdere den romerske Katholicismes politiske Styrke og Charakter rigtigt, vilde være en ligesaa haabløs Opgave for Mængden af de tyske Liberale, som for den meest haardnakkede Puritaner eller den meest bigotte Orange-mand (irsk Protestant).

— „Germania“ i Berlin bringer fra sin Londoner Correspondent følgende Efterretning: Lord Ripons Exempel vil, som jeg veed af min personlige Erfaring, blive efterfulgt af mange Andre. Hvad der imidlertid er endnu langt mere: denne Conversion vil blive fulgt af andre Conversioner, der ville gjøre et endnu større Indtryk, end den første. Mere tør der endnu ikke siges herom.

Brasilien. Vi modtage directe Efterretninger fra dette Land, som stadfæste paany, hvorledes „Culturkampen“ ogsaa der tillands kun tjener til at fremme Kirkens Sag. Alle Biskopper uden Undtagelse have bekjendtgjort de pavelige Brever mod Frimurerne; begge de Kapitler, hvis Biskopper ere fængslede, holde sig til dem, uden i mindste Maade at give efter for Regeringen. I den sidste Tid have atter flere ansete Frimurere erklæret, at de vare traadte ud af denne Orden, fordi de nu vidste, at den er forkastet af Kirken. Regeringen geraader fra

den ene Ubehagelighed i den anden. Det ministerielle Blad „Naçao“ i Rio Janeiro bragte den Efterretning, at Paven og Cardinal Antonelli meget venligt havde modtaget den Gesandt, som Regeringen havde sendt til Rom for de kirkelige Sagers Skyld, og at de begge havde misbilliget Biskoppen af Pernambucos Fremgangsmaade. Men det kom da for Dagen, at Paven tvertimod udtrykkeligt har billiget og rost, hvad Biskoppen har gjort. I Deputereretkammeret er den Deputerede Begerra allerede gaaet saa vidt, at han har indbragt et Andragende om, at Ministrene skulde sættes i Anklagestand, fordi de, ved at fremme Frimurernes Sag, og ved at forfølge Kirken og fængsle Bisperne, havde brudt Forfatningen.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 27de December. Søndag mellem Juul og Nytaar.

Johannes, Apostel og Evangelist. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Kl. 6. stille Messe. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 28. M. De uskyldige Børn. 29. Ti. Thomas, Biskop og Martyr. 30. O. Sturm, Abbed. 31. To. Sylvester, Pave.

Paa Aarets sidste Aften holdes i Sct. Ansgars Kirke Kl. 6 en høitidelig Takkeandagt med Prædiken og „Te Deum“.

Fredagen den 1ste Januar 1875. Christi Omskørelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Kl. 6 stille Messe. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6. Aften Festandagt med Prædiken.

2. L. Octav af Sct. Stephanus' Fest.

Søndagen den 3die Januar. Octavdag af den h. Johannes' Fest.

NB. Fredagen den 1ste og Søndagen den 3die Januar afholdes den første Kvartalscollect af Peterspengen.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag) og 8¹/₄. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdags Aften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8¹/₂. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8¹/₂. Løverdags Aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 7 (Tirsdag, Torsdag og Løverdags).